

**TBMM 24. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİ VE
CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ YASAMA FAALİYETLERİ**

Hazırlayan: Zehra Tosun

Katkı Sunanlar: Ezgi Koçak, Aslı Şahin, Ebru Cerit, Dicle Çakmak, Belma Beyaz, Ebru Hanbay Çakır, İlknur Üstün, Elif Uysal Erkol, Simten Coşar, Selma Acuner, Feray Salman, Feride Erođlu

Kapak Tasarımı: Murat Çekiç

Baskı: Mattek Matbaacılık Basım Yayın Tanıtım Tic. San. Ltd. Şti.

Ağaç İşleri San. Sit. 1354 Cad. 1362 Sok. No: 35 İvedik/Ankara

Tel: 0312 433 23 10 - Faks: 0312 434 03 56

Tasarım: Derya Erdoğan Karahan

ISBN: 978-975-6487-30-3

ÖNSÖZ

Elinizdeki yayın, KA-DER Ankara'nın 24. yasama döneminin 3 yasama yılı kapsamında, parlamento yapılanması içerisinde yer alan kadın milletvekillerinin çalışmaları ve(ya) söylemleri ve feminist siyaset arasındaki bağıntı(sızlık)ların eskizini çizmek amacıyla yürütülen "Yüksek Politik Olan ve Politik Olmayan Alanların Birleşimi: Katılımcı Demokrasinin Kadın Milletvekilleri Üzerinden Gösterimi" çalışmasının bulgularını ve bu bulgular üzerinden yapılan değerlendirmeleri içermektedir.

Bu çalışmaya başlamamızın temel nedeni; mevcut siyasal yapının bütününe hâkim olan patriarkal yapıya kadın vekillerin nasıl eklen(eme)diğinin onların Meclis'e sundukları Kanun Teklifleri, Araştırma Önergeleri, Yazılı Soru Önergeleri, Sözlü Soru Önergeleri ve Genel Kurul konuşmalarına yansımalarına dair çalışmalara duyulan ihtiyaçtır.

Türkiye'deki kadın hareketi; varoluşunu güç, şiddet ve ayrımcılık temelli pratiklere dayandıran ve patriarkal yapılanmadan türeyen mevcut eril siyasal yapılanmaya karşı yerel ve ulusal ölçekte on yılı aşkın bir süredir karşı çıkışını dile getirmektedir. Bu açıdan yayının, feminist hareketin sözünü destekleyen bir yerde durması açısından önemli olduğu inancındayız.

Bu yayın 24. Dönem kadın milletvekillerinin 3 yasama yılında cinsiyet eşitliği ve kadınlarla ilgili konulardaki çalışmalarını/söylemlerini betimler nitelikte olup, çalışmanın 24. Dönemin sonunda yeni verilerle ve 24. Dönemin tümüne dair kapsamlı bir değerlendirme ile genişletilerek yeniden basılması planlanmaktadır. Bu çalışmanın, gerek kadın milletvekilleri gerekse kadın hareketi açısından, kadın milletvekilleri ve feminist siyaset arasında süregelen bağlantı noktalarının ve formlarının kurulması için strateji geliştirme açısından önemli bir başvuru kaynağı olacağı düşünülmektedir.

KA-DER ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. TBMM’de 24. Dönem Kadın Milletvekilleri	7
2. Komisyonlar	9
3. Kadın Milletvekillerinin Kadınlar/Cinsiyet Eşitliği İle İlgili Konularda İlk İmza Sahibi Olduğu Kanun Teklifleri	11
3.1. Adalet ve Kalkınma Partisi	11
3.2. Barış ve Demokrasi Partisi	11
3.3. Cumhuriyet Halk Partisi	12
3.4. Milliyetçi Hareket Partisi	12
4. Kadın Milletvekillerinin İlk İmza Sahibi Olduğu veya İmzası Bulunan Kadınlar/Cinsiyet Eşitliği İle İlgili Meclis Araştırma Önergeleri	13
4.1. Barış Ve Demokrasi Partisi	13
4.2. Cumhuriyet Halk Partisi	15
4.3. Milliyetçi Hareket Partisi	17
5. Kadın Milletvekillerinin Cinsiyet Eşitliği /Kadınlarla İlgili Yazılı Soru Önergeleri	17
5.1. Barış ve Demokrasi Partisi	17
5.2. Cumhuriyet Halk Partisi	19
5.3. Milliyetçi Hareket Partisi	22
6. Kadın Milletvekillerinin Kadınlar/Cinsiyet Eşitliği ile ilgili Sözlü Soru Önergeleri	23
6.1. Cumhuriyet Halk Partisi	23
6.2. Milliyetçi Hareket Partisi	23
7. 24. Dönem Kadın Milletvekillerinin Kadınlar/Cinsiyet Eşitliği İle İlgili Kadınlarla İlgili Genel Kurul Konuşmaları	23
7.1. Genel Kurul Konuşmalarının Özeti	25
7.1.1. Cinsiyet Eşitliği ve İlgili Mekanizmalar	25
7.1.2. Meclisin Cinsiyetçi Yapısına Yönelik Eleştiri ve Uyarılar	26
7.1.3. Kadın Bedenine Müdahale Politikaları İle İlişkili Tartışmalar	26
7.1.4. Kadın Hareketi ve Feminizm	26
7.1.5. Kadınların Eşit Temsili ve Katılımı	26
7.1.6. Cinsiyete Duyarlı Bütçe	27
7.1.7. Kadın Emegi, İstihdam, Çalışma Yaşamı	27
7.1.8. Eğitim	27
7.1.9. Sağlık	27
7.1.10. Kadına Yönelik Şiddet	29
7.1.11. Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans, İnterseks Bireyler ve Nefret Suçları	30
7.1.12. Soru Önergelerine Fatma Şahin Tarafından Verilen Yanıtlar	30
7.1.13. Kadın Milletvekillerinin 8 Mart ve 25 Kasım Mesajları	30
7.2. Genel Kurul Konuşmaları	30
7.2.1. Cinsiyet Eşitliği ve İlgili Mekanizmalar	48
7.2.2. Meclisin Cinsiyetçi Yapısına Yönelik Eleştiri ve Uyarılar	57
7.2.3. Kadın Bedenine Müdahale Politikaları	62
7.2.4. Kadın Hareketi ve Feminizm	71
7.2.5. Kadınların Eşit Temsili ve Katılımı	75
7.2.6. Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme	84

7.2.7. Kadın Emeği, İstihdam, Çalışma Yaşamı	84
7.2.8. Eğitim	109
7.2.9. Sağlık	113
7.2.10. Kadına Yönelik Şiddet	113
7.2.11. Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans, Interseks Bireyler ve Nefret Suçları	216
7.2.12. Soru Önergelerine Fatma Şahin Tarafından Verilen Yanıtlar	222
A. 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2010 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı	222
B. Sözlü Soru Önergeleri	224
C. Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Teklifleri	227
D. 2013 Yılı Merkezi Yönetim Bitçesi ve 2011 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı	233
E. Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Yer alan Engelli Bireylere Yönelik İbarelerin Değiştirilmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı	235
F. Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı	235
7.2.13. Kadın Milletvekillerinin 8 Mart ve 25 Kasım Mesajları	236

TABLÖLAR

1. 24. Dönem Kadın Milletvekilleri	248
2. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'na Yönlendirilen Tasarı ve Teklifler	250
3. Kanun Teklifleri, Yazılı Önergeler, Sözlü Önergeler	252
4. Genel Görüşme Önergeleri, Meclis Soruşturma Önergeleri, Gensoru Önergeleri	255
5. Meclis Araştırma Önergeleri ve Genel Kurul Konuşmaları	258

Yasama Faaliyetlerine ilişkin Tanımlar ve Açıklamalar

Yasama dönemi: Türkiye Büyük Millet Meclisinin iki milletvekili genel seçimi arasındaki süre olup, bu süre, Anayasa uyarınca uzatılmadığı veya seçimler yenilenmediği takdirde, beş yıldır. Yasama yılı, 1 Ekim'de başlayıp 30 Eylül'de sona eren süredir.

Birleşim: Genel Kurulun belli bir gününde açılan toplantısıdır.

Oturum: Bir birleşimin ara ile bölünen kısımlarından her biridir.

Komisyonlara havale, esas ve tali komisyonlar: Tasarı, teklif veya kanun hükmünde kararnamelerin hangi komisyonlarda görüşüleceği, esas ve tali komisyonların hangisi olacağı, işin komisyonlara havalesi sırasında Başkanlık tarafından tespit edilir.

Raporu Genel Kurul görüşmelerine esas olacak komisyona esas komisyon denir. Tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü veya maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır. Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler. Tali komisyonlarca süresi içinde görüş bildirilmemesi; esas komisyonun raporunu hazırlamasına engel değildir.

Kanun teklifleri: Milletvekillerince verilen kanun tekliflerinde bir veya daha çok imza bulunabilir. Kanun teklifleri de, gerekçesi ile birlikte Başkanlığa verilir. Komisyonlar, şartlarına uymayan kanun tekliflerini, sahiplerine tamamlatmaya yetkilidirler. Kanun teklifleri, Başkanlıkça komisyonlara doğrudan doğruya havale edilir.

Genel görüşme: Genel görüşme, toplum ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

Meclis araştırması: Meclis araştırması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Anayasanın 98 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince yapacağı incelemesidir. Araştırma istemi önergesi beşyüz kelimeden fazla ise önerge sahipleri beşyüz kelimeyi geçmemek üzere özetini eklemek zorundadır. Meclis araştırmasının açılmasında genel görüşme açılmasındaki hükümler uygulanır. Meclis araştırma komisyonunun raporu hakkında Genel Kurulda, genel görüşme açılır.

Gensoru: Gensoru önergesi, bir siyasî parti grubu adına veya en az yirmi milletvekilinin imzasıyla verilir. Gensoru önergesi, verilişinden sonraki üç gün içinde Başkanlıkça bastırılarak üyelere dağıtılır. Gensoru önergesi beşyüz kelimeden fazla ise, imza sahipleri beşyüz kelimeyi geçmeyecek bir özet bu önergeye eklemek zorundadırlar. Genel Kurulda bu özet okunur.

Meclis soruşturması açılması için önerge: Görevde bulunan veya görevinden ayrılmış olan Başbakan ve bakanlar hakkında Meclis soruşturması açılması, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az onda birinin vereceği bir önerge ile istenebilir. Bu önergede; Bakanlar Kurulunun genel siyasetinden veya bakanlıkların görevleriyle ilgili işlerden dolayı hakkında soruşturma açılması istenen Başbakan veya bakanın cezai sorumluluğu gerektiren fiillerinin görevleri sırasında işlendiğinden bahsedilmesi, hangi fiillerinin hangi kanun ve nizamaya aykırı olduğunun gerekçe gösterilmek ve maddesi de yazılmak suretiyle belirtilmesi zorunludur.

1. TBMM'DE 24. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİ

24. Dönemde TBMM'de 79 kadın milletvekili yer alabilmiştir. Kadın milletvekillerinin 46'sı Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP), 19'u Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), 9'u Barış ve Demokrasi Partisi (BDP), 3'ü Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)'yi temsil etmektedir. Mecliste 2 bağımsız kadın milletvekili bulunmaktadır.

BDP milletvekilleri Selma İrmak ve Gülser Yıldırım tutuklu oldukları için 24. dönem yasama faaliyetlerine katılamamışlardır. Selma İrmak ve Gülser Yıldırım, BDP'li kadın milletvekilleri tarafından Genel Kurul'da okunan mektupları aracılığıyla bazı konulara ilişkin görüşlerini bildirmişlerdir. Bu çalışmada her iki milletvekilinin mektuplar aracılığıyla aktarılan ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

24. Dönemde TBMM'de görev yapan kadın milletvekillerinin oranı %14,3'tür. Partilere göre dağılımına bakıldığında bağımsızlar içinde kadın milletvekillerinin oranı %33,3'tür. BDP grubunda % 31,03; CHP'de %14,17, AKP'de %14,07 ve MHP'de % 5,76 oranında kadın milletvekili yer almaktadır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin 26 kişilik kabinenin tek kadın bakandır.

Tablo 1. 24 Dönem kadın milletvekillerinin siyasi partilere göre dağılımı.

SİYASİ PARTİ	KADIN		ERKEK		TOPLAM
	SAYI	ORAN	SAYI	ORAN	
BAĞIMSIZ	2	%33,33	4	%66,6	6
BDP	9	%31,03	20	%68,96	29
CHP	19	%14,18	115	%85,82	134
AKP	46	%14,07	281	%85,93	327
MHP	3	%5,77	49	%94,23	52

Sıralama kadın oranı esas alınarak yüksekten düşüğe göre yapılmıştır.

24. Dönem kadın milletvekillerinin yaşları 34 ile 71 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 49'dur. Kadın milletvekillerinin 73'ü üniversite, 5'i lise, 1'i ilkokul mezunudur. Kadın milletvekillerinin 13'ü avukat, 11'i akademisyen, 7'si mühendis, 6'sı mimar, 5'i tıp doktoru, 5'i eczacı, 4'ü gazeteci, 3'ü iktisatçı, 3'ü işletmeci, 3'ü yönetici, 2'si tekstilci, 2'si öğretmendir. 11 milletvekili mali müşavir, halkla ilişkiler uzmanı, tercüman, yapımcı, müzisyen, işkadını, arkeolog, yargıç, diplomat, ekonomist, harita teknikeridir. 4 milletvekilinin işi/mesleği belirtilmemiştir.

24. Dönem TBMM'de 38 il kadın milletvekili ile temsil edilirken 43 il temsil eden kadın milletvekili yoktur.

İL	KADIN M.VEKİLİ	TOPLAM	İL	KADIN M.VEKİLİ	TOPLAM	İL	KADIN M.VEKİLİ	TOPLAM
ADANA	1	14	ESKİŞEHİR	2	6	MERSİN	1	11
AKSARAY	1	3	GAZİANTEP	2	12	SAKARYA	1	7
AĞRI	1	4	IĞDIR	1	2	SAMSUN	1	9
ANKARA	7	31	İSTANBUL	19	85	SIİRT	1	3
ANTALYA	1	14	İZMİR	5	26	SİVAS	1	5
AYDIN	1	7	K.MARAŞ	1	8	ŞANLIURFA	1	12
BALIKESİR	2	8	KARS	1	3	ŞIRNAK	1	4
BATMAN	1	4	KAYSERİ	1	9	TEKİRDAĞ	2	6
BURSA	3	18	KOCAELİ	1	11	TOKAT	1	5
DENİZLİ	1	7	KONYA	2	14	TRABZON	1	6
DİYARBAKIR	5	10	MALATYA	1	6	UŞAK	1	3
ELAZIĞ	1	5	MANİSA	1	10	VAN	2	8
ERZURUM	1	6	MARDİN	2	6			

2. KOMİSYONLAR

Mecliste 17 ihtisas komisyonu bulunmaktadır. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu başkanı kadındır. Bunun dışındaki 16 komisyonun tümünün başkanları erkektir. 35 üyesi olan Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu'nda kadın milletvekili yer almamaktadır. 40 üyeli Plan ve Bütçe Komisyonu'nda iktidar partisinden 1 kadın üye yer almaktadır. Kamu kaynaklarının nasıl dağıtılacağına ilişkin görüşmelerin yapılıp karara bağlandığı, bu nedenle de kadınlar açısından son derece önemli olan bu komisyonda muhalefet partilerinden temsil edilen kadın üye bulunmamaktadır.

KOMİSYON	BAŞKAN KADIN	BŞK. VEKİLİ KADIN	SÖZCÜ KADIN	KATİP KADIN	ÜYE KADIN	ÜYE TOPLAM
Adalet	-	-	-	-	2	22
Anayasa	-	-	-	+	6	26
AB Uyum	-	-	-	-	6	25
Bayındırlık İm. Ulaşım ve Turizm	-	+	-	-	5	26
Çevre	-	-	-	-	4	26
Dışişleri	-	-	-	+	1	26
Dilekçe	-	-	-	-	1	13
İçişleri	-	-	-	+	3	25
İnsan Hakları	-	-	-	-	3	26
Kadın Erkek Fırsat Eşitliği	+	+	+	-	20	25
Kamu İktisadi Teşebbüsleri	-	-	-	-	0	35
Milli Eğitim Gençlik Ve Spor	-	-	+	-	5	25
Milli Savunma	-	-	-	-	2	24
Plan Bütçe	-	-	-	-	1	40
Sağlık, Aile, Çalışma Sosyal İşler	-	+	-	+	7	26
San. Tic. Enerji Ve Tabii Kaynaklar	-	-	-	-	0	26
Tarım ve Orman	-	-	+	-	1	26
TOPLAM KADIN	1	3	3	4	67	442

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu

24. Dönemde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'na (KEFEK) 73 Kanun Teklifi, 1 Kanun Hükmünde Kararname (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Görev ve Yetkilerine İlişkin) yönlendirilmiştir. Kadınları doğrudan ilgilendiren bu 74 Kanun içerisinde esas komisyon olarak Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nunda görüşülmesi için yönlendirilen Kanun Sayısı 0'dır. Meclis Başkanı tarafından KEFEK, tüm bu Kanun'ların görüşüleceği **tali komisyon** olarak belirlenmişken; ilgili kanunlara göre Adalet, Plan ve Bütçe, İçişleri, Sağlık Aile Çalışma Sosyal İşler Komisyonları bu Kanunlar'ın görüşüleceği esas komisyonlar olarak belirlenmiştir. Bu durum, KEFEK'in diğer ihtisas komisyonlarından ayrı bir statüde tutulduğunun ve TBMM içinde işlevsiz hale getirildiğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

KEFEK'ten görüş istenen 74 Kanun Teklifi'nin 49'u erkek milletvekilleri, 22'si kadın milletvekilleri, 3'ü kadın ve erkek milletvekilleri tarafından Meclis' sunulmuştur. Bu sayılar ilk bakışta erkek milletvekillerinin kadınlarla ilgili Kanuni düzenlemeler konusunda daha aktif olduğunu düşündürse de erkek milletvekiller tarafından sunulan Kanun Teklifi sayısının erkek milletvekillerine oranı 10,60 iken; kadın milletvekilleri

tarafından verilen Kanun Teklifi sayısının kadın milletvekillerine oranı 28,57'dir. Kadın vekiller, erkek vekillerin yaklaşık 3 katı oranında kadınlarla ilgili Kanun Teklifi sunmuştur. Oranlar belirlenirken tutuklu 9 milletvekili hesaplama dahil edilmemiştir.

KEFEK'in Misyon ve Vizyonu (<http://www.tbmm.gov.tr/komisyona/kefe/hakkinda.htm>)

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun misyonu; kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi, kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak ülkemizde ve uluslararası alandaki gelişmeleri izlemek, bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni bilgilendirmektir. Komisyonun vizyonu ise; kadın erkek fırsat eşitliğine ilişkin sorunların gerek yasal düzeyde gerekse de uygulamada iyileştirilmesini sağlayarak etkili bir parlamenter denetim sağlamaktır.

Komisyonun Görev ve Yetkileri

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun görevleri 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanununun 3 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Komisyonun görevleri şunlardır:

- Kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek, Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin kadın erkek eşitliği konusunda T.C. Anayasasına, uluslararası gelişmelere ve yükümlülüklerle uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak.
- Her yasama yılının sonunda Türkiye'deki kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik gelişmelere ve Komisyonun o yılki faaliyetlerine ilişkin bir değerlendirme raporu hazırlamak ve bunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmak.
- Kadın hakları ile kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik olarak diğer ülkelerdeki ve uluslararası kuruluşlardaki gelişmeleri takip etmek, gerektiğinde yurt dışında incelemelerde bulunmak ve bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek.
- Kadın erkek eşitliği konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına ilişkin gerekli bilgi ve dokümanları temin etmek.
- Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların kadın erkek eşitliği ve kadın hakları konusundaki hükümleri ile T.C. Anayasası ve diğer ulusal mevzuat arasında uyum sağlamak için yapılması gereken değişiklikleri ve düzenlemeleri belirlemek.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale edilen kadın erkek eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemek ve gerekli gördüğü hallerde ilgili mercilere iletmek.
- Kadın erkek eşitliği konusunda kamuyu bilgilendirici etkinlikler yapmak.
- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu görevlerini yerine getirmek üzere, Komisyon görevleri ile ilgili olarak genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile gerçek ve tüzel kişilerden kanunlarda öngörülen usullere uyarak bilgi istemek ve ilgililerini çağırarak bilgi almak yetkisine sahiptir.
- Komisyon görev alanıyla ilgili faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının çalışmalarından yararlanabilir.
- Komisyon gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgisine başvurabilir ve Ankara dışında da çalışabilir.

Komisyonun Çalışma Yöntemi

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu çalışmalarını 25/02/2009 tarihli ve 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu ve TBMM İçtüzüğü hükümlerine göre yerine getirmektedir. Komisyon kendisine yapılan başvurular üzerine olduğu gibi, herhangi bir başvuru olmaksızın da gerekli gördüğü konularda inceleme ve araştırma yapmaktadır.

Ayrıca Komisyon üyeleri tarafından incelenmek üzere çeşitli konular gündeme getirilebilmektedir. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üye tam sayısının en az üçte biri ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tam sayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz. Komisyon, yıllık faaliyet ve değerlendirme raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Bu rapor, Danışma Kurulunun görüş ve önerisi ile Genel Kurul gündemine alınabilir ve üzerin-

de görüşme açılabilir. Komisyon raporu, Başbakanlık ve ilgili bakanlıklara Başkanlıkça gönderilir. Komisyon, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kendisine havale olunan başvurularla ilgili, başvuru sahibine, yapılan işlem ve başvurunun sonucu hakkında havale tarihinden itibaren en geç üç ay içinde bilgi verir.

Komisyonun Üye Sayısı ve Üyelikler

Komisyonun ne şekilde oluşacağı, 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanununun 2 nci maddesinde düzenlenmiştir. Komisyonun üye sayısı Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca belirlenecek Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda; siyasi parti grupları ile bağımsızlar Meclisteki sayılarının -boş üyelikler hariç- üye tam sayısına nispet edilmesi ile bulunacak yüzde oranına uygun olarak temsil edilirler. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeleri belirlenirken kadın milletvekilleri ile insan hakları konusunda uzman milletvekillerine öncelik tanınır. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyelikleri için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. Her iki devre için seçilenlerin görev süresi iki yıldır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu siyasi parti gruplarının yüzde oranlarına göre bir başkan, iki başkanvekili, bir sözcü ve bir kâtip seçer. Bu seçim, üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanan Komisyonun, toplantıya katılanlarının salt çoğunluğunun gizli oyuyla yapılır. 24. Dönem 1. Yasama yılında komisyonumuz 26 milletvekilinden oluşmaktadır. Bu milletvekillerinin 5'i erkek 21'i kadındır.

3. KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN KADINLAR VEYA CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ KONULARDA İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU KANUN TEKLİFLERİ

Kanun tekliflerinin ağırlıklı olarak kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve sosyal güvenlikle ilgili olduğu görülmektedir. Kadın milletvekillerinin cinsiyete dayalı ayrımcılık ve eşitlik mekanizmaları ile ilgili yasa teklifleri sınırlı sayıdadır. Kadınların yaşamında bir iyileşme veya dönüşüm yaratacak nitelikte olsa da perspektifinin veya dilinin eşitlik perspektifinden uzak ve hatta mevcut eşitsizliği pekiştirir nitelikte Kanun Teklifi ya da araştırma önergelerine de rastlanmaktadır. Verilen tüm Kanun Teklifleri ve cinsiyet eşitliği ile ilgili Kanunlar'a ilişkin detaylı bilgileri içeren tablolar kitabın son bölümünde yer almaktadır. Bu tablolarda gösterilen yasama faaliyetlerinin tümü cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesine katkı sunar nitelikte olmadığından ya da zayıf bir eşitlik perspektifine sahip olduğundan "kadınlarla ilgili" yasama faaliyetleri olarak tanımlanmıştır. Ancak bu başlık LGBT bireyler, ayrımcılık, nefret suçları vb. ile ilişkili yasama faaliyetlerini de içermektedir. Kadın milletvekillerinin ilk imza sahibi olduğu cinsiyet eşitliği veya kadınlarla ilgili konulardaki Kanun Teklifleri aşağıda verilmiştir.

3.1. ADALET ve KALKINMA PARTİSİ

Çiğdem Münevver ÖKTEN

1. 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (öncelikli olarak cinsel istismar durumlarında savcının çocuğu psikolog, hizmet uzmanı ile dinlenmesi)

3.2. BARIŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ

Ayla AKAT ATA

1. İş Kanunu ve Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (ebeveyn izni)

Sebahat TUNCEL

1. Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (doğum borçlanması)
2. İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
3. 5393 Sayılı Belediyeler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (sığınaklar)
4. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (sosyal destek)
5. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (ayrımcılık suçları)
6. 17.03.1981 Tarih ve 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanununun 2'nci Maddesinin A Bendinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi(8 Martın tatil olması)
7. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (cinsel suç mahkumlarının koşullu saliverilmesinin önlenmesi)

8. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve 4320 Sayılı Ailenin Korunması Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

3.3.CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Hülya GÜVEN

1. Sosyal Hizmetler Kanunu ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (engellilere bakım hizmeti sunanların sosyal güvenlik kapsamına alınması)

Aylin NAZLIKA

1. Türk Medeni Kanunu ve Ailenin Korunmasına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (nafaka)

Candan YÜCEER

1. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (doğum borçlanması)

2. Türk Medeni Kanununda ve Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (erken evlilik)

Sena KALELİ

1. Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (sığınakta kalan kadınların istihdamı için kontenjan)

2. Ailenin Korunması ve Kadına Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

3. Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (cinsel suçlarda ceza artırımı)

4. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (meme kanseri hastalarının malul sayılması)

Sedef KÜÇÜK

1. 4857 Sayılı İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (babalık izni)

2. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Kadın-erkek fırsat eşitliği komisyonunun Belediyelerde kurulması zorunlu komisyonlar arasında sayılması)

3. 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (il genel meclisinde kadın-erkek eşitlik komisyonu, il özel idare teşkilatında kadın-erkek eşitlik birimi kurulması)

4. 5393 Sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (belediyelerde kadın-erkek eşitliği komisyonu kurulması)

5. 5187 Sayılı Basın Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (cinsiyet ayrımcılığı yaratacak haber yapanların cezalandırılması)

6. 5449 Sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (kadın istihdamını artıracak projelerin desteklenmesi)

Binnaz TOPRAK

1. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (doğum borçlanması)

Sakine ÖZ

1. 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

3.4. MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ

Ruhsar DEMİREL

1. Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Kreş desteği, doğum izni, baba izni)

2. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
3. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (kreş bakım desteği)
4. Nafaka Alacaklılarının Korunmasına Dair Kanun Teklifi

4. KADIN VEKİLLERİN İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU veya İMZASI BULUNAN KADINLARLA/CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ

AKP'li ve bağımsız kadın milletvekilleri tarafından tarafından cinsiyet eşitliği ve kadınlarla ilgili meclis araştırma önergesi bulunmamaktadır. BDP'li kadın milletvekillerinin 36, CHP'li kadın milletvekillerinin 30, MHP'li kadın milletvekillerinin 3 Meclis Araştırma önergesi bulunmaktadır. Araştırma önergelerinin ağırlıklı olarak kadına yönelik şiddet ve çalışma yaşamına ilişkin olduğu görülmektedir. Şiddet ve çalışma yaşamı dışında; karar mekanizmalarına katılım, toplumsal cinsiyeteşitliği, nefret suçları, tutuklu ve hükümlü kadınların sorunları, kılık-kıyafeti nedeniyle mağdur edilen kadınlar, cumartesi anneleri, Dersim'de kaybolan kız çocukları, insan ticareti, meme kanseri ile ilgili Meclis Araştırma Önergeleri verilmiştir.

4.1. BARIŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ

1. İstanbul Milletvekili Abdullah Levent Tüzel ve 22 Milletvekilinin, Kadına yönelik şiddetin engellenmesi araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
2. Batman Milletvekili Ayla Akat Ata ve 21 Milletvekilinin, kadınların çalışma koşullarında yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
3. Batman Milletvekili Ayla Akat Ata ve 21 Milletvekilinin, cinsel saldırı suçuna maruz kalan kadınların dava sürecinde yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
4. Batman Milletvekili Ayla Akat ve 21 Milletvekilinin, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
5. Batman milletvekili Ayla Akat ve 21 milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
6. Batman Milletvekili Ayla Akat ve 21 Milletvekilinin, kadın istihdamındaki engellerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
7. Muş Milletvekili Demir çelik ve 21 Milletvekilinin, Gözaltında bulunan kadınların maruz kaldığı cinsel suçların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
8. Mardin Milletvekili Erol Dora ve 21 Milletvekilinin, Kadına yönelik şiddet uygulayanların denetimli, serbestlikten faydalanmaları hususunun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
9. Mardin Milletvekili Erol Dora ve 21 Milletvekilinin, Ev işçisi kadınların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
10. Mardin Milletvekili Erol Dora ve 21 Milletvekilinin, nefret suçlarının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi
11. Mardin Milletvekili Erol Dora ve 22 Milletvekilinin, cezaevlerindeki annelerin ve anneleriyle kalan çocukların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
12. Mardin Milletvekili Erol Dora ve 21 milletvekilinin, insan ticareti ve fuhuşun önlenmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.

13. Mardin Milletvekili Erol Dora ve 21 Milletvekilinin, Ev işçisi kadınların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
14. Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan ve 21 Milletvekilinin, Tarımsal üretimin kadınlar üzerindeki olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
15. Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Binici ve 22 Milletvekilinin, ayrımcılık ve nefret suçlarındaki artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
16. Bingöl Milletvekili İdris Baluken ve 21 Milletvekilinin, Adli Tıp Kurumu'nun işleyişindeki sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (cinsel suçlara yaklaşım)
17. Kars Milletvekili Mülkiye Birtane ve 21 Milletvekilinin, kadınların ve çocukların cinsel suçlardan korunması konusunun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
18. Kars Milletvekili Mülkiye Birtane ve 21 Milletvekilinin, Kadın istihdamının artırılması amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
19. Kars Milletvekili Mülkiye Birtane ve 22 Milletvekilinin, Cumartesi annelerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
20. Kars Milletvekili Mülkiye Birtane ve 21 Milletvekilinin, meme kanserinin nedenlerinin ve yaygınlaşma sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
21. Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan ve 21 Milletvekilinin Suriyeli mülteci kadınların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
22. BDP Grubu adına Grup Başkanvekili İğdır Milletvekili Pervin Buldan'ın, kadınların istihdamı önündeki engellerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
23. BDP Grubu adına Grup Başkanvekili İğdır Milletvekili Pervin Buldan'ın, kadın tutuklu ve hükümlülerin cezaevlerinde yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi
24. BDP Grubu adına Grup Başkanvekili İğdır Milletvekili Pervin Buldan'ın, gezici ve geçici kadın tarım işçilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
25. BDP Grubu adına Grup Başkanvekili İğdır Milletvekili Pervin Buldan'ın, kadınlara yönelik cinayet olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
26. BDP Grubu adına Grup Başkanvekili İğdır Milletvekili Pervin Buldan'ın, kadına yönelik şiddet olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27. BDP Grubu adına Grup Başkanvekilleri İğdır Milletvekili Pervin Buldan ve Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan'ın, Dersim olaylarında kayb olduğu iddia edilen kız çocuklarının akıbetlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
28. BDP Grubu adına Grup Başkanvekili İğdır Milletvekili Pervin Buldan'ın, çocuk evlilikleri sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
29. BDP Grubu adına Grup Başkanvekili İğdır Milletvekili Pervin Buldan'ın, kılık-kıyafeti nedeniyle mağdur edilmiş kişilerin yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

30. İstanbul Milletvekili Sebahat TUNCEL ve 21 Milletvekilinin Kadın istihdamı alanında yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
31. İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel ve 21 Milletvekilinin, Toplumsal cinsiyete dayalı bütçelemenin yaygınlaştırılması amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
32. İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel ve 21 Milletvekilinin, nefret suçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
33. İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel ve 21 Milletvekilinin, uygulanan sosyal politikaların ve sosyal yardımların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
34. İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel ve 21 Milletvekilinin, ders kitaplarındaki hak ihlallerini içeren ifadelerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi
35. İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel ve 22 Milletvekilinin, ev işçilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
36. İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel ve 21 Milletvekilinin, kadın sığınma evlerinin ve ihtiyaçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.

4.2. CUMHURİYET HALK PARTİSİ

1. Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka ve 28 Milletvekilinin, Bireysel silahlanmanın nedenleri ve yol açtığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi 2012
2. Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret Akova ve 21 Milletvekilinin, ebelerin çalışma koşulları ve mesleki sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
3. Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret AKOVA ve 23 Milletvekilinin Erken yaşta evliliklerin yol açtığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
4. Balıkesir Millet vekili Ayşe Nedret Akova ve 22 Milletvekilinin, Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
5. Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret Akova ve 26 Milletvekilinin, Aile içi şiddetin nedenlerinin ve boyutlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
6. Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret Akova ve 21 Milletvekilinin, ebelerin çalışma koşulları ve mesleki sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
7. İstanbul Milletvekili Binnaz TOPRAK ve 57 Milletvekilinin lezbilyen, gay, biseksüel bireylerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi
8. İzmir Milletvekili Birgül Ayman Güler ve 27 Milletvekilinin, Kadına yönelik şiddetin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
9. Aydın Milletvekili Bülent Tezcan ve 22 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddet olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
10. Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 20 Milletvekilinin, kadınların çalışma hayatında karşılaştıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
11. İstanbul Milletvekili Celal Dinçer ve 20 Milletvekilinin, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin

- Önlenmesine Dair Kanunun uygulanmasında karşılaşılan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi. 2013
12. Uşak Milletvekili Dilek Akagün Yılmaz ve 19 Milletvekilinin, şiddete maruz kalan kadınların korunması ile mevzuattaki ve uygulamadaki eksikliklerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
13. İstanbul Milletvekili Erdoğan TOPRAK ve 22 Milletvekilinin Kadınların çalışma hayatında yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi
14. Antalya Milletvekili Gürkut Acar ve 28 Milletvekilinin, kadınların istihdam ve ücret eşitsizliği sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
15. Antalya Milletvekili Gürkut Acar ve 24 Milletvekilinin, kadınlara ve çocuklara yönelik şiddet olaylarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
16. İzmir Milletvekili Hülya Güven ve 41 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin nedenlerini araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
17. İzmir Milletvekili Hülya GÜVEN ve 21 milletvekilinin, Ülkemizde Engelli kadınların sosyoekonomik durumu ile ilgili verilerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
18. İzmir Milletvekili Hülya Güven ve 21 Milletvekilinin Töre ve namus cinayetlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
19. Tunceli Milletvekili Hüseyin Aygün ve 20 Milletvekilinin, “Cumartesi anneleri” olarak adlandırılan kişilerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
20. Hatay Milletvekili Mehmet Ali Ediboğlu ve 23 Milletvekilinin, toplumsal cinsiyet sorunlarının ortadan kaldırılması için alınması gereken önlemlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
21. Hatay Milletvekili Mehmet Ali Ediboğlu ve 22 Milletvekilinin, kadınların kaynaklara erişimi, kaynakların denetimi ve karar sürecine katılımları konusundaki sorunların araştırılarak toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
22. Kocaeli Milletvekili Mehmet Hilal Kaplan ve 24 Milletvekilinin, kadına yönelik artan ve suçların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
23. İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 Milletvekilinin, Kadınların yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
24. İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 Milletvekilinin, nefret suçlarında yaşanan artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
25. İzmir Milletvekili Mustafa Moroğlu ve 38 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
26. İzmir Milletvekili Rıza Mahmut Türmen ve 22 Milletvekilinin, N.Ç dosyasında şüpheli ve sanık olarak yer alan kamu görevlisi veya idareye bağlı görev yapmakta olan personel hakkında uygulanan idari yaptırımlarla çocukların sömürüden korunması için alınacak önlemlerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27. İstanbul Milletvekili Sedef Küçük ve 22 Milletvekilinin, kayıt dışı istihdamın önlenmesi ve kadın çalışanların kayıt dışı istihdamı ile ilgili sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

28. İstanbul Mv. Sedef Küçük ve 21 Milletvekilinin erken yaştaki evliliklerin önlenmesi araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi
29. Bursa Milletvekili Sena Kaleli ve 23 Milletvekilinin, istihdam ve sosyal alanlarda cinsiyet ayrımcılığının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
30. Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK ve 22 Milletvekilinin, Kadın İstihdamında yaşanan sorunların ve işsizliğin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.

4.3. MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ

1. Mersin Milletvekili Mehmet Şandır ve 19 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
2. Eskişehir Milletvekili Ruhsar Demirel ve 20 Milletvekilinin, kayıt dışı çalışan kadınların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.
3. Eskişehir Milletvekili Ruhsar Demirel ve 20 Milletvekilinin, Akraba evliliklerinin sosyal açıdan incelenmesi ve gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi.

5. KADIN MİLLETVEKİLLERİN CİNSİYET EŞİTLİĞİ veya KADINLARLA İLGİLİ YAZILI SORU ÖNERGELERİ

Yazılı soru önergeleri de diğer yasama faaliyetlerinde olduğu gibi ağırlıklı olarak kadına yönelik şiddet (erken yaşta evlilikler, kadın cinayetleri, cinsel taciz, tecavüz, kadın sığınakları, şiddet uygulayan erkekler ve kamu görevlileri) istihdam ve çalışma yaşamı ile ilgilidir. Bunlar dışında cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim ayrımcılığı, kadın sağlığı, kız çocukların eğitimi, tutuklu kadın siyasetçiler, kadın cezaevlerindeki kötü uygulamalar, Suriye’li mülteci kadın ve çocuklarla ilgili konularda yazılı soru önergeleri verilmiştir.

5.1. BARIŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ

Ayla AKAT ATA

1. Evlenen lise öğrencileri ile ilgili bir düzenlemeye ve erken yaşta evliliğin engellenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin
2. Şakran Kadın Cezaevinde mahkumlara kötü muamelede bulunduğu iddialarına ilişkin
3. Transeksüellere yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin
4. Yerel yönetimler bünyesindeki kreş, anaokulu ve gündüz bakımevlerine ilişkin
5. İş Kanunu uyarınca işverenlere işyerinde kreş açma yükümlülüğünü öngören hükmün uygulaması ile ilgili çeşitli hususlara ilişkin
6. Aile içi şiddetin önlenmesine ilişkin
7. Tek ebeveynli hanelere ilişkin
8. Kadınların orman muhafaza memurluğuna atanamamasına ilişkin
9. Cinsel istismar mağduru kadın ve çocuklara ilişkin
10. Cinsel istismar mağduru çocuklara ilişkin
11. Yasadışı kürtajla ilgili verilere ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ilişkin
12. Özel eğitim kurumlarının denetimine ve buralarda yaşanan cinsel istismar vakalarına ilişkin
13. Tutuklu ve hükümlü kadınlara ilişkin

Nursel AYDOĞAN

1. Tecavüz suçları ile doğrudan veya dolaylı bağlantısı bulunan kolluk kuvveti mensuplarına ilişkin
2. 2009 yılı itibarıyla gözaltında meydana geldiği iddia edilen taciz ve tecavüz vakalarına ilişkin
3. Hastalara ait bilgilerin üçüncü şahıslarla rıza alınmaksızın paylaşıldığı iddialarına ilişkin (gebelik testi sonucunun paylaşımı hk.)
4. Kürtaj konusunda hastanelerin uygulamalarında farklılıklar bulunduğu iddiasına ilişkin
5. Bakırköy Kapalı Kadın Cezaevindeki bir uygulamaya ilişkin
6. Ev işçisi olarak çalışanların sosyal güvencelerine ilişkin

Emine AYNA

1. Kadına yönelik şiddete ilişkin
2. Cinsel saldırı suçundan tutuklanan bir öğretmenin önceki suçlarına ilişkin
3. Kadına karşı şiddet vakalarına ve engellenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin
4. Huzurevleri, yaşlı bakım evleri ve rehabilitasyon merkezlerindeki kadına yönelik şiddet vakalarına ilişkin
5. Kadınların maruz kaldığı gözetiminde cinsel taciz vakalarına ilişkin
6. Kadınların maruz kaldığı taciz ve tecavüz vakalarına ilişkin

Pervin BULDAN

1. Çocuk evliliklerine ilişkin
2. Kadın koruculara ilişkin
3. Sığınma evlerinde yaşanan sorunlara ilişkin
4. Eşinden şiddet gören bir kişiye ilişkin
5. Denetimli serbestlikten yararlanarak tahliye olan mahkumlara ilişkin
6. Kürtaj yaptırmak isteyen kadınlara sağlık personelinin kötü davrandığı iddialarına ilişkin
7. İnternette sosyal ağlar nedeniyle mağdur olan kadın ve çocuklara ilişkin
8. Kadına yönelik şiddet vakalarına ve bir öğretmenin öldürülmesi ile ilgili olayda kamu görevlilerinin ihmalleri olduğu iddiasına ilişkin
9. Kadına yönelik şiddetle ilgili bazı verilere ilişkin
10. Siverek Devlet Hastanesinde hamile bir kadın ile bebeğinin ölümünde ihmal olduğu iddialarına ilişkin
11. Yasal ve yasadışı kürtaj operasyonlarına ilişkin
12. Bakıma muhtaç çocuğu olup tutuklu yargılanan annelere ilişkin
13. Hasta çocuğu olup tutuklu yargılanan annelere ilişkin
14. Karataş Kadın Cezaevinde uygulanan bazı yasaklara ilişkin
15. BDP'li kadın milletvekillerinin takip edildiği iddialarına ilişkin

Sebahat TUNCEL

1. Kadına yönelik bazı suçlara ve sığınma evlerine yapılan başvurulara ilişkin
2. Kadına yönelik şiddet vakalarında kamu görevlilerinin tutumlarıyla ilgili sorunlara ilişkin
3. Kadın cinayetleri ile ilgili verilere ilişkin
4. Suriyeli mülteci kadınların çadırkentte yaşadıkları sorunlara ilişkin
5. Bakanlığın kreş desteği projesine ilişkin
6. Eşi vefat etmiş kadınlara yapılan yardımlara ilişkin
7. Kadın istihdamının artırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin
8. Yapılan sosyal yardımlara ve kadına yönelik şiddete karşı alınan önlemlere ilişkin
9. Kadına yönelik şiddete karşı alınan önlemlere ilişkin
10. Nefret suçlarının önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin
11. Kadınlara yönelik şiddet, taciz ve tecavüz vakalarına ilişkin
12. Diyarbakır'da yapılan bir mitingde bir kadın göstericinin tacize uğradığı iddialarına ilişkin
13. Ulusal İstihdam Stratejisi Planındaki kadın istihdamı politikasına ilişkin

Mülkiye BİRTANE

1. Bakanlık görevlilerince işlendiği iddia edilen cinsel saldırı suçlarına ilişkin
2. Ruhsatsız silahlarla işlenen kadın cinayetlerine ilişkin
3. Şanlıurfa'da eşinden şiddet gördüğü iddia edilen bir kadının koruma altına alınmasına ilişkin
4. Cezaevlerindeki cinsel taciz ve tecavüz iddialarına ilişkin
5. Cinsel taciz ve saldırı suçları nedeniyle hakkında soruşturma açılan kamu görevlilerine ilişkin
6. Şiddete maruz kalan bir kadına ilişkin

7. Kars Doğum ve Çocuk Bakımevi Hastanesinin fiziki ve insan kaynağı kapasitesine ilişkin
8. Kadın cinayetleriyle ilgili verilere ilişkin
9. Kadına yönelik şiddet veri tabanına ilişkin
10. Kadına yönelik şiddete ilişkin
11. Son dönemlerde işlenen kadın cinayetlerine ilişkin
12. Eşinden şiddet gören bir kadın ile ilgili iddialara ilişkin
13. Uşak'ta boşandığı eşi tarafından öldürülen bir kadına ilişkin
14. İzmir Şakran Cezaevinde kadın tutuklu ve hükümlülere karşı insan hakları ihlalleri yaşandığı iddialarına ilişkin
15. Hakkında cinsel saldırı suçundan dava açılmış bir kamu görevlisinin görevine iade edilmesine ilişkin
16. Gebze'de eşi tarafından öldürülen bir kadın ile ilgili iddialara ilişkin
17. Eşi tarafından öldürülen bir kadının şikayetlerinin dikkate alınmadığı iddialarına ilişkin
18. Öldürülen bir kadın öğretmen ile ilgili iddialara ilişkin
19. İstanbul'da kocası tarafından vurularak öldürülen bir kadına ilişkin
20. Kadına yönelik şiddet olaylarına ve alınan önlemlere ilişkin
21. Eşinden şiddet gören kadınlara ve bir kadının mağduriyetine ilişkin
22. Kadın cinayetlerini önlemek için alınan önlemlere ve yapılan düzenlemelere ilişkin
23. İstanbul'da işlenen bir kadın cinayetine ve mağdur kadınlara ilişkin
24. Kadına karşı şiddete ve Bursa'da gerçekleşen bir kadın cinayetine ilişkin
25. 2002'den bugüne meydana gelen kadın cinayetlerine ve alınan önlemlere ilişkin
26. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi için alınan önlemlere ve yaşanan iki olaya ilişkin
27. Bir kadının ölümüne ilişkin
28. Kadın cinayetlerine ilişkin

5.2. CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Ayşe Gülsün BİGEHAN

1. Bakanlığın kadın istihdamını arttırmaya yönelik hazırladığı yasa taslağına ilişkin
2. Aile içi şiddete ilişkin
3. Suriyeli kadın ve çocuk mültecilere yönelik sosyal desteklere ilişkin
4. Kadın istihdamına ilişkin
5. Çocuk gelinlerin sayısına ilişkin
6. Denetimli serbestlik kapsamında koşullu salıverilen kişilere ilişkin (kadına yönelik şiddet)
7. Küçük yaşta evlendirilen kız çocuklarına ilişkin
8. 12 yıllık kademeli eğitim sisteminin uygulanmasına ilişkin- 2012
9. Eşi vefat etmiş kadınlar için nakit sosyal yardım projesine ilişkin -2012
10. Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması konulu genelge kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin -2012
11. Kadın istihdamını arttırmak için verilen teşviklere ve kadın istihdam oranlarına ilişkin- 2012

Aylin NAZLIKA

1. 2002-2013 yılları arasında çocuklara karşı işlenen cinsel suçlarla ilgili verilere ve yasal düzenleme çalışmalarına ilişkin
2. 2007-2012 yılları arasında stres, depresyon, ruh ve sinir hastalıkları yaşayan vatandaşlara ve aile içi şiddete ilişkin
3. Şiddet olaylarının önlenmesi ve bireysel silahlanmaya ilişkin (kadına yönelik şiddet)
4. Kürtaj konusu bağlamında hasta haklarının ihlal edildiği iddialarına ilişkin
5. 2002-2012 yılları arasında yapılan kürtaj sayısına ve kürtaj yaptıran kadınların şikâyetlerine ilişkin
6. İntihar eden bir kadın subay ile ilgili bazı iddialara ilişkin (özel yaşamı ile ilgili soruşturma iddiası)
7. Bakanlığın isminin değiştirilmesinin etkilerine ilişkin
8. Polis kayıtlarına geçen aile içi şiddet olaylarına ve mağdur olan kadınlara ilişkin

9. Kamuoyunda N.Ç. davası olarak bilinen davanın sanıklarından bir kamu görevlisine ilişkin
10. Kadın intihar ve cinayetlerine ilişkin
11. Kadına yönelik şiddete ilişkin
12. Farklı cinsel yönelimlere sahip bireylere uygulanan ayrımcılığa ilişkin

AYŞE NEDRET AKOVA

1. Ebelerin sorunlarına ilişkin (anne ölümleri ile ilişkili olarak)
2. Erken yaşta evliliğe ilişkin
3. Kadın Sığınma Evleri Projesi kapsamında yer alan illere ilişkin
4. Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bütçelemeye ilişkin
5. Üst düzey kadın bürokrat sayısı ve oranına ilişkin
6. Başbakanlığın kadına yönelik bir genelgesinin uygulanmadığı iddiasına ilişkin
7. Kadın konukevlerine ilişkin
8. Balıkesir'deki kadın konukevlerine ilişkin
9. Kamuoyunda N.Ç. davası olarak bilinen davanın sanıklarından bir kamu görevlisine ilişkin
10. Antalya'da gerçekleşen bir vakaya ilişkin (Bir kız çocuğun babası tarafından sözleşme ile satılması)
11. Kara çarşafı derse girdiği iddia edilen bir öğretmene ilişkin (okullarda etekle merdivenden inmesi için kız çocukların pantolon giymeye zorlanması)

SENA KALELİ

1. Sığınma evlerine ilişkin
2. Çocuk gelinlere ilişkin
3. Başta kadınlara yönelik olanlar olmak üzere son on yıllık sosyal kamu harcamalarının GSYİH'ye oranına ilişkin
4. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi kurulacak illere ilişkin
5. Şiddet mağduru kadınlarının Aile Mahkemelerine başvurularının maliyetine ilişkin
6. Kredi ve Yurtlar Kurumu yurtlarında yapılan ve zorunlu olduğu iddia edilen özel yaşam hakkındaki anketlere ilişkin (kadın öğrencilere yönelik daha önce birliktelik yaşadınız mı? Doğum yaptınız mı gibi sorular)
7. Yargıda durum analizi raporuna ilişkin (hakimlerin kadınlara yönelik cinsel suçlara ilişkin yaklaşımına ilişkin)
8. Erken yaşta evliliklere ve alınacak önlemlere ilişkin

Sabahat AKKIRAY

1. Kadına karşı şiddete ve alınan önlemlere ilişkin

Ayşe ESER DANIŞOĞLU

1. Kadına yönelik şiddete ve bunun engellenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin
2. Kadına yönelik şiddete ve bunu sonlandırmak amacıyla alınan tedbirlere ilişkin
3. Kadın istihdamının artırılmasına ilişkin
4. Bakanlığın cinsel istismar mağduru kadın ve çocuklara yönelik desteklerine ilişkin
5. Kadın hastalıkları ve doğum ile ilgili sağlık hizmetleri çerçevesindeki bazı hususlara ilişkin
6. Kadına yönelik şiddet ve bu minvalde kamu görevlileri tarafından şiddete uğradığı iddia edilen bir kadına ilişkin
7. Kadına yönelik şiddetin engellenmesi için yapılan çalışmalara ve sığınma evlerinde kalan kadınlara sağlanan olanaklara ilişkin
8. 6284 sayılı Kanun'un uygulanması amacıyla çıkartılması gereken yönetmeliğe ilişkin
9. Kadına karşı şiddet ve kadın cinayetleri ile ilgili veri tabanı oluşturmaya yönelik çalışmalara ilişkin

Sedef KÜÇÜK

1. Kadınlara yönelik şiddete karşı alınan önlemlere ilişkin

2. Kütahya Valiliğince Evlilik Okulu Projesi kapsamında verilen derslerle ilgili bazı iddialara ilişkin
3. Kadına karşı şiddete ve İstanbul'da gerçekleşen bir kadın cinayetine ilişkin
4. Aile ve çocuk mahkemelerinde görev yapan pedagoğ, sosyal hizmet uzmanı ve psikologlara ilişkin (kış olayları)
5. Kamu sektöründe kadın personel istihdamına ilişkin
6. Kamuda ve özel sektörde cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin
7. Yoksul kadınlara verilen kredilere ilişkin
8. Kadın koruma evlerine ilişkin

Melda ONUR

1. Polisin iki kadın gazetecinin yaşadığı dairede gerçekleştirdiği aramaya ilişkin (cinsel taciz)
2. Farklı cinsel yönelimleri olan mahkumların sorunlarına ilişkin
3. Sığınma evinden çıkarılan bir kadının öldürülmesi olayına ilişkin
4. Kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik yasal düzenlemelere ilişkin
5. Kamuoyunda N.Ç. davası olarak bilinen davanın sanıklarından bir kamu görevlisine ilişkin

Birgül AYMAN GÜLER

1. İzmir-Karabağlar Polis Karakolunda bir kadına şiddet uygulanmasına ilişkin

Hülya GÜVEN

1. Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlüğündeki bazı kelimelerin karşılıklarının kadınları aşağılayıcı nitelikte olduğundan bahisle sözlükten çıkartılmasına ilişkin
2. Kamu Denetçiliği Kurumuna insan hakları, temel hak ve özgürlükleri, kadın ve çocuk hakları konularında yapılan başvurulara ilişkin
3. Bakanlığın cinsel taciz ve tecavüz mağdurlarına yönelik girişimlerine ilişkin
4. Daha önce işlediği disiplin suçları nedeniyle kadın konukevlerine alınmayan kadınlara ilişkin
5. Evlat edinme ile ilgili çeşitli verilere ilişkin
6. Engelli aylığı almakta olan kadınların sigortalı kişilerle evlenmeleri halinde aylıklarının kesildiği iddialarına ilişkin
7. Üst düzey kadın yönetici oranları ile farklı istihdam modellerine ilişkin
8. Kadın istihdamının artırılmasına yönelik projelere ilişkin
9. Ücretle ve sürekli ev işlerinde çalışanların sigortalı olmasına ilişkin
10. Boşanma davası açtığı eşi tarafından öldürülen bir kadına ve kadına şiddete karşı alınan önlemlere ilişkin
11. Yargıda Durum Analizi Toplantıları sonucu hazırlanan bir raporun sonuçlarına ilişkin (tecavüzcüyle evlendirme hk.)
12. Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun Tasarısı'nın kapsamında yapılan yeni düzenlemeye ilişkin
13. Ev hizmetlerinde çalışan kadınların sosyal güvencelerine ilişkin

Sakine ÖZ

1. TRT'de yayınlanan bir programa konuk olarak katılan kişinin programda kullandığı ifadelerle ilişkin (Tuğrul İnançer'in hamile kadınlara ilişkin açıklaması hk.)
2. Eşi vefat eden kadınlara yönelik yardım miktarının belirlenmesinde lehe olan kanun hükmünün uygulanmadığı iddiasına ilişkin
3. Din görevlilerinin kadına yönelik şiddetle mücadelede görevlendirilmesine ilişkin
4. Eşi vefat eden kadınlara yönelik yardım programının kapsamına ilişkin
5. Kamuoyunda N.Ç. davası olarak bilinen davanın sanıklarından iki kamu görevlisine ilişkin

Candan YÜCEER

1. Kadına yönelik şiddetle mücadele ve kadın sığınma evlerine ilişkin
2. Şiddet izleme ve önleme merkezlerine ve kadına yönelik şiddete karşı alınan önlemlere ilişkin
3. Kütahya'da evlilik okulu projesi kapsamında verilen derslere ilişkin
4. Özürlü kadınlara ilişkin
5. Kadın doğum uzmanı eksikliğine ilişkin
6. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce geliştirilmiş ve desteklenmiş projelere ilişkin

Dilek AKAGÜN YILMAZ

1. Gezi Parkı olayları sırasında Ankara Dikmen'de gözaltına alınan bir kadının polis tarafından işkence ve tacize maruz kaldığı iddiasına ilişkin
2. Kadın sığınma evlerine ilişkin
3. Hükümetin kadınları ilgilendiren konulardaki politikalarına ilişkin
4. Küçük yaşta evlendirilen kız çocuklarına ilişkin
5. Kadınlara karşı uygulanan bazı ayrımcı davranışlara ilişkin
6. CHP kadın kolları üyelerinin 12 yıllık kesintili eğitimi protesto telgraflarının alınmadığı iddialarına ilişkin
7. Bakanlığın cezaevlerindeki kadın tutuklu ve hükümlüler ile çocuklara sağladığı desteklere ilişkin
8. Cezaevlerindeki kadın tutuklu ve hükümlüler ile çocuklara ilişkin

5.3. MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ

Zühal TOPÇU

1. Cinsiyet eşitliğine yönelik eğitim çalışmalarına ilişkin

Ruhsar DEMİREL

1. İnternet üzerinden medikal kürtaj tableti satışı yapılmasına ve engellenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin
2. Yasa dışı kürtaj uygulamalarına ve cezai yaptırımlara ilişkin
3. Özel sektör çalışanlarına yönelik psikolojik taciz (mobbing) vakalarının önlenmesi kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin (cinsiyet dağılımları hk.)
4. 6284 sayılı Kanun kapsamında şiddet mağdurlarını korumaya yönelik önlemlerin alınmasında ihmali bulunduğu tespit edilen çalışanlara ilişkin
5. Çocuk ölümlerine ilişkin (çocukların cinsiyet dağılımı)
6. 6284 sayılı Kanunun çeşitli boyutlarıyla ilgili yapılan çalışmalara ve uygulamalara ilişkin
7. Kadın istihdamının artırılmasına yönelik çalışmalar ve toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili eğitimlere ilişkin
8. 6284 sayılı Kanunun uygulaması ile ilgili eğitimlere ilişkin
9. Kadın tutuklu ve hükümlüler ile çocuklarına ilişkin
10. Samsun'da kadın sığınma evinde şiddet uygulandığı iddiasına ilişkin
11. Ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesi konulu eğitimlere ve kadın sığınma evlerine ilişkin
12. Ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesi konulu eğitimlere ilişkin
13. Ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin engellenmesi kapsamında gerçekleştirilen çalışmalara ve aile içi şiddet vakalarına ilişkin
14. Ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin engellenmesi kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar için bütçeden ilgili Bakanlıklara aktarılan paylara ilişkin
15. 2011-2012 yıllarında şiddete uğrayan kadınlarla ilgili istatistiklere ilişkin
16. Eğitimde sınıfsal ayrışmanın ve fırsat eşitsizliğinin önlenmesine ilişkin (kız çocukların eğitime devamı)
17. Kadın konusunda çalışan sivil toplum kuruluşlarına ilişkin (kadın örgütlerinin desteklenmesi hk.)

18. Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması konulu Başbakanlık Genelgesi kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin
19. Eşi vefat eden kadınlara maaş uygulamasına ilişkin
20. On sekiz yaş altı evliliklerin azaltılmasına ilişkin
21. 6284 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra hazırlanacak ikincil mevzuata ilişkin
22. Şiddete maruz kalanlara psikolojik destek hizmeti verilmesine ilişkin
23. Kadın konukları ve bunların il ve ilçelere göre dağılımına ilişkin
24. İŞKUR kurslarında eğitim alan kadınlara ilişkin
25. Kadınların istihdam edildiği iş kolları ve bunların illere göre dağılımına ilişkin
26. Ana çocuk sağlığı ve aile planlaması konusunda yapılan çalışmalara ilişkin
27. Fuhuşa zorlanan kadınların durumuna ilişkin
28. Kadın istihdamının artırılmasına yönelik projeler kapsamında kadınların istihdam edildiği iş kolları ve bunların illere göre dağılımına ilişkin
29. Koruma evleri ve bunların il ve ilçelere göre dağılımına ilişkin
30. Lisanslı kadın sporculara ve Bakanlık bünyesinde çalışan kadın yönetici sayısına ilişkin
31. Şiddet mağduru kadınlara ilişkin
32. Kadın istihdamının artırılmasına yönelik projelere ilişkin
33. Kadınların maruz kaldığı cinsel şiddete ilişkin

6. KADIN MİLLETVEKİLLERİN KADINLAR/CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ

Kadın milletvekillerinin sözlü soru önergeleri içerisinde kadınlarla ilgili olanların sayısı son derece azdır. Önergeler şiddet, istihdam ve cinsiyet eşitliği ile ilgilidir.

6.1. CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Hülya GÜVEN

1. HSYK tarafından kadınlara ve çocuklara yönelik cinsel suçlar konusunda düzenlenen raporlara ilişkin
2. Kadına karşı şiddeti önlemek amacıyla eğitim verilmesine ilişkin
3. Kadına karşı şiddetin önlenmesi amacıyla polis ve savcılarının eğitimlerine ilişkin

6.2. MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ

Zühal TOPÇU

1. Kadınların işgücüne katılım oranına ve bu oranın artırılmasına ilişkin
2. Kadın koruma evlerine ilişkin
3. Kadın-erkek eşitliği konusunun müfredata alınmasına ilişkin

7. 24. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİNİN CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ GENEL KURUL KONUŞMALARI

24. Dönemin 1. yasama yılında (28 Haziran-15 Temmuz 2011) 11 birleşim; 2. yasama yılında (1 Ekim 2011-14 Haziran 2012) 132 birleşim; 3. yasama yılında (1 Ekim 2012- 13 Temmuz 2013) 139 birleşim gerçekleşmiştir. 24. dönemde, genel kurulda, kadın milletvekilleri tarafından sözlü soru önergeleri de dahil olmak üzere toplam 1.244 konuşma yapılmıştır.

7.1. GENEL KURUL KONUŞMALARININ ÖZETİ

24. dönemde kadınların cinsiyet eşitliği ile ilişkili olarak 8 Mart ve 25 Kasım'da, ilgili araştırma önergelerinin görüşülmesi sırasında ve ağırlıklı olarak aşağıdaki Kanun görüşmeleri sırasında açıklamalarda bulunmuşlardır.

- Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Teklifleri
- 2012 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi Ve 2010 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı
- Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı Ve Teklifi
- Toplu İş İlişkileri Kanunu Tasarısı

- Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı
- Büyükşehir Belediyesi Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

Kadın vekillerin 24. dönemdeki yasama faaliyetleri; çeşitli konulara cinsiyet eşitliği perspektifi ile yaklaşılması, cinsiyet eşitliği meselesinin gündeme taşınması, meclisin cinsiyetçi uygulamalarına müdahale edilmesi noktasında çok kıymetli örnekler içermektedir.

24. Dönem kadın milletvekillerin cinsiyet eşitliğine ilişkin görüşlerini de daha çok kadına yönelik şiddet ve istihdam bağlamında gündeme getirdikleri görülmektedir. Kadına yönelik şiddet, cinsiyet eşitliğinden ziyade daha çok hak ihlalleri bağlamında gündeme getirilmiştir.

Az sayıda kadın milletvekili seçim bölgelerindeki yerel sorunları gündeme taşımıştır. Güneme getirilen konuların tarım, hayvancılık, ulaşım gibi genel hizmetler temelinde olduğu görülmektedir. Yerelde kadınların yaşadığı sorunlar neredeyse tamamen BDP’li kadın milletvekilleri tarafından gündeme getirilmiş olup, tutuklu kadın siyasetçiler ile toplanma ve gösteri hakları ihlal edilen kadınlara ilişkindir.

Muhalefet partilerine mensup kadın vekiller genel kurulda yaptıkları konuşmalarda sık sık kadın örgütlerine atıfta bulunmuşlardır. Atıfta buldukları örgütlerin tamamına yakını şiddetle mücadele eden örgütlerdir.

İktidar partisi mensubu az sayıda kadın milletvekili cinsiyet eşitliği ile ilgili konularda konuşmuştur. Bu konuşmaların tamamına yakını hükümetin kadınlara yönelik çalışmaları hakkındadır. Hükümetin kadınlarla ilgili olumlu yöndeki çalışmaları muhalefet partilerine mensup milletvekilleri tarafından da zaman zaman ifade edilmiştir. Bu kapsamda en sık gündeme getirilen konu Kadınlara Karşı Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi’nin imzalanmış olmasıdır. Muhalefet partilerine mensup kadın milletvekillerinin, hükümetin olumlu yöndeki çalışmalarını hükümetten ziyade Fatma Şahin’e atıfta gündeme getirdiği görülmektedir.

Ağırlıklı olarak muhalefet partilerinin kadın milletvekilleri, birkaç örnekte de iktidar partisi vekilleri TBMM’deki cinsiyetçi söylem ve uygulamaları gündeme getirmiştir. Muhalefet partilerinin kadın milletvekilleri Meclis’in eril yapısına dair genel eleştirilerde bulunurken, iktidar partisi milletvekilleri, kadın milletvekillerine yönelen cinsiyetçi saldırıları eleştirmişlerdir.

Kadınların eşit temsil ve katılımına ilişkin görüşler genellikle konuyla ilgili istatistiklerin aktarımı ve parti içi bazı düzenlemelerin aktarımıyla sınırlı kalmıştır. Kadınların düşük temsil ve katılımının sonuçları ile bu sorunun çözümüne ilişkin öneriler yeterince gündeme taşınmamıştır.

Kadın milletvekillerinin önemli bir bölümü kadınları tanımlarken kadınlarımız, hanım kardeşler, hanımlar, anneler gibi ifadeler kullanmışlardır.

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Kanunu’na ilişkin muhalefet partilerine mensup kadınlar tarafından sunulan öneriler ile kadına yönelik şiddet, istihdam ve ilgili diğer konularda sunulan araştırma önermeleri hükümet tarafından reddedilmiştir.

Kadın milletvekilleri sıklıkla şiddet meselesinin siyasetler, üstü partiler üstü olduğunu ifade etmişlerdir. Bu ifade, şiddetin önlenmesi noktasında bir ortaklık çağrısı olsa da şiddetin diğer alanlardaki hak ve özgürlükler meselesi ile olan ilişkisinin ve politik dinamiklerinin dikkate alınmadığını düşündürmektedir.

Kadın milletvekillerinin kadına yönelik şiddet ve çeşitli hak ihlalleri gibi eşitsizlikle doğrudan ilişki kurabilen konularda daha fazla görüş bildirdiği; ancak cinsiyet eşitsizliği ile ilk bakışta ilişkili görünmeyen konulara cinsiyet eşitliği perspektifiyle yaklaşmadığı görülmektedir. Örneğin kentsel dönüşüm ile ilgili tartışmalarda; kadınların kentin ücra köşelerine sürülmesinin sonuçları, kadınların kentle olan sınırlı ilişkisinin iyice sınırlandırılması, kentsel hizmetlere ulaşım önündeki engellerin katlanarak çoğalması, dönüşüm sürecinde kadınların ihtiyaçlarının yok sayılması, kadınların gündelik alışkanlıklarının ve sosyal ilişkilerinin alt-üst edilmesi gibi kentsel dönüşümün kadınların hayatına doğrudan etkilerine değinilmemiştir.

24. Dönemde LGBT bireylere yönelik ayrımcılık ve şiddet meselesinin gündeme taşınması ve bu konuda bir araştırma önergesi sunulması son derece önemli bir gelişmedir. 24. Dönemde CHP ve BDP kadın milletvekillerinin hak ihlalleri bağlamında LGBT bireylerin sorunlarını gündeme getirmişlerdir. Ancak LGBT bireylere yönelik hak ihlallerin genellikle tek başına gündemleştirilmediği; kadınlar, engelliler, “azınlıklar”la birlikte sayıldığı görülmektedir.

6284 Sayılı Kanun’un Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu’nda değil de Adalet Komisyonu’nda görüşülmüş olması muhalefet partilerine mensup kadın vekiller tarafından çok eleştirilmiştir. Kadın Erkek Fırsat

Eşitliği Komisyonu'nun TBMM'deki yeri ve etkinliği konusundaki endişeler ifade edilmiştir.

24. dönemde kadın vekillerin cinsiyet eşitliğine yönelik açıklamaları ilgili başlıklar altında özetlenmiştir.

7.1.1. Cinsiyet Eşitliği ve İlgili Mekanizmalar

Kadın vekillerin toplumsal cinsiyete ilişkin söylemlerinin; cinsiyet eşitliği, cinsiyet rolleri, kadının aile içinde tanımlanması ve cinsiyet eşitliği ile ilgili mekanizmalar etrafında geliştiği görülmektedir.

Cinsiyet eşitliği: Cinsiyet eşitliği ya da eşitsizliğinin tek başına bir gündem olarak ele alınmadığı, daha çok kadına yönelik şiddet ve kadın istihdam konuları görüşülürken değinildiği görülmektedir. Cinsiyet eşitliği bazı milletvekilleri tarafından ülkenin kalkınması, demokrasi, çağdaşlık, ülke refahı, ailenin huzuru, çocukların geleceği ve toplumun genelinde eşitlik için önkoşul olarak değerlendirilmiştir.

Cinsiyet Roller: Kadın ve erkeklere atfedilen rollere kadın vekillerin gündemine daha çok istihdam bağlamında değinildiği görülmektedir. Kadınların yaşamında pozitif yönde bir dönüşüm sağlanabilmesi için kadının ev ve bakım; erkeğin çalışıp para kazanma ile tanımlanan geleneksel rollerinin değişmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Aile: Özellikle Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Kanunu tartışmaları sırasında gündeme gelen kadının aile içinde tanımlanmasına ilişkin eleştiriler iki tema çerçevesinde tartışılmıştır. Bakanlığın adından "kadın" kelimesinin çıkarılması ve Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Kanunu'nda "ailenin korunması" ibaresinin "kadın" kelimesinden önce gelmesi eleştirilmiştir. Muhalefet partilerinin kadın vekilleri tarafından, bunların kadın-erkek eşitsizliğini derinleştiren bir kurum olan ailenin kadından öncelikli görülmesinin işaretleri olduğu ifade edilmiştir. Yasalarda kadınlar lehine yapılan değişikliklerin bu anlayışın gölgesinde kalacağı ve etkisinin sınırlı olacağı vurgulanmıştır. Bu anlayış, kadının birey olabilmesi önünde bir engel olarak tarif edilmiştir.

Kadının değil ailenin öncelenmesi meselesi ikinci olarak "hangi aile ?" sorusunu kadın vekillerin gündemine taşımıştır. Öncelenen ailenin; nişanlıları, sevgilileri, boşanmışları, evlilik dışı birliktelikleri ve eşcinselleri bu anlayış içerip içermediği sorgulanmıştır.

Cinsiyet Eşitliği ve Mekanizmalar: Kadın vekillerin toplumsal cinsiyetle ilişkili olarak değindikleri bir diğer konu cinsiyet eşitliği ile ilişkili mekanizmalar olmuştur. Cinsiyet eşitliğinin sağlanması için kadın vekillerin gündeme aldığı ve altını çizdiği dört temel mekanizma vardır: Yeni Anayasa, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kamu Denetçiliği Kurumu ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu.

- **Yeni Anayasa Çalışmaları:** Mevcut Anayasa'nın eril yapısına değinilmiş; yeni Anayasa çalışmalarında cinsiyet eşitliğinin garantiye alınmasının Anayasa'ya bir madde ekleyerek mümkün olmayacağı Anayasa'nın geneline yansıtılması gerektiği; Anayasa'nın CEDAW' uyumlu hale getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

- **Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı:** Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile ilgili olarak ifade edilen eleştiriler: Bakanlığın kanun hükmünde kararname ile kurulmuş olması, kadınlarla ilgili sorumlulukları bulunmasına rağmen adı kadının olmaması ve Bakanlığın kadınları birey olarak değil aile içinde ele alması, bütçesinin yetersiz olması, bakanının sık değişmesidir.

- **Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu:** Kadın erkek eşitliği komisyonu yerine kadın erkek fırsat eşitliği komisyonu kurulması eleştirilmiştir. Özellikle Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Kanunu görüşmelerinde Kanun'un esas olarak Adalet Komisyonu'nda görüşülmüş olması ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun tali Komisyon olarak işlev görmesi de örnek gösterilerek Komisyon'un işlevsizliği vurgulanmıştır.

- **Kamu Denetçiliği:** Uzmanlığa dayalı kamu denetçiliği kapsamında kadın, çocuk ve yaşlılara yönelik denetçilik önerilmiştir. Kamu denetçiliği adaylık usulünün pozitif ayrımcılık kapsamında düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliği denetçiliği önerisinde bulunulmuş; denetçilik kurumunda kaç kadının yer alacağına önemli bir sınav olacağı ifade edilmiştir.

7.1.2. Meclisin Cinsiyetçi Yapısına Yönelik Eleştiri ve Uyarılar

Kadın milletvekilleri tarafından parlamentonun eril zihniyete göre işlediği belirtilmiş, eşitlik politikalarının ancak parlamento iradesi ile hayata geçebileceği ifade edilmiştir. Parlamentonun uluslararası sözleşmeleri imzalamasının ya da eşitlik lehine yasalar çıkarmasının bunlara inanılmadığı ve arkasında durulmadığı sürece yetersiz kalacağı, özellikle erkek vekillerin cinsiyetçi dil ve yaklaşımlarından vazgeçmeleri gerektiği

belirtilmiştir. Cinsiyet eşitliği ve kadınları ilgilendiren kanun görüşmelerine özellikle erkek milletvekillerinin ilgisizliği eleştirilmiştir. Cinsiyet eşitliği politikalarındaki dönüşümün meclisten başlaması gerektiği ancak bu şekilde eşitlikçi anlayışın tabana yayılabileceği ifade edilmiş, genel kurulun cinsiyet eşitlikçi bir anlayışının olmadığı söylenmiştir. Cinsiyet eşitliğinin sadece kadınları değil erkekleri de ilgilendiren bir mesele olduğu, bu nedenle erkek vekillerin de konuya ilgi göstermesi gerektiği belirtilmiştir.

7.1.3. Kadın Bedenine Müdahale Politikaları

Muhalefet partilerine mensup kadın milletvekilleri, kürtaj, sezaryen, “3 çocuk”, “kırmızı ruj” tartışmalarıyla gündeme gelen kadın bedenine müdahale politikalarına ilişkin açıklamalarda bulunmuşlardır.

7.1.4. Kadın Hareketi ve Feminizm

Kadın hareketine atıfların genel olarak kadına yönelik şiddetle mücadele etrafında geliştiği söylenebilir. Kadın hareketinin kazanımları, kadın hareketinin talepleri, kadın örgütleri ile işbirliğinin gerekliliği ve feminizm bu çerçevede ele alınan konulardır.

Kazanımlar: Kadın hareketinin kadınlarla ilgili tüm alanlarda, özellikle kadına yönelik şiddetin engellenmesi ve siyasette etkin olması noktasında verdiği mücadele ve sonuçları aktarılmıştır. Medeni Kanun ve Türk Ceza Kanunu’ndaki ayrımcı maddelerin kaldırılması noktasında kadın hareketinin mücadelesi hatırlanmıştır.

Kadın hareketinin talepleri: İstanbul Sözleşmesinin 25 Kasımdan önce imzalanması, kadın örgütlerinin kadına yönelik şiddet kanunu ile ilgili önerileri, kadınların 8 Martın tatil olması talebi Meclis gündemine taşınmıştır. Bu çerçevede 237 kadın örgütü ve kadın cinayetlerini durduracağız platformuna atıfta bulunulmuştur.

İşbirliği: 2006/17 Sayılı “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler” Başbakanlık genelgesine atıfta bulunularak kadın örgütleri ile işbirliği gerekliliği vurgulanmış, kamu denetçiliği kanunu görüşmelerinde bunu yıllardır talep eden kadın örgütlerinin görüşlerinin alınmamış olması eleştirilmiştir.

Feminizm: Aile kurumunun feminist perspektifle yeniden ele alınması gerektiği, feminizmin özel alanın politikleştirilmesine ve dolayısıyla aileçi şiddetin konuşulabilmesine yaptığı katkı, muhafazakarlığın feminizmin taleplerini yok saydığı ifade edilmiştir.

7.1.5 Kadınların Eşit Temsili ve Katılımı

Konuşmalarda, kadınların temsiline ilişkin oranlara dikkat çekilmiş, Yeni Anayasa’da kotanın garanti altına alınması talebi ifade edilmiş, kadınların temsili artırılmak için alınan parti içi önlemlerden bahsedilmiş (BDP ve CHP), siyasi partiler ve seçim yasasında düzenleme yapılması gerektiği, pozitif ayrımcılık, kota meselesi gündeme gelmiştir. Her ne kadar meclisin cinsiyetçi yapısına ilişkin yoğun eleştiriler olsa da eşit temsil ve katılım meselesinin kadın vekillerin gündeminde önemli bir yer tutmadığı görülmektedir.

Tutuklu kadın siyasetçiler: Tutuklu kadın siyasetçiler temsil, katılım ve kadına yönelik şiddet başta olmak üzere çeşitli konular bağlamında gündeme getirilen bir konudur. BDP’li milletvekilleri, sıklıkla, tutuklu siyasetçilerin kadın siyaseti yaptıkları için tutuklu olduklarını ifade etmişlerdir.

7.1.6. Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme

Cinsiyete duyarlı bütçe konusunun bütçe görüşmeleri sırasında, özellikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na ayrılan bütçe çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Bütçede kadının adı yok eleştirisi yoksul, yaşlı, çocuk ve engellilerle birlikte ele alınarak yapılmıştır. Bütçe, kadınlara yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına yönelik uygulamalar için kamu kaynağı ayrılmaması ve savunmaya ayrılan pay noktalarında eleştirilmiştir. Kadınların cinsiyete duyarlı bütçe taleplerinin dikkate alınmamasının, bütçenin toplumun yarısını oluşturan kadınları yok saymak anlamına geldiği ifade edilmiştir. Tek başına Aile ve Sosyal politikalar Bakanlığı’na bütçe ayırmanın yetersiz olduğu vurgulanmıştır. Cinsiyetçi bütçenin halkın lehine olmadığı, bakanlıkların bütçesinde kadına yönelik politikalar için kaynak ayrılmadığı, bütçede katılımcılık ilkesinin ihlal edildiği ifade edilmiştir. Ekonominin “kadın soykırımının” en derin biçimde uygulandığı alanlardan biri olduğu, bütçenin toplumsal adalet göstergesi olduğu, Başbakanlığın 2010 tarihli kadın istihdamının artırılmasına ilişkin genelgeye aykırı bütçe hazırlandığı belirtilmiştir.

7.1.7 Kadın Emeği, İstihdam, Çalışma Yaşamı

Konuşmalar genellikle İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun tasarısı ile Toplu İş İlişkileri Kanun tasarısı çerçevesinde yapılmıştır. Konu; istihdamın düşüklüğü, kayıtdışı çalışma, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sendikalaşma temaları çerçevesinde ele alınmıştır.

İstihdamın düşüklüğü: Kadın istihdamına ilişkin istatistikler verilmiştir. Kreş açma zorunluluğunun esnetilmesi, çocuk sahibi olan kadınlar arasında istihdam oranının düşüklüğü, kadınların düşük ücret alması, toplumda kadının öncelikli görevinin hane halkının bakımı olmasının ve hükümetin 3 çocuk söylemiyle bunun pekişmesinin kadın istihdamının düşmesine neden olduğu belirtilmiştir. Gençler arasındaki işsizlikten en fazla etkilenen kesimin kadın olduğu, işyerlerinde kadınların çocuk bakım yükünü hafifletecek düzenlemelerin denetlenmediği ve gereğinin yapılmadığı ifade edilmiş, girişimcilik kurslarının kadınların istihdamına ne derece etki ettiği sorulmuştur.

Kayıtdışı çalışma: Ev eksenli çalışan kadınların işçi olarak tanımlanmaması, ev işlerinde çalışan kadınların sosyal güvencelerinin olmaması, ev işlerinin iş yasası kapsamında tanımlanmaması eleştirilmiştir; görünmeyen emek ve ev hizmetlerinde hayatını kaybeden kadınlar gündeme taşınmıştır. İş yaşamına ilişkin yasaların ilgili bakanlıkların beyan ettikleri şekilde toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi ile çıkarılması gerektiği vurgulanmış; yasa çıkarmanın yeterli olmadığı yürütmenin bunların takibini yapması gerektiği belirtilmiştir. Kadınların ağırlıklı olarak güvencesiz işlerde çalışması, kadınların yaşlı çocuk ve engelli bakımından sorumlu olması, esnek çalışma politikaları eleştirilmiştir; yarı zamanlı esnek çalışma politikaları ile kadınların cinsiyet rollerinin pekiştirildiği söylenmiştir. Sendikalarda kadın sayısının azlığına ve kadınların ucuz işgücü olarak görülmesine dikkat çekilmiştir.

Çalışma yaşamında ayrımcılık: Kadınların iş yerinde mobbinge, psikolojik şiddete maruz kalması ve kamu kurumlarına alımlarda ayrımcılık gündeme getirilmiştir. Çalışma yaşamında ayrımcılıktan bahsederken cinsel şiddetten bahsedilmemesi dikkat çekicidir.

Sosyal güvenlik: Tarım sektöründe ve ev içi hizmet sektöründe çalışan kadınlara yönelik çalışmalar için bütçede yeterli pay ayrılmaması, bağ-kurlu çiftçi ve esnaf kadınların doğum borçlanması yapamaması, erkekler için daha önce bağ-kurlu olma şartı aranmazken kadınlar için aranması eleştirilmiştir.

İşçi güvenliği: Ev hizmetlerinde çalışan kadınların sağlık sigortası, ev işlerinde çalışan kadınların hayatını yitirmesi, iş sağlığı ve güvenliği kanun tasarısında ev işlerinde çalışan kadınların ve kendi namına çalışanların kapsam dışı bırakılması eleştirilmiştir.

Sendikalaşma: Sendikalı kadınların işten atılması, sendikaların kadın üyelerinin tutuklanması, toplu iş ilişkileri kanun tasarısında sendikalaşma bakımından geriye gidiş olması gündeme getirilmiştir.

7.1.8 Eğitim

Kız çocukların okullaşma ve ortaöğretime devam etme oranlarının düşüklüğü, okula kayıt yaptıran öğrencilerle devam edenler arasında fark olması, ders kitaplarındaki cinsiyetçi içeriğin tamamen ayıklanmaması, yeterli sayıda okul bulunmaması ve fiziki şartlar nedeniyle doğu ve güneydoğu bölgesinde kız çocukların okullaşması önündeki engeller, okumaz yazmaz kadın sayısı, eğitim sisteminin cinsiyetçi yapısı, 4+4+4 Kanununun Kız çocuklarına etkileri, müfredata toplumsal cinsiyet eşitliğinin dahil edilmemesi, vatandaşlık ve demokrasi dersinde CEDAW sözleşmesinin çıkarılması bu kapsamda gündeme taşınan konulardır.

7.1.9 Sağlık

Genel kurulda kadın sağlığı konusuna pek değinilmediği görülmektedir. Konu daha çok iktidar partisi vekilleri tarafından anne ve bebek ölümlerinin önlenmesine yönelik çalışmalar çerçevesinde ele alınmıştır. Konuşmaların bazı bölümlerinde de kadına yönelik şiddetin bir halk sağlığı problemi olduğundan bahsedilmiştir. Doğum öncesi bakım ve doğumda sağlık elemanı ile doğum oranlarının yükselmesi, UNICEF'ten bebek ölümleri ve kadın sağlığı konusundaki çalışmalar nedeniyle ödül alındığı belirtilmiştir.

7.1.10 Kadına Yönelik Şiddet

Kadına yönelik şiddet, ilgili kanun taslağının gündemde olmasının da etkisiyle kadın vekillerin üzerinde en çok konuştuğu gündem olmuştur. Bu çerçevede kadına yönelik şiddetin artışı ve farklı görünümüne dikkat çekilmiştir. Şiddetin cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılıktan beslendiği ifade edilmiş, şiddeti meşrulaştıran söylem ve uygulamalara dikkat çekilmiştir. Şiddetle mücadele; olan, olmayan ve olması gereken

çerçevesinde ele alınmıştır. Kadın hareketinin talepleri uluslararası mekanizmalara da atıfta bulunularak meclis gündemine taşınmıştır. Bu kapsamda;

Kadına yönelik şiddetin artışı: Kadına yönelik şiddetin artışının sadece şiddet olaylarının kayıt altına alınması ile açıklanamayacağı belirtilmiş; buna ilişkin önlemlerin acilen alınması gerektiği belirtilmiştir.

Şiddetin farklı görünüşleri: Zorla evlendirme, cinsel şiddet, namus adına işlenen cinayetler, kadın cinayetleri, çocuk yaşta evlilikler, kadına yönelik polis şiddeti, devlet şiddeti, kadınlara cezaevlerinde uygulanan şiddet, kadınların cinsiyetleri ile birlikte etnik kimlikleri nedeniyle maruz kaldığı şiddet gündeme taşınmıştır.

Kadına yönelik şiddet, cinsiyet eşitliği ve ataerki: Erkek egemenliği, kadınların çeşitli alanlarda cinsiyetinden dolayı maruz kaldığı ayrımcılık ve şiddetin nedeni olarak gösterilmiş, cinsiyet eşitliğine inanmayan bir hükümetin kadına yönelik şiddetle mücadelede başarılı olamayacağı ifade edilmiştir. Bazı milletvekilleri tarafından erkek şiddeti kavramı kullanılmış; şiddet cinsiyetler arasındaki iktidar ilişkileri temelinde açıklanmış, şiddetin önlenmesi için erkeklerin dönüşmesi gerektiği ifade edilmiş, kadınların kendi hayatlarına ilişkin söz sahibi olmak istemelerinin cinayetle sonuçlandığına dikkat çekilmiş, sorunun yasal eksiliklerden değil anlayıştan kaynaklandığı belirtilmiştir.

Şiddetin meşrulaştırılması: Hükümet yetkililerinin söylemlerinin şiddeti meşrulaştırdığı; şiddete alkol ekonomik kriz ve işsizlik gibi bahaneler üretilmemesi gerektiği; hiçbir siyasi, dini ve kültürel gerekçe ile haklı gösterilemeyeceği vurgulanmıştır.

Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanun Tasarısı: Kadına yönelik şiddet olaylarında Kanun'un uygulanması ile ilgili çekinceler dile getirilmiştir.

Kadına yönelik şiddetle mücadele:

- **Partiler üstü sorun olduğu:** Bazı kadın milletvekilleri tarafından kadın sorununun partiler ve siyasetler üstü bir mesele olduğu ifade edilmiş ve ortaklık çağrısı yapılmıştır.
- **Mücadelenin yetersizliği:** Önleyici çalışmalardan ziyade şiddet sonrası için çaba gösterilmesi, erkek egemen zihniyette bir dönüşüm olmaması, şiddetin önlenmesi için yeterli bütçe ayrılmaması eleştirilmiştir. Kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık yaratılması ve kovuşturulma konusunda yeterli olunmadığı, mevzuatın uygulanmaya konması ve denetlenmesindeki problemler, iyi niyetin yeterli olmayacağı, herkesin görevini yapması gerektiği, erkeklerin şiddet uygulayan erkekleri eleştirmesi gerektiği, kamu görevlilerine verilen eğitimlerin yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Konuyla ilgili bir araştırma komisyonu kurulması önerilmiştir.
- **Uygulamadaki problemler:** Karar vericilerin cinsiyetçi uygulamaları, yargılama ve cezalandırmadaki problemler, adli tıp sürecindeki problemler, iktidarın cinsiyetçi dilinin topluma yansımaları, koruma isteyen kadınların şiddete maruz kalması gibi sorunlar gündeme taşınmıştır. Kolluk ve ilgili kamu görevlilerinin kadının insan hakları ve kadın erkek eşitliği konularında eğitim alması, kadına yönelik şiddetle ilgili ihtisaslaşmış birimlerin kurulması önerilmiştir. Kürtaj, tecavüz sonucu oluşan gebeliklere ilişkin hükümet yetkililerinin açıklamaları ve HSYK'nin yargıda iş yükünün azaltılmasına ilişkin raporunda yer alan kadının tecavüzcüyle evlendirilmesi ile ilgili görüşler eleştirilmiştir.

Uluslararası mekanizmalar: Çeşitli uluslararası mekanizmalara atıfta bulunularak devletin şiddetin önlenmesi konusundaki yükümlülükleri hatırlatılmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye hakkında vermiş olduğu karar, 2012 AB ilerleme raporu, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Nairobi Deklarasyonu, Birleşmiş Milletler Pekin Deklarasyonlarının Avrupa Konseyi Kadına Karşı ve Ev İçi Şiddetle Mücadele ve Bunun Önlenmesi Sözleşmesi atıfta bulunulan uluslararası mekanizmalardır.

Ulusal Mekanizmalar: Kadın sığınaklarının yetersizliği, şiddetle mücadele ulusal eylem planı, 4320, cinsel şiddet kriz merkezleri, kreşler bu kapsamda ele alınan mekanizmalardır. Ayrıca kolluk içinde ihtisaslaşmış birimler kurulması gerektiği, e-okul sisteminin kadın açısından sakıncaları ve ana dilde bilgilendirme yapılması gerektiği belirtilmiştir. Şiddet hattı, kadınlar açısından kritik öneme sahip bir mekanizma olmasına karşın gündeme gelmemiştir.

Kadın örgütleri ile işbirliği: Kadın örgütleri ile işbirliğinin yasada yer alması gerektiği belirtilmiştir.

Kanun Taslağına ilişkin öneriler: Kanun taslağına ilişkin muhalefet partilerinin ortaklaştığı dört temel eleştiri vardır: Bunların ilki ciddi bir hazırlık süreci olmasına, bakanın çabaları ve kadın örgütleri ile işbirliğine rağmen yasaya erkek müdahalesidir. Kanun taslağının erkek egemen anlayış ve eril bakışın müdahalesi

sonucunda bambaşka bir şeye dönüştüğü vurgulanmıştır. İkinci eleştiri Kanunun adı ile ilgilidir. Üçüncü eleştiri Kanun'un Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu yerine Adalet Komisyonunda görüşülmüş olmasıdır. Diğer önemli eleştiri de Kanun'un 8 Marta yetiştirme niyetiyle aceleye getirilmesidir.

Kanuna ilişkin diğer görüş, eleştiri ve öneriler:

- Kanun'un özellikle aile vurgusu açısından İstanbul Sözleşmesi'ne aykırı bir ihtivası olduğu
- Kadronun ve bütçenin yetersiz oluşu,
- ŞÖNİM'lerin kadın örgütlerinin talepleri doğrultusunda şekillenmemiş olması,
- Kadın örgütlerinin davalara müdahilliliğinin yasal statüye kavuşturulmaması,
- LGBT bireylere yasada yer verilmemesi,
- Yasada toplumsal cinsiyet eşitliği kavramının yer almaması,
- Kadın vekillerin yaşadığı ikilem: Yasa içimize sinmiyor ama evet demek zorundayız çünkü bazı gelişmeleri içeriyor. Kanunu Ruhsar Demirel "yetmez ama evet" şeklinde tanımlıyor.
- Yasanın kanunlaşması sürecinde muhalefetin ve kadın örgütlerinin önerilerinin dikkate alınmaması,
- Mülki amire verilen yetkilerin hakime verilmemesinin sakıncaları,
- Alt komisyonda görüşülen ve kararlaştırılan maddelerin daha sonra tasarıdan çıkarılması,
- Caydırıcılık konusunun ön plana çıkarılmamış olması,
- Tedbir kararının 48 saat içinde onaylanmaması halinde işlemlerin uygulanmasına son verilir ibaresinin yaratacağı problemler,
- Tedbir kararının altı ayla sınırlı tutulması, işlemlerin derhal yapılması gerektiğine ilişkin derhal ibaresinin eklenmemesi
- Arabuluculuk ve uzlaştırma yasağına yer verilmemesi,
- Şiddet görenin zararlarının karşılanması için tazminat yükümlülüğünün yer almaması
- Yasada askerlerin ve yüksek öğrenim kurumlarının müfredatından bahsedilmemesi
- Yazılı basında bilgilendirmeye değinilmemesi,
- Zorlama hapsinin 6 ayla sınırlandırılmış olması,
- Kolluk kuvvetlerinin görevini ihmal etmesi durumunda ne olacağına yer verilmemesi,
- Yasada belirtilen 362 personelin yetersizliği,
- Özellikle erkek milletvekillerinin Yasa'yla ilgili görüşmelere ilgisiz kalmaları
- İmzalanan uluslararası sözleşmeler gereği sığınakların kurulması gerektiği,
- Kadının beyanının esas alınması gerektiği,
- İstanbul sözleşmesine atfla, müdahalenin şikayete bağlı olmaması gerektiği
- Yasaya kadın örgütleri ile işbirliğinin eklenmesi gerektiği
- ŞÖNİM'lerle ilgili maddeye tek adım ibaresinin eklenmesi gerektiği
- Eğitime yönelik yayınların STÖ, baro ve kadın örgütleri ile birlikte yapılması gerektiği
- Şiddet olaylarında kadının değil erkeğin teşhir edilmesi gerektiği

Kadın örgütlerinin talepleri: Kadın örgütlerinin yasaya ve sığınaklara ilişkin talepleri meclis gündemine ayen taşınmıştır.

Fatma Şahin'in çabaları: Fatma Şahin'in şiddet yasasına ilişkin çabaları, ilgili kuruluşlardan görüş alması, uzlaşma için zemin yaratması takdir edilmiştir. Bununla birlikte Hükümetin müdahalesi sonucunda bu çalışmaların Kanun'a yansımamış olması eleştirilmiştir.

7.1.11 Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans, Interseks Bireyler ve Nefret Suçları

LGBT bireylerin genellikle tek başına ele alınan bir konu olmadığı, "öteki"ler ya da ayrımcılığa uğrayanlar içerisinde sayıldığı görülmektedir. Kadınlar, engelliler ve LGBT gibi. Kamu Denetçiliği Kanunu çerçevesinde LGBT bireylerinin haklarının bağımsız olmayan bir kamu denetçisi tarafından nasıl korunacağı; Bütünşehir Yasası'nın LGBT bireyleri, kadınları ve engellileri gözetip gözetmeyeceğine ilişkin endişeler dile getirilmiştir. LGBT örgütlere yönelik şiddet, trans cinayetleri, homofobik yaklaşımlar, KYŞ kanununda LGBT bireylere yönelik şiddetin yer almaması, yine şiddet yasasında cinsel yönelim ve cinsel kimlik ifadelerinin yer almaması, nefret söylemi, nefret suçlarına yönelik bir haritalama yapılmaması eleştirilmiştir.

7.1.12 Soru Önergelerine Fatma Şahin Tarafından Verilen Yanıtlar

Fatma Şahin kadına yönelik şiddet ile ilişkili yargı kararları, sığınaklar, cinsiyet eşitliğine yönelik Bakanlık tarafından yürütülen çalışmalar başta olmak üzere çeşitli konulardaki yazılı ve sözlü sorulara yanıt vermiştir.

7.1.13 Kadın Milletvekillerinin 8 Mart ve 25 Kasım Mesajları

2012 ve 2013 yıllarında 8 Mart ve 25 Kasım günlerinde tüm partilerden bazı kadın milletvekilleri kadınlarla ilgili konularda açıklamalarda bulunmuşlardır.

7.2. GENEL KURUL KONUŞMALARI

Kadın vekillerin genel kurulda gündeme taşıdıkları konular 13 başlıkta sınıflandırılmıştır. Konuşmalar her bir başlık altında yasama yılı ve birleşim sırasıyla verilmiştir. Parantez içindeki ilk rakam yasama yılını, ikinci rakam ise birleşim numarasını ifade etmektedir. Bazı konuşmalar tümüyle verilirken, bazı konuşmalar konuyla ilgili olmayan bölümler çıkarılarak verilmiştir. Konuşmaların tamamına tbmm.gov.tr adresinden ilgili dönem, yasama yılı ve birleşim bilgileri girilerek ulaşılabilir.

7.2.1 Cinsiyet Eşitliği ve İlgili Mekanizmalar

AYLA AKAT ATA (BDP 2/19)

Kadın hem kendini değiştirip dönüştürecek, o feodalizmle mücadele edecek hem de erkeği değiştirip dönüştürecek. Eğer şiddetin devamında fayda görenler varsa şiddete gerekçe üretmeye devam edebilirler ama biz bunda bir fayda görmüyoruz. Toplumdaki tüm eşitsizliklerin kaynağının kadın-erkek eşitsizliğinden kaynaklandığını düşünüyoruz, mücadele etmek için de her türlü ortak platformda buluşmaya hazırız. Bu platformları da içinde buluşulamaz hâle getirenlere karşı da hiçbir noktada sessiz kalmayacağız.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/21)

Milliyetçi Hareket Partisinin hedefi eşitlerden oluşan bir ülkedir ve bu eşitliği sağlarken de temel yaklaşımımız, yalnızca istatistikteki rakamlar arası denge değil, öznesini kadının oluşturduğu politikaları gerçekleştirmektir. Milliyetçi Hareket Partisi kadını ülke kalkınmasının ve demokrasinin temel unsuru olarak kabul etmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği erkek değerlerine uyum göstermekle ilgili bir durum değildir; cinsiyet eşitliği, kadınlar ve erkekler için eşit haklara, eşit yükümlülüklerle ve eşit fırsatlara dayanan yeni ve eşit ilişkiler kurulması anlamına gelir.

PERVİN BULDAN (BDP 2/22)

İstatistiksel veriler, aile içinde yaşanan şiddetin ağırlıklı olarak erkek şiddeti olduğunu; erkeklerin, egemenliklerini ve kadınlar üzerindeki denetimlerini hayata geçirmenin bir yolu olarak şiddete yöneldiklerini; fiziksel şiddetin ancak bu iktidar çelişkisi ve ilişkisi çerçevesinde anlaşılabilirliğini ortaya koymaktadır. Erkek şiddetinin sebeplerinden en önemli olanı, kadınlar ile erkekler arasındaki iktidar ilişkisidir. Kadın üzerinde güç kurma eğilimindeki erkek, kadına karşı şiddeti bir araç olarak kullanmaktadır.

«Ataerkil» veya «Erkek egemenliği» olarak ifade edilen bu iktidar ilişkisini ciddiye almadan, aile içinde yaşanan şiddetin özelliklerini, sebeplerini ve sonuçlarını tespit etmenin mümkün olmayacağını düşünmekteyiz.

SEBAHAT TUNCEL (BDP; 2/21)

Bakın, önümüzde yeni dönemde Anayasa tartışmaları var. Anayasa'yı kadınlar olarak da biz önemsiyoruz çünkü Anayasa'da toplumsal cinsiyet eşitliğinin garanti altına alınması, sadece bir maddesinin değil, bütün maddelerinin eşitlik politikasına göre ele alınmasını önemsiyoruz. Yine, kotanın anayasal güvenceye kavuşturulmasını istiyoruz çünkü bunlar kadınların hem siyasette hem toplumsal yaşamda, sosyal yaşamda, ekonomik yaşamda kendisini ifade etmesinin olanağıdır. 5 bin yıllık erkek egemen sistem karşısında pozitif ayrımcılık uygulanmadan baş etmek mümkün değildir. Hele böyle zaten az olan sesimizi başka başka gündemlerle kısmaya çalışan bir ortamda nasıl biz bunu yapacağız? Bu mesele karşısında herkesin kendi partilerindeki duruşu, partizanlığı bırakarak -partizanlık bize bir şey kazandırmıyor- bunun üzerinde durması lazım. Örneğin, Milliyetçi Hareket Partisi, bizim verdiğimiz her önergeye, BDP verdi

diye “BDP’yle yan yana durmayız, ‘Hayır’ diyoruz.” diyor. Biz öyle demiyoruz, Milliyetçi Hareket Partisi vermişse, haklıysa da bu mesele önemli bir meseledir, yan yana durma meselesi değildir, siyaseten ayrı durabiliriz, politikalarınızı beğenmeyebiliriz ama ortak noktada ortak davranmak durumundayız, aksi takdirde demokrasi gelişmez. Burada kavga etmekten, birbirimizi aşağılamaktan, hakaret etmekten öteye bir şey de geçmez. Kadınlar olarak, özellikle kadın vekillerin burada yeni bir dil kullanması önemlidir. Erkek egemen dile karşı gerçekten toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı, eşitlikçi, özgürlükçü bir dil kullanmak hepimizin görevi ve sorumluluğudur diyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

AYŞE GÜLSÜN BİLGEHAN (CHP 2/22)

Daha sonra, 23’üncü Dönemde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kuruldu. Bu da olumlu bir gelişmeydi ama yine onların da uygulamada yetersiz kaldığını gösteren raporları var.

.....

Örneğin, kadının adını devletin bakanlığından silmemek gerekirdi. Kadın, aile ve sosyal hizmetlerden sorumlu Devlet Bakanlığını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı hâline getirirken kadının adı yok edilmemeliydi. Sayın Başbakanın ustalık dönemi icraatı kadını sadece aile üyesi saymakla yetinmemeliydi; insan, birey olarak da kadına olan saygıyı yansıtmalıydı.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/37)

Sayın milletvekilleri, küresel iklim değişikliğinin dünyanın başına nasıl bela olduğunu, özellikle Avrupa Birliği ülkelerinin dünyanın küresel iklim değişikliği konusunda tedbirler almaya zorlandığını, dolayısıyla bunun ekonomik krizden daha büyük krizlere neden olduğu herkesin malumu. Bütün dünya bu konuda çalışmalar yürütüyor ama biz ne yapıyoruz bu konuda? Ekolojik dengiyi bozacak planlara, projelere, bakanlıklara yol açıyoruz. Dolayısıyla bu ciddi bir problem Türkiye halkları açısından. Demokratik, ekolojik ve cinsiyet özgürlükçü bir perspektife sahip olmayan bir yaklaşım, olsa olsa insanlığa ancak kaos getirir, insanlığın yaşamını yaşanmaz hâle getirir. «Ekoloji» deyince sadece aklımıza çoğu zaman şöyle bir şey geliyor: Çevrenin korunması. Oysa ekoloji yaşamın kendisidir. Dolayısıyla, bunlar olmadığı sürece Türkiye’de ciddi anlamda sorunlar yaşanacaktır.

.....

Bir kez daha bu kürsüden -defalarca hatırlattık- kadınlar adına şunu belirtmek isteriz ki, kadın-erkek eşitliğini esas almayan hiçbir çalışmanın başarıya ulaşma şansı yoktur. Öncelikle kadın ve erkek eşitliğine inanarak devletin tüm kurumlarını bu eşitlik yaklaşımına göre yeniden düzenlemek, kadın-erkek eşitliğinin özgürlükler, demokrasi, adaletin ve barışın temeli olduğu bilinciyle toplumu dönüştürecek eşitlik politikalarını geliştirmek zorundayız. Eşitlik politikalarına öncelikle bu çatı altında başlamak durumundayız çünkü aslında eril zihniyet, erkek egemen zihniyet bu çatı altında devam ettirilmektedir.

Sayın milletvekilleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, yıllardır kadın örgütlerinin kadın mücadelesini görünür kılma ve kadınların toplumsal yaşamın tüm alanlarında daha etkin olmalarını sağlamak için verdikleri mücadelelerle elde ettikleri kazanımlara anlam vermeyen, kadını bir birey olarak değil ailenin bir parçası olarak gören, geleneksel kadınlık ve erkeklik rollerini yeniden üreten bu dili devletin güvencesine alan bir zihniyeti yansıtmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçesini görüşmekte olduğumuz bu Bakanlık Hükûmetin kanun hükmünde kararname ile apar topar oluşturmuş olduğu bir torba bakanlıktır. Bu Bakanlık bünyesinde Aile ve Toplum Hizmetleri, Çocuk Hizmetleri, Kadının Statüsü, Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünün de bulunduğu on dört hizmet birimi bulunmaktadır.

AKP İktidarı torba yasaları çıkarmaya çok hevesli. Bunu geçen dönem de gördük. Anlaşılan öyle ki bu torba yasalardan iyi sonuç almış olacak ki bir de torba bakanlık denemesi yapmıştır. Hükûmetin çok önemli problem alanlarını tek bir bakanlıkta birleştirmesi, bu alanlara dair ne kadar ciddi politikalar oluşturduğunun, kadınların, çocukların, engellilerin yaşadığı sorunlara ve sosyal politikalara ne kadar önem verdiğinin açığa çıkması açısından bizlere önemli bir veri sunmaktadır. AKP Hükûmeti tüm bu toplumsal kesimleri aynı çatı altında toplayarak topluma şu mesajı vermektedir: “Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler toplumun öznesi değildirler. Kadın sağlıklı ailenin devamı için gereklidir, çocuklar, yaşlılar, engelliler yardıma muhtaç kişilerdir.” Sözde kadınlar adına ciddi çalışmalar yapacak bu Bakanlığın isminde “kadın” kelimesinin yer almaması, bakanlığın isminin “Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı” olması, bakanlığın icraatlarının

neler olacağı konusunda çok şey anlatmaktadır. Bu Bakanlık, isminden de anlaşılacağı gibi, erkek egemen zihniyetin ürünü olan geleneksel, bizlere öğretilmiş kadınlık ve erkeklik rollerinin devam ettirilmesi ve kadını toplumda bir birey olarak değil, ailenin bir parçası olarak ele alarak kadın-erkek eşitsizliğinin devlet güvencesi altına alınmasından başka bir anlam ifade etmemektedir.

.....

Sayın milletvekilleri, geleneksel aile, devletin bir prototipi olarak iktidar, hiyerarşi ve tahakkümün kadınlar üzerinden bir şiddet politikası olarak karşımıza çıkmaktadır. Bizler geleneksel aile yapısının, aile bireylerinin kendisini tahakküm altında hissetmeden, anne, baba ve çocuğun birey olabildiği demokratik bir aile modelinin geliştirilebileceğine inanıyoruz. Ancak AKP'nin burada öngördüğü aile, geleneksel bir aile modelidir.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/37)

Hükûmet etmede onuncu yılına giren Adalet ve Kalkınma Partisinin en çok değişikliğe uğrayan bakanlığı kadın konusunda çalışan bakanlık oldu. Daha önce devlet bakanlığıydı, şu anda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Kadın konusundaki bakan, en sık değişen bakan.

Sayın Başbakan kendisinin usta olduğunu söylüyor, bir önceki dönem kalfaydı ve ondan önce çırağı sanıyorum. Dolayısıyla bu Bakanlık, çok sık bakan değiştirmesi itibarıyla, daha hiç kalfa ve usta bir bakan görmedi. Sanıyorum ki bu istikrarsızlıktan olsa gerek Dünya Ekonomik Forumu'nun bu yıl açıkladığı toplumsal cinsiyet eşitliği endeksinde Türkiye yine üç haneli rakamlarla ifade edilen 100 küsürüncü sıralarda. 135 ülke içinde sondan 14'üncü ve bu gidişle sanıyorum ki 2012'de de çok fazla bir şey değişmeyecek. Neden daha fazla bir şey değişmeyeceğini düşündüğümüze gelince: Ben bütçe görüşmelerinde Sayın Bakanın sunumunu izledim, dinledim. Sayın Bakanın sunumu şöyleydi: "Hani yılbaşı da yaklaşıyor, yeni yılınız hayırlı olsun, çok daha iyilerini yapacağız. İnşallah daha iyi günler bize gelecek." filan gibi yani genel olarak temennilerle dolu, naif bir sunumdu. Dolayısıyla bir bazı, bir ölçümlemesi olmayan, hedefleri net olmayan yuvarlak söylemlerle dolu bir konuşmaydı, temennilerden ibaretti diye düşünüyorum ve bu sebeptendir ki çok daha ileriye gidemeyeceğimiz gibi bir kanaate sahibim maalesef.

Öncelikle, bu yasa tasarısının Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun asli komisyon olarak belirlenmesi konusundaki gönül kırıklığımızı, ben, bütün kadın parlamenterlerimiz adına tekrarlamak istiyorum çünkü ben, inanıyorum ki, her partideki kadın milletvekillerimiz bu konuda gönüllerinde bir kırıklık yaşıyorlar.

SENA KALELİ (CHP 2/39)

Gençliğe önem verip zulüm edebiyatı yapan anlayış için bu çelişki, bu tutarsızlık, bu çifte standart fazla değil midir? Okulları kışlaya, kapılarını nizamiyeye çevirerek çağı, bilgiyi, teknolojiyi nasıl izleyeceğiz? Sivil toplumdan, sosyallikten uzak gençlik, nesnel yaklaşımla nasıl bilim üretecek, kadın-erkek eşitliğine nasıl inanacak? Bu anlayış doğal olarak şiddeti de getirmektedir.

MELDA ONUR (CHP 2/58)

Az önce, Başbakanın «Kadın erkek eşit değildir.» ifadesini kullanmıştım. Sayın Vekil onun öyle olmadığını söyledi, ben tam olarak düzeltiyim ne dediğini. Başbakan Erdoğan «Kadın erkek eşit değildir, yaradılışa aykırı.» demişti. Arada bir fark varsa, ben herkesin değerlendirmesine sunuyorum. 17 Ekim 2010'daki sözüdür. Teşekkür ederim.

AYLİN NAZLIKA (CHP 2/64)

İşte bu nedenle gene iktidarınız döneminde 9'uncu sınıflarda okutulan vatandaşlık ve demokrasi dersinden CEDAW yani Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin çıkarılmasını da çok anlamlı buluyorum ve tekrar bunu hatırlatmak istiyorum. Bu sözleşmeye Türkiye 1986 yılında imza atmıştır yani taraftır. Türkiye açısından bu sözleşmenin bir bağlayıcılığı da vardır. Dolayısıyla çocuklarımızın kadın erkek eşitliği konusunda bir zihin haritasına sahip olmasına yönelik olan bu sözleşmenin, okullardan, ders kitaplarından çıkarılmış olması oldukça anlamlıdır diye düşünüyorum.

.....

Bakanlar Kurulunda sadece 1 kadın Bakanın yer alıyor olması ve elbette Bakanlığın isminin değiştirilerek Bakanlığın isminden “Kadın” kelimesinin çıkartılmış olması da gene AKP iktidarının kadına bakış açısını algılamak açısından oldukça anlamlıdır diye düşünüyorum.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 2/75)

Sayın Bakanın bunu gerçekleştirebilmek için gösterdiği çabanın hepimiz farkındayız. Kimsenin iyi niyetinden kuşumuz da yoktur. Ancak, iyi niyet, tarihin hiçbir döneminde sorunların çözümü için yeterli olmamıştır. Tarih, niyetleri değil, yapılanları yazar, hangi hakları verdiğinizi, eşitliği nasıl sağladığınızı yazar. Değerli milletvekilleri, yapılan kanunları hayata geçirebilmek kanunları yapmak kadar önemlidir, hatta, belki de daha önemlidir. Bunun için size bir örnek vermek istiyorum: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türkiye aleyhine verdiği bir kararda bakınız ne diyor: «Türkiye’de gerçekleştirilen tüm yasal reformlar kadın-erkek eşitliğinin gerçekleştirilmesinde yetersiz kalmıştır. Türkiye’de siyasi irade, fiilen kadın-erkek eşitliğini sağlamakta isteksiz, kararsız ve duyarsız bir görünüm sergilemektedir. Bu da yasalardaki olumlu düzenlemelerin uygulamaya geçmesini, çoğu kez kamu görevlilerinin keyfi uygulamalarına bırakılmasına neden olmaktadır.» Bu tasarıda söz konusu eleştirileri ve saptamaları ortadan kaldıracak bir düzenleme var mıdır? Kamu görevlilerinin keyfi uygulamalarını engelleyecek tek bir satır var mıdır? «Seviyordum öldürdüm.», «Namusumu kirletti, öldürdüm.» diye savunma verene haksız tahrik indirimi yapan hâkime karşı bir yaptırım var mıdır? «O zaten konsomatristi, öyleyse karakolda yediği dayağı hak etmiştir.» diyen kamu görevlisine karşı herhangi bir düzenleme var mıdır? Oysa kamu görevlilerinin alışkanlıklarını değiştirmeleri için zorlayıcı tedbirler konulması gereği açık bir şekilde önümüzde durmaktadır.

Kadın cinayetleri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucudur. Bu, altında imzamız olan bütün sözleşmelerde yazıyor. Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin, bunu sağlayacak mekanizmalara ilişkin yirmi beş maddelik kanunda tek bir kelime var mıdır?

Değerli milletvekilleri, «toplumsal cinsiyet eşitliği» yalnızca bu kanun tasarısıyla sınırlı kalmaksızın yaşamın her alanında vurgu yapılması gereken bir kavramdır. Kadına yönelik şiddetin azaltılmasının ancak ve ancak toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanarak aşılabileceği görülmektedir. Buna değinmeyen bir kanun, kadın ve erkeğin her koşulda eşitliğini amaçlayan mekanizmaları kurmayan bir kanun eksik kalmaya mahkûm bir kanundur. Bu nedenle, bu düzenlemenin de yetersiz kalacağı kaygısını taşımaktayım. Bu kaygının yalnızca benim kaygım olmadığını, sivil toplum örgütlerinin de aynı kaygıyı paylaştığını belirtiyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 2/75)

Değerli milletvekilleri, cumhuriyet ilan edileli seksen dokuz yıl, Medeni Kanun kabul edileli seksen altı yıl, kadınlarımıza seçme ve seçilme hakkının verilmesinin üzerinden yetmiş sekiz yıl geçmiştir. Bugün, kadın-erkek eşitliğinin neresinde olduğumuza bakılınca görünen durum hiç de iç açıcı değildir. Nerede durduğumuzu anlamak için, bir hayli olumsuz olan uluslararası performansımızdan bahsetmeyeceğim bile. Çalışma yaşamındaki kadınların oranına, şiddet karşısında polisinden bakanına kadar gösterilen tavra, kadının görünürlüğü meselesine, hatta gazetelerin 3>üncü sayfasına bakmak bile ne hâlde olduğumuz hakkında net bir fikir vermektedir. Ne yazık ki kadınla erkeğin eşit olmadığı ve olamayacağı gibi bir anlayış, kadınların yaşadıkları sorunların çözümü konusunda ilerleme sağlayamamaktadır.

Kadınlar ve eşitlik konusunda toplumun büyük çoğunluğuna hâkim olan ön yargılar, düşünce biçimleri ne yazık ki yönetime de hâkimdir. Kadın-erkek eşitliği konusunda kaydedilen bütün mesafe, bir karakolda kadının gördüğü şiddet ve idarecilerin buna karşı aldığı tavırla altüst olabiliyor. Birtakım gelişmeler var mıdır? Elbette vardır. Avrupa Konseyi sözleşmesine imza attık, Meclisimizde onayladık. Daha önce Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi’ni imzaladık. Bugün tüm eksiklerine rağmen bu tasarı kanunlaşacak. Bunlar gelişmedir. Ancak uygulamaya gelince işin rengi değişmektedir. Ben, tüm idare kötü niyetlidir demiyorum ama uygulama konusunda yıllardır aksaklıkların sürdüğü ve bunun önlenemediği de aşikârdır. Anlaşılan kadınların sorunlarını çözmeden hiçbir sorunun çözülemeyeceğine önce idarenin ikna olması gerekmektedir. Bu ön yargılar ve duyarsızlıklar bizlerin kadınsız bir demokrasi ve uygarlık kurulamayacağını anlatmak konusunda hayli mesafe kaydetmemiz gerektiğini de ortaya koymaktadır.

CANDAN YÜCEER (CHP 2/75)

Sayın milletvekilleri, 181 sıra sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısının 7'nci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'i gayretli çalışmalarından ve diğer bakanlarla karşılaştığımda uzlaşmacı kişiliğinden dolayı kutluyorum ancak komisyonlardan geçerek Genel Kurula inen bu tasarının eksiklik içerdiğini de belirtmek zorundayım.

Tasarıda özellikle toplumsal cinsiyet eşitliği, kadının insan hakları, kadın-erkek eşitliği kavramlarına yer verilmemiştir. Bir ülkede toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayamadan uygarlaşmadan, insan haklarından söz etmek mümkün değildir.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (2/ 75)

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere bağlı kalması gerekmektedir. Kadından ve aileden sorumlu Devlet Bakanlığının kaldırılması ve yerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kurulması kadın çalışmaları adına bir geriye gidişin ifadesidir. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Avrupa Birliği müktesebatı Türkiye'yi kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığı sona erdirmekle ve kadın-erkek eşitliğini güçlendirecek politikalar izlemekle yükümlü kılıyor.

İsminde "Kadın" ifadesi yer alan bir bakanlığın kaldırılarak Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlanmasıyla kadın-erkek eşitliğini sağlayacak mekanizma zayıflatıldı ve bu adımla kadın birey olarak değil, ailenin bir unsuru olarak konumlandırıldı.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin kadına karşı şiddeti önlemeye, kadının statüsünü güçlendirmeye yönelik çalışmalara ihtiyacı var ancak yasal düzenlemelerin kadınlara yönelik insan hakkı ihlallerini azaltmaya yetmediğini de biliyoruz. Uygulamadaki sıkıntıların giderilmesi için önemli olan, kadına karşı şiddetle mücadelelenin bir devlet politikası olarak Hükûmet tarafından ana eksene konulmasıdır. Kadın-erkek eşitliğinin toplumun sosyokültürel yapısına yerleştirilmesi, önleme ve koruma mekanizmalarıyla gerçekleştirilebilir. Çocuklarımızın "toplumsal cinsiyet", "kadın-erkek eşitliği", "kadının insan hakları" kavramlarıyla küçük yaşta tanışması, gelecek nesillerde, mevcut toplumsal zihniyetteki erkek egemen anlayışın ortadan kalkmasını sağlayacaktır. Bu eğitimin öğretmenlerin algısı çerçevesiyle sınırlı olmaması, taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler kapsamında gerçekleştirilmesi ise ayrıca önemlidir.

.....

Değerli milletvekilleri, kadına karşı şiddetle mücadele etmek hem siyasi hem de insani görevimiz. Bu görevi layıkıyla yerine getirmemiz için öncelikle kadını «aile» kavramı içerisinde çıkarmalı ve kendisini birey olarak görmekten korkmamalıyız. Kadına karşı şiddetle mücadelenin olumlu sonuçlarını görebilmek adına toplumsal zihniyeti değiştirmek öncelikli hedefimiz olmalı. «Toplumsal cinsiyet», «kadının insan hakları» ve «kadın-erkek eşitliği» kavramlarını benimsemek, çocuklarımızı bu doğrultuda eğitmek bu yolda atmamız gereken adımlardır. Bu kavramları içselleştiremediğimiz, uygulamadaki sorunları çözmediğimiz sürece kadınlarımızı da, çocuklarımızı da şiddetten koruyamayız.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/75)

Değerli milletvekilleri, «Toplumsal cinsiyet: Toplum tarafından kadın ve erkeğe yüklenen ve sosyal olarak kurgulanan cinsiyetçi roller, beklentiler, tutum ve davranışları» bendinin eklenmesi şeklinde ifade ettik. Şöyle ki: Ne yazık ki bizlerin cinsiyet eşitliği politikalarını hayata geçirme mücadelemiz yanında yine toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması noktasında da bir mücadele içerisinde görüyoruz kendimizi. Bizim mücadele etmemiz toplumumuzun bu konudaki, esasında, gerçeğini açığa çıkarır ki bu noktada da Parlamentonun bu konu üzerinde çıkarılan yasa gerekçe görülerek bir düzenleme yapması gerekiyor, bu tanımlara mutlaka yer verilmesi gerekiyor.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

Sayın milletvekilleri, unutmayın ki erkek egemen sistem, binlerce yıldır -beş bin yıllık bir geleneği var- bütün yaşamımızı, siyaseti, ekonomiyi, politikayı, kültürü, dilimizi buna göre şekillendirmiş durumda yani beş bin yıllık gelenekçi bir yaklaşım, aile modeli bugün 21'inci yüzyılda insanlığın sorunlarına çözüm olmamaktadır. Onun ürettiği geleneksel, öğretilen erkeklik ve kadınlık rolleri, aslında bugün karşı karşıya olduğumuz tablonun sorumlusudur. Bu değişmediği sürece, siz geleneksel aile yapısını korumaya çalıştı-

ğınız sürece, ne yazık ki şiddet devam edecektir. Şiddetin kaynağında tahakküm vardır, iktidar vardır, gasp vardır. Şimdi, mevcut durumda, aile kurumu içerisinde tam da bu vardır. Bu değiştirilecek ilişkiler iktidar ilişkisidir; eşitsizlik yok bu temel içerisinde.

Diyelim ki kadın ve erkeğin eşit olmadığı bir ailede çocuklar, yetiştirilen aile bireyleri de eşit olarak yetiştirilmiyor. O açıdan, bu aile kurumunu reddetmek, yeni demokratik, eşitlikçi, aile bireylerinin birbirine tahakküm uygulamadığı, birbirini ezmediği, ne yaş hiyerarşisi ne de kadın-erkek ilişkisini, eşitsizliğini koruyan bir noktada olmadığı bir aile modeli. Evet, bu aileyi koruyalım, destekleyelim ama buradaki korumak istenen mesele bu değil.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

Sayın milletvekilleri, bu yasanın en temel problemi, toplumsal cinsiyet eşitliğini esas almaması, kadın-erkek eşitliğini esas almaması. Kadın örgütlerinin itirazlarıyla bu kelimeler yasaya girdi kısmi olarak ancak bu, bu zihniyetin değiştiğini göstermiyor. Kadın-erkek eşitliğine inanmayan, kadın-erkek eşitliği perspektifinden bir siyaset yürütmeyen ve buradan bakmayan hiçbir yasanın toplumsal olarak karşılığı yok. Genelgeler çıkartmak, yasalar yapmak, bu konudaki ne yazık ki sorunlarımızı çözümüyor. Biz, bugüne kadar bunu çok gördük. En çok AKP iktidarı döneminde genelgeler çıktı, kadına yönelik şiddet konusunda çalışmalar yürütüldü ama görüyoruz ki AKP döneminde kadına yönelik şiddet de yüzde 1.400 arttı, günde 5 kadın öldürülür hâle geldi. Öyle Sayın Bakanın ifade ettiği gibi «Eskiden de kadın ölümleri vardı, şimdi görünür oldu.» meselesi büyük bir aldatmacadır.

Yine, sayın milletvekilleri, tabii -biraz önce de söyledik- mesele yasalar değil, mesele bu yasaları uygulayan kişiler. Eğer uygulayan kişiler gerçekten eşitlik politikalarına inanmıyorsa, bu ülkede kadın ve erkeğin eşit olduğuna inanmıyorsa yapacağı uygulamalar da buna göre geliyor. Dolayısıyla, bu ülkenin yapması gereken temel şeylerden birisi kadın ve erkek eşitliğini sağlamak. Bu Parlamento, Avrupa Sözleşmesi'ni, kadına yönelik sözleşmeyi, Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'ni ilk imzalayan ülke olmakla övünüyor. O sözleşme çok önemli; evet, kadın erkek eşitliğini içeren bir nokta. Özellikle «özel alan» diye tabir edilen, aile içi şiddete yönelik önlemlerin alınması konusunda önemli kararları var. Biz, bu Parlamentonun bunu uygulamasını bekliyoruz. Sadece imzaladık, burada kalsın değil. Bunun için de burada zihniyet değişimi önemli.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, aslında bu kanun tasarısı gündeme geldiğinde, benden önce Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Milletvekili de ifade etti, görüşülen komisyon meselesi de bizim açımızdan eleştiri konusudur. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu bunu tali komisyon olarak değerlendirdi, asıl komisyon Adalet Komisyonu oldu. Biz, Komisyonunda da buna itiraz ettik, asıl olması, asıl konuşulması gereken komisyonun Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olması gerektiğini söyledik. Hatırlarsanız, aslında Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulduğunda da burada ciddi anlamda sorunlar yaşadık. O zaman, kadın-erkek eşitlik komisyonu olarak kadınlar çalıştı, bunu bin bir emekle getirdik ve buradan bütün partilerin ortaklaşmasıyla, üstelik o zaman komisyonunda da kadın-erkek eşitlik komisyonu olarak çıkmıştı ama buraya geldi, fırsat eşitliğine dönüştü burası, yine AKP'nin oylarıyla. Burada da benzer bir yaklaşımı gördük aslında çünkü AKP karar vermişti nerede görüşüleceğine dair. Sayın Bakan da buna hukuki bir gerekçe yaratmaya çalıştı. Biz buradan bir kez daha gördük ki Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu hikâye. Kadınlar adına dair bir konuyu bile konuşamıyoruz, tartışamıyoruz. En çok kadın üyenin olduğu komisyon, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu sayın milletvekilleri ama kadınlara dair şeyi Adalet Komisyonunda biz görüştük. Adalet Komisyonundaki kadın üye sayısına baktığınızda aynı derecede değil. Bu, ciddi bir sorun.

NURDAN ŞANLI (AKP 2/75)

Kadın hakları ilk kez 18'inci yüzyıl düşünürleri tarafından gündeme getirilmiş ve kadın haklarını savunmaya başlamışlardır. Kadın haklarının en önemlilerinden birisi kadın erkek eşitliğidir ve bu eşitliğin sağlanmasıdır. Çağdaş devlet olabilmenin en temel fonksiyonlarından birisi kadın erkek eşitliğinin sağlanmasıdır. Demokratik çağdaş bir devlet olabilmenin yolu bu anlayışın gerçekleşmesinden geçer ve bu anlayış tüm insanlığın ortak davranış biçimlerinden birisi olmalıdır.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/75)

Bir sözüm de erkeklere: Bu tasarı gündeme geldiğinden beri elektronik posta adreslerimize, telefonlarımıza pek çok erkek ulaştı ve şunu söylüyorlardı: «Hep kadını konuşuyorsunuz. Biz erkeklere pozitif ayrımcılık yapılmayacak mı?» diye. Ben bana ulaşan erkeklerin birçoğuna şu soruyu sordum, bence televizyon başındakiler ve bu salondaki erkekler de bunu kendine sormalı: «2010 referandumunda hanım kardeşlerimize ayrımcılık yapacağız. Bu, eşitsizlik sayılmaz.» denilen referandum maddelerine «evet» derken beyler, bunu hiç düşünmemiş miydiniz?

.....

Türkiye Büyük Millet Meclisinde muhtelif komisyonlar var. Bunlardan biri de Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu. Ancak kadınlarla ilgili daha eşitlikçi bir yaşam sürdürmeleri adına yapılmaya çalışıldığı ifade edilen bu yasal düzenleme bile asli komisyon olarak Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna yönlendirilmedi. Sayın Meclis Başkanımız bu yasanın Adalet Komisyonunun asli komisyon olarak değerlendirilmesini uygun bulmuşlar.

.....

Sonuç olarak, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına yasa tasarısıyla ilgili çekincelerimizi, önerilerimizi komisyon toplantılarında, bire bir görüşmelerimizde Sayın Bakan ve diğer partilerdeki milletvekili arkadaşlarımızla paylaştık. Ancak bir konudaki talebimizi Sayın Meclis Başkanına buradan iletmek istiyorum: Eğer kadın gündem konusuysa, eğer bir yasa tasarısının öznesinde kadın varsa, eğer bir yasa tasarısı kadın-erkek arasındaki eşitsizlikleri, fırsat eşitsizliklerini, hakkaniyetsizlikleri bir nebze de olsa iyileştirecekse Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun asli komisyon olarak görevlendirilmesi sanıyorum buradaki bütün kadın parlamenterlerin birinci derecede talebidir. Bu talebi ben buradaki bütün kadın milletvekilleri adına ve bütün Türk kadınları adına Sayın Meclis Başkanına bir talep olarak iletiyorum.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/76)

Değerli milletvekilleri, bizler, bir kız çocuk olarak, bir kız kardeş olarak, bir anne olarak, bir eş olarak ne yazık ki toplumun ikincisi olarak, toplumda ikincil olarak görülüyoruz. Toplumsal eşitsizliğin bu düzeyde olduğu bir süreci yaşarken ne yazık ki toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ya da cinsiyetçi politikalarından vazgeçilmesi noktasında önümüze bir yol haritası koyabilmiş değiliz. Bugün ülkemizin ihtiyacı olan böyle bir yol haritasıdır. Eğer biz, hak verebiliyorsak, eğer bugün altına imza koymuş olduğumuz ulusal üstü sözleşmeler noktasında bile bazı ilerlemeleri kabul edebiliyorsak bunun gereği olan bir yol haritasını da hep beraber açığa çıkarabilmeliyiz. Bugün toplumdaki şiddetin kaynağını öngörüp, o şiddetin aile içerisine, o şiddetin kamusal alanda kendisini ifade eden kadına nasıl yansıdığını da ortak tartışmak durumundayız.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/76)

Açıkçası, bir şaşkınlık içerisindeyiz. Niye? Çünkü görüşülen yasa maddesi 3'üncü fıkra itibarıyla eğitimin görsel ve yazılı yayın organları tarafından medya kullanılarak gerçekleştirilmesini önüne hedef olarak koyuyor. Yine 6'ncı maddesinde, ilköğretim ve ortaöğretim müfredatında toplumsal cinsiyet, kadının insan hakları ve kadın-erkek eşitliği konusunda eğitime yönelik dersler kısmı geçiyor. Biz, 6'ncı maddede olan «toplumsal cinsiyet» kavramının 3'üncü maddede de yer alması gerektiğini ifade ettik. Bir baktık, iktidar partisi bir önerge vermiş, onlar da tam aksine, 6'ncı fıkrada yer alan, ilköğretim ve ortaöğretimde okuyan öğrencilerimizin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda eğitim görmesi kısmını çıkarmışlar.

Şimdi, önergeye bakıyoruz, doğru, burada 3 tane erkek arkadaşın imzası var ama Kadın Erkek Eşitliği Komisyonu Başkanının imzası var. Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin eğitim alması hususunda “Bu düzenleme nasıl oldu buraya girdi?” diye şaşırırken bizler -çünkü tanım olarak yer almamıştı, “Gözden kaçmış herhâlde.” diye düşündük- iktidar partisi bunu da çıkarmak istiyor. Yine, Oya Eronat, Sermin Balık, Nurdan Şanlı, 3 tane daha kadın vekilin imzası var. Bırakalım, bunu istiyorsa da erkek vekiller istesin. Kadın vekiller en azından, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda, özellikle de ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin eğitim görmesi hususunda elini taşın altına koysun, desin ki: “Biz bunu istiyoruz.” Yani dünden beri burada yapılan her konuşmada işin ucunda eğitim olduğunun altı çizildi ama geliyoruz, bunu yasalaştıracağımız, görünür, bilinir kılacağımız noktada önüne ket koyuyoruz, kavramlarla yarışıyoruz, kavramları tartışıyoruz. Bunlar ulusal üstü kavramlar, Anayasa'nın 90'ıncı maddesi itibarıyla zaten yasalarımızın üstünde olan kavramlar. Biz, ulusal üstü sözleşmelere imza atmışız, bunları kabul

etmişiz, kendi iç hukukumuzda da bunlara yer vermek gibi bir sorumluluk altındayız o imzaları atmış olmamız dolayısıyla.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/76)

Şimdi, tabii son maddeyi konuşmaya başladık, dolayısıyla bu yasa birazdan oylanacak ve geçecek, fakat geçen haftadan beri sürekli olarak AKP milletvekillerine, AKP'li bakanlara şunu soruyoruz: Nedir aceleniz, neden bu yasayı bir an önce çıkarmaya çalışıyorsunuz? Tamam, anlıyoruz, 8 Mart, kadınlarımıza bir hediye vermek istiyorsunuz, çok güzel. Ancak bu yasa, hep söylediğimiz gibi, aceleye getirilmeyecek kadar önemli bir yasadır, dolayısıyla biz bu yasadaki hâlâ birtakım eksikler olduğunu, yasanın bir odadan diğer odaya geçerken bile bazı maddelerinin değiştirildiğini, dönüştürüldüğünü görüyoruz. Bununla ilgili olarak da çekincelerimizi bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Dün Sayın Fatma Şahin bu kürsüden konuştu. Gerçekten de kendisinin işinin çok zor olduğunu düşünüyorum çünkü «Ben kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum.» diyen, protesto eden bir kadınıma «Kadın mıdır, erkek midir, indirin onu bulunduğu yerden.» diye hitap eden bir Başbakanla, üstelik de bu Başbakanın kabinedeki tek kadın milletvekili olarak ve de üstelik de Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Tasarısıyla ilgili olarak sorumluluk almış olması gerçekten de kendisinin de çok zorluklar içerisinde olduğunu bize bir kez daha hatırlatıyor.

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP 2/76)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evde olsun işte olsun hep emekçi olan tüm kadınlarımızın Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

Toplumun bireylere yüklediği geleneksel roller çerçevesinde kadına, evde çocuk yetiştiren, evi düzenleyen, yemek ve ev işi yapıp kocasının eve geçimlik getirmesini bekleyen ve aile adına söz hakkı olmayan bir rol düşerken erkeğe, dışarıda evi için çalışıp kazanç elde etmesi ve paranın getirdiği güç ile aile hakkında tek söz sahibi olması rolü düşmüştür. Kadının evin dışında da çalışıp erkek kadar evini geçindirebileceği ve siyasi, ekonomik ve toplumsal kararlarda onun da söz hakkının olması gerektiği, geleneksel rollerin değişebileceği, hatta toplumun daha iyiye doğru gelişimi için gerekli olduğu anlaşıldıkça, kadınların hak mücadelesi toplumun her alanında başlamıştır.

.....

Dünya Emekçi Kadınlar Günü ile amaçlanan, küresel gündemde kadın-erkek eşitliği ve kadın haklarını tutarak kadınların kamusal ve toplumsal hayatta var olma süreçlerini güçlendirmektir. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü toplumsal cinsiyet eşitliği hususunda farkındalık yaratmak, toplumun bireylerinin bu konuya hassasiyetle yaklaşmalarını sağlamak, toplumun cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlenmeleri için adımlar atmak, hukuksal ve uygulamalı düzlemde atılacak her adımın ülke refahına ve huzuruna katkı yapacağını anlaşılmasını sağlamak için bir fırsattır. Bu bağlamda, bir günde simgeleşen kadınların güçlenmesi ve kadın hakları için mücadeleyi tüm yıla yaymak gereklidir.

.....

Kadın şiddet görse de aile birliğinin devamına öncelik verilmektedir. Mükemmel yasalar hazırlansa dahi, bu şekilde gizlenen mesajlar ile yola çıkılınca, kadını ikinci sınıf gören, evinde en az çocuğa bakmakla yükümlü kılan geleneksel toplumsal zihniyetin değişimine hiçbir katkı yapılamayacaktır.

SENA KALELİ (CHP 2/76)

Sayın milletvekilleri, Mahatma Gandi'ye göre kaderimizi düşüncemiz belirlemektedir. Yaşam biçimi, kullandığımız dilden davranışlarımıza ve alışkanlıklarımıza kadar tüm yatkınlıklarımız bizi kaderimize ulaştırılmaktadır. Ülkemizde kadın, sadece doğuran, büyüten, evi çekip çeviren, yaranmak, onay görmek zorunda hisseden konumundan kurtarılamadıkça, bu geleneksel ezik hâlden, düşük benlikten çıkamadıkça kaderi de değişmeyecektir.

.....

Hiç kimsenin feminist olmasını beklememekle birlikte, herkesin hümanist olması, sorunun çözümü adına önemli bir adım olacaktır. Koruyucu olmanın yanı sıra hak ve özgürlük temelli anlayış egemen felsefe olmalıdır. Bedeninun unutturulduğu, kendi hükmünden çıkarıldığı, aile planlamasının rafa kalktığı, aile ve sosyal politikaların içinde birey olamamış, dolayısıyla eşit olamamış kadına nasıl fırsat eşitliği sağlanabile-

cektir? Oysa kadının toplum içinde yer alması, sosyalleşmesi erkeği de sosyalleştirecek, her yönden kontrollü hâle getirecektir. Bu noktada Mustafa Kemal Atatürk'ün "Ruhunuzu ve özgürlüğünüzü baskılardan kurtarın." sözü bizim yol göstericimiz olmalı, kadının ekonomik, sosyal, kültürel açıdan güçlendirilmesine yönelik politikalar geliştirilmelidir. Bunun için de yeni anayasada Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi madde 5'e koşut biçimde devlete, bir cinsiyetin üstünlüğü ya da aşağılığına ilişkin kültürel kalıpları değiştirme görevini vererek işe başlamalıyız.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/104)

Türkiye, yeni anayasa tartışmaları yaptığı bir sırada aslında çok ciddi antidemokratik uygulamalara adım atmaktadır. Bir yandan demokrasi konusunda yaşanan krizler, ekoloji konusunda, yine eşitlik ve kadın özgürlüğü konusunda yaşanan sıkıntılar ortada. Böyle bir ortamda nasıl yeni anayasa yapılacağı tartışması doğrusu Türkiye kamuoyunun takdirine bırakılmış durumda.

CANDAN YÜCEER (CHP 2/116)

Değerli milletvekilleri, cinsiyeti, dili, dini, ırkı, mesleği, mezhebi, eğitimi, engeli ne olursa olsun, yurttaşlarımız yasalar önünde eşit olduğunu bilmeli ve buna inanmalıdır. Haklı gerekçeleri olduğunda, güçsüzün güçlü karşısında, fakirin zengin karşısında, kadının erkek karşısında, mağdurun suçlu karşısında hakkını arayabildiği yer, bağımsız, adil yargı sistemidir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/119)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 276 sıra sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısının birinci bölümü üzerinde Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, bu kürsüde çok defalar ifade ettik; önemli olan kanun hazırlamak değil, bu kanunu hangi yaklaşımla, hangi bakış açısıyla hazırladığınızdır. Doğal olarak, bu Mecliste hazırlanan bütün kanunlar kadın-erkek eşitliği dikkate alınmadan, toplumsal cinsiyet eşitliği dikkate alınmadan hazırlanan kanunlar oluyor. O açıdan, böylesi önem atfettiğimiz, herkesin sabahtan beri konuştuğu ve «Bu kanunu önemsiyoruz ve Türkiye'de kurulması gerekir.» dediği, sadece bugünün meselesi değil, 2004'te gündeme gelmiş, 2006'da yasalaşmış, daha sonra dönemin Cumhurbaşkanı tarafından veto edilmiş ki veto edilmesinin nedeni de bu kanun tasarısının yeteri düzeyde hazırlanmamış olmasıyla alakalı ve sivil toplum örgütlerinin, o dönem hukukçuların itirazı nedeniyle geri dönmüş bir yasa tasarısı. Yıl 2012, biz yine aynı konuyu gündeme alıyoruz «Dünyada bunun örnekleri var.» diyoruz, hatta Osmanlıya atıfta bulunup «Aslında ilk biz uygulamışız.» diyoruz ama 21'inci yüzyılda, hâlâ, bu kanun tasarısını hazırlarken, ciddi anlamda ne toplumsal cinsiyet eşitliği ne hukuk açısından bu denetimi gerçekten etkin sağlayabilecek bir yönetim anlayışıyla hazırlanmış bir kanun tasarısıyla karşı karşıya değiliz. Her zaman olduğu gibi, iktidar «Ben yaptım, oldu:» deyip genel olarak bir şey geliştiriyor. İktidarın şöyle bir özelliği var: Bu iyi şeyler açısından, hani toplumda daha reklam yapmak «Biz yaptık bunları.» demek açısından yapıyor ama içeriğe baktığımız zaman, çok çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalıyoruz.

Bu kanun tasarısı hazırlanırken temel ilkelerden birisi yurttaşı devlet karşısında korumak, bu önemli bir konu, bizim açımızdan önemli. Biz hep şunu söyledik: Devlet toplum üzerinde bir baskı ve zor aracıdır. Devlet kurumunun mutlaka demokratikleşmesi yani topluma hizmet eden bir kurum hâline getirilmesi gerekir. Devlet karşısında bireyi korumak, bireyin hak ve özgürlüklerini korumak en temel insan haklarından birisidir. Dolayısıyla bunu yapmak temel bir görevdir, bunu gerçekleştirelim ancak bunu gerçekleştirirken nasıl bir yaklaşım içerisinde gerçekleştiriyoruz, önemli. Bu konuda, mesela diyelim ki kamu denetçiliği meselesinde burada itiraz edilen konulardan birisi bu kurumun bağımsız olmadığı. Bütün gruplar da ifade etti, bu kurum nasıl oluşturulacak? İşte, iktidar kimdeyse, bugün AKP'dir, yarın yüzde 50 olacağınız nereden belli? Ama siz zannediyorsunuz ki «Biz yüzde 50 olacağız, bunun üzerinden tekrar yapacağız.» ama iktidara yetki veren bir yaklaşımla komisyon seçiliyor, iktidar kimse onun denetiminde. Bu kabul edilebilir bir nokta değil. Yani bu kurumun bağımsız olması geleceği açısından da önemli, denetim açısından da önemli.

Bizim açımızdan ikinci eleştiri konusu ve temel eleştiri konusu, bu konuda kadın-erkek eşitliğine dair bir yaklaşımın olmaması. Kadın örgütleri yıllardır bu konuda çalışıyor. Kadın meselesi üzerinden? Özellikle

devlet aygıtının kendisi zaten cinsiyetçiliği ören bir noktada ve toplumsal cinsiyet eşitliğini ortadan kaldıran, iktidarı, hiyerarşiyi, tahakkümü her gün her gün yeniden üreten bir konumda. Dolayısıyla, bunun karşısında özellikle kadınların daha çok baskıya ve zora, ayrımcılığa maruz kaldığı bir yerde kadınlar lehine bir düzenlemenin yapılmaması kabul edilebilir değil.

Biraz önce Sayın Burhan Kuzu, Vekilimiz Ayla Hanım'ı eleştirirken dedi ki: «Bu konuda çocuklar ve kadınlar üzerinden bazı düzenlemeler yapılabilir.» Biz bunu en azından bir söz olarak ele alıyoruz. Gerçi Sayın Bakan böyle bir şey ifade etmedi ama en azından bu düzenlemeyi yapalım. Alanlara göre bir düzenleme gerçekleşirse buradan kısmen, bu tamamen çözmüş olmayacak ama çocuklar ve kadınlar açısından belki bir alanı çözmüş olacağız diye düşünüyorum. O açıdan, bizim değişiklik önergemiz var bu konuda. Bu konudaki değişiklik önergemizi umarız dikkate alır Hükümet çünkü dikkate almadığında sadece muhalefet olarak önergemiz yeterli kalmıyor. Bunun önemli olduğunu düşünüyorum.

Sayın milletvekilleri, kamu denetçiliği yasınının gerekçesinde de belirtildiği üzere, kamunun her türlü işlemlerine karşı kişi hakkını korumak için geliştirilmiş bir yargı öncesi mekanizma kurulmaya çalışılıyor. Bu nedenle de ulusal insan hakları kurumları içerisinde yer alması önemli. Bu kurumun oluşturulması o açıdan, uluslararası mekanizmalara göre de dikkate almak durumunda kaldığımız bir şey. Kaldı ki zaten kanunun gerekçesi de Avrupa Birliği uyum çerçevesinde ele alınmış durumda. Birleşmiş Milletler tarafından 1992 yılında kabul edilen Paris Prensipleri'ne uygunluğu önemlidir. Yani bu kanun teklifinin bir noktada Paris Prensipleri'ne uygun olması da gerekmektedir. Paris Prensipleri, insan hakları alanında çıkarılan tüm yasaların, oluşturulacak mekanizmaların mutlaka uyumlu hâle getirilmesi gereken ilkeleri içermesini istemektedir. Bu yasa tasarısıyla oluşturulmaya çalışılan insan haklarının geliştirilmesi ve korunması amacıyla sağlanması için Paris Prensipleri'ne uygunluğunun mutlaka sorgulanması gerekiyor. Yasa tasarısının en temelde eleştirilmesi gereken nokta, ilk maddede kurumun görevlerinin net bir şekilde belirlenmemiş olmasıyla alakalı. Özellikle 5'inci madde, bu yasa tasarısının 5'inci maddesinde «İdarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını adalet anlayışı içinde insan haklarına saygı, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmak görevidir.» denilmektedir. İfadede «İdarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışları»yla neyin kastedildiği muğlaktır yani burada aslında daha net bir ifade kullanmak gerekiyor çünkü bu kurum, sonuçta yargı işlevini görmeyecek, sadece bir rapor hazırlayacak, rapor buradan gündeme getirilecek ama bu kurumun hazırladığı rapor oldukça önemli. Bu noktalara dikkat etmek gerekiyor.

Diğer bir konu, özellikle yine 5'inci maddede yer alıyor, Türk Silahlı Kuvvetlerinin -burada da eleştiri konusu oldu- bu kamu denetçiliği dışında tutulması. Biz yıllarca askerî vesayetten bahsettik, özellikle AKP Hükümeti, askerî vesayete karşı mücadele ettiğini, bunu ortadan kaldırdığını, bunun demokrasinin genel bir yaklaşımı olduğunu hep ifade etti ama uygulamalara baktığınızda, yine de bu alanı özerk olarak korumakta, bu alana müdahaleye izin vermemektedir, bu alanda yaşanan sorunlara dair herhangi bir yaptırım olmamaktadır. Bu da bir eleştiri konusudur yani şimdi böyle bir kurum kuracaksınız, bütün alanların denetlenmesini isteyeceksiniz ama Türk Silahlı Kuvvetlerini bu kapsam dışında tutacaksınız. Bu, kabul edilebilir bir yaklaşım değil.

Sayın milletvekilleri, bir kez daha şunu ifade etmek istiyoruz: Yönetim bir sanattır. Yönetimin nasıl olduğunu belirleyecek olan, onun temel ilkeleridir. Eğer siz demokratik bir yönetim sağlayamazsanız, demokrasiyi işletemezseniz, orada kaos ve kargaşa olur. Dolayısıyla, sadece yönetimi iktidar gücü olarak ele almak «Biz yaptık oldu, yeterli sayımız var.» yaklaşımıyla geliştirilecek hiçbir şeyin topluma hiçbir faydası yoktur, halklarımıza hiçbir faydası yoktur. Dünya bugün yönetimde demokrasiyi tartışıyor. «Daha demokratik işleyiş nasıl olabilir?», «İş yerleri demokrasisi nasıl olabilir?» diyelim ki «Siyasette demokratik ilkeleri nasıl geliştirebileceğiz?» yaklaşımını mutlaka güçlü bir şekilde ele almak gerekiyor. O yüzden de bu yasa açısından da bu yön eksiktir, bir kez daha bunun altını çizmek istiyoruz.

Yine, kadın meselesi açısından, mutlaka bundan sonra çıkarılacak yasaların da kadın-erkek eşitliği meselesinde ele alınması gerekiyor.

Biraz önce Sayın Milletvekilimiz Rıza Türmen ifade etti aslında, anayasa yapım sürecinde de aslında alelacele, işte, bu yasaları çıkarmayı biz de doğrusu çok anlamlı bulmuyoruz. Aslında bir şekilde anlamlı buluyoruz, iktidarın yeni anayasa diye bir derdi olmadığı bir kez daha açığa çıkıyor. Aslında bir şekilde orada bir komisyon çalışıyor, zaman harcıyor, emek harcıyor ama burada başka bir şeyi yapıyor. Yani ikili bir hukuk var; bir yandan Türkiye'ye umut veriliyor, «Yeni bir anayasa yapılacak, demokrasimizi inşa edi-

yoruz.» diye ifade ediliyor, bir yandan da aslında burada başka bir hukuk işletilmeye çalışılıyor. Bu bile aslında burada ne yapılmak istendiğini çok net ifade ediyor.

Biz bir kez daha şunu ifade etmek istiyoruz: AKP Hükûmeti çok net olarak şunu söylesin: Yeni bir anayasa yapmak istiyor muyuz, istemiyor muyuz? Yeni anayasa yapmak istiyorsak, o zaman, doğru düzgün anayasamızı yapalım, yasaları ona göre yapalım. Şimdi, biz yasalar yapacağız, anayasayı buna göre uyarlayacağız; bu kabul edilebilir bir yaklaşım değil, bu ciddi bir sorun.

Diğer bir konu: Gerçekten, bizim diyelim ki demokratik bir yönetimi sağlayabilmek için sorgulamamız gereken birkaç şey var. Mutlaka cinsiyetçilik, milliyetçilik, dincilik, bilimcilik insanlığın başına bela olan şeylerdir. Dolayısıyla, gerçekten cinsiyetçi olmayan, milliyetçi olmayan, diyelim ki dini siyasete alet etmeyen, bilimi tekelleştirmeyen bir yaklaşımla kanunlarımızı, yasalarımızı hazırlarsak ancak gerçekten Türkiye halklarına bir hizmet etmiş oluruz, aksi takdirde, kendi iktidarımızı güçlendirecek yeni mekanizmalar yaratmış oluruz. Yani devleti denetlemek açısından da başka bir mekanizma ya da kamu kurumlarını denetlemek için başka bir mekanizma kurduk. Burada yeni istihdam alanları yaratmanın ötesinde bir şey gitmeyecektir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

AYLA AKAT ATA (2/119)

Kanun tasarısında önemli gördüğümüz diğer eksiklik de başdenetçi ve denetçilerin adaylık durumuyla ilgilidir. 1 başdenetçi ve 5 denetçinin görev alacağı kurumda adaylık usulünün pozitif ayrımcılık kapsamında düzenlenmesi, kadınların da kamu kurum ve kuruluşlarında daha fazla görev almalarına olanak verecektir. Kamu Denetçiliği Kurumu gibi önemli toplumsal misyonu olan bir kurumda kadınların azımsanmayacak bir sayıda yer alması önemlidir. Kadınların varlığı, kurumun işleyişine de olumlu etkide bulunacaktır.

Ülkemizde kadın istihdamının çok düşük olduğu açıktır. Özellikle siyaset alanındaki ve yine, bürokrasideki kadın oranının ne kadar düşük olduğu tartışmasızdır. Örneğin, yargı içinde kadınların yer alma oranları: Türkiye genelindeki 12.024 hâkim ve savcının yüzde 75,7'si erkeklerden, yüzde 24,3'ü de -2011 verilerine göre- kadınlardan oluşmaktadır. Bu nedenle, yasal düzenlemelerde kadınların lehinde hükümler yer alması gerekmektedir. Anayasa'nın 10'uncu maddesi bu tür uygulamaların temel dayanağı olmaktadır. Komisyon görüşmelerinde bu düzenlemeyi öngören değişiklik önergesi tarafımızca verilmiş ancak kabul görmemiştir. Gerçi Sayın Başkanımız Burhan Kuzu şöyle bir temenniyle oylamaya soktu: "İstiyoruz ki 3'ü de kadın olsun, önerilen 3 aday da kadın olsun." Bu vesileyle oyladı ama kendisi oy vermedi. Bunu da belirtmek istiyorum.

Kadın lehine yapılacak her değişiklik engellenmektedir fakat aynı zamanda kadınların sorunlarıyla en fazla kendi partilerinin ilgili olduğunu iddia etmektedirler. En azından bu iddiadan vazgeçmeleri gerekmektedir. Her zamanki gibi, iddiaları sadece lafta kalmakta somut adım olarak ise hiçbir şey yapmamaktadırlar. Kamu Denetçiliği Kurumu, mevcut hâliyle, göstermelik bir kurum olmanın ötesine geçemeyecektir. AKP, her zamanki gibi, önemli durumlarda topu taca atmaktadır. Bu kurumu sadece «Kurdu.» diyebilmek için gündeme getirmektedir; yoksa, AKP'nin, kamu denetçiliğinin asıl misyonuyla bir ilgisi söz konusu değildir. Kaldı ki, asıl misyonu, biz, bu denetçilik kurumunun varlığının söz konusu olduğu, İsveç'te kuruluşundan bu yana söz konusu olduğu iki yüz yılı aşkın zaman dilimini görmezden gelemez. Bugün, uzmanlaşmanın tüm dünyanın gündeminde olduğu bir süreçte, bizlerin 1 başdenetçi, 5 denetçiye görev vererek bu kurumu kurumsallaştırmamızın kurumun kuruluşunun amacına hizmet etmediği de açıktır.

Özel amaçlı ombudsmanlıklar" şeklinde ifade edeceğimiz ikinci tür de tekil alan üzerine odaklanan kamu denetçiliği tarzıdır. İdarenin farklı çalışma alanlarına yönelik farklı kurumsallaşmaya gidilmektedir; polis, cezaevi ombudsmanlıkları gibi. Ayrıca sadece toplumun bazı kesimlerine yönelik özel amaçlı kamu denetçiliği olabilmektedir. Çocuk, kadın ve yaşlılara yönelik ombudsmanlık bizim de önerilerimiz arasında yer almaktadır."

.....

Tasarı hazırlanırken de AKP'nin her zaman yaptığı gibi özensiz yaklaşmış ve bu konuda kafa yoran, yorulmuş, fikir ortaya koyan sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır. Dahası görüşüne başvuru alan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının "uzmanlığa dayalı kamu denetçiliği" önerisi de ciddiye alınmamıştır. Bu tarz her çalışmada, her tasarı gündeme geldiğinde, Genel Kurul gündemine geldiğinde hâkim olan bir tarzdir. Bağımsızlığı ve tarafsızlığı mutlak anlamda sağlanmamış bir Kamu Denetçiliği Kurumunun

göstermelik olacağı kesindir. Bu tasarıda da bu noktalar ciddi bir biçimde vurgulanmamış, maddelerle düzenlenmemiştir.

.....
Kadın lehine yapılacak her değişiklik engellenmektedir fakat aynı zamanda kadınların sorunlarıyla en fazla kendi partilerinin ilgili olduğunu iddia etmektedirler. En azından bu iddiadan vazgeçmeleri gerekmektedir. Her zamanki gibi, iddiaları sadece lafta kalmakta somut adım olarak ise hiçbir şey yapmamaktadırlar.

AYLA AKAT ATA (CHP 2/120)

Görüşülmekte olan yasa tasarısının 11'inci maddesi üzerine vermiş olduğumuz önerge üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz bu önergemizi Komisyon tartışmaları sırasında da verdik, tabii ki reddedildi. Burada da katılmadığını beyan etti hem Komisyon hem Hükûmet. Tabii, neye «hayır» diyoruz? 12 Eylül 2010 referandumunda halkoyuna sunmuş olduğunuz pozitif ayrımcılık ilkesini pratikte uygulamayacağımızı beyan ediyoruz ve bu önergeye «hayır» diyoruz.

Evet, çok iyi bir toplum mühendisliği yaptı iktidar. Toplumun en büyük ihtiyacı özgürlüktü, haktı, demokrasiydi, eşitlikti ve siz bunu tespit ettiniz, kitlelere «demokrasi, özgürlük ve insan hakları» dediniz ama daha sonra «Elimizdeki bu, bunu kabul edeceksiniz.» dediniz. Bu «Yetmez ama evet.» anlayışı bizi ta bu noktaya getirdi. İşte, bugün 5 denetçiden 1'i kadın için, 1'i çocuk için görevlendirildi. Bu, tabii ki şu durumda bizim «hayır» diyeceğimiz bir şey değil ama yarın öbür gün bunun kurumsal anlamda sıkıntıları ne olacaktır? Biz 1 başdenetçi, 5 ayrı denetçi öngörüyoruz kurumsal olarak. Bunlardan 1'i sadece kadınlara ilgilenecek, 1'i sadece çocukla ilgilenecek, diğer 3'ü Türkiye'deki bütün sorun alanlarıyla ilgilenecek.

Biz özde genel amaçlı bir ombudsmanlık kurumu öngörüyoruz ama Kamu Denetçiliği Kurumunun görevini yapabileceği özel amaçlı iki alan belirliyoruz. Niye? Çünkü kadın örgütleri bunu istiyor, çocuk örgütleri bunu istiyor ama en önemlisi, biz, uyum yasaları çerçevesinde bu ombudsmanlık kurumunu getiriyoruz. Avrupa Birliği önünde «Biz bu kurumu kurmadık.» dememek için getirdik, dedik ki: «5 denetçiden 1'i kadınlara, 1'i çocukla ilgilenecek.»

Bu, ileride ciddi problem alanlarını beraberinde getirecek. Kaldı ki 5 kişi bu alanla ilgilenecek yerde sadece 1'ine hasretmiş oluyoruz. Verdiğimiz önerge kabul edilir edilmez bilmiyoruz ama biz «Başombudsmanlık için önerilecek 3 aday içerisinde en az 1'i kadın olsun.» diyoruz.

Yine «Denetçiler arasında da önerilecek 3 katı kadar aday içerisinde en az üçte 1'i kadın olsun.» diyoruz, reddedilen budur.

Şu anda 3'ünden 1'i kadın olacak mı olmayacak mı bilmiyoruz ama Hükûmetin genel politikası budur, yine, dostlar alışverişte görsün, muhtemelen 1'i kadın olacak. O kadın da sadece kadın sorunlarıyla ilgilenecek, toplumun geneline dair bir kadın bakış açısı, genelinde yaşanan sorun alanlarına dair bir kadın bakış açısı yansımayacak.

Kadına yine -eğer o da kadın üye olursa denetçi olarak- "Sen sadece kadın sorunuyla ilgilen, diğerlerini akıl erkekler hallederler. Bu konuda sorumluluklarını yerine getirirler." diyoruz.

PERVİN BULDAN (BDP 2/120)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 4'üncü maddesi üzerine vermiş olduğumuz önerge üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumunun Kurulmasına İlişkin Kanun Tasarısı, yeni Anayasa çalışmaları devam ederken zamansız bir şekilde Genel Kurula getirilmiştir.

Değerli arkadaşlar, bireyin devlet karşısında korunmasına ve kişinin sahip olduğu hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmasına yönelik çabaları beraberinde getiren hukuk devleti anlayışı, bireylerin kötü yönetimden kaynaklanan sorunlarla ilgili özgürce başvurma, sorgulama, izleme ve değiştirme haklarına sahip olmalarını gerekli kılmaktadır. Bu doğrultuda bağımsız niteliği haiz kamu denetçiliği kurumları, çeşitli ülkelerde hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesinin yerleşmesine, insan hakları ve kadın haklarının sağlanmasına katkılarından dolayı demokratik hukuk devletinin önemli araçlarından birisi haline gelmiştir. Kadın-erkek eşitliğinin devlet çatısı altında kurumsallaşmasının ise en temel bileşenlerinden biri olarak görülmektedir. Bu çerçevede, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını, ayrımcı uygulamaların cezalandırılmasını, denetlenmesini, zararların tazmin edilmesini ve ayrımcılığın bulunduğu her alan-

da önleyici tedbirler alınmasını sağlamaya katkıda bulunacak toplumsal cinsiyet eşitliği denetçiliği başta olmak üzere uzmanlık alanlarına göre ayrılmış kamu denetçiliğinin kurulması önemlidir. Türkiye’de kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve ayrımcılıkla mücadele konusunda devlet bünyesindeki kurumsallaşma sürecinin gelişmesine de önemli katkılarda bulunacaktır.

Böyle bir tasarı görüşülürken, söz konusu kurumun oluşturulmasını yıllardır talep eden ve bu konuda 90’lardan beri çalışmalar yaparak çeşitli dönemlerde ilgililere ulaştıran kadın örgütlerinin görüşleri ve taleplerinin göz ardı edilmiş olması ve hiçbir danışma süreci oluşturulmadan yasalastırma çalışmaları bu kurumun görev alanı ile bire bir çelişkilidir ve kabul edilemez bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, tasarının bütününe meşruiyetini sorgulanır hale getirmiştir. Daha açık bir ifade ile kadın örgütlerinin taleplerini dikkate almaksızın ve onlara danışmaksızın kurulacak bir Kamu Denetçiliği Kurumu kadınların devlet karşısında korunmayacağına en baştan beyan edilmesidir ki, bu konu da kabul edilemez bir yaklaşımdır. Bu nedenle tasarı geri çekilmeli ve kadın örgütleri ve diğer insan hakları örgütleri dahil tüm sivil toplumla dayanışma süreçlerinin işletilerek toplumun her kesiminin üstünde mutabık olduğu bir Kamu Denetçiliği Kurumunun oluşturulması yönünde adım atılmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BİNNAZ TOPRAK (CHP 2/120)

İkinci mesele, bu kadın meselesi; dediğim gibi, değişti. Ben de bunu gündeme getirecektim ama sağ olsun, BDP’li arkadaşlar ısrarla gündeme getirdiler ve değişti bu. Ama bu yeterli değil. Bir kadın ombudsmanlığı kurulması gerektiği kanısındayım ben ayrıca. Sadece ben değil, bunu kadın örgütleri de istiyorlar. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkan Yardımcısı olarak şunu söyleyebilirim ki bizim Komisyonumuzun Anayasa Uyum Komisyonuna önerdiği maddelerden bir tanesi bu, yani böyle bir kurumun ihdas edilmesi. Bunun son derece önemli olduğunu düşünüyorum Türkiye gibi bir ülkede.

Aynı zamanda, bu personelin -şimdiki kanundan bahsediyorum- bu kamu denetçilerinden olan personelin yarısının, hadi bu kadar erkek egemen bir Mecliste yarısı çok görülebilir, en azından üçte 1’inin kadın olması gerekir.

İkincisi, kamu denetçisinin görev tanımıyla ilgili. O tanımda -kaçıncı maddeydi unuttum, 2’nci maddeydi galiba- eşitlik ilkesini koruyacağı, ayrımcılıkla mücadele edeceği ve temel hak ve özgürlükleri koruyacağı muhakkak ve muhakkak vurgulanmalı diye düşünüyorum.

Son olarak da, tabii Türkiye gibi bu kadar büyük bir ülkede ve hak ihlallerinin de yaygın olduğu bir ülkede bu denetçinin yükü çok olacak. Ben İspanya örneğini biliyorum, kurdular, binlerce müracaat geldiği için vazgeçtiler. Sonradan, zannediyorum, tekrar kuruldu farklı bir model.

Dolayısıyla da bu, ya her ilden bir kamu denetçisi olması ya da CHP’li arkadaşların önerdiği gibi, ayrı ayrı komisyonları olan denetçiler olmasının çok yararlı olacağını düşünüyorum. Çok teşekkür ederim.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 3/7)

.....

Değerli milletvekilleri, bunları ortadan kaldırmak için toplumsal cinsiyet eşitliğini temel alan, makro düzeyde bütünlüklü ve zaman sınırlamalı politikalar uygulanması gereği vardır. Uluslararası deneyimler bunun ancak böyle olabileceğine vurgu yapmaktadırlar. Ancak bütün bunlar ortadayken toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleştirilmesi konusunda siyasi irade, kararlı bir davranış sergilemediği gibi, topluma “kadının yeri evidir.” mesajı iletilmekte, cinsiyetçi ve erkek egemen bir dil hayatın her alanına hâkim kılınmaktadır. “Kadın evde oturmalı, eş ve çocuklarına bakmalı” yargısı toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama konusunda en büyük engellerimizden biridir. Artık bu konuda şunu da görmek gerektiği kanaatindeyim: İyi niyet, kadınların sorunlarını çözmekte yeterli kalmıyor. Bu iyi niyetin ötesine geçen ciddi ve sürdürülebilir politikalar üretilmesi, kısa, orta ve uzun vadeye yayılan önlemler alınması gereklidir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/8)

Değerli milletvekilleri, bugün Türkiye yeni bir anayasa yapım sürecini yaşıyor ama biz, burada, Anayasa’nın bir maddesini değiştirmeye çalışıyoruz. Burada bile aslında yeni bir sürece, yeni bir anayasaya yaklaşım çok net olarak ifade ediliyor. Bu anayasa değişim nedeni “21’inci yüzyılda bu Anayasa’da temsil edilme-yenlerin de temsil edilmesi” olarak ifade edilebilir. Bu temsil edilemeyenlerden birisi de kadınlar.

.....

Mevcut Anayasa'yı ifade etmek istersek, mevcut Anayasa Türk kimliğinden başka diğer kimlikleri yok sayan bir anayasa. Mevcut Anayasa biraz daha Sünni kimliğini ön plana çıkararak, aslında diğer inançlara çok alan açmayan bir anayasa. Yine, erkek bir anayasa çünkü erkekler tarafından düzenlenmiş. Dolayısıyla, bu süreci değerlendirirken "Kadınlar açısından buna nasıl bakılır?"ı tartışmak gerekir diye düşünüyorum. Hele hele yerel yönetimler üzerinden bir tartışma yürütürken bunun sadece...

.....

SENA KALELİ (CHP 3/19)

Evet, hâl böyle iken, baş kamu denetçisi ve yardımcılarının seçileceği şu günlerde, kendi uzmanlığında gelişmiş ve aynı zamanda katılımcılığa inanmış, demokrat, uzlaşmacı kimliği olan, barışı çağrıştıran kadınlarımızın ne kadar bu denetçilik kurumunda yer alacağı da bizim vereceğimiz bir sınav olacaktır.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/21)

Sayın milletvekilleri, Kadına Yönelik Şiddet Haftası dolayısıyla bugün kadın örgütleri, kadınlar konusunda duyarlı olan birçok çevre sokaklarda kadına yönelik şiddetin engellenmesi konusunda mücadele ediyor. Bu mücadele sayesinde bu Parlamentoda da önemli değişiklikler yapıldı kadına yönelik şiddet konusunda. Yapılan bu yasal değişiklikler ne yazık ki sorunun çözümünü getirmedi, hâlâ uygulamada çok ciddi sorunlar var. Eğer AKP Hükümeti döneminde kadına yönelik şiddet bütün yasal düzenlemelere göre, biraz önce Sayın Hatibin burada övünerek yaptığı düzenlemelere göre hâlâ yüzde 1.400'lere varıyorsa, hâlâ kadınlar öldürülüyorsa, kadın yönelik şiddet konusunda engelleme yapılmamışsa burada bir sorun var demektir. Tam da sorun buranın tablosu, biraz önce de gördüğümüz tablo, erkek egemen zihniyet. Aslında bu kürsüde de erkekler kendi durduğu noktadan «Bugün de bu konuyu nasıl gündem dışı bırakırlar, nasıl kendi gündemini tartışırlar, nasıl olur da kadınlar burada tartışılmaz, eşitlik politikalarını nasıl ortadan kaldırırız»ın kavgası içerisindedir. O yüzden, burada başlamak zorundayız. Eğer kadın erkek eşitliği olmasa bu ülkede gerçek anlamda şiddet devam edecektir. Eşitsizliğin getirdiği nokta şiddettir. Bunun birçok şeyi var, özel alanda oluyor, kamusal alanda oluyor, sokaklarda oluyor, siyasal alanda şiddet oluyor. Yıllardır feministler «Özel alan politiktir.» diye mücadele ettiler, özel alandaki sorunların, şiddetin görünür kılınması için mücadele ettiler, bugün önemli bir noktaya gelindi. Yine siyasal şiddet, burada da görüyoruz aslında, her gün grubumuz yaşıyor ama siyasal olarak kadınlara yönelik siyasal şiddeti en çok da bu ülkede muhalif olan demokratik, sol, Kürt kadın siyasetçiler yaşıyor. «KCK» adı altında yürütülen operasyonlarda 400'e yakın kadın siyasetçi şu an cezaevinde. Bugün 2 tane seçilmiş kadın milletvekilimiz hâlâ cezaevinde. Prof. Büşra Ersanlı daha iddianamesi hazırlanmadan, AKP tarafından, bu kürsüde suçlu bile ilan edildi. İşte siyasal alanda da gelinecek durumda bu noktadayız. Aslında, kadın politikasının Türkiye'de neden görünür olmadığına nedeni bu. Bu konuda bir zihniyet değişimi var.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/21)

Bakın, önümüzde yeni dönemde Anayasa tartışmaları var. Anayasa'yı kadınlar olarak da biz önemsiyoruz çünkü Anayasa'da toplumsal cinsiyet eşitliğinin garanti altına alınması, sadece bir maddesinin değil, bütün maddelerinin eşitlik politikasına göre ele alınmasını önemsiyoruz. Yine, kotanın anayasal güvenceye kavuşturulmasını istiyoruz çünkü bunlar kadınların hem siyasette hem toplumsal yaşamda, sosyal yaşamda, ekonomik yaşamda kendisini ifade etmesinin olanağıdır. 5 bin yıllık erkek egemen sistem karşısında pozitif ayrımcılık uygulanmadan baş etmek mümkün değildir. Hele böyle zaten az olan sesimizi başka başka gündemlerle kısmaya çalışan bir ortamda nasıl biz bunu yapacağız? Bu mesele karşısında herkesin kendi partilerindeki duruşu, partizanlığı bırakarak -partizanlık bize bir şey kazandırmıyor- bunun üzerinde durması lazım. Örneğin, Milliyetçi Hareket Partisi, bizim verdiğimiz her önergeye, BDP verdi diye «BDP'yle yan yana durmayız, 'Hayır' diyoruz.» diyor. Biz öyle demiyoruz, Milliyetçi Hareket Partisi vermişse, haklıysa da bu mesele önemli bir meseledir, yan yana durma meselesi değildir, siyaseten ayrı durabiliriz, politikalarınızı beğenmeyebiliriz ama ortak noktada ortak davranmak durumundayız, aksi takdirde demokrasi gelişmez. Burada kavga etmekten, birbirimizi aşağılamaktan, hakaret etmekten öteye bir şey de geçmez. Kadınlar olarak, özellikle kadın vekillerin burada yeni bir dil kullanması önemlidir. Erkek egemen dile karşı gerçekten toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı, eşitlikçi, özgürlükçü bir dil kullanmak hepimizin görevi ve sorumluluğudur diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

ZEYNEP ARMAĞAN USLU (AKP 3/27)

Yine keza, Parlamento tarihinde bir ilk olarak, KEFEK komisyonunda, Başkanlığını da üstlendiğim, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinde Medyanın Rolü Alt Komisyonu Raporu'nda da belirtildiği gibi, tarihin en köklü ayırıcılık alanlarından biri olan kadın erkek ayrımcılığının devam ettirilmesinde ya da dönüştürülmesinde, giderek törpülenmesinde de televizyondan tüm toplum kesimlerine ulaşan mesajların etkinliği de açıktır. Bu bağlamda, eşitlikçi ve etik değerlere yaslanan bir medya ve televizyonculuk anlayışının kadınlara yönelik ayrımcılıkla mücadeledeki etkisi de vurgulanmalıdır ve tüm medya ve televizyon kuruluşlarının altına imza koydukları etik ilkelerde belirlenen din, ırk, mezhep, etnik kimlik ve cinsiyet ayrımının yapılmadığı, daha eşitlikçi ve insani temsillerin hâkim olduğu bir medya düzenine ulaşmak adına gayret ve katkı sağlamanın tüm insanlığın ortak sorumluluğu olduğunu ifade ediyor ve yüce Meclisi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

NURDAN ŞANLI (AKP; 3/34)

Tarihî bulgulardan edindiğimiz bilgilere göre, paleolitik çağlardaki toplumsal organizasyon, erkeklerin avlanması ve kadınların da av maddelerini ailesi için değerlendirmesi biçimindeydi. Buradaki yapıyı erkeğin gücüne, kadının ise analık içgüdülerine bağlamak gerekmektedir. Gerek sosyolojik koşullar gerekse kadın ve erkeğin fiziksel faktörleri, her iki cinsin toplumsal statüsünü daima ayırmıştır, ancak hiçbir cinsiyet, hiçbir cinse karşı Allah'ın kadına ve erkeğe vermiş olduğu özellik ve davranışların dışında, toplumsal statüde ve hiyerarşide üstünlük sağlamamalıdır. Ne yazık ki tarihî süreçlerin çok önemli bir bölümünde erkek daima kadına karşı üstün bir konuma sahip olmuştur.

İnsanoğlunun yerleşik yaşam biçimi olarak adlandırdığımız neolitik çağa geçmesiyle birlikte, karın doyurmaya ve doğanın çetin koşullarına karşı mücadele etmeye yönelik eski taş çağları dönemleri geride kalmış, kadın ve erkeğin ortak üretime geçtiği ve elde ettikleri ürünleri depolamaya başladıkları yepyeni bir dönem başlamıştır. Anaerkil sistem, ataerkil sistem diye adlandırdığımız toplumsal yaşam biçiminin ilk nüvesini bu döneme bağlamak, çok da yanlış bir saptama olmamalıdır. Her ne kadar yine bu dönem içinde yaşanan anaerkil dönemi bir yana bırakacak olursak, tüm tarihî süreçler erkeğin kadına olan üstünlüğü biçiminde geçmiştir. Her iki sistemin de insanın doğasına aykırı olmasına rağmen, anaerkil sistem kendisini çok kısa sürede tasfiye etmiştir. Fakat bu sonuç toplumsal hiyerarşide eşitliği sağlamamış, tam tersine, günümüze kadar gelen kadın-erkek eşitliği konusundaki tartışmaların başlangıcını oluşturmuştur. Öyle ki milattan önce 3'üncü binin ikinci yarısından sonra, devletlerin ortaya çıkmasıyla birlikte, kadın gerek devlet yönetiminde gerekse aile içinde yalnızca doğurgan yapısı ve analık duygularıyla baş başa bırakılmıştır. Yüzyıllar boyu işleyen bu sistem Aydınlanma Çağı'na kadar süregelmiş ve Avrupa'da kadın hakları ilk kez bu dönemde gündeme gelerek 18'inci yüzyıl düşünürleri kadın özgürlüğünü savunmaya başlamıştır. Kadın haklarının Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Avrupa'da uzun yıllar tartışılmasına rağmen, yasalara yansması çok geç olmuştur.

.....

Çağdaş devlet olabilmenin en temel kurallarından birisi kadın erkek eşitliğinin sağlanmasıdır. Demokratik, çağdaş bir hukuk devleti olabilmenin yolu bu anlayışın gerçekleşmesinden geçer. Bu anlayış tüm insanlığın ortak davranış biçimlerinden birisi olmalıdır.

MÜLKİYE BİRTANE (BDP 3/37)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamı Türk Dil Kurumu sözlüğünün cinsiyetçi, milliyetçi ve eril dili üzerinde durarak sürdüreceğim. Evet, Türkiye'de mevcut eğitim sistemine göre kişiliğimiz daha çok okullarda öğrendiklerimiz üzerinden şekilleniyor. Hele ki okul dışında öğrenme, görme, bilme imkânı olmayan çocuklar için okullar dünyaya bakış açısını doğrudan oluşturan yerlerdir. Bu nedendir ki Türkiye'de kadınlar hâlâ ikinci sınıf vatandaş, Ermeniler kâfir, Kürtler bölücüdür. Eril mantıkla kurgulanmış Türk Dil Kurumu sözlüğünde «kadın» tanımı «Analık veya ev yönetimi bakımından gereken erdemleri olan.», ikinci anlamı ise «Hizmetçi bayan.» olarak yer alıyor.

Yine, «Kürt», «Dağlık ve kayalık yerlerde yetişen, siyah üzüm gibi meyveleri olan sağlam kerestelik bir ağaç; Ön Asya'da yaşayan bir topluluk ve bu topluluktan olan kimse.» olarak veriliyor. Ancak «Türk» ise «Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan bir halk ve bu halktan olan kimse; güç, kuvvet; güzel, civan; Türk soyundan gelen halk; adam, insan.» olarak veriliyor. «Alevi» ise «Ali'yi seven.» olarak geçiştiriliyor.

21'inci yüzyılda sözlüğünden ders kitaplarına, ders kitaplarından diline kadar eril ve kafatasçı ifadelerin olması hoş karşılanır bir durum değildir. Tanımlamalarda bile eşitlik yoktur. İşte pratiği de bunun yansımasıdır.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (CHP 3/41)

Değerli milletvekilleri, merhamet ve vicdan temelli politikalar, ayrımcılığı önlemeye yetmiyor. Toplumsal barış için her türlü ayrımcılığa karşı olmayı, kadın-erkek eşitliğini 1'inci sınıftan itibaren okullarda çocuklarımızı öğretmeye yönelik kararlar almamız lazım. Böylece, gelecek nesiller, insan haklarına ve temel değerlere daha saygılı olacaklardır diye düşünüyorum.

SENA KALELİ (CHP 3/44)

Hegemonik güç, kendi hayallerini bize de satıyor. Oysa biz, cinsiyet, etnik, mezhepsel ayırım yapmadan eşit ama aynı değil, farklı ama ayrı olmadan, duygusal kopuşlar yaşanmadan, çifte standartsız demokrasi, hak ve özgürlüklerin yerleştiği, bedenlerimiz ve kimliklerimizle barışık, tüm engellerin kaldırıldığı, yeşil ekonomisiyle, bağımsız, siyasete tutsak edilmemiş bilim kurumlarıyla CERN'de yer edinmiş, teknoloji satan, herkesin kararlara katıldığı, kimsenin susturulmadığı coşkulu ve anlamlı bir yaşam, bir Türkiye hayal ediyoruz.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/63)

Bakın, önümüzde yeni dönemde Anayasa tartışmaları var. Anayasa'yı kadınlar olarak da biz önemsiyoruz çünkü Anayasa'da toplumsal cinsiyet eşitliğinin garanti altına alınması, sadece bir maddesinin değil, bütün maddelerinin eşitlik politikasına göre ele alınmasını önemsiyoruz. Yine, kotanın anayasal güvenceye kavuşturulmasını istiyoruz çünkü bunlar kadınların hem siyasette hem toplumsal yaşamda, sosyal yaşamda, ekonomik yaşamda kendisini ifade etmesinin olanağıdır. 5 bin yıllık erkek egemen sistem karşısında pozitif ayrımcılık uygulanmadan baş etmek mümkün değildir. Hele böyle zaten az olan sesimizi başka başka gündemlerle kısmaya çalışan bir ortamda nasıl biz bunu yapacağız? Bu mesele karşısında herkesin kendi partilerindeki duruşu, partizanlığı bırakarak -partizanlık bize bir şey kazandırmıyor- bunun üzerinde durması lazım. Örneğin, Milliyetçi Hareket Partisi, bizim verdiğimiz her önergeye, BDP verdi diye «BDP»yle yan yana durmayız, `Hayır» diyoruz.» diyor. Biz öyle demiyoruz, Milliyetçi Hareket Partisi vermişse, haklıysa da bu mesele önemli bir meseledir, yan yana durma meselesi değildir, siyaseten ayrı durabiliriz, politikalarınızı beğenmeyebiliriz ama ortak noktada ortak davranmak durumundayız, aksi takdirde demokrasi gelişmez. Burada kavga etmekten, birbirimizi aşağılamaktan, hakaret etmekten öteye bir şey de geçmez. Kadınlar olarak, özellikle kadın vekillerin burada yeni bir dil kullanması önemlidir. Erkek egemen dile karşı gerçekten toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı, eşitlikçi, özgürlükçü bir dil kullanmak hepimizin görevi ve sorumluluğudur diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/63)

Şimdi, burada, aslında yapılması gereken şey: Kadın-erkek eşitliği perspektifine nasıl bakıyoruz? Kadın ve erkeği eşit olarak görmediğimiz sürece ne yazık ki bu konuları konuşmaya devam edeceğiz.

İktidar partisi, mesela, bugün kadınların istihdam yaşamına katılması konusunda, toplumsal yaşama katılması konusunda iyi şeyler ifade ettiğini söylüyor ama yaptığı projelere bakıyoruz, aslında kadının ikincil olma rolünü, aile içerisindeki konumunu güçlendiren projeler yapıyor. Mesela, "aile" kavramı, AKP iktidarı için kutsal bir kavram, "Bu aileyi büyütelim, değiştirelim." diyor. Bu aile ne yapıyor peki? Bu aile kadına şiddet uyguluyor, kadının birey olmasını engelliyor. Önce, aileyi demokratikleştirmek gerekir, aile içerisindeki kadın ve erkeğin eşit olduğu fikrini yaymak gerekir. Bunu yaymadığınız sürece aileyi güçlendirirseniz, geleneksel kadınlık ve erkeklik rollerini güçlendiriyorsunuz.

Bakın, bugün, Enerji Bakanlığıyla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının ortak düzenlediği bir spot var, reklam spotu: «Enerji Hanım» Bu «Enerji Hanım» spotunda herkes bunu diyebilir: «Kadınlar ne güzel enerji tasarrufunda bulunuyorlar.» Ne yapıyor? Bakın, kadınlar çamaşır yıkıyor, bulaşık yıkıyor, ütü yapıyor, geleneksel olarak kadınlık rollerini devam ettiriyor. Erkek ne yapıyor? Televizyon izliyor. Şimdi, nasıl değişimden bahsedeceğiz? Biz, işlerin «kadın işi» veya «erkek işi» diye ayrılmasına karşıyız. Bugün ev içinde bulaşığı erkek de yıkayabilmeli, kadın da yıkayabilmeli, yemeği erkek de yapabilmelidir. Şimdi, siz

bu geleneksel işi, rolü «kadınların yapacağı işler», «erkeklerin yapacağı işler» diye ifade ederseniz ve bunu bir reklam üzerinden devlet eliyle yayınlarsanız, buradan işte şiddet olayına çıkarız. Çünkü kadın ütü yapmadığında eşinden şiddet görüyor, kadın bulaşık yıkamadığında eşi şiddet uyguluyor, kadın çocuğuna bakmadığında eşi şiddet uyguluyor. Geleneksel olarak rolleri böyle tanımlarsanız, burada kadına yönelik şiddetten kurtulmamız mümkün değil. Mesela medyayı eleştiriyoruz, medyanın da bu cinsiyetçi rolleri üreten dilden vazgeçmesi, eril dilden vazgeçmesi gerektiğini ifade ediyoruz ama Hükümet böylesi bir projeyi medya eliyle yaygınlaştırıyor.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/63)

Şimdi, Meclis Başkanı erkek olunca, konuşmacı da erkek olunca tavır böyle oluyor.

BAŞKAN - İşte buyurun!

SEBAHAT TUNCEL (Devamla) - Şimdi buradan şunu ifade etmek istiyorum: Söylediklerimin aynen arkasındayım. Bu ülkede, 2011'de, evet, bir yasa çıkardık. O yasayı çıkardığımızdan beri, Sayın Hatip, 165 kadın öldürüldü, 150 tanesi tacize, tecavüze uğradı ve bunların hepsinin sorumlusu erkektir ve bu devlet, bunları, bu kadınları koruyamadı, bu bir.

İkincisi, zihniyet değişimi meselesi tam da sizden? Özellikle AKP'li kadın vekillerin -biz birlikte çalışıyoruz Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda- öncelikle kendi partilerindeki erkeklerin zihniyetini değiştirmesi gerekir. Bu ülkede kadınları bir birey olarak erkekle eşit görmeyen bir anlayış işte bunun nedenidir. Özel mülkiyet olarak gören, her türlü alınıp satan ya da üzerinden söz söyleme hakkı gören zihniyet ölümlerin temel nedenidir. Bugün yaptığımız şey bu. Aile kurumunu da değiştireceksiniz, demokratikleştireceksiniz. "Kızımdır, döver de sever de." deyip ya da şey yapıp yaklaşımları kabul edilebilir bir nokta değildir.

Bu cinsiyetçilik, sadece kadınları değil, evet, erkekleri de etkiliyor çünkü ailede kadınlar ve erkekler, erkek çocukları bir arada büyüyor ve sizin bu zihniyetiniz o erkek çocuklarını erkek olarak, kadınları kadın olarak büyütüyor. O çocuklar büyüdüğünde, sizin yaptığınız uygulamaların aynısını kadınlara yapıyor. Ne yapıyor? Şiddet uyguluyor, onun söz sahibi olmasını engelliyor.

Bütün bunları, lütfen, siz Sayın Fatma Şahin'e bir tartışın. Böyle bir yaklaşım kabul edilemez. Buradan -eğer rahatsızsanız- şundan çok memnun oldum: Erkeklerin kadınları öldürmesinden rahatsızsanız -bu çok iyi bir şey- o zaman bunu önleyeceksiniz. Bir erkek olarak bundan yana olmadığınızı, erkeklerin bu zihniyetini değiştirmesini gerektiğini ifade edeceksiniz. Yoksa burada şeye katılmıyorsunuz diye? Çünkü kadın örgütleri erkek şiddetinden muzdarip.

Kadınlar adına hep söz söyleyen, kaç çocuk yapacaksın, yok, kürtaj olup olmayacağını tartışması yapip kadını özel mülkiyeti olarak gören zihniyet katliamların temel nedenidir. Lütfen, bunu, burada not etmek istiyoruz.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 3/63)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Barış ve Demokrasi Partisi grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin de taraf olduğu ve kadınların insan hakları anayasası olarak kabul gören Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Nairobi Deklarasyonu, Birleşmiş Milletler Pekin Deklarasyonlarının altında imzamız vardır, Meclisimizde de onaylanmıştır. İstanbul Sözleşmesi de denilen Avrupa Konseyi Kadına Karşı ve Ev İçi Şiddetle Mücadele ve Bunun Önlenmesi Sözleşmesi'ni ilk imzalayan ülkeyiz. Bu sözleşme de Meclisimizde onaylandı. Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun 20 Mart 2012 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlandı ve yürürlüğe girdi.

Görüldüğü gibi, kadınlarımızın maruz kaldığı şiddeti önlemek için tüm uluslararası sözleşmelerin altında imzamız vardır, ulusal mevzuatımızda da yeterli düzenleme mevcuttur. Kadınlara erkekler arasında eşitliği sağlamak için Anayasa'mızda açık hüküm vardır. Anayasa'mızın 10'uncu maddesinde «Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.» denilmektedir ancak sorun gelip uygulama alanında kilitlenmektedir. Bunca düzenlemeye rağmen, hâlâ kadınlar evlerinin önünde kurşunlanmakta, bıçaklanmakta, dövülmekte, canlarına kıyılmaktadır. Her gün bu acı tablolar gazetelerin üçüncü sayfalarında yer almaktadır, televizyonlarda haber olmaktadır. Bu konuya dikkat çekmek için kadın sivil

toplum örgütleri ellerinden geleni yapmaktadır. Ancak bütün bu gösterilen çabalara rağmen, yasal düzenlemelere, uluslararası sözleşmelere, Anayasa hükmüne rağmen, bu konudaki toplumsal zihniyet aşılama lamamaktadır.

.....

Bu ülkede kadınları intihara sürükleyecek denli bir şiddet vardır. Bu şiddetin temeli, kadınlarla erkeklerin eşit olamayacağı yönündeki toplumsal zihniyettir.

Değerli milletvekilleri, biraz önce sizlere, ülkemizin altında imzası olan, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi'nden söz ettim. CEDAW, kadınlara karşı ayrımcılığı tanımlayan ve hukuken bağlayıcı bir insan hakları sözleşmesidir. Amacı ve sonuçları açısından ayrımcılığı, doğrudan ve dolaylı ayrımcılığı, kasıtlı ve kasıtsız ayrımcılığı yasaklar. Yalnızca yasal ve biçimsel eşitlik değil, gerçek eşitlik talep eder ve kadınlara karşı ayrımcılığın yok edilmesi için gecikmeksizin geçici özel önlemler alınmasını öngörür, devletleri kadının gördüğü şiddet konusunda önlem almaya zorunlu tutar. İnsanlar şiddet karşısında susabilir, birileri görmezden gelebilir ama «devlet» dediğimiz mekanizma şiddete karşı susamaz, görmezden gelemez, görmezden gelinmesine de izin veremez.

SEBAHAT TUNCEL (3/74)

Gerçekten, kadınlar olarak bu kürsüyü daha sık kullanmamız gerektiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum. Sayın Hatibin ifade ettiği «Toplumsal cinsiyet kavramı henüz tartışmalıdır.» şeyi? Bizce tartışma diye bir durum yok ama biz AKP iktidarının bunu tartıştığını biliyoruz. Geçen dönem, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda «toplumsal cinsiyet» kavramı, AKP'li kadın vekillerin imzasıyla geri çekildi. Sonra öğrendik ki bunu «eşcinsel» kavramıyla bir tutan yaklaşımlar varmış. Bence bu konuda AKP'li vekil arkadaşlarımız, özellikle kadınlar, «toplumsal cinsiyet»in ne anlama geldiğini bir defa, kendi içlerinde tartışabilirler. Sonuçta, kadınlar ve erkeklerin toplumda geleneksel kadınlık ve erkeklik rolleri her gün yeniden üretilmekte ve bugün kadınların yaşadığı temel sorun da burada ifade ediliyor. Dolayısıyla, daha kavramları bile anlamadan bu konuda bir tartışma yürütmenin kendisinin problemleri olduğunu düşünüyoruz.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/74)

İkincisi, kadın meselesinin kendisi politik bir meseledir, tabii ki politik alanda çözülmek durumundadır. Toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanmadan gerçek anlamda eşitlik olması mümkün değil. Siz istediğiniz kadar?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP 3/75)

Sayın milletvekilleri, geçen hafta 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle pek çok etkinlik yapıldı. İktidar temsilcileri tarafından güzel sözler söylendi, temennilerde bulunuldu. Ancak, bu durum, ülkemizdeki kadın gerçeğini, kadının ikincil konumda oluşunu asla değiştirmiyor, aksine güzel sözlerle bu gerçeğin üzeri örtülmeye çalışılıyor.

AKP iktidarı döneminde kadına bakış açısının çok daha gerilediğini, pek çok söylemle kadınların aşağılandığını görüyoruz. Örneğin Başbakan Tayyip Erdoğan «Kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum.» diyor. AKP'li bir il başkanı «Kadını korkutmak ve terbiye etmek amacıyla hafifçe dövebilirsiniz.» diyor, daha da vahimi, bu sözlerini Diyanet İşleri Başkanlığının sitesindeki bir yazıya dayandırıyor. AKP'li ilçe başkanları «Örtüsüz kadın, perdesiz eve benzer, kiralık mı, satılık mı belli değil.» sözlerini pervasızca söylüyor ve hiçbir yaptırımla karşılaşmıyor. Okullara getirilen kıyafet yönetmeliği ile kız çocuklarının dizüstü etek giymesi ve kolsuz giysi giymesi yasaklanıyor, türban serbest bırakılıyor. Okul kantinlerinde çalışan kadınların oje sürmesi ve makyaj yapması yasaklanıyor, Türk Hava Yolları hosteslerinin kıyafetleri çağ dışı bir hâle getirilmeye çalışılıyor. Bunlar nedir arkadaşlar? Kadını aşağılama, kadınların yaşam biçimine ve özgürlüğüne müdahale değil midir? Böylesi bir anlayıştan kadın ve erkeğin eşitliği uygulamalarını bekleyebilir misiniz? Kadına yönelik şiddetin sona erdirilmesini bekleyebilir misiniz?

AYLİN NAZLIKA (CHP 3/98)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Medeni Kanun'un 187'nci maddesinde değişiklik yapılmasına yönelik olarak vermiş olduğumuz kanun teklifine yönelik olarak lehte konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım.

Değerli arkadaşlar, Medeni Kanun'un 187'nci maddesine göre bir kadın evlendikten sonra kocasının soyadının yanı sıra kendi soyadını da taşıyabilir, güzel. Ancak, kadın, bu maddeye göre sadece kendi soyadını taşıyamaz.

Bakin, ben size kendimden bir örnek vereyim. Ben uzun yıllar iş hayatında kendini var etme mücadelesi vermiş olan bir arkadaşınızm ve iş hayatında Aylin Coşkunoglu olarak tanındım. Daha sonra, evlendikten sonra tekrar çaba harcamam gerekti; kendime önce çift soyadı kullandım fakat her iki soyadım da birleşik isim olduğu için, hem «Coşkunoglu» hem «Nazlıaka» çok uzun oluyordu, o yüzden «Nazlıaka» soyadını kullandım ve kendimi tekrar iş hayatında ispat etmem gerekti, Dolayısıyla, bu uygulamayla, aslında kadının kimliği ve kütüğü evlendikten sonra tamamen değişmektedir. Bu yönde açılmış olan bazı davalar vardır ve bu davalara baktığımızda, mesela, 2. Aile Mahkemesi, bir ret gerekçesinde, bunun, kadının evlendikten sonra kocasının soyadını kullanmasının hem bir yükümlülük hem de bir hak olduğunu ifade etmiş değerli arkadaşlar.

Şimdi, burada "hak" kelimesine özellikle dikkatinizi çekmek isterim çünkü son günlerde Mecliste gözümü yaşartan bir tablo söz konusu. Bakıyorum, son günlerde, Mecliste, böyle, kadın hakları savunucuları çıktı yeni yeni. Tabii, bu, bir yandan çok sevindirici olurdu eğer ikiyüzlü bir politika olmasaydı, eğer samimi bir politika olsaydı ancak burada "hak" kelimesine özellikle dikkatinizi çekerim ve şunu da göreceğiz: Eğer gerçekten sizler kadın hakkı savunucusuysanız, o zaman, bugün, bizim verdiğimiz bu kanun teklifine de oylama esnasında olumlu oy verirsiniz. Ha, ama gidip gene onu da Başbakan'a sormanız gerekiyorsa o zaman bilemem tabii, genel uygulamanızı değiştirmek bize düşmez, bunu tartmak bize düşmez diye düşünüyorum değerli arkadaşlar

AYLİN NAZLIAKA (CHP ANKARA 3/137)

13 yaşındaki bir kız çocuğunun 26 kişiyle -kişiyle demeye utanıyorum- kendi rızasıyla beraber olabileceğini ifade eden yargı kararlarından alıyorlar. Nereden alıyorlar bu cesareti? Gene kadın katillerini, çocuk tecavüzcülerini, tacizcilerini, gözaltı işkencelerini cezalandırmayan yargıdan alıyorlar. Nereden alıyorlar bu cesareti? İşte, kadın erkek eşitliğine inanmayan zihniyetlerden alıyorlar, kadını bir mal gibi gören zihniyetlerden alıyorlar.

7.2.2. Meclisin Cinsiyetçi Yapısına Yönelik Eleştiri ve Uyarılar

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/15)

Yargıtayın bir cümlesi bence önemli: "Biz eski kanuna göre yaptık." Türkiye'de sorun bu zaten, hâlâ eski zihniyet var. Erkek egemen zihniyet bu toplumun temel dayanağı yani Parlamento da buna göre işliyor, toplumsal yapı da buna göre işliyor, ne yazık ki devlet kurumları da buna göre işliyor. Daha önce bu kürsüde söylemiştim, geçen dönem, yurdumuz Anadolu ama Meclis baba dolu. Toplumda da böyle, hep, her yerde erkek siyaseti geçerli oluyor, buna göre da kararlar veriliyor.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/21)

BDP'li kadınlar olarak biliyoruz, cinsiyet eşitliği politikasının ne kadar zor olduğunu biliyoruz, kendi deneyimimizden biliyoruz. Eminim ki buradaki siyasi partilerdeki kadın vekiller, kendi erkek arkadaşları ile erkek vekillerle aynı sorunları yaşıyor. Çünkü erkekler, geleneksel olarak hâkim oldukları, kendilerini haklı gören yaklaşım içerisinde kadınlara söz hakkı bile tanımıyor. Bir çerçeve çizmiş durumda, o çerçeveye uyuyorsanız iyi kadınsınız, değilseniz fenasınız; hatta bu ülkenin Başbakanının tabiriyle canisinizdir. Eskiden de kadınlara böyle hitap edilirdi. Şimdi bu politikaları nasıl değiştireceğiz? Buradaki tiyatro sahnesiyle mi! Zihniyeti değiştirmek durumundayız, aksi takdirde, gerçek anlamda eşitlik politikaları yaşama geçmediği sürece buradan bir şey olmaz. Bu hepimizin sorunu, siyasi partiler üstü bir sorundur, hele biz kadınların sorunudur.

SEBAHAT TUNCEL(BDP 2/21)

Sayın milletvekilleri, Kadına Yönelik Şiddet Haftası dolayısıyla bugün kadın örgütleri, kadınlar konusunda duyarlı olan birçok çevre sokaklarda kadına yönelik şiddetin engellenmesi konusunda mücadele ediyor. Bu mücadele sayesinde bu Parlamentoda da önemli değişiklikler yapıldı kadına yönelik şiddet konusun-

da. Yapılan bu yasal değişiklikler ne yazık ki sorunun çözümünü getirmedi, hâlâ uygulamada çok ciddi sorunlar var. Eğer AKP Hükûmeti döneminde kadına yönelik şiddet bütün yasal düzenlemelere göre, biraz önce Sayın Hatibin burada övünerek yaptığı düzenlemelere göre hâlâ yüzde 1.400'lere varıyorsa, hâlâ kadınlar öldürülüyorsa, kadın yönelik şiddet konusunda engelleme yapılmamışsa burada bir sorun var demektir. Tam da sorun buranın tablosu, biraz önce de gördüğümüz tablo, erkek egemen zihniyet. Aslında bu kürsüde de erkekler kendi durduğu noktadan "Bugün de bu konuyu nasıl gündem dışı bırakırlar, nasıl kendi gündemini tartışırlar, nasıl olur da kadınlar burada tartışılmaz, eşitlik politikalarını nasıl ortadan kaldırırlar"ın kavgası içerisindedir. O yüzden, burada başlamak zorundayız. Eğer kadın erkek eşitliği olmasa bu ülkede gerçek anlamda şiddet devam edecektir. Eşitsizliğin getirdiği nokta şiddettir.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/32)

OSMAN ÇAKIR (Düzce) - Türkiye'de vakıf arazilerini en çok kim sattı, en çok kim satın aldı?

BAŞKAN - Lütfen Sayın Milletvekili?

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) - Ayıp, ayıp! Hanımefendi konuşuyor, hanımefendi.

AYLİN NAZLIAKA (Devamla) - Vakıflar ve AKP Hükûmeti arasındaki ilişkileri gözler önüne serecek birkaç örneği de sizlerle paylaşmak istiyorum.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) - Hanımefendiye bir saygı gösterin ya. Hiç olmazsa bir hanımefendiye saygı göstermesini bilin.

AYLİN NAZLIAKA (Devamla) - Aslında hiç önemli değil, daha iyi oluyor, benim daha hoşuma gidiyor, hiç önemli değil.

İBRAHİM KORKMAZ (Düzce) - Hanımefendi gibi olursa.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) - Ayıp ediyorsunuz ya, ayıp ediyorsunuz. Sizde de hanımlar var.

BAŞKAN - Lütfen? Lütfen sayın milletvekilleri?

AYLİN NAZLIAKA (Devamla) - Hiç önemli değil ama kendisine bir duygu kontrolü eğitimi versek, öfke kontrolü eğitimi versek iyi olur diye düşünüyorum.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/37)

Bir kez daha bu kürsüden -defalarca hatırlattık- kadınlar adına şunu belirtmek isteriz ki, kadın-erkek eşitliğini esas almayan hiçbir çalışmanın başarıya ulaşma şansı yoktur. Öncelikle kadın ve erkek eşitliği olduğuna inanarak devletin tüm kurumlarını bu eşitlik yaklaşımına göre yeniden düzenlemek, kadın-erkek eşitliğinin özgürlükler, demokrasi, adaletin ve barışın temeli olduğu bilinciyle toplumu dönüştürecek eşitlik politikalarını geliştirmek zorundayız. Eşitlik politikalarına öncelikle bu çatı altında başlamak durumundayız çünkü aslında eril zihniyet, erkek egemen zihniyet bu çatı altında devam ettirilmiştir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/39)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 9'uncu madde üzerine Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

.....

Bakın Avrupa'da bu 2,5 kat ortalama. Şimdi geliyoruz, bu kat 14'e çıktı yani 14 kat en yoksulla en zengin arasında... Demek ki bu ülkede zengin daha zengin, yoksul daha yoksul oluyor. Bu, eşitsizlikleri büyüten bir durum ve bu çok ciddi bir sorun. İşte Orta Doğu'daki gelişmelere baktığımızda nereden çıktı isyan? Tam da bu eşitsizliklerden çıktı, adaletsizlikten çıktı. Zengin daha çok zengin oldukça yoksul buna itiraz etmeye başladı. Bunu buradan bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Yine, kadınlar, en yoksul, bu yoksulluktan en çok etkilenenler oluyor. Tabii burada hâlâ kadın-erkek eşitliği konusunda ciddi bir zihniyet sorunu var. Biraz önce CHP'den Sayın Milletvekili, hani kadınlara atıfta bulunarak -çok teşekkür ediyoruz- değer atfettiler ama «Onların da bizim gibi insan olduğunu unutmamak lazım.» dediler yani lütfettiler. Bu, ciddi anlamda bir sorun ve bir dil. Yani aslında bu kürsüde her gün erkek egemenliği kendisini yeniden yeniden üretiyor. Bunları değiştirmedığımız sürece ne eşitlik politikalarında ne de demokrasi politikasında ne de ekonomik anlamda ciddi yol alabiliriz.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/56)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu araştırma önergesinin lehine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yalnız, konuşmama geçmeden önce, biraz önce Barış ve Demokrasi Partisi olarak verdiğimiz araştırma önergesindeki tartışmalara ben de dikkat çekmek istiyorum. Özellikle, Meclis Başkanımızın söylediği şeyi aynı zamanda grubumuzun görüşü olarak da ifade ediyoruz. Burada kadınlar ve erkekler ayrı ayrı değil hepimiz milletvekili kimliğini taşıyoruz. Kendisine de teşekkür ediyorum Meclis adına böyle bir uyarıda bulunduğu için ama burada benim dikkat çekmek istediğim bir şey Fatma Şahin'dir. Sayın Fatma Şahin, kadın konusunda çok ciddi tartışmalar yürütüyor, her yerde AKP'nin kadın politikalarını ifade ediyor. Sayın Bakana önerim, öncelikle kendi grubunda başlasın, kendi grubundaki erkek vekillerin cinsiyetçi yaklaşımını ve onu alkışlayan kadın vekillerle başlasa sanırım burada daha önemli katkıda bulunmuş oluruz. Bunu hatırlatmayı gerekli görüyorum.

Diğer bir konu, mümkünse erkeklerin, erkek vekillerin bu kürsüyü kullanırken «bayan» kelimesini artık unutmalarını «kadın» kullanmasına da dikkat çekmek istiyorum. Bu da cinsiyetçi yaklaşımın bir ürünüdür.

AYLA AKATA ATA (BDP 2/75)

Şimdi, daha önce bu kürsüden şunu ifade ettiniz: “Bizim dönemimizde kadına yönelik şiddet görünür oldu, bilinir oldu. O nedenle bu sayıdaki artış söz konusudur.” Böyle bir yorumu açıkçası ortaya koymuş olduğunuz samimiyete uygun görmüyorum. Niye? 1 kadın bile olsa bu bizim problemimiz, öldürülen 1 kadın bile olsa ki, doğrudur, kadına yönelik şiddeti görünür kılamıyoruz, bilinir kılamıyoruz. Bunun önünde toplumsal değer yargıları engeldir. Bunun içerisinde kadını eve hapseden politikalar engeldir. Bunu biliyoruz ama bunu kırmanın yöntemi de başta yasalarda düzenlemeler yapmaktır ki, kaldı ki, sadece yasalarda düzenleme yapmak yeterli değildir. Hepimiz biliyoruz ki burada 2005, 2006 yılında yapılan değişikliklerin toplumdaki yansıması istediğimiz gibi olmamıştır. “Artık, ailenin reisi erkek değildir.” dediğimizde, bu, aile içerisinde karşılığını bulmamıştır. Niye? Çünkü ortada bir geleneksel aile modeli var ve bunun değişebilmesi için önce bu sürecin farkında olan, eşitlik politikalarını hayata geçirebilecek bir siyasi iktidar ve Parlamento iradesiyle mümkün olabilir. Görünür, bilinir kılmamız gerekiyor. “Neden erkek değildir?”i eğitimle, her türlü materyali kullanarak, her türlü enstrümanı araç olarak kullanarak ortaya koyabilmeliyiz ama bundan çok uzak bir politika içerisindeyiz.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

Yine, sayın milletvekilleri, tabii -biraz önce de söyledik- mesele yasalar değil, mesele bu yasaları uygulayan kişiler. Eğer uygulayan kişiler gerçekten eşitlik politikalarına inanmıyorsa, bu ülkede kadın ve erkeğin eşit olduğuna inanmıyorsa yapacağı uygulamalar da buna göre geliyor. Dolayısıyla, bu ülkenin yapması gereken temel şeylerden birisi kadın ve erkek eşitliğini sağlamak. Bu Parlamento, Avrupa Sözleşmesi'ni, kadına yönelik sözleşmeyi, Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'ni ilk imzalayan ülke olmakla övünüyor. O sözleşme çok önemli; evet, kadın erkek eşitliğini içeren bir nokta. Özellikle “özel alan” diye tabir edilen, aile içi şiddete yönelik önlemlerin alınması konusunda önemli kararları var. Biz, bu Parlamentonun bunu uygulamasını bekliyoruz. Sadece imzaladık, burada kalsın değil. Bunun için de burada zihniyet değişimi önemli.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı geneli üzerine Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benden önce Sayın Milletvekilinin ifade ettiği gibi, aslında buradaki tabloya baktığımızda, izleyicilere ya da buradaki katılıma, özellikle iktidar partisinin hem kadın milletvekillerinin hem erkek milletvekillerinin bu yasaya ilgisine baktığımızda neden bu yasanın isminin değiştiğine de anlam vermek mümkün çünkü bu Genel Kurulda aslında genel olarak kadın sorunlarının, kadın politikasının konuşulmasına dair bir yaklaşım yok, daha çok gündelikçi, toplumsal baskı genelinde işte yapılan değişiklikleri “Alelacele yapalım.”

yaklaşımı var. Ben de bunu eleştirerek başlamak istiyorum çünkü bu sadece kadınları ilgilendiren mesele değil, aslında bir bütün toplumun hepsini ilgilendiren bir mesele ve de Türkiye Büyük Millet Meclisini ilgilendiren bir mesele çünkü buradan başlamak lazım toplumsal cinsiyet eşitliğine, eşitlik politikalarına. Buradan başlamayınca tabana kadar da farklı yansımaları oluyor.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

Son olarak, sayın milletvekilleri, tabii, bu Parlamentonun 550 milletvekilinden sadece 78'i kadın. Şu an kadın konusuyla ilgilenen 6 tane kadın var, toplam 10 tane kadın yok, erkekler zaten yok; demek ki ciddi bir sorun.

Dolayısıyla, bu ciddi bir problem. Yani şu an yüzde 14,2'yle övünüyoruz Parlamentodaki temsil konusunda. Özellikle, bu konuda, AKP İktidarı döneminde politika yapan kadınların ne büyük bir baskıya uğradığını en çok biz biliyoruz. Şu an 500'den fazla kadın arkadaşımız, siyaset yapan, politika yapan kadın arkadaşımız tutuklu ve bu kadınlar siyaset yaptıkları için tutuklu, Türkiye gündeminde de kadın politikası yaptıkları için tutuklu çünkü AKP İktidarının Barış ve Demokrasi Partisini tek yenemediği konu kadın konusu. Yüzde 40 cinsiyet kotası uyguluyoruz, eş başkanlık uyguluyoruz. Bu ülkede 26 kadın belediyesi var, bununun 14 tanesi BDP ama şimdi 3 tane kadın belediye başkanımız tutuklu. Parlamentoda diyelim ki yüzde 30 üzerinde temsil bizim temsilimiz. Avrupa'da sorduklarında bir tek diyorlar ki: "Barış ve Demokrasi Partisine biz kadın konusunda bir şey diyemiyoruz." Peki, ne yapacağız o zaman? BDP'li kadınları tutuklayacağız; kadın da olsa, çocuk da olsa gereğini yapacağız. Kadınlara siyasetin önünde nasıl engel olacağız yaklaşımından öte bir şey değildir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

Doğrusu, bu yasa tasarısı tartışılırken bu kadar az milletvekillinin olması -hem aslında iktidardan hem muhalefetten- Türkiye'de kadın-erkek eşitliğine, kadın politikalarına ne kadar önem verdiğimizizin de göstergesi. Hâlâ bu konuda çok yol almamız gerektiğini bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Başka konularda milletvekilleri burada daha heyecanlı oluyor, oysa bu, bizim yaşamımızı etkileyen bir nokta.

Kadına yönelik şiddetin sadece kadınları ilgilendiren bir sorun olmadığı. Şimdi, genel olarak şöyle bir şey ifade edildi: "Bu kanun tasarısı da kadınlara hayırlı olsun." deniliyor. Oysa erkekler de bundan etkilenecek yani bir bütün yaşamı değiştirecek bir nokta.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

(Sebahat Tuncel'in ısrarla söz istemesinin ardından)

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Teşekkürler.

Şimdi, Meclis Başkanı erkek olunca, konuşmacı da erkek olunca tavır böyle oluyor.

BAŞKAN – İşte buyurun!

SEBAHAT TUNCEL (Devamla) - Şimdi buradan şunu ifade etmek istiyorum: Söylediklerimin aynen arkasındayım. Bu ülkede, 2011'de, evet, bir yasa çıkardık. O yasayı çıkardığımızdan beri, Sayın Hatip, 165 kadın öldürüldü, 150 tanesi tacize, tecavüze uğradı ve bunların hepsinin sorumlusu erkektir ve bu devlet, bunları, bu kadınları koruyamadı, bu bir.

İkincisi, zihniyet değişimi meselesi tam da sizden... Özellikle AKP'li kadın vekillerin -biz birlikte çalışıyoruz Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda- öncelikle kendi partilerindeki erkeklerin zihniyetini değiştirmesi gerekir. Bu ülkede kadınları bir birey olarak erkekle eşit görmeyen bir anlayış işte bunun nedenidir. Özel mülkiyet olarak gören, her türlü alınıp satan ya da üzerinden söz söyleme hakkı gören zihniyet ölümlerin temel nedenidir. Bugün yaptığımız şey bu. Aile kurumunu da değiştireceksiniz, demokratikleştireceksiniz. "Kızımdır, döver de sever de." deyip ya da şey yapıp yaklaşımları kabul edilebilir bir nokta değildir.

Bu cinsiyetçilik, sadece kadınları değil, evet, erkekleri de etkiliyor çünkü ailede kadınlar ve erkekler, erkek çocukları bir arada büyüyor ve sizin bu zihniyetiniz o erkek çocuklarını erkek olarak, kadınları kadın olarak büyütüyor. O çocuklar büyüdüğünde, sizin yaptığınız uygulamaların aynısını kadınlara yapıyor. Ne yapıyor? Şiddet uyguluyor, onun söz sahibi olmasını engelliyor. Bütün bunları, lütfen, siz Sayın Fatma Şahin'le bir tartışın. Böyle bir yaklaşım kabul edilemez. Buradan -eğer rahatsızsanız- şundan çok memnun oldum:

Erkeklerin kadınları öldürmesinden rahatsızsanız -bu çok iyi bir şey- o zaman bunu önleyeceksiniz. Bir erkek olarak buradan yana olmadığınızı, erkeklerin bu zihniyetini değiştirmesini gerektiğini ifade edeceksiniz. Yoksa burada şeye katılmıyorsunuz diye... Çünkü kadın örgütleri erkek şiddetinden muzdarip. Kadınlar adına hep söz söyleyen, kaç çocuk yapacaksın, yok, kürtaj olup olmayacağını tartışması yapıp kadını özel mülkiyeti olarak gören zihniyet katliamların temel nedenidir. Lütfen, bunu, burada not etmek istiyoruz.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/76)

Dün Sayın Fatma Şahin bu kürsüden konuştu. Gerçekten de kendisinin işinin çok zor olduğunu düşünüyorum çünkü "Ben kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum." diyen, protesto eden bir kadınıma "Kadın mıdır, erkek midir, indirin onu bulunduğu yerden." diye hitap eden bir Başbakanla, üstelik de bu Başbakanın kabinedeki tek kadın milletvekili olarak ve de üstelik de Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Tasarısıyla ilgili olarak sorumluluk almış olması gerçekten de kendisinin de çok zorluklar içersinde olduğunu bize bir kez daha hatırlıyor.

EMİNE ÜLKER TARHAN (CHP 2/76)

Sayın Başkanım, öncelikle, Kadınlar Günü'nde dahi erkek egemen bir anlayışı ortaya koyarak bir kadın grup başkan vekiline söz verilmemesini başlangıçta kınadığımı belirtmeliyim.

SENA KALELİ (CHP 2/76)

Görüşmekte olduğumuz tasarı da bu sürecin bir sonucudur. Bu bağlamda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Şahin'e iyi niyetli ve samimi yaklaşımlarından dolayı teşekkür ediyorum ancak kadın örgütleriyle birlikte uzun tartışma, yazışma ve görüşmelere karşın, talepleri tam olarak karşılamayan taslağa bile üyesi olduğu Bakanlar Kurulunun sahip çıkamamasından dolayı da üzüntülerimi iletiyorum.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/119)

Aslında, bu kürsüde çok defalar ifade ettik; önemli olan kanun hazırlamak değil, bu kanunu hangi yaklaşımla, hangi bakış açısıyla hazırladığınızdır. Doğal olarak, bu Mecliste hazırlanan bütün kanunlar kadın-erkek eşitliği dikkate alınmadan, toplumsal cinsiyet eşitliği dikkate alınmadan hazırlanan kanunlar oluyor.

.....

Bizim açımızdan ikinci eleştiri konusu ve temel eleştiri konusu, bu konuda kadın-erkek eşitliğine dair bir yaklaşımın olmaması. Kadın örgütleri yıllardır bu konuda çalışıyor. Kadın meselesi üzerinden... Özellikle devlet aygıtının kendisi zaten cinsiyetçiliği ören bir noktada ve toplumsal cinsiyet eşitliğini ortadan kaldıran, iktidarı, hiyerarşiyi, tahakkümü her gün her gün yeniden üreten bir konumda. Dolayısıyla, bunun karşısında özellikle kadınların daha çok baskıya ve zora, ayrımcılığa maruz kaldığı bir yerde kadınlar lehine bir düzenlemenin yapılmaması kabul edilebilir değil.

.....

Yine, kadın meselesi açısından, mutlaka bundan sonra çıkarılacak yasaların da kadın-erkek eşitliği meselesinde ele alınması gerekiyor.

.....

Diğer bir konu: Gerçekten, bizim diyelim ki demokratik bir yönetimi sağlayabilmek için sorgulamamız gereken birkaç şey var. Mutlaka cinsiyetçilik, milliyetçilik, dincilik, bilimcilik insanlığın başına bela olan şeylerdir. Dolayısıyla, gerçekten cinsiyetçi olmayan, milliyetçi olmayan, diyelim ki dini siyasete alet etmeyen, bilimi tekelleştirmeyen bir yaklaşımla kanunlarımızı, yasalarımızı hazırlarsak ancak gerçekten Türkiye halklarına bir hizmet etmiş oluruz, aksi takdirde, kendi iktidarımızı güçlendirecek yeni mekanizmalar yaratmış oluruz. Yani devleti denetlemek açısından da başka bir mekanizma ya da kamu kurumlarını denetlemek için başka bir mekanizma kurduk. Burada yeni istihdam alanları yaratmanın ötesinde bir şey gitmeyecektir diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

EMİNE ÜLKER TARHAN (CHP 3/11)

Aslında teknik bir konu tabii, benim alanım değil, pek de konuşmayı düşünmüyordum değerli arkadaşlar gecenin bu saatinde. Ancak, bugün dağıtılan bir kitapçık geçti elime, «Türkiye Büyük Millet Meclisi Milletvekili Sekreterinin El Kitabı.» Pembecik bir kitap, pembeye boyanmış ve muhtemelen sadece kadınların sekreter olabileceğine ilişkin, bu renkle bir imada bulunmuş.

Şimdi, bu kitapçığı hazırlayan zihniyetin tabii detayına da gireceğim sürem yettiği kadar. Ancak bizleri, özellikle kadınları ne kadar aşağılayan bir kitap olduğunu, tane tane okuduğunuzda, özellikle ilk sayfalarında net olarak görüyorsunuz. O kadar cinsiyetçi bir yaklaşım ki?

Bir sekreterin öncelikle neredeyse, kadın olması gerektiğine işaret etmiş, bunu ima etmiş ve giysisini dahi çevresindeki insanlara bakarak kopyalaması, onları gözleyerek kopyalaması ve yapıştırması yani ona uygun bir stil oluşturması önerilmiş burada bir kadına. Kıyafetinin uygun olması, renginin uygun olması, modelinin uygun olması, aksesuar takmak durumunda olması ki «Ben aksesuar takmak istemiyorum.» diyemez mi bir kadın diye aklıma geldi, «Aksesuar kullanmak istemiyorum.» Aksesuar takmasından söz ediyor, kullanmasından söz ediyor.

Alçak topuklu bir ayakkabı giymesi gerektiğinden söz edilmiş. Aklıma şu soru geliyor: «Topuksuz ayakkabı giyemiyor muyuz ya da yüksek topuklu ayakkabı giymemize bizim kim engel olabilir bir kadının ya da bir kadın sekreterin?» diye bir soru geliyor.

Makyajının uygun olmasından söz ediliyor. Hatta eskiyen makyajını yenilemesi gerekiyormuş bir kadının. Öyle dolaşırsa muhtemelen göz zevkini bozarmış bazılarının, o yüzden makyajını dahi yenilemesi isteniyor. Bakar mısınız, bir de cildine özen göstermesi gerekiyor bir kadının. «Peki erkekler?» diye bir soru geliyor insanın aklına. Hatta diyor ki burada: «Kendine güvenini bile sağlamalı bir sekreter kadın, kadın sekreter özellikle.» Kadının kendine güvenini bile ölçmeye, değerlendirmeye ve teste tabi tutmuşlar burada. Söyleyecek söz bulamıyorum. Özellikle Sayın Meclis Başkan Vekili, bir kadın olduğunuz için özellikle size de seslenmek istiyorum bu konuda.

Bu kitapçığı hazırlayan zihniyetin ne tür bir zihniyet olduğunu anlatmaya çalışacağım: Şimdi, tecavüz edilen bir kadının dahi, hamileyse eğer, doğurmasını öneren bir zihniyet, doğurmak zorunda olduğunu öneren bir zihniyet; her kadının en az 5, olmadı 3 çocuk doğurmasını, 3 çocuğa sahip olmasını öneren bir zihniyet. Sürekli yasaklama, dövme, eve kapatma, hep bunlardan bahseden, bu eksende düşünen bir feodal anlayışın aslında şu kitapçık, bu kitapçık Meclise yansımasıdır. Utanç verici bir yansımasıdır ve derhâl toplatılmalıdır.

Bu yasakçı zihniyetin yasaklanması için tüm kadın milletvekillerini ve siz başta olmak üzere Sayın Başkanım, bütün Meclis başkan vekillerini duyarlı olmaya davet ediyorum öncelikle. Bu konuda aşağılanmaya, öncelikle kadınlar izin vermemeliler diye düşünüyorum.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) - Üniversitelerde yıllarca aşağılandı kadınlar, sesiniz çıkmadı.

Hizaya gelme hâline, bizi buna sokmak, hizaya sokmak kadınları militarist bir bilinçaltı anlayışla? Aynı o anlayışla konuşuyorsunuz şu anda.

Hazır olda duran, ancak hizmet ederse değerli olduğu, neredeyse rahat durmayanı kocası dövmezse devlete dövdürmeyi bile düşünen bir anlayışı çağırın, davet eden, kadını ikincil bir varlık sınıfına sokan bu anlayışı şiddetle kınıyorum. Tüm emekçi kadınlara, burada yazılan her kelimenin bir hakaret olduğunu söylüyorum ve tüm kadınlara, tüm emekçi kadınlara sesleniyorum: Bizi, yüreğimizi, düşüncelerimizi, şeklimizi, şemailimizi, tercihlerimizi hizaya sokmaya, kimsenin hizaya sokmaya gücü yetmez.

FATİH HAN ÜNAL (Ordu) - Baş örtüsü de dâhil mi bu işe?

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

SENA KALELİ (CHP 3/19)

Sayın milletvekilleri, yeni bir düzenleme gündeme geldiğinde -bir kadın olarak- doğal olarak kadınların ve engellilerin ve cinsel yönelim farklılıklarının bu düzenleme içinde ne kadar yer alacağı konusunda endişeler doğuyor çünkü erkek egemen düzlemde, erkek parlamenterlere bile danışılmadan oluşturulan yasa tasarıları ve teklifleri kadınları bilerek ya da bilmeyerek hep göz ardı edecektir diye bir kaygı duymaktayım. Evet, görüşülmekte olan bütüncül yasa da bunun somut bir örneği olacaktır.

RUHSAR DEMİREL (MHP 3/34)

Ben, konuyla ilgili bir düzeltme yapmak isterim. Bazı hatip arkadaşlar “Dünya Kadın Hakları Günü” diye bir tanımlama kullanıyorlar. 5 Aralık, Türkiye’ye özel bir gündür, tıpkı 24 Kasımın Türkiye’ye özel bir Öğretmenler Günü olması gibi. UNESCO, 5 Ekimi önerir dünyaya Öğretmenler Günü için oysa biz 24 Kasım’da kutlarız. 14 Mart, Türkiye’ye özel bir Tıp Bayramıdır. 5 Aralık da Ulu Önderimizin teklifleriyle Gazi Meclisin çıkardığı bir yasa sonucu Türkiye’deki kadınların seçme seçilme hakkının eşitliğe kavuştuğu gündür. Dolayısıyla, Türkiye’de “Kadın Hakları Günü” diye kutlanır, dünyada böyle bir gün yoktur. Tutanaklara doğru geçmesi adına düzeltmek ihtiyacı hissettim.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 3/37)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Başbakan Yardımcısının şahsıyla ilgili sözlerini büyük bir üzüntüyle dinledim ama bu üzüntü, Aylin Nazlıaka’nın şahsına yönelik bir üzüntü değildir; bu üzüntü ülkemiz kadınlarına yönelik bir üzüntüdür.

Sayın Başbakan Yardımcısı son derece cinsiyetçi bir konuşma yapmıştır. Kendisi sözlerine «Kadın milletvekili» diye başlamıştır beni tarif ederken. Acaba bu sözleri bir erkek milletvekili söyleseydi aynı şekilde başlayabilecek miydi?

Gene kendisi konuşması esnasında benim kendisine bakmamdan mahcup olduğunu ifade etmiştir. Sayın Başbakan Yardımcısı mahcup oluyorsa, o mahcubiyetinin milletvekilinin cinsiyetinden değil söylediklerinden ötürü olmasını dilerdim. Kendisini, bu anlamda kınıyorum, bunca yıllık devlet adamlığına da bu yorumu hiç yakıştıramadığımı ifade etmek istiyorum. Kendisine toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili olarak bir kitap hediye edeceğim. Umarım bu kitabı da okur. Ama şunun bilinmesini çok önemsiyorum, özellikle siz dinleyin: Bizler «Zarif» gibi sıfatlarla anılmak istemiyoruz. Biz kadın milletvekilleri dişiliğimizle değil kişiliğimizle buradayız; bu böyle biline. Saygılar sunuyorum.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 3/37)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Başbakan Yardımcısının şahsıyla ilgili sözlerini bir kez daha üzüntüyle dinledim. Kendisi anneliğimi sorgulatmıştır, kendisi sorgulanmasına sebep olacak bir açıklama yapmıştır. Benim asla anneliğimi sorgulamamı gerektirecek bir durum yoktur ancak son derece üslupsuz bir konuşma tarzıyla, maalesef, Meclisin de genel tarzını, seviyesini olumsuz yönde etkilemiştir. Ben kendisinin bunca yıllık devlet adamlığına bu konuşmayı hiç yakıştıramadım. Kendisinin bu açıklamalarını esefle kınıyorum. Ayrıca, kürtajlara ilgili yaptığım açıklama literatürde var olan bir açıklamadır, var olan bir tanımlamadır. Kendisinin de literatürü öğrenmesini tavsiye ediyorum ama bana yönelik yaptığı sözlü saldırıları asla kabul etmiyorum. Meclisin üslubunu dönüştürmemeliyiz. Bu fikir-zikir meselesidir.

BİHLUN TAMAYLIĞİL (CHP 3/38)

...son bir şey daha söylemek istiyorum: Baktığınızda, siyaset yapmak, hele hele Türkiye’de bir kadın olarak siyaset yapmak çok zordur. Ama bu siyaset zorluğunun içerisinde bu yüce Meclisin çatısı altında görev, sorumluluk ve belki de devlet adamlığı açısından hareket ve sözlere çok dikkat edilmesi gerekirken, bir kadın milletvekiline konuşurken tavır ve sözlerde her zaman çok daha dikkatli olunması gerekir. Tüm kadın milletvekillerimizin bu anlayışla bunu paylaşması gerektiğine inanıyorum.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/41)

Bakın sevgili arkadaşlar, bir toplumun gelişmişlik düzeyi kadın ve erkek arasındaki eşitliğe bağlıdır, toplumsal cinsiyet eşitliğine. Bunu biz söylemiyoruz, bunu dünya geneli de söylüyor. O çok övündüğümüz İstanbul Sözleşmesi tam da bunu emrediyor yani diyor ki: “Türkiye’de bütün alanlarda kadın ve erkek eşitliğini sağlayacaksınız.” Ama bakıyoruz, bırakalım eşitlik sağlamayı, eşitlik politikalarını, hâlâ cinsiyetçi dili üretiyoruz, üstelik bu kürsüde. Her gün aslında kadınlara yönelik bir cinsiyetçi dil, bir aşağılama, kadın bedeni üzerinden yapılan politikalar... Burada bu ciddi bir sorun; bu, Parlamentonun sorunu. Kadınların sorunu değil yalnız, sadece kadınların sorunu değil, buradaki erkeklerin de sorunudur. Bu, Türkiye’nin yaklaşımıdır çünkü burada nasıl davranıyorsak aslında sokağa yansısı da odur ve o yüzden, biz burada

kalkıp kadına yönelik şiddet konusunda şunu yaptık, bunu yaptık tartışmaları ne yazık ki gerçekçi değil; kaldı ki koruyamıyoruz.

MELDA ONUR (CHP 3/58)

On yıllık AKP iktidarının övündüğü, kalkınma. Aslında, daha sonra, tarihe kalkınmayla geçmeyecek bu iktidar dönemi. Neyle geçecek biliyor musunuz? Her zaman söylüyoruz, uzun tutukluluklar ve bir de buna eklenen kadın cinayetleriyle geçecek. 24'üncü Dönemse, siyasetin kadının nasıl yaşacağı üzerinden kurgulandığı bir dönem olarak tarihe geçecek ne yazık ki. Bu nasıl olacak? Kadın ne zaman evlenecek? Kadın niye boşanmamalı? Kadın doğuracak mı doğurmayacak mı? Kadın kaç çocuk doğuracak? Kadın ne yöntemle doğuracak? Bu şekilde kararın kendiisine değil, bu ülkenin Başbakanının, bu ülkenin devlet bakanının, bu ülkenin Sağlık Bakanının inisiyatifine bırakıldığı bir dönem olarak tarihe geçecek ne yazık ki ve bu yüzden pek çok kadının şiddet gördüğü ve kuytu köşelerde ölüp gittiğini yazacak.

AYLİN NAZLIKA (CHP 3/127)

Sayın Başkan, bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında bir AKP milletvekili kadın gazetecilere ağza alınmayacak sözler sarf etmiştir. Mübarek ramazan gününde hiçbir ahlaka, hiçbir edebe sığmayan bu sözleri kınıyorum. Öyle görünüyor ki bu kişi küfretmeyi bir davranış kodu hâline getirmiştir. AKP milletvekilleri kadına saldırmayı da, gene, kadınlık üzerinden yapmayı tercih etmektedir.

Ben daha öncesinde bunun bir örneğini, bizzat, bu çatıda, bu Genel Kurul salonunda deneyimlemiş birisi olarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Şahin'in de bu konuda görüşlerini bildirmesini istiyorum. Kendisi Genel Kurul salonunu ben söz alınca koşarak terk etti, bunu da ayrıca kınıyorum. Daha öncesinde yurt dışında olduğunu söylemişti. Bu sefer de Türkiye'de olduğuna göre «Görmedim, duymadım, bilmiyorum.» mu diyecektir? Bunu öğrenmek istiyorum. Biraz edep yahu diyorum. Teşekkür ederim.

AYLİN NAZLIKA (CHP 2/131)

Aslında bu yasama yılını da bir değerlendirmek istiyorum sizlerle birlikte. Nasıl geçti bu yasama yılı? Hiç şüphesiz, hepimiz açısından çok zor bir yasama yılı oldu. AKP milletvekillerinin parmakları çok yoruldu, her seferinde yoklamalar nedeniyle gerçekten çok yoruldunuz hiç şüphesiz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bizler de muhalefet milletvekilleri olarak sizlerin sayısal çoğunluğunuza güvenerek dayatmacı yaklaşımınız karşısında dimdik ayakta durmak ve yasama faaliyetlerini gerçekleştirebilmek adına epey yorulduk ve aynı zamanda birçok ikilemler yaşadık. Örneğin, biz bu Mecliste şiddeti önleme yasasını tartışırken bir yandan Genel Kurul salonunda şiddet ortamıyla karşı karşıya kaldık. Bundan eminim hepimiz çok büyük rahatsızlıklar duyduk. O yüzden, ben öyle umut ediyorum ki, bu son oturumda öyle bir dilekte bulunacağım ki bu dilek hepinizin dileği olacaktır tahmin ediyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Sayın Başkan, müdahale eder misiniz. Ayıp ama, bir kadın milletvekili konuşuyor ya! Bu ne saygısızlık, ayıp ya!

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (AKP 3/97)

Özellikle, Sayın Kamer Genç'i esefle kınadığımı, bir Bakan olarak değil bir kadın, bir anne olarak bu üslupsuzluğunu, bu hadsizliğini ve bu sorduğu soruların cevabını vermemeyi?

KAMER GENÇ (Tunceli) - Veremezsin!

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - Bir kadın olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, sizinle bu çatı altında olmaktan da büyük bir utanç duyduğumu ifade etmek istiyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Veremezsin çünkü sen ona cevap verecek nitelikte değilsin.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - Bir kere Atatürk'ün bize bıraktığı miras yetişme yurtlarıdır.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Niye ismini anmıyorsun, dergide niye öyle yazmadın?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - Bize bıraktığı yetiştirme yurtlarına, o çocuklara sahip çıkıyoruz. O çocukların yaşam kalitelerini yükseltiyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Ama niye yazmadın dergiye?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - Atatürkçülüğü sözde yapmıyoruz.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - Bu ülkenin medenileşmesinde, bu ülkenin çağdaşlaşmasında gövdemizi koyuyoruz. O yüzden haddinizi bilin! Lütfen ağzınızdan çıkanı da kulağınız duysun Sayın Genç. (AK PARTİ sıralarından «Bravo» sesleri, alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sen utan! (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

KAMER GENÇ (Tunceli) - Çanakkale Zaferi'ni kim kazandı?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - Sayın Başkanım, Türkiye Cumhuriyeti'nde Aile ve Sosyal Bakanı olan birine kaç eşli olabileceğini soracak kadar hadsiz ve terbiyesizdir!

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - İnsanların fikri neyse zikri de odur. Demek ki kendi kalbinden ve yüreğinden bu geçiyor, bu soruyu bana soruyor.

CANDAN YÜCEER (CHP 3/137)

Gezi Parkı protestoları ülkemizdeki demokrasiyle beraber kadına şiddet ve tacizin ne boyutta olduğunu da apaçık bize gösterdi. Kadınların, hiçbir yerde, ne evinde ne sokakta ne karakolda ne de bizatihi güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçlerinin yanında güvende olduğunu gösterdi. En sonunda, maalesef, Meclis çatısı altında bile kadınların güvende olmadığını gösteren bugün yaşadığımız bir olaya şahit olduk. Binlerce kadının oyunu da alarak, Meclise onların oylarıyla seçilerek gelen Tokat Milletvekili Zeyid Aslan, Parlamentodaki kadın muhabirlere hakaret ve tehdit içerikli ifadelerde bulundu.

Gezi Parkı protestolarında kadınlar sadece dayak ve şiddete değil, üzerine bir de tacize maruz kaldı. Birçok kadın «Akrep» denilen araçlarda taciz edildi, karakollarda çırılçıplak soyularak arandı, kolluk güçlerinin tecavüz tehditlerine maruz kaldı, eli palalı caniler tarafından tekmelendi ve maalesef saldırıya maruz kaldığı için?

FATOŞ GÜRKAN (AKP 3/137)

Biraz önce bir kadın vekil arkadaşımız «Kadınlar zincirlerini kırmalı.» diye bir söz söyledi. Evet yani biz kadın hassasiyetini hepimiz taşıyoruz, erkek arkadaşlarımız da taşıyor ama kadınlarla ilgili hassasiyet, Sayın Başbakanımızın annesine, eşine, polislerin eşine, annesine küfredilirken de gösterilmeliydi. Bunu belirtmek istiyorum.

PERVİN BULDAN (BDP 3/137)

AKP'li bir milletvekili arkadaşımız, Mecliste görev yapan kadın gazetecilere çok çirkin, ağza alınmayacak bir söylemde. Bir kadın milletvekili olarak bu tür söylemlerden çok rahatsızlık duyduğumuzu ifade etmek istiyoruz. BDP Grubu olarak bu milletvekilini kınıyoruz aynı zamanda. Ancak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Şahin başta olmak üzere, AKP grup başkan vekillerinden de bu konuda bir açıklama yapmalarını bekliyoruz. Teşekkür ediyoruz.

MİHRİMAH BELMA SATIR (AKP 3/137)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz evvel Tülay Hanım'ın bahsettiği konuyla ilgili ben de söz aldım. Dün Cumhuriyet Halk Partisi Antalya Milletvekili Yıldırım Sapan son derece çirkin, basit ve kabul edilemez bir tweet atmıştır. Başbakanımızın kızını işaret ederek attığı bu tweet'ten dolayı kendisini şiddetle kınıyorum. Suçluluk duygusuyla tweet'i kısa bir süre sonra silmiştir. Daha evvel birçok Cumhuriyet Halk Partili milletvekili suç unsuru olacak tweet'leri atıp sildiler, bunu da tekrar hatırlatmak istiyorum. Bir vekil olarak eşine şiddet uygulamış ve daha sonra dava konusu olmuştur. Bu konu medyada da ciddi anlamda yer almıştır. Kadın üzerinden siyaset yapılmasını, taciz ve tecavüz yapılmasını kınıyorum. Her fırsatta kadın erkek eşitliğinden, kadın haklarından bahseden Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerine, özellikle Cumhuriyet Halk Partili kadın milletvekillerine Yıldırım Sapan hakkında işlem yapılmasını, parti disiplini kurullarının işletilmesi için gereğinin yapılmasını hatırlatıyorum.

Ayrıca, geçen gün yaşadığımız olaydan dolayı beni tebrik eden Cumhuriyet Halk Partili kadın milletvekillerinin bu kınamadan dolayı yine beni tebrik etmelerini bekliyor, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

PERVİN BULDAN (BDP 3/139)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir yasama yılını daha geride bırakıyoruz. Aslında, her ne kadar Meclisin kapanmasını istemesek bile, sonuçta, bugün bu dönemi kapatmak üzere toplandık ve bir karar aldık, bu karara hepimizin saygı duyması gerekiyor.

Yeni yasama yılında bu ülkenin barışa, huzura, kardeşliğe ve özgürlüklere ihtiyacı var.

Bir yıl içerisinde hatalarımız olmuş olabilir, birbirimizi üzmüş, birbirimizi kırmış olabiliriz, bütün hatalarımıza rağmen, eksikliklerimize rağmen, yaptığımız yanlışlara rağmen bu mekânda, bu çatı altında bir halkı temsil ederek bir halkın iradesi olarak bulunuyoruz. Dolayısıyla, temsil ettiğimiz halka layık olmak durumundayız. Eksiklerimiz varsa, yanlışlarımız varsa af olsun.

Bir yılı daha geride bıraktık. Önümüzdeki dönemin, özellikle kadınlara karşı yeni bir üslupla, yeni bir tarzla hakaretten uzak, tacizden uzak bir dönem olmasını temenni ediyoruz.

Biz de Barış ve Demokrasi Partisi Grubu olarak, burada çalışan bütün arkadaşlarımıza, başta bütün milletvekili arkadaşlarımıza, çalışan kavas arkadaşlarımıza, bakanlarımıza, Meclis başkanlarımıza, başkan vekillerimize, basın mensubu arkadaşlarımıza ve bizleri televizyonları karşısında izleyen bütün halkımıza teşekkür ediyoruz. Ayrıca, yaklaşmakta olan hepinizin bayramını tek tek kutluyor, teşekkür ediyor, iyi yıllar diliyorum.

TÜLAY KAYNARCA (AKP 3/139)

Dün, sosyal medyaya CHP'li Antalya Milletvekili tarafından çok çirkin ifadeler yansımıştır. CHP Milletvekili, Başbakanımızın kızına yönelik gayriahlaki üslup kullanmıştır ve daha önce de eşine şiddetle, kadına şiddetle kamuoyu gündemine gelen bu CHP'li milletvekilinin terbiye dışı tutumunu şiddetle kınıyorum. Önceki gün, kadın hassasiyetiyle toplu hâlde basın açıklaması yapan, toplu hâlde Divan heyetine tepki sunan CHP'li kadın milletvekillerinin bu çirkinliği de kınamalarını bekliyoruz. CHP Ankara Milletvekilinin de bir polis annesine küfrettiğinde sessiz kaldıkları gibi şimdi de sessiz kalmamalarını bekliyoruz. Kalamazsınız, eğer kalırsanız dünkü hareketinizin de her birinin de ne kadar samimiyetsiz olduğu ortaya çıkar diyorum. Bu hareketi şiddetle kınadığımı, bu cümleleri, üslubu şiddetle kınadığımı da ifade ediyorum.

7.2.3 Kadın Bedenine Müdahale Politikaları

SEBAHAT TUNCEL (2/15)

Gerçekten hem dünyada hem Türkiye'de kadınlara yönelik şiddet artık bir katliama dönüşmüş durumda ama en çok da Türkiye'de bu yaşanıyor. Gün geçmiyor ki bir kadın katliamına tanık olmayalım, öldürülen, tacize uğrayan, tecavüze uğrayan kadın haberinden bahsedilmesin. Bu, Türkiye'nin gerçeği ve buranın da sorumluluğu. Bugün aslında ortaya çıkan durum, bu tablo Türkiye'nin hangi düzeyde olduğunu gösteriyor. Gelişmiş toplumlarda, özellikle kadın erkek eşitliğinin sağlandığı toplumlarda şiddet olayına bakıyorsunuz, çok düşük. Örneğin Avrupa ülkelerindeki ortalama yüzde 3, Türkiye'deki ortalama yüzde 38'lerde. Bu tablo bile bunu gösteriyor. Tabii, buradaki eşitlik politikası önemli bir konu. Bu ülkede Başbakan, Hükûmeti temsil eden, yürütmenin temel güçlerinden birisi kadın erkek eşitliğine inmadığını her fırsatta söylüyor ve her fırsatta kadınların kaç çocuk yapması gerektiğini? Üstelik kadın arkadaşlar da bunu bilimsel bir temele oturtmaya çalışıyor. Bu bile kadın üzerindeki şiddeti çok net ortaya koyuyor. Yine, kadınların nasıl giyinip giyinmeyeceğini, bunun üzerinden, kadınların nasıl düşünüp düşünmeyeceği üzerinden de bir vurgu yapıyor. Bu, Türkiye'nin resmidir. Böyle bir Türkiye'nin demokratikleşmesi, insan hakları ve özgürlükleri konusunda ileri bir düzeye çıkması mümkün değildir. Özellikle burada, Parlamento hangi siyasetten olursa olsun, sadece kadınların değil, erkeklerin de kadına yönelik şiddet konusunda partiler üstü davranması gerekiyor.

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP 2/37)

Uyulması gereken yasal prosedür takip edilmeden sonuca gitmeye çalışmakla Türkiye Büyük Millet Meclisi denetim görevini gerektiği şekilde yapamamaktadır. Kusursuz bir anayasa ve kurumlar oluştursak, uluslararası ve ulusal bütün yasalar kadın ve çocuğun korunması ve güçlenmesi için mükemmel bir şekilde düzenlense dahi demokrasiye uygun bir siyasal kültür ortamı olmadan ve kadını aşağılayan, eve kapatıp

en az 3 çocuk doğurmakla yükümlü kılan, güçsüzleştiren, kocanın yanında sesini çıkarmadan oturmasını nasihat eden toplumsal zihniyette değişim olmadan kadın ve çocuklarımız hususunda var olan sorunlar giderek ağırlaşmış ve devam edecektir.

FATMA ŞAHİN (AKP 2/37)

“En az 3 çocuk” denen anlayışın nasıl olsa muhafazakâr bir erkek anlayışı olmadığını ispatlamak için size bir tablo göstereceğim. Bu ülkenin nüfus planlamasında nereden nereye geldiğini ve buradan nasıl çıkmamız gerektiğini, ön yargılardan çıkıp bilimi ve akli kullanarak politika üretmemiz gerektiğini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sayın milletvekilleri, şu aralık bizim ülkemizin yaşlanmaya başladığını göstermektedir. Bu aralık genişledikçe genç nüfusumuz azalmakta ve altmış beş yaş üstü nüfusumuz şu anda yüzde 7 artmaktadır. Yaşlı nüfus başımızın tacıdır ama kaliteli genç nüfusu planlamak da bizim hepimizin, bütün partilerin görevidir. Şimdi burada ben şunu öneriyorum: Bilim Kurulu?

Sayın Cumhuriyet Halk Partisinin sözcülerine de Milliyetçi Hareket Partisi ve bu konuda ne düşünen varsa bir öneri getiriyorum, Bilim Kurulunu siz oluşturun, bütçesini ben kendi Bakanlığımdan vereceğim. Siz şu eğriyi nasıl düzelteceksiniz, hane başına kaç çocukla bunu başaracaksınız, siz bize söyleyin, biz bunun arkasında duralım. En az 3 çocuktaki söylediğimiz şeyin karşılığı budur. Bilim ve akli kullanarak da politika üretmek biz siyasilerin en büyük görevidir diye düşünüyorum.

HÜLYA GÜVEN (CHP 2/75)

Bir süredir, sistemli olarak ülkenin geleceğini değiştirme gayretiyle, önce kadına kaç çocuk istediğini sormadan «En az 3 çocuk doğurmalı.» gibi söylemler başladı. Kadın kuluçka makinesi değildir, insandır.

Sayın Sağlık Bakanına soruyorum: Geçmiş yıllarda kürtajın serbest olmadığı dönemde kaç kadın çocuk düşürmek için ölüyordu? İstatistiklere bakabilirsiniz. Yine, çocuk düşürmek için doktora gidememesi nedeniyle evde tavuk tüyü, çöp ya da kocakarı ilaçları kullandıkları için kadınlarımız ölmüyor muydu? Yine bu günlere döneceğiz, geriye gideceğiz. Artık, parası olan, çocuk düşürmek için ya Kıbrıs'a ya da Yunan adalarına gidecek; gidemeyen yoksul ve eğitimsiz kadınlar da ölecekler. Kıbrıslılar ne diyorlar, biliyor musunuz? «Kumarı yasakladınız, biz zengin olduk. Kürtajı yasaklayınca da hastanelerden kazanacağız.» diyorlar. Yunan adalarında da kadın doğum hastanelerinin açıldığını duyarsak şaşırılmayalım.

Sayın Sağlık Bakanımız «Tecavüz sonucu doğan çocuğa bakarız, engelli doğan çocuğa bakarız.» diyor. Bugün çocukların bakıldığı yuvalara, çocuk suçluların bulunduğu hapishanelerin durumuna bakın, nasıl yaşıyorlar? Çocukları canlı canlı yakıyoruz; yuvadaki çocukları da yakıyoruz, hapishanedeki çocukları da, Uludere'deki 34 çocuğu da.

Zengin olan yaşasın, sağlık hizmetinin en iyisini alsın, fakir olan başının çaresine baksın bakış açısı insan hakları ihlali değil midir?

Biz, artık, kadınların, çocukların şiddet görmediği, eğitim ve sağlığa eşit olarak eriştiği, her şeyden önce herkesin insan haklarının sağlandığı bir ülkede yaşamalıyız. Devletin görevi tüm bunları sağlamaktır ve bunun gerektiğini söylüyor, saygılarımı sunuyorum. Teşekkür ederim.

AYLA AKAT ATA (2/75)

Kendisine kota sorulduğunda Ruanda'yı örnek gösteren bir Başbakan ya da bir toplumsal eylemdeki bir genç kızımız için «Kadın mıdır, kız mıdır belli değildir.» diyen bir Başbakan ne yazık ki, topluma ya da kadına «Üç çocuk doğur.» diyen bir Başbakan ne yazık ki kadının toplumsal konumu noktasında değişim, dönüşümün öncülüğünü üstlenebilecek bir model ortaya koymamaktadır. Birçok insan kendini örnek alıyor, bir Başbakansınız; bunun sorumluluğuyla hareket etmeniz lazım.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 2/116)

Değerli milletvekilleri, tasarı hakkındaki görüşlerime geçmeden önce ülkemizin ve kadınlarımızın gündeminde yer alan bir konu hakkında görüşlerimi belirtme ihtiyacı hissetmekteyim. Kadınların yaşadığı yakıcı sorunları görmezden gelerek kadın bedeni üzerinden siyaset üretmek, kadınların tercihleri üzerinde hak

iddia etmek, kadınları bir toplum mühendisliğinin aracı hâline getirmek basit bir ayrımcılığın ötesine taşmaktadır. Uludere katliamını örtmek için kadınların malzeme yapılması en hafif tabiriyle acımasızlıktır. Bu hem kadınlarımıza hem orada yaşamları ellerinden alınmış vatandaşlarımıza ve ailelerine yapılmış bir haksızlıktır. Ben bunu içime sindiremiyorum, televizyon dizilerinin senaryo akışına müdahale etmeyi de, tek tip gençlik yetiştirme hedefini de, tek din ifadesini de içime sindiremiyorum.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/131)

Aslında, değerli milletvekilleri, bir ilk daha yaşanıyor. Burada ilk kez -madde sezaryenle ilgili bir madde-söylem ve eylem birliği içerisinde olduğunuzu görüyoruz. Kadın erkek eşitliğine inanmayan zihniyet şimdi de kadın üzerinden siyaset yaparak vücut buluyor.

Değerli milletvekilleri, dilinden ileri demokrasiyi, eşitliği, özgürlüğü düşürmeyen AKP iktidarı, ilk kez, dediğim gibi, eylem ve söylem birlikteliği içerisinde davranmıştır. Kadın-erkek eşitliğine inanmayan zihniyet, şimdi de kadının bedeni üzerinden siyaset yapmaktadır. İşte bu zihniyettir ki kadının elinden karar verme hakkını da almaktadır.

SENA KALELİ (CHP 2/131)

Değerli milletvekilleri, tasarının 1›inci maddesi sezaryenle ilgili bir düzenleme gibi görünmekle birlikte asıl hedef kadındır. İnsan odaklı bir yaşam kisvesi altında kadının yaşam biçimidir.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 2/131)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 301 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi›nin 12›nci maddesi üzerine söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz haftalar içinde ülkemiz gündemine Sayın Başbakanın «Kürtaj cinayettir.» demesiyle başlayan bir süreç damgasını vurdu. Hemen bu ifadenin ardından Sayın Sağlık Bakanı, Sayın Diyanet İşleri Başkanı, bir belediye başkanı da dâhil olmak üzere kamu görevlileri ve bir kısım medya mensubu, kadınların aslında bu konuda söz sahibi bile olmadıklarını, devlet babanın asıl karar verici merci olması gerektiğini ifade ettiler. Bu süreçte kürtajın yalnızca cinayet olmadığını şimdiye kadar zorunlu nedenlerle kürtaj yaptırmak zorunda kalmış kadınların aslında katil olduğunu, tecavüze uğrayan kadınların bile doğurması gerektiğini ve kürtaj yaptıran kadınların kendilerini öldürmeleri gerektiğini tüm toplumca öğrenmiş olduk. Süreç burada da kalmadı. Durumdan vazife çıkaran bir doktor, tüm tıp etiği kurallarını hiçe sayıp muayeneye giden bir kadının babasına mesaj atarak kızının hamile olduğunu bildirmek cüretinde bulundu.

Değerli milletvekilleri, siyasette karar alıcı yerde olanların, sorumluluk taşıyanların kullandıkları dilin ve vatandaşlarına yaklaşımının daha özenli olması gerektiğini düşünüyorum. Kadın bedeni ve tercihleri siyasetin konusu yapılmamalıdır. Devletin, bireylerin özel hayatına müdahale etme hakkı olmadığı unutulmamalıdır. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi›nin 3›üncü maddesine ilişkin olarak İnsan Hakları Komitesinin yaptığı 2000 tarihli ve 28 no.lu genel yorumda «Sözleşmeye taraf devletler kadınlara istenmeyen hamilelikleri engellemede yardımcı olacak tedbirlerle ilgili bilgi vermeli ve kadınların hayatlarını tehlike altına sokacak gizli çocuk aldırma eylemlerine ihtiyaç duyulmamasını sağlamalıdır.» denilmektedir. Bu sözleşmenin altında ülkemizin imzası vardır. Bu imza ülkemize ve iktidara bir sorumluluk yüklemektedir. Bunu ve daha birçok uluslararası sözleşmeyi hiçe sayıp bu konuda şimdikinden daha geriye gidecek herhangi bir düzenleme yapılmamalıdır. Bu konuda atılacak herhangi bir yanlış adım yalnızca kadınların temel hak ve özgürlüklerini kısıtlamakla kalmayacak, onlarca kadının da hayatına mal olacaktır. Bunu göz ardı etmeye de hiç kimsenin hakkı yoktur.

Değerli milletvekilleri, on iki haftalık fetüsün yaşam hakkı konusunda duyarlılık sergilediğini ifade eden Hükümet, hâlen yaşayan vatandaşlarının temel insan hakları konusunda aynı duyarlılığı sergilememektedir. Sayısı binlere varan öğrenci sudan sebeplerle tutukludur, yüzlerce gazeteci tutukludur, sendikacılar, seçilmiş belediye başkanları, hatta Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir kısmı tutukludur. Bu, yalnızca tutuklu insanların sorunu değildir; bu yalnızca o öğrencilerin ve o ailelerin meselesi de değildir; yalnızca o sendikaların, gazetecilerin, seçilmişlerin meselesi de değildir; insan hakları meselesi, yalnızca hakları ihlal

edilenlerin meselesi olmanın çok ötesindedir, bu hepimizin meselesidir, bu bizim çağdaş bir dünyaya ait olup olmadığımızın meselesidir. Her muhalif düşünceden, her eleştiriden, konserlerden hatta özel sohbetlerden bir örgüt yaratmak çabası içinde olan polisler ve savcılar çağdaş bir dünyaya ait olup olmadığımızı net bir biçimde ortaya koymaktadır. Karısı ve çocuğunun gözü önünde bir vatandaşımızı hunharca döven ve giydikleri üniformanın kendilerine hukukun üstünde bir güç verdiği inanan polisler buna örnektir. Verdikleri haksız tutuklama kararlarıyla onlarca insanın hayatını karartan adalet sistemi buna örnektir. Bir hukuk devletinde başta hukuku uygulamakla görevli olanlar olmak üzere hiç kimsenin ama hiç kimsenin insan hak ve özgürlüklerinin üzerinde olmadığını bir kez daha belirtmek ihtiyacı duyuyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. Berat Kandilinizi de en içten hislerimle kutluyorum.

AYLİN NAZLIKA CHP ANKARA (2/135)

Buradan Ankara Büyükşehir Belediye Başkanına da seslenmek istiyorum: Sayın Gökçek, lütfen, artık, kürtajla, sanatçılarla uğraşmayı bıraksın, Ankara'nın asli sorunlarına değinsin.

MELDA ONUR (CHP 3/58)

Sayın Başkan, değerli vekiller; AKP'nin, çalışma koşullarıyla ilgili verdiği grup önerisi üzerine konuşacağım.

Tabii, konu? Çalışalım yani ne şekilde gerekiyorsa çalışalım, sabahtan akşama kadar çalışalım ama önemli olan, tabii, içeriği. Çalışalım, parlamenter demokrasi işlesin, parmak vekilliği yapmayalım, yeter ki çalışalım. Bu konuyla ilgili olarak -fırsat bildik- hani «dervişin fikri neyse zikri» hesabı, hep aynı şey geliyor aklımıza. Geçenlerde, «çalışma» deyince, bir tane yazar, kadınlarla ilgili şöyle bir şey söyledi, dedi ki: «Çalışmak isteyen kadınlar şiddet görüyor.» Benim aklıma birdenbire 2009 senesi geldi. O zaman da Bakan Mehmet Şimşek, işsizliğin artışı kadınlarla ihale etmişti, şöyle demişti: «İşsizlik oranı niye artıyor biliyor musunuz? Çünkü kriz döneminde daha çok iş aranıyor. Özellikle kadınlar arasında kriz döneminde iş gücüne katılım oranı daha artıyor.» Yani bu ülkede her şeyin suçlusunu kadınlar.

On yıllık AKP iktidarının övüldüğü, kalkınma. Aslında, daha sonra, tarihe kalkınmayla geçmeyecek bu iktidar dönemi. Neyle geçecek biliyor musunuz? Her zaman söylüyoruz, uzun tutukluluklar ve bir de buna eklenen kadın cinayetleriyle geçecek. 24'üncü Dönemse, siyasetin kadının nasıl yaşayacağı üzerinden kurgulandığı bir dönem olarak tarihe geçecek ne yazık ki. Bu nasıl olacak? Kadın ne zaman evlenecek? Kadın niye boşanmamalı? Kadın doğuracak mı doğurmayacak mı? Kadın kaç çocuk doğuracak? Kadın ne yöntemle doğuracak? Bu şekilde kararın kendisine değil, bu ülkenin Başbakanının, bu ülkenin devlet başkanının, bu ülkenin Sağlık Bakanının inisiyatifine bırakıldığı bir dönem olarak tarihe geçecek ne yazık ki ve bu yüzden pek çok kadının şiddet gördüğü ve kuytu köşelerde ölüp gittiğini yazacak.

MELDA ONUR (CHP 3/58)

On yıllık AKP iktidarının övüldüğü, kalkınma. Aslında, daha sonra, tarihe kalkınmayla geçmeyecek bu iktidar dönemi. Neyle geçecek biliyor musunuz? Her zaman söylüyoruz, uzun tutukluluklar ve bir de buna eklenen kadın cinayetleriyle geçecek. 24'üncü Dönemse, siyasetin kadının nasıl yaşayacağı üzerinden kurgulandığı bir dönem olarak tarihe geçecek ne yazık ki. Bu nasıl olacak? Kadın ne zaman evlenecek? Kadın niye boşanmamalı? Kadın doğuracak mı doğurmayacak mı? Kadın kaç çocuk doğuracak? Kadın ne yöntemle doğuracak? Bu şekilde kararın kendisine değil, bu ülkenin Başbakanının, bu ülkenin devlet başkanının, bu ülkenin Sağlık Bakanının inisiyatifine bırakıldığı bir dönem olarak tarihe geçecek ne yazık ki ve bu yüzden pek çok kadının şiddet gördüğü ve kuytu köşelerde ölüp gittiğini yazacak.

.....

Şimdi, bunu duyunca aklımıza hemen yine başka bir manzara geliyor: Güzel bir düğün, güzel bir gelin, yakışıklı bir damat ve nikâh kıyan Başbakan, devlet bakanı, ısrarla "3 çocuk?" Şimdi "3 de yetmez 4 çocuk, 5 çocuk" demeye başladılar. Geçenlerde şöyle bir şey söylüyordu: "1 çocuk iflas, 2 çocuk iflas, 3 çocuk yerinde saymak." daha sonra ona "patinaj" dedi, "dedi, " dedi.

Şimdi, ben, size geçenlerde Kocaeli'nde olan bir vakayı hatırlatayım: 3 çocuklu bir aile. Erkeğin maddi sorunları var, borç sorunları var. Ne yaptı? Karısını öldürdü, 3 tane çocuğunu gözünü kırpmadan teker te-

ker öldürdü. Bir tane bebeğin açıklıktan öldüğünü zannettik ama meğer onu da öldürmüş. İşte iflas budur. Değerli vekiller, iflas dediğiniz şey budur. Keşke bu nikâhlara gittiklerinde çocuğun yanında bir de uygun bir dille “Eşinize şiddet uygulamayın, eşinize iyi davranın, eşler birbirine saygı göstersinler.” diyebilse, keşke bunu açık alanda sürekli olarak ifade edebilse.

SEBHAT TUNCEL (CHP 3/63)

Bu cinsiyetçilik, sadece kadınları değil, evet, erkekleri de etkiliyor çünkü ailede kadınlar ve erkekler, erkek çocukları bir arada büyüyor ve sizin bu zihniyetiniz o erkek çocuklarını erkek olarak, kadınları kadın olarak büyütüyor. O çocuklar büyüdüğünde, sizin yaptığınız uygulamaların aynısını kadınlara yapıyor. Ne yapıyor? Şiddet uyguluyor, onun söz sahibi olmasını engelliyor.

Bütün bunları, lütfen, siz Sayın Fatma Şahin’le bir tartışın. Böyle bir yaklaşım kabul edilemez. Buradan -eğer rahatsızsanız- şundan çok memnun oldum: Erkeklerin kadınları öldürmesinden rahatsızsanız -bu çok iyi bir şey- o zaman bunu önleyeceksiniz. Bir erkek olarak bundan yana olmadığınızı, erkeklerin bu zihniyetini değiştirmesini gerektiğini ifade edeceksiniz. Yoksa burada şeye katılmıyorsunuz diye? Çünkü kadın örgütleri erkek şiddetinden muzdarip.

Kadınlar adına hep söz söyleyen, kaç çocuk yapacaksın, yok, kürtaj olup olmayacaksın tartışması yapıp kadını özel mülkiyeti olarak gören zihniyet katliamların temel nedenidir. Lütfen, bunu, burada not etmek istiyoruz.

GÖKÇEN ÖZDOĞAN ENÇ (AKP 3/74)

Ben aslında şu konuya da dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu toplumsal bilinci oluşturmak için biz her zaman şunu söylüyoruz, eğitim, eğitim, eğitim. Biraz önce ifade ettiğim gibi, işte, «3 çocuk yapın. Kız çocukları evine kapansın, başka hiçbir şey yapmasın...» Eğer gerçekten biz bu anlayışta olsak?

Size birtakım oranlar vermek istiyorum izninizle, okullaşma oranlarından bahsetmek istiyorum. 2002 yılında ilköğretimde 88,4 iken, 98,56’ya çıkartmışız ilköğretimde. Biz mi kızları eve hapsediyoruz? Ortaokulda 42,9 iken 66,14’e çıkartmışız. Hakeza üniversiteyi de söyleyeyim -ki bu oran bizim için düşük bir oran, biliyorsunuz biz 2023, 2071 hedefi olan, vizyon sahibi bir partiyiz- üniversite oranlarımız da 2002’de yüzde 12,1’den yüzde 32,65’e çıkmış. Yeterli mi? Tabii ki yetmez, ama bizim hayallerimiz var, her zaman söylüyorum bunu ve millet desteğiyle, inşallah bu oranları da yükselteceğiz ki yine STK’larla birlikte iş birliği yaparak bu «Haydi Kızlar Okula», «Ana Kız Okuldayız» gibi toplum destekli projelere de AK PARTİ ve Hükümetimiz sahip çıktı.

.....

Ben şunu da ifade etmek istiyorum: Bu 3 çocuk meselesinde Sayın Başbakanımızın ifadesi bir tavsiyedir, bir zorunluluk değildir. Diğer siyasi partilerdeki milletvekili arkadaşlarımız bunu çok sık dile getiriyor. Yani bunu ben çok üzücü buluyorum. Bu tavsiyeyi zorunluluk şeklinde addediyorsunuz. Yapabilecek de çok fazla bir şeyimiz yok işin açıkçası.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 3/118)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle yüce heyeti saygıyla selamlıyorum. Değerli arkadaşlar, hepimizin bildiği gibi, 30 Mayıs Perşembe gününden beri çeşitli şekillerde polis şiddetine hepimiz şahitlik ediyoruz maalesef. Tarih, Özgürlüğüme karışma; yediğime, içtiğime, giydiğime karışma; kaç çocuk doğuracağıma karar verme.» diyen ve özgürlük ve demokrasi isyanı içerisinde olan insanların gazla, copla, plastik mermiyle polis saldırısına maruz kaldığı bir dönem yaşamaktadır maalesef ve bu süreçte hiç şüphesiz ki bu polis saldırısına yönelik olarak emri verenler de, her türlü hukuksuzluğa sebep olanlar da asla ve asla tarih tarafından unutulmayacaktır.

Değerli arkadaşlar, ben o günlerden bu yana meydanlardayım, sokaklardayım, gençlerimizin, kadınlarımızın, direniş gösteren arkadaşlarımızın yanımdayım ve onlarla birlikte zaman geçirdikçe bir kez daha görüyorum, bir kez daha anlıyorum ki, aslında onlar sadece bizler için değil, sizler için de, sizlerin özgürlükleriniz için de mücadele ediyorlar.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 3/137)

Ankara'nın Akyurt ilçesinde koyunları otlatmaya çıkıyor, fakat döndüğünde 8 koyunu kaybetmiş oluyor, dönüyor babasına «Babacığım, ben 8 koyunu kaybettim.» diyor.

Babası da onun üzerine «Peki, o zaman, eğer bu koyunları iki gün içinde getirmezsene sana iki tane kurşun sıkacağım.» diyor. Bu kız çocuğu bunu şaka zannediyor önce, gülümsüyor, fakat baba, bunu ayrı bir sinirlenme konusuna dönüştürüyor ve kızı o anda elindeki tabancayla vuruyor ve öldürüyor. Şimdi, bu olay da kınanmayı hak ediyor Sayın Bakan. Sayın Bakan gene kaçmış gördüğüm kadarıyla. Tabii, olay bunlarla da bitmiyor. Bakın, Pendik Belediye Başkanınız çıkıyor, bir konuşma yapıyor, diyor ki: «1+1 evler aile yaşamına uygun değildir.» Bakın, hiç anlayamamışsınız, hiç olayı kavrayamamışsınız. Tam da sizin işte bu dayatmacı yaklaşımınız nedeniyle insanlar sokağa çıktılar.

Her ne kadar bulunduğunuz yerden sözlerimi kesmeye çalışsanız da, konsantrasyonumu kaybettirmeye Gezi Parkı'nı hatırlatmışken onu da söyleyeyim.

Sayın Başkan, yalnız ek süre istemek durumunda kalacağım hem siz hem de müdahaleler nedeniyle. Sözlerimi tamamlamama izin vermenizi isteyeceğim.

Sayın milletvekilleri, bakın, tam da işte bu dayatılan yaşam biçimleri için insanlar sokağa döküldüler. Yani yediğime içtiğime karışma, giydiğime karışma, nasıl evlerde oturacağıma karışma, kaç çocuk doğuracağıma, o çocukları nasıl dünyaya getireceğime karışma diyerek sokaklara çıktılar.

Kadınların isyan çığlığı tam da bununla ilgilidir değerli arkadaşlar. Bakın, bu ülkede, kadınlar, sırf beyaz pantolon giydi diye, kırmızı ruj sürdü diye, kırmızı telefon aldı diye öldürülüyor biliyor musunuz? Ama nereden buluyorlar bu cesareti?

ÖZNUR ÇALIK (3/137)

Bu minvalde, nüfus artışıdaki azalmanın durdurulabilmesi ve tersine çevrilebilmesi için iyi planlanmış ve üremenin teşvik edildiği birkaç kuşaklık süre ya da ülkenin dışarıdan göç alması gerekmektedir. Bunların yanı sıra, bir milletin yirmi beş yıldan uzun bir süre devamlılığını sağlayabilmesi, nüfusun en azından sabit kalması ve yaşlanmaması için aile başına düşen doğurganlık oranının 2,1 olması gerekmektedir. Sayın Başbakanımızın ailelere 3 çocuk sahibi olmaları yönünde yaptığı önerinin bütün bu analizler ve istatistikler çerçevesinde tekrar değerlendirilmesi gerekmektedir. Türkiye'deki bilimsel verilere göre, nüfusu bugünkü gençlik oranlarıyla tutabilmenin yolu, herhâlde, her ailede asgari 3 çocuğun olmasıyla mümkündür. Dolayısıyla, siz değerli milletvekilleri ve tüm milletimize çağrım, Başbakanımızın bu sözlerine kulak vermektir.

7.2.4 Kadın Hareketi ve Feminizm

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/21)

Sayın milletvekilleri, Kadına Yönelik Şiddet Haftası dolayısıyla bugün kadın örgütleri, kadınlar konusunda duyarlı olan birçok çevre sokaklarda kadına yönelik şiddetin engellenmesi konusunda mücadele ediyor. Bu mücadele sayesinde bu Parlamentoda da önemli değişiklikler yapıldı kadına yönelik şiddet konusunda. Yapılan bu yasal değişiklikler ne yazık ki sorunun çözümünü getirmedi, hâlâ uygulamada çok ciddi sorunlar var. Eğer AKP Hükûmeti döneminde kadına yönelik şiddet bütün yasal düzenlemelere göre, biraz önce Sayın Hatibin burada övünerek yaptığı düzenlemelere göre hâlâ yüzde 1.400'lere varıyorsa, hâlâ kadınlar öldürülüyorsa, kadın yönelik şiddet konusunda engelleme yapılmamışsa burada bir sorun var demektir. Tam da sorun buranın tablosu, biraz önce de gördüğümüz tablo, erkek egemen zihniyet. Aslında bu kürsüde de erkekler kendi durduğu noktadan "Bugün de bu konuyu nasıl gündem dışı bırakırlar, nasıl kendi gündemini tartışırlar, nasıl olur da kadınlar burada tartışılmaz, eşitlik politikalarını nasıl ortadan kaldırırız"ın kavgası içerisindedir. O yüzden, burada başlamak zorundayız. Eğer kadın erkek eşitliği olmasa bu ülkede gerçek anlamda şiddet devam edecektir. Eşitsizliğin getirdiği nokta şiddettir.

PERVİN BULDAN (BDP 2/22)

Ayrıca, kadına yönelik şiddetle mücadelede hem devlet hem sivil toplum kuruluşları tarafından birlikte mücadele verilmeli, bağımsız kadın örgütlenmelerinin çabaları desteklenmeli ve Temmuz 2006 tarihli Başbakanlık genelgesi uygulamaya konmalıdır.

AYŞE GÜLSÜN BİLGEHAN (CHP 2/23)

Şimdi hep birlikte bu sözleşmeyi imzalayacağız, onaylayacağız. Bu sözleşmenin bugün bu saatte gelmesinin anlamını biliyorum, çünkü yarın 25 Kasım, birçok sivil toplum kuruluşu ve özellikle kadın dernekleri bu sözleşmenin 25 Kasımdan önce onaylanmasını istediler. Güzel yani biz de demek ki bunu yerine getiriyoruz, bu da çok önemli.

SEBAHAT TUNCEL (BDP; 2/37)

Sayın milletvekilleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, yıllardır kadın örgütlerinin kadın mücadelesini görünür kılma ve kadınların toplumsal yaşamın tüm alanlarında daha etkin olmalarını sağlamak için verdikleri mücadelelerle elde ettikleri kazanımlara anlam vermeyen, kadını bir birey olarak değil ailenin bir parçası olarak gören, geleneksel kadınlık ve erkeklik rollerini yeniden üreten bu dili devletin güvencesine alan bir zihniyeti yansıtmaktadır.

Sayın Bakan Fatma Şahin, kadın kollarından gelen ve kendisi kadın mücadelesi konusunda çabası olan ve bu isimdeki bakanlığın yapabileceklerinin sınırlarını bilen birisidir. Sayın Bakan, Hükümetin erkek vekilleri bilmeyebilir ama siz kadın mücadelesinin ne kadar önemli olduğunu biliyorsunuz. O nedenle, kadın çalışmalarının bağımsız bir bakanlık altında yapılmasının kadınların yaşamlarının değişmesi açısından çok önemli olduğunu düşünüyoruz ve bu konuda zaman geçirmeden bu torba bakanlıktan kadın bakanlığını çıkarmanızı, kadın ve eşitlik bakanlığını kurmanızı öneriyoruz. Biz BDP'liler olarak -sadece kadınlar değil- sizi destekleyeceğiz, bunu ifade etmek istiyorum.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/62)

Sayın Başkan, teşekkür ediyorum. Ben iki konuya dikkat çekmek için söz istedim. Birincisi: Bugün, Kurtuluş Savaşı'nda büyük başarı göstermiş Maraş ilimizin «kahraman» unvanını almasının yıl dönümü. Ben bütün Kahramanmaraşlıları kutluyorum. Ama asıl önemlisi biz kadınlar için, bundan çok yıllar önce 1924 yılının 7 Şubat günü bir grup kadın Türk kadınının siyasette daha etkin rol alması, toplumsal hayatta eşit temsil edilebilmesi adına bir yolculuğa çıkmışlar ve Türk Kadınlar Birliği'ni kurmuşlar. Türk Kadınlar Birliği'ni kurarak bizlerin bu yollardan yürümemizi kolaylaştıran bu kıymetli hanımefendileri minnet, şükran ve rahmetle anıyorum. Çok teşekkürler ediyorum.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/64)

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun 2011 yılında kadına yönelik şiddet ve şiddetin rakamlarına yönelik bir açıklaması olmuştur. Ben bu rakamları da sizlerin bilgisine sunmak istiyorum:

Değerli arkadaşlar, 2011 yılında 160 kadın, eşleri, sevgilileri, babaları ve en yakınları olan, en yakınındaki erkekler tarafından öldürüldü. Gene kadınların yüzde 66'sı aile içinde katlediliyor. Devlet, kendine başvurarak koruma isteyen kadınların yüzde 73'ünü koruyamamıştır. Gene verilere göre öldürülen her iki kadından biri kendi hayatına dair bir karar vermek istediği için öldürülmüştür. Kadınların yüzde 41'i ayrılmak veya boşanmak istedikleri için, yüzde 32'si kıskançlık sebebiyle, yüzde 16'sı karşılarındaki erkeği reddettikleri için öldürülmüştür. Kadınların yüzde 88'i en yakınları ya da tanıdıkları erkekler tarafından öldürülüyor. Kocasını veya eski kocasını tarafından öldürülen kadınların oranı yüzde 47 olarak tespit edilmiş bu rapora göre. Kocasını ya da eski kocasını tarafından öldürülen kadınların oranı 2009 yılında 2010 yılına göre yüzde 93 oranında artmış. «Kadınların yüzde 71'i kocaları tarafından katlediliyor.» dedim. Kadınların öldürülme sebeplerinden biri de erkeğin bir isteğini yerine getirememek. İşte bu sebeple öldürülen her beş kadından birinin ölüm sebebi de bu oluyor.

2011'de, kadın hakları mücadelesinde rol oynayan 54 kadın tutuklanıyor. Tabii, tutukluluklarla ilgili konu ayrıca da konuşulabilir.

PERVİN BULDAN (BDP 2/75)

Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelede kadın hareketlerinin yeri büyüktür. Şiddetin ekonomik, psikolojik veya fiziksel, çok çeşitli boyutlarının sıradanlaştığı Türkiye'de, kadın hareketi kadına karşı şiddete bir başkaldırı olarak gelişmiştir.

Değerli milletvekilleri, Hükümet, Avrupa Konseyinin «kadına yönelik şiddet» konulu İstanbul Sözleşmesi'nin ilk imzacıları arasında olduğunu dile getirmekte, bununla sürekli övünmekte, fakat Bakanlık ve Hükümet yetkilileri tarafından kamuoyuna açıklanan pek çok olumlu düzenleme, kanun tasarısında yer almamaktadır. Hükümet, kadınlara yönelik şiddetle mücadeleyle dair kadınlara ve kadın hareketlerine verdiği sözleri tutmamıştır. Bu tasarı bu nedenle kadın örgütlerinin taleplerini ve beklentilerini karşılamamaktadır.

Sayın Bakana sormak istiyorum: 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün resmî tatil edilmesi konusunda kadın örgütlerinin yoğun talepleri var. Bu konuda biz de Barış ve Demokrasi Partisi olarak 8 Martın resmî tatil olması konusunda kanun teklifi hazırladık. Bakanlığınızın bu konuda herhangi bir girişimi var mı? Yani 8 Martı resmî tatil günü ilan edecek misiniz diye sormak isterim.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 2/75)

Değerli milletvekilleri, 25 Kasım'da büyük bir mutabakatla Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni Meclisimizden geçirdik. Aradan yaklaşık yüz gün geçti, o günden bu yana onlarca kadın daha öldürüldü. Her geçen gün kadınlarımızı böylesi kör bir şiddete kurban vermeye devam ettik. Umudumuz yeni hazırlanan tasarıydı. Bakanlığın bu konuda caydırıcı olabilecek bir tasarı ortaya koyacağını, Meclisimizin tüm partileriyle uzlaşma içinde, 25 Kasım'da yaptığı gibi büyük bir mutabakat göstereceğini ve hep beraber bu sorunun çözümü konusunda olumlu bir adım atmış olacağımızı umuyorduk ama gördük ki, ortaya vadedilen tasarrının silik bir gölgesi çıkmış.

Bu, yalnızca bizce böyle algılanmadı. Bu tasarıya katkı veren 200'ü aşkın sivil toplum örgütü de aynı hayal kırıklığını yaşadı. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu bu tasarıyı görüşürken, toplantıya katılan kadın örgütleri temsilcileri, yetersiz bir kanunun çıkmasındansa sorunun acil çözüm bekliyor olmasına rağmen beklenebileceğini, «8 Marta yetiştireceğiz.» diye eksik ve yetersiz bir kanun çıkarmanın yanlış olacağını ifade etmişlerdir. Bu doğru bir yaklaşımdır. Elbette böyle bir kanunun 8 Marta yetiştirilmesinin büyük bir sembolik değeri vardır ama sembolik olmasından daha değerli olan, bu kanunun çözüm üretmesidir. Kanunlar çözüm ürettiği sürece anlamlıdır.

HÜLYA GÜVEN (CHP 2/75)

Öncelikle, teklif edilen kanun tasarısı hakkındaki gerekçeleri okuyacak olursak, bugüne kadar sivil toplum kuruluşları «Kadına şiddetin önlenmesi gerekiyor, şiddet artıyor.» diye çırpındıkları hâlde mevcut iktidarın bugüne kadar yine önlem almadığını itiraf ettiğini görüyoruz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (2/75)

Bu tasarının hazırlanma sürecinde Sayın Bakan Fatma Şahin'in kadın örgütleriyle birlikte yaptığı katılımcı ve yapıcı çalışma yöntemlerinin tüm bakanlara örnek olması gerektiğini düşünüyorum ve Sayın Bakan Fatma Şahin'e bu tasarıya verdiği emek için teşekkür ediyorum. Her ne kadar kadınlar tarafından ilk tasarıda daha sonra bazı değişiklikler olmuş olsa da, Bakanın ve bizlerin de çok ciddi çabaları sonucunda, tasarı yeniden daha kabul edilebilir bir hâle getirilmiştir. Bu nedenle de bütün arkadaşlara, bütün kadın örgütlerine bu konuda harcadıkları çaba için de teşekkür ediyorum.

AYLA AKAT ATA (2/75)

Değerli milletvekilleri, tasarının oluşum sürecine baktığımızda Sayın Bakanımızın gerçekten mesaisini harcayarak, yine meşakkatli bir çalışma, özveriyle bir çalışma ortaya koyduğunu ifade edebiliriz. Hem Parlamentoda grubu bulan tüm siyasi partilerin konu hakkında bilgi sahibi olmasının ve görüşlerini ifade etmesinin önü açılmıştır hem de Parlamento dışında kadına yönelik şiddetin önlenmesi noktasında çalışma yürüten tüm kadın kurumlarının bir şekilde ilgisi ve dikkati çekilmiş, yine bu konu hakkındaki görüş ve önerileri alınmıştır. Ama tasarının oluşum sürecinde alınan bu katkı tasarının şu anki metnine yansımamıştır. Bu nedendir ki iki yüz otuz yedi kadın örgütünün bir araya gelerek oluşturduğu Şiddete Son Kadın Platformu ve buna destek veren diğer kadın platformları yasanın bu hâlden ne yazık ki rahatsız olmuşlardır. Yine, şunu ifade etmek gerekir: Bu tasarının Başbakanlıkta, Bakanlıkta ve hatta -kadın örgüt-

leri ifade ediyorlar ki- Parlamentoda bir odadan diğerine giderken bazı değişikliklere uğraması üzüntü vericidir ve buna tanıklık etmiş olmaktan dolayı da kaygı duyduklarını ifade ediyorlar.

.....
Sayın Bakanım, 2002 yılında yani ilk seçildiği dönemi, AKP'nin iktidara ilk geldiği dönemi «Acemilik dönemi» olarak ifade ediliyor ama sadece kadına yönelik şiddetin önlenmesi boyutuyla değil birçok alanda sizin acemilik dönemi pratikleriniz şu anki pratiklerinizden çok çok daha iyi.

Biz, o dönemde TCK'da yapılan değişikliğin de tarafıydık, mücadele ettik, örgütlü bir kadın mücadelesiydi, Türkiye'deki tüm kadın hareketleri bu sürecin içerisinde yer aldılar ve bu bir olması gerekendi Türk Ceza Kanunu'muzda. Kadına yönelik şiddetin karşısında korunan kamu düzeni olmamalıydı, aile olmamalıydı ve düzenleme gerçekleşti. Ama bugün bakıyoruz, böyle bir yasada -ki referans aldığı İstanbul Protokolü'dür- İstanbul Protokolü'ne de aykırı bir şekilde aileyi korumak esas alınmıştır. Bu konudaki eleştirilerimiz de kadın örgütleriyle benzerdir.

.....
Yine Sayın Bakanım, şunu ifade edelim: Kadın örgütlerinin şiddet ve cinayet davalarına katılımı, bizim bu davalara müdahilliğimiz kabul edilmedi. Bizim ulaşamadığımız koruma altına alınan kadınlara failleri ulaştılar, katilleri ulaştılar. Bu bizim için can alıcı bir noktadır. Bu kadınların kimsesizler mezarlığına gömülmesini ya da davaları takip edilirken yalnız olmalarını bizler kabul etmiyoruz. Bu davalara müdahilliğimizin mutlaka ama mutlaka yasal statüye kavuşması gerekiyor ki edilmese de kadın örgütleri bu kadınları yalnız bırakmayacaklar, isimlerini yaşatacaklar.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (CHP 2/ 75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak sizlerle paylaşmak istediğim bir nokta daha var. Bildiğiniz üzere, görüşmekte olduğumuz bu kanun tasarısı, sivil toplum kuruluşlarının, kadın örgütlerinin uzun süredir üzerinde çalıştığı ve mutabakata vardığı metinden yola çıkarak hazırlandı. Zaten katılımcı demokrasi, sivil toplum örgütlerinin yasama faaliyetlerine doğrudan katılması anlamını taşımaktadır. Ancak, Komisyon görüşmelerinde kanunun özünü etkileyecek değişiklikler yapılmış ve 237 kadın örgütünü temsil eden Şiddete Son Platformunun isyanını da beraberinde getirmiştir.

Bu çerçevede, tasarıda emeği bulunan sivil toplum örgütlerinin çekincelerini duyurabilmesi adına Şiddete Son Platformunun başlıca itirazlarını da sizlerle kısaca paylaşmak istiyorum. Onların ifadesiyle: «Şiddete Son Platformu olarak, şu andaki hâliyle yasanın adının, kadın değil, aileyi korumak üzere düzenlenmiş olmasına; şiddete uğrayan kadınların yardım ve koruma alabileceği yedi gün yirmi dört saat ve `tek adım` ilkesiyle çalışacak merkezlerin teşkilat, görev ve kadrolarının kadın örgütlerinin talepleri doğrultusunda düzenlenmemiş olmasına; yasada sığınaklar ve cinsel şiddet kriz merkezlerinin yer almamasına; kadın örgütlerinin şiddet ve cinayet davalarına müdahilliğinin kabul edilmemiş olmasına itiraz ediyoruz.»

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

Sayın milletvekilleri, kadın örgütlerinin bu yasa tasarısına ilişkin birkaç önemli tespiti var, eksik olarak, hâlâ eski yasa tasarısı sanki görüşülüyormuş gibi denilse de bunları birkaç başlıkta sizlere sunmak istiyorum.

Kadın örgütlerinin yasaya ilişkin başlıca talepleri şudur: Ayrımcılık yasağı, fiilî eşitsizlikler gibi şiddetin arkasındaki dinamiklere dair düzenlemelere yer verilmesi, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ifadesinin yasaya eklenmesi, mağdur yakınlarının ve şiddete tanıklık edenlerin de koruma kapsamına alınması, kadın örgütlerinin şiddet ile ilgili her türlü davada müdahilliklerinin kabul edilmesi, sığınaklar ve cinsel şiddet kriz merkezlerine ilişkin düzenlemeler yer alması, tedbir kararlarının gerektiğinde süresiz verilmesi, çocukların velayet hakkının koruma sürecinde kadının talebiyle şiddet mağduru tarafından kullanılacağı, çocukların şiddet uygulayan ile kişisel ilişkisinin bu süre boyunca kaldırılacağı veya denetime tabi tutulacağı düzenlemelere yer verilmesi, şiddet uygulayanların yanı sıra şiddeti azmettirenlere ve yardım edenlere karşı da tedbir alınması ve bu kişilerin de tedbir kararına aykırılıktan ötürü cezalandırılması, hâkim ve savcılar dahil olmak üzere bu vakalarda görev alacak herkese yönelik kadının insan hakları, toplumsal cinsiyet, kadın-erkek eşitliği konularını içeren eğitimler verilmesi. Bu yasada kısmen eğitim düzenlemesi

var ancak bu eğitimi kim yapacak, hangi kadroyla yapılacak, nerede başlayacağı meseleleri çok muğlak çünkü hâkim ve savcılar çoğu zaman kadınları aslında geleneksel toplumsal cinsiyet algısına göre, erkek algısına göre yargılamakta, bu ciddi bir sorun.

Yine, şiddetle ilgili yasal başvuru süreçlerinde taraflar arasında ara buluculuk ve uzlaşma girişiminde bulunamayacağının düzenlenmesi. Bu ara buluculuk meselesi ciddi bir durum, yasada yok ancak genel olarak zihniyette kadınlar şiddete uğradığında genel de evine gönderiliyor «Gidin bu işi çözün.» ya da ara bulucular bulunuyor. En son mesela Adana'da yaşanan olay. Genç kadın 8 defa savcılığa suç duyurusunda bulunmuş ama sonra ölümden kurtulamadı çünkü savcılık gereğini yerine getirmedi. Birçok vakada benzer durumla karşılaşıyoruz. Yani başvuru var, bunun dışında gereğini yapmıyor çünkü oradaki kolluk kuvvetleri, idare amiri, hâkim, savcı aslında erkek egemen zihniyete göre yaklaşıyor, erkekçe düşünüyor, dolayısıyla ona göre karar veriyor bütün duygusu, hissiyatı buna göre olduğu için. Bunun önlenmesi gerekiyor, bu konuda mutlaka eğitim verilmesi şart.

Yine, yasanın uygulanmasını etkili şekilde izleyecek ve denetleyecek «şiddet önleme ve izleme merkezleri»nin kurulması ve kadın örgütleriyle eş güdümlü çalışması? Bu merkezler kuruluyor aslında bu kanun teklifinde ama kadın örgütleriyle eş güdümlü çalışması önemli. Çünkü kadınların olmadığı yerlerde ne yazık ki kadınlar lehine kararlar alınmıyor sayın milletvekilleri. Madem burada bir yasa düzenliyoruz kadınların yaşamını etkileyecek, dolayısıyla aslında toplumun yaşamını etkileyecek, onun için daha sağlıklı şeyler yapmak gerekirdi.

.....

İkincisi, ikinci eleştiri konumuz bu kanun tasarısına ilişkin, kadın örgütleriyle o kadar çok çalışma yürütüldü, Sayın Bakanımız bu konuda altı ay öncesinde bazı çalışmalar yürüttü. Parlamentoda bulunan milletvekilleriyle kahvaltılar yaptı. Bu kahvaltının faturası kamuoyuna da yansıdı. O, kadın örgütleriyle yapılan kahvaltının faturası mıydı, bilmiyorum. Yine, kadın örgütleriyle görüştü. 237 kadın örgütü diyelim ki o kadar çalışma yürüttü ve kadın örgütleri bu konuda, gerçekten, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda, yine, şiddete dair önleyici tedbirler alınması konusunda çok önemli çalışmalar yürüttü.

Bu altı ayın sonunda gördük ki en azından, kadın örgütlerinin 12, 13 ve 15 Şubat 2012 tarihinde ve 31 Ocak tarihine kadar Bakanlığın önerisi, taslağı üzerinde yaptığı çalışmalar ve Başbakanlığa sunulan tasarı bile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna geldiğinde tamamen değişmişti. Bu ciddi bir durum. Yani hem Bakanlık kadın örgütlerinin bu konudaki çalışmasını kabul etmedi, “Tamam, biz sizin çalışmanızı kabul etmiyoruz ama bizim çalışmamız üzerinde çalışabilirsiniz.” denildi hem bu çalışma da sonra kuşa çevrildi. Sonra da kadın örgütlerine bari... Yani kadın örgütleri bu tasarımı bile eksik ve yetersiz görmüşken, “Komisyonda düzeltebiliriz, bunun mücadelesini verebiliriz.” diye bu konuda Komisyonda görüşülürken bile “Bari Başbakanlığa giden olsun.” denildi. Şimdi, orada da kısmen bu düzenlemeler yapıldı ancak hâlâ ismi değişmedi.

.....

4320 sayılı Kanun'da da aslında kadın örgütleri ailenin korunması meselesine bu kadar itiraz ettiler. Dediler ki: “Mesele ailenin korunması değil çünkü aileyi korudukça siz aile içerisindeki şiddeti görünmez kılıyorsunuz.” Bu ciddi bir problem. Bugün aslında Bakanlık da bir şekilde bunu kabul etmiş durumda. Biz, bu konudaki eleştirilerimizi de Sayın Bakana iletmek istiyoruz.

Sayın Bakan, bu, 237 kadın örgütünün emeği değil; bu, AKP İktidarının düzenlemiş olduğu bir kanun tasarısı. Biz kadınlar, günde 5 kadının öldürüldüğü bir Türkiye'de bir an önce kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve bu konuda koruyucu tedbirler alınması gerektiğini tabii ki savunuyoruz. O açıdan, bu yasaya ilişkin, mümkün olduğunca, gün boyunca konuşulduğunda yasanın daha etkin olması konusunda yine önerilerimizi sunacağız. Umuyorum, AKP İktidarı ve Sayın Bakan bu konudaki görüşlerimizi en azından dikkate alır diye düşünüyorum.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/75)

Değerli milletvekilleri, hepimizin bildiği gibi, kadına karşı şiddet bir insanlık suçudur. Kadın örgütlerinin aylardır üzerinde çalıştığı tasarı maalesef Bakanlar Kurulundan Meclise geçerek, dönüşerek ve eksilerek gelmiştir. Aslında bu yasa tasarısında kadını göz ardı eden zihniyet 12 Hazirandan bu yana kendini göster-

mektedir. İlk olarak Bakanlığın isminden “kadın”ın adı çıkartılmıştır, daha sonrasında Bakanlar Kurulunda maalesef sadece tek bir kadın temsilci bulundurulmuştur. Bu anlamda 96 ülke içerisinde kabinede kadın temsili açısından maalesef Türkiye 90’ıncı sırada yer almaktadır.

Daha sonra öğrencilerimizin eğitim hayatına yönelik de birtakım değişiklikler yapılmaya başlanmıştır. Örneğin, vatandaşlık ve demokrasi dersinin içerisinde CEDAW, yani Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’yle ilgili bölüm çıkartılmıştır. Yine, aynı dersin içeriğinden “Haydi Kızlar Okula” kampanyasıyla ilgili bölüm de çıkartılmıştır. Şimdi -ben o dönem de Sayın Bakana, Millî Eğitim Bakanına bunu bir soru önergesi olarak yöneltmiştim- anlıyorum ki aslında bu kampanya artık devam etmeyecek, artık, kampanyanın adı 4+4+4 eğitim tasarısından sonra “Haydi Kızlar Okula” değil, “Haydi Kızlar Kocaya” şeklinde geçecek, öyle görünüyor.

Yasa taslağında öncelikle isimden başlayarak itiraz ettiğimiz birtakım unsurlar var bildiğiniz gibi. “Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun Tasarısı”nın ismi neden sizi rahatsız etmiştir, bunu merak ediyorum. İstanbul Anlaşmasını ilk imzalayan ve onaylayan ülke olmakla gururlanan AKP Hükûmeti, Meclise gönderdiği yasa taslağında İstanbul Sözleşmesi’ne ve diğer uluslararası hiçbir sözleşmeye yer vermemiştir. Adalet Komisyonuna gelen yasa taslağının üzerinden önergelerle tekrar uluslararası sözleşmeler yasa metnine eklenmiştir. Şimdi anlamakta zorluk çektiğim konulardan bir tanesi de kadın örgütlerinin aylarca uğraşarak hazırladığı bu yasa taslağı neden böylesine eksiltilerek, dönüştürülerek Meclise gönderilmiştir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/76)

Teşekkür ederim Sayın Başkan. Aracılığınızla Sayın Bakana sormak istiyorum.

Bu kanun tasarısında, özellikle son bölümde, ihdas edilen kadrolar konusunda -biraz önce kürsüde de söyledim- 362 sayısı var ve bu kadrolarda hukukçular yok. Aslında kadınlar ciddi anlamda hukuki desteğe de ihtiyaç duyuyor. Bununla nasıl bu sorunu çözmeyi düşünüyor ve bunu genişletmeyi düşünüyorlar mı? İkincisi -kadın örgütlerinin de çok merak ettiği- bu konuda ayrı bir bütçe ayrılacak mı yani kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda Bakanlığın ayrı bir bütçe konusunda bir çalışması olacak mı önümüzdeki dönem, en azından bütçe görüşmelerinde, şimdi olmasa bile?

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/76)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı’nın ikinci bölümü üzerine Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Tüm arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Türkiye’de kadınların mücadelesi çok uzun geçmişi olan bir mücadeledir. Aile içi şiddet kavramının hiç kullanılmadığı 80’li yıllar sadece bu kavramı bile dilimize oturtmak ve kabul ettirmek için uzun bir mücadele sürecine denk gelmektedir. Türkiye’de kadınlar verdikleri mücadeleler sonucunda kadına yönelik şiddet ve özellikle aile içi şiddetle mücadele konusunda büyük kazanımlar elde etmişlerdir.

Sayın milletvekilleri, uzun bir süre aslında özel alan konusunda feminist politika yürütenler özel alanın politik olduğu, dolayısıyla, özel alanda kadına yönelik şiddetin mutlaka görünür olması gerektiği, aksi takdirde kadına yönelik şiddeti engelleyemeyeceğimiz konusunda yıllarca mücadele etti. Çoğu zaman, iki gündür tartıştığımız, aslında aile kavramı içerisinde bunlar kaybolup gitti. Çünkü geleneksel aile yapısı içerisinde, kadınlar, birçok kez bu aile yapısı dağılmasın diye, çocukları zarar görmesin diye ya da işte, dışarıda dedikodu olur, söz olur, dolayısıyla bana zarar gelir diye çoğu zaman yaşadıklarını anlatma konusunda büyük çekingenlikler yarattı. En çok, artık hayati tehlike olduğunda ya da bu konuda baş edemez noktaya geldiğinde bu başvurular oluyor. Bu, ciddi bir durum diye düşünüyoruz. O açıdan kadınların verdiği yıllardır «Bu özel alan politiktir. Dolayısıyla özel alandaki kadın şiddeti görünür olmalıdır.» mücadelesi çok önemli bir mücadeleydi ve şu an Türkiye’de en azından özel alanı tartışabiliyoruz.

Yine bu Kanun Tasarısı’na kadın örgütlerinin, 237 kadın örgütünün büyük bir çabasıyla, bu Kanun Tasarısı’na da ev içi şiddet girdi. Bu, önemli bir kazanım, kadın örgütleri açısından önemli bir kazanım.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

Diğer bir nokta: Özellikle feminizm mücadelesi tam da bu noktanın görünür kılınması açısından önemli bir noktadır. Şimdiye kadar, erkek egemen sistem ve zihniyet, feminizmi hep «erkek düşmanlığı» olarak anlattı. Oysa feminizm, kadın kurtuluş ideolojisidir, kadın perspektifinden bakmaktır topluma. Erkeklerin de bu konuda, kadın bakış açısına göre yeniden sistemi yorumlaması gerekir, aksi takdirde bir değişimden bahsetmek mümkün değildir. O açıdan, aile kurumunu yeniden ele alacağız. Diyelim ki demokratik ailenin gelişimi konusunda birlikte mücadele edeceğiz. Ama geleneksel olarak bize öğretilen kadınlık ve erkeklik rollerini reddederek, kadın ve erkeklik rollerini yeniden tanımlayarak, yeni bir dil oluşturarak, beş bin yıldır bize öğretilen dili, kültürü, kimliği, zihniyeti değiştirerek ancak yeni bir toplum yaratabiliriz; o zaman bu kanunun bir anlamı olacak.

İkincisi, ikinci eleştiri konumuz bu kanun tasarısına ilişkin, kadın örgütleriyle o kadar çok çalışma yürütüldü, Sayın Bakanımız bu konuda altı ay öncesinde bazı çalışmalar yürüttü. Parlamentoda bulunan milletvekilleriyle kahvaltılar yaptı. Bu kahvaltının faturası kamuoyuna da yansıdı. O, kadın örgütleriyle yapılan kahvaltının faturası mıydı, bilmiyorum. Yine, kadın örgütleriyle görüştü. 237 kadın örgütü diyelim ki o kadar çalışma yürüttü ve kadın örgütleri bu konuda, gerçekten, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda, yine, şiddete dair önleyici tedbirler alınması konusunda çok önemli çalışmalar yürüttü.

Bu altı ayın sonunda gördük ki en azından, kadın örgütlerinin 12, 13 ve 15 Şubat 2012 tarihinde ve 31 Ocak tarihine kadar Bakanlığın önerisi, taslağı üzerinde yaptığı çalışmalar ve Başbakanlığa sunulan tasarı bile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna geldiğinde tamamen değişmişti. Bu ciddi bir durum. Yani hem Bakanlık kadın örgütlerinin bu konudaki çalışmasını kabul etmedi, «Tamam, biz sizin çalışmanızı kabul etmiyoruz ama bizim çalışmamız üzerinde çalışabilirsiniz.» denildi hem bu çalışma da sonra kuşa çevrildi. Sonra da kadın örgütlerine bari? Yani kadın örgütleri bu tasarımı bile eksik ve yetersiz görmüşken, «Komisyonda düzeltebiliriz, bunun mücadelesini verebiliriz.» diye bu konuda Komisyonda görüşülürken bile «Bari Başbakanlığa giden olsun.» denildi. Şimdi, orada da kısmen bu düzenlemeler yapıldı ancak hâlâ ismi değişmedi.

AYLA AKAT ATA (2/76)

Değerli milletvekilleri, kadına yönelik şiddet konusunda gerek bu alanda çalışan kadın örgütleri arasındaki iş birliği gerekse de bu konuda önleyici hizmet ya da koruyucu hizmet koymuş olan kurumsal, kamu kurumlarının ortak çalışması tabii ki sorunun üzerine gitme noktasında çok önemli bir nokta. 14'üncü madde de ortak çalışmaya atıfta bulunuluyor. Bu ortak çalışma kısmında bizim önerimizde «Tedbir kararının gereklerine aykırılık aynı zamanda bir suç oluşturuyorsa bu suçla ilgili olarak gerekli kanuni işlemlere gecikmeksizin başlanır.» şeklinde bir ek madde ve yine, ikinci fıkranın sonuna gelmek üzere «Bu merkezler alanda çalışan kadın örgütleriyle iş birliği hâlinde çalışmalarını sürdürürler.» şeklinde ibarenin eklenmesini ve yine «çalışmalarını» kelimesinden sonra «tek adım» ibaresinin eklenmesini talep ediyoruz. Bu konuda kadın örgütlerinin hassasiyeti şu konuda çok önemli: Kamu kurumları vermiş oldukları hizmeti bu alanda çalışan kadın örgütlerinin ortaya koymuş olduğu iradeyi yok sayarak, samimiyeti yok sayarak, hizmeti yok sayarak başarıya ulaşmaları mümkün değil, sonuç almaları da mümkün değil. Çünkü şiddet mağduru olan birçok kadının öncelikli olarak bir kamu kurumuna gitmek yerine bu konuda bağımsız çalışma yürüten kadın kurumlarına gitmiş olması, gittiği gerçeğiyle karşı karşıyayız ki, bu gitmiş olması da en doğal olandır.

SENA KALELİ (CHP 2/76)

Sayın milletvekilleri, dünyada kadın hareketleri üç dalga üzerinde yükselmiştir; eşitlikle başlamış, bedensel farkındalıkla gelişmiş, hak, özgürlük ve toplumsal cinsiyet eşitliğiyle bugünlere gelmiştir.

Kadın hareketlerinin ülkemizde yansımaları özellikle 1980'ler sonrasına denk gelmektedir. Kadın hareketlerinin kurumsallaşarak kendi kimliğine sahip çıkması ve dünyaya koşut feminist belleğin oluşması, 1990'lardan sonra oluşmaya başlamıştır ancak Türkiye, hâlâ biyolojik farkı öne sürülerek kadın-erkek eşitliğine inanmayan, kadının bedeninin farkındalığına izin vermeyen, hak ve özgürlükleri kısıtlayan, şiddetin her geçen gün arttığı muhafazakâr bir ülke konumundadır. Bu bağlamda son on yıllık araştırmalara

baktığımızda, ciddi bir zihni gerileme içinde olduğumuz görülmektedir. Kadının ekonomik ve sosyal yaşamdan uzaklaştırılması, mazbutlaştırma ve muhafazakârlaştırma çabaları da şiddete zemin hazırlamaktadır.

.....

Şiddet artmıyor, devlete olan güven nedeniyle ortaya çıkıyor.” diyerek kendini kandıran anlayışın, vatandaşını da kandırdığını sanmaması gerekir. Böyle düşünenler, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu’na kulak verirlerse, güven var mı yok mu anlayacaklardır. Bu şartlarda toplumlar değişemez ve gelişemez.

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP 2/76)

Bu bağlamda, kadın-erkek eşitsizliği temeli üzerinde kurgulanan geleneksel roller sorgulandıkça kadınların örgütlenip hakları için mücadele etmeye başlaması ve örgütsel baskıyla sorunun artık bir insan hakkı sorunu olduğu genel kabul görmüştür ve biliyorsunuz, evvela 1910 yılında Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansında “Dünya Kadınlar Günü” olarak anılması kabul edilmiş, 1977 yılında da “Dünya Kadınlar Günü” olarak anılması oy birliğiyle kabul edilmiştir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/76)

Türkiye’de kadınların mücadelesi çok uzun geçmişi olan bir mücadeledir. Aile içi şiddet kavramının hiç kullanılmadığı 80’li yıllar sadece bu kavramı bile dilimize oturtmak ve kabul ettirmek için uzun bir mücadele sürecine denk gelmektedir. Türkiye’de kadınlar verdikleri mücadeleler sonucunda kadına yönelik şiddet ve özellikle aile içi şiddetle mücadele konusunda büyük kazanımlar elde etmişlerdir.

.....

Yine bu Kanun Tasarısı’na kadın örgütlerinin, 237 kadın örgütünün büyük bir çabasıyla, bu Kanun Tasarısı’na da ev içi şiddet girdi. Bu, önemli bir kazanım, kadın örgütleri açısından önemli bir kazanım.

.....

Biz işte bunun kader olmadığını değiştirmeye çalışıyoruz ama bunu bir bütünlüklü bakış açısıyla değiştirmek önemli. Şiddeti yaşamımızdan defetmeye, bir daha şiddetle karşı karşıya kalmamaya ve bu ülkede bir tek kadın, bir tek çocuk şiddet mağduru olmasın diye mücadele etmeye çalışıyoruz -değişiklik önergemiz açısından da- çünkü şiddet bazen öyle bir noktaya geliyor ki hayatımız tehlikeye giriyor ve çoğu zaman erkekler binlerce yıllık erkek egemen sisteme göre bunu yorumluyor ve sonunda öldürülüyor. Günde 5 kadının öldürülmesinin nedeni bu. O açıdan yapılacak düzenlemelerde mutlaka kadın örgütlerinin bu işe dâhil olması gerekiyor. Mahkeme süreçlerinden tutalım, daha sonraki uygulama süreçlerinde bu olmadığı takdirde geleneksel erkek yaklaşımını, geleneksel erkek egemen siyaseti ne yazık ki yasalarda düzenlemeler yapılsa da hayatımızı değiştirmiyor diyorum.

PERVİN BULDAN (BDP 2/120)

Böyle bir tasarı görüşülürken, söz konusu kurumun oluşturulmasını yıllardır talep eden ve bu konuda 90’lardan beri çalışmalar yaparak çeşitli dönemlerde ilgililere ulaştıran kadın örgütlerinin görüşleri ve taleplerinin göz ardı edilmiş olması ve hiçbir danışma süreci oluşturulmadan yasalastırma çalışmaları bu kurumun görev alanı ile bire bir çelişkilidir ve kabul edilemez bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, tasarının bütününe meşruiyetini sorgulanır hale getirmiştir. Daha açık bir ifade ile kadın örgütlerinin taleplerini dikkate almaksızın ve onlara danışmaksızın kurulacak bir Kamu Denetçiliği Kurumu kadınların devlet karşısında korunmayacağını en baştan beyan edilmesidir ki, bu konu da kabul edilemez bir yaklaşımdır. Bu nedenle tasarı geri çekilmeli ve kadın örgütleri ve diğer insan hakları örgütleri dahil tüm sivil toplumla dayanışma süreçlerinin işletilerek toplumun her kesiminin üstünde mutabık olduğu bir Kamu Denetçiliği Kurumunun oluşturulması yönünde adım atılmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (CHP 3/41)

Bakanlığın eşitlik sağlamaya yönelik politikalar üretmesini istiyoruz. Kadınlar aileleri içinde öldürülüyor. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, kadınların yüzde 69’unun kocaları ya da eski kocaları tarafından öldürüldüğünü açıkladı. Artık normalleşen bu şiddet nasıl önlenecek? Devlet ve kurumlar, tüm plan ve politikalarında, bir ilke olarak toplumsal cinsiyet eşitliğini benimsemediği sürece şiddetin önlenme-

si bir temenniden ibarettir. Panik butonu, elektronik pranga ve şiddet önleme merkezleri şüphesiz çok önemli girişimler ama bunlar, toplumdaki şiddet algısını değiştirmeye yönelik çalışmalar değil; şiddeti görmüş kadının kolluk kuvvetiyle iletişim sağlama mekanizmaları.

Öğretmen Gülşah Aktürk katledilmeden önce korunmak için devlete başvurdu. Devleti en üst düzeyde temsil edenlerin "Ölüm haktr, kaçış yoktur, istifa et." ve benzeri ifadeleri, kamu görevlilerine verilen eğitimlerden hiç sonuç alınmadığının bir başka göstergesi oldu. Bu yaklaşımın münferit olduğunu da kabul edemiyoruz çünkü koruma talep eden kadınların yüzde 73'ünün öldürüldüğünü Kadınlara Hukuki Destek Merkezinin açıklamalarından biliyoruz. Bu devlet görevlilerine herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır, bunu da bilmiyoruz; belki bakanımız bir bilgi verir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/42)

Değerli milletvekilleri, diğer bir konu, aslında bütün bu haksızlara karşı mücadele eden, bu sistemi eleştiren, kadınların bu toplumda bireyler olarak eşit yaşaması gerektiğini savunan kadınlara yönelik de bir şiddet var. Yani, üstelik, buradan İçişleri Bakanlığı tarafından özellikle yönlendirilen bir şiddet. Bakın, kadınlar iki şiddete maruz kalıyor: Bir, erkek egemen sistemden, zihniyetten kaynaklı erkek şiddetine maruz kalıyorlar. Bütün kadınlar buna maruz kalıyor. İkinci şiddet de politik şiddet. Bu politik şiddete kim maruz kalıyor? Kürt kadınları maruz kalıyor. «KCK» adı altında yürütülen siyasi soykırım operasyonunda yüzlerce kadın tam da eşitlik mücadelesi verdikleri için, kota mücadelesi verdikleri için, eş başkanlık sistemi için mücadele ettikleri için, kadına yönelik şiddete karşı durdukları için, bunun için, mücadele ettikleri için şu an cezaevindeler. Bakın iddianamelere, buradaki vekilleri, İstanbul KCK'ye ya da Diyarbakır KCK davalarından birini izlemeye davet ediyorum. Bakın, kota yargılanıyor, eş başkanlık yargılanıyor, 8 Marta katılımımız yargılanıyor, «Niye böyle mücadele ediyorsunuz?» diyorlar.

İkincisi de: Mesela, kürtaj tartışmaları nedeniyle daha dün Ankara'da 27 kadın yargılandı. Parasız eğitim isteyenler, örgütlü olmak isteyenler, sendikal mücadele verenler? Bakın, bu ülkede sadece KESK'te kadınlar var, KESK'li kadınlar da KCK'den yargılanıyorlar ya. Başka şey yok. Yani örgütlü mücadele veren kadınlar bu Hükümet tarafından özellikle dağıtılıyor, örgütlenmesi istenmiyor. Ama şöyle: Kendine yakın örgüt yaratılıyor tabii, birlikte çalışabileceği bir örgüt yapısı. Oysa buradan kimseye fayda gelmez Sayın Bakan. çünkü gerçekten bu ülkede çok farklı kesimler var. Aynı düşünmek zorunda değil ama kadın sorunu meselesinde ortak paydada buluşabiliriz. Bu bir demokrasi sorunudur, bu özgürlük sorunudur.

BDP GRUBU ADINA SEBAHAT TUNCEL (3/44)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına 10'uncu madde üzerine söz almış bulunmaktayım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, ifade ettiğimiz gibi, Barış ve Demokrasi Partisi Grubu olarak, bugün aramızda olamayan 6 milletvekilimizin sesini burada duyurma, onların bütçe görüşmeleri hakkındaki görüşlerini yansıtmak için kürsüdeyiz. Ben, bugün, Gülsel Yıldırım adına konuşuyorum. (Hatip tarafından kürsü önüne Mardin Milletvekili Gülsel Yıldırım'ın resmi konuldu)

8 Marttan `Nevruz'a> 1 Mayıs'a, kadın çalışmalarına, kadın kotasına, bütün faaliyetlerimiz, bütün çalışmalarımız KCK iddianamesinde suç olarak gösteriliyor. Bizler hep ifade ettik, bunlar suçsa, bu suçları işlemeye devam edeceğiz çünkü bunlar bizim varlık gerekçemiz. Yani bu ülkede demokrasiyi, insan haklarını özgürlüklerini savunmak? `Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir.> denilse de biz buradan, Mardin zindanından şunu görüyoruz ki: Bu, AKP Hükümetinin hukuk devleti, AKP'ye göre hukuk çünkü istediğini tutukluyor, istediğini devre dışı bırakıyor.

SEBAHAT TUNCEL (CHP 3/63)

Siz nedenlerini ortadan kaldırmadığınız sürece istediğiniz kadar yasa çıkarın, istediğiniz kadar cezaları artırın, buradan bir sonuç çıkmayacaktır. Toplumsal olarak bunu değiştirip dönüştürmek durumundayız çünkü bizim burada yaptığımız şeylerin topluma yansımaları da oluyor. Kadınlar iş yerinde de çok ciddi anlamda sorunlarla karşı karşıya kalıyor. Bütün bunların kader olmadığını, değiştirebileceğimizin mümkün olduğunu ifade etmek istiyorum.

Değerli basın emekçileri, bakın, DİKASUM, Diyarbakır Kadın Sorunlarını Araştırma ve Uygulama Merkezi, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine bağlı bu kurum. Sığınma talebinde bulunan 74 kadınla bir araştırma yapmış. İlginç sonuçlar ortaya çıkmış -diyor ki- yüzde 27'si kendi isteğiyle evlendiğini, yarısından çoğunun da psikolojik şiddet gördüğünü ortaya koyuyor bu araştırma. Yine bu araştırmaya göre, yüzde 20'si 18 yaşından önce doğum yapmış bu kadınların yani erken yaşta evlilik temel bir sorun olarak tespit edilmiş. Kadınların yarısı sığınma evi için bireysel başvuruda bulunurken dörtte 1'i Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, yüzde 9,5'i de karakol aracılığıyla başvuru yapmış, yüzde 18'i ise önce kadın merkezlerine başvurmuş; ayrıca, yüzde 73'ü şiddet, yüzde 16,2'si kalacak yer olmaması yüzünden, yüzde 8,1'i de aile için geçimsizlik sebebiyle sığınma evlerine başvuru yapmış. Bu sadece Diyarbakır'da yapılan bir araştırma, bunu Türkiye genelinde düşündüğünüzde çok fazla sorun var. Kadınların birçoğu şiddete uğradıkları hâlde bunu, bu toplumsal baskı nedeniyle ifade edemiyor.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/74)

Buradan AKP'li kadın milletvekillerine şunu öneriyorum: Açık bir oturumda tartışalım, basında. Kadın örgütleriyle birlikte, şiddet önleme merkezlerinde yaşanan sorunları birlikte tartışalım. Var mısınız, yok musunuz? Madem iyi şeyler yapıyorsunuz, gelin, birlikte, kadın örgütleriyle birlikte «Bunların aksaklıkları ne, sorunları ne, kadınlar niye buna itiraz ediyor, biz bunu nasıl önleyebiliriz, uygulamadaki sorunları nasıl geliştirebiliriz?» konusunu birlikte tartışalım.

7.2.5 Kadınların Eşit Temsili ve Katılımı

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP;2/16)

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; dünyanın birçok ülkesinden önce seçme ve seçilme hakkını, uygarca yaşama bilincini veren, çağ dışılıktan kurtaran, cumhuriyetimizi kuran Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk sayesinde bu Mecliste yer alan bir kadın olmanın onurunu yaşayarak Atatürk ve İsmet İnönü'yü saygıyla ve minnetle anıyorum.

TÜLAY KAYNARCA (AKP 2/21)

AK Parti iktidarları döneminde bu Mecliste kurulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun ardından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kurulması kadına verilen önemin de en önemli göstergelerindendir. Yine partimizin kadına bakış açımızı diğer partilerden, toplumun diğer kesimlerinden çok farklı kılan kadın erkek arasında feminist düşüncenin yarattığı felsefi inancın, çatışma ortamının yaratılmasından yana değiliz. Niye? Çünkü biz kadın ve erkeğin birbirinden ayrılmaz birer parça olduğu ve birbirini tamamladığı inancındayız.

Birçok siyasi partinin tüzüğünde kadın kontenjanı vardır ama bizde yoktur AK PARTİ'de. Niye? Kadın kotasını kadına hakaret olarak addederiz.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/21)

Bakın, önümüzde yeni dönemde Anayasa tartışmaları var. Anayasa'yı kadınlar olarak da biz önemsiyoruz çünkü Anayasa'da toplumsal cinsiyet eşitliğinin garanti altına alınması, sadece bir maddesinin değil, bütün maddelerinin eşitlik politikasına göre ele alınmasını önemsiyoruz. Yine, kotanın anayasal güvenceye kavuşturulmasını istiyoruz çünkü bunlar kadınların hem siyasette hem toplumsal yaşamda, sosyal yaşamda, ekonomik yaşamda kendisini ifade etmesinin olanağıdır. 5 bin yıllık erkek egemen sistem karşısında pozitif ayrımcılık uygulanmadan baş etmek mümkün değildir. Hele böyle zaten az olan sesimizi başka başka gündemlerle kısımaya çalışan bir ortamda nasıl biz bunu yapacağız?

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/37)

Sayın milletvekilleri, ikinci olarak belirtmek istediğim nokta ise Türkiye'de kadınların siyasal yaşama katılımı ile ilgili. Kadınların siyasete katılımında 189 ülke arasında 134'üncü sıradayız. Bu Parlamentonun sadece yüzde 14'ü yani 550 milletvekilinden sadece 78'i kadın. 2009 yerel seçimlerindeki durum Meclisteki durumdan pek farklı değil. 26 kadın belediye başkanı varken 2.877 erkek belediye başkanı var ve kadın belediye başkanı oranı sadece yüzde 0,9.

Bürokraside üst düzey yöneticilerin yüzde 93'ü erkek iken sadece yüzde 7'si kadındır. Tablo buyken bugün bu Parlamentonun üyesi olan iki kadın milletvekilimiz, Şırnak Milletvekilimiz Sayın Selma İrmak ve Mardin Milletvekilimiz Sayın Gülser Yıldırım, halkın iradesiyle seçilmiş olmalarına rağmen kendileri hapis-hanede tutulmaktadır. Kendileri TMK mağdurları olarak âdeta siyasi bir rehine olarak hapis-hanededirler. Sadece milletvekillerimiz değil, şu an biri eski, ikisi de bu dönemde görevde bulunan üç kadın belediye başkanıyla birlikte beş yüze yakın politik kadın tutuklu, kadın siyasetçi de hapis-hanede bulunmaktadır. Sayın milletvekilleri, Türkiye'de kadınların siyasete katılımını düşündüğünüzde aslında siyasete kadınların neden daha az katıldığını bir kez daha göstermek açısından bu tablo önemlidir diye düşünüyoruz. Kadınların politika yapmaları önündeki engelleri aşmak yerine bu Parlamento kadınların siyaset dışına itilmesine ne yazık ki seyirci kalmaktadır. Bugüne kadar "KCK" adı altında yapılan operasyonlara karşı ne yazık ki ne Sayın Bakanımız ne de diğer yetkililer herhangi bir açıklama yapmamıştır. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçesini görüşmekte olduğumuz bu Bakanlık Hükûmetin kanun hükmünde kararname ile apar topar oluşturmuş olduğu bir torba bakanlıktır. Bu Bakanlık bünyesinde Aile ve Toplum Hizmetleri, Çocuk Hizmetleri, Kadının Statüsü, Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünün de bulunduğu on dört hizmet birimi bulunmaktadır.

FATMA ŞAHİN (AKP 2/37)

Bir taraftan hukuki olarak eksiklerimizi tamamladık. Anayasa başta olmak üzere İş Kanunu'nda, 4320'de, TCK'da birçok kanuni düzenlemeleri yaptık, en son Fırsat Eşitliği Komisyonunu kurduk. Şimdi, bizim hep beraber başarmamız gereken, dünyanın da sorunu olan kadına yönelik şiddetle ilgili mücadelede topyekûn bir seferberlik ilan ettik. Kadına yönelik şiddette olduğu gibi her türlü şiddete karşı "hayır" diyoruz, her türlü şiddete sıfır toleransla yolumuza devam ediyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bürokratlarınızda kaç tane kadın var, bakar mısınız!

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Devamla) - Yüzde 50? Yüzde 50?

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) - Sende kaç tane milletvekili var!

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Kaç tane kadın var bürokratlarınızda? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Devamla) - Burada Dişçileri var, Orman var. Benim şu anda atadığımda?

MAHMUT TANAL (İstanbul) - İşte fırsat eşitliğiniz o sizin! Anlayışınız o sizin! Bakın işte!

BAŞKAN - Sayın Tanal, lütfen... Lütfen?

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) - Yüzde 50!

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bakın işte fırsat eşitliğine! (AK PARTİ sıralarından "Dinle" sesleri)

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Devamla) - Sayın vekilim, benim atadığımda yüzde 50 kadın var, yüzde 50 erkek var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP; 2/54)

(Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanun Tasarısı)

Bu tasarıda pek çok konu ayrıntılı olarak düzenlenmiştir ancak siyasi partiler tarafından aday gösterilecek kişilerin aday olarak belirlenme şekilleri belirtilmemiştir. Adayların siyasi partiler tarafından demokratik yöntemlerle belirlenmesi yolunda hiçbir düzenleme yapılmamıştır. Siyasi partilerdeki lider saltanatına son verilecek düzenlemeler yapılmamıştır. Neden? Bu konuda, geçtiğimiz 12 Haziran seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi iyi bir sınav vermiş ve yirmi dokuz ilde milletvekili adaylarını ön seçimle, yani partiye kayıtlı tüm üyelerin katılımıyla yapılan bir seçimle belirlemiştir. Siyasi Partiler Yasası ve seçim yasasında hiçbir zorunluluk olmadığı hâlde Cumhuriyet Halk Partisi toplumun önderi olma yolunu açmış ve adaylarını demokratik yöntemlerle belirleme yolunu seçmiştir. Ben de ön seçimle gelen bir milletvekili olarak bundan onur ve gurur duyuyorum ancak adayların belirlenme yöntemleri ve siyasi partilerde parti içi demokrasinin işletilmesi hiçbir şekilde siyasi partilerin liderlerinin inisiyatifine bırakılmamalı ve Siyasi Partiler Yasası ile seçim yasasında bu konularda acilen değişiklikler yapılmalıdır, hatta 1991 seçimlerinde olduğu gibi ön seçimle belirlenen siyasi parti adayları için halkın da tercih oyunu kullanabilmesinin yolu açılmalıdır. İşte o zaman, seçilen milletvekilleri genel başkanın, genel merkezin milletvekilleri değil, gerçekten de milletin vekili olacaklardır. İşte o zaman, halka rağmen, sadece genel başkan istedi diye hiçbir milletvekili -şimdi görüştüğümüz tasarı gibi- inanmadığı ve doğru görmediği hiçbir tasarıya "Evet." de-

meyecektir. İşte o zaman, halkın ve ülkenin zararına olan diktatörlük yasaları, bir gecede çıkartılan kanun hükmünde kararname bu Meclisten çıkamayacaktır; halkın duygularını, ulusal değerlerini inciten 19 Mayıslar, 29 Ekimler iptal edilemeyecektir. İşte o zaman, gerçekten milletin iradesi bu Mecliste var olacak ve bu Meclis kendisinin kurulduğu 23 Nisanlara layık olacaktır.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/75)

Şunu kabul etmek gerekir: Sadece sayısal olarak değil Parlamentoda da Hükümet içerisinde de erkek egemen bir anlayış vardır ve bu anlayış, işte, bu yasa gündeme geldiğinde, bu yasanın oluşum sürecinde titiz davranılmış olmasına rağmen şu an önümüze gelen tasarı metninden açığa çıkıyor ki hâlâ bu anlayış tüm Türkiye'nin izlediği ve belki de birtakım sonuçların çıkması için umut beklediği bu Meclis çatısı altında da yine o erkek egemen bakış açısının, eril anlayışın var olduğunu ortaya koymaktadır.

Tabii, bundan üzüntü duyuyoruz ama bu bizim bir mücadele gerekçemiz olmalıdır hem Parlamentodaki kadın vekillerin sayısının artırılması süreci -ki bunun yöntemi tabii ki- kotanın, siyasi partilerin liderlerinin iki dudağı arasında olmaması gerekiyor kadın temsiliyet oranının, en kısa zamanda yasal bir statüye kavuşması ve bu vesileyle de bunun, erkeklerin ya da siyasi parti liderlerinin insafına değil kadınların yürüttükleri örgütlü mücadele sonucu yasada yapacakları değişim vesilesiyle gerçekleşmesi gerekiyor.

.....

Bunun dışında değerli milletvekilleri, Türkiye'de en çabuk olabildiğiniz şey terörist ki bugün özellikle Barış ve Demokrasi Partisi üzerinde yürütülen bir şiddet söz konusu ki bunda en büyük mağduriyeti yine kadın siyasetçilerimiz ve seçilmişlerimiz yaşıyor. "KCK" adı altında yürütülen soruşturmalar vesilesiyle toplumda ötekileştirme mantığının en somut örneğiyle karşılaşılıyor kadınlar. Bizler cinsiyet kotası noktasında yürütmüş olduğumuz mücadeleyi kendi siyasi partimiz içerisinde, yine temsiliyetini şahsımızda gördüğümüz tabanımız için yürütüyoruz. Ama şu bir gerçek, hem parti içerisinde hem de topluma karşı verilen bu mücadele karşısında zaten kadın yalnız iken bunun yasalarla da korunmadığı gerçeğiyle karşı karşıyayız. Ama buna rağmen bir de yargıyla bastırılma sürecini yaşıyoruz.

Şu an Diyarbakır'da görülmekte olan KCK ana davasında yargılanan kadın arkadaşlarımızın iddianamesinde şu ifade yer alıyor: "Sadece cinsiyet kotasını savunmadılar, bir de seçilebilecek yerlerde kadınlara yer vererek ve kadınları seçtirerek bunu başardılar." Bu, hepimiz için bir ayıptır ve bunu savunmak eğer KCK'li olmaksızın, cinsiyet eşitliği politikaları noktasında mücadele etmek eğer KCK'li olarak sayılmaksa, evet, biz bu suçu işlemeye devam edeceğiz; cinsiyet kotasını savunacağız, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesi için politikaları ortaya koyacağız ki bu amaçla attığımız bazı adımlar ve yürüttüğümüz bazı çalışmalar var. Bunların en çok görünür olanı, eş başkanlık sistemimiz, yine parti içerisinde oluşturduğumuz cinsiyet kotası, tüzüğümüze aldığımız cinsiyet kotasıyla ilgili düzenleme ve yine iktidarda olduğumuz illerde yerel yönetimlerimizde oluşturduğumuz, işçiyi kurmuş olduğumuz hizmet akitlerinde kadını koruyan hükümlerle bunu görünür kılmaya çalışıyoruz.

Kadına şiddet uygulayan ve yine bu şiddetin meşru görülebilmesi koşullarını yaratmaya çalışan erkek arkadaşlarımız için bu sözleşmelerde ortaya konulan hükümlere uyma zorunluluğunu, eğer şiddet uygularsa öncelikle maaşının kesilmesi, daha sonrasında gerekirse kendisi işten çıkarılarak eşinin alınması noktasına varan düzenlemelere yer veriyoruz.

Ve yine şunu belirtmek istiyoruz: Bu verilen mücadele, toplumsal cinsiyet eşitliği noktasında verilen mücadele toplumun çok çabuk kabul edebileceği bir mücadele değil çünkü verilen roller ve statüler var ve bu statüleri değiştirme noktasında ne yazık ki azim ve kararlılık gerekiyor ve yine destek gerekiyor. Sadece kadının bu noktada yaşadığı toplumsal konumu doğru tahlil edebilmesi yeterli değil, aynı zamanda erkeğin de beş bin yıllık egemenlikten kaynaklı feodalizmiyle buluşması gerekiyor, bunu tanımlayabilmesi gerekiyor ki ortak mücadelenin sonucu olan eşitliğin sağlandığı bir toplumsal süreç de yaşanılır olabilsin.

SEBAHAT TUNCEL(BDP 2/75)

Dolayısıyla, bu ciddi bir problem. Yani şu an yüzde 14,2'yle övünüyoruz Parlamentodaki temsil konusunda. Özellikle, bu konuda, AKP iktidarı döneminde politika yapan kadınların ne büyük bir baskıya uğradığını en çok biz biliyoruz. Şu an 500'den fazla kadın arkadaşımız, siyaset yapan, politika yapan kadın arkadaşımız tutuklu ve bu kadınlar siyaset yaptıkları için tutuklu, Türkiye gündeminde de kadın politikası yaptıkları için tutuklu çünkü AKP iktidarının Barış ve Demokrasi Partisini tek yenemediği konu kadın ko-

nusu. Yüzde 40 cinsiyet kotası uyguluyoruz, eş başkanlık uyguluyoruz. Bu ülkede 26 kadın belediyesi var, bunun 14 tanesi BDP ama şimdi 3 tane kadın belediye başkanımız tutuklu. Parlamentoda diyelim ki yüzde 30 üzerinde temsil bizim temsilimiz. Avrupa'da sorduklarında bir tek diyorlar ki: «Barış ve Demokrasi Partisine biz kadın konusunda bir şey diyemiyoruz.» Peki, ne yapacağız o zaman? BDP'li kadınları tutuklayacağız; kadın da olsa, çocuk da olsa gereğini yapacağız. Kadınlara siyasetin önünde nasıl engel olacağız yaklaşımından öte bir şey değildir. Eğer böyle olmasaydı?

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

(Bakan Fatma Şahin' e hitaben)

Birincisi, bu Parlamentonun 2 tane kadın milletvekili şu an cezaevinde. Acaba Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, bir grup kadınla birlikte -siyasi partilerden olabilir- bu kadın milletvekillerimizi ziyaret etmeyi düşünüyor mu?

İkincisi, bu kadar kadın meselesini konuşuyoruz. Kadınların siyasette katılımını artırmak için kotanın yasal güvenceye kavuşması konusunda herhangi bir çalışma yapılması düşünülüyor mu?

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/76)

Peki, karar mekanizmasında kadınlarımız ne durumdadır? Gene 1934'te Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün verdiği kadına seçme seçilme hakkıyla birçok ülkenin önünde olan ülkemiz maalesef o günden bugüne baktığımızda 9 bin civarında erkek milletvekiline karşılık sadece 315 kadın milletvekili taşıyabilmiştir Parlamente'ye.

Sürem bitmek üzere olduğu için ben hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum ve tekrar Mustafa Kemal Atatürk'ün "Kadınlarını ihmal eden milletler geri kalmaya mahkûmdur." sözünü de anımsatmak istiyorum.

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP 2/76)

Saygıdeğer milletvekilleri, bugün 550 milletvekilinden 79'u kadındır, Hükûmetteki 26 bakandan sadece 1'i kadındır, 2.924 belediye başkanının 26'sı kadındır, 34.210 muhtardan 65'i kadındır, 81 valinin 1'i kadındır, 103 rektörden 5'i kadındır, 185 büyükelçiden 21'i kadındır, 26 müsteşar arasında maalesef hiç kadın yoktur. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Yargıtay, Sayıştay başkanlıklarında hiç kadın yok; DİSK, Türk-İş, Hak-İş, Kamu-Sen, Memur-Sen, TOBB, MÜSİAD, TESK yönetim kurullarında hiç kadın yok. Bu rakamlar, daha almamız gereken çok yol olduğunu göstermektedir.

.....

Saygıdeğer milletvekilleri, CHP Tüzüğü'nde yüzde 33 kadın kotası kabul edilerek siyasette kadının yolu daha da açılmıştır. İzmir Ticaret Odası Meclisinin her meslek komitesinde en az bir kontenjan kadına ayrılması hakkında aldığı temenni karar da önemlidir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/8)

Sayın milletvekillerim, yerel yönetimler seçimlerini değerlendirirken, ifade ettiğim gibi, kadınlar açısından da bunu değerlendirmek önemli.

Türkiye'nin durumuna baktığınızda aslında durum çok vahim. Kadınlar belediye başkanlığı oranında Türkiye genelinde sadece yüzde 0,8'i temsil ediyor. Belediye meclis üyeliğinde durum biraz daha iyi, yüzde 4,2 ama burada dikkatinizi çekmek isterim, bütün bu oranları yükselten de Barış ve Demokrasi Partisidir çünkü Barış ve Demokrasi Partisi yerel yönetimlerde kota uygulamaktadır. Köy muhtarlıklarında durum çok daha vahim; 0,2 durumunda. Türkiye genelinde 100 seçilmiş kişiden sadece 1 tanesi kadın. Dolayısıyla, aslında bir değişiklik yapılacaksa tam da bu noktadan bir değişiklik yapmak önemli diye düşünüyoruz. Hele hele buradaki kadın milletvekillerinin bu anayasa tartışmaları sırasında bunu değerlendirmeleri önemli.

Yine, bu yasa tartışmalarında bunun antidemokratik olduğu, yasanın bir bütün olarak değiştirilmesi gerektiği üzerinde biz görüş ve önerilerimizi ifade ettik. Bunlar ne kadar ifade ediliyor bilemiyorum buradaki milletvekilleri açısından ama bizleri bire bir ilgilendiren bir durum. Önümüzdeki dönem açısından da en azından Anayasa'da değişiklik yapılmazsa da buradaki siyasi parti gruplarının kadınlara kota uygulaması, pozitif ayrımcılık uygulaması önemli. Bunun için de Anayasa yapım sürecinde özellikle, kotanın, pozitif

ayrımcılığın bir hak olarak Anayasa'da düzenlenmesi grupların da keyfiyetini ortadan kaldıracaktır diye düşünüyorum.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/21)

Ama kadın erkek eşitliğine inanmayan, bunun politikasını yapan bir Hükûmet, yine kota konusunda -yine bu kürsüde biraz önce söyledi- kotaya inanmayan, kotanın yasal güvenceye kavuşmasını istemeyen bir Hükûmet nasıl olur da kadın erkek eşitliği konusunda, kadına yönelik şiddet konusunda adım atabilir? Mümkün değil. O yüzden uygulamada bu sorunlar çıkıyor, o yüzden kadına yönelik şiddeti engelleyemiyoruz. Her gün eşi, sevgilisi tarafından, bilmem kim tarafından erkek şiddetine maruz kalıyor.

PERVİN BULDN (BDP 3/34)

Kadınların seçme ve seçilme hakkının 78'inci yıl dönümünü BDP Grubu olarak biz de kutluyoruz ancak yazık ki kadınların hak ettikleri oranda söz sahibi olmadıklarını da ifade etmek istiyoruz. 2.924 belediye başkanından sadece 26'sının kadın belediye başkanı olduğunu, yine Hükûmetteki 26 bakandan sadece 1'inin kadın bakan olduğunu, 34.210 muhtardan sadece 65'inin kadın muhtar olduğunu, 81 ilin sadece 1'inde kadın vali olduğunu, 103 rektörden sadece 5'inin kadın rektör olduğunu, yine 185 büyükelçiden sadece 21'inin kadın büyükelçi olduğunu ve bunların yeterli olmadıklarını belirtiyor, karar mekanizmalarında kadınların daha çok söz hakkına sahip olmalarını biz de BDP Grubu olarak temenni ediyor, saygılar sunuyoruz.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/41)

Bakın, bu Parlamentoda kadınların temsil oranı kaç? Yüzde 14. Çok övünüyoruz, yüzde 4'ten yüzde 14'e? Üstelik her kürsüye geldiğimizde, «ilk seçme ve seçilme hakkı da bize ait?» Yerel yönetimlere baktığımızda, muhtarlıklara geldiğimizde durum felaket zaten, söylemiyoruz. Bu temsil düzeyi artmadan Türkiye'de gerçekten bir demokrasiden nasıl bahsedeceğiz, kadın istihdamını nasıl artıracamız?

GÜLSER YILDIRIM (BDP 3/44)

8 Marttan nevrusa, 1 Mayıs'a, kadın çalışmalarına, kadın kotasına, bütün faaliyetlerimiz, bütün çalışmalarımız KCK iddianamesinde suç olarak gösteriliyor. Bizler hep ifade ettik, bunlar suçsa, bu suçları işlemeye devam edeceğiz çünkü bunlar bizim varlık gerekçemiz. Yani bu ülkede demokrasiyi, insan hakları özgürlüklerini savunmak... "Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir." dense de biz buradan -Mardin zindanından- şunu görüyoruz ki: Bu, bir AKP Hükûmetinin hukuk devleti, AKP'ye göre hukuk çünkü istediğini tutukluyor, istediğini devre dışı bırakıyor.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/74)

Bu Mecliste birçok yasa çıkartıldı, birçok konuşmalar yapıldı ama hâlâ sorunlarımız çözülmedi. Hâlâ bu Parlamentoda 550 milletvekilinden sadece 78'i kadın yani yüzde 14 kadın temsili var, hâlâ bu ülkede 3 bine yakın belediye başkanından sadece 27'si kadın. Yine, üst düzey yönetime baktığımızda kadınlar yok, Bakanlar Kurulunda sadece bir kadın bakan var. Bütün bu tabloya baktığımızda bile, hâlâ kadınlar olarak çok fazla yol almamız gereken durumlar var.

7.2.6 Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP 2/37)

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, toplumumuzun kadınıımızın, en zorlu yaşam koşullarına sahip kesimlerinin sorumluluğunu üstlenmektedir. Yaşlımızın, çocuğumuzun, engellimizin, şehit yakınımızın, gazimizin, yoksulumuzun, madde bağımlımızın bu bakanlığın bütçesine göre hayat standartlarında iyileşme sağlanacaktır. Devlet yönetiminde en önemli politika aracı bütçedir, ancak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bütçesi ne yazık ki bu vatandaşlarımızın sorunlarını çözüm için yeterli değildir.

Nüfusumuzun yarısını oluşturan kadınlarımız, kendi adı olmasa da, kendisinden sorumlu bakanlık olarak bu bakanlığı görmektedir. Ancak, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün bakanlık payı içerisinde bütçe payı yüzde 0,06'dır. Yüzde 0,06'lık bütçe payıyla kadının, eşitlik içinde, sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal alanlarda hak ettikleri statüsünün iyileştirilmesi imkânsızdır. Zaten birey olan kadın aile kavramının

içine hapsedilmiştir. Aile ön plana çıkarken, ailesi olmayan kadın muhafazakâr anlayış içinde yok olmaya mahkûmdur. Bakanlığın bütçesinde aslan payı yüzde 97'yle Aile ve Sosyal Politikalar il müdürlükleri ve Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü içerisinde sınıflamaya tabi tutulan sosyal güvenlik ve sosyal yardım hizmetlerine aittir.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu kömür bütçesidir, kuru gıda bütçesidir; bu, gerçekte iktidarın sadaka bütçesidir. Sosyal yardımlarda eş güdüm yoktur, denetleme yoktur, mükerrer yardımlar vardır, yoksulluk teşhir edilmektedir, sosyal transfer sisteminin etkinliği ve verimliliği yüksek değildir. Sosyal transferlerin dünyada yoksulluk oranlarını azaltma üzerinde etkisi yüksek iken, ülkemizde zayıftır. Yoksullukla mücadele yöntemleri hem yetersizdir hem de yoksulluğu azaltmamaktadır. Sosyal yardım paralarını görevleri gereği kullanacağına faize yatıran vakıflar mevcuttur. Yoksullara yardımın tek elden izleneceği bir veri tabanı yoktur. Sosyal hizmet ve yardım harcamalarının toplumun en mağdur kesimine ulaştırılması, dağıtık kurumsal yapı ile etkin ve verimli bir şekilde yapılamamaktadır. Sosyal koruma ve yardım politikası için farklı araçlar geliştirilmemiştir. Sosyal koruma ve yardımlar için ayrılan pay OECD ortalamasının altındadır. İktidarın sosyal yardım politikası bireyi üretim ve istihdama yöneltecek, toplumla entegre olmasını sağlayacak nitelikten çok uzaktadır. CHP'nin önerdiği gibi aile sigortası uygulamasına geçilse vatandaşımız anayasal hakkı olan sosyal devletin gereği olan insanca yaşaması için gerekli geliri hakkı olduğu için alacaktır. Bu, yoksulların dışlanma sorununu çözecek, yoksullukla savaşı başaracak bir politikadır. Yardımlar, vatandaşın anayasal hakkının sigortası olarak ifade edilmeli, lütuf olarak da gösterilmemelidir.

Bütçede en az pay hiçbir sosyal güvencesi bulunmayan kesime aittir. Örneğin, tarım sektöründe, ev içi hizmet sektöründe ağır işçilik yapan kadının gelecek sigortası yoktur, sağlık sigortası yoktur, üstelik devlet de bu durumu görmezlikten gelmektedir. Hiçbir sosyal güvencesi olmayan kadın nasıl güçlendirilecektir, buna bütçede cevap yoktur. Önemli problemlerden birisi de Bakanlığın eğitim ve iş gücüne olan ihtiyacıdır. Bu, kısa dönemli verilecek seminerlerle çözülecek bir problem değildir. Kadın, çocuk ve engelli vatandaşımızın düzenli olarak istatistiklerde görünür olmaması da diğer bir problemdir. Sosyal araştırmalara yeteri kadar önem mi verilmiyor yoksa sorunun büyüklüğü ortaya çıkmasın diye mi düzenli istatistiki bilgiler, incelemeler yapılmıyor? Kadınlarımız ve çocuklarımız, şiddet, taciz, istismar gibi her türlü sağlıklı yaşam hakkı ihlal edilerek hayatta kalma mücadelesine devam ediyorlar.

ÖZNUR ÇALIK (AKP 2/37)

Sosyal yardım musluğunun sosyal yardıma muhtaç aileye, engelli çocuklarımıza, kadınlarımızın eğitimlerine açıldığını çok net biliyoruz. Biz cümlenin öznesinin insan olduğuna inanıyoruz ve diyoruz ki: İnsanı yaşat ki devlet yaşasın. Sorunlarla tek tek ilgilenen, resmin tamamını da gözden kaçırmadan, gerçekçi bir bilinçle; teorik değil, pratik olarak, örnekleriyle, sayılarıyla, sonuçlarıyla yaşama dokunarak, yarayı sararak, çözüm üreterek çalışan usta bir Bakanımız var.

2012 yılında Bakanlığımızın bütçesi 8,8 milyar TL'ye ulaşmıştır ve Aile Sosyal Destek Projemizle, danışma ve toplum merkezlerimizle, sevgi evlerimizle bambaşka bir noktadayız. Ve son on yılda kadınlarımızla ilgili çok önemli yasal düzenlemeler yaptık ve bu yasal düzenlemelerimizin içerisinde en son yaptığımız, Avrupa Konseyinin İstanbul Sözleşmesi'dir.

Bu vesileyle ben Dışişleri Bakanımıza ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız Sayın Fatma Şahin'e çok teşekkür ediyorum.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/37)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının 2012 yılı bütçesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ve bahse konu Bakanlık, hepinizin takdir edeceği gibi, yalnızca ekonomiyle, bütçeyle, finansla izah edilecek bir kurum değil; odağında insanın olduğu, daha geniş perspektiften bakmayı gerektiren bir kurum. Ancak bu Bakanlık kurulurken, bildiğiniz gibi, kanun hükmünde bir kararnameyle kuruldu yani Meclis iradesinden kaçırılarak kurulmuş bakanlıklardan biri. O sebeple Bakanlık kurulurken Bakanlığın yapısı hakkında söz söyleme şansımız olmadı. Ben bütçeyi bu anlamda bir şans olarak görüyorum ve Bakanlığın yapısı hakkında da birkaç fikir beyan etmek istiyorum:

Hükümet etmede onuncu yılına giren Adalet ve Kalkınma Partisinin en çok değişikliğe uğrayan bakanlığı kadın konusunda çalışan bakanlık oldu. Daha önce devlet bakanlığıydı, şu anda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Kadın konusundaki bakan, en sık değişen bakan.

Sayın Başbakan kendisinin usta olduğunu söylüyor, bir önceki dönem kalfaydı ve ondan önce çıraktı sanıyorum. Dolayısıyla bu Bakanlık, çok sık bakan değiştirmesi itibarıyla, daha hiç kalfa ve usta bir bakan göremedi. Sanıyorum ki bu istikrarsızlıktan olsa gerek Dünya Ekonomik Forumu'nun bu yıl açıkladığı toplumsal cinsiyet eşitliği endeksinde Türkiye yine üç haneli rakamlarla ifade edilen 100 küsürüncü sıralarda. 135 ülke içinde sondan 14'üncü ve bu gidişle sanıyorum ki 2012'de de çok fazla bir şey değişmeyecek. Neden daha fazla bir şey değişmeyeceğini düşündüğümüze gelince: Ben bütçe görüşmelerinde Sayın Bakanın sunumunu izledim, dinledim. Sayın Bakanın sunumu şöyleydi: «Hani yılbaşı da yaklaşıyor, yeni yılınız hayırlı olsun, çok daha iyilerini yapacağız. İnşallah daha iyi günler bize gelecek.» filan gibi yani genel olarak temennilerle dolu, naif bir sunumdu. Dolayısıyla bir bazı, bir ölçümlenmesi olmayan, hedefleri net olmayan yuvarlak söylemlerle dolu bir konuşmaydı, temennilerden ibaretti diye düşünüyorum ve bu sebeptendir ki çok daha ileriye gidemeyeceğimiz gibi bir kanaate sahibim maalesef.

.....

Sayın Bakan, mağdur olan kadınlar, çocuklar hangi numarayı arayacaklar? Bu bile bir kafa karışıklığı. Bakanız, «112» dediğinizde herkes neyi anlattığını bilir. Sağlıkla ilgili uzak yakın her işi olan insan 112'yi arar. Kadın, yaşlı, engelli, çocuk hangi numarayı arayacak? Gülen yüzler için her ilde başka bir numarayı mı? 183'ü mü, 140 küsuru mu, hangisini? Bu kafa karışıklığınızı aslında ben hiç yadırgamadım; çünkü ilgili siyasi partinin hükümet ettiği dönemleri kapsayan, 2007-2013 yıllarını kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planına bakarsanız, böyle bir bakanlık zaten öngörülmemiş bile. Yani, kalkınma planlarında yer almayan bir bakanlık. Toplama bilgisayar gibi, bir anda ilgili kurumları toplayarak bir bakanlık oluşturulmuş ve Dokuzuncu Kalkınma Planından ben size başka bir cümle okumak istiyorum:

«İş gücü piyasasında zorluklarla karşılaşan kadınlar, gençler, uzun süreli işsizler, özürülüler ve eski hükümlüler için fırsat eşitliği sağlanacaktır. Kadınların iş gücüne ve istihdama katılımlarının artırılması amacıyla çocuk ve diğer bakım hizmetlerine erişimleri kolaylaştırılacaktır.» Çok iyi bir temenni ama dediğim gibi, naif, hoş bir temenni. Çünkü, Sayın Maliye Bakanı Mehmet Şimşek Bey, geçtiğimiz günlerde burada bir metin okudu, 2011 yılı ekonomik raporunu. 2011 yılı ekonomik raporunda şunlar var: İstihdam düzeyinin yükseltilmesi için iş gücü yükünün azaltılması kapsamında yaptıklarını saydı Sayın Şimşek. "Sağlık merkezi açma ve kreş zorunluluklarının esnetilmesi?" Bu esnetme sanıyorum ki yukarıya doğru değildir, aşağıya doğrudur. "Eski hükümlü çalıştırma zorunluluğunun kaldırılması?"

.....

Bakanlık bütçenizin 8,8 milyar olduğunu söylüyorsunuz ama baktığınız zaman 4,1 milyar görev zararı gözüktüyor, şimdiden Bakanlığın bütçesinin yarısı görev zararı efendim. Tabii, bütün bunlar, bütün bu eşitsizlik ve dengesiz rakamlar çok yadırgatıcı değil.

Son bir örnek vermek istiyorum konuşmamı bitirmeden: Malumunuz sığınma evleri çok güncel bir konu. Bu konuda Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek'e göre ülkemizde 53 tane sığınma evi var fakat aynı gün konuşan Sayın Ali Babacan'a göre 51 tane yani yaklaşık 50 küsur tane sığınma evini bile düzgün toplayıp sayılarda mutabık kalamamış bir kabinenin bütçeyle ilgili durumunu bence sizler takdir edeceksinizdir. Elbette ki sayısal çoğunluğunuz nedeniyle bu bütçe geldiği gibi geçecektir. Sığınma evini özellikle örnek verdim. Elli küsur tane sığınma evini net sayamamış ekonomiden sorumlu bakanlıklarımız var. Ben, takdiri tekrar sizlere bırakıyorum.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/37)

Sayın Başkan değerli milletvekilleri; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bütçesi hakkında Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bakanlığın bütçesi hakkındaki görüşlerimizi sunmadan önce iki noktanın altını çizmek istiyorum.

Kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasında toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bütçe politikalarının çok büyük önemi vardır. O nedenle kadın örgütleri her yıl bütçe tartışmaları başlamadan önce taleplerini dile getirmektedirler. Bugüne kadar kadınların sesini bu Parlamento üyeleri duymadı ya da duymak isteme-

di. Bu yıl da bütçenin cinsiyet eşitliğini esas alan bir yaklaşımla hazırlanmadığı herkesin malumu. Bütçe görüşmelerinde sona yaklaşıyoruz, bu tartışmalarda da bunu çok net olarak gördük. Bu bütçe, eksik ve toplumun yarısı dikkate alınmadan hazırlanmış bir bütçedir. «Hayırlı olsun.» diye bitirdiğimiz bu bütçe ne kadar topluma hayırlı olacak, doğrusu soru işareti taşımaktadır.

On iki Avrupa ülkesi 2003 yılında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi kabul ederek harekete geçti. Umuyorum ki gelecek bütçe görüşmelerinden önce Türkiye de bu konuda bir adım atar ve biz kadınların sesini duyar.

Sayın milletvekilleri, ikinci olarak belirtmek istediğim nokta ise Türkiye'de kadınların siyasal yaşama katılımı ile ilgili. Kadınların siyasete katılımında 189 ülke arasında 134'üncü sıradayız. Bu Parlatentonun sadece yüzde 14'ü yani 550 milletvekilinden sadece 78'i kadın. 2009 yerel seçimlerindeki durum Meclisteki durumdan pek farklı değil. 26 kadın belediye başkanı varken 2.877 erkek belediye başkanı var ve kadın belediye başkanı oranı sadece yüzde 0,9.

Bürokraside üst düzey yöneticilerin yüzde 93'ü erkek iken sadece yüzde 7'si kadındır.

Tablo buyken bugün bu Parlatentonun üyesi olan iki kadın milletvekilimiz, Şırnak Milletvekilimiz Sayın Selma İrmak ve Mardin Milletvekilimiz Sayın Gülser Yıldırım, halkın iradesiyle seçilmiş olmalarına rağmen kendileri hapisanede tutulmaktadır. Kendileri TMK mağdurları olarak âdeta siyasi bir rehine olarak hapisanededirler. Sadece milletvekillerimiz değil, şu an biri eski, ikisi de bu dönemde görevde bulunan üç kadın belediye başkanıyla birlikte beş yüze yakın politik kadın tutuklu, kadın siyasetçi de hapisanede bulunmaktadır.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de kadınların siyasete katılımını düşündüğünüzde aslında siyasete kadınların neden daha az katıldığını bir kez daha göstermek açısından bu tablo önemlidir diye düşünüyoruz.

Kadınların politika yapmaları önündeki engelleri aşmak yerine bu Parlamento kadınların siyaset dışına itilmesine ne yazık ki seyirci kalmaktadır. Bugüne kadar «KCK» adı altında yapılan operasyonlara karşı ne yazık ki ne Sayın Bakanımız ne de diğer yetkililer herhangi bir açıklama yapmamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçesini görüşmekte olduğumuz bu Bakanlık Hükûmetin kanun hükmünde kararname ile apar topar oluşturmuş olduğu bir torba bakanlıktır. Bu Bakanlık bünyesinde Aile ve Toplum Hizmetleri, Çocuk Hizmetleri, Kadının Statüsü, Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünün de bulunduğu on dört hizmet birimi bulunmaktadır.

AKP İktidarı torba yasaları çıkarmaya çok hevesli. Bunu geçen dönem de gördük. Anlaşılan öyle ki bu torba yasalardan iyi sonuç almış olacak ki bir de torba bakanlık denemesi yapmıştır. Hükûmetin çok önemli problem alanlarını tek bir bakanlıkta birleştirmesi, bu alanlara dair ne kadar ciddi politikalar oluşturduğunun, kadınların, çocukların, engellilerin yaşadığı sorunlara ve sosyal politikalara ne kadar önem verdiğinin açığa çıkması açısından bizlere önemli bir veri sunmaktadır. AKP Hükûmeti tüm bu toplumsal kesimleri aynı çatı altında toplayarak topluma şu mesajı vermektedir: «Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler toplumun öznesi değildirler. Kadın sağlıklı ailenin devamı için gereklidir, çocuklar, yaşlılar, engelliler yardıma muhtaç kişilerdir.» Sözde kadınlar adına ciddi çalışmalar yapacak bu Bakanlığın isminde «kadın» kelimesinin yer almaması, bakanlığın isminin «Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı» olması, bakanlığın icraatlarının neler olacağı konusunda çok şey anlatmaktadır. Bu Bakanlık, isminden de anlaşılacağı gibi, erkek egemen zihniyetin ürünü olan geleneksel, bizlere öğretilmiş kadınlık ve erkeklik rollerinin devam ettirilmesi ve kadını toplumda bir birey olarak değil, ailenin bir parçası olarak ele alarak kadın-erkek eşitsizliğinin devlet güvencesi altına alınmasından başka bir anlam ifade etmemektedir.

Sayın milletvekilleri, geleneksel aile, devletin bir prototipi olarak iktidar, hiyerarşi ve tahakkümün kadınlar üzerinden bir şiddet politikası olarak karşımıza çıkmaktadır. Bizler geleneksel aile yapısının, aile bireylerinin kendisini tahakküm altında hissetmeden, anne, baba ve çocuğun birey olabildiği demokratik bir aile modelinin geliştirilebileceğine inanıyoruz. Ancak AKP'nin burada öngördüğü aile, geleneksel bir aile modelidir.

Sayın Bakanın bütçe görüşmeleri sırasında «insanı yaşat ki devlet de yaşasın» olarak ifade ettiği yaklaşım, tam da bu geleneksel yaklaşımı ifade etmektedir. Oysa önemli olan devlet değil, toplumdur. Devlet, toplumun daha iyi koşullarda demokratik, adil ve barış içerisinde yaşamasını sağlayacak bir organizasyona dönüştürülmek durumundadır, görevi de bununla sınırlandırılmalıdır. Ancak bugünkü yaklaşım bireyi

topluma, toplumu devlete heba etmektedir. Eğer bunlar arasında optimal denge kurulamazsa sonunda yaşadığımız şey aslında büyük bir kaos ve karmaşa olmaktan öteye çıkmayacaktır.

Biz bu zihniyeti şimdi görmüyoruz, aslında 16›ncı yüzyıldan itibaren bu zihniyet var. Ta 5 bin yıllık erkek egemen zihniyetin başlangıcına da götürebiliriz. 16›ncı yüzyılda, önemli bir düşünür olan ve ütopyasını eşitlik anlayışıyla oluşturan Thomas More felsefesini hatırlatıyor AKP›nin yaptığı bu çalışmalar bize. More›un eşitlik ütopyasında kadın kamusal alanın dışında ele alınarak kadına geleneksel roller atfedilmektedir. More›a göre ancak devletin sürekliliği ve esenliği söz konusu olduğunda kadınlar kamusal alanda yer alabilir. 21›inci yüzyıldayız, ne yazık ki aynı zihniyet, aynı yaklaşım devam etmektedir.

Bir yandan kadınlar adına çok şey yaptığını ifade eden Hükûmet, diğer yandan kadınlar için yaşlı ve çocuklara bakma, temizlik yapma, sosyal yardımlaşma alanlarında çalışma gibi geleneksel iş bölümünü bakanlık eliyle yeniden üreten yine aynı bakanlık olmaktadır.

Bir kez daha bu kürsüden -defalarca hatırlattık- kadınlar adına şunu belirtmek isteriz ki, kadın-erkek eşitliğini esas almayan hiçbir çalışmanın başarıya ulaşma şansı yoktur. Öncelikle kadın ve erkek eşitliği olduğuna inanarak devletin tüm kurumlarını bu eşitlik yaklaşımına göre yeniden düzenlemek, kadın-erkek eşitliğinin özgürlükler, demokrasi, adaletin ve barışın temeli olduğu bilinciyle toplumu dönüştürecek eşitlik politikalarını geliştirmek zorundayız. Eşitlik politikalarına öncelikle bu çatı altında başlamak durumundayız çünkü aslında eril zihniyet, erkek egemen zihniyet bu çatı altında devam ettirilmektedir.

Sayın milletvekilleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, yıllardır kadın örgütlerinin kadın mücadelesini görünür kılma ve kadınların toplumsal yaşamın tüm alanlarında daha etkin olmalarını sağlamak için verdikleri mücadelelerle elde ettikleri kazanımlara anlam vermeyen, kadını bir birey olarak değil ailenin bir parçası olarak gören, geleneksel kadınlık ve erkeklik rollerini yeniden üreten bu dili devletin güvencesine alan bir zihniyeti yansıtmaktadır.

Sayın Bakan Fatma Şahin, kadın kollarından gelen ve kendisi kadın mücadelesi konusunda çabası olan ve bu isimdeki bakanlığın yapabileceklerinin sınırlarını bilen birisidir. Sayın Bakan, Hükûmetin erkek vekilleri bilmeyebilir ama siz kadın mücadelesinin ne kadar önemli olduğunu biliyorsunuz. O nedenle, kadın çalışmalarının bağımsız bir bakanlık altında yapılmasının kadınların yaşamlarının değişmesi açısından çok önemli olduğunu düşünüyoruz ve bu konuda zaman geçirmeden bu torba bakanlıktan kadın bakanlığını çıkarmanızı, kadın ve eşitlik bakanlığını kurmanızı öneriyoruz. Biz BDP›liler olarak -sadece kadınlar değil- sizi destekleyeceğiz, bunu ifade etmek istiyorum.

.....

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kadın istihdam sorunu Türkiye›nin en büyük sorunlarından biridir. Türkiye 2010 Temmuz ayı istatistiklerine göre yüzde 30 kadın istihdamı oranı ile Avrupa Birliği ülkelerindeki ortalama yüzde 62 olan bu sayının çok gerisindedir. Yine kadınların iş gücüne katılım oranı da yüzde 30 civarındadır. İşsizlik oranı tüm Türkiye›nin yüzde 11›lere çıkmış durumda iken kadınlarda bu oran yüzde 13›tür. Kadınların iş gücüne katılım oranlarına baktığımızda ise tablonun 2002 yılından beri hiç değişmediğini görmekteyiz.

Daha ayrıntıya girdiğimizde, Türkiye›de çocuk sahibi kadınların istihdam oranı OECD Kadın Raporu›na göre yüzde 20›lerin altına düşmektedir. Oysa bu oran Avrupa Birliği ülkelerinde ortalama yüzde 45 civarındadır. Yani eğer bir de çocuklu bir kadınsan, çalışma hayatında olma ihtimalin beşte 1›e düşüyor. Bütün bunlara rağmen iş gücüne katılabilen kadınlar ise erkeklerden daha az ücret almaktadır.

Yine, yapılan araştırmalar göstermektedir ki kadınlar daha çok ücretsiz işlerde, sosyal işlerde çalışmaktadır. AKP Hükûmetinin 2010 yılında «Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması» adı altında çıkardığı genelge eksikliklerine rağmen önemli bir adım olmuştur. Ancak rakamlarla görüldüğü üzere kadın istihdamında bir gelişme sağlanmamıştır. Aksine, 2002 yılında kadın işsizlik oranı yüzde 9,4 iken 2010 yılında yüzde 13›e çıkmıştır. Türkiye ILO›nun kadın erkek eşitliğini sağlayan ve kadın istihdamını teşvik eden 100, 111, 122 ve 142 sayılı sözleşmelerini imzalamış bir ülke olmasına rağmen kadın istihdamında başarısızdır.

Sıcak paraya, yüksek faize ve yüksek borçlanmaya dayalı, şişirilen ve aslında her an patlamaya hazır bir balona dönüştürülmüş Türkiye ekonomisindeki bu şişirilmiş zenginlik, yoksulu daha yoksul, zengini daha zengin yapmaktadır. 2010 yılında zengin ile yoksul arasındaki fark 8,5 kat iken 2011›de bu 14 kata çıkmış-

tır. Sayın milletvekilleri, 16›ncı ekonomik sıradayız ama eşitsizlik konusunda da 1›inci sıradayız, bunu hiç kimsenin unutmaması gerekiyor.

Kadınların diğeri bir sorunu da aslında kadına yönelik şiddettir. Bu kadına yönelik şiddet konusunda bugüne kadar çok çalışmalar yapıldı. İstanbul Sözleşmesi imzalanmış olması bu açıdan önemli ama yeterli değildir. Bir bütün, kadınlar olarak daha örgütlü, daha etkin mücadele yürütmek durumundayız.

Zamanım bitti. Söyleyeceğim birkaç şey vardı ama sonuç olarak şunu söylemek istiyorum: Kadın-erkek eşitliğini esas almayan bir bütçe ne yazık ki halkın bütçesi olamayacak; sadece, aslında, buradan beslenen bazı küçük grupların bütçesi olacak. O açıdan, yine de emeği geçen arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz ama halkımız için ne kadar hayırlı olur, bu konuda şüphelerimiz var.

FATOŞ GÜRKAN (AKP 2/42)

AK PARTİ hükümetleri döneminde, engelliler, yaşlılar, kadınlar, gençler, çocuklar, yetimler, yardıma muhtaç kimselerin hepsine devlet şefkatli ellerini açmıştır.

NURSEL AYDOĞAN (BDP 2/44)

Değerli arkadaşlar, kadınların özgürlük mücadelesi, tüm insanlığın özgürlük ve demokrasi mücadelesidir. Kadınlar özgürleşmeden insanlığın gerçek anlamda özgürleşmesi ve özgür bir dünyaya kavuşmak da mümkün değildir. İlk baskı, sömürü ve istismar, erkek tarafından kadın üzerinde gerçekleştirilmiştir. Devletçi-iktidarcı sistem, erkek egemenlikli bir sistem olarak şekillenmiştir. Kadın köleliği, baskısı ve istismarı üzerinden şekillenen bu gerçeklik, kadın özgürleşmeden ortadan kaldırılamaz. Bu nedenle, kadın özgürlüğü sadece kadını değil tüm toplumu ilgilendirmektedir. Oysa Türkiye de, maalesef üzülerek belirtmek isterim ki, toplum ahlaki ve manevi olarak bir erozyona uğramaktadır. Siyasi haklardan tutalım yaşam hakkına kastetmeye, kişilik haklarına kadar erkek egemenlikli devlet ve Hükümet tarafından yöneltilen saldırılar, bir tecavüz zihniyetinin sonucudur. Kadın katliamları, cinayetleri, kadına yönelik şiddet konusunda AKP Hükümetinin olumlu anlamda yasal ve anayasal değişiklikler yaptığını belirtebilirim. Ama buna rağmen, Mardin›deki N.Ç. davasında ve son günlerde, son bir ay içerisinde İzmir›de polis karakolunda dayak yiyen Fevziye Cengiz olayında da görüldüğü gibi, bir zihniyet değişiminin hâlen Türkiye›de sağlanmadığı görülüyor. Bu zihniyet değişiminin sağlanmamasının önemli nedenlerinden birinin de değerli arkadaşlar, ben, AKP›nin muhafazakâr paradigması olduğunu düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, 2012 bütçesi toplumsal cinsiyete duyarlı bir bütçe değildir. Hiçbir bakanlığın bütçesinde, kadına yönelik politikalarla ilgili bir bütçenin ayrılması söz konusu değildir. 326 milletvekili olan iktidar partisinin Hükümette tek kadın bakanı vardır. Meclis komisyonlarında yer alan kadın üye sayısının da minimum düzeyde olması bir zihniyeti açığa çıkarmaktadır. İşte, bu zihniyet de değerli arkadaşlar erkek egemen zihniyettir.

PERVİN BULDAN (BDP;2/45)

İki yasama dönemidir katıldığım bütün bütçe görüşmelerinde olduğu gibi ne yazık ki 2012 bütçesi de sahip olunan siyasi anlayışın bir sonucu olarak önümüze konmuştur ve bundan ötürüdür ki bütçe, yine kendi halkının gücüne dayanmayan, dolayısıyla halkın çıkarlarını gözetmekten uzak bir biçimde düzenlenmiştir. Demokrasiyi, bilimi ve hukuku, sosyal devlet anlayışını ve özgürlükleri temel alan bir siyasi anlayıştan yoksun olarak hazırlanan bu bütçede çalışanların, yoksulların, kadınların ve çocukların adı yok; toplumun dezavantajlı kesimlerine yönelik olarak ayrılan bir kaynak bulunmadığı gibi, bütçede kurumlar arası ve bölgeler arası eşitsizlikler beslenmeye devam etmektedir.

GÜLTAN KIŞANAK (BDP 3/36)

Bu nedenlerle, bütçe burada halka sunulurken şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkesi dikkate alınarak sunulmalıdır. Bütçe, halkın anlayamayacağı birtakım büyük rakamların yan yana konulduğu, birtakım oranların peş peşe sıralandığı bir istatistik belgesi değildir. Bütçe, halka “Senden şu kadar vergi alacağım, bu vergileri de senin hayrın için, senin iyiliğin için, senin daha rahat yaşaman için şöyle harcayacağım.” demek ve bunun hesabını vermektir. Bu kürsüden şimdiye kadar böyle bir bütçe açıklaması duymadık, böyle bir

izahat duymadık. Hayatımızda ne değişecek? Edirne'deki çiftçinin, Hakkâri'deki çobanın, Diyarbakır'daki yoksulun, İzmir'deki kadının, Mersin'deki tarım işçisinin, mevsimlik işçinin hayatında ne değişecek? Bu, soruların cevabını göremiyoruz. Tam tersine, 2002 yılından beri, istatistiki verilerin anlaşılması, karmaşık ve kıyaslanamaz olması için ellerinden gelen bütün yolu, yöntemi deniyorlar.

.....
Bu bütçe, demokratik katılımcılığı esas almayan, işçinin, köylünün, emeklinin, yoksulun, kadının, çocuğun, gencin, bir bütün olarak toplumsal alanın büyük bir bölünmüşlüğüne dış vurulmuş bütçesidir. Bu bütçede yoksula, emekçiye, kadına, Kürtlere hayır gelecek hiçbir düzenleme yoktur.

.....
Değerli arkadaşlar, bu bütçeye biraz da sosyal kesimler açısından baktığımızda, karşılaştığımız en önemli eksikliklerden birisi de, bu bütçede kadının adı yoktur, bu bütçede kadının adı hiçbir şekilde yoktur. Neden dersiniz, bunu izah edeceğim.

Türkiye'de çalışan, çalışan çalışma yaşındaki her 3 kadından 2'si işsizdir. Lise ve üzeri eğitim düzeyine sahip kadınlarda işsizlik oranı çok daha fazladır. Türkiye'de kadın istihdamı, resmî verilere -artık güvenilirliği kalmamış resmî verilere- göre bile yüzde 24 düzeyindedir, erkeklerde ise bu oran yüzde 70 yani kadınlar erkeklere göre üçte 1 oranında daha dezavantajlıdır istihdam karşısında.

Kamusal istihdamda ise tam bir ayrımcılık politikası sürüp gidiyor. Kamuda kadın istihdamı daha çok sekreterlik ve büro işlerine hapsedilirken, üst düzey yöneticilik konumuna kadınlar getirilmiyorlar. Türkiye'de kamuda üst düzey yöneticilerin sadece yüzde 10'u kadınlardan oluşuyor.

Ücret karşılığı çalışan kadınların da çok büyük bir kısmı sömürünün çok katmerli olduğu, kayıt dışı işçiliğin çok yüksek olduğu hizmet sektöründe, tarım sektöründe ve tekstilde çalışıyor. Kayıt dışı istihdam yükünün kadınların sırtında olduğunu kanıtlayan 2012 yılı verileri var. 2008-2009 dönemine göre 2012 yılında kayıt dışı çalışma 480 bin kişi olarak daha da artmıştır yani 480 bin kişi daha kayıt dışı çalışmaya mecbur kalmıştır. Ancak erkekler için aynı dönemde kayıt dışı oranı 198 bin azalmış, bu yükün tamamı kadınların sırtına yüklenmiştir. Kadınlarda ise 678 bin kayıt dışı istihdam artışı görülmektedir.

Değerli arkadaşlar, açıkça, kadınlara yönelik böylesine ayrımcı, böylesine derin bir sömürü çarkının işlediği bir ülkede bütçe yaparken kadınların durumunu düzeltmeye yönelik bir önlem alınmamasının adı "Ben kadınlara yönelik ayrımcılık ve eşitsizlik politikasını destekliyorum." demektir. AKP Hükûmeti, sermaye karşısında emekçileri güçsüzleştirdiği gibi kadınları da erkek emeğinin karşısında güçsüzleştiren bir politikanın sahibidir. Bu, egemenlik zihniyetinin dışı vurumudur. Kafasında kadınları eşit görmeyen, kadınlarla eşit bir yaşamı paylaşmayı kendisine zül sayanların istihdam alanında da, ekonomik hayatta da kadınlara eşit bir gelecek öngörmesi mümkün değildir. Bazı bakanlar geçmişte, bütçeyle ilgili, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe yönelimi içerisinde, içinde olacaklarını ifade ettiler ancak hâlâ böyle bir yaklaşımdan eser yok. Toplumsal cinsiyete duyarlı yani cinsiyet farklılığını azaltacak politikalara kamu kaynağı ayıran bir bütçeden söz edemiyoruz

Fakat bu bütçe sadece kadınları göz ardı etmekle kalmıyor, bir savaş bütçesi olduğu için kadınları ikinci kez de vuran bir bütçe hâlinde çünkü biz biliyoruz ki yaşanan bütün çatışma bölgelerinde, bütün savaş süreçlerinde faturanın en ağırını kadınlar ve çocuklar çeker. AKP Hükûmetinin hazırladığı bütçe, hem cinsiyet konusunda ayrımcı hem de militarist bir bütçe olduğu için kadınlara ağır faturası olacak bir bütçedir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP;3/38)

Sayın milletvekillerim, bütçenin hazırlanma sürecine baktığımızda, bu bütçenin toplumun yarısını oluşturan kadınları yok sayarak hazırlandığı görülecektir. Yıllardır kadın örgütlerinin dile getirdiği toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe talepleri bu yıl da görmezden gelinmiştir. Kadın erkek eşitliği perspektifine sahip olmayan hiçbir çalışmanın başarılı olması mümkün değildir. Bu perspektiften bakıldığında bu bütçenin 75 milyon için hazırlandığı söylemi bir yalandır, sadece belli, imtiyazlı sınıfları korumak için hazırlanmıştır.

RUHSAR DEMİREL (MHP 3/41)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bütçesiyle ilgili görüşleri paylaşmak üzere söz almış bulunuyorum. Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz yıl da aynı bakanlıkla ilgili parti görüşlerimizi ifade etme görevi benimdi ve ben o görevi ifa ederken bir cümle kurmuştum, onu geçen yılın tutanaklarından aldım, size okumak istiyorum. «Hedefleri net olmayan temennilerden ibaret; bu sebeple ki çok daha ileriye gidemeyeceği kanaatindeyim Kadın ve Aile Politika Bakanlığının çalışmalarının.» gibi bir cümle sarf etmişim ben. Ben bu sebeple, Sayın Bakana öncelikle teşekkür ediyorum bizi şaşırtmadığı için, bizi yanıltmadığı için, söylediklerimizi boşa çıkarmadığı için ama millet adına üzüntü içindeyim. Bu kadar imkânları olan bir bakanlığın çok daha aktif, çok daha etkin, ölçümlenebilir, hedefleri sabit çalışmaları olabilirdi diye, o anlamda üzgünüm. Tabii, bunları söyleyince biz söylemiş gibi algılanıyor ama bunu yalnızca biz söylemiyoruz, dünya söylüyor, Dünya Ekonomik Forumu söylüyor, diyor ki: «Türkiye, 135 ülke arasında 124'üncü.» Ve bizden sonra kimler var? Diktatör Esad'ın ülkesi var, İran var, Yemen var, birkaç tane ülke var çünkü biz 135 içinde 124'üncüyüz. Dolayısıyla, Türkiye'nin tablosu bu iken ben dönüp bu bir yıl süre içinde biz geçen yıl Sayın Bakana bakanlığıyla ilgili hangi önerilerde bulunmuşuz, bu sene tablo nedir, bundan sonrası ne olur diye bir kısa panoramik ifadelerde bulunmak istiyorum.

.....

Çünkü Batman'daki insanlar şiddeti şikâyet edecek kadar bile yaşamıyorlar, telefona erişebilecek kadar yaşamıyorlar. Velev ki Batman'da şiddet azalmış olsun, yine aynı rapor diyor ki: "Türkiye'de Ağrı ilinde 2008'den 2011'e gelene kadar aile içi şiddet 5 kat arttı." yani "En çok Bilecik'te ve artışın da en yüksek olduğu il Ağrı." diyor rapor. Eğer Sayın Bakan istatistiklere itimat ediyor olsa idi Koza'yı sanıyorum bu 2 ilden birinde mutlaka açardı yani en çok şiddetin olduğu istatistiklere sahip il Bilecik'te ya da 5 katı artan Ağrı'da ama Koza hiçbirinde açılmamış bunların. Sayın Bakan başka yerlere Koza açtı, demek ki istatistikleri kendisi de doğru bulmuyor ve eğer istatistikleri bir yana bırakır da gerçek hayata dönersek Sayın Bakan bu şiddet konusunda eğitim verdiklerini söylüyor biliyorsunuz. Eğitimlerin de yerine ulaşmadığı, gerçek anlamda yetişkin eğitimi olmadığını Sayın Van Vali Yardımcısının beyanlarından anlıyoruz. Van Vali Yardımcısı bizce Gülşah Öğretmen'in vefatında kusurludur. Ve ayrıca Adıyaman'da babasından şiddet gördüğü için Bakanlığınıza bağlı sığınmaevinde barınan kızın, il müdürünüzün de icazeti alınarak sığınma evinde kendisine şiddet uygulayan babasıyla görüştürülmesi yönetmeliklere aykırı bir tutum olup bu kızın tekrar şiddet görmesine sebep olan bir il müdürünüz var. Siz bu konuda bir işlem yaptınız mı bilmiyorum, herhâlde gereğini yapmışsınızdır diye düşünüyoruz. Ve bütün bunlar da gösteriyor ki, "Kamu personelini bilgilendiriyoruz, kamu personelini eğitiyoruz, askeriye ile karşılıklı protokol imzaladık." Bunlar yalnızca yelpaze, bunlar bir kovboy dekoru. Biz bu kovboy dekorunun içinde ne var diye bakıyoruz, dekorun içinde pek bir şey yok.

Ayrıca, son, Mecliste yaşanan bir olay var biliyorsunuz; kadına karşı şiddet mi dersiniz, mobbing mi dersiniz, adına ne dersiniz bilmiyorum fakat o konuda sanıyorum Meclisteki bütün kadın milletvekilleri bir tutum, bir tavır geliştirecektir ilgili şahsa karşı. Ve o sebeptendir ki ben sizden rica ediyorum, isterseniz bu yetişkin eğitime kabinedeki üyelerden başlayın, hatta bazı beyler bu konuda bence öncelikle eğitim alması gereken kişiler olduklarını ortaya koyuyorlar.

Peki, kadınların şiddete uğraması, kadınların öldürülmesi konusunda durum bu. Erkeklerin ölümünde durum ne diye baktık, bir başka öneri de bu konuda yapmak istiyorum Sayın Bakana. Eşi vefat eden kadınlara yardım diye bir kampanya var biliyorsunuz. «Kampanya» diyorum, yasal dayanakları çok tereddütlü. Ve Sayın Bakana bir soru önergesi verdim ben -kendisi de sağ olsun cevap verdi çünkü vermeyenler de oluyor- dedim ki: Sayın Bakan neden 250 lira? Neye göre? Asgari ücretin ne kadarı ya da asgari geçimin ne kadarı? Sayın Bakanın cevabında diyor ki: "Dayanışmayı Teşvik Fonu'nun Kurulu böyle bir karar verdi." Neye göre? Onu bilmiyoruz. Ve diyor ki: "Biz Boğaziçi Üniversitesiyle bir çalışma yaptık, yaklaşık bu 150.000 kadına ulaşmak adına böyle bir şey yaptık." Peki, kaç kadına vermişler? 150.000 diye yola çıkmışlar ama 228.551 kadına verilmiş. Nasıl verilmiş? Kurul "250 lira olsun." demiş, verilmiş. Peki, kurul buna "250 lira olsun." dediğinde veriliyor da 2022'den istifade eden yaşlılar, mağdurlar niye 116 lira alıyor? O zaman 2022'yi Hükûmet olarak 250'ye çekin, minimum 250 olsun. Sayın Bakan, sizin Bakanlığın bütçesi bunu da kaldırır çünkü Bakanlığınızın ciddi bir bütçesi var, büyük oranda bir yükseltme var rakamda. Madem siz eşini kaybetmiş kadınlara 250 lira veriyorsunuz, o zaman, bu 2022'den istifade eden vatandaşımıza da minimum 250 lirayı biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak istiyoruz. Fakat, burada şöyle bir şey

var: Sayın Bakana sordum ben “Kimler alabiliyor?” diye. Sayın Bakan cevap vermiş, diyor ki: “Mutlaka eşi vefat etmiş olmalı. Başka da hiç kimseyle beraber yaşıyor olmamalı.” Şimdi, şiddetle baş etmek için bir kampanya yapıyorsunuz. Bu kadınlar şiddetle baş edemiyorlarsa, hayatta kalma başarısını da eğer göstermişlerse bütün şiddete rağmen, olur da “Ekonomik bir sıkıntı içindeyim, kocamdan boşansam.” dese, şansı yok. Bu 250 lira o kadınlara yok. İlla şiddeti evde yaşayacaksınız, ölmez sağ kalırsan, kocan senden önce ölürse biz sana 250 lira veririz gibi bir mantıkla hareket ediliyor.

Ben bu 250 liralık ödemeleri, nerelere verilmiş diye de sormuştum Sayın Bakana. Ben o rakamları paylaşmak istiyorum: Efendim, Ankara'nın yaklaşık 5 milyon nüfusu var, başkentimiz, Antep'in yaklaşık 1 milyon 700 bin nüfusu var, benim milletvekili olduğum bölge Eskişehir'in de yaklaşık 800.000 nüfusu var. Orantılı olarak size söylüyorum: Şimdi, Gaziantep'te 1 milyon 700 bin nüfusuyla 9.057 kadına yardım verilmiş, 5 milyonluk Ankara'da 4.476 kadın yardım almış ve Gaziantep'in yarısı büyüklüğündeki Eskişehir'de 1.140 kadın yardım almış.

Dedim ki herhâlde ilçelerde durum farklı olur. İlçeleri de içine alıp baktık. 5 milyonluk Ankara'da 8.500 kadın yardım almış, 1 milyon 700 binlik Gaziantep'te 10.790 kişi yardım almış, benim 800.000'lik Eskişehir ilimde de 1.823 kadın yardım almış.

Sayın Bakan, Eskişehir, Antep'in yarı büyüklüğünde. O yüzden, sizin yarınız kadar kadınıımız yardım alıyorsa, bizim Eskişehir'de de 5.000 geçkin kadın yardım alabilirdi. Ben, Eskişehir Milletvekili olarak rica ediyorum, benim bölgemdeki kadınları da Gaziantep'tekiler kadar gözetir, kollarsanız Eskişehirli memnun kalacaklardır. Efendim adaletli dağıtıyorsunuz, 1 milyon 700 binlik Gaziantep'te 10.790; 5 milyonluk Ankara'da 8.500 kadına dağıtmışsınız. Adalet, partinin isminde kaldığı zaman bir anlam ifade etmiyor. Ankara kadar göç alan bir Antep olduğunu düşünmüyorum. Eğer, bu konuda fikirleriniz varsa, gelir buraya ifade edersiniz. Sizin bu interaktif çabalarınızı ben saygıyla karşılıyorum, yeterince konuşma fırsatınız olmuyor sanıyorum kürsüde. Ben, bütçenin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Önerilerimiz, umuyorum gelecek yıla kadar dikkate alınarak kadınlarımıza iyilikler getirir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/41)

Değerli milletvekilleri, aslında, bu bütçenin gerçekten halkımızın lehine olmadığını ve bu bütçenin sadece belli bir zümreyi korumak için olduğunu en net gösteren nokta kadın yaklaşımı çünkü bu bütçe, başından beri kadını yok sayan, kadına duyarlı, toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşımla hazırlanmış bir bütçe değil. Yıllarca, kadınlar, bütçe hazırlandığında bu bütçenin mutlaka toplumsal cinsiyete duyarlı olması gerektiğini, çünkü kadınların toplumun yarısını oluşturduğunu, toplumun yarısını görmeyen bir bütçenin, aslında toplumsal anlamda hiçbir anlamı olmayacağını ifade ediyor. Bu çok net bir tavır, dolayısıyla bu bütçe geçersizdir aslında kadınlar açısından.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 3/43)

Peki, araç kiralamak için 114,5 milyon lira harcanan bir ülkenin, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne ayırdığı bütçe ne kadar dersiniz? Sadece 11,5 milyon lira. Araç kiralamak için harcanan para, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü için ayrılan bütçenin tam 5 katıdır, Türkiye Bilimler Akademisi için ayrılan ödeneğin 10 katıdır. Bu harcanan para 30 üniversitenin bütçesinden fazladır. Anlaşılan, yöneticilerimizin lüks makam araçlarına olan ihtiyaçları üniversitelerimizin, engellilerimizin ve yaşlılarımızın ihtiyacından çok daha önemli ve önceliklidir. Lüks bir makam aracı kiralamanın kamuya yükü yıllık 80.000 liraya ulaşmaktadır. Böyle lüks araçlar kiralanırken yalnızca birilerinin cebine para aktarmış olmazsınız, o parayı harcayabileceğiniz daha anlamlı yerlerden de kısmış olursunuz. Yani, üst düzey bürokratlarımız lüks makam araçlarına binerken birilerinin hakkını yemekte olduğunu görmezden gelmektedirler ve bu duruma göz yummak da buna ortak olmak demektir.

EMİNE AYNA (BDP 3/43)

AKP maliyesinin bütçesi kadını yok sayan erkek bütçesidir. Unutmamak gerekir ki kadın soykırımının en yoğun ve derinlikli uygulandığı alanlardan biri de ekonomidir. Tarımın ve ev ekonomisinin yaratıcısı olan kadın öncülüğünde toprağın ekilip düzenli tarım yapılmaya başlanmasından sonra muazzam bir ürün

çıkmağa başlamıştır. Bu üretime herkes gücü oranında ve gönüllüce katılır. Topluluğun ortaklaşa çıkardığı ürün kadın tarafından eşit ve adilane dağıtılır, herkese ihtiyacı oranında, tüketebileceği kadar verilir. Açlık ve benzeri durumlar sadece doğanın getirdiği durumlardan olan kuraklık, sel, soğuk gibi nedenlerden dolayıdır fakat erkeğin ürüne el koymasıyla birlikte kadının denetiminden çıkan ekonomi artık sadece belli bir kesimin hizmetindedir. Bugün de hep birlikte bu zihniyet altında eziliyoruz.

NURSEL AYDOĞAN (BDP 3/43)

Değerli arkadaşlar, Türkiye’de toplumsal adalet göstergelerinin en önemlilerinden biri olan bütçe, maa-
leşef, bu yıl da toplumsal adaletsizliği derinleştiren, bu adaletsizliği yapısal olarak kuran ve uygulayan bir
nitelikte olmuştur. Her şeyden önce, bu bütçe, gerek gelirleri gerekse de giderleri boyutunda toplumun
bütçe yapma hakkına büyük bir saldırıdır. Bu bütçe toplumun büyük bir bölümüne sorulmadan yapıldı
ve katılımcılık ilkesi ihlal edilmiştir. Bu bütçe kadınların her gün yeniden yaşadıkları büyük adaletsizlik ve
tarihsel ezilmişliklerini onaracak bir şekilde yapılmamış, yine cinsiyetçi bir bütçe olarak ortaya çıkmıştır.

.....

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP iktidarıyla birlikte kavramlar da değişime uğramıştır. Sosyal bir
bütçede akla gelebilecek kavramlardan olan “yoksulluğun önlenmesi, istihdamın artırılması, gençlerin
ihtiyaçları, kadınların sorunları” gibi kavramlar yerini “faiz dışı fazla, bütçe dengesi, mali kural” gibi kav-
ramlara bırakmıştır. Bu böyle olunca da bütçede halkın ihtiyaçlarına cevap olabilecek nitelikten çok, sa-
dece belli siyasal ve ideolojik öncelikleri karşılayan bir bütçe ortaya çıkmıştır. Bu öncelikler sermayenin
hareket alanını rahatlatmak, yine sermayeye servet transferi yapmaktır. Bütçenin oluşturuluş biçimi bu
tabloyu ispatlamaktadır çünkü Hükümet, gelirlerin yüzde 85’ini vergi gelirlerinden oluşturdu. Ancak bu
verginin yüzde 91’i stopaj yani kaynaktan kesme ile tahsil edildi. Bu stopajın yüzde 65’i ücretlilerden
yani çalışan emekçilerden alındı. Yani dolaysız vergilerin de çok büyük bir kısmı emekçiler tarafından
ödenmektedir. Bütün bunların yanında, 2 milyon civarındaki sermaye geliri elde eden beyannameli mü-
kelleften alınan gelir vergisinin toplam gelir vergisi içindeki payı, oranı yüzde 1 gibi komik bir rakamdır.

GÜLSER YILDIRIM (BDP 3/44)

Diğer bir konu, kadınlar olarak bu kürsüden de BDP’li milletvekili arkadaşlarımız çok defasında ifade etti-
ler; bir kez daha ifade etmek istiyoruz: Toplumsal cinsiyete duyarlı hiçbir yaklaşım yoktur. Yani kadınları
yok sayan, emekçileri yok sayan, kendi iktidarını daha çok güçlendirmek için geliştirilen bir bütçe olmuş-
tur. Dolayısıyla, aslında bu bütçenin halkımızın lehine bir bütçe olmadığını bir kez daha burada ifade
etmek istiyoruz.

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP 3/45)

Başbakanlığın 25 Mayıs 2010 tarihli Kadın İstihdamının Arttırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması
Genelgesi’nin 4’üncü maddesine göre, kamu kurum ve kuruluşlarının ve yerel yönetimlerin hazırlaya-
cakları stratejik plan, performans programları ve faaliyet raporlarına kadın-erkek eşitliği yaklaşımını dâhil
etmeleri, bu metinlerde istatistiksel veriler ile bilimsel araştırmalara ve bunlar için kullanılacak ödenek-
lere yer verilmesi hükme bağlanmıştır. Şimdiye kadar bu düzenlemeye ilişkin herhangi bir işlem yapılmamış-
tır, genelge tamamen kâğıt üzerinde kalmıştır. Kadın-erkek eşitsizliklerini Hükümet demek ki bir sorun
olarak görmüyor. Toplumsal cinsiyete duyarlı bir bütçeleme yaklaşımı en kısa zamanda bütçe sistemi ve
sürecimize entegre edilmelidir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin toplumun tüm kurumlarına ve katmanlarına
yaygınlaştırılması ve işlerlik kazanabilmesi için cari devlet bütçesinin hazırlanması, kanunlaşması, uygu-
lanması ve denetim aşamalarının ve her aşamanın içerdiği mali kurum ve kuralların cinsiyet duyarlılığını
içerecek biçimde dönüştürülmesi yönünde çalışmalar mutlaka ortaya konulmalıdır.

7.2.7 Kadın Emegi, İstihdam, Çalışma Yaşamı

TÜLAY KAYNARCA (AKP 2/21)

Mesela 1 Ekim 2010 yılında yayınlanan Kadın İstihdamının Arttırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması
konulu Başbakanlık genelgesi, kadınların sosyoekonomik konumlarını güçlendirmiş, toplumsal yaşamda

kadın erkek eşitliğinin sağlanması, sosyal kalkınma amaçlarına ulaşabilmesi için kadın istihdamının artırılmasını sağlamıştır. Sadece bu değil, kadına yönelik birçok yasal düzenlemeye imza atılmıştır gerek Türk Ceza Kanunu'nda gerek Medeni Kanun'da gerek İş Kanunu'nda ve anayasal düzenlemelerde kadının daha güçlenmesi, ekonomik anlamda, bireysel anlamda güçlenebilmesi adına birçok yasal düzenleme yapılmıştır. Nitekim adı geçen önergede de bu ifade edilmektedir ama uygulamada yaşanan aksaklıklarda bundan sonraki süreçte mutlaka gereği yapılmalıdır.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/22)

Hepimiz biliyoruz ki şiddet yalnız aile içinde sınırlı kalmıyor. Örneğin iş yerinde uğranan şiddet yani mobbing ağırlıklı olarak kadınların sorunu. Bu konu Hükümet tarafından hemen hiçbir zaman gündeme getirilmemekte, ancak kadını istihdamdan çekmek de bir sonuç getirmemektedir.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/37)

İş gücü piyasasında zorluklarla karşılaşan kadınlar, gençler, uzun süreli işsizler, özürülüler ve eski hükümlüler için fırsat eşitliği sağlanacaktır. Kadınların iş gücüne ve istihdama katılımlarının artırılması amacıyla çocuk ve diğer bakım hizmetlerine erişimleri kolaylaştırılacaktır." Çok iyi bir temenni ama dediğim gibi, naif, hoş bir temenni. Çünkü, Sayın Maliye Bakanı Mehmet Şimşek Bey, geçtiğimiz günlerde burada bir metin okudu, 2011 yılı ekonomik raporunu. 2011 yılı ekonomik raporunda şunlar var: İstihdam düzeyinin yükseltilmesi için iş gücü yükünün azaltılması kapsamında yaptıklarını saydı Sayın Şimşek. "Sağlık merkezi açma ve kreş zorunluluklarının esnetilmesi..." Bu esnetme sanıyorum ki yukarıya doğru değildir, aşağıya doğrudur.

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP 2/37)

Bütçede en az pay hiçbir sosyal güvencesi bulunmayan kesime aittir. Örneğin, tarım sektöründe, ev içi hizmet sektöründe ağır işçilik yapan kadının gelecek sigortası yoktur, sağlık sigortası yoktur, üstelik devlet de bu durumu görmezlikten gelmektedir. Hiçbir sosyal güvencesi olmayan kadın nasıl güçlendirilecektir, buna bütçede cevap yoktur.

EMİNE ÜLKER TARHAN (CHP 2/37)

Bir de şu soruyu sormak istiyorum: Bugün emekçilerin köleleştirilmesini, kadın-erkek eşitsizliğinin derinleşmesini ve kadınların istihdamdan tamamen çekilmesini, neredeyse kadının adının istihdamdan yok olmasını sağlayanların, aslında oturup kendileriyle bunun muhasebesini yapması gerekir ve beddua söylemlerini ağızlarına alırken altmış yıldır bu ülkeyi kimin yönettiğini, hangi sağ iktidarların bizi bugüne taşıdığını da değerlendirmesi gerekir diye düşünüyorum.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/37)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kadın istihdam sorunu Türkiye'nin en büyük sorunlarından biridir. Türkiye 2010 Temmuz ayı istatistiklerine göre yüzde 30 kadın istihdamı oranı ile Avrupa Birliği ülkelerindeki ortalama yüzde 62 olan bu sayının çok gerisindedir. Yine kadınların iş gücüne katılım oranı da yüzde 30 civarındadır. İşsizlik oranı tüm Türkiye'nin yüzde 11'lere çıkmış durumda iken kadınlarda bu oran yüzde 13'tür. Kadınların iş gücüne katılım oranlarına baktığımızda ise tablonun 2002 yılından beri hiç değişmediğini görmekteyiz. Daha ayrıntıya girdiğimizde, Türkiye'de çocuk sahibi kadınların istihdam oranı OECD Kadın Raporu'na göre yüzde 20'lerin altına düşmektedir. Oysa bu oran Avrupa Birliği ülkelerinde ortalama yüzde 45 civarındadır. Yani eğer bir de çocuklu bir kadınsan, çalışma hayatında olma ihtimalin beşte 1'e düşüyor. Bütün bunlara rağmen iş gücüne katılabilen kadınlar ise erkeklerden daha az ücret almaktadır. Yine, yapılan araştırmalar göstermektedir ki kadınlar daha çok ücretsiz işlerde, sosyal işlerde çalışmaktadır. AKP Hükümetinin 2010 yılında «Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması» adı altında çıkardığı genelge eksikliklerine rağmen önemli bir adım olmuştur. Ancak rakamlarla görüldüğü üzere kadın istihdamında bir gelişme sağlanmamıştır. Aksine, 2002 yılında kadın işsizlik oranı yüzde 9,4 iken 2010 yılında yüzde 13'e çıkmıştır. Türkiye ILO'nun kadın erkek eşitliğini sağlayan ve kadın istihdamını teşvik eden 100, 111, 122 ve 142 sayılı sözleşmelerini imzalamış bir ülke olmasına rağmen kadın istihdamında başarısızdır.

MİHRİMAH BELMA SATIR (AKP 2/37)

Avrupa Birliği ve ILO normlarına uygun olarak hazırlanan İş Kanunu'nda dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, din, mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamayacağı ilkesi temel alınmıştır. Avrupa Birliği mevzuatına uyum kapsamında, çalışanların hakları güvence altına alınmış, ayrıca kısmi çalışma, çağrı üzerine çalışma, telafi edici çalışma, kısa çalışma gibi esnek çalışma modelleri yasal dayanağa kavuşturulmuştur.

.....
Aynı şekilde 2011 yılı başında yapılan yasal düzenlemeyle gençler, kadınlar ve özürli istihdamına yönelik özel çalışmalar yapılmıştır. Dönemimizde kadın ve gençlerin istihdamını artırıcı özel önlemler alınmış, istihdam üzerindeki yükler azaltılmıştır. Özellikle kadınların istihdam edilebilirliklerini artırmak, iş gücüne katılımlarını önleyen engelleri azaltmak amacıyla Kadın İstihdamının Desteklenmesi operasyonu uygulamaya konulmuştur. Bu kapsamda yürütülen 131 proje ile 4 bin kadınıma girişimcilik eğitimi, 1.200 kadınıma çocuk ve yaşlı bakım eğitimi, 12 bin kadınıma istihdam garantili kurs, 18 bin kadınıma kariyer danışmanlığı ve rehberlik hizmetleri verilmesi hedeflenmiştir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP 2/45)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu madde üzerinde görüşmek üzere ben söz aldım.

Belki de bütün grupların hemfikir oldukları ve oy birliğiyle geçmesini istedikleri bir madde bu. Bu maddede biz neyi değiştiriyoruz ya da hangi düzenlemeyi yapıyoruz? Ben uygulamadan gelen bir avukat olmam nedeniyle içimizi, canımızı çok yakan bir konuydu bu ve müvekkillerimize hesabını veremediğimiz bir konuydu. Bu konuda, bu maddeyle şunu düzenliyoruz: Çiftçi kadınların, tarım BAĞ-KUR'ulusu kadınların 2003 yılı öncesinde, aile reisi kavramına dayanması nedeniyle, Medeni Kanun'daki aile reisi kavramı nedeniyle bunların borçlanmaları mümkün olmuyordu. Normal koşullarda erkekler 1994 yılından itibaren eğer vergi tevkifatları kesildiyse erkeklerin burada borçlanmaları ve BAĞ-KUR tescilini yaptırmaları mümkün iken kadınlar BAĞ-KUR tevkifatını yaptırsalar dahi aile reisi niteliğinde olmadıkları için kadınların BAĞ-KUR tescili kurum tarafından yapılmıyor, bu konuda davalar açılıyor. Bu davaların sonucunda da -mahkemeler bunu kabul ediyor ama- bunun sonucunda ne oluyor? Çok fazla zaman geçmiş oluyor, ayrıca çok fazla masraf yapılmış oluyor, bunun yanında da devlet de buradan çok ciddi zararlar görüyordu çünkü SSK kurumu bu nedenle çok ciddi vekâlet ücretleri ve masrafları ödemek durumunda kalıyordu. İşte, biz, bu maddeyle kadınların aile reisi kavramının 2003 yılı öncesinde de aranmaması gerektiği konusunu düzenliyoruz ve olması gereken bir düzenlemeydi bu. Bunun dışında, zaten çiftçi kadınlarımız bizim gerçekten sosyal güvenceden yoksun olan insanlardır. Ben biraz önce de Sayın Bakanımıza sordum «İşçi kadın için doğum borçlanması tanınıyor, ama tarım BAĞ-KUR'ulusu ve esnaf kadın için doğum borçlanması neden tanınmıyor?» dedim. Bakanımız da dedi ki: «Onlar primlerini ödeyebilirler.» Ama şöyle düşünelim: Çiftçi kadın ve esnaf kadın doğum yaptıktan sonra çalışmadı, vergi kaydını kapatmak durumunda kaldı, daha sonra ileride mali durumu düzeldi ve bu döneme ilişkin de doğum borçlanması yapmak istiyor, o zaman neden bundan yararlanmasın? Neden işçi kadın yararlanırken çiftçi kadın aynı hükümlerden yararlanmasın? Bunun mutlaka bu düzenlemeye girmesi gerekiyor, bundan sonraki düzenlemelerde olması gerekir diye düşünüyorum. Bunun yanında, bir de uygulamada yapılan bir hatalı işlem var. Askerlik borçlanması yapan erkekler için geçmişte sigortalı olunması aranıyor mu? Hiçbir şekilde aranmıyor. Geçmişte sigortalı olmasa da erkekler askerlik borçlanmalarını yapabiliyorlar ve sigortalılıkları o kadar süre geriye gidebiliyor. Peki, kadınlar için, yani doğumunu yaptı, daha sonra sigortalı oldu, daha sonra BAĞ-KUR'ulu oldu, bu kadınlar için neden geriye doğru bir borçlanma yapılamasın, doğum borçlanması yapılamasın? Erkekler için bu hak veriliyor da, askerlik öncesi bir sigortalılık aranmıyor da, sigortalı kadın için ve tarım BAĞ-KUR'ulusu kadın için, esnaf kadın için, öncesinde neden herhangi bir sigortalılık aransın?

Bence, bu da gerçekten hakkaniyete uygun olmayan, eşitlik ilkesine aykırı bir uygulamadır, bu uygulamanın da bir an önce düzeltilmesi gerekiyor. Zaten yasaya baktığımızda, 5510 sayılı Yasa'nın 41'inci maddesine baktığımızda, 41'inci maddede bu konuda düzenleyici ya da engelleyici herhangi bir hüküm yok, ancak SSK'nın bu konudaki bir genelgesi sonucunda yanlış bir uygulama var, elbette kurumlar da buna uygun davranıyor ve mahkemeler de zaman zaman bundan etkilenabiliyorlar. Bu SSK genelgesi kaldırıldığı takdirde, doğum borçlanması öncesinde sigortalı olma şartının aranacağı şeklindeki genelge kaldırıldığı takdirde, o zaman bu kadınlar, sigortalı kadınlar bu doğum borçlanmasından yararlanabilecekler, bir hakkaniyet gasbı da ortadan kalkmış olacaktır diye düşünüyorum.

HÜLYA GÜVEN (CHP 2/55)

(Bakan Fatma Şahin'e hitaben)

28 Eylül 2011 tarihinde yazılı medyada yer alan haberlere göre Milli İstihbarat Teşkilatına personel alımı için açtığı sınavda erkek olma şartı konulmuştur. Son üç dönemdir personel alım sınavında kadınların başvuru yapması bile engellenmektedir.

1- Bu durum Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan «Kadınlar ve Erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.» cümlesine aykırı değil midir?

2- Kadınların MİT sınavlarına alınmamasının gerekçesi nelerdir?

3- Bu konuya Bakanlığınızın yaklaşımı nasıldır? MİT'e kadınların da sınava alınması için girişimde bulunacak mısınız?

4- İstiklal Mücadelesinde her türlü zorlukla mücadele edip, cesurca savaşarak, ülkemizin bugünlere gelmesinde emeği olan kadınlarımızın bu görevlerde bulunamaması doğru mudur?

RUHSAR DEMİREL (2/64)

Ve benim şükürle zikrettiğim bir konu var şiddet konusunda kadına yönelik, bunu nereye çekerseniz oraya gidebilir bir şey: Türkiye'de mobbing azaldı biliyor musunuz? Çünkü istihdamda kadın kalmadı, hamdolsun! İstihdamda kalmayan kadının mobbinge uğraması diye bir şey de tabiatıyla söz konusu olamıyor ancak bu ironik gerçekliği bir yana bırakarak kadın konusunu siyasi parti ideolojisi çerçevesinden çıkarıp memleketin ve dünyanın gündemi diye kabul etmek bence en doğrusu olur ve on bir-on iki yaşlarında sayısız kız çocuğuyla ilgili tatsız örnekleri her gün gazetelerden, medyadan görüyoruz.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/72)

Dolayısıyla, burada bir eşitlik olmamasına rağmen, gün boyunca yapılan konuşmalarda genel sağlık sigortasına ve emeklilik haklarıyla ilgili yapılan «intibak» adı altındaki düzenlemeye atf yapıldı. Ben, bir eşitlikli uygulamayı da genel sağlık sigortası kapsamında dile getirmek istiyorum: Kadınlar aleyhine bir eşitlikli. Erkekler sigortalılık öncesi askerliklerini borçlanabilmelerine rağmen, biz kadınlar sigortalılık öncesi doğumlarımızı borçlanamıyoruz. Oysa 2010 yılında yapılan referandumda «Hanım kardeşlerimize ve engellilerimize hak getiriyoruz.» cümlesi neredeyse partinizin sloganı hâlindeydi. Biz hanım kardeşler bu hakkı istiyoruz efendim. Eğer Bakan olarak bu konuda bir güç kullanırsanız Bakanlar Kurulunda, hanımların sigortalılık öncesi doğum haklarının sigortalılık kapsamına alınması için, bütün hanım kardeşleriniz memnun olacak. Ama sosyal güvenlik sistemiyle ilgili çok büyük bir eksiklik olmuş bu ülkede. e-SGK sitesine girdiğinizde «En çok sorulan sorular» diye bir kısım var, elliye yakın soru. Oradaki cevaplarda mesela «Eğer on sekiz yaşından önce evlenirseniz kim sizin sosyal güvencenizi karşılayacak?»a kadar detaylı konular var. Hani çocuk gelinler, çocuk damatlar olmasın diyoruz ama bu konuda yol göstericilik var. Fakat bir konuda yol göstericilik atlanmış, orada diyor ki: «Yirmi yaşına kadar lisede okuyan birisi ailesinin sosyal güvenlik kapsamındadır, eğer üniversite okuyorsa da yirmi beş yaşına kadar.» Yirmi yaşına kadar lise okumuş bir delikanlı, bir genç kız velev ki tıp fakültesi okumak istedi, hazırlık dâhil yedi yıl okur en az, sene kaybı olmazsa. Oysa Sağlık Bakanımız sürekli bize ne diyor? «Türkiye'de doktor yok.» Ama sanıyorum ki Sağlık Güvenlik Kurulu buna inanmıyor, inanıyor olsalar hekimlerin bundan sonra daha fazla bulunabilmesi, bu ülkede gençlerin tıp fakültesi okuyabilmeleri adına, üniversite okuyan gençler için, madem yirmi yaşına kadar lise okuyor, yirmi yedi yaşına kadar üniversite okuyanları güvenlik kapsamına almayı düşünürlerdi. Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili bürokratları Bakanı tezip edersesine, üniversiteli gençleri yirmi beş yaşında güvence kapsamından çıkarıyorsa kimse tıp fakültesi okumak istemez, dolayısıyla Türkiye'deki doktor açığı -Bakan Bey doğru söylüyorsa- büyür. Ha, bu, eğer, «Yurt dışından doktor getireceğiz nasılsa, buradakiler okumasın.» adınaysa bunu da ifade etmekte fayda vardır sanıyorum. Tabii, biz hanım kardeşlerin haksızlıkları bitmiyor. Mesela, kısa süreli çalışanlar ve ev hizmetlerinde çalışanlarla ilgili bir haksızlık var. Bunu niye «Bizler için.» diyorum çünkü bu, daha çok kadınlarla ilgili bir çalışma kolu ve bu kolda da genel sağlık sigortası kapsamında otuz günün altındaki primlerini kendileri ödemek zorunda bırakılıyor insanlar.

.....

Ben bir şeyi daha hatırlatmak istiyorum: Burada sürekli konuşulurken altı çizilen bir konu var, «Dünyada büyümede 1'inciyiz.» diye. Bir konuda dünyada 1'inci olmak her zaman cazip değil yani bu konuda 1'inci

olmuş olabiliriz. İstihdamda ne yapmışız? Kadın haklarında ne yapmışız? Kalkınmada hâlâ 85'inciyiz. Sayın Babacan geçen gün söyledi zaten, «Eğitim sorununu çözmeden bu konuyu halledemeyiz.» diye ama Türkiye'de bu birincilik vurgusu o kadar çok yapılıyor ki bazı konularda, «Şunun birincisiyiz, bunun birincisiyiz, şuna ilk imzayı biz attık?»

RUHSAR DEMİREL (2/75)

Ayrıca, bu yapılan düzenlemeyle kadınlara maddi yardım yapılacağına dair bir ibare var. Sayın Bakan gayet iyi hatırlayacaktır, bütçe görüşmelerinde de bu konuyu dile getirmiştik hepimiz, Bakanlığının yaklaşık 8 milyar bütçesi var, bunun 4,1 milyarı görev zararı diye görünüyordu bütçe yapılırken. Bütçe zamanı zaten Bakanlığın bütçesinin yarısı zarardı. Peki, Sayın Bakan, bu konuda kaynakları nereden bulacaksınız? Bu konuda bir çalışmanız var mıdır? Çünkü Sayın Maliye Bakanının bütçe görüşmeleri sırasında yaptığı bir konuşma var, dağıtılan kitapçıklarda da mevcut, istihdamın üzerindeki yükü azaltmak adına kreş açma zorunluluğunu esnetmek gibi bir yaklaşımı olduğunu Sayın Maliye Bakanı Şimşek o toplantılarda zikretmişti. Ancak siz bu parayı nereden bulacaksınız; bu kadınlara bunu vadederken gerçekleştirme yüzdeniz ne olacaktır; ben merak ediyorum. Ama bir şeyi de hatırlatmak isterim: Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak, benim de imzamin bulunduğu, Sayın Mehmet Şandır ve Zühal Topcu Hanımefendi ile birlikte verdiğimiz nafaka alacaklarından doğan hak kayıplarının telafisi için sunduğumuz bir yasa tasarısı var, belki o yasa tasarısı size kaynak bulma konusunda yardımcı olur. Biz umuyoruz ki bir an önce o yasa tasarısı Meclisin gündemine gelsin ve nafaka alacaklarından doğan hak kayıpları telafi edilsin.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

Yine, sayın milletvekilleri, tabii ki kadınların sorunları sadece işte bu yasalarla düzenlenecek sorun değil, sadece şiddet sorunu değil, kadınlar birçok alanda aslında ciddi sorunlarla karşı karşıya kalıyor. Özellikle kadın istihdamı sorunu Türkiye'nin en büyük sorunlarından birisidir. Türkiye, 2011 Temmuz ayı istatistiklerine göre, yüzde 30 kadın istihdamı oranıyla Avrupa Birliği ülkelerindeki yüzde 62'nin çok gerisinde yer almakta. Yine, kadınların işgücüne katılım oranı yüzde 30'larda seyretmektedir. İşsizlik oranı tüm Türkiye için yüzde 11'lere çıkmış durumdayken kadınlar için bu oran yüzde 13'lerde.

Kadınların iş gücüne katılım oranlarına baktığımızda ise tablonun 2002 yılından beri hiç değişmediğini görmekteyiz. Yani, o kadar yasal düzenlemeler yapıyoruz, sözde kadınlar lehine etkinlikler yapıyoruz ama 2002'den beri, yani sizin iktidarınızdan beri hiç değişmiyor bu tablo ve kadınlar giderek yoksullaşıyor. Aslında, bu yoksulluk aynı zamanda kadına şiddet olarak dönüyor. Bu, şiddet politikalarının ortadan kaldırılması meselesi açısından da önemli.

OECD Kadın Raporu'na göre yüzde 20'lerin altına düşmektedir Türkiye'deki kadınların istihdam oranı, oysa bu oran Avrupa Birliği ülkelerinde yüzde 45 civarındadır. Biz her yasayı Avrupa'ya göre çıkarıyoruz ya, niye istihdamı Avrupa'ya göre düzenlemiyoruz o zaman? Yani Avrupa Birliği sürecinde, bütün yasalarımıza oradan atıfta bulunuyoruz. Bu çok ciddi bir sorun, bunların geliştirilmesi bizim temel sorunlarımızdan birisi. Yine, diyelim ki ev eksenli çalışan kadınların durumu çok daha vahim. Hani, genel tablo vermek istemiyorum ama bu kadınlar işçi bile sayılmıyor, sömürüleri var. Diyelim ki bir evde çalıştığı için pencereden düşüp hayat mücadelesi verenler var ve ne sigortası karşılanıyor, çünkü bunlar kayıt dışı çalışıyor ve bu kadınların? En azından ILO'nun 189'uncu maddesinin imzalanması konusunda kadın bakanlığımızın, daha doğrusu, kadın bakanlığı değil, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının daha etkin görev alması gerekir diye düşünüyorum çünkü mesele sadece istihdamdaki kadınlar değil, yaşamın alanındaki tüm kadınlarda bu şeyden bahsetmek önemli diye düşünüyorum.

RUHSAR DEMİREL (2 /75)

8 Mart, 1857 yılında New York'ta bir tekstil fabrikasında çalışma koşullarının kötü olması nedeniyle grev yapan işçilerle ilgili bir gündür ve o işçiler, polis müdahalesi sırasında fabrikaya kilitlendiklerinden daha sonra çıkan yangında kendilerini kurtaramamış ve ölmüşlerdir. 129 tane ölen kadın adına, 1857 yılında olan bu olay, ta ki 1977'lerde dünyada kadınların, emekçi kadınların günü diye tespit edilmiştir. Dolayısıyla 8 Mart güzel bir gün değildir ama ben o zihniyeti çok da kınamıyorum çünkü maden ocağında ölenlere «Güzel öldüler.» demekten çok farklı bir şey değildir. Ancak şöyle bir durum da var tabii. Neden yapıldığını, ne amaçla tespit edildiğini, yani öyküsünü bilmediğimiz günler için «kutlama günleri» tabirini

kullanıyoruz. Oysa öyle günler, öyle olaylar yaşanıyor ki memleketimizde, hafızalarımızda o kadar canlı ki bunlar, başka ülkelerin kadınlarının ölümleri üzerine yapılan günleri anarken kendi kadınlarımızı atlıyoruz. Bakın, ben size birkaç isim okuyacağım: Güldane Çiftçi, Özlem Ünal, Bircan Karataş, Naciye Karadeniz, Nebahat Salkım, Altun Yüksek, Fikriye Özentürk ve Nuriye Can. Sanıyorum, bu kişileri, bu merhumeleri tanıyanlar dışında hemen hiçbiriniz hatırlamıyorsunuz. Tarih çok eski değil, 9 Eylül 2009. İstanbul'da bir sel felaketinde, Trafik Kanunu'na aykırı bir şekilde düzenlenmiş bir servis aracında, taşımaya uygun olmayan bir servis aracında, çalıştıkları tekstil fabrikasına gitmeye çalışırken araçta sel felaketi sırasında kilitli kalarak ölen 8 tane kadın. 1857 yılında New York'ta kilitli kalıp ölen kadınlar için 1970'lere kadar varan bir mücadele sürdüren dünyanın farklı ülkelerindeki insanlar kendi kadınlarının ölüm günlerinin bütün dünyada anılması için çalışırken, biz, daha Eylül 2009'da ölmüş 8 tane kadını hiç hatırlamıyoruz. E, peki, biz hatırlamıyoruz da başkaları hatırlıyor mu?

Mahkeme tutanaklarından ben size birkaç cümle okumak istiyorum. İş yeri sahibi, iş yerinin idare amiri, bunlar mahkemede ifade verirken bu 8 tane, sel felaketinde ölen kadın işçi için şunları söylemişler? «Maalesef kader ağlarını örünce insan neticeye mâni olamıyor. Ateşin çaresi su, suyun çaresi yok. Beraatimi talep ediyorum.» diyen yöneticilerin olduğu bir ülkedeyiz. Dolayısıyla, başkalarının günlerini kutlama konusunda, başkalarının tespit ettiği günleri yâd etme anlamında çok cevval davranıyoruz: Aman, 8 Marta bir yasa yetiştirelim!

TÜRKAN DAĞOĞLU (AKP 2/75)

Şiddete uğrayan kadının sessizlik çemberini kırması için AK PARTİ olarak elimizden gelen özveriyi gösteriyoruz ve göstereceğiz. Bunun için de kadının ekonomik anlamda güçlenerek kocasının karşısında daha dik bir duruş sergilemesi için birçok önemli girişimde bulunuyoruz. Uzun süredir yürütülen mikrokredi projelerinin özellikle kırsal alanda kadının aile içinde statüsünün güçlendirilmesi açısından başarısı aşikârdır. Bunun yanı sıra, şubat ayında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı arasında imzalanan protokolle İŞKUR'un toplum yararına yürüttüğü çalışma programlarında kadın sığınma evlerinde kalan şiddet mağduru kadınların iş edinmelerine öncelik verilecektir. Kadına yönelik şiddetin tam anlamıyla önlenmesi için yasal ve uygulamaya dönük düzenlemelerin yapılması elbette bir kazançtır ancak yeterli değildir. Bu anlamla ilgili tüm paydaşların bu süreçte ellerini taşın altına koymaları gerekir. Örneğin, barolar ve kadın sivil toplum kuruluşları kanun konusunda bilgilendirme toplantıları düzenlemelidir. Kırsal kesimdeki kadınlara erişimde görsel ve yazılı medya, yasa ile gelen haklar hakkında bilgilendirmelerde bulunmalıdır.

İLKUR DENİZLİ (AKP 2/76)

Kadınlarımız olmasa, onları üretim süreçlerine dâhil etmesek üretimimizi de artırmamız mümkün değil. Nüfusun yarısını oluşturan bir kitlenin üretime yeterince katkı vermediğini düşünebiliyor musunuz? Tarımda, sanayide, hizmet sektöründe kadının katkısının eksik kalmasına, çağdaş dünyanın rekabete dayalı ekonomi sisteminde yer var mıdır acaba?

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (CHP 2/76)

Dünya Ekonomik Forumu'nun 2011 raporuna göre, kadınların ekonomik hayata katılımı ve fırsat eşitliği konusunda Türkiye 135 ülke arasında ancak 132'nci sıraya yerleşebildi. Kadına karşı şiddetin büyük ölçüde kadın ve erkek arasındaki ekonomik ve sosyal dengesizlikten kaynaklandığını düşünürsek sıralamanın çok da yersiz olmadığını görüyoruz. Kadınların Türkiye'de istihdam içindeki payının düşüklüğü, uluslararası platformlarda, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler yetkilileri tarafından çeşitli raporlarda zaman zaman belirtiliyor. Peki, bu şartlar altında Avrupa Birliğine tam üye olmayı hedefleyen Türkiye, Avrupa Birliğinin kadın istihdamını yüzde 60'a çıkarma hedefine nasıl ulaşacak? 1990 yılında kadınların istihdama katılımı yüzde 34 oranıyla bu hedefe daha yakinken şu anda yüzde 30'u bile tutturamıyoruz.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/76)

Diğer bir konu, aslında bugün Dünya Emekçi Kadınlar Günü ve birçok kadın ve birçok işçi aslında işten atılmış durumda. Üç yüz elli üç gündür direnişte olan Kampana Deri işçileri var, Hey Tekstil işçileri var. Bu konuda Bakanlıkta herhangi bir veri var mı? Yani, bugüne kadar kaç tane kadın iş yerinden edildi, sendi-

kalı mücadele nedeniyle işten çıkarıldı ve bu kadınların durumunu gidermek için, yani buradan mağduriyetlerini giderme konusunda Bakanlığın, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bir çalışması var mı?

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/76)

Şimdi, kadının ikinci görünür olduğu alan da çalışma hayatı demiştik. Burada da maalesef karşımızda çok olumsuz bir tablo olduğunu görüyoruz. Burada da maalesef kadını 34 OECD ülkesi içerisinde en alt sırada yer aldığı gibi yüzde 27'lik istihdam oranıyla da maalesef gene Avrupa Birliği ülkelerinin ortalaması olan yüzde 57'lerden çok uzaktadır.

SENA KALELİ (CHP 2/76)

Öte yandan, Dünya Ekonomik Forumu'nun Cinsiyet Uçurumu Raporu'na göre kadının ekonomiye katılımında, Türkiye, son yirmi yılda ilerleyeceğine gerilemiştir. Türkiye'de kadınların iş gücüne katılım oranı giderek düşmektedir. Son on yılda artan şiddetin de bu bağlamda değerlendirilmesi, çözüme yönelik arayışlar için önemli bir referanstır.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/121)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına verdiğimiz bu önergeyle istisnalar içinde bulunan «Ev hizmetleri» fıkrasının çıkarılmasını istemiştik. Ben bu konudaki açıklamaları yapmak üzere huzurunuzdayım.

Efendim, aslında, Sayın Bakanın Bütçe Kanun Tasarısı için 14 Aralık 2011 günü bastırıp bütün dağıttığı metni açarsanız eğer -elinde olanlar-42›nci sayfada Sayın Bakana ait şöyle bir cümle var: «Bütün çalışanları kapsayan iş sağlığı ve güvenliği kanunu taslağının en kısa sürede yasalaşmasını hedeflemekteyiz.» diyor Sayın Bakan. Biz de işte bu cümleden olmak üzere «Madem bütün çalışanlar kapsam içinde olacak, öyleyse ev hizmetlerinde çalışanlar niye kapsam dışı kalsın?» diye bu önergeyi verdik. Ancak kendilerinin bütçe nedeniyle dağıttıkları kitapçıktaki «Tüm çalışanlar kapsam içine alınacak.» ifadelerini şu anda «Kattılamıyoruz.» diyerek tekzip etmiş bulunuyorlar.

Ayrıca, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak, ev işlerinde çalışan -kayıt dışı çalışma ki bunların çoğunluğu- bu kişilerle ilgili bir Meclis araştırma önergemiz var bizim Mecliste bekleyen. Bu önergemiz eğer kabul edilip de gündeme gelse ve bir araştırma yapılsaydı görülecekler şuydu: Ev hizmetlerinde çalışanların çoğunluğu kadın ve bu kadınların pek çoğu kayıt dışı çalışan kadınlar. Geçtiğimiz yıl tahminen 51 tane kadının ev hizmetlerinde çalışırken hayatını kaybettiğine dair gazetelerden toplanmış haberler var. İşte, kadınların bu kadar hayatını tehlikeye attıkları, kayıt dışı, güvencesiz ve çok ucuz bir fiyata çalıştırıldıkları bu ev hizmetleri tam da toplumsal cinsiyet ayrımına vurgu yapan bir durumda.

Bu sebeple de ben, yine, Çalışma Bakanlığına ait bir kitapçıktan cümleler okumak istiyorum size: «Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik faaliyetleri desteklemeyi amaçlamaktadır. Türkiye'nin mevzuatını, AB'nin çalışma hayatında toplumsal cinsiyet eşitliği mevzuatı ile desteklemek, toplumsal cinsiyet eşitliği müktesebatı ile uyumlaştırmak Bakanlığımızın sorumluluğudur.» şeklinde Bakanlığınızca yayınlanmış kitapçıklarda sizlerin kabulüyle yayınlanmış yazılar var. Efendim, «Bu kitapçıklar yayınlanıyor, nasılsa kimse okumuyor.» diye düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Gördüğümüz gibi çok ciddiyle okuyoruz, altlarını çiziyoruz hatta ve buralarda toplumsal cinsiyete çok ciddi vurgular var. Tekraren söylüyorum, ev hizmetlerinde çalışanların büyük bir kısmı kadınların oluşturduğu bir grup ve bu kadınlar iş güvencesiz, gelecek güvencesiz olarak çalışıyorlar. İstisnadan çıkarılması, bu ülkede kayıt dışı çalışan kadınlarımızın can güvenliği başta olmak üzere, hayata dair farklı güvenceleri elde etmeleri adına önemli ve bu önemlilik tam da AB'ye uyum için çıkarılmak istenen bazı tasarılarla toplumsal cinsiyet göz- lüğüyle bakmak adına çok daha değerli bir anlam kazanıyor diye düşünüyorum.

Ben yüce heyetinizden bu önergeye, bu açıklamalardan sonra bir kez daha düşünüp destek vermenizi rica ediyorum. Saygılar sunuyorum.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 2/121)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 277 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 3›üncü maddesi üzerinde söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Bu gece sabaha karşı yapılan menfur saldırıda hayatını kaybeden şehitlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum.

Tüm ülkemizi yasa boğan bu çirkin saldırıyı şiddetle kınıyorum. Ayrıca, geçtiğimiz hafta sonunda, devletin sorumluluğu altında olan, tutuklu da olsalar, hükümlü de olsalar canları devlet korumasına emanet edilen yurttaşlarımız yanarak can verdiler. Bu elim olayda hayatlarını kaybeden yurttaşlarımıza da Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır diliyorum. Olayın tüm yönlerinin ve bu cinayetlerde sorumluluğu olanların bir an önce ortaya çıkarılması gerekmektedir.

Biliyorsunuz, bu kanunun görüşmeleri sırasında da yeni hizmet binası inşaatında meydana gelen kazada bir işçimizi kaybettik. Bu, ülkemizin iş güvenliği açısından katetmesi gereken çok yolu olduğunu ortaya koymaktadır. Kaybettiğimiz işçimize de Allah'tan rahmet diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre ülkemizde kadınların iş gücüne katılım oranı yüzde 28,8'dir, işsizlik oranı ise yüzde 11,3'tür. Bu oranların, OECD ülkeleri, AB ülkeleri, gelişmiş ülkeler arasında en kötü oranlar olduğunu söylememe herhâlde gerek yoktur, bunu zaten hepimiz biliyoruz. Maalesef konu kadınlar, insan hakları, basın özgürlüğü ve hukukun üstünlüğü olunca ülkemizin uluslararası karnesi hep kırık notlarla dolu oluyor. Bu durumu kanıksamış olanlar da olabilir ancak bir cumhuriyet kadını, bir birey olarak ben bu duruma çok üzüldüğümü ve alışamadığımı belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın başında da belirtmiştim, her 3 kadından 1'i iş gücüne katılmaktadır. Günümüzle karşılaştırma yapılabilmesi için bir örnek vermek istiyorum: 1970 yılında çalışabilecek kadın nüfusunun yüzde 54'ü çalışma hayatına aktif olarak katılmaktaydı. Bahsettiğim, gelişmiş bir Avrupa ülkesi değil, 1970'lerin Türkiyesi. Bu istatistikler kadınlarımızın bugün çok ciddi bir istihdam sorunu yaşadıklarını göstermektedir.

Gayet tabii ki bundan daha olumsuz örnekler vardır. Örneğin, DPT'nin bir araştırmasında hane halkı reislerinin yani erkeklerin yüzde 76'sı, kadının ailedeki en önemli görevinin ev işi ve çocuk bakımı olduğunu ifade etmişlerdir. Ne yazık ki bu zihniyet ve bu anlayış, bugün de en yetkili ağızlar tarafından ortaya konulmaktadır. Bir taraftan kadınlara «3 çocuk, 5 çocuk doğurun.» denilmekte, diğer taraftan kreş açılması konusunda devlet üzerine düşeni yapmamaktadır. Bu, kadınlara «Siz çalışmayın, evde oturun, çocuk bakın, eşinize hizmet edin.» demekle eş değerdir. Buna rağmen, çalışmak isteyen kadınların önemli bir kısmı, yaklaşık yüzde 71'i kayıt dışı çalışmak zorunda kalmaktadır. Herhangi bir iş kolunda sendikalı olmaya kalktıkları an işlerinden olanlar da kadınlardır. Bir kriz sırasında ilk işten çıkarılanlar da kadınlardır. Üst düzey kamu yöneticiliği yapmaları esirgenenler de kadınlardır. 81 il içerisinde yalnızca 1 kadın vali olması, üst düzey yöneticilerin yalnızca yüzde 13 buçğunun kadın olması size makul geliyor mu? Anlaşılan o ki toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kurbanı olan kadınlar, iş yaşamı içinde de ikinci sınıf görülmektedirler.

Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak, imzamız olan uluslararası sözleşmelerle üstlendiğimiz bir yükümlülüktür. Bu, eğitim hakkından kız çocuklarımızın tam olarak yararlandırılmasıyla mümkün olacaktır. Bu, toplumsal zihniyet kalıplarının kırılması ile mümkün olacaktır. Ancak, her şeyden önce bu, kadınların temel hakkı olan gelir karşılığı çalışma hakkının tanınması ile mümkün olacaktır. Yüce heyetinizin, hangi kanunu tartışırса tartışsın bu hususu dikkate alacağına inanıyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

SAKİNE ÖZ (CHP 2/121)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı'nın 16'ncı maddesi üzerinde söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz burada bugün işçilerin yaşama hakkını konuşuyoruz yani en temel insan hakkını. Yükselen refah seviyesine karşın işçi ölümlerinin önüne geçilememesi, insanlığın karşı karşıya kaldığı en büyük çelişkilere biridir.

ILO kaynaklarına göre, her yıl 1,8 milyon kadın ve erkek, 12 bin çocuk işçi iş kazaları ve meslek hastalıkları dolayısıyla hayatını kaybetmektedir. Türkiye'deki tablo yüz karası olarak nitelendirilecek durumdadır. Her gün ortalama 3 işçinin yaşamını yitiriyor olması, yaşananların birer cinayet olduğunu ortaya koyuyor.

Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Milletvekili Kadir Gökmen Öğüt'ün önergesine yanıt veren Sayın Bakan tüyler ürpertici tabloyu ortaya koydu. 2002-2011 yılları arasında meydana gelen 735.803 iş kazasında 10.804 kişinin yaşamını yitirdiğini açıkladı. Buna 2012'de kaybettiğimiz emekçiler dâhil değildir.

Dikkat ederseniz, bu yıllarda iktidarda hep AKP vardı. Bir başka deyişle, AKP, işçi sağlığıyla ilgili tasarımı hazırlayana kadar 11 bine yakın insan ölmüştür. Ne yazık ki Türkiye'de iş kazalarının birçoğunun kayıt altına alınamıyor olması da meselenin büyüklüğünü görmemize engel oluyor. 83 milyon nüfusa sahip Almanya'da yılda 800 binden fazla kaza rapor edilirken 74 milyon nüfusa sahip Türkiye'de bu sayı 70 bin

civarındadır. Geçen hafta bölgede bir işçi kardeşimden telefon aldım, iş kazasında yaralanmış ama bunu belgelendirebilmek için ne yapması gerektiğini soruyor. Yani Türkiye’de işçi, iş kazasından sonra da çoğu zaman yapayalnız. Sayın milletvekilleri, ev hizmetlerinde çalışanlar bu konuda neden yok? Oysa onlar «Ev işçisiyiz, toz bezi değil.» diyerek seslerini duyurmaya çalışıyorlar. Farkındaysanız medyada sık sık cam silerken düşüp yaşamını yitiren temizlik işçilerinden bahsediliyor. Onları görmezlikten gelmeye hakkımız yok. Bu artık klasikleşmiş bir AKP yasa yapım mantığıdır. Kadın örgütlerine sormadan kadınlar hakkında yasa hazırlamaya çalışıyorsunuz, eğitimcilere sormadan eğitim sistemi değiştiriyorsunuz, çalışma koşulları hakkında fikri bile olmadığı emekçileri iş güvenliği şemsiyesine almıyorsunuz. Yalnızca ev hizmetlerinde çalışanlar değil kendi hesabına çalışanlar da yok ama onlar aslında en çok korunması gerekenler arasında. Söz aldığım 16›ncı maddede işverenin iş yerinde karşılaşılacak sağlık ve güvenlik riskleri konusunda işçileri bilgilendirmesinden bahsediliyor. Neden yalnızca riskler konusunda bilgilendiriliyor? Riskleri ortadan kaldıracak ya da en aza indirecek şekilde bilgilendirmesi gerekmez mi? Bu basit üslup farkı bile AKP›nin bu konuya işçinin değil sermayenin ve patronun gözlüğüyle baktığını gösteriyor.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/121)

Mesela ev eksenli çalışan kadınlar meselesi ciddi anlamda problem çünkü ev eksenli daha çok kadınlar çalışıyor. Bu konuda Meclis gruplarına da önerilerde bulundular, dediler ki: «Bizim hiçbir güvence hakkımız yok, zaten kayıtlı çalışmıyoruz, yaşadığımız alanda çok ciddi sorunlar var, sağlık sorunları yaşıyoruz.» İmece diye bir kurum var bu konuda çalışan, yine başka alanlarda, Ev Eksenli Çalışanlar Sendikası var. Onların ifade ettiğine göre, her yıl onlarca kadın bu alanda ciddi anlamda sorun yaşıyor ve bunlar sesini bile duyuramıyor. Şimdi, siz bunu kapsam dışında bırakmışsınız.

Yine, küçük atölyelerde, tekstil atölyelerinde çalışan insanlar var. Bunlar da diyelim ki, bu kapsam içerisinde birçok alanda sorunlarla karşılaşılıyorlar, bunu da kapsam dışında tutuyorsunuz. Bu, doğru bir yaklaşım değil. Madem bir kanun çıkaracağız, gerçekten işçilerin sağlığından bahsediyoruz, gerçekten emekçilerin hak ve özgürlük mücadelesine en azından bir katkı sunmak istiyoruz, o zaman doğru düzgün bir yasa çıkaralım. Sayın Bakan, biz biliyoruz, AKP Hükümeti her şeye ekonomik noktadan bakıyor. Bu noktadan bile bakarsanız bu önemli.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/121)

En son KESK üyeleri, özellikle kadın üyelerinin tutuklanması buna temel bir örnek. Kadın sekreterler tutuklandı. Oradaki temel sorun oradaki kadınların gerçekten kadın bilinciyle örgütlenmiş olması. Dikkat edin, Türkiye’de sendikal örgütlenmede kadınların neredeyse ismi yok denecek kadar az. KESK bu konuda bir adım ileride. KESK yönetiminde de kadın sekreterler, on beşe yakın kadın tutuklandı. Yani muhalifseniz iş yerinde çalışan, sesini duyuran sendikalar her zaman için dışında tutuluyor. İşte, toplu sözleşme görüşmelerinin ya da işçilerin sorunlarını, emekçilerin sorunlarını birlikte tartışma konusunda sıkıntı. Ya onlar işte kendilerini sokakta ifade etmek durumunda kalıyorlar? Bu önemli bir konu diye düşünüyoruz. Oysa demokrasilerde farklılıkları dinleyebilme ve farklılıklarla birlikte iş yürütebilme temel özelliklerden birisidir. Bu sağlanmadığı sürece siz istediğiniz kadar işçiler üzerinde yasal düzenlemeler yapın, bu gerçek olmayacaktır çünkü kendinize göre düzenleme yapmış oluyorsunuz. İşçilerin, emekçilerin taleplerine göre değil, daha iyi yaşam koşullarına göre değil, siz kendinize göre düzenlemiş olursunuz.

RUHSAR DEMİREL (MHP 3/7)

Ve burada gönüllere yelpaze, birbirimizi kandırmak gibi bir amacımız yok. “Yalnızca bir yasa olsun, adını da ben koymuş olayım, tarihe geçeyim” adına yapıyorsa bunlar, “Filan bakan zamanında çıktı, filan usta zamanında imzalandı.” denilecekse böyle bir yasaya Türkiye’nin iş hayatının hiç ihtiyacı yok. Türkiye’deki iş yaşamındaki insanların sosyal haklara, özlük haklarının iyileştirilmesine ihtiyacı var. Burada çıkıp herkes çok süslü sözler söyleyebiliyor. Sayın Bakanın Bakanlığı, bazı kadın istihdamıyla ilgili çok cafacalı sözler içeren küçük kitapçıklar yayımlıyor. Ben burada İş Sağlığı Kanunu görüşülürken de o kitabı altını çizip okumuştum kendilerine ama bunlar yalnızca kâğıtlar üzerinde kalıyor, işleyişte hiçbiri yok. Eğer bunları, mevzuatı yalnızca oluşturmak adına yapıyorsak gerek yok çünkü yetkililerin, karar vericilerin, Sayın Bakan ve yanındaki bürokratlarının asli görevi, çıkarılan mevzuatın bu ülkede uygulanmasını temin etmektir. “Yapamıyoruz, çıkaramıyoruz, görüşemiyoruz” sözleri ve heyetine yakışmıyor.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 3/7)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 197 sıra sayılı Toplu İş İlişkileri Kanunu Tasarısı'nın 26›ncı maddesi üzerinde söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu tasarı, sendikal örgütlenme hakkının kısıtlanmasına yol açacak birçok hüküm içermektedir. 12 Eylülle birlikte sendikacılara konulmuş siyasi yasaklarla ilgili düzenlemeleri, olduğu gibi korumaktadır. Grev hakkı konusunda bir ilerleme sağlanamadığı gibi bazı iş kollarında da gerileme mev-zubahistir. Aslına bakarsanız, nereden tutarsanız orada kalan bir tasarıdır ama yine de bir konuda Komisyona teşekkür etmeden geçmek istemiyorum. Tasarının ilk hâlinde olmayan «toplumsal cinsiyet eşitliği» kavramını dâhil etmişlerdir. Üzerinde konuştuğumuz bu maddede «Kuruluşlar, faaliyetlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.» denilmektedir.

Umuyorum, bu cümle hayata da geçirilir; umuyorum, başka alanlarda olduğu gibi «adı var, kendi yok» durumuna düşmez.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi ülkemizde kadınlar, kalkınmanın olanaklarından yeterli payı alamamakta ve yoksulluktan en fazla etkilenen kesimi oluşturmaktadırlar. Kadınlarımızın iş gücüne katılım oranları, hangi ülke gruplarını kriter alırsanız alın, hep en sonlarda yer almaktadır. Bu konuda tek bir örnek vermekle yetineceğim: Dünya Ekonomik Forumu Küresel Cinsiyet Uçurumu 2011 Yılı Raporu›nda ekonomik katılım ve fırsat eşitliği sıralamasında Türkiye, 135 ülke arasında 132›nci olmuştur. Ekonomik katılım ve fırsat eşitliği sıralamasında durumu Türkiye›den kötü olan üç ülke vardır; bunlar Suudi Arabistan, Yemen ve Katar›dır. Yalnızca bu tek gösterge bile kadınlarımızın hangi koşullarla karşı karşıya olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Değerli milletvekilleri, kadın emeği ve istihdamı, kadına karşı ayrımcılığın en yaygın olduğu alanlardan birisini oluşturmaktadır. Kadınlar iş gücüne daha az katılmaktadır. İşsizlikten, özellikle gençler arası işsizlikten kadınlar en fazla etkilenen kesimdir. Herhangi bir kriz olduğunda işten ilk çıkarılanlar kadınlardır ama işe alımda sırada kalırlar.

Çalışma şansı bulan kadınlar, kayıt dışı işlerde güvencesiz olarak çalışmak durumundadırlar. Aynı işi yapan kadınlar ve erkekler arasında ise ücret uçurumu bulunmaktadır. İş yerlerinde kadınlar kariyer duvarlarına çarpmaktadırlar. İşte bütün bunlar cinsiyet ayrımcılığının göstergeleridir.

Değerli milletvekilleri, bunları ortadan kaldırmak için toplumsal cinsiyet eşitliğini temel alan, makro düzeyde bütünlüklü ve zaman sınırlamalı politikalar uygulanması gereği vardır. Uluslararası deneyimler bunun ancak böyle olabileceğine vurgu yapmaktadırlar. Ancak bütün bunlar ortadayken toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleştirilmesi konusunda siyasi irade, kararlı bir davranış sergilemediği gibi, topluma «kadının yeri evidir.» mesajı iletilmekte, cinsiyetçi ve erkek egemen bir dil hayatın her alanına hâkim kılınmaktadır. «Kadın evde oturmalı, eş ve çocuklarına bakmalı» yargısı toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama konusunda en büyük engellerimizden biridir. Artık bu konuda şunu da görmek gerektiği kanaatindeyim: İyi niyet, kadınların sorunlarını çözmekte yeterli kalmıyor. Bu iyi niyetin ötesine geçen ciddi ve sürdürülebilir politikalar üretilmesi, kısa, orta ve uzun vadeye yayılan önlemler alınması gereklidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama modern Pakistan›ın kurucusu Muhammed Ali Cinnah›ın bir sözüyle son vermek istiyorum: «Dünyada iki güç vardır: Biri kılıcın gücü, diğeri kalemin gücü. Bu ikisi arasında da büyük bir çekişme ve rekabet vardır. Ancak her ikisinden de güçlü olan, kadınların gücüdür. Muhammed Ali Cinnah doğruyu söylüyor. Kadınlar, kadınlarımız her şeyi değiştirecek güce sahiptirler, yeter ki engel olunmasın, yeter ki gölge edilmesin. Hepinize sevgiler sunuyorum.

SENA KALELİ (3/19)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarih boyunca bilinen bir gerçek vardır. Tarih boyunca yapılan ilk sömürü ve baskı düzeni cinsiyet ayrımcılığına dayalı iş bölümüyle başlamış ve zamanla kadının emeğinin, bedeninin sömürülmesine ve baskılanmasına dönüşmüştür. Aslında, Anadolu kadını tarih boyunca üretim ve ticaretle uğraşmış ve kendi iç üretimiyle, en azından kendi aile ekonomisine katkı sunmuştur. Hayme Ana›dan bu yana kadınlar Ahilik geleneğini sürdürmüşler; dayanışma kültürüne, ekonomiye, üretime katkı sunma kültürüne her zaman hizmet etmişler ve Ahilik geleneğini Anadolu›dan itibaren geldikleri her noktada yaşatmaya devam etmişlerdir. Oysaki kadının iş gücüne katılım oranı o dönemlerde olduğundan giderek gerilemeye devam etmiştir. Osmanlıda kadın mum ticareti yaparak kayıtsız çalışmasını sürdürüyor ve şikâyet ediliyor olmasaydı kadının çalıştığını kayıtlara da maalesef geçiremeyecektik.

Bu büyük toplumsal sorun, kadına bakış açısı, zihinsel gerileme ne yazık ki giderek gelişmeye devam etmiştir. Günümüzde ücret ya da yevmiye karşılığı çalışan 4 kadından 1'i informel çalışmaktadır.

Evet, sıradan konuları sıra dışı kavrayabilen kadınlarımızın ekonomiye, siyasete katılımları dünyaya ve Türkiye'ye, barış ve ekonominin gelişimine katkı sunacaktır ama ne yazık ki yetersizliği kanıtlanana kadar her erkek ehil, ehliyetini kanıtlayana kadar her kadın yetersiz kabul edilmektedir. Bu bahtsız kadınlar kendi tahtlarını da yapamamaktadırlar, bahtlarına da ne yazık ki erkekler karar vermektedir.

Kadınların gelişimiyle ilgili, istihdama katılımıyla ilgili, ekonomik anlamda söz sahibi olmasıyla ilgili CEDAW'ın raporlarına, Dünya Ekonomik Forumu'nun raporlarına bakmamız? Cinsiyete dayalı gelişmişlik endeksinde, insani gelişmişlik endeksinde, maalesef, Dünya Ekonomik Forumu'nun Cinsiyet Uçurumu Raporu'nda, küresel raporlarda kadın-erkek eşitliğinde hep geri sıralarda olduğumuz görülmektedir. Bu âdeta bir zihinsel gerileme ve bu meselenin toplumsal sorun olarak kabul edilmemesinden, kadının ve erkeğin birbiriyle eşit görülmemesinden, bu eşitliği fırsat eşitliği olarak algılamamızdan ve ne yazık ki evde cinsiyetlendirilmiş işleri bu kadınların üzerinde bırakan cinsiyet körü politikalar nedeniyle kadınlarımız, ne yazık ki bugün gelişmeye, ekonomik gelişmeye katkı sunmaktan alıkonulmaktadır. Kadının yerini aile almıştır, eşitliğin yerini fırsat almıştır.

Evet, AB ilerleme raporuna baktığımız zaman da sosyal koruma konusunda bazı ilerlemeler olmakla birlikte -yüzde 84'ten 86 gibi bir ilerleme mevcuttur- ne yazık ki kayıt dışı özellikle kadın işçiler için çaba göstermemiz gerektiği konu edilmektedir. Ayrımcılıkla mücadelede ilerleme kaydedilmemiştir. AB müktesebatında kapsanan ayrımcılığın bütün türleri ne yazık ki ele alınmamıştır. Cinsel kimlik ve yönelim konusunda ayrımcılıklar hâlâ mevcuttur. Evet, hâlâ AB müktesebatına uygun eşitlik anlayışı ve toplumsal cinsiyet eşitliğini kavrayış anlayışımız geliştirilememiştir. Kadın erkek fırsat eşitliği konusunda, maalesef, fazla bir ilerleme kaydedilememiştir. İşe alımlarda ayrımcılık riski olduğu gibi, şikâyet mekanizması da geliştirilemediğinden bu risk 2 kat artmaktadır ve yüzde 35 istihdama katılım hedefimiz yüzde 28 olarak duyurulmakta, bu aslında yüzde 23, yüzde 24 oranındadır.

Evet, çalışma hayatımıza geçişimizle, çalışma yaşamımızda, maalesef, iş yaşamımızla aile yaşamımız arasında dengeler de oluşturulamamıştır. Hatta, öyle bir anlayış söz konusudur ki «Kreş eken huzurevi biçer.» anlayışıyla, kadının çocuğunu teslim edeceği kreşlerin yapılmasının bile doğru olmadığı konusunda fikir yürüten kesimler mevcuttur. Namus cinayetlerinde, aile içi şiddette ve zorla yapılan evliliklerde, çocuk evlilikleri için de hâlâ yeterli çaba maalesef gösterilememiştir.

Evet, hâl böyle iken, baş kamu denetçisi ve yardımcılarının seçileceği şu günlerde, kendi uzmanlığında gelişmiş ve aynı zamanda katılımcılığa inanmış, demokrat, uzlaşmacı kimliği olan, barışı çağrıştıran kadınlarımızın ne kadar bu denetçilik kurumunda yer alacağı da bizim vereceğimiz bir sınav olacaktır.

Sayın milletvekilleri, yeni bir düzenleme gündeme geldiğinde -bir kadın olarak- doğal olarak kadınların ve engellilerin ve cinsel yönelim farklılıklarının bu düzenleme içinde ne kadar yer alacağı konusunda endişeler doğuyor çünkü erkek egemen düzlemde, erkek parlamenterlere bile danışılmadan oluşturulan yasa tasarıları ve teklifleri kadınları bilerek ya da bilmeyerek hep göz ardı edecektir diye bir kaygı duymaktayım. Evet, görüşülmekte olan bütüncü yasası da bunun somut bir örneği olacaktır.

Bu tasarı, devredilecek personel açısından en başta kadınları vuracaktır, engellileri vuracaktır. Öncelikle, bu tasarı kime, nasıl ve niye hizmet edecektir? Getirisi nedir, götürüsü nedir? Bunlarla ilgili doğru veriler elimizde mevcut değildir. Bu tasarı yalnızca siyasi hedefler amaçlanarak da yapılmamıştır. Afet Riski Yasası'na ve 2/B Yasası'na bağlı olarak rant ve ekonomik rantı da içeren bir düzenleme olarak gerçekleştirilmiştir. Tasarıda yer alan geçici madde 1, tasfiye ve paylaşımı düzenlemektedir. Bu devir yapılırken kadın ve engelli çalışanların karşılaşacağı sorunlarla ilgili ne gibi önlemler alınmıştır veya alınacaktır? Geçici madde 1'in (d) fıkrasında «Bu fıkra kapsamında nakledilen personel bakımından nakil tarihinden önce doğmuş ve nakil tarihinde ödenmesi gereken borçlardan nakledilen kurum sorumlu tutulamaz. Kıdem tazminatına ilişkin hükümler saklıdır.» denmektedir. Burada, alacaklı olan personelin durumu ne olacaktır? Zaten ödenekleri yetersiz olan, kapatılacak olan belde belediyelerinden alacaklı konumunda olan personel düşünülmekte midir? Bir yandan «Taşınır-taşınmaz alacak ve verecekleriyle devrediliyor.» denilmekte, öte yandan, sorumluluk kabul edilmemektedir. Bu fıkra çok önemli sorunlara gebe dir.

Bir sonraki (e) fıkrası da bunu öngörmekte, doğacak tereddütlerle ilgili adres olarak Devlet Personel Başkanlığını göstermektedir. Devredilecek personel toplu iş sözleşmesine dâhilse yine aynı hükümler içerisinde kalacaktır ama toplu iş sözleşmesi olmayanlar, bireysel iş sözleşmesi imzalayacaklardır. Buradan

sormak lazım: Kapatılan belediye ve köylerde ne kadar personel çalışmakta ve bunların ne kadarı toplu iş sözleşmesine dâhil olmaktadır? Yani bireysel iş sözleşmesine geçiş, iş güvencesi açısından her türlü istismara ve keyfiyete açıktır. Bu düşüncelerle araştırma önergemini kabul edilmesini teklif ediyorum.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (CHP 3/26)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclis araştırma komisyonu kurulması hakkındaki önerimiz kadınlara ilişkin. Türkiye’de kadınların iş gücüne katılımı son derece düşüktür. Resmî oranlara göre Türkiye’de yalnızca 4 kadından 1’i çalışır. Bunu tersinden söylersem, kadınların yüzde 75’i işsizdir ama bizde kadının işsizine “işsiz” denmez “ev kadını” denir. 18 milyon çalışan erkeğe karşın 7 milyon kadın ancak çalışma olanağı bulur. Bu durum, kadının çalışma yaşamında açık bir biçimde ayrımcılığa tabi tutulduğu anlamına gelir. Yapılan bazı araştırmalar gösteriyor ki, çalışma yaşamında yasal yükümlülükler kadınının aleyhine olmak üzere sürekli ihlal hâlinindedir. Araştırma önergemizde verdik, yüzde 60, yüzde 70 oranında iş yeri, iş yerinde emzirme odası ya da kreş açmak zorunda olduğu hâlde bu yükümlülüklerini yerine getirmemişlerdir ve bu durum denetçi kamu idaresi tarafından saptanmış ama ilginçtir bunlardan yalnızca bir iş yerine idari para cezası verildiği ilan edilmiştir. İş yerlerinde kadına özgü çocuk bakımı yükünü alacak yasal yükümlülüklerden kaçmanın yanı sıra tüm toplumda yaşanan kadına yönelik şiddet, özel ya da kamu tüm iş yerlerinde gün geçtikçe hızın arttırarak sürmektedir. Daha geçtiğimiz günlerde bir öğretmen, bir kamu görevlisi, 40 yaşındaki Sevilay öğretmen İzmir’de 15 yaşındaki öğrencisi tarafından, sınıfında, dersinde, onlarca öğrencinin gözü önünde bıçaklanarak öldürülmüştür. Bu olaya karşılık Millî Eğitim Bakanının yaptığı açıklama “Çocuklarımıza sahip çıkalım.” Cümlesinden ibarettir.

Kadının istihdam politikasına bakıldığından görülmez hâlde olması, kadının çalışması durumunda, çalışmasını kolaylaştıracak olanakların kendisine tanınmaması, yasalarda ön görülmüş olan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi ve buna kamu idaresinin göz yumması, son dönemde çeşitli yayın organlarında kabarmış olan bir tartışmaya dikkatlerimiz çekmeyi âdeta zorunlu kıldı.

Yürüyen tartışmalara baktığınızda insan olarak ve kadın olarak, öğretmen kadınlar ya da hekim kadınlar olarak ya da evde çocuk yetiştiren kadınlar olarak, kanımızı donduran bir zihniyetin yükselişine tanık oluyoruz. Bir yazar diyor ki: “Kadının çalışması asıl değil arızidir. Yani kadının görevi çalışmak değildir, kadının görevi evinde olmaktır. Eğer bir zorunluluk varsa kadın çalışabilir.” Ve diyor ki: “Zaten kadın çalışmaya başladığı zamandan bu yana Japonya’da aile diye bir kavram kalmadı. Rusya aileyi güçlendirmek için tedbir üstüne tedbir alıyor ve altından kalkamıyor.” Sayın Başkan, bu yazar diyor ki: “Avrupa’da nüfusun 1/3’ü nesebi gayri sahihtir.” Okuduğum yazı bir bedava dağıtılan gazetede 19 Ocak 2013 tarihinde çıkmıştır. Avrupa’da yaşayan halklara “Sizin nüfusunuzun üçte 1’i nesebi bakımından gayri sahihtir, çocukların babaları belli değildir.” diyen bir günlük gazeteden söz ediyorum ve bu yazar bu görüşünü daha sonra yazdığı çeşitli makalelerde “Kadın pergel gibidir.” diyerek pekiştirdi. Kadın pergel gibi, yani bir ayağı -Mevleviler usulü ama mekân farklı- evinde öbür ayağı da o ayak izin verdiği kadar dışarılarda. Bunu bize İslam dininin bir emri olarak anlatan, kadının çalışmasını dine, örfe aykırı bulan, bunu da çeşitli kutsal kaynaklarla sözüm ona inandırıcı bir şekilde yazabilen bir yazardan size aktarıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “Kendi gerici, kendi çağ dışı ve inancımızın olanca devrimciliğini tutuculuk hâline çevirmiş olan bu tip yazarların iktidar uygulamaları üzerindeki etkisi nedir?” diye soruyorum. Eğer Türkiye’de kadın-erkek eşitliğine ilişkin olarak kadın erkeğin bağılıdır, kadın evde olmak zorunda olandır, çalışmak onun asli görevi değildir, bu, yalnızca arızı bir durumdur zihniyeti iktidarın uygulamaları bakımından yol gösterici ise durumumuz son derece vahimdir.

Biz, bu Meclis araştırma komisyonunun Türkiye’nin istihdam politikasında kadının yeri nedir, çalışan kadının çalışmasını kolaylaştırabilecek ve verimini artırmasını sağlayacak şekilde yasalara konmuş olan iş yeri yükümlülüklerinin yerine getirilme durumu nedir, bu hukuki zorunlulukların yerine getirilmesi için yetkili kamu idaresinin çalışma düzeni nasıldır ve nihayet kadının istihdamdaki yerini yükseltebilmek için Türkiye’de bunu destekleyecek bir zihniyet devriminin hangi önlemleri almamızı gerektirdiği konularının gündeme alınmasını gerekli görüyoruz. Kurulacak olan meclis araştırma komisyonu bir yandan istihdam politikasını bir yandan da mevcut istihdam politikasında kadını açıkça aşağılayan uygulamaları somut nedenleri ve zihniyet gerekçeleri itibarıyla ortaya koysun istiyoruz.

Değerli milletvekilleri, bir öğretmen olarak, bir milletvekili olarak ve ne mutlu ki bir kadın olarak yerim evim değildir. Çalışma hakkı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa’sı doğrultusunda erkeklere tanındığı kadar

bana da tanınmıştır. 1923 cumhuriyet devriminden bu yana kadınlar olarak elde ettiğimiz bu kazanımı bu gerici zihniyete hiçbir hâl ve şartta teslim etmeyeceğiz.

HÜLYA GÜVEN (CHP 3/34)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; başta ev işlerinde çalışan kadınlar olmak üzere, kayıt dışı çalışan kadınların sorunlarının belirlenmesi ve ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin alınabilmesi üzerine, Milliyetçi Hareket Partisi tarafından 5197 sayılı ile verilen araştırma önergesi için, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşmak üzere bulunuyorum, saygılarımı sunuyorum.

Sayın milletvekilleri, kadın haklarını konuştuğumuz bugünde, acaba AKP Hükûmeti, kadınların da haklarının olduğunu ne kadar biliyor ve saygı duyuyor? Çalışan kadınların birçok sorunu varken, çalışmaya teşvik için kreşlerin var olmasının gerektiği konuşulurken bugüne kadar ne yapıldı? Bizler Cumhuriyet Halk Partisi olarak araştırma ve soru önergeleri verdik bu konularda. Sorulara yanıt yerine, medyada “Her mahallede bir kreş açılıyor.” diye haberler çıktı, bir algı yaratıldı ama nedense gerçek olmadı bir türlü.

Ev işlerinde çalışan kadınlarımız için de aynı sorunu yaşıyoruz. Bu konuda da çeşitli önergeler verildi. Bakanın verdiği cevap çok farklıydı: “Ev hizmetlerinde süresiz çalışan kadınlar, kendileri, isteğe bağlı olabilirler.” şeklindeydi. Peki, bu kadınlar nasıl sigorta parası ödeyecekler? Yine cevabı da “5510 sayılı Kanun’da bu konuda yürütülen herhangi bir çalışma yoktur.” şeklinde aldık. Sonra gazetelerde haberler: “Ev işlerinde çalışan kadınlara sigorta yapılıyor.” ya da “Sigortanın, sigorta yapılmasının yolu açıldı.” diye. Ne kadar doğru? Nasıl yapılacağı bile netleşmemiş.

Kayıt dışı çalışan kadınlarımıza hayal kurduruluyor. Önce, bu konudaki haberler “On beş gün devlet, on beş gün kendileri ödeyecek.” şeklindeydi. Şimdi ise, düzenli olarak çalıştığı evin, gün üzerinden sigortalaması öngörülmüş. Bir ayda dört gün bir evde çalışıyorsa ama bu düzenliyse ev sahibi sigortalayacak. Peki, bu kadın birden fazla evde çalışıyorsa bu iş nasıl olacak? Eğer sigorta yapmazsa telefon numarası veriliyor. Oraya, çalışan kadın, çalıştığı evi, “Sigorta yaptırılmıyor.” diye şikâyet edecek. Yani bunun mümkün olamayacağı, bunun uygulanamayacağı muhakkak. Neden farklı önlemler alınmıyor, kayıt dışılık teşvik ediliyor? Bu kadınlarımız, ev işlerinde çalışan kadınlarımız çocukları için bile -kendilerini bırakalım- sağlık sigortası yaptıramıyorlar çünkü eğer bu kadınların bir gecekonduları varsa -kendisinin veya eşinin üzerine- hemen gelire dâhil ediliyor. “Sizin sigorta parası ödemeniz gerekiyor.” deniyor. Bırakın sigortayı ödemek, sigortalamak, daha, onlardan sağlık hizmeti alabilmeleri için para isteniyor. Çalışan kadınlarımıza ekonomik ve sosyal desteklerini sağlayamayan Hükûmet, çalışmak zorunda olan ancak sigortalı olamayan kadınlarımızı tamamen gözden çıkarmaktadır. Çok kadın biliyoruz, ev işine giderken küçük çocuklarını büyüklerine emanet ederek gidiyorlar. Sonra, gazetelerden zaten okuyoruz “Çocuklar yanarak öldüler.” diye. Bu kadınlarımız için aslında yine Cumhuriyet Halk Partisi olarak 5510 sayılı Kanun’un 87’inci maddesinin değiştirilmesinde öneride bulunulmuştu ancak değerlendirilmeye bile alınmadı. AKP Hükûmetinin bu konuda ne kadar duyarsız olduğunu görüyoruz.

.....

“Kadınlara KOSGEB ile girişimcilik kursu açıyoruz.” Yeni gündem, bu kurslar. Peki, bu kursları alan kaç kadın iş kurdu, başarılı oldu, sürdürdü? Belli değil. Şimdi, bu konuşmadan sonra yarın medyada 2-3 tane başarılı kadın sunulur, bunların hikâyelerini okuruz.

Bakanlıkları ziyaret ettiğimizde, karar vericiler arasında kadın sayısının bir elin parmakları kadar az olduğunu görüyoruz. Aslında çalışan kadın sayısının fazla olduğu söyleniyor ama nedense niteliksiz işlerde. Artık, Hükûmetin kadın sorununa eğilerek çözüm bulması gerekmektedir, hatta zamanı geçmiştir. Bunları bir seçim yatırımı olarak değil, kanunların kâğıt üstünde kalmamasını sağlamalıdır. Kadınlarımızın sorunlarının hayal ile değil gerçek olarak çözülmesi, kanunların özellikle kâğıt üstünde kalmaması ve uygulanması gerekiyor. Bu kanunlar, mevcut kanunlar çok düzgün uygulandığı takdirde, zaten büyük bir sorun kalmayacaktır. Kanunlarda ufak tefek değişikliklerle herkes mutlu olacaktır.

RUHSAR DEMİREL (MHP 3/34)

Tabii, hem kadın olmam hem milletvekili olmam itibarıyla bugün herhâlde hepimizin anmadan geçmeyeceği bir gün, 5 Aralık; 5 Aralık 1934 tarihi, Türkiye’de insan hakları adına bir eşitlenmenin saptamasının yapıldığı gündür. Yeterli ve yetkinliği olan insanların kendini temsilinde, kadın-erkek ayrımı yapılmaksızın insan olma hakkından doğan eşitlenmenin tescil edildiği gündür 5 Aralık 1934 ve üzerinden geçen yetmiş

sekiz yıl içinde bizim gibi birçok değerli hanımefendi bu salonlarda yer aldılar. Ben bundan önce, buralarda yer almış, seçilmiş sayın hanımefendilerin hepsine ama hepsinden önce bu seçilmişliklerin teyidi olarak bizlere o fırsatı tanıyan, bizlerle birlikte yol alan, bizlere omuz veren erkeklere ve bizleri buralara kendileri vekil olarak seçip yollayan vatandaşlarımıza, herkese çok teşekkürler etmeyi bir görev biliyorum. Ancak seçilmiş kadınlar için bir günse de seçilmemiş kadınlar için biz seçilmişler «Ne yapıyoruz?»a bakmak lazım. Ev işlerinde çalışan kadınlar da böyle. Bizleri seçip buralara kendilerini temsil edelim diye yollayan kadınlar ve erkekler için biz ne yapıyoruz? Seçilmemiş kadınlar ve erkekler için yapabildiğimiz çok fazla bir şey yok. Niye bunu söylüyorum? Yasa çıkarmak yetmiyor. Israrla altını çiziyoruz Milliyetçi Hareket Partisi olarak: «Evet, yasamanın görevi yasa çıkarmak ama yasamanın bir görevi daha var, denetlemek.» Yönetemediğimiz hiçbir sistem bizim değildir. Yasayı çıkarmaktan öte biz, bunu mevzuatlarımızda ne kadar işletiyoruz ve ne kadar yürütmeye takibini yapabiliyoruz diye baktığımızda, kadınlar adına hiçte güzel bir fotoğraf yok. Bu fotoğrafın daha güzel olabilmesi için, bizlerin kadın-erkek, genç-yaşlı demeden hep birlikte insan ortak paydasında daha fazla çalışmamız gerekiyor ama bu çalışmanın, insanlık adına çıkarılan yasaların yürütmeye ne kadar fonksiyon gördüğünü takip ederek yapmamız gerekiyor. Bunlardan bir örnek, geçtiğimiz 8 Martta, aileyi koruma, kadına karşı şiddeti önleme konusunda bir yasa çıkardı bu Meclis fakat «Göç yolda düzelsin.» denildi ama neredeyse bir yıl oluyor, hâlâ göç yolda düzelemedi.

.....

Evet, ev işlerinde çalışan kadınlar... Aslında bugün bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak konuşmayı istediğimiz Meclis araştırma önergemiz, “Ev işlerinde çalışan kadınlar” başlıklı ama biz bu başlık özelinde bütün kadınları da konuşmak istiyoruz.

İşsizlik, göç, küreselleşmenin getirdiği acımasız rekabet, özellikle öğretim konusunda fırsat eşitliğini yakalayamamış kadınlarımız için çok daha can yakıcı oluyor ve bu kadınlarımız fırsat eşitsizlikleri neticesinde güvencesiz işlerde çalışıyorlar, bu işlerin büyük bir kısmı da ev işleri.

Ev işlerine birini alacağınız zaman istihdamı sağlayan kişi, işveren olarak çok soru soruyor: “Bu kadın iş bilir mi, temiz midir, güvenilir midir, hırsız mıdır?” vesaire, bir sürü şey soruluyor ama o çalışan kadının yerine kendimizi koyup hiç düşünüyor muyuz? “Gideceğim ev güvenli mi, gideceğim evde beni nasıl bir hayat bekliyor, o evdeki insanlar nasıl insanlar?” Bu tarafını hiç düşünmeden, köle ticareti gibi, bakıp eli yüzü düzgün, yaşı genç, enerjik, kuvvetli, her tür vasfı aradığımız insanları seçmeye çalışıyoruz ve bu seçtiğimiz insanları hiçbir zaman kolay kolay sosyal güvenlik şemsiyesi altına da almıyoruz, maalesef ki almıyoruz ve ülkemizde -Sayın Çalışma Bakanının ifadesiyle- yüzde 40’ları aşan kayıtsız ekonominin içinde bu kadınlarımız da eriyip gidiyorlar ve haklarını kim arıyor? Açıkçası, bazen aileleri bile aramıyor. Mesela, bundan iki sene kadar önce, İstanbul’da sel felaketinde bir arabanın kapalı arka bölümünde sel sularına kapılarak vefat eden 9 kadın için açılan mahkemede aileleri -birer ev verilerek işveren tarafından- “Ne yapalım, kaderlerinde bu varmış, bizim de ev ihtiyacımız vardı.” deyip davalarından vazgeçebiliyorlar. Evlerde veya başka yerlerde güvencesiz çalışan bütün kadınlar için, fırsat eşitsizliğinin en büyük sebep olduğunu bilerek onlara fırsat eşitliği yaratabilmek adına biz seçilmiş kadınlara daha fazla rol düşüyor diye düşünüyorum ve bu 5 Aralık seçilmiş bütün herkesin temsilcisi olduğumuz bizleri seçen insanların yaşam standartlarını yükseltmek, refahlarını arttırmak, sosyal güvencelerinin tam olmasını sağlamak adına bir fırsat yaratması bizim Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak en büyük temennimiz.

Ev işlerinde çalışan kadınlara gelince: Sırf geçtiğimiz yıl 51 ev işinde çalışan kadın -kimisi cam silerken pencere pervazının kopması sonucu, kimi balkonun korkuluklarından ama- bir şekilde ölüme gittiler. Bu sayının artmaması adına 21’inci yüzyılda “ileri demokrasi” söylemiyle tanımlanan ülkemizde ben herkesin yüzde 100 sosyal güvenlik şemsiyesine kavuşacağı bir Türkiye hayal ettiğimizi ifade etmek istiyorum. Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak, başta ev işlerinde çalışan sosyal güvencesiz kadınlar özelinde, bütün sosyal güvencesiz çalışan herkes için seçilmişler olarak seçilmişlere atf yapılmış bu günde daha fazla emek harcamalıyız diye düşünüyorum, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu Meclis araştırma önergemiz hepimizin destek vermesini umut ediyorum.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (AKP 3/34)

AK PARTİ’nin iktidara gelmesiyle birlikte bugün geldiğimiz noktada kamuda, özel sektörde, ekonomide, siyasette karar alma mekanizmalarında yer alan kadın sayısı giderek artmıştır ancak bu sayısının daha da artmasının gerekli olduğuna inanıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; MHP Grubunun vermiş olduğu Meclis araştırması hakkındaki önergeyle ilgili, özellikle evlerde olmak üzere çalışan kadınların sorunları Hükümetimiz tarafından detaylı olarak bilinmektedir. Bilhassa bu ve benzeri aile ve kadınlarımıza yönelik sorunların çözümü adına başlı başına bir bakanlık olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı AK PARTİ iktidarı döneminde kurulmuştur. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızca, ülkemizde kadın istihdamının artırılması amacıyla başta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde mevzuat değişikliği çalışmaları yürütülmektedir.

Ülkemizde büyük çoğunluğunu kadın çalışanların oluşturduğu ev hizmetleri sektörü her geçen gün büyümekle birlikte, bu sektörde çalışanların sosyal güvenlik sistemine dâhil olamamaları sonucuna bağlı olarak önemli oranda kayıt dışılığı bünyesinde barındırmaktadır. Kayıt dışılığın bu kadar yüksek olmasının temelinde yatanlardan biri de, ev hizmetlerinde çalışan kadınların ilgili mevzuatta yer alan hükümler sebebiyle sosyal güvenlik sisteminin dışında tutulmalarıdır. Ev hizmetleri sektöründe çalışanların statülerine ilişkin hükümler getiren temel yasalar arasında 4857 sayılı İş Kanunu, 6098 sayılı yeni Türk Borçlar Kanunu, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve yine 6111 sayılı Torba Kanun mevcuttur. Ev hizmetlerinde çalışan kadınların sosyal güvenlik sistemine dâhil edilebilmeleri amacıyla yürütülen çalışmalardan biri 6111 sayılı Torba Kanun'la getirilen düzenlemedir. 6111 sayılı Kanun'un 74'üncü maddesi ile 4447 sayılı Kanun'da kadınların ve gençlerin iş gücüne katılımını ve istihdamını arttırmak, yeni istihdam yaratılmasını teşvik etmek ve çalışanların vasıflarını yükseltmekle işsizlik riskini azaltmak, mesleki ve teknik eğitimi özendirmek, kalite ve etkinliğini arttırmak amacıyla bir takım düzenlemeler yapılmıştır. Bu çerçevede yapılan düzenlemeyle genç ve kadın teşviki artırılmış ve mesleki yeterliliğe sahip olanları, mesleki teknik öğretim görmüş olanları ve İŞKUR kurslarını bitirenleri istihdam edenlere prim teşviki getirilmiştir. Yine, bu kapsamda işverenler ilave istihdamda kadın işçi tercih ederlerse işveren sigorta primlerinin elli dört aya kadar İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacağı hükmü getirilmiştir. 6111 sayılı Kanun ile getirilen teşvikten Nisan 2012'ye kadar yararlanan kadın sayısı ise 94.119'dur.

4 Şubat 2011 tarih ve 27.836 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6098 sayılı yeni Türk Borçlar Kanunu'nun 461'inci maddesinde evde hizmet sözleşmesinin tanımına yer verilmiş olması önemli bir adımdır. Buna göre evde hizmet sözleşmesi, işverenin verdiği işi, işçinin kendi evinde veya belirleyeceği başka bir yerde, bizzat veya aile bireyleriyle birlikte bir ücret karşılığında görmeyi üstlendiği sözleşme olarak tanımlanmıştır. Ayrıca, 100'üncü Uluslararası ILO Çalışma Konferansı'nda kabul edilen 189 sayılı Ev Hizmetlileri Sözleşmesi'ne ülke olarak taraf olmak, bu sektörde çalışanların yaşadığı sorunların çözümünde atılacak en önemli adımlardan biri olacaktır.

Yine, konuyla ilgili çalışma yapan milletvekillerimizin, akademisyenlerimizin, sivil toplum kuruluşları ve sendika temsilcilerimizin, kamu kurum ve kuruluşlarından temsilcilerin ve gazetecilerin katılımıyla Ev Hizmetlerinde Çalışan Kadınların Çalışma Şartlarının İyileştirilmesi ve Sosyal Model Arayışı Çalıştayı AK PARTİ Kadın Kolları Başkanı Sayın Güldal Akşit Başkanlığında 8 Ekim 2012'de AK PARTİ Genel Merkezinde gerçekleştirilmiştir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/35)

Diğer bir mesele: Burada kim var yani? Ekolojik dengemizi altüst edeceksiniz. Bu finans merkezinin yapıldığı yer İstanbul -benim de seçim bölgem- düşünün, burada ciddi anlamda bir ekoloji tahribatı olacak; sadece mesele, binaların kurulması, oradaki insanlara istihdam alanı yaratmak değil ki. Tamam, bu iyi bir şey gibi görünüyor ama çevreyi tamamen tarumar ediyorsunuz, sosyal ilişkileri değiştiriyorsunuz, yeni varoşlar oluşturuyorsunuz, yoksulla zengin arasındaki uçurumu daha da derinleştiriyorsunuz.

İkincisi, ekonomik eşitsizlikleri derinleştiriyorsunuz. Bu ülkede ciddi anlamda bu sorun. Bu ekonomide kadınlar zaten yok, zaten mevcut durumda yokuz. İstihdam alanında bazen "Kadınlar adına şöyle yapıyoruz, böyle yapıyoruz..." Bu finans merkezinde kaç tane kadın çalışacak? Kadınlar nerede? Bir de, sadece finans merkezinde çalışma değil, "Bu finans merkezinde ortaya çıkacak 'borsa' diye ifade ettiğimiz bu para insanın yaşamını ne kadar etkileyecek?" meselesi ortada yok.

GÜLTAN KIŞANAK (BDP 3/36)

Değerli arkadaşlar, bu bütçeye biraz da sosyal kesimler açısından baktığımızda, karşılaştığımız en önemli eksikliklerden birisi de, bu bütçede kadının adı yoktur, bu bütçede kadının adı hiçbir şekilde yoktur. Neden

derseniz, bunu izah edeceğim. Türkiye'de çalışan, çalışan çalışma yaşındaki her 3 kadından 2'si işsizdir. Lise ve üzeri eğitim düzeyine sahip kadınlarda işsizlik oranı çok daha fazladır. Türkiye'de kadın istihdamı, resmî verilere -artık güvenilirliği kalmamış resmî verilere- göre bile yüzde 24 düzeyindedir, erkeklerde ise bu oran yüzde 70 yani kadınlar erkeklere göre üçte 1 oranında daha dezavantajlıdır istihdam karşısında. Kamusal istihdamda ise tam bir ayrımcılık politikası sürüp gidiyor. Kamuda kadın istihdamı daha çok sekreterlik ve büro işlerine hapsedilirken, üst düzey yöneticilik konumuna kadınlar getirilmiyorlar. Türkiye'de kamuda üst düzey yöneticilerin sadece yüzde 10'u kadınlardan oluşuyor.

Ücret karşılığı çalışan kadınların da çok büyük bir kısmı sömürünün çok katmerli olduğu, kayıt dışı işçiliğin çok yüksek olduğu hizmet sektöründe, tarım sektöründe ve tekstilde çalışıyor.

Kayıt dışı istihdam yükünün kadınların sırtında olduğunu kanıtlayan 2012 yılı verileri var. 2008-2009 dönemine göre 2012 yılında kayıt dışı çalışma 480 bin kişi olarak daha da artmıştır yani 480 bin kişi daha kayıt dışı çalışmaya mecbur kalmıştır. Ancak erkekler için aynı dönemde kayıt dışı oranı 198 bin azalmış, bu yükün tamamı kadınların sırtına yüklenmiştir. Kadınlarda ise 678 bin kayıt dışı istihdam artışı görülmektedir.

Değerli arkadaşlar, açıkça, kadınlara yönelik böylesine ayrımcı, böylesine derin bir sömürü çarkının işlediği bir ülkede bütçe yaparken kadınların durumunu düzeltmeye yönelik bir önlem alınmamasının adı «Ben kadınlara yönelik ayrımcılık ve eşitsizlik politikasını destekliyorum.» demektir. AKP Hükûmeti, sermaye karşısında emekçileri güçsüzleştirdiği gibi kadınları da erkek emeğinin karşısında güçsüzleştiren bir politikanın sahibidir. Bu, egemenlik zihniyetinin dışı vurumudur. Kafasında kadınları eşit görmeyen, kadınlarla eşit bir yaşamı paylaşmayı kendisine zül sayanların istihdam alanında da, ekonomik hayatta da kadınlara eşit bir gelecek öngörmesi mümkün değildir. Bazı bakanlar geçmişte, bütçeyle ilgili, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe yönelimi içerisinde, içinde olacaklarını ifade ettiler ancak hâlâ böyle bir yaklaşımdan eser yok. Toplumsal cinsiyete duyarlı yani cinsiyet farklılığını azaltacak politikalara kamu kaynağı ayıran bir bütçeden söz edemiyoruz

Fakat bu bütçe sadece kadınları göz ardı etmekle kalmıyor, bir savaş bütçesi olduğu için kadınları ikinci kez de vuran bir bütçe hâlinindedir çünkü biz biliyoruz ki yaşanan bütün çatışma bölgelerinde, bütün savaş süreçlerinde faturanın en ağırını kadınlar ve çocuklar çeker. AKP Hükûmetinin hazırladığı bütçe, hem cinsiyet konusunda ayrımcı hem de militarist bir bütçe olduğu için kadınlara ağır faturası olacak bir bütçedir.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/41)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bütçesi hakkında Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, aslında, bu bütçenin gerçekten halkımızın lehine olmadığını ve bu bütçenin sadece belli bir zümreyi korumak için olduğunu en net gösteren nokta kadın yaklaşımı çünkü bu bütçe, başından beri kadını yok sayan, kadına duyarlı, toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşımla hazırlanmış bir bütçe değil. Yıllarca, kadınlar, bütçe hazırlandığında bu bütçenin mutlaka toplumsal cinsiyete duyarlı olması gerektiğini, çünkü kadınların toplumun yarısını oluşturduğunu, toplumun yarısını görmeyen bir bütçenin, aslında toplumsal anlamda hiçbir anlamı olmayacağını ifade ediyor. Bu çok net bir tavır, dolayısıyla bu bütçe geçersizdir aslında kadınlar açısından.

Şimdi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde? Biz sadece kadın meselesini konuşurken, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bazında konuşuyoruz, bu bile AKP iktidarının aslında kadına yaklaşımını göstermesi açısından çok önemli.

Bakanlığın kuruluş amacına baktığımızda, isminde eskiden «kadın» vardı, «Kadın ve Aileden Sorumlu»; «kadın» kelimesini de çıkarttılar, «Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.»

Biz, tabii ki biliyoruz her siyasi partinin bir ideolojik yaklaşımı var, bir politik yaklaşımı var, tasavvur ettiği bir toplum yaklaşımı var, burada kadınlara biçtiği bir rol, erkeklere biçtiği bir rol, rol model olması durumu var. Dolayısıyla, bunun üzerinden bir çalışma yapılıyor. Bugün AKP'nin aslında yaklaşımını tam da bu bütçe görüşmelerinde çok net olarak görüyoruz.

Eğer toplumun yarısı olan kadınları bütün bakanlıklarda bir kenara bırakıp, aslında hiçbirinde bunu ifade etmeyip, sadece kadın meselesini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında? Ki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında ne var? Engelliler var, yaşlılar var, çocuklar var ve kadınlar var ve Aile ve Sosyal Politikalar bütün bunları dezavantajlı gruplar olarak ifade ediyor. Biz, her fırsatta kadınların dezavantajlı grup olma-

dığını ifade ettik, söylemde şimdi bir düzeltme var, ama biz, şimdi KEFEK'te toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda bir alt komisyon kurduk, Maliye Bakanlığının bürokratlarını dinledik. «Nasıl hazırlıyorsunuz bütçeyi?» Diyor ki «Biz cinsiyete kör bütçe hazırlıyoruz.» Yani kadın ve erkekleri yok sayıyoruz. Bu ne demek? Kadınları yok sayıyoruz, çünkü erkek egemen sistem içerisinde her şey erkeklere göre düzenlenmiş, dolayısıyla erkeklere göre düzenlenmiş bir bütçe. Bu, bu bütçe tartışmalarında yok sayılan -genelde herkes bir şekilde rakamlarla ifade ediyor- bu yaklaşımları ifade eden bir nokta. O yüzden, bu meselenin kendisi bütçe tartışmalarında çok ciddi bir sorun.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bakıyorsunuz bu Bakanlığın yaptığı işlere, bu Bakanlık, kadını aile içerisinde birey olma yaklaşımını ortadan kaldırıp ailenin bir ferdi olarak görü, aslında ikincil olma durumunu, erkek egemen sistem içerisinde geleneksel olarak bize öğretilen kadınlık rolünü yeniden üreten bir noktada. Her gün yeniden üreterek, burada aslında kadınların bir birey olmasını engelliyor. Şimdi, bakın kadınların özellikle istihdam alanına ya da yoksullukla mücadele meselesine, yaşlılara bakıma? Kadınlar en çok nerede çalışıyor? Yaşlı bakımında, çocuk bakımında, engellilerin bakımında. Zaten ev işleri meselesi de görünmez emek. "Görünmez emek" diye bir durum var. Bakın, buradaki kadın milletvekilleri açısından durum çok vahim çünkü bu kadın vekiller, aynı zamanda evde, evinin işlerini yapmak durumunda. Çünkü bu biyolojik olarak çok doğal ve kadının işiymiş gibi görülüyor. "Kadınsın, ne iş yapacaksın? Tabii ki yemek yapacaksın, çocuğa bakacaksın, ev temizleyeceksin." gibi yaklaşım? Bu olmadı, bazı kadınlar statü elde ediyor, çalışma yaşamına katılıyor, bu defa, bu işleri yine başka kadınlar aracılığıyla satın alıyor. Yani burada bir piyasa oluştuğu doğru. Yine diyelim ki, ev eksikli çalışan kadınlar var, bunlar da yine ucuz iş gücü. Dikkat edin, kadınlara reva görülen şey "sosyal politikalar" diye içerdiğimiz, aslında kadını yok sayan, yaşam içerisinde erkek egemen zihniyeti meşrulaştıran bir noktada. O yüzden, burada gelişim olması mümkün değil. Kadın ve erkeği eşit olarak görmeyen, toplumsal yaşamda dışlayan bir yerde gerçek anlamda demokrasi, özgürlüklerden bahsetmek mümkün değil. Bu, ciddi bir sorun. Bu, çok temel bir eleştiri bizim açımızdan.

İkincisi, bu Bakanlığın yaptığı en temel iş, sosyal politikalar. "Sosyal devletiz, dolayısıyla sosyal devlet olmanın gereğini yapıp sosyal yardımlar yapıyoruz." diye -bu konuda Sayın Fatma Şahin oldukça emek sarf ediyor- bu, ciddi anlamda bir problem. Sevgili arkadaşlar, bu sosyal yardımların kendisi, aslında toplumda yoksulları zavallı gören, öteki gören, aslında birey olmaktan uzaklaştıran bir nokta. Oysa bu yapılan yardımların hepsi hak temelli olmalı. Yani bir devlet, kendi yurttaşının eğer barınma hakkını, sağlık hakkını, eğitim hakkını sağlayamıyorsa zaten o devletin o güçlü devlet olma şansı yok. Her defasında AKP'li vekillerin "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." diye söylediği, aslında devleti yaşatmak için bütün insanları onlara hizmet eden bir noktaya getirdiği nokta tam da bu. Bugün "sosyal yardımlar" denen şey, hak temelli olmak durumunda. Eğer bu olmadığı zaman, siz sadece iktidarınız döneminde birilerine oy amaçlı "Ben size 250 liralık çek veriyorum, destek veriyorum, şu destek, bu destek?" E, bunun karşılığı ne olacak? Bir de vakıflar aracılığıyla yapılıyor daha çok bu. "Bunun karşılığı bana oy vereceksin." Vermezse, kesiyorsun. Bu çok ciddi bir sorun.

Diğer bir konu: Sayın Bakan Fatma Şahin Twitter hesabından bir şey paylaşmış, bence çok önemli bir veri. Diyor ki: «Biz bu işe başladığımızda en zengin yüzde 10'la en yoksul yüzde 10 arasındaki fark 18 kattı. Şimdi bu farkı 12 kata indirdik.» Sevgili arkadaşlar, düşünün, bu ülkede en zenginle en yoksul yüzde 10'luk arasındaki dilim 12 kat. Bu bir felaket. Bunda övünülecek bir şey yok. Bu ciddi anlamda problemlili bir durum ki gerçek durum bundan çok daha fazla.

Bu yoksulluk meselesinde, tabii, yoksulluğun iki temel şeyi var: Etnik olarak Kürtleşmiştir, cinsiyet olarak da kadınlaşmıştır. Yani bakın, en yoksul yer neresidir? Sayarsınız, dün vardı illerde, en çok Kürt illeri, Kürdistan'da şey yapan iller. En yoksul kim? Yine kadınlardır. Dolayısıyla, biz bu işi çözmek istiyorsak, Sayın Bakanın Twitter'daki hesabından «sosyal adalet ve sosyal barış» diye ifade ettiği şeyin önemli olduğunu düşünüyorum. Bütün bunları sağlayabilmek için de «yoksullukla mücadele» denen şeyin aynı zamanda bir demokrasi mücadelesi, bir eşitlik mücadelesi, bir özgürlük mücadelesi olduğunu da görmesi gerekir. Eğer siz hâlâ bu ülkede kadınları ikincil olarak görüyorsanız, eğer yok sayıyorsanız oradan bir eşitlik ya da bir refah beklemeniz mümkün değil. Eğer hâlâ bu ülkede Kürt sorunu gibi bir sorun çözülemiyorsa, «Kürt sorunu yoktur.» diyorsak, «Kürt yurttaşların sadece ekonomik sorunları vardır.» gibi bir yaklaşımla, mevcut olan sorunu, savaşı, çatışmayı görmezden gelirsek ne toplumsal adalet olur ne toplumsal barış olur. Yine, değerli milletvekilleri, bugün sabah İstanbul'da bir toplantı vardı Kaos GL'nin. Onlar ayrımcılığa

karşı bir sempozyum düzenlediler. İktidar partisinden kimse yoktu, CHP'den vardı. Bu ülkede en ötekilerden birisi de LGBT bireyleri. Dolayısıyla, kadınlar açısından durum vahim, hele onlar açısından durum çok daha vahim çünkü cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği tanınmıyor bile. Bu çok ciddi bir sorun. Bunlar gelişmediği sürece, yani bu konuda buranın zihniyeti değişmediği sürece, ciddi anlamda Türkiye'nin demokratikleşmesi mümkün değil.

Bakın sevgili arkadaşlar, bir toplumun gelişmişlik düzeyi kadın ve erkek arasındaki eşitliğe bağlıdır, toplumsal cinsiyet eşitliğine. Bunu biz söylemiyoruz, bunu dünya geneli de söylüyor. O çok övündüğümüz İstanbul Sözleşmesi tam da bunu emrediyor yani diyor ki: «Türkiye'de bütün alanlarda kadın ve erkek eşitliğini sağlayacaksınız.» Ama bakıyoruz, birakalım eşitlik sağlamayı, eşitlik politikalarını, hâlâ cinsiyetçi dili üretiyoruz, üstelik bu kürsüde her gün aslında kadınlara yönelik bir cinsiyetçi dil, bir aşağılama, kadın bedeni üzerinden yapılan politikalar? Burada bu ciddi bir sorun; bu, Parlamentonun sorunu. Kadınların sorunu değil yalnız, sadece kadınların sorunu değil, buradaki erkeklerin de sorunudur. Bu, Türkiye'nin yaklaşımıdır çünkü burada nasıl davranıyorsak aslında sokağa yansması da odur ve o yüzden, burada kalkıp kadına yönelik şiddet konusunda biz şunu yaptık, bunu yaptık tartışmaları ne yazık ki gerçekçi değil; kaldı ki koruyamıyoruz. Kadına yönelik şiddet yasa tasarısı çıkarttık evet, bu konuda bazı önlemler aldık evet ama Van'da Gülşah Öğretmeni koruyamadık. Başka yerde kadınları koruyamıyoruz, bunlar eski eşleri tarafından hâlâ öldürülüyor. Demek ki bir sorun var. Evet, yasal düzenlemeler önemlidir, tedbirler önemlidir ama değerli milletvekilleri, asıl önemli olan şey uygulamadır, zihniyettir. Zihniyet değişmediği sürece kadına yönelik şiddet değişmeyecektir. Zihniyet değişmediği sürece kadınların toplumsal yaşama katılımı değişmeyecektir. Bakın, bu Parlamentoda kadınların temsil oranı kaç? Yüzde 14. Çok övünüyoruz, yüzde 4'ten yüzde 14'e? Üstelik her kürsüye geldiğimizde, «İlk seçme ve seçilme hakkı da bize ait?» Yerel yönetimlere baktığımızda, muhtarlıklara geldiğimizde durum felaket zaten, söylemiyoruz. Bu temsil düzeyi artmadan Türkiye'de gerçekten bir demokrasiden nasıl bahsedeceğiz, kadın istihdamını nasıl arttıracacağız? Her fırsatta deniliyor ki: «Biz kadın istihdamını artırıyoruz.» Nasıl artırılıyorsunuz? İşte, esnek çalışma -köleleştirme aslında- ya da işte, Avrupa Birliği projesi çerçevesinde -ki burada çok övünülerek söyleniyor Avrupa Birliği meselesi- efendim, yarı zamanlı çalışma? Kadınlar zaten evde çocuklarına bakıyor, işine bakıyor; yarı zamanlı da çalışsınlar, kalanında da? Aslında ev işçiliğini yani görünmez emek olan o bölümü bir şekilde meşrulaştırıyorlar. Bu anlamda da kadınlara iş alanı sağlamış gibi? Üstelik bunu yasallaştırdık yani «esnek çalışma» denilen şeyi yasallaştırdık. Kadınların hiçbir güvencesi yok, ev eksenli çalışan kadınların hiçbir güvencesi yok, sendikaları bile yok. Bu konuda yaşadıkları durum ortada.

Yine çalışma hayatında, birakalım istihdam sorununu, Türkiye'de kadınların istihdam oranı yüzde 28. Bu kadar, değişmiyor, en yüksek oran bu. Çalışma yaşamındaki kadınların yaşadığı sorunlara baktığımızda durum daha da vahim. Buranın yansması sendikalarda da var. Sendikalarda kadın neredeyse yok denecek kadar az. Çalışma yaşamında patronunun sürekli tacizine maruz kalan, işte «mobbing» diye en çok tartışılan konuda, psikolojik şiddete maruz kalan kadınlar var, işini bırakmak zorunda olan kadınlar var. Eşit işe eşit ücret talebi yıllardır kadınların talebi. Hâlen bu talep gerçekleşmiş değil. Şimdi siz burada bana «Evet, sekiz saatlik iş gücü var, eşit işe eşit ücret.» diyeceksiniz. Gerçek böyle değil, gerçek durum çok daha farklı çünkü daha ucuz iş gücü olduğu için kadınlar daha çok özellikle kriz dönemlerinde -ki, şu an dünyada bir kriz süreci yaşanıyor- kolay başvuru alanlardan birisi. İşte bu «evde çalışma» diye ifade edilen bizim çok övünerek desteklediğimiz projelerle bir şekilde bu süreç geliştiriliyor.

.....

Mesela buradaki kadınlar? Bu bütçeyi aynı zamanda «savaş bütçesi» diye tanımladık. Örtülü ödeneğin bu kadar çok artmasının nedeni nedir? Dedik ki: Bu ülkede, savaşta, Orta Doğu'da, dünyada en çok zararı kim görüyor? Kadınlar ve çocuklar. Ama ülkemizde sanki hiçbir sorun yaşamıyoruz; ölümler yok, asker, gerilla cenazeleri gelmiyor, hiçbir sorun yokmuş gibi biz burada konuşma yapıyoruz, klasik anlamda terörle mücadele ediyoruz. Bu meselenin adının terör olmadığını, adı konulmamış bir savaş olduğunu biz hep ifade ettik. Böyle olmadığı için de? Mesela barış için ne iş yaptık biz burada? Kadınlar olarak bir araya gelip bir tartışma yürüttük mü? Ya bu ülkede Kürtler var, Türkler var, Lazlar, Çerkezler, Araplar, Pomaklar, Azeriler, saymadığım onlarca halk var. Bu halktan kadınlar var, sırf kadınların yaşadığı sorunlar açısından bile ayrımcılık yaşıyorlar, ana dillerini kullanamıyorlar. Ana dillerini kullanmadıkları için toplumla bağ kuramıyorlar. Dolayısıyla, buradan nasıl bir çözüm yapabiliriz? O entegrasyon dediğiniz şey bile bir halkı tanımak, onların hak ve özgürlükleri konusunda neler yapabileceğimizi tartışmaktan geçer. Ama ülkenin

hiçbir sorunu yok, kadın sorunu yok, Kürt sorunu yok, Alevilerin inanç sorunu yok zaten, emekçilerin hiç sorunu yok -»Olur mu canım, biz burada o kadar yasa çıkardık!»- hiçbir sorunumuz yok! Peki, ne sorunu var? «Efendim, zaten, bu muhalefet de AKP'nin yaptığı hiçbir şeyi beğenmiyor, zaten sorun da burada.» demekle kurtulmuyoruz. Bu sorunlar ne yazık ki her defasında daha da büyüyerek önümüze geliyor, ayağımıza dolanacak. O yüzden değerli milletvekilleri, biz bu sorunlarımızı çözelim.

Bitirirken şunu ifade etmek istiyorum: Bu toplumun, Türkiye'nin yarısı da kadınlardan oluşuyor. Kadınları yok sayan bir yaklaşımın gelişmesi mümkün değil, böyle bir devletin de güçlü devlet olması mümkün değil diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

NURCAN DALBUDAK (AKP 3/41)

Toplumun yüzde 50'sini oluşturan kadınların? Uygulanan doğru politikalarla, gerek hükümetimizin uyguladığı işveren prim desteği, pozitif ayrımcılığıyla, gerekse mikrokredi uygulamalarıyla girişimci kadınlara sağlanan KOSGEB proje destekleriyle bu desteklerden yararlanan ve ülkemizin kalkınma sürecine iştirak eden kadınlarımızın oranını yüzde 30'lar seviyesine çıkardık ve bu kadınların ne büyük mucizeler meydana getirdiğine de Denizli'deki ziyaretlerim sırasında bizzat şahit oldum.

Ayrıca, çalışan kadınların istihdamının sürekliliği için sağlanacak kreş desteğinin de kadının ekonomik hayatta var olmasında, kendine olan güveninin artmasında çok önemli bir payı olacaktır.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (CHP 3/41)

Biraz önce bahsettiğim kamuoyu araştırmasında şiddet görenlerin yüzde 61'inin ekonomik imkânı olmadığı için çaresiz kaldığı söyleniyor. Burada kadının eğitilmiş olup bir iş sahibi olması, ekonomik ve sosyal olarak özgürleşmesini, itibar görmesini, kendine güvenmesini de beraberinde getiriyor. Türkiye'de kadınların iş gücüne katılımı OECD ülkeleri arasında en düşük düzeyde. Ancak, kadın istihdamını artırma hedefi de çok çocuk doğurma politikasıyla çelişiyor.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (CHP 3/56)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclis araştırma komisyonu kurulması hakkındaki önerimiz kadınlara ilişkin. Türkiye'de kadınların iş gücüne katılımı son derece düşüktür. Resmî oranlara göre Türkiye'de yalnızca 4 kadından 1'i çalışır. Bunu tersinden söylersem, kadınların yüzde 75'i işsizdir ama bizde kadının işsizine «işsiz» denmez «ev kadını» denir. 18 milyon çalışan erkeğe karşın 7 milyon kadın ancak çalışma olanağı bulur. Bu durum, kadının çalışma yaşamında açık bir biçimde ayrımcılığa tabi tutulduğu anlamına gelir. Yapılan bazı araştırmalar gösteriyor ki, çalışma yaşamında yasal yükümlülükler kadınının aleyhine olmak üzere sürekli ihlal hâlinindedir. Araştırma önergemizde verdik; yüzde 60, yüzde 70 oranında iş yeri, iş yerinde emzirme odası ya da kreş açmak zorunda olduğu hâlde bu yükümlülüklerini yerine getirmemişlerdir ve bu durum denetçi kamu idaresi tarafından saptanmış ama ilginçtir, bunlardan yalnızca bir iş yerine idari para cezası verildiği ilan edilmiştir. İş yerlerinde kadına özgü çocuk bakımı yükünü alacak yasal yükümlülüklerden kaçmanın yanı sıra, tüm toplumda yaşanan kadına yönelik şiddet, özel ya da kamu, tüm iş yerlerinde gün geçtikçe hızını artırarak sürmektedir. Daha geçtiğimiz günlerde bir öğretmen, bir kamu görevlisi, 40 yaşındaki Sevilay Öğretmen İzmir'de 15 yaşındaki öğrencisi tarafından, sınıfında, dersinde, onlarca öğrencinin gözü önünde bıçaklanarak öldürülmüştür. Bu olaya karşılık Millî Eğitim Bakanının yaptığı açıklama «Çocuklarımıza sahip çıkalım.» cümlesinden ibarettir. Kadının istihdam politikası bakımından görülmez hâlde olması, kadının çalışması durumunda çalışmasını kolaylaştıracak olanakların kendisine tanınmaması, yasalarda öngörülmüş olan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi ve buna kamu idaresinin göz yumması, son dönemde çeşitli yayın organlarında kabarmış olan bir tartışmaya dikkatlerimizi çekmeyi âdeta zorunlu kıldı. Değerli milletvekilleri, telefon konuşmalarınızı ve sohbetinizi benim duyacağım şekilde yapmamanızı rica ediyorum. Yürüyen tartışmalara baktığınızda insan olarak ve kadın olarak, öğretmen kadınlar ya da hekim kadınlar olarak ya da evde çocuk yetiştiren kadınlar olarak kanımızı donduran bir zihniyetin yükselişine tanık oluyoruz. Bir yazar diyor ki: «Kadının çalışması asıl değil, arızidir.» Yani, kadının görevi çalışmak değildir, kadının görevi evinde olmaktır. Eğer bir zorunluluk varsa kadın çalışabilir. Ve diyor ki: «Zaten kadın çalışmaya başladığı zamandan bu yana Japonya'da aile diye bir kavram kalmadı. Rusya aileyi güçlendirmek için tedbir üstüne tedbir alıyor ve altından kalkamıyor.» Sayın Başkan, bu yazar diyor ki: «Avrupa'da nüfusun 1/3'ü nesebi gayrisahihtir.»

Okuduğum yazı bedava dağıtılan bir gazetede 19 Ocak 2013 tarihinde çıkmıştır. Avrupa'da yaşayan halklara «Sizin nüfusunuzun üçte 1'i nesebi bakımından gayrisahihtir, çocukların babaları belli değildir.» diyen bir günlük gazeteden söz ediyorum ve bu yazar, bu görüşünü daha sonra yazdığı çeşitli makalelerde «Kadın pergel gibidir.» diyerek pekiştirdi. Kadın pergel gibi yani bir ayağı -Mevleviler usulü ama mekân farklı- evinde öbür ayağı da o ayak izin verdiği kadar dışarılarda. Bunu bize İslam dininin bir emri olarak anlatan; kadının çalışmasını dine, örfe aykırı bulan; bunu da çeşitli kutsal kaynaklarla sözüm ona inandırıcı bir şekilde yazabilen bir yazardan size aktarıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; «kendi gerici, kendi çağ dışı ve inancımızın olanca devrimciliğini tutuculuk hâline çevirmiş olan bu tip yazarların iktidar uygulamaları üzerindeki etkisi nedir» diye soruyorum. Eğer Türkiye'de kadın-erkek eşitliğine ilişkin olarak «Kadın erkeğin bağılıdır, kadın evde olmak zorunda olandır, çalışmak onun asli görevi değildir, bu, yalnızca arızı bir durumdur.» zihniyeti iktidarın uygulamaları bakımından yol gösterici ise durumumuz son derece vahimdir.

Biz, bu Meclis araştırma komisyonu ile Türkiye'nin istihdam politikasında kadının yeri nedir, çalışan kadının çalışmasını kolaylaştırabilecek ve verimini artırmasını sağlayacak şekilde yasalara konmuş olan iş yeri yükümlülüklerinin yerine getirilme durumu nedir, bu hukuki zorunlulukların yerine getirilmesi için yetkili kamu idaresinin çalışma düzeni nasıldır ve nihayet, kadının istihdamdaki yerini yükseltebilmek için Türkiye'de bunu destekleyecek bir zihniyet devriminin hangi önlemleri almamızı gerektirdiği konularının gündeme alınmasını gerekli görüyoruz. Kurulacak olan Meclis araştırma komisyonu, bir yandan istihdam politikasını, bir yandan da mevcut istihdam politikasında kadını açıkça aşağılayan uygulamaları somut nedenleri ve zihniyet gerekçeleri itibarıyla ortaya koysun istiyoruz.

Değerli milletvekilleri, bir öğretmen olarak, bir milletvekili olarak ve ne mutlu ki bir kadın olarak yerim evim değildir. Çalışma hakkı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası doğrultusunda, erkeklere tanındığı kadar bana da tanınmıştır. 1923 cumhuriyet devriminden bu yana kadınlar olarak elde ettiğimiz bu kazanımı, bu gerici zihniyete hiçbir hâl ve şartta teslim etmeyeceğiz. Bu yazarı ve bu yazara, söz atarak, destek veren sayın milletvekili sizi tarihe havale ediyorum, kadın düşmanı ilan ediyorum. Saygılar sunuyorum.

SEVİM SAVAŞER (AKP 3/56)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadınlarımızın iş gücüne katılımlarının artırılması, çalışan kadınlarımızın yaşadıkları olumsuzlukların ortaya çıkarılması, çocuk bakımı ve eğitimiyle ilgili kurumların yaygın olmayışının nedenlerinin araştırılması konusunda Meclis araştırması açılması önergesi üzerine grubum adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Ülkemizde kanunlardaki eşitlikçi düzenlemelere karşın kadınların yeterli eğitim düzeyine sahip olmaması, geleneksel iş bölümü nedeniyle ev içi sorumluluklarının ve çocuk bakımının kadının üzerinde görülmesi, iş ve aile yaşamını uzlaştırıcı mekanizmaların yetersizliği gibi sorunlar sebebiyle kadınların iş gücü piyasasında yeterince yer almadığı görülmektedir. Bununla birlikte, kadınların çalışma hayatına aktif bireyler olarak katılmalarının, hem bireysel hem de sosyal gelişmenin önemli bir koşulu olduğu da bir gerçektir. Kadınların toplumsal yaşamın her alanında görünür kılınması için çalışma hayatına katılmaları, kariyer yapabilmeleri, yönetici konuma gelebilmeleri amacıyla kurum personel alımlarında cinsiyet ayrımcılığı yapılmasına ilişkin «Personel Temininde Eşitlik İlkesine Uygun Hareket Edilmesi» konulu Başbakanlık Genelgesi 22 Ocak 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ülkemizde kadınların iş gücü piyasasındaki durumu, 2011 yılı Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 15 yaş üstü kadın nüfusu 27 milyon 273 bin iken iş gücü piyasasında yer alan kadın nüfusu 7 milyon 859 bindir. Yani, iş gücüne dâhil olmayan 19 milyon 414 bin kadın bulunmaktadır. Kadınların iş gücüne katılma oranı yüzde 28,8; istihdam oranı yüzde 25,6; girişimcilik oranı yüzde 12,9 ve işsizlik oranı ise yüzde 11,3 olarak gerçekleşmiştir.

Bununla birlikte, ülkemizde kadın istihdam alanında izlenen politikalar ve yürütülen projeler etkisini göstermeye başlamış, kadınların iş gücüne katılımında ve istihdamda artışlar gerçekleşmiş, 2004 yılında kadınlardaki iş gücüne katılma oranı yüzde 23,3 iken 2011 yılında bu oran yüzde 28,8'e yükselmiştir.

AK PARTİ olarak, iktidara geldiğimiz günden bu yana, çalışan olsun olmasın kadınlarımıza yönelik önemli yasal düzenlemeler yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Vaktim elverdiği sürece bir kaçına değineceğim. 25 Şubat 2011 tarihinde 27857 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Kanun ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yapılan değişikliklerle ebeveyn izniyle ilgili maddeler-

de önemli değişiklikler yapılmış, doğum sonrası kullanılacak ebeveyn izni yirmi dört aya çıkarılmış ve eşi doğum yapan memura da isteği hâlinde bu izni kullanma hakkı tanınmıştır.

Yine, İş Kanunu'nda yapılan değişikliklerle doğum öncesi ve sonrası yasal izinlerin toplamı on sekiz haftaya çıkarılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nda değişiklikler yapılarak doğumdan önce kullanılmayan analık izni doğum sonrası izne eklenmiş, ev hizmetlerinde ay içerisinde otuz günden az çalışan sigortalıların eksik günlerine ait genel sağlık sigortası primlerini otuz güne tamamlama hükmü eklenmiştir.

Yine, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nda yapılan değişikliklerle «Sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarın işe alındıktan itibaren İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacağı, destek unsuru olarak da 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük erkekler ile 18 yaşından büyük kadınlardan mesleki yeterlilik belgesi sahipleri için kırk sekiz ay süreyle; mesleki ve teknik eğitim veren orta ve yüksek öğretimi veya Türkiye İş Kurumunca düzenlenen iş gücü yetiştirme kurslarını bitirenler için otuz altı ay süreyle destek uygulanır.» hükmü eklenerek kadınlara, yeni istihdam imkânlarının sağlanması bakımından erkeklere nazaran pozitif ayrımcılık yapılmış ve kadınların istihdam olanakları artırılmıştır.

Yine kadınların istihdam oranlarının artırılmasında önemli bir araç olan kadın kooperatifçiliğinin yaygınlaştırılması amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar ilgili taraflarca değerlendirilerek mevzuata uygun ve uygulamaya yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi için bir yol haritası belirlenmiş ve geçtiğimiz yıl 29 Mart 2012 tarihinde kadın kooperatiflerinde yaşanan sorunlara ortak çözümler çalıştayını gerçekleştirilmiştir. Gerek söz konusu çalıştayda gerekse Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu tarafından, kadın kooperatiflerinde yaşanan sorunlara çözüm üretmek üzere yapılan toplantı sonucunda belirlenen somut çözüm önerilerine ilişkin mevzuat çalışması yapılmak üzere, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü yetkililerince mevzuat değişikliği önerileri hazırlanarak 27 Ağustos 2012 tarihinde ilgili kuruma iletilmiştir. Ayrıca, kadın kooperatifleri konusunda valiliklerle de iletişim hâline geçilmiş ve elde edilen sonuçlar, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna sunulmuştur.

Yine, ülkemizde kadın girişimciliği alanında yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerini ortaya koymak amacıyla, 14 Şubat 2012 tarihinde Ankara'da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Girişimci İş Kadınları ve Destekleme Derneği iş birliğinde, Kadın Girişimcilerin Finansmana Ulaşmalarının Kolaylaştırılması Çalıştayı düzenlenmiştir. Bu doğrultuda, İlk Adım Kredisi Kefalet Desteği Protokolü imzalanmıştır. Ayrıca, Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda, ilgili tüm tarafların katkı ve katılımıyla hazırlanan ve yürürlüğe giren 2008-2013 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Ulusal Eylem Planı izleme ve değerlendirme toplantılarının altı aylık dönemler hâlinde raporları sunulmaktadır. Bu kapsamda, Ekonomik Statü Daire Başkanlığının sorumluluğunda kadın istihdamı, kadın yoksulluğu toplantısı yapılmıştır.

Yine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında 10 Şubat 2012 tarihinde bir protokol imzalanmıştır. Özellikle burada da kadınlar, engelliler, gazı ve şehit yakınlarına yönelik girişimcilik faaliyetlerinin geliştirilmesine yöneliktir bu protokol.

Yine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında 17 Şubat 2012 tarihinde bir iş birliği protokolü imzalanmıştır. Bu da istihdam, çocuk işçiliği, sosyal yardımlar, iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması, bu çerçevede kreş hizmetlerinin yaygınlaştırılmasıyla kadınların ekonomik yaşama katılımlarının artırılması ve güçlendirilmesine yönelik önemli katkılar sağlayacaktır.

Yine, KAGİDER'le imzalanmış bir protokol var. O kadar çok ki, seçerek söylüyorum. Yine, Genç Fikirler Güçlü Kadınlar Projesi var kadınlarla ilgili. Yine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından, çalışan kadınlara yönelik kreş desteği çalışmaları devam etmektedir.

Ve sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: Kadınların insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, erkeklerle birlikte eşit hak ve fırsat olanaklarına ulaşması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde Mart 2009 tarihinde kurulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, bildiğiniz gibi, çalışmalara devam etmektedir. KEFEK içinde kadın istihdamının artırılmasına ilişkin bir alt komisyon kurulmuştur. Alt komisyonda, kadınlarımızın iş gücüne katılımlarının artırılmasına ilişkin öneriler, yine çalışan kadınlarımızın yaşadıkları olumsuzlukların giderilmesine ilişkin öneriler getirilerek gerekli düzenlemelere gidilecektir.

Bu nedenle, konuya ilişkin bir Meclis araştırmasının açılmasının uygun olmayacağını bildirir, saygılarımı sunarım.

MELDA ONUR (CHP 3/58)

Tabii, konu... Çalışım yani ne şekilde gerekiyorsa çalışım, sabahtan akşama kadar çalışım ama önemli olan, tabii, içeriği. Çalışım, parlamenter demokrasi işlesin, parmak vekilliği yapmayalım, yeter ki çalışalım. Bu konuyla ilgili olarak -fırsat bildik- hani dervişin fikri neyse zikri hesabı, hep aynı şey geliyor aklımıza. Geçenlerde, "çalışma" deyince, bir tane yazar, kadınlarla ilgili şöyle bir şey söyledi, dedi ki: "Çalışmak isteyen kadınlar şiddet görüyor." Benim aklıma birdenbire 2009 senesi geldi. O zaman da Bakan Mehmet Şimşek, işsizliğin artışı kadınlarla ihale etmişti, şöyle demişti: "İşsizlik oranı niye artıyor biliyor musunuz? Çünkü kriz döneminde daha çok iş aranıyor. Özellikle kadınlar arasında kriz döneminde iş gücüne katılım oranı daha artıyor." Yani bu ülkede her şeyin suçlusunu kadınlar.

AYŞE NEDRET AKOVA (3/74)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; BDP grup önerisi hakkında CHP Grubu adına lehte konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Öncelikle, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

İnsan hakları ihlalinde, cinsiyet temelinde en önemli haksızlık kadına yönelik uygulanmaktadır. Çalışma hayatında işe alınma, terfi ve ücretlerde uygulanan eşitsizlikler gelir ve eğitim düzeyi fark etmeksizin farklı toplumlarda ve kültürlerde yaşayan kadınların ortak sorunudur.

Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik farkındalık yaratmak, bu konuda toplumu bilinçlendirmek için yapılan çalışmalarda, kadın istihdamının artırılmasına, kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesine özel önem vermek gerekmektedir. Kadının aile içindeki güçsüz konumunun değiştirilmesi, makroekonomik politikalarda kadın-erkek arasındaki eşitsizliğin giderilmesi için kadın yoksulluğunun azaltılması ve kadının ekonomik olarak güçlendirilmesi gerekir. Bu amaçla, kadın istihdamının artırılması için daha etkili araçlar geliştirilmelidir. Çalışma hayatında işe alınmada, ücret ve terfide kadına yönelik eşit olmayan uygulamaları engelleyecek tedbirler alınmalı, kadınların daha aktif olarak çalışma hayatına katılımları sağlanmalıdır.

25 Mayıs 2010 tarihinde, Resmî Gazete'de yayımlanan genelgede, kadın istihdamının artırılması ve fırsat eşitliğinin sağlanması hususunda bir yönetmelik çıkartılmış olmasına rağmen bu konuda hiçbir gelişme kaydedilmemiştir. Kadını eve kapatıp en az 3 çocuk doğurma görevi veren zihniyet değişikçe kadının ekonomik anlamda güçlendirilmesi de mümkün olmaz.

Ülkemizde 2012 yılı için erkeklerin iş gücüne katılma oranı yüzde 71 iken kadınların iş gücüne katılma oranı maalesef yüzde 29,5'tur. Avrupa Birliğinde ise kadının iş gücüne katılma oranı yüzde 63 civarındadır. Ülkemizde 2012 yılında 17 milyon 512 bin erkek istihdam edilirken 8 milyon 192 bin kadın istihdam edilmiştir. Ülkemizde, çalışabilecek yaşta kadın sayısı 27 milyon 773 bin kişi olarak tespit edilirken sadece 8 milyon 192 bin kadın iş gücü olarak gösterilmiştir. Çalışabilecek yaşta kadın sayısı çok olmasına rağmen, kadın iş gücü düşük gösterildiğinden kadın işsizliği tam olarak istatistiklere yeterince yansımamaktadır. 2012 yılında kadınların işsizlik oranı yüzde 10,8 iken erkeklerin işsizlik oranı yüzde 8,5'tur. Kadınların iş gücü için sağlıklı veriler olmayışı, kadının ekonomik anlamda ne kadar güçsüz olduğunu da gizlemektedir. 2010 Kazanç Yapısı Anketi sonuçlarına göre, eğitim durumuna göre en yüksek yıllık ortalama brüt kazanç erkeklerde 37.878 lira iken kadınlarda 31.437 TL'dir. Yükseköğretim ve üstü eğitim düzeyine sahip olanlar bu maaşları elde etmektedirler. Cinsiyete dayalı ücret farkı meslek gruplarına göre incelendiğinde ise, yöneticiler grubu hariç, diğer tüm meslek gruplarında bu ölçütün erkek ücreti lehine olduğu görülmektedir. Kadının iş bulmasının, çalışma hayatına atılmasının güçlüklerinin yanı sıra, kadının üst düzey yönetici olarak çalışması ise çok daha zordur.

Cumhuriyetin 100'üncü yılı olan 2023'te kalkınma hedeflerine ulaşabilmemiz için, kadınların iş gücüne katılımlarının artırılması gerekmektedir. Kadınların istihdama katılım oranlarını artırabilmek için, kadınların eğitim seviyelerinin artırılması, her eğitim düzeyinde kadınları çalışmaya teşvik edecek kurumsal politikaların tasarlanması ve uygulanması, çalışan kadına yönelik kültürel önyargılarla mücadele edilmesi gerekmektedir. Kadınların istihdama katılımını artırıcı pozitif ayrımcılığa dayalı politikalar uygulanmalıdır. Kayıt dışı olarak çalışan kadınlar sigorta kapsamına alınmalıdır. Kadınlara, eşit nitelikli işe eşit ücret ve insanca yaşanmasına olanak veren yeterli bir ücret verilmelidir. Kadınların esnek, güvencesiz ve taşeron çalıştırılmasına son verilmelidir. Kamuda ve ücretli çalışan kadınların iş yerlerinde yönetici olabilmeleri ve eşit haklara sahip olmaları için de gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Kamuda engelli kadınların istih-

damını arttırıcı politikalar mutlaka hayata geçirilmelidir. Ev işçisi ve ev eksenli çalışanlara sigorta, sosyal güvence ve sendikalı olma hakkı sağlanmalıdır. Ebeveynlerin çocuklarını güvenle bırakabileceği ücretsiz, sağlıklı kreş ve bakımevlerinin açılması, ebeveyn izni düzenlemesinin bir an önce hayata geçirilmesi ve bu hakkın kullanılmasında her iki ebeveynin de eşit düzeyde sorumlu ve devredilmez bir hak olarak düzenlenmesi sağlanmalıdır.

Ülkeler arasında yapılan araştırmalar, uzun dönem potansiyel büyüme ile kadınların istihdama katılım oranı arasında pozitif ve güçlü bir ilişki varlığını tespit etmiştir. Kadın iş gücünün ülkemizin kalkınmasındaki rolünü artık reddetmememiz gerekir. Kadınların istihdama katılmasının ekonomimiz üzerinde birçok pozitif etkisi olacaktır. Kadınların çalıştığı ailelerde tasarruf oranları daha yüksektir. Çalışan kadınlarda doğurganlık oranı ve çocuk ölüm oranı düşmekte, dolayısıyla, aileler sağlık ve eğitime daha büyük pay ayırmaktadır. Çalışan kadınlar elde ettikleri gelirleri erkeklerden farklı olarak kendileri için değil, ağırlıklı ailesi için harcamaktadır. Erkekler kazançlarından alkol, sigara, eğlence gibi harcamalara pay ayırırken, kadınlar kazançlarını daha çok çocuklarının eğitime ve sağlığına harcamaktadır. Dolayısıyla, çalışan kadın sayısının artması genç kuşakların daha iyi eğitilmesine ve daha sağlıklı yetişmelerine olumlu etki yapacaktır. Kadınların iş gücüne katılım oranlarını arttırabilmek için her eğitim düzeyinde, kadınları çalışmaya teşvik edecek kurumsal politikaların tasarlanması ve uygulanması gerekmektedir. Çalışan kadına yönelik kültürel önyargıları geriletecek bir zihniyet ikliminin yaratılması gerekmektedir.

Biliyorsunuz, işsizliğin artmasının sebebi olarak Sayın Bakanımız Mehmet Şimşek, kadınların iş gücü piyasasına girmesini göstermişti. Kadınların iş gücü piyasasına girmesine önyargıyla bakılması ülkemizin kalkınmasının önündeki kültürel bir engeldir.

Kadının iş gücüne katılım oranı yüzde 50'nin altında olup kalkınmış bir ülke örneği yoktur. Bu nedenle, kadının iş gücüne katılımında kurumsal ve kültürel çeşitli faktörlerin görece etkilerinin araştırılması ve bu faktörler bazında farklılaştırılmış politikalar geliştirilmesi çok önemlidir.

Kadının ekonomik olarak güçlenmesi kadına yönelik şiddetle mücadelede de önemli adımlar atmamızı sağlayacaktır. Kadınların eğitim düzeyinin artırılması için yapılacak çalışmalar hem ekonomik olarak güçlenmelerini hem de kadınlara yönelik insan hakları ihlallerini engelleyecektir. Benzer işte çalışan kadın ve erkek arasındaki ücret farklılıkları, işe alınmada uygulanan ayrımcılıklar, terfilerde yapılan ayrımcılıklar, küçük çocuklar için kreş, bakımevi desteğinin yeteri kadar olmaması, toplumsal zihniyetin kadına geleneksel evde çalışma rolü vermesi kadının iş gücüne katılımının önünde yer alan önemli engellerdir. Bu sorunlar beraberinde kadınlara yönelik insan hakları ihlallerini de getirmektedir.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından hazırlanan kişi başına düşen gelirin yanında ortalama eğitim süresi, doğumda yaşam beklentisi gibi eğitime ve sağlığa ilişkin göstergelerin de kapsandığı 2011 yılı Gelişmişlik Endeksi sonuçlarına göre Türkiye 92'nci sıradadır. Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi'nde ise Türkiye 77'nci sıradadır. Dünya Ekonomik Forumu'nun 2012 yılı Küresel Cinsiyet Uçurumu Raporu'na göre, Türkiye, geçen yıla göre 2 basamak gerileyerek 135 ülke arasında 124'üncü sırada yer almıştır. Bu rakamlar, Türkiye'nin kalkınabilmesi için daha çok fazla reform yapması gerektiğini göstermektedir. Burada, kadının önemi unutulmamalı, kadının toplumda güçlenebilmesi için eğitimden istihdama önündeki engellerin kaldırılması için her türlü politikaların araştırılması, geliştirilmesi ve yürürlüğe konması gerekmektedir. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

SEBAHAT TUNCEL (3/74)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Barış ve Demokrasi Partisi olarak verdiğimiz araştırma önergesi için söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi 8 Mart haftasındayız. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü. Bu gün hem dünyanın birçok ülkesinde hem de ülkemizde bir mücadele günü olarak kutlanmaktadır. Özellikle 1957 yılında Amerika'da başlayan bu direniş, eşit işe eşit ücret talebi aslında -bu yıl yüz yıl oldu- yüz yıldır devam eden bir mücadeleyi de beraberinde getiriyor. Yüz yıldır kadınlar eşitlik, özgürlük ve demokrasi mücadelesi yürütüyorlar. Bu vesileyle aslında bu önergemizi indirdik.

Özellikle eşit işe eşit ücret talebini tekrardan gündemleştirmek, kadın istihdamı üzerinde bu kadar tartışma yürütülürken bu kadın istihdamında gerçekten nasıl, uygulamada ne gibi sorunlar yaşandığı konusunun araştırılmasını öneriyoruz. Umarız bugün burada bu kabul edilir. Gerçi bu temennimiz hiç kabul edilmiyor ama biz yine de bunu ifade ederek başlayalım.

.....
Değerli arkadaşlar, biz bu kürsüde kadına yönelik şiddeti, kadınların istihdam sorununu, kadınların eşitlik taleplerini çok defa dile getirdik. Her defasında -aslında her siyasi parti bu konuda, bu tip konuları da gündemleştirerek- buna nasıl çözüm bulabiliriz üzerinden çok tartışma yürüttük. Biz, Barış ve Demokrasi Partisi olarak şuna inanıyoruz: Kadın meselesi sadece bir siyasi partinin meselesi değildir, siyaset üstü bir meseledir, böyle ele alınmak durumundadır. Çünkü dünyada toplumun yarısını kadınlar oluşturuyor. Eğer toplumun yarısını kadınlar oluşturuyorsa toplumun yarısının görülmediği, yok sayıldığı, eşit olmadığı bir toplumda sorunların çözülmesi mümkün değildir. Bunun altını her defasında çizdik, bir kez daha çizmekte yarar görüyoruz ve o yüzden kadın politikaları konusunda bütün siyasi partilerin ortak davranması gerektiğini, bunun geleceğimiz açısından önemli olduğunu bir kez daha ifade ediyoruz.

.....
Yani şimdi, biz eğer 8 Martı bir kez daha hatırlıyorsak, kutluyorsak bunun bir mücadele yolu olduğunu bir kez daha hatırlayalım. Mesela, biz BDP'li kadın vekiller olarak bir önerge verdik 8 Mart tatil olsun diye -40'a yakın ülkede 8 Mart tatil- ücretli izne ayrılın insanlar diye ama AKP Hükûmeti bunu gündemine dahi almadı. Sayın Fatma Şahin'in kendisine de ifade ettik -geçen yıl İstanbul Sözleşmesi'ni imzaladık- bu yıl da o zaman 8 Martı tatil yaparak kadınlara bir hediye sunalım, gerçekten kadın mücadelesinden yansak bunu yapalım diye. Bu konuda herhangi bir uygulama yok. Üstelik «Bu, başka bir ayrımcılık olmaz mı?» gibi bazı itirazlar da oldu. Oysa, kadınlar bu sistemde o kadar çok ayrımcılıkla karşı karşıya kalıyorlar ki kadınların yaşadığı bu ayrımcılık hiç görülüyor, işte bir gün kadınlara tatil olması meselesi ayrımcılık olur diye engellenmeye çalışılıyor. Bu, çok ciddi bir sorun, bunun bir kez daha altını çizmek istiyoruz.

GÖKÇEN ÖZDOĞAN ENÇ (AKP 3/74)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Barış ve Demokrasi Partisinin Meclis araştırması açılması konusunda ki grup önerisi aleyhinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

.....
Çok önemli bir konu daha var arkadaşlar. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin bir toplantısına gitmiştik geçtiğimiz senelerde. Konu "eşit işe eşit ücret"ti. Gerçekten Avrupa Birliği ülkeleri içler acısı durumda, yüzde 17'lik bir oran var. Ama Türkiye'de biliyorsunuz ki İş Kanunu'nda yine bir maddemiz var, onu da okumak istiyorum: «Cinsiyet nedeniyle eşit değerde iş için daha düşük ücret verilmeyecektir.» Yani biz bunu kanunlaştırmışız. Ne yazık ki birtakım güruhun «çağdaş, modern» diye gıptaıyla baktığı Avrupa ülkelerinde bu, kanunlaşmamış durumda.

Ben Antalya'la ilgili ufak bir örnek vermek istiyorum: Özellikle turizm sektöründe kadın bir garson 800 milyon alıyorsa erkek garson da 800 milyon alır. Yani bunun arasında herhangi bir kıstas, herhangi bir engelleme, «Sen kadın olduğun için daha az ücret alacaksın.» dayatması yoktur ki yine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız da zaten bunun takipçisidir.

Ayrıca, istihdamla ilgili bir konudan daha bahsetmek istiyorum. Bizim, biliyorsunuz, hedefimiz var dedim. Biz istihdamı yüzde 23'lerden yüzde 31'lere çıkartmış bir hükûmetiz. Bence bu, çok önemli. Kadın istihdamı demek, kadının ekonomik anlamda güçlenmesi demek, kadının görünür olması demek. Biz kadını görünür yapmak adına almış olduğumuz tedbirler neticesinde bunu başaracağız. İnşallah, 2023 hedefimiz de bunu yüzde 38'lere çıkartmak.

Bu anlamda, İş Kanunu'yla ilgili birtakım değişiklikler yapmıştık, çok az zamanım kaldı, bunların kısa kısa üstünden geçmek istiyorum: Engelliler, hamile, doğum yapan memurlar gece vardiyası ve nöbetlerden muaf yani gece vardiyasından kadınlar ve memurlar muaf tutulmuş durumda. Aslında "eşit işe eşit ücret" noktasında tam zamanlı ve kısmi zamanlı yani part-time çalışma koşullarını da bizim Hükûmetimiz son olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız bir açıklamasında dile getirdi. Doğum izniyle ilgili, özellikle, yirmi dört haftaya çıkartılmasıyla ilgili bir çalışma var. Kamu kurumlarında kreş sorununun giderilmesiyle ilgili bir çalışma var. Doğum iznine ayrılan kadının doğumdan sonra işe alınmasıyla ilgili bir çalışma var. Onun dışında, maliyetinin kamu tarafından karşılanması var, yani doğum iznine çıkan kadının sosyal güvencesinin karşılanmasını devlet üzerine alacak. Çocuk sayısına göre kadınlar açısından emeklilik yaşının aşağı çekilmesiyle, yine kadınların istihdamını artırmak için, biraz önce söylediğim gibi, genel anlamda, hani kamuoyunda part-time çalışma koşullarının düzenlenmesiyle de ilgili gerçekten hem Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız hem de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız hassasiyetle çalışıyor.

Ben şunu da ifade etmek istiyorum: Bu 3 çocuk meselesinde Sayın Başbakanımızın ifadesi bir tavsiyedir, bir zorunluluk değildir. Diğer siyasi partilerdeki milletvekili arkadaşlarımız bunu çok sık dile getiriyor. Yani bunu ben çok üzücü buluyorum. Bu tavsiyeyi zorunluluk şeklinde addediyorsunuz. Yapabilecek de çok fazla bir şeyimiz yok işin açıkçası.

Onun dışında, KOZA'larla ilgili bir milletvekilimiz bir şey söyledi. Arkadaşlar, şiddet önleme merkezleri Türkiye'nin 10'dan fazla ilinde hizmet vermektedir ve bence bir devrimdir. Arkadaşlar, 7X24, şiddet gören kadın, evinden terliğiyle çıktığı zaman oraya gidebilir. Yani bunu bile eleştiren zihniyeti ben millete havale ediyorum. Bu, alkışlanması gereken bir çalışmadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Oraya gittiniz mi hiç bilmiyorum, bir gidin eğer gitmediyseniz, ben sizi Antalya'da ağırlayabilirim. Orada, bir psikolog, İŞKUR'dan bir görevli arkadaş, doktoru, hemşiresiyle birlikte 7X24 görev yapmaktalar. Yani buna dışarıdan bakarak tabii, birtakım şeyler söylemek bazılarımız için çok kolay, biz buna alıştık.

Birkaç konu daha var temas etmek istediğim. Bence ve bizce, hiçbir konu siyaset üstü değildir, her şey siyasetin içinde tartışılır. Bir taraflara havale etmek, muhafazakâr demokrat parti olan AK PARTİ'nin geleceğinde yoktur. Bu kadın sorununu da siyaset içinde çözebiliriz, anlayışla.

Onun dışında söyleyecek çok şey var, vaktim azaldı. Bu grup önerisiyle ilgili çok ufak bir şey daha: Zaten bizim Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuz da alt komisyon olarak 2012'de? Bazı arkadaşlar zaman zaman fırsat bulduğunda katılıyor ama zaten istihdamla ilgili bir alt komisyon var. Bu yüzden, grup olarak, aleyhte karar veriyoruz.

RUHSAR DEMİREL (MHP 3/130)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün gece kaldığımız yerden inşallah devam ediyoruz tam da kadınlara bir şeyler mi oluyor, iyi bir şeyler mi geliyor derken bir hanım milletvekilini kürsüde bırakan bir Meclis olarak tarihe geçtik. Ne yapalım biz kaldığımız yerden devam ederiz.

Efendim, bu önergemizle biz neden "Üç yıl" diyoruz öncelikle onu söyleyeyim: Bu, bir bilimsel kriter. Madem bir iyilik yapıyoruz bunu tam olarak yapmamız gerekir çünkü çocuk, yaşamındaki 0-3 yaş itibarıyla 3'üncü yaşına geldiği zaman ancak bireysel ihtiyaçlarını karşılayabilme, birey olarak kendini algılayabilme, karşıtını ifade edebilme, ihtiyaçlarını erteleyebilme becerisine sahip oluyor. Bunun üç yıla çıkarılmasının sebebi tamamen bilimsel bir argümana dayanıyor ama siz niye "iki yıl" dediniz onu bilemiyorum. O sebeple eğer bir iyilik yapılacak ise 657'ye tabi hanımlar açısından üç yıla çıkarılması bilimsel bir gerçekliktir. Ancak burada tabii ki yine eşitlikçi bir durum var. Şimdi, bazı konular var bütünün içindeki parçasıyla tanımlanıyor. Hani "Ceylan derisi koltuk" denildiği zaman biz bunun Meclis Genel Kurulunda oturduğumuz koltuklar olduğunu anlayabiliyoruz veya birisi "Üç hilal" dediği zaman bunun Milliyetçi Hareket Partisini ifade ettiğini biliyoruz ya da "ampul" denildiğinde bir başka partiyi ifade ettiğini biliyoruz. Bütünün parçasıyla ifade edilebilme kavramına da "metonimi" deniliyor. İşte böyle bir şey var ki bu 2010 yılı referandumu itibarıyla özellikle Adalet ve Kalkınma Partisinin çok sık söylediği bir şey var "Hanım kardeşlerimize haklar getiriyoruz." diye. Vallahi şunu tarih teslim edecektir: Kadın haklarıyla anılamayacaksınız, siz bu bütünün bir parçası ifade edildiğinde akla gelmeyeceksiniz. Çünkü Türkiye'de kadınlar yalnızca 657'ye tabi olarak çalışmıyorlar; sosyal sigorta veya sosyal güvenlik şemsiyesi içinde olan kadınlar veya olmayan kadınlar diye baktığınızda Türkiye'de 657'ye tabi çalışan ağırlıklı olarak iki sektörde kadın var. Bunların bir kısmı Millî Eğitimde, bir kısmı da Sağlık Bakanlığında çalışır, diğer sektörlerde çok azdır. Bir hekim olarak biliyorum ki Sağlık Bakanlığı çalışanı olan hanımlar -ki özellikle doktor, hemşire, ebe hanımlar- bu gece nöbeti ve vardiya hakkını kullanmazlarsa Türkiye'de mesleklerini icra etme şansları yoktur. Bir asistan hekim hanımı düşününüz. "Doğum yaptıktan sonra gece nöbeti tutmuyorum, vardiyaya kalmıyorum." dediği zaman ortalıkta doktor bulamazsınız zaten. O zaman aslında bizim İş Kanunu'muzu, iş yasalarımızı daha cinsiyet eşitlikçi bir hâle getirmemiz lazım. Benzer şekilde öğretmenler için de öyle. Ama bütün bunları bir kenara koyduğumuzda diyelim ki bunu gerçekleştirebildiniz, diğer yasalara tabi çalışan kadınların haklarını ne anlamda buranın dışında tutabiliyoruz? Bütün yasalarımızda kadınlar için doğum sonrası böyle bir hakkı getirmek, hani hep söyleniliyor ya gelecek kuşaklara yatırım yapmak, Türkiye'nin ilerisini düşünüyorsak, o çocukların sağlıklı büyümesi ve beslenmesi bizim için öncelikse, sağlıklı nesiller yetiştirmek istiyorsak, işte, o sebeple asıl biz bu yasayı o çerçevede düşünmeli ve Türkiye'de çalışan bütün kadınlar için doğum yaptıkları takdirde doğum sonrası üç yıllarında bazı istisnai haklara sahip olabilmelerini de taahhüt altına almalıyız. Yasayı çıkarmak yetmiyor, yönetmeliklerle bunun yürütülebilmesini, icranın gi-

debilmesini sağlamamız gerekiyor. Dolayısıyla zaten hakkaniyetli olmayan hiçbir yasanın da uygulamada yeri olmuyor.

Bu, tabii ki, bir torba yasa ve dolayısıyla bazen bir atıf yapılıyor, “Çuval mıdır, torba mıdır?” diye. Biliyorsunuz, Türkiye’de “çuval” denildiği zaman hepimizin aklında tam on yıl öncesi var; 4 Temmuz 2003’te Kuzey Irak’ta askerlerimiz başına geçirilen bir çuval. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu ister adına torba deyin isterseniz -tam kışlıkları kaldırıyoruz- hurç deyin ister başka bir şey ama bu çuval umuyorum başta kadınlarımız olmak üzere milletin başına geçmesin inşallah. Hepinize saygılar sunuyorum.

ZEYNEP ARMAĞAN USLU (AKP 3/137)

Bir diğer sevindirici gelişme de kadınlarımızın artık aktif iş gücü olarak kendilerini hayata karşı konumlama motivasyonlarının AK PARTİ iktidarı döneminde gerçekten artmış olmasıdır. 2008’e baktığımızda kadınlarımızın iş gücüne katılma oranı yüzde 24,5. 2012’ye baktığımızda ise bu, yüzde 29,5’a çıktı. Bu ne demek? Böyle rakamla konuşunca insan anlamıyor ama bu, şu demek başka bir sayısal rakamla konuştuğumuzda: Bu, 1 milyon 900 bin kadın iş hayatına katıldı demek. Bu ne demek? Bu, cumhuriyet tarihini dört yıllık periyotlara ayırdığımızda, bir cumhuriyet tarihi rekoru demek ve ilk defa, tarım dışı sektörlerde yani -hadi adını koyalım çocuğun- ücretsiz aile işçisi olmadan, parayı eşler almadan, kadınlar, kendi işlerinin ve kendi ücretlerinin sahibi olarak istihdam edilebildiği bir Türkiye portresinde ilk kez böylesine bir rekora imza atarak konumlanabiliyor ve şunu da söyleyelim: Kadınlarımız da bununla kalmayacak, erkeklerimiz de, gençlerimiz de; bu bulunduğumuz noktada kalmayacağız ve 2023’te, inşallah, Türkiye, kadın istihdamını da yüzde 38’e yükseltmiş yani her 3 kadının 1’inin aktif iş gücü olarak hayata katma değer kattığı bir Türkiye olarak karşımıza çıkacak.

7.2.8 Eğitim

PERVİN BULDAN (BDP 2/22)

Değerli milletvekilleri, öğrenim durumu arttıkça fiziksel şiddet gören kadınların sayısı azalmaktadır. Eğitime erişim konusunda, Türkiye’nin doğusu ile orta ve batısı arasındaki derin uçurum ve devletin doğudaki başlıca illere yaptığı kişi başına düşen eğitim yatırımlarının Türkiye ortalamasının yarısı düzeyince olması, acilen el alınması gereken bir sorun olmaktadır.

Bugün, ülkemizin orta ve batısında okuryazar olmayan kadınların oranı yüzde 16 iken, bu oran doğuda, neredeyse 3 misline çıkarak, yüzde 42’ye ulaşmaktadır. Doğuda ortaokul, lise ve üniversite okumuş kadınların toplam oranı da Türkiye’nin kalanının üçte 1’i kadardır.

Eğitime daha fazla bütçe ayrılarak, kadınların eğitimine daha çok önem verilerek haklarını bilmeleri için projeler üretilmelidir.

AYŞE GÜLSUN BILGEHAN (CHP; 2/22)

Şimdi, buna rağmen ben ümidimi korumaya devam ediyorum. Biraz önce Dışişleri Komisyonunda Avrupa Konseyinin çok önemli bir uluslararası sözleşmesi oy birliğiyle geçti. Daha önce, Eşitlik Komisyonunda da oy birliğiyle kabul edildiğini biliyorum. Bunun çok olumlu bir gelişme olduğunu görüyorum.

Ayrıca, samimiyetle söyleyeyim: Ders kitaplarına baktım. O kitaplarda da bir iyileştirme var. Birtakım eleştirileri vardı sivil toplum kuruluşlarının. Oralara baktım.

Ayrıca Sayın Bakana da bir soru önergesi verdim; cevabını da aldım. O cevaptan da ben açıkça söyleyeyim, memnun olduğumu söyleyebilirim.

RUHSAR DEMIREL (MHP 2/22)

İnsana saygı, eşit yurttaşlık, kadın erkek eşitliği kavramlarını Türk milleti, Hacı Bektaş Veli’den bu yana yüzyıllardır kültürünün zenginliği olarak yaşamıştır. Taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerle Anayasa’mızın 2’nci ve 5’inci maddesinden gelen sosyal hukuk devleti olma sorumluluğuyla devlet, tüm vatandaşlarına sosyal ve ekonomik bütün plan ve programlarda toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı bakış açısı ile fırsat eşitliğini temel alacağını taahhüt etmektedir. Türkiye, Kadınlara Karşı Her Tür Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’ni 1985 yılında imzalamış olmasına rağmen ancak 2002 yılı Ekim ayında yani Milliyetçi Hareket Partisinin hükûmet ortağı olduğu 57’nci Hükûmet döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisinde oylayarak kabul edebilmiştir.

Yöneticilerin ve karar vericilerin en temel görevlerinden biri mevzuat oluşturmaksa diğeri de oluşturulan mevzuatın uygulamaya geçmesine önderlik etmektir. Bu cümleden olmakla size basından bir paragraf okumak istiyorum: “Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, ilköğretim 8’inci sınıflarda okutulan Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi dersi programını yeniledi. Millî Eğitim Bakanı, 3 Ağustos 2011 tarihinde programda yapılan düzenlemeleri onayladı. Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi yani CEDAW yeni müfredattan kaldırıldı.” Basından okuyorum bu paragrafı. Yani, kadına karşı şiddetin her gün giderek ve farklı biçimlerde arttığı bir dönemde CEDAW’ın müfredattan çıkarılmasının, Hükûmetteki ilgili bakanlığın kadına karşı şiddeti önleme konusunda yasa taslağı hazırlayarak hukuki düzenlemeler yaptığını söylediği bir dönemde gerçekleşmesini yüce Meclisin takdirine bırakıyorum.

MÜLKİYE BİRTANE (BDP 2/34)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kız çocuklarının okullaşma oranları ile ilköğretimden ortaöğretime geçiş oranlarını artırmak amacıyla kız çocuklarına ve ortaöğretime devam eden öğrencilere destek verilecek denmiş, üç ayda bir 25-30 lira ya verilmiş ya da verilmemiştir. Bu incitici uygulama ballandıra ballandıra anlatılmış, bir kitap parası bile etmeyen 25 lira eğitimde reform adımı sayılmıştır. Kahvelerin işsizlerle dolduğu, ailesinde tek çalışanı bile olmayan, bir geliri bile bulunmayan Kars›taki, Iğdır›daki, Hakkâri›deki, Sinop›taki, Tokat›taki çocukları 25-30 lira ile mi kurtaracaksınız? Bu kandıran, göz boyamacı uygulamalarla bir enkaza dönüşmüş eğitim sisteminde işlerin yolunda gittiğine kimleri inandıracaksınız? Bugün Türkiye’de hâlâ okulların üçte 2’sinde ikili eğitim yapılmakta, birleştirilmiş sınıflarda eğitim ve taşımali eğitim uygulamaları sürmektedir. Taşımali eğitimde öğrenciler servislere balık istifi şeklinde bin-dirilmekte, öğlen yemeği verilmemekte ya da öğün bir meyve suyu bir kraker ile geçirilmektedir.

.....
Zorunlu olan ilköğretimde okullaşma oranı yüzde 98’lerde, ortaöğretimde okullaşma oranı hâlâ yüzde 60’larda. Okula gitmeyenlerin önemli bir bölümünü yine kız çocukları oluşturmakta. “Haydi Kızlar Okula”, “Anne-Kız Okuldayız” projeleri birer asimilasyon projesi olmaktan öteye gitmemiştir. Bu kapsamda okula kaydı yapılan öğrencilerin sayısı ile okula devam eden öğrenci sayısı arasında büyük bir farklılık vardır.

.....
Sayın milletvekilleri, bugün hâlâ ders kitapları yenilenmiş değil. Bu konuda birkaç yüzeysel çalışma dışında bir ilerleme sağlanmamıştır. Ders kitaplarındaki ırkçı, cinsiyetçi, ayrımcı, bilimsellikten uzak unsurlar ayıklanmış değildir.

.....
Zorunlu olan ilköğretimde okullaşma oranı yüzde 98’lerde, ortaöğretimde okullaşma oranı hâlâ yüzde 60’larda. Okula gitmeyenlerin önemli bir bölümünü yine kız çocukları oluşturmakta. «Haydi Kızlar Okula», «Anne-Kız Okuldayız» projeleri birer asimilasyon projesi olmaktan öteye gitmemiştir. Bu kapsamda okula kaydı yapılan öğrencilerin sayısı ile okula devam eden öğrenci sayısı arasında büyük bir farklılık vardır.

.....
Türkiye’de on beş-on dokuz yaş arası ne öğrenci ne de çalışan konumunda olan gençlerin oranı kızlarda yüzde 40, erkeklerde yüzde 25’tir. Oysa, OECD ortalamalarına baktığımızda bu oranın yüzde 9, yüzde 8 olduğunu görmekteyiz.

AYLIN NAZLIKA (CHP 2/64)

Şimdi, kadına yönelik şiddeti sadece ve sadece yasalar kanalıyla önlemek tabii ki mümkün değil. Bunun için her şeyden önce çocuklarımızın zihin haritasını değiştirmemiz çok önemli çünkü bildiğiniz gibi daha eğitim öğretim çağında çocuklarımız toplumsal cinsiyetçilik konusunda da bir bellek oluşturuyorlar. İşte bu nedenle gene iktidarınız döneminde 9’uncu sınıflarda okutulan vatandaşlık ve demokrasi dersinden CEDAW yani Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’nin çıkarılmasını da çok anlamlı buluyorum ve tekrar bunu hatırlatmak istiyorum. Bu sözleşmeye Türkiye 1986 yılında imza atmıştır yani taraftır. Türkiye açısından bu sözleşmenin bir bağlayıcılığı da vardır. Dolayısıyla çocuklarımızın kadın erkek eşitliği konusunda bir zihin haritasına sahip olmasına yönelik olan bu sözleşmenin, okullardan, ders kitaplarından çıkarılmış olması oldukça anlamlıdır diye düşünüyorum.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/68)

Şimdi, bu kız çocuklarımız okula gidemiyorlar. Bölgedeki, hani, zorunlu öğretim, ilköğretim; o vakte kadar giden çocuk sayısında bile çok ciddi bir düşüş var ülkenin diğer bölgelerine göre, ama ilköğretim sonucu, ya evde oturup beklemeye ya evlenmeye teşvik eder bir mahiyette ilköğretim açmıyoruz, çünkü "Sizin nüfusunuz yeterli değil." diyor. Bu konuda çok ciddi etütler yapılması gerekiyor. Okul açılacak yerin, mutlaka ama mutlaka köylerle birlikte değerlendirilmesi gerekiyor. Hiç umut edilmiyorsa, merkeze yakın ya da bir sonraki ilköğretim okuluna yakınlık ya da uzaklığı dikkate alınarak bu ihtiyacın mutlaka karşılanması gerekiyor. Bu çocuklar -ki çok zor koşullar altında- diyelim ki geldiler, merkezde okumaya başladılar. Buranın mekânlarını ziyaret ettik. Biri -ki bu bir özel yurt- gittik, yaşı on ikiyle on altı arasında, on yedi arasında değişen genç bayanlar kalıyor bu yurtlarda, 1 metrekarelik masada 6 tane öğrencinin çalışması gibi bir durum var. Ortak kullanım alanı sadece 2 metrekare ama buna rağmen "Vekilim, biz bu koşullarda da okumak istiyoruz." diyen bir potansiyel var ortada. Koşullar bu. Yani 4 kişi üzerinden dizayn edilen odalarda 6 kişi kalıyor -ki odaların metrekaresi hiç buna uygun değil- çalışabilecekleri koşullar yok, genç kızlarımız masa bulamadıkları için yataklarda çalışıyorlar, hatta bazen yatakta 2 tane genç bayan kalıyor ama buna rağmen "Bu koşullarda da okumak istiyoruz." diyen bir irade var ortada, bir potansiyel var ortada.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/75)

Daha sonra öğrencilerimizin eğitim hayatına yönelik de birtakım değişiklikler yapılmaya başlanmıştır. Örneğin, vatandaşlık ve demokrasi dersinin içerisinden CEDAW, yani Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesiyle ilgili bölüm çıkartılmıştır. Yine, aynı dersin içeriğinden «Haydi Kızlar Okula» kampanyasıyla ilgili bölüm de çıkartılmıştır. Şimdi -ben o dönem de Sayın Bakana, Millî Eğitim Bakanına bunu bir soru önergesi olarak yöneltmiştim- anlıyorum ki aslında bu kampanya artık devam etmeyecek, artık, kampanyanın adı 4+4+4 eğitim tasarısından sonra «Haydi Kızlar Okula» değil, «Haydi Kızlar Kocaya» şeklinde değişecek, öyle görünüyor.

CANDAN YÜCEER (CHP 2/75)

Kadına yönelik ayrımcılık hayatın her aşamasında kendini farklı boyutlarda gösteriyor. Kız çocukları doğduğu günden itibaren başlayan bu süreç, kadının yaşamı boyunca devam ediyor. Ataerkil bir aile ve toplum yapısına sahip ülkemizde gerek bu düşünce yapısıyla gerekse ekonomik güçlükler sebebiyle kız çocuklarının eğitimi ikinci plana atılıyor.

.....

Değerli milletvekilleri, Millî Eğitim Komisyonunda kıymetli milletvekili arkadaşımız Sayın Engin Özkoç tam on iki saat konuştu. Kendisini bu performansından dolayı bir kez daha yürekten kutluyorum. Diğer birçok milletvekili arkadaşım da bu toplantıya katılıp Komisyondan geçirerek Genel Kurula getirmeye çalıştığınız 4+4+4'ün baştan sona yanlışları üzerine konuştu. Kadın sorunu ve eğitim, bir ülkenin parti üstü, ideoloji üstü, yani siyaset üstü kavramlarıdır. Bu kavramlara Cumhuriyet Halk Partisinin bakışı budur ama maalesef, AKP'nin bakışı bu değil. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak haksıza "haksız" demeye, yanlışla "yanlış" demeye ve daha iyi yarınlara için direnmeye devam edeceğiz. Yanlış yaparak doğruya gitmeyeceğiz, yanlışla doğruyu öğreteceğiz. Evet, bunun için gerekirse yirmi dört saat de, kırk sekiz saat de konuşacağız.

NURDAN ŞANLI (AKP 2/75)

Şiddetin azaltılmasının, hatta yok edilmesinin en önemli güvencelerinden birisi de eğitimidir. Uygulamaya koyduğumuz "Haydi Kızlar Okula", "Baba Beni Okula Gönder", "Ana-Kız Okuldayız" kampanyalarıyla kazanılan ilerleme ve ülke genelinde başlatılan eğitim seferberliği bu tip anlamsız ve çağ dışı alışkanlık ve gelenekleri yok edecek ve daha çağdaş, daha eğitilmiş bir toplumu kazanmamızda önemli bir aşama olacaktır. Ne var ki daha çağdaş, daha insancıl değerleri kazanmamızda eğitimin yanı sıra ilgili kurum ve kuruluşlara, basına, sivil toplum örgütlerine ve tüm toplum kesimlerine büyük görevler düşmektedir. Herkes üzerine düşen görev ve sorumlulukları layıkıyla yerine getirirse eminim ki çok önemli mesafeler katedebileceğiz.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/76)

Şimdi, değerli milletvekilleri, kadının toplumdaki görünürlüğü, sizlerin de bildiği gibi, üç aşamada gerçek-

leşiyor. Bunlardan bir tanesi eğitim, bir diğeri çalışma hayatının içerisinde varlık göstermesi, üçüncüsü de karar mekanizmaları içerisinde yer alması. Eğitime baktığımızda, hani “Dünyanın ekonomide 17’nci büyük ülkesiyiz.” diye övünüyoruz ama maalesef Türkiye, eğitime ayırdığı bütçe açısından 172 ülke içerisinde 132’nci ülke konumundadır. Öte yandan, okullaştırma oranına baktığımızda, okumaz yazmaz adedine baktığımızda da çok vahim bir tabloyla karşılaşılıyor. Hâlâ ülkemizde 5 milyona yakın okumaz yazmaz vardır, üstelik de bunların 4 milyonunu kadınlar oluşturmaktadır.

Bu nedenle, bir kez daha eğitim hayatındaki aksaklıklarımızı sizlere vurgulayarak bu 4+4+4 Yasa Tasarısı’nı bir an önce geri çekmenizi rica ediyoruz. Bir an önce lütfen bu yasayla ilgili gerekli adımları atın, Türkiye’yi daha çağdaş, daha demokratik, daha laik bir ülke hâline getirmek için çabalayan Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün cumhuriyetle kazanılan sembollerine de daha fazla saldırdı bulunmayın

MÜLKIYE BIRTANE (BDP 2/83)

Türkiye’deki mevcut eğitim sistemi her yönüyle sorunludur. Daha en başından eğitim, ırkçı, cinsiyetçi ve tekçi resmî ideolojiyi yeniden üretmek üzerine kurgulanmıştır.

.....
Türkiye’de, her alanda olduğu gibi, eğitim sistemi de eşit, özgür ve demokratik değildir. Bu düzenlemeyle de böyle bir niteliğe kavuşmayacaktır. Bu nedenle, 4+4+4 ve benzeri tartışmalar da sorunun özüne ilişkin değildir. Sorunun özü katı, merkezîyetçi eğitimidir. Sorun, devletin bir türlü evrensel normlara dayanan bir eğitim sistemi oluşturmak istememesi ve eğitimde de bölgesel, etnik, sınıfsal ve cinsiyetçi ayrımlar yapmasıdır.

.....
Müfredat ırkçı, cinsiyetçi ve ayrımcı her tür öğeden acilen temizlenmelidir. Eğitimin temel sorunları ma-saya yatırılıp demokratik çözümler geliştirilmelidir. Dünya örnekleri incelendiğinde okul öncesi eğitimin ortalama olarak dört yaşında başladığı ve ana dilde olduğu görülmektedir. Bu nedenle okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılarak ana dilinde ve zorunlu hâle getirilmesi gerekmektedir.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 2/121)

Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak, imzamız olan uluslararası sözleşmelerle üstlendiğimiz bir yükümlülüktür. Bu, eğitim hakkından kız çocuklarımızın tam olarak yararlandırılmasıyla mümkün olacaktır. Bu, toplumsal zihniyet kalıplarının kırılması ile mümkün olacaktır. Ancak, her şeyden önce bu, kadınların temel hakkı olan gelir karşılığı çalışma hakkının tanınması ile mümkün olacaktır.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/60)

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak şunu ifade etmek istiyoruz: Evet, Türkiye’de ciddi anlamda eğitim alanında çok ciddi sorunlar var. Bunu bir bütün ele almak gerekiyor. Sadece öğrenciler açısından değil, sadece öğretim görevlileri açısından değil, bir bütün, Türkiye toplumu açısından bunu değerlendirmek gerekiyor. Bu sistemin kendisi ihtiyaçlara cevap vermiyor, yeniden düzenlenmeli. Demokratik, ekolojik, cinsiyet özgürlüğü bir perspektiften yeniden ele almak, cinsiyetçi öğelerden kurtarmak, eşitlikçi, demokratik bir yaklaşımla ele almak durumundayız. Aksi takdirde, sadece ticarethaneye dönüşmüş, yeni ticarethaneler açmış oluruz ki AKP bu konuda çok uzman, öyle biliyoruz; her şeyde kâr-zarar hesabı yapıyor, üniversitelerde bile kâr-zarar hesabı yapıyor. Önümüzdeki çıkartılacak YÖK yasa tasarısı da bunu meşrulaştıracak bir şey olacak.

GÖKÇEN ÖZDOĞAN ENÇ (AKP 3/74)

Size birtakım oranlar vermek istiyorum izninizle, okullaştırma oranlarından bahsetmek istiyorum. 2002 yılında ilköğretimde 88,4 iken, 98,56’ya çıkartmışız ilköğretimde. Biz mi kızları eve hapsediyoruz? Ortaokulda 42,9 iken 66,14’e çıkartmışız. Hakeza üniversiteyi de söyleyeyim -ki bu oran bizim için düşük bir oran, biliyorsunuz biz 2023, 2071 hedefi olan, vizyon sahibi bir partiyiz- üniversite oranlarımız da 2002’de yüzde 12,1’den yüzde 32,65’e çıkmış. Yeterli mi? Tabii ki yetmez, ama bizim hayallerimiz var, her zaman söylüyorum bunu ve millet desteğiyle, inşallah bu oranları da yükselteceğiz ki yine STK’larla birlikte iş birliği yaparak bu «Haydi Kızlar Okula», «Ana Kız Okuldayız» gibi toplum destekli projelere de AK PARTİ ve Hükümetimiz sahip çıktı.

.....
Arkadaşlar, 2002 yılında 873 bin kız çocuğu okula gitmezken, bu oran 56 bine düşmüştür. Biz bu oranı daha da düşürmek için Millî Eğitim Bakanlığımızla birlikte yine seferberlik hâlindeyiz.

7.2.9 Sağlık

ÖZNUR ÇALIK (AKP 2/19)

Değerli milletvekillere, Sağlık Bakanlığımızın da özellikle Türkiye’de yapmış olduğu sağıktaki reformlarla ilgili ana-çocuk sağığı konusunda grubumuz çok yakın takip içerisinde. Özellikle 2015 Milenyum Kalkınma Hedefleri çerçevesinde anne-bebek ölümleri konusunda Türkiye’nin yapmış olduğu çalışmaların tüm dünya tarafından takdir edildiğini bilgilerinize sunmak isterim. Özellikle anne ve bebek ölümleri konusunda 1990’lı yıllarda yüz binde 100 olan anne ölümleri bugün yüz binde 16 seviyesine gerilemiş, bebek ölümleri ise binde 60’lardayken bugün binde 10’lara, binde 9’lara gerilemiş vaziyettedir. Özellikle anne ve bebek ölümleri konusunda tüm dünya Türkiye’nin bu konudaki ilerlemesini de takdirle izlemektedir.

TÜRKAN DAĞOĞLU (AKP 2/39)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sosyal devlet anlayışının en temel göstergelerinden biri, bireyin yaşam hakkının ve sağıklı bir hayat sürdürebilmesinin güvence altına alınmasıdır. Kamu sağığı harcamalarında genel devlet harcamasının yüzde 8’den yüzde 13’e yükseltilmesi Hükümetimizin politik olarak sağığına verdiği önemin bir göstergesidir. OECD raporlarında sağııkta geçirdiğimiz dönüşüme dikkat çekilerek “Sağııkta Dönüşüm Programı, 2003 öncesi sağıık sisteminin zayıf yönlerini bertaraf edip güçlü yönleriyle reform yapmayı amaçlayan bir ders kitabı mahiyetindedir.” demiştir. Bakanlığın bebek ve çocuk ölümlerinin azaltılması konusunda yürüttüğü çalışmalar ve kadın sağıığı konusunda sağladığı üstün katkılardan dolayı UNICEF tarafından da ayrıca ödüllendirilmiştir.

SEVİM SAVAŞER (AKP 2/39)

2002 verileriyle 2011 verilerini karşılaştırarak birkaç örnek verilecek olursa, doğum öncesi bakım alanların oranı yüzde 70’den yüzde 94’e, sağıık kuruluşlarında ve sağıık elemanı yardımıyla doğum yapan kadınların oranı yüzde 69’dan yüzde 94’e, bebek izleme oranı yüzde 62’den yüzde 99’a, aşılama oranı Dünya Sağıık Örgütü Avrupa Bölgesi aşılama oranı olan yüzde 94’ü geçerek yüzde 97’ye yükselmiştir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP 2/61)

Ben de Sayın Sağıık Bakanımıza soracaktım ama ne yazık ki Sağıık Bakanımız burada yok ama Sayın Bakan Sağıık Bakanından ayrıntılı bir şekilde öğrenip bilgi verebilirse çok sevinirim çünkü bu Uşak için çok önemli bir konu. Uşak’ta iki hastanemiz var: SSK Hastanesi yani şu anki adıyla Kadın Doğum Hastanesi ve Devlet Hastanesi. Bu iki hastane 650 yatağıa sahip bir hastanedir. 2009 yılında yapılan bir protokolle TOKİ’ye devredilmesi, TOKİ tarafından da 400 yataklı bir hastane yapılması, bu iki hastanenin yerinin de, şehir merkezine olan yerlerin de AVM ve konut merkezi hâline dönüştürülmesi söz konusu. Yalnız, Uşak’ın merkezindeki bu sağıık tesislerinin biz korunmasını istiyoruz ve Bakandan da, sayın AKP’li milletvekili arkadaşlarımız kanalıyla TOKİ’ye devredilmeyeceğı, sağıık tesisi olarak korunacağı şeklinde bazı sözler alındığını duyduk. Bu gerçek midir? Yani bizim iki hastane yerimiz, Devlet Hastanesi ve Kadın Doğum Hastanesi yeri korunacak mıdır? TOKİ’ye devirden vazgeçilmiş midir? Diğer 400 yataklı hastanemiz de araştırma hastanesi olarak görevine devam edecek midir?

7.2.10 Kadına Yönelik Şiddet

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/15)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kadına yönelik şiddet konusunda söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten hem dünyada hem Türkiye’de kadınlara yönelik şiddet artık bir katliama dönüşmüş durumda ama en çok da Türkiye’de bu yaşanıyor. Gün geçmiyor ki bir kadın katliamına tanık olmayalım, öldürü-

len, tacize uğrayan, tecavüze uğrayan kadın haberinden bahsedilmesin. Bu, Türkiye'nin gerçeği ve buranın da sorumluluğu. Bugün aslında ortaya çıkan durum, bu tablo Türkiye'nin hangi düzeyde olduğunu gösteriyor. Gelişmiş toplumlarda, özellikle kadın erkek eşitliğinin sağlandığı toplumlarda şiddet olayına bakıyorsunuz, çok düşük. Örneğin Avrupa ülkelerindeki ortalama yüzde 3, Türkiye'deki ortalama yüzde 38'lerde. Bu tablo bile bunu gösteriyor. Tabii, buradaki eşitlik politikası önemli bir konu. Bu ülkede Başbakan, Hükümeti temsil eden, yürütmenin temel güçlerinden birisi kadın erkek eşitliğine inanmadığını her fırsatta söylüyor ve her fırsatta kadınların kaç çocuk yapması gerektiğini? Üstelik kadın arkadaşlar da bunu bilimsel bir temele oturtmaya çalışıyor. Bu bile kadın üzerindeki şiddeti çok net ortaya koyuyor. Yine, kadınların nasıl giyinip giyinmeyeceğini, bunun üzerinden, kadınların nasıl düşünüp düşünmeyeceği üzerinden de bir vurgu yapıyor. Bu, Türkiye'nin resmidir. Böyle bir Türkiye'nin demokratikleşmesi, insan hakları ve özgürlükleri konusunda ileri bir düzeye çıkması mümkün değildir. Özellikle burada, Parlamento da hangi siyasetten olursa olsun, sadece kadınların değil, erkeklerin de kadına yönelik şiddet konusunda partiler üstü davranması gerekiyor.

Bugün Türkiye'de alınan bir karara, Yargıtay 14. Dairenin aldığı karara herkes isyan ettiğini söylüyor, N.Ç. davası. N.Ç. büyüdü. 2003 yılında bu dava açıldı, Mardin yerel mahkemesi N.Ç.'nin kendi rızasıyla 26 erkekle birlikte olduğuna karar verdi ve cezayı en alt sınırdan verdi. Şimdi de Yargıtay bunu onayladı.

Yargıtayın bir cümlesi bence önemli: "Biz eski kanuna göre yaptık." Türkiye'de sorun bu zaten, hâlâ eski zihniyet var. Erkek egemen zihniyet bu toplumun temel dayanağı yani Parlamento da buna göre işliyor, toplumsal yapı da buna göre işliyor, ne yazık ki devlet kurumları da buna göre işliyor. Daha önce bu kürsüde söylemiştim, geçen dönem, yurdumuz Anadolu ama Meclis baba dolu. Toplumda da böyle, hep, her yerde erkek siyaseti geçerli oluyor, buna göre da kararlar veriliyor.

Şimdi, Sayın Bakan Fatma Şahin keşke burada olsaydı, diyor ki: "Biz buna itiraz ediyoruz. Vicdanım kabul etmiyor. Hemen TCK'nın 102 ve 103'üncü maddesini değiştireceğiz."

Sayın Bakan, geçen dönem biz bu konuda kanun teklifi verdik ama siz gündeme dahi almadınız. 2002'den beri iktidardasınız, 2003'ten beri bu dava görülüyor ve siz biliyordunuz ki böylesi bir durum var, niye gereğini yapmadınız? Şimdi gelince, böyle, «İtiraz ediyorum, vicdanım kabul etmiyor.» meselesi çok da kabul edilebilir bir şey değil.

Yine, Siirt meselesi: Madem vicdanınız kabul etmiyor, gelin bu Siirt meselesini çözelim. YİBO'larda yaşanan cinsel tacize ilişkin sonuç nerede? Hâlâ okul Müdür Yardımcısı Fahrettin Kuzu geziyor.

Mesele Kürtler olunca, demokrasi güçleri olunca o kadar hızlı çalışılıyor ki herkes gözaltında. Büşra Ersanlı'yı bile Datça'da gidip gözaltına alan, Ragıp Zarakolu'yu gözaltına alanlar bu Fahrettin Kuzu'yu bir türlü bulamıyor. Nasıl oluyor? Bulmak istemiyor. Bu, aynı zamanda himaye altına almaktır. Şimdi bu konuda yapılması gereken şeyler var. Diğer bir konu? Tabii ki beş dakikada bütün bunları anlatabilecek değiliz sayın milletvekilleri ama burası herkesin sorumluluğundadır. Şimdi, Hükümet kadına yönelik şiddet konusunda bir tasarı hazırlıyor. Tebrik ediyoruz, iyidir ama öyle, yangından mal kaçırır gibi, kadın örgütleriyle tartışmadan, siyasi partilerle bunu ortaklaştırmadan bir şey yapıyor. Bu çıkarılmalıdır; evet, ama bu yapılırken özellikle kadın örgütleriyle ortaklaşarak bu şey geliştirilmelidir. Aksi takdirde, bu bir sonuç almaya yetmiyor. Diğer bir konu, sadece 4320 sayılı Kanun'da değişiklik yapmak yetmiyor. Mesela, bu kanun teklifinde öngörülen diğer bakanlıklara yönelik de bazı düzenlemeler var, ama bakanlıklar bunu dikkate almadığında bir anlam ifade etmiyor. Dolayısıyla bununla birlikte, 4320 sayılı Kanun düzenlenirken bakanlıkların durumunun da buna uyandırılması gerektiği üzerinden de bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Kadına yönelik şiddet Türkiye'nin temel sorunu, katliama dönüşmüş durumda, bu katliama buradaki en azından milletvekillerinin ortak olmaması gerekiyor. Çocuklara yönelik cinsel tacize, tecavüze ortak olmaması gerekiyor. Bunun için de sadece bu işi kadınlara atmak değil, tüm Parlatonun bu konuda acil çalışması gerekiyor?

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP 2/16)

İnsan hakları ihlalinde, cinsiyet temelinde en önemli haksızlık kadına yönelik uygulanmaktadır. Kadının en temel hakkı olan yaşam hakkının elinden alınması istenmesi ve insanca yaşamasının önüne engeller çıkartılması acilen çözüm üretilmesi gereken bir alandır.

Kadına yönelik aile içi şiddetin yanı sıra, çalışma hayatında işe alınma, terfi ve ücretlerde uygulanan eşitsizlikler, gelir ve eğitim düzeyi fark etmeksizin farklı toplumlarda ve kültürlerde yaşayan kadınların ortak sorunudur.

Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi, kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik gerekli düzenlemeler, çalışmalar devam etmektedir.

Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun Tasarı üzerinde çalışılmaktadır. Öncelikle, en temel insan hakkı olan yaşam hakkının korunması, ülkemizde kadın cinayetlerinin son bulması ve devletin şiddeti önleme, şiddete uğrayanı çok yönlü koruması amaçlanmıştır. Ortak akıl ve irademiz bu kanunun hızlı bir şekilde yasalaşmasını sağlayacak bir uzlaşma zemini yaratmak zorundadır. En kısa zamanda kadın ve aile bireylerine yönelik şiddetin engellenmesi için gerekli yasal düzenlemenin yapılması ortak temennimizdir.

PERVİN BULDAN (BDP 2/18)

“Her gün ama her gün mutlaka en az birkaç kadın öldürülür ülkemizde. Önü bir türlü alınmadığı gibi kadın cinayetleri her geçen gün daha da artmaktadır. AKP Hükûmeti döneminde bu artışın yüzde 1.400 olduğu bizzat Hükûmet tarafından açıklanmaktadır ama hâlâ kadınların korunması için ayrılan ne bir bütçe vardır ne de yapılan ciddi bir çalışma bulunmaktadır.”

AYLA AKAT ATA (BDP 2/19)

Şimdi, biraz gerçekçi olmak lazım, biraz topluma dokunmak lazım, biraz toplumdan nemalanmak lazım, ona göre siyaset yapmak lazım. Bizler, toplumun uzlaşma noktalarının çok da büyük olduğunu düşünmüyoruz, «çok» diyebileceğimiz konularda uzlaşma zeminimiz yok bizim ama kadın sorunu bunlardan biridir. Defalarca kez, bir önceki yasama döneminde de biz çağrı yaptık, dedik ki: «Kadın sorunu, kadına yönelik şiddet sorunu, kadının yaşadığı sorunlar partiler üstü ele alınması gereken bir konudur. Belki birçok konuda bir araya geledebiliriz ama kadın konusunda bir araya gelebiliriz. Bizim için bir çıkış noktası olabilir. Bu konuda, bu zemindeki buluşmamız toplumsal birçok sorunun çözümünde araç olarak kullanılabilir.» Ama Sayın Başbakan kalkıyor, tam da 25 Kasımın arifesinde, böyle önemli bir toplantıda tekrar, bir diğer siyasi partiyi hedef alarak ve toplumu da bu şekilde yönlendirerek bir konuşma yapıyor. Bunun neresi akılcıdır? Bunun neresi topluma hizmet eder?

Dün bu salonda yaşananlar var. Herkesin duyduğu rahatsızlıkları, dün akşamdan itibaren biz dinledik ama şunu ifade edelim: Evet, şiddet, yaşamdan bir bütün çıkartılmalıdır, adına ne dersiniz deyin. Eğer şiddete karşı mücadele ediyorsanız, eğer şiddeti savunmuyorsanız, o zaman bir gerekçe de bulmazsınız şiddete, «Ben buna karşıyım.» dersiniz, üzüntünüzü dile getirirsiniz ama bugün yaşadığımız bu değil.

Bakin, ben de son bir yıl içerisinde defalarca kez devlet kaynaklı şiddete maruz kaldım ama bunun karşısında, bu salonda oturanlar ya da Türkiye'nin bir bütünü, işte, kalkıp «Ya kadına yönelik bir şiddet var?» Şimdi, burada bir samimiyet testi de söz konusu. İşte, ben yıllarca kadına yönelik şiddetle ilgili çalıştım. Gidiyorduk, katledilen kadınların, mağdurların aileleriyle de görüşüyorduk, zaman zaman failerle de görüşüyorduk anlayabilmek için biz. Hak etmişti çünkü namusunuzu kirlenmişti. Hak etmişti çünkü sözünüzü dinlememişti. Hak etmişti çünkü ayağını çok uzatmıştı. Bunlar bir gerekçeydi, kadına yönelik şiddet için. Şimdi, bize sokak ortasında uygulanan şiddet için de: Evet, bunlar hak etmişti çünkü özgürlük, eşitlik talebi var. Çünkü bunlar hak etmişti çünkü kendilerine oy veren seçmene sırtlarını dönmelerini istiyorsunuz, onların yanında yer aldılar; yer almasınlar, o zaman şiddete maruz kalmazlar.

.....

Kadın hem kendini değiştirip dönüştürecek, o feodalizmle mücadele edecek hem de erkeği değiştirip dönüştürecek. Eğer şiddetin devamında fayda görenler varsa şiddete gerekçe üretmeye devam edebilirler ama biz bunda bir fayda görmüyoruz. Toplumdaki tüm eşitsizliklerin kaynağının kadın-erkek eşitsizliğinden kaynaklandığını düşünüyoruz, mücadele etmek için de her türlü ortak platformda buluşmaya hazırız. Bu platformları da içinde buluşulamaz hâle getirenlere karşı da hiçbir noktada sessiz kalmayacağız. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/21)

Bakın, burada grubu bulunan bütün partilerden milletvekilleriyle İsveç'te bir programa katıldık. AKP de, CHP de, MHP de vardı, biz de vardık. Orada kadına yönelik şiddet konusunun, kadın eşitlik politikalarının ne kadar önemli olduğunu oradaki refah düzeyiyle, kadının gelişmişlik düzeyiyle, kadına yönelik şiddetin işte yüzde 3'lerde olması sürecinde ne kadar önemli olduğunu gördük. Bunun için zihniyet değişimine ihtiyaç var. Ama kadın erkek eşitliğine inanmayan, bunun politikasını yapan bir Hükûmet, yine kota konusunda -yine bu kürsüde biraz önce söyledi- kotaya inanmayan, kotanın yasal güvenceye kavuşmasını istemeyen bir Hükûmet nasıl olur da kadın erkek eşitliği konusunda, kadına yönelik şiddet konusunda adım atabilir? Mümkün değil. O yüzden uygulamada bu sorunlar çıkıyor, o yüzden kadına yönelik şiddeti engelleyemiyoruz. Her gün eşi, sevgilisi tarafından, bilmem kim tarafından erkek şiddetine maruz kalıyor.

TÜLAY KAYNARCA (AKP 2/21)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadına yönelik şiddete karşı mücadelede kalıcı çözüm yollarının araştırılması amacıyla verilen Meclis araştırması önergesi hakkında grubum adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kadına yönelik şiddet, dünyanın her bölgesinde olduğu gibi, ülkemizde de varlığını sürdürüyor. Şiddet kadınları en temel haklarından mahrum etmekte ve kadınların sağlıklarını olumsuz yönde etkilemekte olan önemli bir sorundur.

Kadına yönelik şiddet, fiziksel olarak görüleceği gibi ekonomik, sosyal, sözel, psikolojik ve cinsel olarak da farklı şekillerde görülebilir. Her ne şekilde olursa olsun şiddet, cahiliye dönemlerini çağrıştıran bir kavramdır ve şiddetin her türüsü cehalettir.

Din, kültür, coğrafya ayrımı yaparak, bazı ülkelerin, bazı halkların demokrasiyi hak etmediğini düşünenlere, bazı ülkeler için demokrasinin erken olduğunu iddia edenlere en güzel cevabı Türkiye veriyor diye düşünüyorum. Kendi iç dünyalarına kapananlara, dünyanın geri kalanını, yeryüzündeki dramları görmeyenlere, Türkiye'nin sesi, Türkiye'nin haykırışı en güzel karşılığı oluşturuyor. Özellikle Türkiye'nin kadınları, İslam ile demokrasinin, gelenek ile modernliğin bir arada var olabildiğini, güzel bir sentez oluşturabileceğini bugün tüm dünyaya somut şekilde gösteriyor.

Türkiye demokratik, laik, sosyal bir devlet olarak bölgesel etkinliğini artırırken, Türk kadınları hayatın her alanında sergiledikleri üstün performansla üstlendikleri rolleri bütün dünyaya gösteriyorlar. Bir de bu açıdan bakmak gerektiği için bu cümleleri ifade ediyorum.

Anayasanın 17'nci maddesinde belirtildiği gibi "Kimseye işkence ve zulüm yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz." Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırma sonuçları var elimizde ve Türkiye genelinde kadınların yüzde 39'u ne yazık ki hayatlarında en az bir kere şiddete, yüzde 15,3'ü cinsel şiddete, yüzde 43,9'u ise duygusal şiddete maruz kalmış. Araştırma sonuçlarına göre kadına yönelik şiddet eğitim düzeyi ve refah düzeyi düşük ailelerde yoğun bir şekilde? Sadece Türkiye değil dünya gerçeği bu aynı zamanda ve sadece eğitim görmemiş olan ve fakir ailelerde değil tam tersi eğitim düzeyi yüksek olan ailelerde de bunun görüldüğü araştırma sonuçlarında bize ifade ediliyor. Bugün artıyormuş gibi lanse edilen, AK PARTİ'nin iktidara geldiği tarihe kadar şunu özellikle ifade etmek istiyorum ki şiddetle ilgili istatistik tutulmamıştır ve gerçek, reel ifadeler olmadığı için de bugün farklı lanse edilmektedir. Oysa bugün şiddetle ilgili tüm reel ifadeler, reel gerçekler önümüzdedir ve istatistik olarak önümüzde vardır.

Muhalefetten de medyadan da bu meseleyle ilgili olarak sorumlu yaklaşım bekliyor ve istismar değil, dayanışma ve sorumluluk duygusuyla şiddeti en aza indirebileceğimizi düşünüyorum. Nitekim Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzda geçen hafta alt komisyon oluşturduk. Bu konuda ve bu alt komisyonda "Kadın ve Medya, Medyada Kadın" alt başlığıyla komisyon çalışmalarına devam edecek yani medya içeriğindeki kadını da araştıran bir alt komisyon çalışması yapılacak. Biliyorsunuz diğer bir alt komisyon çalışması da yine kadınla ilgili hukuksal düzenlemelerle ilgiliydi, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile ilgili. Türkiye'de özellikle kadına yönelik şiddetin önlenmesi için tedbirlerin güçlendirilmesine çalıştığımız kamuoyunun malumudur. Acil sorunlar karşısında kadınlarımızı koruma mekanizmalarını harekete geçiriyor, onları öncelikle kendi rızaları doğrultusunda koruma altına alıyoruz.

Kadına yönelik şiddetin ülkemizin baş edilmesi gereken çok önemli bir sorunu olduğunun bütün kesimlerce fark edilmiş olması olumlu bir gelişmedir. Bu gerçekten sevindiricidir çünkü partiler üstü bütün etkinlikler o anlamda çok değerlidir.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde toplumsal duyarlılığın yaratılması için en önemli destekçimiz olan medyanın bu konuları dile getirirken daha duyarlı davranması gerektiğinin de altını bu başlıkta yeniden çizmek istiyorum. O ifade ettiğim alt komisyonda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzun alt komisyon başlığı da bu nedenle "Medya ve Kadın" olmuştur.

AK Parti iktidarları döneminde bu Mecliste kurulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun ardından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kurulması kadına verilen önemin de en önemli göstergelerindedir. Yine partimizin kadına bakış açımızı diğer partilerden, toplumun diğer kesimlerinden çok farklı kılan kadın erkek arasında feminist düşüncenin yarattığı felsefi inancın, çatışma ortamının yaratılmasından yana değiliz. Niye? Çünkü biz kadın ve erkeğin birbirinden ayrılmaz birer parça olduğu ve birbirini tamamladığı inancındayız. Birçok siyasi partinin tüzüğünde kadın kontenjanı vardır ama bizde yoktur AK PARTİ'de. Niye? Kadın kotasını kadına hakaret olarak addederiz.

Bilindiği gibi 5840 sayılı Kanun'la kurulmuş olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de can yakıcı bir sorun olan kadına yönelik aile içi şiddet konusunu gündemine almış ve bu konuda birçok alt komisyon oluşturmuştur.

Değerli milletvekilleri, bu konu bu kürsüde yıllardır gündeme getirildi. Bu konunun gündeme getirilmesinden ziyade artık bu tartışmaların neticesi daha önemlidir diye düşünüyorum.

Bu noktada önemle ifade etmek durumundayım ki, Hükümetimiz kadın onurunu koruyan birçok uygulama getirmiştir. Bu yüzdendir ki, on yıldan beri katlanarak kadın desteğini almaktadır.

Mesela 1 Ekim 2010 yılında yayınlanan Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması konulu Başbakanlık genelgesi, kadınların sosyoekonomik konumlarını güçlendirmiş, toplumsal yaşamda kadın erkek eşitliğinin sağlanması, sosyal kalkınma amaçlarına ulaşabilmesi için kadın istihdamının artırılmasını sağlamıştır. Sadece bu değil, kadına yönelik birçok yasal düzenlemeye imza atılmıştır gerek Türk Ceza Kanunu'nda gerek Medeni Kanun'da gerek İş Kanunu'nda ve anayasal düzenlemelerde kadının daha güçlenmesi, ekonomik anlamda, bireysel anlamda güçlenebilmesi adına birçok yasal düzenleme yapılmıştır. Nitekim adı geçen önergede de bu ifade edilmektedir ama uygulamada yaşanan aksaklıklarda bundan sonraki süreçte mutlaka gereği yapılmalıdır.

Kadınlara yönelik aslında ben en son şunu ifade ederek cümlelerimi toparlamak istiyorum. Bu önergeye "Hayır" dememizin diğer bir nedeni de şudur ki: Hem şu anda İnsan Hakları Komisyonunun alt komisyonunda Ülker Güzel Hanımefendinin Başkanlığında yine kadına yönelik şiddetle ilgili bir alt komisyon çalışması vardır. Bir önceki döneme baktığımızda, 23'üncü Dönem çalışmalarına baktığımızda da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun alt komisyonu olarak yine kadına yönelik şiddetle ilgili bir çalışma yapıldığını, bu çalışmanın raporlandırıldığını ve bu raporun da önümüze bir ışık tuttuğunu görebilmekteyiz.

Son olarak bu Mecliste kurulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzun ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın son derece hassas davranarak ortaya koyduğu çözüm politikalarına inandığım için bu önergeye destek vermeyeceğimizi belirtmek istiyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/21)

Üzülerek tanık oluyoruz ki Hükümet, şiddeti önleme konusunda, hâlâ şiddete uğradıktan sonra sağ kalma becerisi gösterebilen kadınlara yönelik düzenleme yapmakla meşgul. Bu cümleden olarak, şiddetle mücadele konusunda toplumsal bir zihniyet dönüşümüne ihtiyaç olduğu mutlak. Milliyetçi Hareket Partisinin önceliği, ister kadına yönelik isterse toplumsal şiddet olsun, şiddetten sonra ne yapılacağından önce, şiddetin nasıl azaltılacağı ve nasıl önleneceği yolunda yapılacak çalışmalara katkı vermektir.

AZİZE SİBEL GÖNÜL (AKP 2/22)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin kadına yönelik şiddetin nedenleriyle bu nedenlerin ortadan kaldırılması için yapılacakların tespiti amacıyla vermiş olduğu grup önerisinin üzerinde söz almış bulunmaktayım. Yüce heyeti saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, kadına yönelik şiddet dünyanın her bölgesinde olduğu gibi Türkiye’de de bir sorun olarak varlığını devam ettirmektedir. Kadına yönelik şiddet, kadınları en temel insan haklarından mahrum etmektedir, kadınlarla erkekler arasında eşit olmayan güç ilişkilerinin sonucu ortaya çıkan toplumsal bir sorun ve önemli bir halk sağlığı problemidir. Uluslararası kamuoyunda kadına yönelik şiddetin bir insan hakları ihlali olarak ele alınmasının en önemli sonucu bu konuda devletin sorumlu kılınmasıdır. Kadına yönelik şiddet artık sadece kadın meselesi değil, kadın ya da erkek tüm insan hakları savunucularının üzerinde çalıştıkları bir konudur. Bu nedenle kadına yönelik şiddet konusu bütüncül bir yaklaşımla ve tüm sektörlerin iş birliğiyle ele alınması gerekmektedir. Bu konu özellikle 1980’li yıllardan itibaren kamuoyunun ve devletin gündeminde olmuştur. Ancak son yıllarda özellikle yasal anlamda birçok çalışma yürütülmüş ve olumlu gelişmeler izlenmeye başlanmıştır.

Kısaca bahsederseniz, aile içinde şiddete maruz kalan kadınların korunması amacıyla 1998 yılında yürürlüğe giren ve 2007 yılında yeniden düzenlenen 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun önemli bir dönüm noktasıdır. Söz konusu Kanun ile aile içinde şiddete maruz kalan bireylerin korunmasına yönelik olarak aile mahkemesi hâkimleri tarafından alınabilecek tedbirler düzenlenmiştir ve dört maddeden oluşmaktaydı.

Geçen dönem, öncelikle bu dönem başkanlığını yaptığım Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun alt komisyon olarak çalıştığı ve kadına yönelik şiddetin önlenmesinde mevzuattaki ve uygulamadaki noksanların tespitine ilişkin rapor bulunmaktadır. Bu rapor ile Komisyonumuz alanında uzman, başta aile mahkemesi hâkimleri olmak üzere sivil toplum kuruluşları temsilcileri, öğretim üyeleri, bakanlık temsilcileri dinlenmiş, sorunu yerinde görmek üzere kadınsığınma evlerine çalışma ve inceleme ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Çok ses getiren bu çalışmamızın sonuçlarını değerlendirmek üzere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı başta olmak üzere ilgili tüm kurum ve kuruluşlara dağıtmış bulunmaktayız.

Yine, bu dönem, İnsan Hakları Komisyonumuz kadına yönelik şiddet ile ilgili alt komisyon kurmuş ve söz konusu komisyona da Komisyonumuz üyelerimizden bir milletvekili arkadaşımızı görevlendirmiş bulunmaktayız ve bu komisyon şu anda çalışmalarına devam etmektedir.

Bu çalışmalar neticesinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın hazırlamış olduğu tasarı artık ihtiyaçlara cevap vermediği görülen 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun’un yerine geçecek önemli bir tasarıdır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın bu ihtiyaca cevaben çok geniş bir konsensüs sonucu hazırlamış olduğu ve tüm tarafların takdirini kazanan kanun tasarısı yirmi altı maddeden oluşmuş olup 4320 sayılı Kanun’dan oldukça farklı ve önemli düzenlemeler getirmektedir.

Kısaca bahsederseniz, tasarıyla korunan bireylerin kapsamı bir kere genişletilmiştir. Cumhuriyet başsavcılıkları ve kolluk bünyesinde şiddetten korunma birimleri kurulmuştur.

Tasarı kapsamında denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlükleri oluşturulmuş ve bu müdürlüklere, korunan bireylerin hakları, destek alabilecekleri kurumlar, iş bulma, psikososyal ve ekonomik sorunların çözümü hakkında danışmanlık ve yardımcı olma görevleri yüklenmiştir.

Bununla birlikte tasarının getirdiği en önemli yeniliklerden iki tanesi de erteleme ve seçenek yaptırımlara hükmedilemeyeceği ve davaların acele işlerden sayılarak adli tatilde de görüşülebileceği hususlarıdır. Koruyucu tedbir kararlarının daha etkin uygulanması amacıyla elektronik izleme yöntemiyle takip sistemi geliştirilmiştir.

Bununla beraber komisyonumuzun dün yapmış olduğu toplantıda tali komisyon olarak görüştüğümüz kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısını uygun görüşle esas komisyon olan Dışişleri Komisyonuna göndermiştir. İstanbul’da imzalanmış olması sebebiyle «İstanbul Sözleşmesi» olarak anılan bu sözleşme, kadına yönelik şiddetle ilgili ilk uluslararası sözleşmedir.

81 maddeden oluşan, ayrıntılı bir uluslararası anlaşma olan bu anlaşma kanun hâline gelecek ve kadına yönelik aile içi şiddet konusunda onaylayan ülkeler çok detaylı ve ağır yükümlülükler altına girecektir. İşte bu denli ayrıntılı bir sözleşmeyi ilk onaylayan ülke olmak için olağanüstü bir çalışma yürüten değerli milletvekili arkadaşlarımı kutluyorum. Bugün, esas komisyon, Dışişleri Komisyonunda görüşülüp ivedi bir şekilde Genel Kurula gelecek olan bu uluslararası anlaşmanın hayırlı olmasını diliyorum.

Yapılan yasal düzenlemenin dışında, demin konuşmacı arkadaşımın da bahsettiği gibi 25 Kasım Kadı-

na Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü münasebetiyle başlattığımız, Sayın Başbakanımızın da imzaladığı «Biz de varız.» imza kampanyasını buradan sizlere duyuruyor ve hepinizin desteğini bekliyoruz.

Her nerede olursa olsun sporda, trafikte, Mecliste, ailede kadına, çocuğa şiddete her zaman hayır diyoruz. Ve şöyle söylemek istiyorum: Kavgayı ağacın yaprağına yazmak isterdim, sonbahar gelsin, yaprak dökülsün diye. Nefreti bulutların üstüne yazmak isterdim, yağmur yağsın, bulutlar yok olsun diye. Öfkeyi karların üstüne yazmak isterdim, güneş açsın, karlar erisin diye. Sevgiyi ve dostluğu yeni doğmuş tüm bebeklerin kalbine yazmak isterdim, onlar büyüsün, tüm dünyayı sarsın diye.

AYŞE GÜLSÜN BİLGEHAN (CHP 2/22)

Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlarım; Cumhuriyet Halk Partisi Grup önerisi adına söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, eminim kürsüye çıktığım şu anda Türkiye'nin pek çok yerinde birçok kadın şiddete uğruyor. Bunlardan 5 tanesi büyük ihtimalle öldürülecektir ve biz de haberlerini yarın gazetelerden okuyacağız. Dünyanın her yerinde kadına yönelik şiddet, en yaygın, en sıradan insan hakları ihlali olarak görülüyor. Bu yüzden 25 Kasım Birleşmiş Milletler tarafından Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Günü olarak belirlenmiş. O gün, sadece kadınlara değil hepimize, kadınların şiddet nedeniyle ölmemesi, şiddete uğramadan yaşayabilmesi için ciddi bir mücadele vermemiz gerektiğini, şiddetten uzak bir dünya yaratmanın görevimiz olduğunu hatırlatıyor.

Sayın milletvekilleri, Adalet Bakanının yaptığı açıklamaya göre Türkiye'de son yıllarda kadına karşı şiddet -hepinizin bildiği gibi- yüzde 1.400 arttı. Bu, sadece sorunun görünür olmasından kaynaklanmıyor çünkü bu veriler adalete yansıyan olaylara dayanıyor. Traktörlü trafik kazalarında ölen gencecik kadınların, intihara mahkûm edilerek hayatına son veren kızların gerçekte cinayet kurbanı olup olmadıklarını çoğu kez bilmiyoruz.

Türkiye'nin milletvekilleri olarak kadın cinayetlerine her gün bir anlamda tanıklık ediyoruz. Bu cinayetleri daha ne kadar seyredeceğiz? Bu cinayetleri durdurmak mümkün değil mi? Elbette mümkün. Başka ülkeler, yıllardır gündemde olan bu sorunu çözmek için etkileyici önlemler aldılar ve başarılı oluyorlar.

Dünyada her 5 kadından biri hayatı boyunca bir kere fiziki şiddete maruz kalırken, bu sayı ne yazık ki ülkemizde 3 kadından biri. Demek ki biz bu konuda başarılı olamadık. Zaten Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu konuda mahkûm ettiği tek ülkeyiz, hatta şöyle çelişkili bir gerçekle de karşı karşıyayız. Kadın haklarından konuştuğumuz, eşitliği gündeme getirdikçe, hatta her yasal iyileştirmeden sonra, adeta bunların acısı kadınlardan çıkarılıyor.

Profesör Doktor Yılmaz Esmer'in araştırmasına göre «Bazı kadınlar kocalarından dayak yemeyi hak ediyor.» diyenlerin oranı 1996'da yüzde 19 iken, 2011'de bu oran yüzde 30 olmuştur.

Aynı araştırma çerçevesinde, bir erkeğin birden fazla eşi olmasının kabul edilebilirliğine dair oranlar 1996'da yüzde 10, 2011 yılında yüzde 23. Üstelik bu rakamın yüzde 19'unu da kadınlar oluşturmaktadır. Yani burada çok açık bir şekilde şunu görüyoruz: Yasalarda ilerlemeler oluyor, bunu kabul ediyoruz, ama zihniyette çok ciddi bir geriye gidiş var. Zaten Dünya Ekonomik Forumu eşitsizlik listesinde 135 ülke arasında 122'nciyiz. Evet, dünyanın 16'ncı büyük ekonomisiyiz, ama gelişmişlik endeksinde de 92'nci sıradayız.

Erken ve zorla evliliklerin oranı yüzde 24. Her 4 kadından biri erken ya da zorla evlendirilmiş. Bu oran birçok bölgede yüzde 45, yani neredeyse evliliklerin yarısı. İnsan istemediği bir eşle, karşılıklı sevgi ve saygıya dayalı bir aile düzeni kurabilir mi? Tabii ki kurulamıyor ve sonuçları da gördüğümüz gibi çok vahim oluyor.

Sonuçları 2009'da açıklanan Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'nda, kadınların yüzde 7'sinin aile içinde cinsel taciz ve tecavüze maruz kalmış oldukları anlaşılmıştır. Gerçek, çok daha derin bir yarının varlığına işaret etmektedir.

Bu şartlardaki hanelerde, sokaklarda biz kimin güvenliğinden söz ediyoruz? Hangi suçluların suçlarının cezasını çektiğinden söz ediyoruz? Toplumun yarısını oluşturan kadınların yüzde 40'ının korkuyla yaşadığı bir toplum ileri demokrasi örneği olabilir mi?

2004-2005 yıllarında bu çatinın altında bir araştırma yapıldı. Töre ve Namus Cinayetleri, Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Meclis Araştırması Raporu hazırlandı. Bu araştırmanın ulaştığı sonuçlar bir Başbakanlık Genelgesiyle uygulamaya kondu. İzleme görevi de bir kamu kuruluşuna, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne verildi. İzleme Raporları sonuçları ne yazık ki, yetersizliğini gösteriyor. Ben, daha önce de bu kurulda birçok kereler, ayrıca dün de zaten gündeme geldi, bu konunun bu Mecliste görüşüldüğünü biliyorum. Hatta, bir 8 Martta yine bir özel oturum düzenlenmişti, ben yine kürsüde konuşurken arka sıralarda o zamanın Bakanı Nimet Çubukçu'nun tek başına oturduğunu hatırlıyorum.

Daha sonra, 23'üncü Dönemde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kuruldu. Bu da olumlu bir gelişmeydi ama yine onların da uygulamada yetersiz kaldığını gösteren raporları var.

Bugün, artık Meclis araştırmasını yenilemenin, yeni bir komisyon oluşturarak yeniden durumu görmenin ve uygulamayı araştırmanın günüdür. Biz Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri olarak bir komisyon kurulmasına, hemen yeni bir komisyon kurulmasına imza vermeye hazırız.

Değerli milletvekilleri, Şiddetle mücadele tesadüfen iyi şeyler yapmakla olmuyor. Elimize geçen her fırsatı değerlendirmek bu anlamda önemlidir. Ama kadına yönelik şiddetle mücadele, mutlaka sistematik olmalıdır.

Bugün 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un yenilenmesi gündemde, baştan düzenlenecek. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Şahin'in yürüttüğü çalışmayı dikkatle izliyoruz ve destekliyoruz. Ancak şunları da unutmamak gerekiyor: Kadına yönelik şiddetle ve aile içi şiddetle mücadele tek bir kanunla gerçekleştirilemeyecek kadar önemlidir. "Bir kanun yaparım, meseleyi bitiririm" diyebilecek durumda değiliz. Ayrıca, 1.Aile içi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2010'da sona erdi. Zaten hiçbir bütçesi, bir programı, doğru dürüst bir programı, projesi yoktu. Ama yeni bir mücadele eylem planının, ulusal eylem planının da olmadığını görüyoruz.

Ayrıca, 4320 sayılı Kanun yürürlüğe girdikten yedi yıl sonra yapılan bütün araştırmalar, aradan geçen yedi yılda bu konudan hiç haberi olmayan birçok avukatın, hukukçuların, polislerin olduğunu gösteriyor. Yani meselenin özü her zaman uygulamadır. Siz hiç şiddete uğrayan bir kadına vermesi gereken hizmeti vermediği için soruşturma geçiren bir kamu görevlisi haberi okudunuz mu? Yoktur.

Kadınların korunmasını, öldürülmemesini, bedenlerinin ve ruhlarının sağlıklı olmasını istiyorsak, çocuklarımızın temiz aile düzenleri içinde büyümesini istiyorsak bir kanun çıkarmakla yetinmeyiz. Politik mesajlarımız da birbiriyle tutarlı olmalı.

Örneğin, kadının adını devletin bakanlığından silmemek gerekirdi. Kadın, aile ve sosyal hizmetlerden sorumlu Devlet Bakanlığını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı hâline getirirken kadının adı yok edilmemeliydi. Sayın Başbakanın ustalık dönemi icraatı kadını sadece aile üyesi saymakla yetinmemeliydi; insan, birey olarak da kadına olan saygıyı yansıtmalıydı.

Şimdi, buna rağmen ben ümidimi korumaya devam ediyorum. Biraz önce Dışişleri Komisyonunda Avrupa Konseyinin çok önemli bir uluslararası sözleşmesi oy birliğiyle geçti. Daha önce, Eşitlik Komisyonunda da oy birliğiyle kabul edildiğini biliyorum. Bunun çok olumlu bir gelişme olduğunu görüyorum.

Ayrıca, samimiyetle söyleyeyim: Ders kitaplarına baktım. O kitaplarda da bir iyileştirme var. Birtakım eleştirileri vardı sivil toplum kuruluşlarının. Oralara baktım.

Ayrıca Sayın Bakana da bir soru önergesi verdim; cevabını da aldım. O cevaptan da ben açıkça söyleyeyim, memnun olduğumu söyleyebilirim.

Şimdi, sonuç olarak; hiç olmazsa bir konuda bu Mecliste bulunan bütün grupların birleşmesini gönülden diliyorum ve bütün kadın derneklerinin de bunu dilediğine eminim. Hiç olmazsa bir konuda Meclis olarak birlikte hareket edebileceğimizi gösteren bir iyi niyet mesajı olarak yurttaşlarımıza, en azından bu konuda, kadına şiddetle ilgili mücadelede bir olduğumuzu ve bir konuda da anlaşabileceğimizi göstermenin çok yararlı olacağına inanıyorum. Hepinizi en iyi dileklerle selamlıyorum ve hepinize başarılar diliyorum.

PERVİN BULDAN (BDP 2/22)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bazen bu Parlamentoda aslında gülmek de yakışıyor bize, her zaman kavga etmek gerekmiyor.

Bu gece yarısı böylesi önemli bir konuyu kanunlaştırdığımız için özellikle emeği geçen herkese teşekkür etmek istiyorum başta Bakanımız Sayın Fatma Şahin olmak üzere ve Parlamentoda bulunan siyasi partilerin gruplarına bir kez daha teşekkür ediyorum.

Tabii ki, kadına yönelik şiddet aslında Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri. Ben, kadına yönelik her türlü şiddetin önüne geçmesi umuduyla bu kanun tasarısını onayladığımızı ve evet oyu kullanacağımızı ifade etmek istiyorum. Umuyor ve diliyorum ki, bu yasayla birlikte, bundan sonra, din, dil, ırk ayrımı yapılmaksızın hiçbir kadına ne fiziksel ne ruhsal ne de cinsel şiddet gerçekleşmez ve yine umuyor ve diliyorum ki, bu çatı altında bundan sonra, grubu bulunan dört siyasi parti her konuda ortak kararlar alırlar ve bu kararlardan bir tanesi de barış kararı olur diyorum. Teşekkür ediyorum.

PERVİN BULDAN (BDP 2/22)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadına yönelik şiddet, toplum içinde ya da özel hayatta, cinsiyete dayalı olarak kadının fiziksel, cinsel ve psikolojik zarar görmesi ve acı çekmesiyle sonuçlanan ya da bu tür sonuçlara yol açabilecek olan tehdit, baskı ve özgürlüğün keyfi olarak engellenmesini kapsamaktadır. Şiddet hareketleri ve tehditleri, ister ev içinde ister toplumda meydana gelsin veya devlet tarafından uygulanmış, yapılmış ya da göz yumulmuş olsun, kadınların hayatına korku ve güvensizliği sokmaktadır. Taciz dâhil, şiddet korkusu, kadının hareketliliğine sürekli baskı yapmakta ve haklarına erişimini kısıtlamaktadır. Gelişen kadın hareketine ve insan hakları savunucularına rağmen dünya devletleri ve toplumları kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması konusunda başarısız kalmaktadırlar. Dünya ölçeğinde her 3 kadından 1'i bugün şiddetin değişik biçimlerine hâlen maruz kalmaktadır. Kadınlar, yaşamın her alanında, evlerinde, iş yerlerinde, kamusal alanlarda mücadelelerinde şiddetin çeşitli biçimlerine maruz kalmaya devam etmektedir. Dünyanın çeşitli yerlerinde sürmekte olan savaşlarda ve iç çatışmalarda kadınlar ve kız çocukları tecavüze uğruyor, öldürülüyor ya da insan ticaretinin öznesi hâline getiriliyor. Avrupa ölçeğinde her yıl 200 bin kadının insan ticareti ağlarında cinsel sömürüye uğradığını bildiriyor araştırmacılar. Değerli milletvekilleri, Türkiye'de her gün dizinden vurulan, taşlanarak öldürülen, namus cinayetine kurban giden, tecavüze uğrayan, nedeni belirsiz bir biçimde intihar eden kadınlara ilişkin haberleri izlemeye devam ediyoruz. Bu haberler kadın örgütlerinin yaptığı araştırmalarda ortaya çıkan sayılarda kadına yönelik şiddet, buz dağının görünen kısmının yalnızca bir kısmını oluşturuyor. Aile içi şiddet konusunda izlenebilen istatistiksel rakamların düşüklüğüne rağmen, Türkiye, sıralamanın en üstlerinde yer alıyor. Kamusal alanda yaşanan şiddeti ortaya çıkarmaya yönelik çalışmalar ve bu çalışmaları yapanlar da şiddete maruz kalıyorlar bizim ülkemizde. Gözaltında taciz ve tecavüz vakalarının üstü örtülmeye çalışılıyor.

Değerli milletvekilleri, namus adına işlenen cinayetler bu şiddet türünün en önemlilerindedir. Kadına yönelik şiddet Türkiye'de yaşayan milyonlarca kadının bedensel ve ruhsal bütünlüğünü tehdit etmektedir. Yapılan araştırmalarda Türkiye'de her 3 kadından 1'i şiddet görmektedir. Kadına yönelik şiddetin en görünür olanı aile içi şiddet ve erkek şiddetidir. Aile içi şiddet, özellikle koca şiddeti kadınların yaşamlarının belirleyici bir boyutunu oluşturmaktadır.

İstatistiksel veriler, aile içinde yaşanan şiddetin ağırlıklı olarak erkek şiddeti olduğunu; erkeklerin, egemenliklerini ve kadınlar üzerindeki denetimlerini hayata geçirmenin bir yolu olarak şiddete yöneldiklerini; fiziksel şiddetin ancak bu iktidar çelişkisi ve ilişkisi çerçevesinde anlaşılabilirliğini ortaya koymaktadır. Erkek şiddetinin sebeplerinden en önemli olanı, kadınlar ile erkekler arasındaki iktidar ilişkisidir. Kadın üzerinde güç kurma eğilimindeki erkek, kadına karşı şiddeti bir araç olarak kullanmaktadır.

«Ataerkil» veya «Erkek egemenliği» olarak ifade edilen bu iktidar ilişkisini ciddiye almadan, aile içinde yaşanan şiddetin özelliklerini, sebeplerini ve sonuçlarını tespit etmenin mümkün olmayacağını düşünmekteyiz. Kadınların aileye eşlerinden daha çok gelir getirmesi, dayak riskini en az 2 misli artırmaktadır. Bu durumda olan her 3 kadından 2'si fiziksel şiddete maruz kalmaktadır.

Ekonomik gücünü kaybeden erkeklerin ataerkil otoritelerini fiziksel güce başvurarak perçinlemeye çalışmaları, bu şiddetin altında yatan nedendir.

Kadının üretimde yer alarak aile bütçesine kazanç sağlaması bile erkek egemen kültür açısından «Gücün sarsılması» olarak kabul edilmekte ve sonucunda, destekleneceği yerde kadın yine şiddete maruz kalmaktadır.

Değerli milletvekilleri, öğrenim durumu arttıkça fiziksel şiddet gören kadınların sayısı azalmaktadır. Eğitime erişim konusunda, Türkiye'nin doğusu ile orta ve batısı arasındaki derin uçurum ve devletin doğudaki başlıca illere yaptığı kişi başına düşen eğitim yatırımlarının Türkiye ortalamasının yarısı düzeyince olması, acilen el alınması gereken bir sorun olmaktadır.

Bugün, ülkemizin orta ve batısında okuryazar olmayan kadınların oranı yüzde 16 iken, bu oran doğuda, neredeyse 3 misline çıkarak, yüzde 42'ye ulaşmaktadır. Doğuda ortaokul, lise ve üniversite okumuş kadınların toplam oranı da Türkiye'nin kalanının üçte 1'i kadardır.

Zira, eğitimsiz kadın, şiddeti kaderi olarak görmekte ve şiddetle mücadelede pasif rol almaktadır.

Yasaların kendisine tanıdığı koruma imkânlarından bihaber, yaşadığı şiddete sessiz kalmaktadır. Şu an ülkemizde kadınların yarıya yakını Medeni Kanun'da yapılan olumlu düzenlemelerden, Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun'dan ve Türk Ceza Kanunu'ndaki gelişmelerden habersizdir. Bu nedenle de şiddete uğradığında buna sebep olanlar hakkında bir yaptırım olmayacağını, karakola gidip şikâyetçi olması hâlinde barıştırılıp eve gönderileceğini, ardından tekrar şiddete maruz kalacağını düşünmektedir.

Değerli milletvekilleri, Temmuz 2006'da bir Başbakanlık genelgesi yayınlanmıştır. Bu genelgeye göre, töre ve namus cinayetleri ile kadınlar ve çocuklara yönelik şiddetin sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması komisyonu kurulmuştur. Komisyonun hazırladığı rapor doğrultusunda da Başbakanlık genelgesi yayınlanmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisinden Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne, çeşitli hizmet kurumlarına görev veren, eğitim, sağlık ve hukuk alanında yapılması gerekenleri detaylı bir biçimde açıklayan bu genelge acilen etkili bir biçimde işleme konulmalıdır. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama son verirken, şu anda KCK'den tutuklu bulunan 400 kadın siyasetçinin ve bunların başında, Milletvekilimiz Sayın Selma İrmak'ın derhâl serbest bırakılmasını buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Ayrıca, kadına yönelik şiddetle mücadelede hem devlet hem sivil toplum kuruluşları tarafından birlikte mücadele verilmeli, bağımsız kadın örgütlenmelerinin çabaları desteklenmeli ve Temmuz 2006 tarihli Başbakanlık genelgesi uygulamaya konmalıdır.

Eğitime daha fazla bütçe ayrılarak, kadınların eğitimine daha çok önem verilerek haklarını bilmeleri için projeler üretilmelidir.

Bekâret kontrolü, istem dışı kısırlaştırma gibi uygulamaların sona erdirilmesine yönelik olarak bir an önce etkin tedbirler alınmalıdır.

Namus cinayetleri ve buna bağlı olarak son zamanlarda geliştirilen intihara zorla teşvik etmeyi ortadan kaldırmak üzere feodal uygulamalara karşı eylem planları geliştirilmeli, toplumsal ve kültürel tutum değişikliği yaratacak toplum temelli yaygın eğitimsel ve hukuksal faaliyetler geliştirilmelidir. Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik danışma merkezleri ve sığınmaevlerinin sayıları artırılmalıdır. Kadın örgütlerinin bu yöndeki girişimleri desteklenmelidir. Henüz onaylanmamış olan Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi ile Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmeleri bir an önce onaylanmalıdır diyorum. CHP'nin vermiş olduğu araştırma önergesine olumlu yönde oy kullanacağımızı ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

RUHSAR DEMİREL (MHP;2/22)

Kadın ve erkek olmak biyolojik bir tasnif olmakla beraber, hak sahibi olmak ile hakkı kullanmak ve hakkını alabilmek açılarından baktığımızda, kadının eğitim, sağlık, iş, siyasi katılım gibi konulardaki eşitliksiz durumu kadın konusunu sosyal bir problem hâline getirmekte ve aynı sebepler kadına yönelik şiddetin de kaynağını teşkil etmektedir. Sözlüklerimizde bile bugün, kadın "Güzel, şık, hoş." diye tanımlanırken erkek "Sözüne güvenilir, mert." diye tanımlanıyorsa toplumsal cinsiyet rolleri bakımından ele alınması gereken çok konumuz, yapılması gereken çok işimiz, alınması gereken çok yolumuz var demektir.

NURSEL AYDOĞAN (BDP 2/22)

Değerli arkadaşlar, biz kadınlar tarihteki ilk sömürge ulusun kadınlar olduğunu, tarihimizin henüz kadınlar tarafından yazılmadığını, uygarlık tarihinin zorla yazılan sayfalarında kadına dayalı toplum, yaşam, sevgi ve adalet olgusunun kaybettirilmek istendiğini biliyoruz. Yine namus, mülkiyet, ayıp, günah, soy sürdür-

me kavramlarının arkasına gizlettirilen kadın gerçekliğinin bin yıllardır cinsiyetçi bir tercihle karşı karşıya bırakıldığını, her anlamda kırıma uğradığını da biliyoruz. Bu nedenle, beş bin yıldan beri erkek egemen sistemle biz kadınlar arasında süren bu savaşın adına bizler “Kadın cins kırımı” diyoruz. Bugün de tarihin bu en uzun süren ve tüm acımasızlığıyla arkasına kadın cinayetlerini, kırılmış kadın kişiliklerini ve uruğlarını bırakarak devam ettiğini görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, kadın sorunu gibi evrensel bir sorununun çözümünün zor olduğunun elbette ki bilincindeyiz fakat Türkiye siyasal tarihine baktığımızda AKP’nin iktidara geldiği 2002’den bu yana yani on yıldır kadına karşı kırım politikalarının genişleyerek ve derinleşerek gelişim gösterdiğini söylemek mümkündür. Son yıllarda kadın cinayetlerinde yüzde 1.400, kadına yönelik cinsel saldırılarda yüzde 30’luk artışın olması bunu göstermektedir.

Dünyada kadına yönelik şiddete karşı ciddi tedbirlerin alındığı bir dönemde elbette ki, ülkemizde de birtakım yasal değişiklikler yapıldıysa da zihniyette bir değişimin olmadığını da özellikle ifade etmek istiyorum. Zihniyette de yaşanmayan bu değişim nedeniyle kadın cinayetlerine, töre, namus, gelenek söylemleriyle meşruiyet kazandırılmaya çalışılmaktadır.

AKP iktidarı döneminde artan namus gerekçeli kadın katliamlarında AKP’nin topluma yayıp egemen kılmaya çalıştığı muhafazakârlaşma paradigmasının etkisi büyüktür. Bu paradigmayla aile kurumu cinsiyetçi bir yaklaşımla ele alınmakta, kadın aile kurumuyla özdeşleşen bir nesne olarak değerlendirilmekte, kadının yeri evidir algısı güçlendirilmekte ve en önemlisi de kadını özgür iradesi olan bir birey olarak görme yaklaşımı geliştirilmektedir. Bu yaklaşım nedeniyle kadınla ilgili bakanlığa da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ismi verilmiştir.

İşte, kadın erkek eşitliğine inanmayan ve kadınlara “En az üç çocuk doğurun.” talimatı verecek kadar kadın iradesine saygı duymayan Başbakan bu paradigmanın sürdürücüsüdür değerli arkadaşlar.

Bu zihniyete karşı kadın özgürlük mücadelesini sürdürenler kendileriyle birlikte erkeği de dönüştürmekte, erkeği evde egemen, devlete karşı köle olan gerçekliğiyle yüzleştirmektedir. Mücadele alanındabilenleşen ve iradeleşen kadınla, erkeği demokratik bir çizgiye çekmektedir.

Bu nedenledir ki, özellikle Kürt kadınlarındaki gelişme düzeyi devletin ve Başbakanın son dönemde korkulu rüyası hâline gelmiştir. Onun içindir ki, Başbakan, başta milletvekillerimiz olmak üzere BDP’likadınlara fütursuzca saldırmakta, âdeta psikolojik bir şiddet uygulamaktadır.

Değerli arkadaşlar, bizler erkek egemen anlayışın tipik örneği olan ama kadın hakları edebiyatı yapmaya devam eden Başbakanı Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü’nde bizlere uyguladığı psikolojik şiddet nedeniyle bir kez daha kınadığımızı buradan ifade etmek istiyor, kadın özgür olmadan toplumun özgür olmayacağını bir kez daha sizinle paylaşmak istiyor, saygılar sunuyorum.

AYŞE GÜLSÜN BİLGEHAN (CHP 2/23)

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Gecenin bu saatinde çok önemli bir uluslararası sözleşmeyi hep birlikte onaylayacağız. Bugün, biraz öğleden sonra, Avrupa Parlamentosu Başkanını burada dinledik. Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliğinin Parlamentosu. Bizim elli sene, neredeyse elli seneye ulaşan bir süremiz var adaylık için beklediğimiz. Oysa, Avrupa Konseyi öyle değil. Avrupa Konseyi, 1949’dan itibaren Türkiye’nin kurucu üye olarak görev aldığı çok daha geniş bir kurum. Şu anda Avrupa Konseyinin Başkanı bir Türk, Adalet ve Kalkınma Partisinin bir milletvekili ve bu sözleşme de Avrupa Konseyi sözleşmesi. Avrupa Konseyinin 11 Mayıs’ta İstanbul’da imzalanan kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleye ilişkin sözleşmesi. Bu sözleşmeyi İstanbul’da on üç ülke imzalamıştı, daha sonra üç ülke daha imzaladı ama sözleşmenin yürürlüğe girmesi için Avrupa Konseyine üye on ülkenin onaylaması, meclislerinin onaylaması gerekiyor. Şimdi gecenin bu saatinde biz işte bu onaylamayı yapacağız ve bence Türkiye için bu çok önemli, çünkü Türkiye Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde kadına yönelik şiddetle ilgili olarak mahkûm edilmiş tek ülke.

Bunun dışında, dün, işte bugün, yarın da konuşulacak; kadına yönelik şiddet hakkında çok gündemdeydi, çok konuşuldu, bir daha o noktalara dönmek istemiyorum. Herkes biliyor ki yüzde 1.400 arttıysa bu sorun gerçekten bir insanlık sorunu bizim ülkemiz için ama başka ülkeler için de böyle.

Şimdi hep birlikte bu sözleşmeyi imzalayacağız, onaylayacağız. Bu sözleşmenin bugün bu saatte gelmesinin anlamını biliyorum, çünkü yarın 25 Kasım, birçok sivil toplum kuruluşu ve özellikle kadın dernekleri bu sözleşmenin 25 Kasımdan önce onaylanmasını istediler. Güzel yani biz de demek ki bunu yerine getiriyoruz, bu da çok önemli.

Gerekçeye baktım, gerekçe diyor ki: «Bu sözleşme ülkemize ilave bir yük getirmeyecek, ülkemizin gelişen uluslararası saygınlığına olumlu katkıda bulunacak.» Bu da gayet güzel.

Aslında burada bir çekincem var, onu da söylemek isterim. Birinci bölümüne katılıyorum. Ülkemizin yani gelişiyor mu bilmiyorum ama uluslararası itibarı, saygınlığı var zaten; o saygınlığa olumlu katkıda bulunacak, çok doğru. Ama onun dışında diyor ki: «Sözleşme ülkemize ilave bir yük getirmeyecek.» Bence burası hiç doğru değil, çünkü bu çok önemli bir sözleşme, çok önemli bir yük getirecek, sorumluluk veriyor Türkiye'ye yani Türkiye'yle birlikte bütün ülkelere bir sorumluluk veriyor. Bu anlaşmanın önemi: İlk defa bu kadar geniş kapsamlı bir uluslararası sözleşme kadına yönelik şiddetle ilgili bir karar alıyor ve ilk defa olarak devlet bundan sorumlu tutuluyor, yükümlülükleri var, tazminat ödemesi gerekiyor, suçlulara ve mağdurlara destek olması gerekiyor. Yani hakikaten çok kapsamlı. Türkiye'nin de bunu kabul etmesi bence Avrupa Konseyinde çok olumlu bir intiba bırakacaktır. Ben o Konseyin bir üyesiyim, Eşitlik Konseyinin üyesiyim; açıkçası, üstelik de bu onaylamanın belki bu kadar geç bir saatte ama bu kadar kolay geçtiğini de gururla söyleyeceğim. Bunu da ilave edeyim.

Şimdi, "Sözleşme ülkemize ilave bir yük getirmeyecek." deniliyor. Sözleşmenin bir yeri çok önemli, sözleşme uluslararası bir izleme grubu yaratıyor. Yani bu Avrupa Konseyi sözleşmesi, diğer uluslararası sözleşmeler gibi imzalanıp da kâğıtta kalacak bir sözleşme değil. Bunu vurgulamak istiyorum. Bunun bilincindeyiz herhâlde, umarım bilincindeyiz. "GREVIO" adında uluslararası izleme grubu bu sözleşmenin nasıl uygulandığını araştırarak.

Dediğim gibi, aslında Türkiye onayladıktan sonra dokuz ülkenin daha onaylaması gerekiyor yürürlüğe girmesi için, ama ilk ülkenin bizim ülkemiz olması çok anlamlı. Bu bakımdan fazla da uzun konuşmak istemiyorum. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin en çok mahkûm ettiği ülke olmaktan çıkmamız gerekiyor. Bu konuda bütün grupların aynı fikirde olduğunu biliyorum.

Bu yüzden, ben çok büyük bir memnuniyetle Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun bu sözleşmenin kabulü yönünde oy kullanacağını belirtiyorum ve hepinize iyi akşamlar diliyorum.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/23)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Barış ve Demokrasi Partisinin grup önerisi üzerine söz hakkı almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün 24 Kasım, 25 Kasımın arifesindeyiz. Bu vesileyle grup olarak biz de kadına yönelik fiziksel, ekonomik, siyasal ve benzeri her türlü şiddetin kadın sağlığı üzerinde yarattığı etkilerin araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması için bir grup araştırma önergesi sunmuştuk, bunun da gündeme alınmasını talep ediyoruz.

Takdir edersiniz ki ayın 22'sinde ve 23'ünde de önce MHP Grubu, daha sonra CHP Grubu da gündem dışı olarak, gündeme alınması yönünde talepte bulunmuşlardı ama biz gerek basın yayından takip ettiğimiz oranda gerekse buradaki tartışmalar boyutuyla da ve iktidar partisinin bu konudaki tavrı dolayısıyla bir gündem yaratabilmiş değiliz henüz, bunun da altını çizmek gerektiğini belirtmek istiyoruz.

Değerli milletvekilleri, 1960, Dominik Cumhuriyeti, 3 kız kardeş bir vahşetle kurban edildiler. Eğer bugün 25 Kasım bir mücadele, uluslararası mücadele ve dayanışma günü olarak biliniyorsa bunun arkasında yatan bir mücadele gerçeği vardır, kadın mücadele gerçeği. Tıpkı 8 Martta olduğu gibi New York ve tekstil işçileri açısından değerlendirdiğimizde. Kadınlar eğer bugün kendilerine yönelik şiddetin tartışılmasını bir mücadele günü olarak yahut bir kutlama günü olarak kabul ettirebildilerse bunun arkasında bir direnen kadın gerçeği vardır. Biz buradan kadın özgürlük mücadelesi uğruna yaşamını yitirmiş olan tüm kadınların anısı önünde saygıyla eğilerek konuşmamıza başlamak istiyoruz.

Değerli milletvekilleri, "Gündem oluşmuyor." dedik. Evet, öncelikle Meclis Başkan Vekilimizin tavrı dolayısıyla Türkiye gündemine getirmek istediğimiz kadına yönelik şiddet provoke edildi, dün de Sayın Başkanın Dersim yönündeki açıklamasıyla. Ama kadına yönelik şiddet gerçekten -Türkiye'nin karnesi dikkate

alındığında- en öncelikli konulardan biri olarak düşünölmeli ve bununla mücadele noktasında da tüm siyasi partilerin ortaklaşması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, kadınlar evde, okulda, iş yerinde, sokakta, göz altında şiddete maruz kalıyorlar. Ama bu şiddetin gerek farkındalığının yaratılması gerek kovuşturulması gerek soruşturulması gerek fail-lerin cezalandırılması noktasında çok iyi bir karne sahibi değiliz. Bir kız çocuk olarak, bir kız kardeş olarak, bir abla olarak, bir anne, bir eş olarak, hatta bir nine olarak sahip olduğumuz sıfatlarla bizler toplumun yarısıyız ama maruz kalmış olduğumuz şiddet toplumun bilgisinden ve görgüsünden uzak tutulmaya çalışılıyor. Bu bir gerçek ve yine toplumun yarısı olmakla birlikte, yine birlikte yaşadığımız ve çoğu sevdiğimiz olan aile bireyleri tarafından şiddete maruz kalıyor olmamız açık ve ortadayken bununla ortak mücadele mekanizmalarını geliştirme noktasında ne yazık ki çok iyi bir noktada değiliz. Nasıl gerçekleştirebiliriz kadınların bu noktada var olan haklarının farkında olmasını ve bunun diğer insanlar tarafından da bilinir ve saygı duyulur olmasını? Bu konuda çok ciddi ve toplumun tüm kesimlerini içine katan bir mücadele içerisinde olmamız gerekiyor. Bugün evrensel anlamda güvence altına alınan ve bizim de çoğunu imzalamış olduğumuz ve Anayasa'mız hükmünde olan, iç hukukumuzun bir parçası hâline gelen ve yine kendi iç mevzuatımızda da -başta Anayasa olmak üzere- düzenlemeye kavuşturmuş olduğumuz birçok hak, insan hakkı kadınlar söz konusu olunca ne yazık ki aile bireylerinin isteği, aile bireylerinin bu hakkını tanıması, aile bireyleri tarafından bu hakkın kadınlara verilmesi şeklinde tezahürünü buluyor. Herkes temel insan haklarına sahiptir ama bir kadının bu insan haklarından yararlanabilmesi bazen aile içerisinde babanın, erkek kardeşin, bazen akrabaların bazen içinde yaşamış olduğu toplumun bu konudaki onayına bırakılır. Bu da esasında bir bütün olarak bunun üzerine nasıl gitmemiz gerektiği noktasında bir ipucu veriyor. Nasıl gündem oluşturabiliriz? Bunun için birden fazla kanal var. Evet, biz siyasetçiler olarak gündem oluşturabiliriz -ki bu konuda çok büyük bir acizyet içerisindeyiz- ama bunun dışında değişik araçları da kullanabiliriz. Kadına yönelik şiddet haberleri artık sadece gazetelerin üçüncü sayfa haberi olarak ele alınmamalı. Şunu unutmamalıyız ki bu haberler tamamen şiddeti besleyen ve şiddetin tekrar tekrar kendisini üretmesine vesile olan haberler. Bu haberlerin kadına yönelik şiddet vakasını toplumun gündeminden ve ülkemizin gündeminden çıkarmamız için bir faydası olmadığını bilmekle beraber haberlere yer ve yön verilmesi gerek yazılı gerek görsel medyada bunun denetiminin sağlanması noktasında defalarca kez ilgili kuruluşların uyarılmış olmasına rağmen -en azından bizim partimiz tarafından- bir mesafe katedilemediğini görmekteyiz. Çok açık ve net ortada oranlar var değerli milletvekilleri, biz çok rahat elde edemedik bu verileri. Yani çoğu zaman bakanlıklara kadına yönelik şiddet noktasında sormuş olduğumuz soruların cevaplarını alamıyoruz ama Adalet Bakanımız Sayın Sadullah Ergin bize bir cevap verdi 2002-2009 yılları arasındaki verilere dair. 2002-2009'a ait toplam veri 66 iken 2009 yılında bu veri 953'e tırmanmış. On iki aya böldüğümüzde neredeyse 100'e yakın bir rakamla karşı karşıyayız. Yani bu ülkede bu tablonun çok açık bir şekilde görünür olmasını sağlamak da bizlerin görevi. Eğer bir yıl içerisinde 953 kadın katlediliyorsa, cinayet işleniyorsa ve biz, bu noktada, hâlâ "Sorumluyuz, bunu gündeme alalım, bunu araştıralım." demiyorsak, biz bu topluma, en azından bu koltuklarda oturmak için bize vermiş oldukları emanete çok da layık bir hizmet üretebildiğimizi ifade edemeyiz.

953 kadın değerli milletvekilleri. Bu 2009 verileri ve bu verinin sürekli arttığını da, yani 2000'den 2009'a kadar sürekli arttığını ve henüz 2010-2011 verilerine de ulaşamadığımızı varsaydığımızda ciddi bir problem bu. Şunu da ifade edebiliriz, şöyle bir ters orantı da var: Kadına yönelik şiddetle mücadele ettikçe bu sorunun bilinir olmasını da sağlayabiliyoruz. Mesela 2002 yılındaki 66 rakamı, bu şiddete karşı mücadele kanallarının genişletilmesi ve mücadele ortamlarının daha da artırılması vesilesiyle daha görünür olmuştur. En azından "Fare zehiri içti." denilerek doğal bir ölüm gibi gösterilmesi engellenmiş, bunun arkasında yatan bir katliam zihniyetinin, bir cinayetin olduğu da açığa çıkmıştır. Ama yeterli midir? Değildir. Bizler bir bütün, bu süreçle mücadele etmeliyiz.

Nasıl yapacağız? Şu an hâlâ komisyon çalışmaları devam ediyor, ülke bütçemizi tabii ki kadın sorunlarına duyarlı hâlâ getirebilmeliyiz. Sadece ilgili Bakanlığın bütçesiyle değil ki bu Bakanlığın bütçesine baktığımızda ayda 100'e yakın kadının katledildiği bir bakanlık bütçesinin Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin dörtte 1'i olduğunu görüyoruz. Bu ciddi bir rakam arkadaşlar. Bunun üzerine gerçekten düşünmek, bütçenin kadına duyarlı hâlâ getirilmesini sağlayabilmek için ortak mücadele vermek gerekiyor.

Ve yine nasıl yapacağız? Toplumun bilgilendirilmesi ve bu bilginin bilince çıkartılması çok da kolay bir olay değil, çünkü bugüne kadar dinin yanlış yorumu ve feodalizmin etkisi dolayısıyla oluşmuş toplumsal değer yargılarını -bunlar on yıllar, hatta bazıları yüzyıllara dayanıyor- bir anda değiştirebilmek mümkün değil değerli milletvekilleri. Bunu yapabilmek için, evet, bir kuşağı gözden çıkartabiliriz, ama hangi araçları kullanacağımızı bugün tespit etmek zorundayız. Medyayı kullanacaksak doğru bir şekilde?

Eğer bu süreçle ciddi bir şekilde mücadeleyi önümüze hedef koyduysak, bunun bütçesini, ekonomisini ve en önemlisi kadrosunu, toplumsal cinsiyet eşitliğine inanan, bunu pratikte, yaşamda gösterebilmiş kadrolarla bu işi yürütebilmemiz gerekiyor. Hem kadrosunun hem ekonomisinin bir şekilde tekrardan, tekrardan gözden geçirilerek yenilenebilmesi gerekiyor çünkü bilinçlendirme dediğimiz olay bir anda gelişmiyor. Evet, ilgili ceza maddeleri var. Bu ceza maddelerinden dolayı yargı önüne çıkma durumu da söz konusu ama bir ucunun da eğitim olduğunun ve ilkokuldan başlayarak eğitim materyallerinde kadına yönelik şiddet ve ayrımcı politikalara karşı bir bilgilendirmenin söz konusu olması gerekiyor.

Tabii, bunun dışında uygulama da çok önemli. Bir kadının maruz kalmış olduğu şiddet sonrası birlikte yaşadığı aile bireylerinin tavrı, daha sonra bir araya geldiği kolluk görevlileri ve daha sonra yargı önüne çıktıysa, eğer çıkabiliyorsa fail, oradan çıkan sonuç çok çok önemli, toplumun geneli açısından çok önemli. Tabii, bu noktada biz çok önemli bir mesafe katedebilmiş değiliz değerli milletvekilleri.

Mesela, erken yaşta evliliklerle ilgili, ben de bir önceki dönem Kadın Erkek Eşitliği Komisyonunun üyesiydim. Bir alt komisyon çalışması da yürüttük. O süreçte vermiş olduğumuz bir soru önergesine verilen cevap var. Erken yaşta evlilikle mücadele ediyoruz ama biliyoruz ki kıyılan dinî nikâh bunun toplumsal meşruiyetini beraberinde getiriyor. İlgili yasal düzenlememiz var. On sekiz yaş altı genç bayanlara, genç kadınlara dinî nikâh kıyanlara ceza öngörüyor bizim Ceza Kanunu'muz ama aldığımız cevap bu: «2002-2009 yılları arasında resmî nikâh belgesini görmeden dinî nikâh yaptığı iddiasıyla ilgili olarak 15 din görevlisi hakkında tahkikat yapılmıştır. Bunlardan 10 kişi hakkında iddianın asılsız olduğu anlaşılmıştır, 4 kişi hakkında disiplin yönünden gerekli cezai işlemler yapılmıştır, 1 kişi hakkında da hâlâ tahkikat devam etmektedir.» Konuşacak çok şey var değerli milletvekilleri. Kadına yönelik şiddeti önleme konusunda hepimizi bekleyen sorumluluklar var. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 2/23)

Değerli arkadaşlar, kadınların şiddet sarmalında yaşamak zorunda bırakıldıkları bir ülkenin temel hak ve özgürlükleri sağlayabildiğini söylemek olanaksızdır. Ne yazık ki ülkemizin kadına şiddet konusunda sabıkası bir hayli kabarıktır. Elbette bu durumun siyasi, toplumsal, ekonomik birçok nedeni vardır. Bu sorun, elbette çok boyutlu bir sorundur. Ancak, ne çok sayıda neden olması ne de çok boyutlu olması, bu sorunun can acıtlılığını kabul edilebilir kılmamaktadır. Eğer bir ülkede kadınların yarıya yakını hayatının bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddet görüyorsa, bir ülkede kadın cinayetleri son yedi yıl içinde 14 kat artmışsa ve bu şiddet bir türlü ortadan kaldırılamıyorsa, son yedi yılda 4.200 kadınıymızı şiddete kurban vermişsek, resmî rakamlara yansıdığı kadarıyla 2011 yılının ilk altı ayında 27.000 aile içi şiddet olayı meydana gelmişse ve bu kadınların dörtte 1'i hastaneye başvuracak denli yaralanmışsa, eğer bir ülkede her dört evlilikten biri çocuk yaşta yapılıyorsa, kadınlarımız, çocuk yaşta evlilikten başlayan ve töre cinayetlerine kadar uzanan çok boyutlu bir sorunlar yumağının içinde yaşamak zorundaysalar, bunlar o ülkede yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunun göstergesidir.

Değerli arkadaşlar, şiddet gören 2 kadından 1'isinin «Dünyaya yeniden gelsem kadın olmam.» dediği bir ülkede yaşıyoruz. Şiddet gören 3 kadından 1'isinin intihar etmeyi düşündüğü bir ülkede yaşıyoruz. Kadına yönelik cinsel saldırı suçlarının son beş yılda yüzde 30 arttığı bir ülkede yaşıyoruz. Bunlar en hafif tabiriyle utanç verici bir durumun göstergesidir. Bunları sadece birer rakam olarak değerlendirmek mümkün ancak bu rakamların ardında yatan trajediyi de görmek durumundayız. Bu rakamların her birinin bir insanı ve onun çektiği acıyı ifade ettiğini unutmamalıyız. Her yıl yüzlerce kadınıymızı aile içi şiddete, sokaktaki şiddete kurban verdiğimizizi unutmamalıyız. Evet, birileri o kadınları öldürüyor. Ancak, şunu da bilmemiz gerekiyor: Bu konuda önlem almayan devlet de suç ortağıdır, bunları görmezden gelen siyasetçi de suç ortağıdır, yaşanan dramlara bir magazin malzemesi olarak yaklaşan medya da suç ortağıdır. Kadına şiddet sorusunda hiçbirimiz masum değiliz. Şu anda ülkemizde bir yerlerde bir kadının şiddet gördüğünü aklı-

mızdan çıkarmamalıyız. O kadın orada şiddet gördükçe bizim de insanlığımızdan bir şeyler yitirdiğimizi de aklımızdan çıkarmamalıyız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; eşinden, babasından, sevgilisinden şiddet gören kadınların büyük çoğunluğu kendi çocuklarına da şiddet uygulamaktadır. Bu da içinden çıkılmaz bir şiddet sarmalı yaratmaktadır. Şiddet şiddeti doğurmaktadır ve bu şiddet yalnızca aile içinde değildir, sokaklarda da bu şiddet vardır, okulda da şiddet vardır. Eğer böyle bir ülkede yaşıyorsak bunda temel sorumluluk karar alıcıların ve uygulayıcıların üzerindedir. Siyasal kimliklerimizi bir kenara bırakarak bu sorunu ortadan kaldırmak, gördüğü şiddet yüzünden yaşamını yitirmiş, şiddetten zarar görmüş tüm kadınlarımıza ve daha önemlisi gelecek kuşaklara olan borcumuzdur.

Bu konuda hepimiz siyasetçiyle, sivil toplum örgütüyle, medyasıyla elimizden geleni yapmak zorundayız. Kadınlarımızın talebi ve beklentisi budur.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, kadına şiddeti engelleyecek her girişime destek verme taahhüdünde bulunuyoruz. Bu, bizim için siyasetler üstü bir meseledir. Sizler için de siyasetler üstü bir mesele olduğuna yürekten inanıyorum.

Değerli arkadaşlar, KONDA araştırma şirketinin 2009 yılında yaptığı, Türkiye'de kadınların insan hakları farkındalığı ve davranışları araştırması, kadınların, devletin toplumsal düzende değişiklik yapma ihtimalini, kendi babalarının, kocalarının ya da komşularının zihniyetindeki değişme ihtimalinden fazla gördüklerini ortaya koymuştur. Bu da kadınlarımızın Meclisten, bu şiddetin önlenmesi konusunda çözüm üreten, sağlıklı ve sürdürülebilir bir düzenleme beklediğini göstermektedir.

Bu can yakıcı sorunun ortadan kaldırılması için tüm gözler artık Türkiye Büyük Millet Meclisine çevrilmiş durumdadır. Bu noktada yeterli kamuoyu desteğinin var olduğunu da hepimiz biliyoruz.

Bildiğiniz gibi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, bir tasarı taslağını tartışmaya açtı. Bakan Sayın Fatma Şahin, geçmiş yıllarda tanık olmadığımız bir gayretle uzlaşma zemini yaratmaya çalışıyor. Cumhuriyet Halk Partisi başta olmak üzere bütün siyasi partiler, buna katkı vermek için çaba gösteriyor. Aynı çabayı sivil toplum kuruluşlarında da görüyoruz, medyada da görüyoruz.

Ben, son yıllarda, çözülmesi konusunda hemen her kesimin hemfikir olduğu, üzerinde bu denli uzlaşma sağlandığı başka hiçbir konu hatırlamıyorum.

Elbette farklı bakış açılarına sahip olacağız, başka çözüm yöntemleri önereceğiz, başka yaklaşımlar getireceğiz ama umuyorum ki bu konuda toplumun beklentileri doğrultusunda ortak bir noktada buluşarak kısa zamanda çözüm üreteceğiz.

Değerli arkadaşlar, şu gerçeğin altını da çizmek gerekmektedir: Yalnızca yasal çerçevenin düzenlenmesi, bu sorunun tam anlamıyla ortadan kaldırılması için yeterli değildir. Yasalarla ve imzaladığımız uluslararası sözleşmelerle kazanılmış haklar mevcuttur ancak bu haklara ve sözleşmelere rağmen kadınlarımızın, yaşamın her alanında ve her ayrıntısında dışlandığı, ayrımcılığa uğradığı da ortadadır.

Sorun, yalnızca yasal düzenlemelerle aşılabilecek bir sorun olmanın ötesindedir. Toplumsal bir zihniyet değişikliği gerekmektedir.

Bunu gerçekleştirebilmek için, her şeyden önce, kadın özgürleşmeden toplumun özgürleşmiş sayılmayacağını ve kadınsız bir demokrasi ve uygarlık arayışının mümkün olmadığını vurgulamamız zorunludur. Uygulanan veya görmezden gelinen her şiddet olayının toplumumuzu çağdaşıktan biraz daha uzaklaştırdığını her fırsatta ortaya koymamız gerekmektedir. Bizim açımızdan, bu şiddete karşı çıkmak insan onuruna sahip herkesin temel sorumluluğudur.

Bu nedenle, kadını hiçe sayan her anlayışın, her dünya görüşünün kabul edilemezliğini ortaya koymak zorundayız. Kadınların ve erkeklerin eşit olmadığı bir dünyanın eksik bir dünya olduğunu, kadınlarımızın gördüğü şiddetin hiçbir koşulda, hiçbir siyasi veya dinsel anlayışın arkasına saklanarak hoş görülemeyeceğini, meşru kılınmayacağını ısrarla vurgulamamız gerekmektedir. Hedefimiz ve taahhüdümüz, kadınların önündeki bütün engelleri kaldırmak, kadınlarımızı çağdaş ülkelerdeki hemcinsleri gibi yaşamın her alanında erkeklerle eşit hâle getirmek olmalıdır. Toplumsal ve ekonomik yaşamın her alanında kadınlara erkekler ile eşit haklar ve eşit fırsatlar sağlanmadan tam bir demokrasiden ve insan haklarından söz edilemeyeceği her platformda dile getirilmelidir. Şiddetin gizli ya da açık hiçbir türünün kabul edilemez olduğu, bunu meşru kılmaya çalışmanın dahi ağır bir insan hakları ihlali olduğu bilinmelidir.

Değerli arkadaşlar, yarın Dünya Kadına Şiddetle Mücadele Günü'dür. Saydığım bütün olumsuzluklara karşı, kadının şiddet görmediği, eşit bir dünyaya dair umudumuzu hiç yitirmememiz gerektiğini belirtiyor, yüce heyetinize saygılar sunuyorum. (CHP, MHP ve BDP sıralarından alkışlar)

NURDAN ŞANLI (AKP 2/23)

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; kadına yönelik her türlü şiddetin kadın üzerinde yarattığı etkileri araştırmak ve gerekli önlemlerin alınmasıyla ilgili verilen Meclis araştırma önergesi hakkında söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Kadına yönelik şiddete karşı ciddi tedbirlerin alındığı günümüz dünyasında, AK PARTİ Hükûmetleri olarak bizler de kadınlarımız ile ilgili dünya konjonktürünü yakalayan ciddi yasal düzenlemeler getirdik. Yasal düzenlemelerin paralelinde aileden sorumlu Devlet Bakanlığımızı icracı bir bakanlık konumuna getirip Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı hâline getirmemiz bunların en net delilidir, ki Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu da bizim Hükûmetimiz döneminde kurulmuştur.

Şu belirtmek isterim ki kadına yönelik şiddetin karşısında somut ve net kanunlar Sayın Başbakanımızın önderliğinde AK PARTİ Grubu olarak bizlerin icraatıdır ve burada BDP Grubu tarafından verilen bu öneriyi incelediğimizde belirtilen hususlar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız tarafından hazırlanan kanun teklifi ile giderilen hususlardır. Ülkemizde önemli sorunlarımızdan birisi kadına yönelik şiddettir. Bu bir realitedir. Hükûmetimiz tarafından çıkarılan kanunlar, gerekli önlemlerin Meclis çatısı altında yerine getirildiği ancak reel hayata bunların uygulanmasında ve uyulmasında bazı sorunların olduğu anlaşılmaktadır. Kadına yönelik şiddet, kadınları en temel insan haklarından mahrum etmektedir, kadınlarla erkekler arasında eşit olmayan güç ilişkilerinin sonucu ortaya çıkan toplumsal bir sorun ve önemli bir halk sağlığı problemidir. Uluslararası kamuoyunda kadına yönelik şiddetin bir insan hakları ihlali olarak ele alınmasının en önemli sonucu bu konuda devletin sorumlu hâle getirilmesidir.

Kadına yönelik şiddet artık sadece kadın meselesi değil, tüm insan hakları savunucularının üzerinde çalıştıkları bir konudur. Bu nedenle, kadına yönelik şiddet konusunu bütüncül bir yaklaşımla ve tüm sektörlerin iş birliğiyle ele alması gerekmektedir. Bu konu özellikle 1980'li yıllardan itibaren kamuoyunun ve devletin gündeminde olmuştur ancak son yıllarda özellikle Hükûmetimiz tarafından yasal anlamda birçok çalışma yürütülmüş ve olumlu gelişmeler izlenmeye başlanmıştır.

Kısaca bahsedecek olursak, aile içinde şiddete maruz kalan kadınların korunması amacıyla yürürlüğe giren ve 2007 yılında yeniden düzenlenen 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun önemli bir dönüm noktasıdır. Söz konusu Kanun ile aile içinde şiddete maruz kalan bireylerin korunmasına yönelik olarak aile mahkemesi hâkimleri tarafından alınabilecek tedbirler düzenlenmiştir ve dört maddeden oluşmaktadır. Geçen dönem Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun alt komisyon olarak çalıştığı ve kadına yönelik şiddetin önlenmesinde mevzuattaki ve uygulamadaki noksanların tespitine ilişkin rapor bulunmaktadır. Bu rapor doğrultusunda Komisyonumuz, alanında uzman, başta aile mahkemesi hâkimleri olmak üzere sivil toplum kuruluşları temsilcileri, öğretim üyeleri, bakanlık temsilcilerini dinlemiş, sorunu yerinde görmek üzere kadın sığınma evlerine çalışma ve inceleme ziyaretleri gerçekleştirmiştir. Çok ses getiren bu çalışmanın sonuçlarını değerlendirmek üzere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı başta olmak üzere ilgili tüm kurum ve kuruluşlara dağıtmış bulunmaktayız. Ve Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü Bildirisi'ne ilk imzayı da yine Sayın Başbakanımız atmıştır.

Ve ben bu arada komisyonlarımızda yapılan çalışmalardan kısaca bilgi vermek istiyorum. İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığında kadına şiddetin önlenmesiyle ilgili alt komisyon kurulmuş ve bu anlamda çalışmalar yapılmaktadır ve Başkanlığını da Ülker Güzel Arkadaşımız, Ankara Milletvekilimiz üstlenmiştir. Bir başkası yine Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda görüşülmektedir. Ve yine 23'üncü Dönemde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda kadına karşı şiddet ile ilgili yazılı rapor hazırlanmıştır.

Ben, değerli arkadaşlarım, son olarak, Mecliste kurulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzun ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın son derece hassas davranarak ortaya koyduğu çözüm politikalarına inandığım için bu önergeye destek vermeyeceğimizi buradan açıklıyorum.

Meclisin yoğun çalışması gündemi içerisinde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuz ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız tarafından ortaklaşa hazırlanan kanun tekliflerinde şu an için verilen araştırma önergesinin gereklerinin yapıldığı düşüncesiyle, yeni bir kanun çalışmasının altyapısını oluşturacak Meclis araştırmasının gerekli olmadığını düşünüyorum, kadına karşı şiddetin daima karşısında olduğumuzu belirtiyor ve yüce Heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

ŞAFAK PAVEY (2/35)

Devlet karakolda Fevziye Cengiz'i dövüyorsa, İrfan Tören'in hastane odasında Güldünya'yı öldürmesiyle nasıl mücadele edeceğiz? Kadına karşı şiddet sözleşmesinin ilk imzacısı ülke olarak böbürlenirken, aynı gün rumuz N.Ç. kararı Yargıtay tarafından onaylanıyor, uygulanmayan insanlık değerleri arşivine bir yeni si daha konulmuş oluyor. Türkiye, açmaza giren AB sürecini "Kamu Alımları", "Rekabet Politikası", "Gıda Güvenliği", "Sosyal Politika ve İstihdam" ve "Çevre" adlı başlıkları kıstaslarını yerine getirerek açabilir yani değerlerini değiştirerek.

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP 2/37)

Sayın Bakan Fatma Şahin özverili ve gayretli olabilir ancak kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleye ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun onaylanmakla birlikte uygulamaya yönelik yasaların da bir an önce çıkartılması gerekmektedir ve yine Hükûmetinizce bugüne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanmış ve Anayasa'mızın 90'ıncı maddesine göre iç hukukumuzun bir parçası hâline gelmiş uluslararası sözleşmelerin bugüne kadar hangisi uygulanmaktadır? AİHM ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümleri ortada iken hangileri, nerede, nasıl uygulanmaktadır.

Polisin tekmeleriyle gencecik bir kızımız bebeğini kaybedince kadın ve çocuğa yönelik uygulanan şiddetin hesabı sorulacağına görmezden gelinmesi, demokratik hakkını kullanmak isteyen gencecik bir kızımızın yine polis şiddetiyle kalçasının kırılmasına rağmen «Kadın mıydı kız mıydı» denilip yine şiddetin sorgulanmaması; bir bakanımızın «Kriz bitti, kadınlarımız artık evine dönebilir» demesi; bir diğer bakanımızın işsizlik rakamlarının artmasının sebebinin kadınların iş aramasına bağlaması; İzmir'de karakolda kadına atılan dayanın kamera görüntüleri ortaya çıkmasa örtbas edilmeye çalışılması zihniyeti açıkça ortaya çıkmaktadır.

Zihniyetler değişmeden kadın ve çocuk yine şiddet görecektir. İş arama süreçleri kısıtlanıp, güçsüzleştirme politikası devam edecektir. Her ne kadar yasal zeminde kadın ve çocuğumuzun hakları korunup, insanca yaşamak için gerekli düzenlemeler yapılırsa da, uygulamada bunlar hayata geçmeden yine biz bu sorunları konuşup duracağız.

Sayın Bakan Fatma Şahin özverili ve gayretli olabilir ancak kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleye ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun onaylanmakla birlikte uygulamaya yönelik yasaların da bir an önce çıkartılması gerekmektedir ve yine Hükûmetinizce bugüne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanmış ve Anayasa'mızın 90'ıncı maddesine göre iç hukukumuzun bir parçası hâline gelmiş uluslararası sözleşmelerin bugüne kadar hangisi uygulanmaktadır? AİHM ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümleri ortada iken hangileri, nerede, nasıl uygulanmaktadır.

RUHSAR DEMİREL (2/37)

Son bir örnek vermek istiyorum konuşmamı bitirmeden: Malumunuz sığınma evleri çok güncel bir konu. Bu konuda Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek'e göre ülkemizde 53 tane sığınma evi var fakat aynı gün konuşan Sayın Ali Babacan'a göre 51 tane yani yaklaşık 50 küsur tane sığınma evini bile düzgün toplayıp sayılarda mutabık kalamamış bir kabinenin bütçeyle ilgili durumunu bence sizler takdir edeceksinizdir. Elbette ki sayısal çoğunluğunuz nedeniyle bu bütçe geldiği gibi geçecektir. Sığınma evini özellikle örnek verdim. Elli küsur tane sığınma evini net sayamamış ekonomiden sorumlu bakanlıklarımız var. Ben, takdiri tekrar sizlere bırakıyorum.

CANDAN YÜCEER (CHP 2/37)

Aile içi şiddeti, kadın cinayetlerini önleyemeden, ifade özgürlüğünü, insan haklarını, adalette eşitliği sağlayamadan, engellini, kadını, çocuğunu, yaşlını insanca yaşam kalitesine ulaştıramadan, ne ileri demokrasiden bahsedebilirsiniz ne de yaptıklarınızla övünebilirsiniz.

PERVİN BULDAN (BDP 2/40)

Kadınlar hastaneye götürülürken yanlarında kadın koruma bulundurulmaması yasal bir gerekçe olarak gösterilmektedir ancak kadın koruma memuru olmadığından dolayı erkek koruma memurları kadınlara eşlik etmektedir, doktorlar bu erkek koruma memurlarının gözetiminde kadın tutuklularla ilgilenmektedirler. Hasta tutuklular için hastaneye gidip gelme işkenceye ve tacize dönüşmektedir.

MÜLKİYE BİRTANE (2/42)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; «Kadın cinayetine son vereceğiz, etkili düzenlemeler yapacağız.» diyen Hükûmetin, bir bütün olarak kadına yönelik şiddeti meşrulaştıran bir politika yürüttüğünü en yetkili ağızlardan duyar olduk. İçişleri Bakanının Fevziye Cengiz ile ilgili şiddet uygulayan polisleri haklı gösteren çünkü konuşması da her şeye tuz biber oldu. Bu politikalar sonucu her gün 3-4 kadın cinayete kurban gitmekte. 2002 yılında öldürülen kadın sayısı 66 iken, Hükûmetin aldığı dâhiyane önlemlerden sonra 2010 yılında cinayete kurban giden kadın sayısı 1.550'yi buldu. 2011 yılının ilk yedi ayında ise 935 kadın öldürüldü. Mevcut iktidar döneminde cinayete kurban giden kadın sayısı toplamda en az 7 bindir. Bu sonuçta da biz «Bu bir kadın kırımıdır.» diyoruz.

HÜLYA GÜVEN (CHP 2/55)

(Fatma Şahin'e hitaben)

16 Eylül 2011 tarihinde yazılı ve görsel medyada; HSYK tarafından, yargı sürecinin hızlandırılması ve iş yükünün azaltılması amacıyla düzenlenen toplantılardaki raporlanan önerilere göre, kadına şiddette kamu davasının açılmaması, yerine uzlaştırma komisyonunun kurulması, on beş yaş altındakilerle ilişki rızayla olursa ceza indiriminin yapılması, küçük yaşta yapılan evlilikler için kocalara ceza verilmemesi, kadın kendisine tecavüz eden kişiyle evlendirilirse davanın düşmesi gibi maddelerin yer aldığı belirtilmektedir.

- 1- Aileden sorumlu bakan olarak bu rapor hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
- 2- Öneriler doğru ise kadınlara ve çocuklara yapılan cinsel istismar ve tecavüz suçlarında artış olmayacak mıdır?
- 3- Toplumda yarattığı etki, bu tip suçların yargı nezdinde meşru görülmeye başlandığı algısına neden olmayacak mıdır?

ZÜHAL TOPÇU (MHP 2/55)

Medyadan edinilen bilgilere göre, ülkemizde şiddet gören kadınların sayısının her geçen gün arttığı anlaşılmaktadır. Şiddetten mağdur olan kadınların bir kısmının kurtuluş yeri olarak, toplumdaki yaygın ifadeyle kadın sığınma evlerini (kadın sığınağı/konukevi, korumaevi) tercih ettiği bilinmektedir.

Bu çerçevede;

- 1- Ülkemizdeki kadın sığınma evlerinin sayısı, kapasitesi ve doluluk oranı nedir?
- 2- Yasalar uyarınca ülkemizde hizmet vermesi gereken yerleşim merkezlerinden hangilerinde kadın sığınma evi bulunmakta hangilerinde bulunmamaktadır? Varsa eğer eksikliklerin giderilmesi noktasında ne yapılmaktadır?
- 3- 2006 yılından günümüze kadar, yıllar ve iller itibarıyla, kadın sığınma evlerine kaç kişi müracaat etmiş ve bu müracaatların kaçını kabul edilmiştir? Başvurusu kabul edilmeyen kadınların durumu ne olmuştur?

AYŞE GÜLSÜN BİLGEHAN (CHP 2/59)

Avrupa Konseyinin Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddeti Önleme Sözleşmesi'ni onaylayan ilk ülke olmanın gururunu yaşadık. Şimdi, sıra, iç hukuka uyarlanmasına geldi. Yakında Meclis gündemine gelecek yasa tasarısının beşikten eceliyle ölüncüye kadar bütün kadınları kapsamasını diliyoruz.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/64)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi adına lehte konuşmak üzere söz almış bulunuyorum.

Aslında aile içi şiddeti konuşacağız bugün ama «Aile içi şiddet konusu şu anda İç Tüzük tartışmaları varken ne kadar öncelikli?» diye düşündüm önce, az önce bu konuda konuşmam istenildiğinde, sonra da aslında tam da bugün, yani dün akşam yaşananların üzerine tam da bugün bu konuda konuşmanın çok daha anlamlı olduğunu düşündüm çünkü şöyle düşünüyorum: Aslında bizler, hepimiz bir aileyiz, aynı topraklar üzerinde yaşayan bir aileyiz. Dolayısıyla da dün akşam burada yaşananlar, bana göre, bir aileye yakışmayan şeylerdi. Bizler burada bir ailenin temsilcileri olarak bulunuyoruz, aynı topraklar üzerinde yaşayan insanların temsilcileri, vekilleri olarak bulunuyoruz. Onun için, bize düşen, öncelikli olarak bu temsilî görevimizi doğru bir tarzla bence yerine getirmemizdir. Onun için tekrar ben de hem kullanılan üsluplar hem de birbirimize karşı olan davranışlarımızla ilgili olarak bir uyarıda bulunmak istiyorum ve aynı zamanda bu İç Tüzük ile ilgili

Elbette buna itirazlar olacaktır. Onun için, aile içi şiddeti, dediğim gibi, burada da bir şiddet yaşanmıyacağı şekilde inşallah kendi hayatlarımıza da adapte ederiz, sizler kendi hayatlarınıza da adapte edersiniz diyorum.

Şimdi, gelelim kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet konusuna. "Aile içi şiddet" denilince, tabii, aklımıza hemen kadına yönelik şiddet geliyor. Sizlerin de çok iyi bildiği gibi, maalesef, son yıllarda kadına yönelik şiddette inanılmaz bir artış söz konusudur. Kadınlarımız sadece ve sadece kadın oldukları için öldürülmektedirler, şiddete maruz kalmaktadırlar. Töre için, namus için kadınlarımızı öldürmekte, şiddete maruz bırakmaktayız ve devlet olarak da kadınlarımızı koruyamamaktayız maalesef ve bu şekilde aslında Anayasa da ihlal edilmektedir.

Koruma isteyen kadınlara koruma verilmemekte ya da çok geç temin edilmektedir. Şiddet nedeniyle karakola başvuran kadın orada psikolojik şiddete maruz kalmaktadır. Gene, can güvenliğimiz için sığınabileceğimiz karakollar da kadınlar için ayrıca şiddete maruz kaldıkları bir yer hâline gelmiştir ki, İzmir'de yaşanan olaylar da bunun bir izdüşümüdür.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun 2011 yılında kadına yönelik şiddet ve şiddetin rakamlarına yönelik bir açıklaması olmuştur. Ben bu rakamları da sizlerin bilgisine sunmak istiyorum:

Değerli arkadaşlar, 2011 yılında 160 kadın, eşleri, sevgilileri, babaları ve en yakınları olan, en yakınındaki erkekler tarafından öldürüldü. Gene kadınların yüzde 66'sı aile içinde katlediliyor. Devlet, kendine başvurarak koruma isteyen kadınların yüzde 73'ünü koruyamamıştır. Gene verilere göre öldürülen her iki kadından biri kendi hayatına dair bir karar vermek istediği için öldürülmüştür. Kadınların yüzde 41'i ayrılmak veya boşanmak istedikleri için, yüzde 32'si kıskançlık sebebiyle, yüzde 16'sı karşılarındaki erkeği reddettikleri için öldürülmüştür. Kadınların yüzde 88'i en yakınları ya da tanıdıkları erkekler tarafından öldürülüyor. Kocasını veya eski kocasını tarafından öldürülen kadınların oranı yüzde 47 olarak tespit edilmiş bu rapora göre. Kocasını ya da eski kocasını tarafından öldürülen kadınların oranı 2009 yılında 2010 yılına göre yüzde 93 oranında artmış. «Kadınların yüzde 71'i kocaları tarafından katlediliyor.» dedim. Kadınların öldürülme sebeplerinden biri de erkeğin bir isteğini yerine getirememek. İşte bu sebeple öldürülen her beş kadından birinin ölüm sebebi de bu oluyor.

2011'de, kadın hakları mücadelesinde rol oynayan 54 kadın tutuklanıyor. Tabii, tutukluluklarla ilgili konu ayrıca da konuşulabilir.

Şimdi, kadına yönelik şiddeti sadece ve sadece yasalar kanalıyla önlemek tabii ki mümkün değil. Bunun için her şeyden önce çocuklarımızın zihin haritasını değiştirmemiz çok önemli çünkü bildiğiniz gibi daha eğitim öğretim çağında çocuklarımız toplumsal cinsiyetçilik konusunda da bir bellek oluşturuyorlar.

İşte bu nedenle gene iktidarınız döneminde 9'uncu sınıflarda okutulan vatandaşlık ve demokrasi dersinden CEDAW yani Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin çıkarılmasını da çok anlamlı buluyorum ve tekrar bunu hatırlatmak istiyorum. Bu sözleşmeye Türkiye 1986 yılında imza atmıştır yani taraftır. Türkiye açısından bu sözleşmenin bir bağlayıcılığı da vardır. Dolayısıyla çocuklarımızın kadın erkek eşitliği konusunda bir zihin haritasına sahip olmasına yönelik olan bu sözleşmenin, okullardan, ders kitaplarından çıkarılmış olması oldukça anlamlıdır diye düşünüyorum.

Evet, kadına şiddet uygulamak âdeta Türk toplumunun maalesef geleneksel dokusundan biri hâline gelmiştir.

Gene sizlere bir olayı hatırlatmak istiyorum: Bir Alman vatandaşımız sevgilisi tarafından dayak yemiş, şiddete maruz kalmış, arkasından da -hatırlayacağınız gibi- «İşte şimdi Türk oldum.» demiştir. Yani âdeta Türk kadını için şiddet görmek artık aile yapısı içerisinde doğal kabul edilebilecek unsurlardan birisi hâline gelmiştir.

Kadına yönelik şiddetle mücadelenin sonuca ulaşabilmesi için kadının birey olarak kabul edilmesi ve şiddete alkol, ekonomik kriz, işsizlik gibi gerekçelerle bahaneler bulunmaması gerekmektedir.

Bakanlar Kurulunda sadece 1 kadın Bakanın yer alıyor olması ve elbette Bakanlığın isminin değiştirilerek Bakanlığın isminden «Kadın» kelimesinin çıkartılmış olması da gene AKP İktidarının kadına bakış açısını algılamak açısından oldukça anlamlıdır diye düşünüyorum. Değerli arkadaşlar, sözlerime son verirken hepimizi saygıyla selamlıyorum.

TÜLAY KAYNARCA (AKP 2/64)

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisinin grup önerisi aleyhine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle değerli heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu ifade etmem gerekiyor ki gerek aile içi şiddet gerek boşanmalarla ilgili konular çok ciddi, çok önemli konu başlıklarıdır ve ben, buraya geldiğimiz ilk aylar içerisinde, boşanma davalarıyla ilgili bir araştırma yapılmasına yönelik, bayan vekillerimizin çoğunun da imzasını taşıyan bir komisyon önerisine imza attım. Devamında da birçok çalışma yapabilmek adına gerekli çalışmalarımız devam ediyor.

Ben diğer konuyla ilgili de, aile içi şiddetle ilgili de iki başlığa dikkat çekerek bu konudaki görüşümü ifade etmek istiyorum, o da şu: Birincisi, komisyonla ilgili. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda bu konuya dikkat çektik ve «Kadınlarla ilgili çalışmalarda daha fazla ne yapabiliriz?» diye bir alt komisyon başlığı oluşturduk «Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadın Medya» başlığı altında. Peki, neler yapıldı bununla ilgili? Neler yapıldı, akademisyenlerle görüştük son bir iki aydır bu çalışma devam ediyor ama sadece Adalet ve Kalkınma Partisi değil, Milliyetçi Hareket Partisinden de, Cumhuriyet Halk Partisinden de, BDP'den de çok değerli milletvekillerimizin katılımı ve katkılarıyla görüşmeler hâlâ devam ediyor, çalışmalar hâlâ devam ediyor. Birçok medya kuruluşunun, mesleki örgütlerin temsilcilerinin katıldığı toplantılar da yine bu çerçevede yapıldı. Yarın, hatta -yine, hemen, konu açıldığı için ifade edeyim- gazetelerin ve televizyon kuruluşlarının genel yayın yönetmenlerinin, köşe yazarlarının, hatta reklam ajanslarının, birçok firmasının katılacağı, basın sektörünün de içinde olacağı alt komisyonun çalışmaları bir taraftan devam ediyor, «Medya ve Kadın» başlığı altında «Toplumsal cinsiyet eşitliği adına ne yapabiliriz?» çalışmaları.

Diğer konu da şu: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız adına neler yapabiliriz? Bakanlık bünyesi içerisinde bu konuda neler var? Aslında bu çok önemli. O da şu: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız Sayın Fatma Şahin Hanımefendi, «kadına yönelik şiddeti önleme yasası» olarak kamuoyunda şu anda biliniyor, bu yasanın çıkarılmasıyla ilgili, bu tasarıyla ilgili çalışmalarda birçok sivil toplum kuruluşlarıyla da görüşerek -ben biliyorum ki ocak ayında çok ciddi çalışmalar, görüşmeler arka arkaya yapıldı ve hâlâ devam ediyor- «Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun Tasarısı» şu an hazırlık aşamasında. Ama yeterli mi? Sadece kanun çıkarmak yeterli olmayabiliyor, uygulamada birçok aksaklıklar çıkıyor.

Sonuç itibarıyla şunu söylemek istiyorum: Hem Komisyon düzeyinde yapılacak araştırmalarla ilgili, bizim vekillerimizin de imzasını taşıyan boşanma davalarıyla ilgili hem de hukuki altyapıyı tamamlamak adına yasal düzenlemelerde kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet ve boşanmalarla ilgili çalışmalar yapılıyor, devam ediyor ve önümüzdeki dönem içerisinde de, inşallah, 24'üncü Dönemde de bizim imzamızı taşıyan imzalar olacak.

Ancak bugün gündemimizde İç Tüzük çalışmaları var, belirlenmiş gündem çalışmaları var. Bu nedenle, grup önerisinin aleyhinde görüş belirttiğimi ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

NURDAN ŞANLI (AKP 2/64)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; MHP grup önerisinin aleyhinde söz almış bulunuyorum. Genel Kurul saygılarımla selamlıyorum. Değerli arkadaşlar, aile içi şiddet konusu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı-

mızın üzerinde hassasiyetle durduğu ve detaylı olarak çalışma yaptığı bir konudur. Bu konuyla ilgili olarak, Sayın Bakanımız, ekibiyle birlikte, hem şiddet hem de her durumdaki kadının korunması ve Türk toplum yapısını güçlendirmeyi içeren çalışmaları özveriyle sürdürmektedir.

Dolayısıyla MHP Grubunun bu konuyla ilgili vermiş olduğu grup önerisinin aleyhinde olduğumuzu, katılmadığımızı belirtir, saygılar sunarım.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/64)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak vermiş olduğumuz araştırma önergesi hakkında grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ama konu kadın ve şiddet olunca önce ben bir bardak soğuk sudan birazcık alayım.

Efendim, kadın tarih boyunca adaletin, bereketin, barışın sembolü olmuş, ama maalesef ki hâlâ biz kadının adaletini, temsilini sağlayamamanın getirdiği sıkıntılarla şiddeti gündeme getiriyoruz, getirmeye de devam edeceğiz. Niye böyle söylüyorum? Çünkü, biz bu konuda araştırma önergesi teklifimizi ilk olarak 22 Kasım 2011 Salı günü bu Meclisin gündemine taşıdık, ancak çoğunluğu teşkil eden siyasi partinin oylarıyla reddedildi, 22 Kasım 2011 Salı günü. Arkasından kırk sekiz saat geçmeden 24 Kasım Perşembe günü akşamı alelacele bir uluslararası metin imzaladınız, yine şiddetle ilgili. Eğer o salı günü «Hayır.» dediğiniz şeye kırk sekiz saat sonra bir uluslararası metne imza atarak «Evet.» diyorsanız, bence bir düşünmek lazım ne yapıyoruz biz diye. Çünkü karar vericilerin birinci görevi mevzuatı oluşturmaksa, bence ondan çok daha önemli bir görevleri var: Bu yapılan mevzuatı yürürlüğe koymak, denetlemek ve uygulamak. Çünkü uygulamadığınız mevzuat, yalnızca AB'ye uyum için, yalnızca uluslararası mecrada iyi görünmek için yapılan işlerdir. «İlk biz imzaladık.» demek bizi bu konudaki sorunlarını çözmüş ülke durumuna getirmiyor. Nitekim kasım ayında Birleşmiş Milletlerin açıkladığı rakama göre biz kalkınmada 82'nciyiz, kadın konusu yüzünden bu kadar gerilerdeyiz.

25 Kasım günü, biliyorsunuz, Birleşmiş Milletlerin, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü ve biz o gün için Milliyetçi Hareket Partisinin kadınları olarak «Sevdiklerimizin Eliyle Gelen» diye bir çalıştay yaptık. Hani kadına daha çok bu şiddet, ister gönül ister kan bağıyla olsun, sevdiklerinden geliyor diye. Ama biz gelecek yılki konu başlığımızı bulduk: «Karar Vericilerin Diliyle Gelen Şiddet.» Belki karar vericiler kulak verirlerse ne demek istediğimi ben size şimdi örneğiyle anlatacağım.

Efendim, tarih Ocak 2012. 7, 8, 9 ve 10 Ocak günkü basın bültenlerine bakarsanız karar vericilerin eliyle ve diliyle kadına yönelik şiddetin nasıl yapıldığını hepimiz tanıklıkla göreceğiz. Ocak ayı başında, bu ülkenin bir doğu, bir batı ilinden, -Bolu'dan ve Antep'ten- 2 tane kız çocuğu -on bir ve on iki yaşında- hamile olarak tespit edildiler. Buradan, öncelikle, hâlâ salondaysa Sayın Sağlık Bakanı -az önce buradaydı- ona da sormak isterim. Bütün bütçe görüşmeleri ve bütün sağlıkla ilgili konuşmalar boyunca şunu ısrarla söyler Sayın Bakan: «Aile hekimliğini çok iyi oturttuk, her gebemizi en az 4 kere izliyoruz.» diye. Sayın Bakan, acaba bu 2 tane kız çocuğu gebeliklerinin son döneminde bulduklarında aile hekimliği sistemini bir daha sorguladı mı? Ülkede bu sistemin bu kadar iyi gittiğini övünerek söylemek sistemin doğru gittiğini göstermiyor. Kaldı ki bölgesel farklılıklar da burada atfı yapılası bir şey değil çünkü bu 2 kız çocuğunun biri Bolu'da, biri maalesef ki Sayın Bakanın memleketi Antep'teydi. İşte karar vericilerin diliyle gelen şiddet tam da burada başladı. Sayın karar vericiler -her makamdaki- bu çocukların kemik yaşını hesaplama yoluna düştüler. Eğer bir karar verici, hem de üst düzeydeki bir karar verici böylesi bir tacize, böylesi bir tecavüze maruz kalmış bir kız çocuğunun kemik yaşına bakmak isterse birileri de birilerinin akıl yaşına bakmayı düşünür. Dolayısıyla biz bundan sonraki yıl sanıyorum ki şiddetle ilgili günlerde «Karar Vericilerin Diliyle Gelen Şiddet.» diye bir sempozyum yaparsak çok fazla malzeme sahibiyiz.

Şiddeti konuşmayı sevmiyoruz ama şiddetsiz de yaşayamıyoruz herhâlde; nitekim, dün gece olanı var, ondan öncekiler var. Ses kesmek, soluk kesmek heves edilesi bir şey değil çünkü herkes her zaman masanın aynı tarafında oturmuyor; gün geliyor, masadaki yeriniz değişebiliyor, hem erkekler açısından bu böyle hem de karar verme konusunda şu anda kendini güçlü hissedenler açısından böyle.

Ve benim şükürle zikrettiğim bir konu var şiddet konusunda kadına yönelik, bunu nereye çekerseniz oraya gidebilir bir şey: Türkiye'de mobbing azaldı biliyor musunuz? Çünkü istihdamda kadın kalmadı, hamdolsun! İstihdamda kalmayan kadının mobbinge uğraması diye bir şey de tabiatıyla söz konusu olamıyor

ancak bu ironik gerçekliği bir yana bırakarak kadın konusunu siyasi parti ideolojisi çerçevesinden çıkarıp memleketin ve dünyanın gündemi diye kabul etmek bence en doğrusu olur ve on bir-on iki yaşlarında sayısız kız çocuğuyla ilgili tatsız örnekleri her gün gazetelerden, medyadan görüyoruz. Bu çocukların bir kısmı afişe oluyorlar, bir kısmı aileleriyle beraber gündeme geliyorlar. Bence kemik yaşını bir yana bırakınız, nüfus cüzdanlarındaki yaşlarına bakınız çünkü Türkiye’de nüfusa kaydedilmeyen yüzde 7’nin büyük kısmı kız çocukları ve o kız çocukları ki on-on bir yaşına geldiklerinde «kadın» diye evlenilmeye layık bulunanlar, «eş» diye eve götürülmeye layık bulunanlar ama hiçbir zaman eğitime, okutulmaya layık bulunmayanlar, hiçbir zaman ekonomik özgürlüğü elinde bulunsun diye çabalayanlar. İşte bu yüzdendir ki biz, kadına şiddeti 21’inci yüzyılda, 2012 Türkiye’sinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinde hâlâ konuşmak durumunda kalıyoruz. Ben bundan üzüntü duyuyorum. Umuyorum ki sizler de üzüntü duyuyorsunuzdur ve başta karar vericiler olmak üzere, hepimiz bu konuda elimizi vicdanımıza koyalım ve bunun konuşulması gerektiğinde mutabık kalalım. Ben inanıyorum ki çoğunluğu teşkil eden partideki değerli milletvekili arkadaşlarımda gönüllerinden bu geçiyor, bu konunun konuşulması gerektiği. Ben sizlerin hislerine tercüman olduğuma da inanıyorum bir nebze. O sebeple, hepinizin bu öneriye destek vereceğini umuyorum, diliyorum, ülkemizin kadınları için istiyorum.

Ve bir şeyi hatırlatmakta fayda görüyorum. Dün, Meclisin yoğun gündemi nedeniyle milletvekillerimizin birçoğunun katılmadığı bir ödül törenine gittik biz; Hayme Ana Ödülleri’ne. Hayme Ana «Bu topraklar bizim son vatanımız olsun.» demiş bir büyük Türk kadını, başarılı, kararlı, gururlu ve onurlu bir Türk kadını. Ben inanıyorum ki yalnızca bu Mecliste değil, Türkiye’nin her köşesindeki her Türk kadınının gönlünde bir Hayme Ana var. Dolayısıyla, bu Hayme Anaları yaratabilmek, yaşatabilmek, artırabilmek için bizim, kadınla ilgili konularımızı konuşmamız, bunu bir çözüme kavuşturmamız lazım.

Ben hepinizden bu önergeye destek beklediğimizi tekraren ifade etmek istiyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (2/67)

Mümkün olursa kendisinden bu konuyu öğrenmek istiyorum. Kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair tasarı ne zaman Meclise gelecek? Çünkü son dönemlerde hepimiz biliyoruz kadına yönelik şiddet çok arttı ve çok sayıda kadın cinayeti olmaya başladı. Bu konuda acilen önlemlerin alınması gerekiyor. Sayın Fatma Şahin’in bu konuda ben çaba sarf ettiğini görüyorum ama aciliyetle bu tasarının Meclise gelmesi gerektiğini düşünüyorum. Sayın Bakan da bu konuda bir açıklama yapabilirse çok teşekkür ederim.

HÜLYA GÜVEN (CHP 2/67)

Sayın milletvekilleri, hepimiz biliyoruz ki Fevziye Cengiz İzmir’de, karakolda elleri bağlı olarak dayak yemiştir ve işkenceye maruz kalmıştır. Fevziye Cengiz’in 15 Şubat’ta yani iki gün önce yapılan mahkemesinde hâkim yeterli işkence delili olmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, dosyayı ağır cezaya değil adi suçlarla ilgilenen asliye ceza mahkemesine yönlendirmiştir.

Ben burada sormak istiyorum: Bu olay işkence değil midir? Sayın Bakanımız az önce insan hakları ihlallerinden bahsetmişti. Bu olay da bir insan hakları ihlali değil midir? Bakanlarımız bundan sonra ne yapacaklardır? Söylemleri ve uygulamaları farklı olan bir hükümet değil, aynı olan bir hükümet istiyoruz. Teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/68)

Kadınların yanlış İnternet kullanımı neticesinde uğradıkları zararların, uğradıkları şiddetin her türünün, uğradıkları kayıpların incelenmesi, araştırılması ve bilişim hukukunun nasıl ülkemizde şekillendirilebileceği anlamında bu çalışmanın yapılmasını çok önemsiyoruz ve Mecliste bir komisyon kurulacak olmasından da açıkçası son derece mutluyuz. Sanıyorum, bu kurulacak komisyona, yeni Anayasa’ya da bakış olması adına birtakım notlar düşülecektir ve yapılacak çalışmalarda kadın, çocuk ve genç bakışının yansıtılması umuduyla ben komisyona şimdiden başarılar diliyorum. Teşekkür ederim Sayın Demirel.

AZİZE SİBEL GÖNÜL (AKP 2/75)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 181 sıra sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Tüm dünya ve ülkemiz kadınlarının eşitlik, kalkınma ve daha huzurlu yaşam özelemlerini dile getirdikleri 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, az önceki konuşmacı arkadaşlarımızın, milletvekillerimizin, bu kanunun görüşmelerinde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun esas komisyon olmaması konusundaki görüşlerine katılmakla birlikte, Komisyonumuzun, bu kanunun uygulamada, özellikle uygulama konusunda hassasiyetler konusunda izleyici ve takip edici bir esas komisyon olarak görev yapacağını buradan duyurmak istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığının tanımlandığı 17'nci maddesi ile herkesin yaşam hakkını garanti altına almayı ve kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamayacağını taahhüt eder. Kadına karşı şiddet bu anayasal hakkın ihlali anlamına gelmekte, bu ihlalin önlenmesi için devlete önemli sorumluluklar düşmektedir.

Yine Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na göre ülke sınırları içinde yaşayan herkesin sağlıklı bir çevrede yaşayabilmesi bir devlet görevidir. Biyolojik ve fiziksel çevrenin yanında sosyal çevrenin de sağlıklı olması bireyin en temel anayasal hakkıdır.

Bu bakımdan, şiddetin tanımına bakacak olursak, şiddet, kişinin fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesi ve acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranış biçimi olarak tanımlanmaktadır.

Kadına yönelik şiddet ise, kadınlara yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan her türlü tutum, davranış ve şiddet biçiminde tanımlanmaktadır.

Şu bilinmelidir ki, kadına yönelik şiddet sorunu ne Türkiye ile başlamıştır ne de Türkiye'ye özgüdür.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından on ülkede 24 bin kadınla görüşülerek gerçekleştirilen araştırmaya göre, eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranı ülkeden ülkeye yüzde 13 ile yüzde 61 arasında değişmektedir. Bir başka araştırmada ise Amerika Birleşik Devletleri'nde her 15 saniyede 1 kadının kocasının, partnerinin fiziksel şiddetine maruz kaldığı ortaya konulmuştur.

Türkiye'de Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu tarafından 1993 ve 1994 yılları arasında yürütülen «Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları» adlı ilk ulusal çaptaki araştırmadan sonra, 2006-2007 yılları arasında Altınay ve Arat tarafından yürütülerek TÜBİTAK'ın desteğiyle on sekiz ayda tamamlanan «Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet: Sorun Tespiti ve Mücadele Yöntemlerinin Analizi» adlı ulusal çaptaki 2'nci araştırmada kadına yönelik şiddet konusunda çok çarpıcı sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmaya göre, hayatı boyunca eşinden an az 1 defa şiddet görmüş kadınların oranı Türkiye örneğinde yüzde 35, Doğu örneğinde yüzde 40'dır. Bunların Türkiye örneğinde yüzde 49'u, Doğu örneğinde ise yüzde 63'ü bu durumdan kimseye bahsetmediğini söylemiştir. Yani Türkiye'de kadınların 1/3'ü fiziksel şiddete maruz kalmakta, bunların da sadece 1/4'ü açığa çıkmaktadır. Dolayısıyla, yaşanan şiddet çoğunlukla gizlenmekte, şiddet gören kadınlar bununla tek başına mücadele etmek durumunda kalmaktadırlar.

Kadına yönelik şiddet uluslararası toplumun gündemine «kadının insan hakları» kavramı çerçevesinde girmiştir. Türkiye'de ise özellikle 80'lerden sonra kadına yönelik şiddetle mücadele için yürütülen kampanyalarla konu kamuoyu gündeminde yer almıştır. 90 yılında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün kuruluşu bu konudaki ilk somut ve önemli gelişme olmuştur.

Toplumsal yaşamın her alanında kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasını ve kadın-erkek rollerine dayalı ön yargıların ve ayrımcılık içeren uygulamaların ortadan kaldırılmasını amaçlaması nedeniyle «kadınların insan hakları beyannamesi» olarak da tanımlanan Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi Türkiye tarafından 1985 yılında imzalanmış ve 86 yılından itibaren de yürürlüğe konulmuştur. Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi'nin 99'da aldığı 12 sayılı Genel Tavsiyesi, devletleri kadına yönelik şiddetle mücadele etmeye davet etmiştir. Bu konuda istatistiksel verilere ihtiyaç duyulduğunu belirlemiştir. Komitenin 92 yılında 19 sayılı bir tavsiyesi ise -ge-

nel tavsiyesi ise- toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti, kadınların erkeklerle eşit hak ve özgürlüklerden faydalanabilmelerini engelleyen bir ayrımcılık türü olarak tanımlamıştır. Bu karar, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından yayınlanan Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi'ne de temel teşkil etmiştir. Bu Bildirge, devletlerin «gelenek, görenek veya din» gibi gerekçeler öne sürerek kadına yönelik şiddetle mücadele alanındaki sorumluluklarını aksatmamaları gerektiğini vurgulamıştır.

Aile içi şiddete maruz kalan kadınların korunması amacıyla 98 yılında yürürlüğe giren ve 2007 yılında yeniden düzenlenen 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'la önemli bir adım atılmış ve hem «aile içi şiddet» kavramı ilk kez hukuksal bir metinde tanımlanmış hem de aile içinde şiddete maruz kalan bireylerin korunmasına yönelik olarak aile mahkemesi hâkimleri tarafından alınabilecek tedbirler düzenlenmiştir. Bu gelişmeleri takiben, 11/10/2005 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde töre ve namus cinayetleri ile kadınlara ve çocuklara yönelik şiddetin sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir komisyon kurulmuş ve komisyonun raporu esas alınarak kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması için alınması gereken önlemler ve sorumlu olacak kuruluşların belirlendiği 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayınlanmıştır. 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi, konunun ülke gündemine oturması ve en üst düzeyde sahiplenilmesi bakımından bir milat olmuş, kadına yönelik şiddetle mücadeleyi bir devlet politikası hâline getirmiştir. Uygulamanın geliştirilmesi için Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı hazırlanmıştır. Türkiye'nin hazırlanmasına öncülük ettiği Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi ya da kısa adıyla İstanbul Sözleşmesi olarak anılan Sözleşme, Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açılmış ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu on üç ülke tarafından imzalanmıştır. Sözleşmeyi imzalayan ilk ülke olan Türkiye, Meclisinde 25 Kasım 2011 tarihinde onaylayarak yasalaştıran ilk ülke olmuştur.

Değerli milletvekilleri, Başkanlığını yaptığım Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, kadınının sağlık hakkı, insan hakkı, maddi ve manevi bütünlük hakkı, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, çalışma hakkı gibi temel hak ve özgürlüklerinden tam olarak yararlanmasını engelleyen ve toplumun kanayan bir yarası olan kadına yönelik şiddet konusunda duyarsız kalmamıştır. Bu bağlamda, Komisyon olarak, kadına yönelik şiddetin önlenmesinde mevzuattaki ve uygulamadaki noksanlıkların tespitine ilişkin bir alt komisyon oluşturulmuş, konuyla ilgili uzman kişiler dinlenilmiş, yerinde incelemeler gerçekleştirmiş ve bütün bu görüşmelerden elde edilen bulgulara dayalı olarak da, kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin mevzuattaki ve uygulamadaki noksanlıklar tespit edilip çözüm önerileri geliştirilmiştir. Söz konusu rapor ilgili tüm kurumlara gönderilmiştir.

Yine bu dönemde, bu çalışma döneminde İnsan Hakları Komisyonu tarafından, kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla «Kadın ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddetin İncelenmesi» başlıklı bir alt komisyon kurulmuştur, komisyon çalışmalarını tamamlamıştır.

Tüm bunların ışığında, 4320 sayılı Kanun'un ihtiyaçlara cevap vermemesi gerçeğinden hareketle ve reformist bir anlayışla yeni bir kanun tasarısı hazırlanmıştır. Tasarının hazırlanmasında şiddet konusu olay ve süreçlerden, konuyla ilgili STK'ların gözlem, talep ve önerilerinden, akademik çevrelerden ve yargı pratiğinden en üst düzeyde yararlanılmıştır. Yani tasarı, toplumsal katılımı ve birikimi esas alan bir zeminde geliştirilmiş ortak bir çabanın ve iş birliğinin somut bir neticesidir.

Tasarının amacı ise şiddete uğrayan veya uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Tasarının 1'inci maddesinde amaç ve kapsam açık bir şekilde ortaya konulmaktadır. Salt evlilik birliğinden kaynaklanan şiddetin engellenmesi değil, aksine 4721 sayılı Kanun uyarınca kurulmuş bir evlilik birliğinden ari olarak maddede zikredilen şiddet mağdurları da korunduğundan CEDAW'ın taraf devletlere yüklediği «kadınların medeni durumlarına bakılmaksızın gerekli tedbirlerin alınması» yükümlülüğü de yerine getirilmiş olmaktadır.

Diğer taraftan, şiddetin engellenmesi ve önlenmesi amacıyla gerek mülki amirlere gerek hâkimlere ve gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde de kolluk amirlerine tedbir alabilme yetkisi verilerek en hızlı şekilde sonuç alınmasının yolu açılmaktadır yani 4320 sayılı Kanun'da şiddetin engellenmesi ve önlenmesine

ilişkin tedbirler yetersiz olmasına rağmen tasarıda kapsamlı ve sonuç odaklı tedbirlere yer verilmiştir. Etkin uygulamayı sağlamak için tasarıda yer alan önemli yenilik ise zorlama hapsidir. Zorlama hapsi, bir suç karşılığı uygulanan ceza yaptırımını değil, aksine şiddet uygulayanı tedbir uygulamaya zorlamayı amaçlayan önleyici nitelikte bir müessesedir. Mevcut uygulamada tedbir gereklerine aykırı davranılması hâlinde oluşan suç nedeniyle açılan davaların uzun sürmesi ve öngörülen hapis cezalarının ise çok nadiren uygulanması dolayısıyla caydırıcılık etkisi olmadığı yolundaki haklı eleştiriler tasarıda zorlama hapsi müessesesi ile giderilmektedir.

Bu tasarinin getirdiği en önemli yeniliklerinden bir tanesi de şiddete maruz kalmış bireyin mağduriyetinin çok kısa sürede giderilmesi, hizmetlerden ücretsiz yararlanması ve şiddeti uygulayanın da rehabilite edilmesidir.

Kanun tasarısı, imza koyduğumuz ve Meclisimizden geçerek yasalaşmış uluslararası anlaşmalara uygun olarak, şiddete maruz kalan kadınlarımızla ilgili koruyucu ve önleyici tedbirlerle, sadece şiddete maruz kalan kadın hakkında tedbir almak değil, bu şiddetin meydana gelmesini önleyici tedbirleri de almayı hedeflemiştir. Bununla birlikte, şiddete maruz kaldıktan sonra ikincil bir mağduriyete maruz kalmaması da bu tasarinin getirdiği önemli düzenlemelerden biridir.

Verilecek koruyucu tedbir kararlarının takibinin teknik araç ve yöntemler kullanılmak suretiyle de yapılabileceği, buna ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür. Teknik yöntemlerle takip, şiddet uygulayan veya uygulama ihtimali olan kişiye yönelik olarak çeşitli alternatifler aslında görülmüştür. Bunu bugün kanunda da belki detaylandıracağız. Elektronik kelepçe veya bileklik, korunan kişinin sabit ev içi ikaz cihazı veya mağdura hareket özgürlüğü tanıyan ev dışında da kullanabileceği telefon görünümü mobil cihazın kullanılması gibi yöntemlerle de yapılabilecektir.

Değerli milletvekilleri, koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak kullanılmasına yönelik destek hizmetlerinin verildiği ve izleme çalışmalarının yedi gün yirmi dört saat esası ile yürütüldüğü şiddet önleme ve izleme merkezlerinin kurulması öngörülmüştür. Mağduru korumaya yönelik sadece koruyucu ve önleyici tedbirlere karar vermek değil, aynı zamanda bu tedbirlerin uygulanabilirliği ve takibi anlamında bu merkezlerin kurulmuş olması şiddetle mücadelede önemli bir adımdır.

Bu tasarı ile hâkim tarafından alınacak koruyucu ve önleyici tedbirlere geniş bir şekilde yer verilmiştir. Tedbir kararlarının hızlılığı ve gizliliği için düzenlemelere gidilmiş olması da bu tasarinin önemli yeniliklerindedir. Bununla birlikte, sadece şiddete maruz kalmış kişileri değil, aynı zamanda asılsız bir şekilde suçlanan tarafları da koruyucu itiraz müessesesine de yer verilmiştir.

Değerli milletvekilleri, tasarıda ihbar mükellefiyetinin getirilmesi önemli yeniliklerden yine bir tanesidir. İhbarı alan kamu görevlisi için de gecikmeksizin kanun kapsamında görevini yerine getirmek yükümlülük hâline getirilmiştir.

Son olarak da, bu kanun kapsamında mağdura yönelik geçici maddi yardım yapılmasıyla nafaka ile kolaylaştırıcı hükümlere harç, masraf ve vergilerden muafiyet, şiddet mağdurunu korumaya yönelik düzenlemeler olduğu belirtilmektedir.

Ben öncelikle tasarıda emeği geçen başta Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımıza, komisyonlarda görev yapan değerli milletvekili arkadaşlarımıza, sivil toplum kuruluşlarımıza, akademisyenlerimize, bürokratlarımıza velhasıl emeği geçen herkese teşekkür etmek istiyorum. Kanunumuzun milletimize, ülkemize ve ülkemiz kadınlarına hayırlı olmasını temenni ediyorum ve özellikle şiddet konusunda, gerek kadına karşı şiddet gerek toplumsal şiddet konusunda toplumun tüm katmanlarının ve kurumlarının hassasiyetle bu konu üzerine eğilmesi gerektiğini düşünerek bu konuda topyekûn bir mücadele verilmesini, başta Meclisin -şiddetle ilgili- topluma örnek olacak davranışları sergilemesini, bu davranış kalıplarının düzeltilmesi konusunda topyekûn bir çalışma yapılması gerektiği inancıyla, yine bir son dörtlükle sizleri selamlamak istiyorum, diyorum ki:

«Kavgayı ağacın yaprağına yazmak isterdim,
Sonbahar gelsin yapraklar dökülsün diye.
Nefreti bulutların üstüne yazmak isterdim,
Yağmur yağsın bulutlar yok olsun diye.
Öfkeyi karların üstüne yazmak isterdim,

Güneş açsın karlar erisin diye.

Sevgiyi ve dostluğu yeni doğmuş, tüm bebeklerin kalbine yazmak isterdim,

Onlar büyüsün tüm dünyayı sarsın diye.»

Sevgiyle, dostlukla kalın diyorum, hepinize saygılar sunarım.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısının 3'üncü maddesi üzerinde konuşmak üzere söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, hepimizin bildiği gibi, kadına karşı şiddet bir insanlık suçudur. Kadın örgütlerinin aylardır üzerinde çalıştığı tasarı maalesef Bakanlar Kurulundan Meclise geçişerek, dönüşerek ve eksilerek gelmiştir. Aslında bu yasa tasarısında kadını göz ardı eden zihniyet 12 Hazirandan bu yana kendini göstermektedir. İlk olarak Bakanlığın isminden «kadın»ın adı çıkartılmıştır, daha sonrasında Bakanlar Kurulunda maalesef sadece tek bir kadın temsilci bulundurulmuştur. Bu anlamda 96 ülke içerisinde kabinede kadın temsili açısından maalesef Türkiye 90'ıncı sırada yer almaktadır.

Daha sonra öğrencilerimizin eğitim hayatına yönelik de birtakım değişiklikler yapılmaya başlanmıştır. Örneğin, vatandaşlık ve demokrasi dersinin içerisinden CEDAW, yani Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesiyle ilgili bölüm çıkartılmıştır. Yine, aynı dersin içeriğinden «Haydi Kızlar Okula» kampanyasıyla ilgili bölüm de çıkartılmıştır. Şimdi -ben o dönem de Sayın Bakana, Millî Eğitim Bakanına bunu bir soru önergesi olarak yöneltmiştim- anlıyorum ki aslında bu kampanya artık devam etmeyecek, artık, kampanyanın adı 4+4+4 eğitim tasarısından sonra «Haydi Kızlar Okula» değil, «Haydi Kızlar Kocaya» şeklinde geçecek, öyle görünüyor.

Yasa taslağında öncelikle isimden başlayarak itiraz ettiğimiz birtakım unsurlar var bildiğiniz gibi. «Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun Tasarısı»nın ismi neden sizi rahatsız etmiştir, bunu merak ediyorum. İstanbul Anlaşmasını ilk imzalayan ve onaylayan ülke olmakla gururlanan AKP Hükûmeti, Meclise gönderdiği yasa taslağında İstanbul Sözleşmesi'ne ve diğer uluslararası hiçbir sözleşmeye yer vermemiştir. Adalet Komisyonuna gelen yasa taslağının üzerinden önergelerle tekrar uluslararası sözleşmeler yasa metnine eklenmiştir. Şimdi anlamakta zorluk çektiğim konulardan bir tanesi de kadın örgütlerinin aylarca uğraşarak hazırladığı bu yasa taslağı neden böylesine eksiltilerek, dönüştürülerek Meclise gönderilmiştir.

Yasanın bir önemli eksiğini daha vurgulamak isterim. Yasa tasarısında trans kadınlardan bahsedilmemektedir. 2011 yılında 9 trans kadın öldürülmüştür. Tabii, bu sayı, LGBT örgütleri tarafından iletilen bir sayıdır, resmî rakamın ne olduğunu maalesef bilmiyoruz ama çok daha yüksek olduğunu tahmin ediyoruz. Ve bu yasa trans kadınları yok sayarken trans kadın cinayetlerini nasıl engelleyecektir? Cinsiyet kimliği, cinsel yönelim kavramları, bir kez daha mı yok sayılacaktır?

Yasa tasarısının 3'üncü maddesinde, mülki amirlere verilen yetkilerin hâkimlere verilmemesi, ciddi sorunlara ve şiddet mağdurlarının korunmasının gecikmesine, koruma tedbirlerinin yetersizliğine neden olacağı için, alt komisyonda, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak verdiğimiz önergeyle, hâkimlere de mülki amirlere verilen yetki verilmiştir.

Kadının siyasette temsil oranında 143 ülke arasında 88'inci sırada olduğumuz, kadın istihdamında OECD ülkeleri içerisinde en alt sırada yer aldığımız, devletten koruma isteyen kadınların yüzde 73'ünü koruyamadığımız, son on yılında kadına yönelik şiddetin yüzde 1.400 arttığı, kamuda ve siyasette kadının varlığının yok sayıldığı ülkemizde, kadın sorunu partiler üstüdür.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, kadınların tırnaklarıyla kazıyarak, canlarıyla bedel ödeyerek elde ettikleri hakları hatırlatan gündür. Kadınlara yönelik şiddetle mücadele ediyormuş gibi davranarak 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü kutlamamalıyız diye düşünüyorum.

Bu ülkenin kadınları, Erzurum'da Nene Hatun'dur, Sultanahmet Meydanı'nda «Ey özgürlük!» diye bağırان Halide Onbaşı'dır, kadının Meclisteki ilk temsilcilerinden Ankaralı Satı Kadın'dır, devrimci Behice Boran'dır, ömrünü kız çocuklarının eğitimine ayıran Türkan Saylan'dır, bilimin aydınlık yüzü Bahriye Üçok'tur, töre bahanesiyle öldürülen Güldünya'dır, eşinden ayrıldığı için koruyamadığımız Ayşe Paşalı'dır.

Ülkemin tüm emekçi kadınlarını saygıyla selamlıyorum ve yüce Meclisin huzurunda, ülkemizin tüm kadınlarından, böylesine eksik bir tasarının yasalaştırılarak çıkartılacak olması nedeniyle özür diliyorum.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/75)

Şimdi, tabii son maddeyi konuşmaya başladık, dolayısıyla bu yasa birazdan oylanacak ve geçecek, fakat geçen haftadan beri sürekli olarak AKP milletvekillerine, AKP'li bakanlara şunu soruyoruz: Nedir aceleleniz, neden bu yasa bir an önce çıkarmaya çalışıyorsunuz? Tamam, anlıyoruz, 8 Mart, kadınlarımızı bir hediye vermek istiyorsunuz, çok güzel. Ancak bu yasa, hep söylediğimiz gibi, aceleye getirilmeyecek kadar önemli bir yasadır, dolayısıyla biz bu yasa hâlâ birtakım eksikler olduğunu, yasanın bir odadan diğer odaya geçerken bile bazı maddelerinin değiştirildiğini, dönüştürüldüğünü görüyoruz. Bununla ilgili olarak da çekincelerimizi bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Dün Sayın Fatma Şahin bu kürsüden konuştu. Gerçekten de kendisinin işinin çok zor olduğunu düşünüyorum çünkü «Ben kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum.» diyen, protesto eden bir kadınıma «Kadın mıdır, erkek midir, indirin onu bulunduğu yerden.» diye hitap eden bir Başbakanla, üstelik de bu Başbakanın kabinedeki tek kadın milletvekili olarak ve de üstelik de Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Tasarısıyla ilgili olarak sorumluluk almış olması gerçekten de kendisinin de çok zorluklar içerisinde olduğunu bize bir kez daha hatırlatıyor.

Şimdi, değerli milletvekilleri, kadının toplumdaki görünürlüğü, sizlerin de bildiği gibi, üç aşamada gerçekleşiyor. Bunlardan bir tanesi eğitim, bir diğeri çalışma hayatının içerisinde varlık göstermesi, üçüncüsü de karar mekanizmaları içerisinde yer alması.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (CHP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 181 sıra sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısının 9'uncu maddesiyle ilgili söz almış bulunuyorum. Hepinizi, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği üzere 8 Mart Dünya Kadınlar Günü 1857 yılından bu yana kadınların eşitlik mücadelesinin bir simgesi hâline geldi. Günümüzde ise yalnızca eşitlik mücadelesinin değil, kadına karşı her türlü ayrımcılığın kaldırılması, kadınların karar mekanizmalarında yer alması ve kadına karşı şiddete son verilmesi konularının vurgulandığı bir gün olma özelliği taşıyor. Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısının Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda onaylanmasının bu tarihe denk getirilmesi elbette ki tesadüf değil. Ancak, aynı şekilde, bu kanun tasarısının «kadına karşı şiddetin önlenmesi» adı altında duyurulmuş olmasına rağmen aileyi odak alması da tesadüf değil. Bu, kadını birey olarak kabul etmeyi içine sindiremeyen zihniyetin siyasi politikasının bir uzantısıdır.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere bağlı kalması gerekmektedir. Kadından ve aileden sorumlu Devlet Bakanlığının kaldırılması ve yerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kurulması kadın çalışmalarına bir geriye gidişin ifadesidir. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Avrupa Birliği müktesebatı Türkiye'yi kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığı sona erdirmekle ve kadın-erkek eşitliğini güçlendirecek politikalar izlemekle yükümlü kılıyor.

İsminde "Kadın" ifadesi yer alan bir bakanlığın kaldırılarak Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlanmasıyla kadın-erkek eşitliğini sağlayacak mekanizma zayıflatıldı ve bu adımla kadın birey olarak değil, ailenin bir unsuru olarak konumlandırıldı.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin kadına karşı şiddeti önlemeye, kadının statüsünü güçlendirmeye yönelik çalışmalara ihtiyacı var ancak yasal düzenlemelerin kadınlara yönelik insan hakkı ihlallerini azaltmaya yetmediğini de biliyoruz. Uygulamadaki sıkıntıların giderilmesi için önemli olan, kadına karşı şiddetle mücadelenin bir devlet politikası olarak Hükümet tarafından ana eksene konulmasıdır. Kadın-erkek eşitliğinin toplumun sosyokültürel yapısına yerleştirilmesi, önleme ve koruma mekanizmalarıyla gerçekleştirilebilir. Çocuklarımızın "toplumsal cinsiyet", "kadın-erkek eşitliği", "kadının insan hakları" kavramlarıyla küçük yaşta tanışması, gelecek nesillerde, mevcut toplumsal zihniyetteki erkek egemen anlayışın ortadan kalkmasını sağlayacaktır. Bu eğitimin öğretmenlerin algısı çerçevesiyle sınırlı olmaması, taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler kapsamında gerçekleştirilmesi ise ayrıca önemlidir.

Bulguları bir gün önce yayımlanan bir araştırmaya göre kadınların yüzde 80'i şiddet karşısında adaletin yerine gelmediğini savunuyor. Evlilerde bu oran yüzde 78,6, bekârlarda ise yüzde 85,8. Şiddet gördüğünü söyleyen kadınların da yüzde 87,4'ü verilen cezaları yetersiz buluyor.

Adaletin sağlanması koruma tedbirlerinin sağlam temellere oturtulmasıyla gerçekleşebilir. Bunun için ise hâkimlerin, savcılarının, kolluk görevlilerinin düzenli olarak ve sık sık eğitimlere tabi tutulması şarttır.

Değerli milletvekilleri, kadına karşı şiddetle mücadele etmek hem siyasi hem de insani görevimiz. Bu görevi layıkıyla yerine getirmemiz için öncelikle kadını «aile» kavramı içerisinde çıkarmalı ve kendisini birey olarak görmekten korkmamalıyız. Kadına karşı şiddetle mücadelenin olumlu sonuçlarını görebilmek adına toplumsal zihniyeti değiştirmek öncelikli hedefimiz olmalı. «Toplumsal cinsiyet», «kadının insan hakları» ve «kadın-erkek eşitliği» kavramlarını benimsemek, çocuklarımızı bu doğrultuda eğitmek bu yolda atmamız gereken adımlardır. Bu kavramları içselleştiremediğimiz, uygulamadaki sorunları çözmediğimiz sürece kadınlarımızı da, çocuklarımızı da şiddetten koruyamayız. Hepinize teşekkür eder, saygıyla selamlarım.

NURDAN ŞANLI (AKP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 181 sıra sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısıyla ilgili ben de şahsım adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hepimizin bildiği üzere, 8 Mart yani yarın Dünya Kadınlar Günü. Ben bugün burada, söz almam vesilesiyle, tüm kadınlarımızın bu özel gününü yürekten kutluyorum. Dünya Kadınlar Günü'nün kutlanmasının yanı sıra 8 Mart ve onu izleyen günlerde kadın haklarından daha etkili bir biçimde söz etmeli ve gündeme getirmeliyiz.

Kadın hakları ilk kez 18'inci yüzyıl düşünürleri tarafından gündeme getirilmiş ve kadın haklarını savunmaya başlamışlardır. Kadın haklarının en önemlilerinden birisi kadın erkek eşitliğidir ve bu eşitliğin sağlanmasıdır. Çağdaş devlet olabilmenin en temel fonksiyonlarından birisi kadın erkek eşitliğinin sağlanmasıdır. Demokratik çağdaş bir devlet olabilmenin yolu bu anlayışın gerçekleşmesinden geçer ve bu anlayış tüm insanlığın ortak davranış biçimlerinden birisi olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin en önemli sorunlarından birisi de kadına uygulanan şiddettir. Bu bağlamda, bugün burada Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı'nı görüşmekteyiz ve bunun amacı, şiddete uğrayan ve şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. Özellikle kadınlara karşı uygulanan şiddet yalnızca ülkemizin değil, tüm dünyanın ortak sorunlarından birisidir. Tarih boyunca erkek egemenliğine dayanan toplumlar kadınları dışlamış ve onları ikinci sınıf olarak görmüştür. Şiddetin önlenmesine yönelik çalışmalar ancak 1970'li yıllardan sonra gündeme gelebilmiştir. Savaşta, yoklukta ve tüm zorlu anlarda kadınımızın erkeklerle beraber analık duygusunun da vermiş olduğu güçle nasıl kahramanlık gösterdiği bilinen bir gerçekken kendilerine yapılan zulmü anlamak mümkün değildir. Özellikle kadınlar başta olmak üzere yaygınlaşan şiddet olaylarının boyutları küçümsenemeyecek boyutlardadır. Gerek yazılı gerekse görsel medyada sık sık gördüğümüz dayak, işkence ve öldürme olayları konunun ne kadar vahim olduğunun önemli bir göstergesidir. Elbette ki bu eylemlerin ekonomik, toplumsal, kültürel, psikolojik ve birçok nedeni bulunmaktadır. Aile ve toplum bu tür davranış biçimlerinden fevkalade olumsuz şekilde etkilenmektedir. Ayrıca töre cinayetleri de kabul edilemez feodal bir anlayışın ürünüdür.

Şiddetin azaltılmasının, hatta yok edilmesinin en önemli güvencelerinden birisi de eğitimidir. Uygulamaya koyduğumuz "Haydi Kızlar Okula", "Baba Beni Okula Gönder", "Ana-Kız Okuldayız" kampanyalarıyla kazanılan ilerleme ve ülke genelinde başlatılan eğitim seferberliği bu tip anlamsız ve çağ dışı alışkanlık ve gelenekleri yok edecek ve daha çağdaş, daha eğitilmiş bir toplumu kazanmamızda önemli bir aşama olacaktır. Ne var ki daha çağdaş, daha insancıl değerleri kazanmamızda eğitimin yanı sıra ilgili kurum ve kuruluşlara, basına, sivil toplum örgütlerine ve tüm toplum kesimlerine büyük görevler düşmektedir. Herkes üzerine düşen görev ve sorumlulukları layıkıyla yerine getirirse eminim ki çok önemli mesafeler katedebileceğiz. Kişinin fiziksel, cinsel, ekonomik veya psikolojik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekme-

siyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini; fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranışı ifade eden, şiddeti önlemeye yönelik hazırlanan kanun tasarısı çok önemli bir gelişmedir. Bu kanunla birlikte şiddetin önlenmesine inancımla, ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair yapılan bu düzenlemenin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 181 sıra sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısının 1>inci maddesi üzerine söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Değerli milletvekilleri, 25 Kasım'da büyük bir mutabakatla Avrupa Konseyi Sözleşmesini Meclisimizden geçirdik. Aradan yaklaşık yüz gün geçti, o günden bu yana onlarca kadın daha öldürüldü. Her geçen gün kadınlarımızı böylesi kör bir şiddete kurban vermeye devam ettik. Umudumuz yeni hazırlanan tasarıydı. Bakanlığın bu konuda caydırıcı olabilecek bir tasarı ortaya koyacağını, Meclisimizin tüm partileriyle uzlaşma içinde, 25 Kasım'da yaptığı gibi büyük bir mutabakat göstereceğini ve hep beraber bu sorunun çözümü konusunda olumlu bir adım atmış olacağımızı umuyorduk ama gördük ki, ortaya vadedilen tasarrının silik bir gölgesi çıkmış.

Bu, yalnızca bizce böyle algılanmadı. Bu tasarıya katkı veren 200'ü aşkın sivil toplum örgütü de aynı hayal kırıklığını yaşadı. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu bu tasarıyı görüşürken, toplantıya katılan kadın örgütleri temsilcileri, yetersiz bir kanunun çıkmasındansa sorunun acil çözüm bekliyor olmasına rağmen beklenebileceğini, «8 Marta yetiştireceğiz.» diye eksik ve yetersiz bir kanun çıkarmanın yanlış olacağını ifade etmişlerdir. Bu doğru bir yaklaşımdır. Elbette böyle bir kanunun 8 Marta yetiştirilmesinin büyük bir sembolik değeri vardır ama sembolik olmasından daha değerli olan, bu kanunun çözüm üretmesidir. Kanunlar çözüm ürettiği sürece anlamlıdır.

Sayın Bakanın bunu gerçekleştirebilmek için gösterdiği çabanın hepimiz farkındayız. Kimsenin iyi niyetinden kuşquamız da yoktur. Ancak, iyi niyet, tarihin hiçbir döneminde sorunların çözümü için yeterli olmamıştır. Tarih, niyetleri değil, yapılanları yazar, hangi hakları verdiğinizi, eşitliği nasıl sağladığınızı yazar. Değerli milletvekilleri, yapılan kanunları hayata geçirebilmek kanunları yapmak kadar önemlidir, hatta, belki de daha önemlidir. Bunun için size bir örnek vermek istiyorum: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türkiye aleyhine verdiği bir kararda bakınız ne diyor: «Türkiye'de gerçekleştirilen tüm yasal reformlar kadın-erkek eşitliğinin gerçekleştirilmesinde yetersiz kalmıştır. Türkiye'de siyasi irade, fiilen kadın-erkek eşitliğini sağlamakta isteksiz, kararsız ve duyarsız bir görünüm sergilemektedir. Bu da yasalardaki olumlu düzenlemelerin uygulamaya geçmesini, çoğu kez kamu görevlilerinin keyfi uygulamalarına bırakılmasına neden olmaktadır.» Bu tasarıda söz konusu eleştirileri ve saptamaları ortadan kaldıracak bir düzenleme var mıdır? Kamu görevlilerinin keyfi uygulamalarını engelleyecek tek bir satır var mıdır? «Seviyordum öldürdüm.», «Namusumu kirletti, öldürdüm.» diye savunma verene haksız tahrik indirimi yapan hâkime karşı bir yaptırım var mıdır? «O zaten konsomatristi, öyleyse karakolda yediği dayağı hak etmiştir.» diyen kamu görevlisine karşı herhangi bir düzenleme var mıdır? Oysa kamu görevlilerinin alışkanlıklarını değiştirmeleri için zorlayıcı tedbirler konulması gereği açık bir şekilde önümüzde durmaktadır.

Kadın cinayetleri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucudur. Bu, altında imzamız olan bütün sözleşmelerde yazıyor. Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin, bunu sağlayacak mekanizmalara ilişkin yirmi beş maddelik kanunda tek bir kelime var mıdır?

Değerli milletvekilleri, «toplumsal cinsiyet eşitliği» yalnızca bu kanun tasarısıyla sınırlı kalmaksızın yaşamın her alanında vurgu yapılması gereken bir kavramdır. Kadına yönelik şiddetin azaltılmasının ancak ve ancak toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanarak aşılabileceği görülmektedir. Buna değinmeyen bir kanun, kadın ve erkeğin her koşulda eşitliğini amaçlayan mekanizmaları kurmayan bir kanun eksik kalmaya mahkûm bir kanundur. Bu nedenle, bu düzenlemenin de yetersiz kalacağı kaygısını taşımaktayım. Bu kaygının yalnızca benim kaygım olmadığını, sivil toplum örgütlerinin de aynı kaygıyı paylaştığını belirtiyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 181 sıra sayılı Kanun Tasarısının 2'nci maddesi üzerine söz aldım, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bütün çağdaş ülkeler toplumsal cinsiyet eşitsizliğini gidermek için kadın odaklı bir yaklaşım benimsemektedir. Biz ise hâlâ aile odaklı bir yaklaşım benimseyerek kadına yönelik şiddetin önlenmesinde eksik bir çerçeveden bakmaktayız. Elbette aile çok önemlidir ama unutulmamalıdır, Türkiye'de kadınlar aile bireyi olsun ya da olmasınlar kadın oldukları için şiddet görmektedir. Kadının varlık nedenini yalnızca eş ve anne rolüne indirgemek, yalnızca bu iki role sıkıştırmak rahatsız edici olduğu kadar olumsuz sonuçlara da yol açmaktadır.

Bu anlayış, kadını yaşamın dışına itmektedir, eğitimin dışına itmektedir, çalışma hayatının dışına itmektedir. Bu anlayış, kadınlarımızı kurban vermektedir. Geçtiğimiz yıl 232 kadının canına kıyılmıştır. 600 kadın tacize, 180 kadın tecavüze uğramıştır. Bunlar yalnızca basına yansıyanlar, buz dağının görünen yüzü. Ne üzücü ki bu konuda herhangi bir veri tabanımız bile yoktur. Hepimiz, ancak bunları basına yansıdığı kadar ve basının yansıttığı kadar öğrenebiliyoruz. Bu ülkenin insanları böyle bir ülkeyi değil, kadınların payına, şiddetin ve ölümün düştüğü bir Türkiye'yi değil, eşit hakların, eşit koşulların, eşit paylaşımın olduğu bir Türkiye'yi hak ediyorlar.

Değerli milletvekilleri, cumhuriyet ilan edileli seksen dokuz yıl, Medeni Kanun kabul edileli seksen altı yıl, kadınlarımıza seçme ve seçilme hakkının verilmesinin üzerinden yetmiş sekiz yıl geçmiştir. Bugün, kadın-erkek eşitliğinin neresinde olduğumuza bakılınca görünen durum hiç de iç açıcı değildir. Nerede durduğumuzu anlamak için, bir hayli olumsuz olan uluslararası performansımızdan bahsetmeyeceğim bile. Çalışma yaşamındaki kadınların oranına, şiddet karşısında polisinden bakanına kadar gösterilen tavra, kadının görünürlüğü meselesine, hatta gazetelerin 3'üncü sayfasına bakmak bile ne hâlde olduğumuz hakkında net bir fikir vermektedir. Ne yazık ki kadınla erkeğin eşit olmadığı ve olamayacağı gibi bir anlayış, kadınların yaşadıkları sorunların çözümü konusunda ilerleme sağlayamamaktadır.

Kadınlar ve eşitlik konusunda toplumun büyük çoğunluğuna hâkim olan ön yargılar, düşünce biçimleri ne yazık ki yönetime de hâkimdir. Kadın-erkek eşitliği konusunda kaydedilen bütün mesafe, bir karakolda kadının gördüğü şiddet ve idarecilerin buna karşı aldığı tavırla altüst olabiliyor. Birtakım gelişmeler var mıdır? Elbette vardır. Avrupa Konseyi sözleşmesine imza attık, Meclisimizde onayladık. Daha önce Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi'ni imzaladık. Bugün tüm eksiklerine rağmen bu tasarı kanunlaşacak. Bunlar gelişmedir. Ancak uygulamaya gelince işin rengi değişmektedir. Ben, tüm idare kötü niyetlidir demiyorum ama uygulama konusunda yıllardır aksaklıkların sürdüğü ve bunun önlenemediği de aşikârdır. Anlaşılan kadınların sorunlarını çözmeden hiçbir sorunun çözülemeyeceğine önce idarenin ikna olması gerekmektedir. Bu ön yargılar ve duyarsızlıklar bizlerin kadınsız bir demokrasi ve uygarlık kurulamayacağını anlatmak konusunda hayli mesafe kaydetmemiz gerektiğini de ortaya koymaktadır.

Kadınsız bir demokrasi ve uygarlık olamayacağının altını bir kez daha çizmek istiyorum. Kadınsız bir barış da mümkün değildir. Bakın, Bosna eski Başbakanı Haris Silajdzic ne diyor: «Masanın etrafında kadınlar oturuyor olsaydı savaş olmazdı. Kadınlar evlatlarını diğerlerinin evlatlarını öldürmesi için göndermeden önce uzunca düşünür.» Kadının ikinci sınıf görüldüğü bir yerde ne barıştan ne demokrasiden ne de özgürlükten söz edilebilir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yarın 8 Mart. Bütün kadınlarımızın Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyorum. Her şeye rağmen, daha eşit bir dünya için hiçbir kadının umudunu yitirmemesi gerektiğini düşünüyorum çünkü haklıyız ve biz kazanacağız; biz kazandığımızda Türkiye kazanacak.

Teşekkür ederim.

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ailenin Koruması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı hakkında konuşmak üzere CHP Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

4320 sayılı Kanun 4 maddeden ibaret iken bugün Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilen 181 sıra sayılı Yasa Taslağı 25 maddeden ibaret olup bu olumlu bir gelişmedir ve önemlidir. Sayın Bakanın da gayret

ve çalışmalarını biliyoruz. Ancak muhalefetin, kadın kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin görüşleri de yeterince yansıtılmamıştır.

Kadın ve çocuklarımızın maruz kaldığı şiddet, tehdit, sindirme, baskı ve zulmün engellenmesi için bir kanunun çıkartılmasına uzun zamandır toplumun bütün kesimleri tarafından ihtiyaç duyulmaktaydı. Kadına karşı şiddeti engellemek için çıkarılmak istenen bu kanunun Dünya Kadınlar Günü'ne yetişmesi için komisyonlardan çok hızlı geçirtilerek Genel Kurul gündemine getirilmesi birçok eksikliği de beraberinde getirmektedir. Hazırlanan kanun tasarısında, taslağında kadınları şiddete karşı korumak için çok önemli adımlar atılmıştır. Şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin varlığı hâlinde herkesin bu durumu resmî makam veya mercilere ihbar edebilmesinin yolunun açılması çok önemli bir değişikliktir.

Şiddet uygulanan kişi çoğu zaman korku, eğitim yetersizliği ve maddi imkânsızlıklar yüzünden kendisine şiddet uygulandığını ihbar etmemekte, şiddete karşı devlet tarafından korunabileceğini bilmediğinden dolayı da şiddete boyun eğmektedir. Şiddetle mücadele yollarının varlığından habersiz olan mağdurun hayatı ve vücut bütünlüğü çoğu zaman da tehlikeye girmektedir. Bu vahim sonuçları ortadan kaldırmak için şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin varlığı durumunda şiddet uygulanan kişinin haricindeki de yetkili mercilere ihbarda bulunabilmesi çok önemlidir.

Kolluk görevlilerinin, konuyla ilgili görev yapacak kamu kurum ve kuruluşlarının personelinin çocuk ve kadının insan hakları, kadın erkek eşitliği konularında eğitim almaları gerektiğinin kabulü kanunun amacına uygun şekilde görevlerini yerine getirmeyi kolaylaştıracaktır elbette.

Grubumuzca verilen değişiklik önergesiyle, koruma tedbirinde, korunan kişinin şikâyeti olmasa dahi hâkim kararıyla tedbirlerin devamına karar verilmesi konusu çok önemlidir.

Yine grubumuzca verilen değişiklik önergesiyle ilköğretim, ortaöğretim müfredatına toplumsal cinsiyet, kadının insan hakları ve kadın erkek eşitliği konusunda eğitime yönelik derslerin konulmasının kabul edilmesi, toplumsal zihniyet değişmesinde önemli bir adım olacaktır.

Toplumsal zihniyet değişimi için erken yaşta çocuklara bireyin cinsiyet temelinde ayrımcılığa uğramaması, kamusal ve özel hayatın tüm alanlarında her iki cinsin de eşit şekilde yer alması, görülebilmesi, güçlenmesi, temsil edilebilmesi ve katılım hususlarında verilecek eğitimle, erken yaşta bilinçlerde kadın erkek eşitliği sağlanarak kadına ve ev içi şiddete karşı önleyici tedbir alınmış olunacaktır.

Kanun maddeleri her ne kadar mükemmel olsa da toplumsal değişiklik, toplumsal zihniyet değişimine neden olacak eğitim hükümleri düzenlenmeden kadına karşı şiddetle mücadele etmek mümkün değildir. Toplumsal cinsiyet eşitliği hususunda gerek ilköğretim seviyesinde verilecek zorunlu ders ile gerekse ilgili kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personelin alacağı toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı eğitim çalışmaları ile kadına karşı şiddetle ilgili çok daha etkili adımlar atılması ve kanunun uygulanabilirliğinin artırılması mümkün olacaktır.

Bakanlığın özellikle kreş imkânı sağlama ve sağlık alanında kabul ettiği yükümlülükler ile girdiği bütçe yükü takdir edilmektedir. Ancak Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı'nın uygulanmasından sorumlu Bakanlık olarak içinde «kadın» ismi geçmeyen bir Bakanlığın sorumlu olmasını ve kanunun adında bile önceliğin «Ailenin Korunması»na verilmesini şiddetle eleştiriyoruz. Başta, kadın «aile» kavramı içerisine hapsedilerek tek başına yaşayabileceği ve birey olabileceği kabul edilmemekte, aile kavramı içinde değilse dikkate alınmayacağı ve korunmayacağı mesajı verilerek şiddete örtülü destek olunmaktadır.

Kanunun adının İstanbul Sözleşmesi ile uyumlu olması için, Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunması ve Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı olarak değiştirilmelidir. Bu konuda Gaziantep Milletvekili-miz Sayın Mehmet Şeker'in de kanunun adının değiştirilmesi ve «kadın» adının konulması konusunda bir kanun teklifi vardır. Gelin, hep birlikte, bu kanun tasarısında birlikte olarak kanunun adını değiştirelim ve kadının adını kanuna ekleyelim.

Benzer şekilde, kanunun adının da «Ailenin Korunması» olarak başlaması, kadın şiddet görse de öncelikle aile birliğinin korunması, kolun kırılıp yen içinde kalması mesajını toplumsal zihniyete işlemektedir.

Kadın şiddet görse de aile birliğinin devamına öncelik verilmektedir. Mükemmel yasalar hazırlansa dahi, bu şekilde gizlenen mesajlar ile yola çıkılınca, kadını ikinci sınıf gören, evinde en az çocuğa bakmakla yükümlü kılan geleneksel toplumsal zihniyetin değişimine hiçbir katkı yapılamayacaktır.

Kanun tasarısının «Ailenin Korunması» ifadesiyle başlaması, yasanın evli olmayan, nişanlı, sevgili, boşanmış ya da evlilik birliği olmadan birlikte yaşayan kadınları korumama, hâkimlerin kanaatini bu konuda kullanmama olasılığına mahal vermektedir. Kadını şiddete karşı korumada kadının içinde bulunduğu duruma göre ayırım yapılması, bizzat şiddete davetiye çıkarmaktır.

Ayrıca, tasarının adı, CEDAW'ın kadınların medeni durumlarına bakılmaksızın gerekli tedbirlerin alınması yükümlülüğünü yerine getirmekten uzaktır. Tasarının adı, yanlış algılamalara ve psikolojik baskılara gayet açıktır. Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni imzalayan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylayan ilk ülke olmaktan her yerde gururla bahsediyorsak, bunun iç hukukumuzda karşılığını da vermekten çekinmemeliyiz. Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin diğer Avrupa Konseyi üyelerinin yeteri kadar imzası olmadığı için yürürlüğe girmediğini hatırlarsak, bu Sözleşme'de kabul ettiğimiz çok önemli yükümlülüklerin bu kanun tasarısıyla hayata geçirilmesi gerekliydi. İstanbul Sözleşmesi'yle kabul ettiğimiz devletin şiddete uğrayan vatandaşın zararını tazmin etmesi gerektiği, sığınma evleri açmanın zorunlu hâle getirilmesi, uyuşmazlık çözüm yollarının uygulanamaz olmasının kabul edilmesi, tek taraflı ve resen yargılamalar için gerekli hukuki ve diğer tedbirlerin alınması gerektiği, mağdurların ücretsiz adli yardım ve destek alma haklarının sağlanması haklarına bu kanun tasarısında yer verilmemiş, ilk imzalamak ve onaylamakla övündüğümüz Sözleşme de görmezden gelinmiştir. Buradan çıkan sonuç, iç hukukumuzda bu Sözleşme'yi uygulamaktan kaçınıldığıdır.

Üstelik, kanun tasarısında "Amaç, Kapsam ve Temel İlkeler" başlığı altında uluslararası sözleşmelerin, özellikle Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ndeki diğer kanuni düzenlemelerin esas alınacağını belirtilmesine rağmen, bu hüküm kanunun diğer hükümleri tasarlanırken dikkate alınmamıştır. En temel insan hakkı olan yaşam hakkının korunması için devletimiz, uluslararası sözleşmelerle de kabul ettiği görevi ve sorumluluğu yerine getirmek için daha geniş kapsamlı yasalar çıkartmalı, uygulamada başarılı olabilmek için eğitim ile destekleyerek toplumsal zihniyet değişimini de mutlaka ve acilen sağlamalıdır.

İlk tasarıya göre "şiddet" tanımı daha kapsamlı hâle getirilmesine rağmen, yazılı tutum ve davranışları içeren şiddet unsuruna dikkat edilmemiştir. TRT ile ulusal, bölgesel ve yerel yayın yapan özel televizyon kuruluşları ve radyoların ayda en az doksan dakika yapacağı yayınların içeriğinde konular daha net belirtilmeliydi. «TV yayınlarının toplumsal cinsiyet eşitliği veya kadın-erkek eşitliği, çocuk ve kadının insan hakları konularında yayın yapması.» ifadesi açıkça tasarıda yer almalıydı. Keyfiyete bırakılan her türlü düzenleme, ileride daha büyük sorunlar yaratacak şekilde ortaya çıkacaktır. Görüşler alınabilir ama zihniyet, yine istediği gibi yoluna devam edebilir.

Sığınma evi açma zorunluluğunun getirilmesi gerekliydi. İstanbul Sözleşmesi 30'uncu maddede kabul ettiğimiz gibi, devlet, çocuk ve kadını şiddetten koruyamıyorsa tazminat ödeme yükümlülüğünü kabul etmelidir.

Şiddet sonucu bedeni zarar görmüş ya da sağlığı bozulmuş olan ya uğradıkları zarar, fail, sigorta ya da devlet tarafından finanse edilen sağlık ve sosyal hizmetler gibi diğer kaynaklar tarafından karşılanmayanlara yeterli miktarda tazminatı da devletin ödemesi gerekmektedir.

İstanbul Sözleşmesi 48'inci maddede de kabul ettiğimiz gibi, her türlü şiddete ilişkin olarak, ara buluculuk ve uzlaştırma dâhil olmak üzere, zorunlu alternatif uyuşmazlık çözüm süreçlerini yasaklamak üzere, gerekli hukuki veya diğer tedbirlerin alınması kanun tasarısında yer almalıydı. Zaten baskı altında olan kadın şiddete karşı koyamazken, ara buluculuk ve uzlaştırma baskısıyla karşı karşıya kalınca alacağı tavrın da sonucu bellidir. Bu sefer, devletin aracı olacağı baskıyla, kadın farklı bir tür şiddet ile de karşı karşıya kalacaktır.

Şiddet mağdurunu korumak ve şiddet uygulayana gerekli tedbir kararlarını etkin bir şekilde uygulayabilmek için tasarıda yer alan, önemli bir yenilik olan "zorlama hapsi"nin altı ay süreyle geçerli olması ise bir eksikliklerdir. Altı aydan sonra mağduriyet devam ederse ne olacağı belirsiz kalmıştır. Yani şiddet uygulayan kişi altı ay dışını sıkarsa zorlama hapsi kalkacaktır, suçu önlemek için gerekli, önemli bir tedbirin etkinliği de yok olacaktır.

Tasarıda kullanılan «kadın erkek eşitliği» kavramı eğer daha geniş bir anlam içeren «toplumsal cinsiyet eşitliği» kavramını da kapsayacak şekilde kullanılıyorsa, neden aslı yerine süreci kullanılmaktadır? «Toplumsal cinsiyet eşitliği» kavramından neden çekinildiği, Sayın Bakanım, anlayışmamaktadır.

Kolluk birimleri içinde kadın ve çocukları şiddetten koruma özel birimlerinin kurulmaması yine büyük bir eksiklik. Kadını şiddetten korumak için kolluk birimlerine bu kanun tasarısıyla önemli görevler veriliyorsa, bu görevlerin özel birimler tarafından yerine getirilmesi gerekliydi.

Kadın ve çocuğa karşı şiddetle mücadele için, bu konuda eğitim alıp ihtisaslaşmış, kadını ve çocuğu şiddetten koruma özel birimlerinin kurulması zorunluluktur.

Özel kolluk birimlerinin görevini tüm sorumluluğuyla yerine getirebilmesi için, sadece bu kanunda belirtilen hizmetlerle ilgili değil, işin felsefi temeli hususunda da eğitim alması gereklidir.

Özel kolluk birimleri, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda alacağı eğitim ile kişinin cinsiyet temelli olarak ayrımcılığa uğramaması, kamusal ve özel hayatın tüm alanlarında her iki cinsin de eşit şekilde yer alması, görülebilmesi, güçlenmesi, temsil edilmesi ve katılımı hususunda bilinçlendikten sonra, kanundan doğan yükümlülükleri hakkaniyetle yerine getirebilir.

Şiddet gören kadın çalışmıyor, öğrenim görüyor olabilir. Bu yüzden, şiddete uğrayan bireyin sadece iş yerinin değiştirilmesi değil, eğer öğrenim görüyorsa öğrenim yerinin de değiştirilmesi çok önemlidir.

Korunan kişi çalışmıyorsa, ekonomik açıdan bağımlılığının azaltılması için istediği takdirde istihdam edilmesinin sağlanması devletin yükümlülüğü altında olmalıdır çünkü bireyin ekonomik açıdan yetersizliği şiddet görmesini ve şiddetin sürdürülebilmesini kolaylaştırmaktadır. Şiddet gören mağdur, ekonomik açıdan bağımsızlığını elde ederse şiddete karşı devlet tarafından da aynı zamanda korunmuş olacaktır.

Sadece şiddet uygulayana değil, şiddet uygulayana yardım edene de yönelik olarak önleyici tedbirlerin uygulanması gereklidir. Toplumumuzda şiddet uygulayan kocaya ailenin diğer bireyleri tarafından da destek verildiği hepimiz tarafından gayet açık bilinmektedir. Mağdur şiddet görürken ev içindeki diğer bireyler de şiddet uygulayana yardım ederek veya aile dışındaki başka bireyler de şiddet uygulayana yardım ederek şiddetin boyutunu arttırmaktadır. Bu yüzden şiddet uygulayana yardım edene yönelik olarak da önleyici tedbir kararı hâkim tarafından gerekli görüldüğü durumlarda mutlaka alınmalıdır.

Geleneksel bir toplumda yaşayan kadının şiddete maruz kalınca bunu yaşadığı ortamdan dışarı taşınması ve buna karşı tedbir alınması için mücadele etmesi çok zordur. Gelenekler çerçevesinde şiddet olmamış gibi hayatına devam etmesi hatta böyle bir ortamda aile birliğini devam ettirmesi baskısıyla karşı karşıya kalması da hepimizin çok iyi bildiği vakıdır. Burada kadını şiddete karşı korumak için en büyük sorumluluk, kolluk kuvveti, mülki amir, hâkim, Bakanlığın il ve ilçe müdürlüklerine aittir. Şiddete karşı kadını koruyucu ve önleyici tedbirlerle korumakla görevli kişiler aldıkları sorumlulukları yerine getirmelerse mutlaka tazminat ödeme yükümlülüğü altına girilmelidir. Tazminat ödeme yükümlülüğü altında oldukları bilinciyle görevlerine karşı daha sorumlu davranacaklardır.

Kusursuz bir anayasa ve kurumlar oluştursak, uluslararası ve ulusal bütün yasalar kadın-erkek eşitliği, kadın ve çocuğun korunması ve güçlenmesi için mükemmel bir şekilde düzenlense dahi demokrasiye uygun bir siyasal kültür ortamı olmadan ve kadını aşağılayıp eve kapatıp en az 3 çocuk doğurmakla yükümlü kılan, güçsüzleştiren, kocanın yanında sesini çıkarmadan oturmasını nasihat eden toplumsal zihniyette değişim olmadan kadın ve çocuklarımız hususunda var olan sorunlar giderek de ağırlaşmış devam edecektir. Her ne kadar yasal zeminde kadın ve çocuğumuzun hakları korunup insanca yaşamak için gerekli düzenlemeler yapılırsa da uygulamada bunlar hayata geçmeden yine biz bu sorunları konuşup duracağız. Eşitlik ilkesi: Tasarıdan çıkarılmış olan «kadın-erkek eşitliği», «filî eşitlik», «toplumsal cinsiyet eşitliği» ve «ev içi şiddet» gibi kavramlar mutlaka, Sayın Bakanım, tekrar konulmalıdır. Uluslararası insan hakları standardı, uluslararası insan hakları belge ve sözleşmelerinde olduğu gibi, tasarıda kadın-erkek eşitliğine atf yapılmalıdır.

Koruma: Türkiye'de kamuya ait sığınak sayısı 40, yetersizdir. Önce, her ilde mutlaka sığınak yapılması mecburiyeti getirilmeli ve mevcut sığınaklar da iyileştirilmelidir acilen diyoruz.

2008 yılında yapılan Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasına göre, Türkiye'de kadınlarımızın yüzde 42'si yaşamın herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Dünya Ekonomik Forumu Cinsiyet Uçurumu Endeksi 2011 yılı derecelendirmesine göre 135 ülke arasında Türkiye 122'nci sıradadır. Bu nedenle, biz diyoruz ki kadınların her alanda erkeklerle eşit hakları elde etmesi, her türlü istismardan ve şiddetten korunması, karar alma mekanizmalarında yer alması, siyasette temsil oranının yükselmesi bir demokrasi, hukuk, eğitim ve toplumsal zihniyet dönüşümü sorunudur.

Saygıdeğer milletvekilleri, ben Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda da bilgilendirdim. Geçmişte bir lisede müstahdem olarak çalışan bir müvekkilimin kocasından şiddet görmesi nedeniyle, hiçbir avukat ücreti almadan, masraflarını da karşılamak kaydıyla şiddetli geçimsizlikten boşanmasını karar altına aldım ancak tehdit ve şiddet devam etmişti, karakollara müracaat ettik, savcılıkla müracaat ettik ancak, tabii, biz bunu önleyemedik. Ne oldu? Benim müvekkilim köprü başında kocası tarafından öldürüldü. Bundan sonra da müvekkilimin sorumluluğunu taşıyarak ailesinin yine vekâletini aldım, yine hiçbir ücret almadan müdahil oldum ve öldükten sonra müvekkilimin haklarını savunmaya ve devam ettirmeye çalıştım.

Onun için -hepimizin yaşadığı olaylar vardır, etkilendiği olaylar vardır- ben bu kadına şiddet konusunu çok önemsiyorum. Hakikaten önemli bir gelişmedir, önemli bir gelişme olduğunu da kabul ediyorum ancak bizlerin ve kadın örgütlerinin verdiği maddeler üzerindeki değişiklik tekliflerinin dikkate alınarak daha mükemmel bir yasa yapılacağını tahmin ediyorum ve bu konuda hep birlikte olacağımızı ve destek istiyoruz sizlerden birlikte.

Yine, Samsun ilinde diz seviyesinin altında, Kılık Kıyafet Yönetmeliği'ne uygun olarak giyilen bir eteğe bile tahammül gösteremeyen ve bu nedenle kadın bir meslek elemanını işinden eden, Van depremi nedeniyle oluşturulan kriz masasında bile akşamları kadınlar ve erkeklerin bir araya gelmesini yasaklayan zihniyet kamusal alanda var oldukça kadınlara karşı işlenen şiddet de devam edecektir maalesef diyorum.

Bu nedenle, bu kanun tasarısı üzerinde yürütmenin daha fazla sorumluluk alması, Dünya Emekçi Kadınlar Günü arifesinde bu konuda daha duyarlı olacağınızı bekliyor, selam ve saygılarımı sunuyorum.

HÜLYA GÜVEN (CHP 2/75)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 181 sıra sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı'nın 5'inci maddesinin birinci fıkrası için verdiğimiz değişiklik önergesi hakkında söz almış bulunuyorum.

Sayın milletvekilleri, araştırmalara göre, Türkiye'de kadınların en az yüzde 40'ının yaşamlarının en az bir döneminde eş şiddetine uğradığını göstermiştir. Tasarının gerekçelerinde de belirtildiği gibi, iktidarın son on yılda gösterdiği içten olmayan tutum ve davranış nedeniyle de şiddetin hızla arttığını görüyoruz. Aslında, hazırlanan kanunun hedefi öncelikle bir insan hakları olan kadının ve çocukların şiddetten korunması yani can güvenliğini korumak olduğuna göre, kadını ve çocukları şiddetten korumak için alınması gereken önlemlerin içinde şiddetin uygulanması sırasında şiddete karışan diğer yakınlarının da kanun kapsamına alınması gerekmektedir. Bunun için çok çeşitli örnekler verebiliriz yaşantımızda, gazetelerden, birçok duyumlar ve görsel basında görüyoruz. Örneğin, bir kuma olayı. Bu bir şiddet değil de nedir? Buna göz yuman, teşvik eden kişiler de şiddete ortaklılar. Gazetelerimiz yakın zamanda Urfa'da kuma nedeniyle intihar eden kadınlardan bahsetmektedir. Bir başka örnek, çocuk çirak ve çocuk gelinler. Eğitimde 4+4+4 uygulamasıyla çocuk gelinleri, çocuk çirakları teşvik etmekteyiz. Eğitimlerini daha baştan bırakan çocuklar büyüdükleri zaman aynı şiddeti kendi çocuklarına ve eşlerine uygulayacaklardır. Böylece eğitimsiz, şiddet uyguladığını bile bilmeyen bir kitle yetişecek ve ülkemiz ileriye değil geriye gidecektir bu koşullarda. Bugün, yine, son dönemlerde giderek artan çocuk gelinlerden bahsetmek istiyorum. Aileler bilerek ya da bilmeden, zorunluluktan, çocuklarını küçük yaşta evlendiriyorlar. Hamile kalarak çocukken çocuk doğuran anneler yaş uygun olmadığı için bebeklerini bile kucaklayamıyorlar, çocuğumuz diyemiyorlar, kayınvalidenin üstüne kayıt oluyor ve bu çocuklar henüz oyuncak bebeklerle oynayacaklarına sahici bebek ile karşı karşıya kalıyorlar. Kendisinin ve bebeğinin sağlıkları ise bu arada yok oluyor tabii ki.

Kız çocuklarının erken evlendirilmelerinin başta gelen nedenleri yoksulluk yani geçim sıkıntısı, yine geleneksel olarak da kocaya itaatin erken yaşta öğretilmesi bilgisidir. Bugün Türkiye'de her 3 kadından 1'inin çocuk evliliği yaptığı ortaya çıkmış ve bugün çocuklar kırk yaşında, elli yaşında, altmış yaşında, hatta yetmiş yaşındaki erkeklerle para karşılığı evlendirilmektedirler. Annelerle konuştuğumuz zaman, küçük yaşta evlenen anneler, kızlarının erken yaşta evlenmesini kesinlikle istemediklerini söylüyorlar. Ancak geçim sıkıntısı çektiklerini ve işsizlik söz konusu olduğu için başka çare bulamadıklarını, bu nedenle de çocuklarını, kız çocuklarını evlendirdiklerini söylemektedirler.

Yine, biliyoruz ki ülkemizde kadınlar yaşamın her alanında çeşitli biçimlerde başka çeşitli şiddetlere de maruz kalıyorlar. Hâlâ ülkemizde taşlanarak öldürülen, namus cinayetlerine kurban giden, topluca teca-

vüze uğrayan, nedeni belirsiz bir biçimde intihar eden kadınlara ilişkin haberler de giderek artıyor. Kadına yönelik şiddetin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasının, öncelikle devletin ve siyasi iktidarların sorumluluk duyarak, hukuki ve sosyal politikaların yaşama geçirilmesiyle mümkün olacağı açıktır. Bu nedenle, kanun tasarısının 5'inci maddesinin birinci fıkrasına «şiddet uygulayanlarla» ibaresinden sonra «şiddet uygulama ihtimali bulunan ve şiddeti uygulayanlara yardımcı olanlara» ibaresinin de eklenmesi gerekmektedir. Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

HÜLYA GÜVEN (CHP 2/75)

Değerli milletvekilleri, 181 sıra sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı'nın 4'üncü maddesi birinci fıkrası (ç) bendi için verdiğimiz önerge hakkında görüş belirtmek üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Öncelikle, teklif edilen kanun tasarısı hakkındaki gerekçeleri okuyacak olursak, bugüne kadar sivil toplum kuruluşları "Kadına şiddetin önlenmesi gerekiyor, şiddet artıyor." diye çırpındıkları hâlde mevcut iktidarın bugüne kadar yine önlem almadığını itiraf ettiğini görüyoruz.

Kanun tasarısının gerekçesi aynen şöyle diyor: «Son yıllarda başta kadınlar olmak üzere kişilere karşı işlenen şiddet olayları toplumumuzu sarsan boyutlara ulaşmıştır. Her geçen gün yaşanan dayak, işkence ve cinayet gibi şiddet olayları görsel ve yazılı basında izlenmektedir. Bu olaylara daha çok kadınlar ve çocuklar maruz kalmaktadırlar.» deniyor, bu devam ediyor. Bunun sebebi olarak da 1998 tarihli Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un içerik olarak zayıf olduğunu ve onun için yenilendiğini bu sene, bu yıl yenilendiğini söylüyoruz. Hâlbuki 2007 yılında da Kanun'da düzenlemeler yapılmıştı, unutuldu herhâlde.

Sivil toplum örgütlerinin yasalarımızda olduğu hâlde, istedikleri ama yapılamayan neler var?

Bu istekleri gözden geçirecek olursak, birinci istekleri, şiddete uğrayan kadınlar için başvuru ve sığınma evlerinin sayılarının artırılması. Bunda bir yasal engel var mı? Yok. Bugüne kadar pekâlâ yapılabilirdi.

Bir diğeri, şiddete uğrayan kadınlara danışmanlık, psikolojik ve tıbbi destek, yasal yardım yapılması. On yıldan beri yapılması gereken ama yapılamayan, yeterli eleman yetiştirilmeyen bir süreç geçti.

Bir üçüncü olarak da cinsiyet ayrımcı politikalar. Yasalar ve uygulamaların kaldırılması, eylem ve eğitim projelerinin kadın örgütleriyle birlikte yapılmasını istiyorlar. Biz ise iktidarın, kadın örgütleriyle birlikte çalışmak yerine, onların hazırladığı önerileri bir çırpıda yok etme çabasını gösteriyoruz, gösterdik.

Kadınların ekonomik özgürlüğü için, çalışmasının önündeki engellerin kaldırılmasını istiyor sivil toplum kuruluşları. Kadın çalışması, her ne kadar «Biz teşvik ediyoruz.» deniliyorsa da aslında teşvik edilmemektedir, aksine, engellenmektedir. Genellikle kadınlar alt düzeyde ve düşük ücretli işlerde çalıştırılmaktadırlar. Yönetici kadın sayısı ise parmakla sayılacak kadar çok azdır.

Evde, sokakta, iş yerinde, gözetiminde, cezaevinde yaşanan kadına ve çocuklara yönelik şiddetin sorumlularının yargılanmasını ve caydırıcı yasal tedbirler alınmasını istiyorlardı. Bugün, saçını kesti diye üniversite öğrencilerimiz cezalandırılırken, karakolda kadına dayak atan görevlilere gereğinin yapılmadığını yaşıyoruz. Tüm bu isteklerin karşılığı mevcut yasalarımızda varken uygulamada yetersiz kaldığı görülmektedir. Sığınma evleri yetersiz. Bugüne kadar çoğalamaz mıydı?

Kadınların iş gücüne katılma oranı düşük. 181 sıra sayılı Kanun Tasarısı bile bir yıldır çıkarılamadı; son iki gün içinde, yeterince tartışmadan çıkarılmaya çalışılıyor.

Sağlık hakkı için? Biliyoruz ki artık sağlık paralı oldu, geliri olmayan yurttaşlarımız bile giderek artan katkı paylarıyla karşı karşıyalar.

Tüm bu nedenlerle, kanunun her maddesinin yanlış yorumlanmaması ve daha geniş olarak uygulanabilmesi için, 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinin önerdiğimiz şekilde düzenlenmesini öneriyoruz. Bu vesileyle tüm kadınlarımızın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü kutluyor, saygılarımı sunuyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP 2/75)

Sayın Bakanım, biraz önce de çıktığım konuşmamda söyledim. 4'üncü maddede hâkimin yetkilerini sınırlandırdık. Aynı şekilde 8'inci maddede de, yine, korunan kişinin hâkimin dinlemesi sonucunda eğer hâkim uygun görürse, onun kabul beyanını aramaksızın tedbirlerin devamına ilişkin, biliyorsunuz uzun tartışmalar sonucunda bir karar vermiştik. İstanbul Sözleşmesi'nde çok açıkça diyor ki: «Şikâyete bağlı olmama ilkesi

benimsenmelidir bu türden şiddet konularında.» Öte yandan, Opuz kararını ben size, bütün Komisyon üyelerine de anlatmıştım. Hâl böyleyken niye bu korunan kişinin onayına bırakılıyor, koruma kararı alınan kişinin onayına bırakılıyor, yeniden o madde çıkartılıyor? Yani ben gerçekten üzüntülerimi bildiriyorum. Her iki maddede de uzun tartışmaların sonucunda karar vermiştik, ben sizin o maddelere sahip çıkmanızı beklerdim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP 2/75)

Sayın Bakanım, biraz önce de çıktığım konuşmamda söyledim. 4'üncü maddede hâkimin yetkilerini sınırlandırdık. Aynı şekilde 8'inci maddede de, yine, korunan kişinin hâkimin dinlemesi sonucunda eğer hâkim uygun görürse, onun kabul beyanını aramaksızın tedbirlerin devamına ilişkin, biliyorsunuz uzun tartışmalar sonucunda bir karar vermiştik. İstanbul Sözleşmesi'nde çok açıkça diyor ki: «Şikâyete bağlı olmama ilkesi benimsenmelidir bu türden şiddet konularında.» Öte yandan, Opuz kararını ben size, bütün Komisyon üyelerine de anlatmıştım. Hâl böyleyken niye bu korunan kişinin onayına bırakılıyor, koruma kararı alınan kişinin onayına bırakılıyor, yeniden o madde çıkartılıyor? Yani ben gerçekten üzüntülerimi bildiriyorum. Her iki maddede de uzun tartışmaların sonucunda karar vermiştik, ben sizin o maddelere sahip çıkmanızı beklerdim. Çok teşekkür ederim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP 2/75)

Sayın Bakanım, biraz önce de çıktığım konuşmamda söyledim. 4'üncü maddede hâkimin yetkilerini sınırlandırdık. Aynı şekilde 8'inci maddede de, yine, korunan kişinin hâkimin dinlemesi sonucunda eğer hâkim uygun görürse, onun kabul beyanını aramaksızın tedbirlerin devamına ilişkin, biliyorsunuz uzun tartışmalar sonucunda bir karar vermiştik. İstanbul Sözleşmesi'nde çok açıkça diyor ki: «Şikâyete bağlı olmama ilkesi benimsenmelidir bu türden şiddet konularında.» Öte yandan, Opuz kararını ben size, bütün Komisyon üyelerine de anlatmıştım. Hâl böyleyken niye bu korunan kişinin onayına bırakılıyor, koruma kararı alınan kişinin onayına bırakılıyor, yeniden o madde çıkartılıyor? Yani ben gerçekten üzüntülerimi bildiriyorum. Her iki maddede de uzun tartışmaların sonucunda karar vermiştik, ben sizin o maddelere sahip çıkmanızı beklerdim.

CHP GRUBU ADINA DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP 2/75)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yarın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü. Tüm dünyanın ve ülkemizin emekçi kadınlarına selam olsun, günleri kutlu olsun diyorum.

8 Mart 1857, Amerika'nın New York kentinde 40 bin dokuma işçisi kadın daha iyi çalışma koşulları için greve gittiğinde polisin saldırısına uğramış, çıkan yangında 129 kadın işçi can vermiştir. İşte bu nedenle 8 Mart günü, 1910 yılında toplanan Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı'nda alınan karar uyarınca tüm dünyanın emekçi kadınlarının mücadele günü olmuştur.

İşte böylesine anlamlı bir mücadele gününde, Türkiye'deki kadınların, kadın örgütlerinin büyük uğraşları ve emekleri sonucunda Türkiye Büyük Millet Meclisinde, bir insanlık suçu olan kadına karşı şiddetin önlenmesi tasarısını görüşüyoruz. Ülkemizde son yıllarda kadın cinayetleri, kadına karşı şiddet o denli arttı ki artık bu insanlık dışı duruma daha fazla seyirci kalınamazdı. Nedendir kadına karşı bu kadar şiddet? Nedir eşlerin, babaların, kardeşlerin bu büyük vahşetinin nedeni? Nedir kadın cinayetlerinin temelinde yatan şey? Bu kadın cinayetlerinin ve kadına yönelik şiddetin nedeni, görünürde, töre, namus, öfke gibi nedenler gösterilse de asıl neden, erkekler tarafından kadının, üzerinde hak iddia ettikleri bir mal gibi görülmesi, ikinci sınıf bir insan gibi görülmesidir. İşte bu nedenlerle erkekler, kadınlara yaptıkları her türlü ezaı cefayı kendi hakları gibi görüyorlar.

Cumhuriyet dönemiyle beraber kabul edilen Medeni Kanun, kadını ilk kez eşit haklara sahip bir birey olarak görmüş, bizim kadınlarımız Avrupa'daki pek çok ülkeden daha önce seçme ve seçilme hakkına kavuşmuşlardır. Ancak bu haklar kadınların Amerika'daki gibi dişe diş mücadelesi sonucunda alınmadığından, ne yazık ki bu hakların içi doldurulamamış, kadınlar bu hakları yeterince kullanamamışlardır. Cumhuriyetin kurulmasının üzerinden seksen dokuz yıl geçmesine rağmen, ülkemizde hâlen töre, namus

ve öfke cinayetleri oluyorsa kadını ve erkeğiyle herkesin kendisini sorgulaması gerekmektedir. Bizlerin, bu ülkeyi yönetmeye talip olmuş 550 milletvekilinin, bu ülkenin insanlarına, kadınlarına, erkeklerine, çocuklarına ve yaşlılarına karşı sorumluluğumuz var, bu ülkenin var olan sorunlarını görüp arkamızı dönemeyiz, görmezden gelemeyiz. İşte bu nedenle, Türkiye'deki kadınlara uygulanan şiddetin önlenmesi, kadını ve erkeğiyle tüm bireylerin eğitilmesi, kadın erkek eşitliği konusunda farkındalık yaratılması ve zihniyet dönüşümünün sağlanması için her türlü önlemi almak zorundayız. Bugün görüştüğümüz tasarı -işte bu sorumluluğumuzun gereği- bireyin üzerinde özenle durmamız gereken bir tasarıdır. Her türlü siyasi kimliğimizi bir tarafa bırakarak bu tasarının eksiklerini tamamlayıp en iyi şekilde toplumun önüne sunmalıyız. Bu tasarının hazırlanma sürecinde Sayın Bakan Fatma Şahin'in kadın örgütleriyle birlikte yaptığı katılımcı ve yapıcı çalışma yöntemlerinin tüm bakanlara örnek olması gerektiğini düşünüyorum ve Sayın Bakan Fatma Şahin'e bu tasarıya verdiği emek için teşekkür ediyorum. Her ne kadar kadınlar tarafından ilk taslakta daha sonra bazı değişiklikler olmuş olsa da, Bakanın ve bizlerin de çok ciddi çabaları sonucunda, taslak yeniden daha kabul edilebilir bir hâle getirilmiştir. Bu nedenle de bütün arkadaşlara, bütün kadın örgütlerine bu konuda harcadıkları çaba için de teşekkür ediyorum.

Bugün görüştüğümüz tasarı, şu anda yürürlükte bulunan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa'ya göre daha ayrıntılı düzenlenmiş olup daha geliştirilmiş olmasına rağmen, kadının ve şiddet mağdurlarının korunmasını tam olarak sağlayamayabilir. Çünkü şiddete başvuran ve bunu alışkanlık hâline getiren, yaptığı davranışları haklı gören, ısrarcı şiddet uygulayıcılarını caydırıcı nitelikte değildir. Bu nedenle, grubumuz tarafından verilen önergelerin kabulü eksiklerin tamamlanmasında katkı sağlayacaktır. Bu konuda Adalet Komisyonundaki görüşmeler sırasında da önergeler vermemize rağmen ne yazık ki o önergelerimizi kabul ettiremedik.

«Zorlayıcı hapis» diye bir hapis cezası var; koruma tedbirlerine uymayan, şiddet uygulayanlara her seferinde on beş ila otuz gün arasında bir zorlama hapsi getirilebiliyor ama bu zorlama hapsi en fazla altı ayla sınırlandırılmış durumda.

Ben, burada şimdi bütün arkadaşlarıma soruyorum: Bir şiddet uygulayan kişi, düşünün, her seferinde gitti, karısının iş yerinde kendisini rahatsız etti, okulunda rahatsız etti ve her seferinde otuz gün üzerinden hâkim kendisine bir hapsen tazyik cezası verdi. Peki altı aylık süre dolduğunda, 7'nci kez yaptığında, aynı işi yaptığında, aynı şekilde rahatsız ettiğinde ve koruma tedbirlerine uymadığında ne olacak? İşte bu nedenle şiddet uygulayıcılığını ısrarlı hâle getirmiş olan kişiler açısından ne yazık ki bu yasa da yetersizlikler vardır. Öncelikle tasarının ismine ilişkin kamuoyunun, kadın örgütlerinin ve grubumuzun itirazları hiç dikkate alınmamıştır. Kamuoyunda yaygın bir şekilde tasarının adının "Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun Tasarısı" olması yönündeki istemler makul ve haklı bir gerekçe gösterilmeksizin reddedilmiştir. Sayın Bakanımızın bu konuda söylediği gerekçeler ne yazık ki yeterince doyurucu değildir. Tasarının dayanağı olan uluslararası anlaşmanın ismi «Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi» olmasına rağmen bu dahi göz ardı edilmiştir. Söz konusu uluslararası anlaşmayı İstanbul'da ilk imzalayan ülke olmaktan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde ilk onaylayan ülke olmaktan haklı olarak gurur duyarken, aynı duyarlılığın tasarının hazırlanması ve isimlendirilmesi konusunda gösterilmemesi ciddi ve sorgulanması gereken bir çelişkidir. Bu durumda «Uluslararası anlaşma sadece Türkiye'nin imajını düzeltmek amacıyla mı imzalandı?» diye sormak gerekiyor çünkü Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından 9 Haziran 2009 tarihinde Nahide Opuz davasında Türkiye kadına karşı şiddeti önleyememekten dolayı ilk ve tek mahkûm olan ülke unvanını almıştır. Bu durum doğal olarak ülkemizin uluslararası itibarını zedelemiş ve ardından ise Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi İstanbul'da imzalanmıştır. Ancak, uluslararası anlaşmaların imzalanması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanması, ne yazık ki ülkemizde kadına, çocuklara ve aile bireylerine yönelik şiddeti ortadan kaldırmaya yetmeyecektir. Öncelikle bu konuda bir zihniyet dönüşümü gerekmektedir. İşte bunun içindir ki tasarının adı «kadın ve aile bireylerinin şiddetten korunmasına dair kanun tasarısı» olmalıdır yani kadın önce eşit haklara sahip bir birey olarak kabul edilmelidir.

Aile içinde ya da dışında, evli, boşanmış, bekâr ya da on sekiz yaş altında çocuk yaşta olsun, öncelikle kadının şiddetten korunması düşünülmelidir. Kadına ve çocuğa uygulanan her türlü şiddetin bir insan hakkı

ihlali olduğu kabul edilmelidir. Yani «Ailenin korunması adına, kadına ve çocuğa, diğer aile bireylerine yapılan şiddete ve eziyete göz yumabiliriz.» gibi bir anlam çıkabilecek bu tasarının ismi değiştirilmelidir. Öncelikle, tasarıya dayanak olarak aldığımız İstanbul Sözleşmesi'ne tasarının gerekçesinde yer verilmiş, atıf dahi yapılmamıştı. Bu nedenle, uluslararası anlaşmaların yanında İstanbul Sözleşmesi'ne de tasarıya dayanak anlaşma olması nedeniyle yer verilmesi gerektiği önerilmiş ve bu önergemiz komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Tasarıda uluslararası bu Sözleşme'ye atıf yapılması çok önemlidir çünkü yasayı uygulayan hukukçular, genel olarak yasa metnine bakmakta ve Anayasa gereği de olsa uluslararası anlaşmaları göz ardı etmekte ya da bilmemektedirler. Bu durumda ise uygulamadan kaynaklanan tereddütler uluslararası anlaşmalar dikkate alınmaksızın hâkimin takdirine göre çözümlenebilmektedir. Bu nedenle, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesine ve Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ne tasarının 1'inci maddesinde yer verilmesi, uygulayıcılara yol göstermek, uluslararası anlaşmaların hukukumuzdaki yerinin anlaşılması ve bir iç hukuk kuralı olarak da uygulanmasının sağlanması sonucunu doğuracağından, yerinde ve doğru bir karar olmuştur.

Tasarının en önemli eksiklikleri ise, dayanak İstanbul Sözleşmesi'nde olmasına rağmen «devletin şiddete uğrayan vatandaşın zararını tazmin, sığınma evlerini açma zorunluluğu, ara buluculuk ve uzlaştırma yasağı, şikâyete bağlı olmama, hukuki ve adli yardım» hükümlerine tasarıda yer verilmemiş olmasıdır.

Tümü hukukçu olan komisyon üyeleri tarafından, Türkiye Büyük Millet Meclisinde 24 Kasım 2011 günü onayladığımız Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesine İlişkin Sözleşme'nin bir iç hukuk kuralı olduğu bilinmesine rağmen, işbu Uluslararası Anlaşma'da açıkça düzenlenen haklara tasarıda yer verilmemesi, bu hakların iç hukukumuzda uygulanmaması, gözden kaçırılması sonucuna neden olabilmektedir.

Bu durumda uluslararası kamuoyuna, Türkiye'nin «ileri demokrasi» propagandası yapılırken gerçekte bu kuralların uygulanmayabileceği gizlenmekte, bu durum ise AKP'nin ileri demokrasi ve sosyal devlet anlayışını açıkça gözler önüne sermektedir diye düşünüyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP 2/75)

Öncelikle, bugün, Çetin Emeç'in öldürülmesinin yıl dönümü. Ben hem faili meçhul tüm cinayetler için hem Çetin Emeç için buradan Adalet Bakanlığına ve tüm yetkililere bir çağrı yapmak istiyorum: Bu faili meçhullerin artık katilleri bulunmalı, bu insanların kanı yerde kalmamalı, verilen sözler tutulmalı. Çetin Emeç'in ailesine de başsağlığı diliyorum.

Onun dışında, Sayın Bakanım, biliyorsunuz, Adalet Komisyonunda bu konuyu görüşürken, İstanbul Sözleşmesi çerçevesinde, devletin, cismani zararlar ve yaşamsal tehlike söz konusu olduğunda bu zararların, şiddet görenin bu zararlarının karşılanmasıyla ilgili bir tazmin yükümlülüğü var, bunu biz ne yazık ki bu tasarıya koyamadık. Bu konuda ileride herhangi bir değişiklik yapmayı düşünüyor musunuz? Ne zaman böyle bir değişikliği yapabilirsiniz? Çünkü insanlar gerçekten çok zor şartlarda yaşıyorlar hem şiddet görüyorlar hem yaşamlarını tehlikeye atıyorlar ve de ölüyorlar ama devlet onlara yeterince sahip çıkmıyor diye düşünüyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP 2/76)

Mümkün olursa kendisinden bu konuyu öğrenmek istiyorum. Kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair tasarı ne zaman Meclise gelecek? Çünkü son dönemlerde hepimiz biliyoruz kadına yönelik şiddet çok arttı ve çok sayıda kadın cinayeti olmaya başladı. Bu konuda acilen önlemlerin alınması gerekiyor. Sayın Fatma Şahin'in bu konuda ben çaba sarf ettiğini görüyorum ama aciliyetle bu tasarının Meclise gelmesi gerektiğini düşünüyorum. Sayın Bakan da bu konuda bir açıklama yapabilirse çok teşekkür ederim.

BDP GRUBU ADINA AYLA AKAT ATA (BDP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 181 sıra sayılı Ailenin Korunmasına ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı'nın birinci bölümü üzerine Barış ve Demokrasi Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, konuşmama başlamadan önce 8 Martın geçmişinde eşitlik için direnen kadın gerçeğinin olması ve yaşanan bir katliamın söz konusu olması dolayısıyla, bugüne kadar kadın özgürlük mücadelesinde yaşamını yitiren tüm kadınların anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Yine, siyasi iktidarlar tarafından, yönetenler tarafından korunamadıkları için, önleyici tedbirler alınmadığı için, düzenlemeler yapılmadığı için katledilen tüm kadınlara Allah'tan rahmet diliyorum, ailelerine de sabır diliyorum.

Değerli milletvekilleri, tasarının oluşum sürecine baktığımızda Sayın Bakanımızın gerçekten mesaisini harcayarak, yine meşakkatli bir çalışma, özverili bir çalışma ortaya koyduğunu ifade edebiliriz. Hem Parlamentoda grubu bulanan tüm siyasi partilerin konu hakkında bilgi sahibi olmasının ve görüşlerini ifade etmesinin önü açılmıştır hem de Parlamento dışında kadına yönelik şiddetin önlenmesi noktasında çalışma yürüten tüm kadın kurumlarının bir şekilde ilgisi ve dikkati çekilmiş, yine bu konu hakkındaki görüş ve önerileri alınmıştır. Ama tasarının oluşum sürecinde alınan bu katkı tasarının şu anki metnine yansımamıştır. Bu nedenledir ki iki yüz otuz yedi kadın örgütünün bir araya gelerek oluşturduğu Şiddete Son Kadın Platformu ve buna destek veren diğer kadın platformları yasanın bu hâlden ne yazık ki rahatsız olmuşlardır.

Yine, şunu ifade etmek gerekir: Bu tasarının Başbakanlıkta, Bakanlıkta ve hatta -kadın örgütleri ifade ediyorlar ki- Parlamentoda bir odadan diğerine giderken bazı değişikliklere uğraması üzüntü vericidir ve buna tanıklık etmiş olmaktan dolayı da kaygı duyduklarını ifade ediyorlar.

Sayın Bakanım, burada «Müdahaleyi kim gerçekleştirdi?» diye düşünmek lazım. Biz bu konuda sizin iyi niyetinize ve samimiyetinize inanıyoruz ama bu müdahale kimin tarafından gerçekleşmiştir?

Şunu kabul etmek gerekir: Sadece sayısal olarak değil Parlamentoda da Hükümet içerisinde de erkek egemen bir anlayış vardır ve bu anlayış, işte, bu yasa gündeme geldiğinde, bu yasanın oluşum sürecinde titiz davranılmış olmasına rağmen şu an önümüze gelen tasarı metninden açığa çıkıyor ki hâlâ bu anlayış tüm Türkiye'nin izlediği ve belki de birtakım sonuçların çıkması için umut beklediği bu Meclis çatısı altında da yine o erkek egemen bakış açısının, eril anlayışın var olduğunu ortaya koymaktadır.

Tabii, bundan üzüntü duyuyoruz ama bu bizim bir mücadele gerekçemiz olmalıdır hem Parlamentodaki kadın vekillerin sayısının artırılması süreci -ki bunun yöntemi tabii ki- kotanın, siyasi partilerin liderlerinin iki dudağı arasında olmaması gerekiyor kadın temsiliyet oranının, en kısa zamanda yasal bir statüye kavuşması ve bu vesileyle de bunun, erkeklerin ya da siyasi parti liderlerinin insafına değil kadınların yürüttükleri örgütlü mücadele sonucu yasada yapacakları değişim vesilesiyle gerçekleşmesi gerekiyor.

Diğer bir boyutu değerli milletvekilleri, bu kadın kuruluşları tabii ki yasanın oluşum sürecinde heyecan duydular. Ve bizler Parlamentoda 23'üncü Dönemde de görev aldık. 23'üncü Dönem öncesinde de biliyorum ki buradaki birçok kadın arkadaşımız, kadın özgürlük, eşitlik mücadelesinin değişik alanlarından geliyorlar ve yine, bu mücadelenin örgütlü yapıları içerisinde gönüllü olarak ya da örgütlü olarak görev yaptılar. Ama şu anki tasarı metnine baktığımızda yasanın ismi dahi bu ortaya konulan örgütlü kadın mücadelesini ne yazık ki dikkate almıyor.

2005 yılında Türk Ceza Kanunu'muzda düzenleme yapılırken -ki o dönemde de kadın örgütleri gerçekten ciddi bir mücadele yürütmüşlerdi- yasada, o güne kadar, 765 sayılı TCK'da sekizinci bapta «Adabı umumiye ve nizamı aile aleyhinde cürümler» başlığı altında yer alan kadına yönelik şiddet hükümleri, düzenlemeleri yasanın, 5237 sayılı TCK'da ikinci kısımda «Kişilere Karşı Suçlar» babının altıncı bölümünde «Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar» şeklinde değiştirildi. Bugün İstanbul Protokolü'nde bile -ki bugün bu yasanın çıkmasına vesile olan protokoldür- «Kadın ve Aile Bireylerinin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi» başlığı taşınırken biz tekrar yasanın ismini «aileyi koruma» şeklinde ele aldık.

Sayın Bakanım, 2002 yılında yani ilk seçildiği dönemi, AKP'nin iktidara ilk geldiği dönemi «Acemilik dönemi» olarak ifade ediliyor ama sadece kadına yönelik şiddetin önlenmesi boyutuyla değil birçok alanda sizin acemilik dönemi pratikleriniz şu anki pratiklerinizden çok çok daha iyi.

Biz, o dönemde TCK'da yapılan değişikliğin de tarafıydık, mücadele ettik, örgütlü bir kadın mücadelesiydi, Türkiye'deki tüm kadın hareketleri bu sürecin içerisinde yer aldılar ve bu bir olması gerekendi Türk Ceza Kanunu'muzda. Kadına yönelik şiddetin karşısında korunan kamu düzeni olmamalıydı, aile olmamalıydı ve düzenleme gerçekleşti. Ama bugün bakıyoruz, böyle bir yasada -ki referans aldığı İstanbul

Protokolü»dür- İstanbul Protokolü»ne de aykırı bir şekilde aileyi korumak esas alınmıştır. Bu konudaki eleştirilerimiz de kadın örgütleriyle benzerdir.

Yine Saygıdeğer Bakanım, şiddete uğrayan kadınların tek adımda yardım ve koruma alabileceği yedi gün yirmi dört saat çalışacak merkezlerin teşkilat, görev ve kadrolarının kadın örgütlerinin talepleri doğrultusunda düzenlenmediği gerçeğiyle karşı karşıyayız. Bu önemli bir konu. Öncelikle, her yıl sonunda bütçe belirleniyor, kadına yönelik şiddetin önlenmesi noktasında ayrılan, Bakanlığınza ayrılan bütçe ortadadır. Bunun yetersiz olduğunu bütçe görüşmeleri sırasında söylüyoruz. Aynı şekilde, her bakanlığın ilgili birimleri içerisinde bu politikaların, eşitlik politikalarının hayata geçirilmesi için bir bütçe ayrılması gerektiğini söylüyoruz.

Eğer biz kadına yönelik şiddeti gerek kamusal alanda gerek özel alanda yaşanan şekliyle bir toplumsal sorun olarak görüyorsak, bu sorunun çözümü için ortaya koyacağımız politikaların ya da iradenin gerçekçi olması gerekir.

Sayın Bakanım, biz başarı istiyorsak bir kadromuzun olması gerekir, başarı istiyorsak bir ekonomimizin olması lazım. Bir ekonomi ve kadro ve bunun özerk bir şekilde tanımlanması gerekiyor ki bir bağımlılık ilkesinden kurtulsun ve gerçekten açığa çıkarmış olduğu çalışma sonuç alıcı olsun.

Sonuçta, bunlar ifade edilirken bir eğitim boyutu var. Tabii, bu merkezlere giden kadınların karşılaşacağı uygulama da çok önemlidir çünkü hâlâ toplumumuzda -biz çok iddia etsek de siz bunun kalktığını söylediniz ama maalesef öyle değil, gönül ister ki öyle olsun ama maalesef öyle değil- kadın gittiğinde «Sen kadınsın, kocan sever de döver de.» anlayışı hem kollukta hem yargıda karşısına çıkıyor. Hâlâ aile içinde yaşananın aile içinde kalması gerektiği ve sorunun çözüm yerinin sorunun yaşandığı yer olan aile olması gerektiği noktasında bir irade var ama bizim şunu kabul etmemiz lazım: İçinde yaşadığımız toplum dinin yanlış yorumlanması ve yine feodal değer yargılarının gerçekten hâlâ yaşamda var olması olumsuz olanların, işte berdel gibi, töre cinayeti gibi, beşik kertmesi gibi değer yargılarının hâlâ kendini koruyor olmasından kaynaklı kadına yönelik şiddet konusunda elimizdekenden fazlasını hayata geçirmemiz gerekiyor. Ama şu durumda bakıyoruz, bu merkezlerin çalışma usulü, içinde barındıkları kadrolar ve sadece «Eğitim vereceğiz, bunu gidereceğiz» anlayışı ne yazık ki yeterli değil. Bizim rol model olarak da rolümüzü oynamamız gerekiyor. Kendisine kota sorulduğunda Ruanda'yı örnek gösteren bir Başbakan ya da bir toplumsal eylemdeki bir genç kızımız için «Kadın mıdır, kız mıdır belli değildir.» diyen bir Başbakan ne yazık ki, topluma ya da kadına «Üç çocuk doğur.» diyen bir Başbakan ne yazık ki kadının toplumsal konumu noktasında değişim, dönüşümün öncülüğünü üstlenebilecek bir model ortaya koymamaktadır. Birçok insan kendini örnek alıyor, bir Başbakansınız; bunun sorumluluğuyla hareket etmeniz lazım.

Eğer şiddeti, kadına yönelik şiddeti bir sorun olarak görüyorsanız, ortaya koymuş olduğunuz pratikte, hem eylemde hem sözde samimi olmanız gerekiyor ve yine yasada Cinsel Şiddet Kriz Merkezlerinin yer alması var. Biz, kadına yönelik şiddet boyutuyla cinsel şiddeti ayrı değerlendiriyoruz. Çünkü cinsel şiddet, hem ilk karşılaşıldığı anda hem de yargıya taşındığı mekanizma boyutuyla da gerçekten ayrı değerlendirilmesi, bununla ilk ilgilenen psikologdan tutun sosyal hizmet uzmanına ve yine hukukçuya kadar daha özenli, daha eğitilmiş bir şekilde ele alınması gereken bir konu. Bu merkezlerin ne yazık ki yasada yer almamasını da biz eleştiriyoruz. Cinsel şiddetle ilgili daha özgün bir çalışmamızın olması gerekiyor çünkü bu alanda yaşanan şiddet daha çok aile içerisinde kalıyor. Her ne kadar kadın örgütlerinin vermiş olduğu mücadeleye dolayısıyla Yasa'mızda bir değişiklik yapıldıysa da aile içerisinde de, evlilik içi tecavüz vakası kabul edildiyse de henüz kadının bu konuda konuşmasını sağlayacak, yaşadıklarını anlatmasını ve bunun için koruyucu önlem talep ettiğinde karşılık bulmasını sağlayacak mekanizmalar hayata geçirilmiş değildir.

Yine Sayın Bakanım, şunu ifade edelim: Kadın örgütlerinin şiddet ve cinayet davalarına katılımı, bizim bu davalara müdahilliğimiz kabul edilmedi. Bizim ulaşamadığımız koruma altına alınan kadınlara failleri ulaştılar, katilleri ulaştılar. Bu bizim için can alıcı bir noktadır. Bu kadınların kimsesizler mezarlığına gömülmesini ya da davaları takip edilirken yalnız olmalarını bizler kabul etmiyoruz. Bu davalara müdahilliğimizin mutlaka ama mutlaka yasal statüye kavuşması gerekiyor ki edilmese de kadın örgütleri bu kadınları yalnız bırakmayacaklar, isimlerini yaşatacaklar.

Tekrar saygılarımı sunuyorum, teşekkür ediyorum.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/75)

Aracılığınızla Sayın Bakanım sorumu ifade edeyim: Sayın Bakanım, kolluk güçleri tarafından toplumsal eylem ve etkinliklerde «genel müdahale» adı altında uygulanan şiddet ne yazık ki yediden yetmişe herkesi hedef almakta, ağır yaralanmalara ve hatta ölümlere sebebiyet vermektedir. Ben de bu şiddete defalarca maruz kalmış olan bir kadın olarak bu şiddete maruz kalan kadınların kendilerini ifade etmeleri ve konuyu yargıya taşımalarının önünde gerçekten ciddi sorunlar olduğunu görebiliyoruz. Bu konuda Bakanlığınız tarafından hem bu şiddeti görünür kılmak hem kadınları bu şiddete karşı koruma noktasında ve kendilerini yargıya taşıyacak mekanizmalara güç vermek ve ulaşılabilir olmalarını sağlamak adına herhangi bir çalışma var mıdır öğrenmek istiyoruz? Teşekkürler.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/75)

Aracılığınızla Sayın Bakanım sorumu ifade edeyim: Sayın Bakanım, kolluk güçleri tarafından toplumsal eylem ve etkinliklerde «genel müdahale» adı altında uygulanan şiddet ne yazık ki yediden yetmişe herkesi hedef almakta, ağır yaralanmalara ve hatta ölümlere sebebiyet vermektedir. Ben de bu şiddete defalarca maruz kalmış olan bir kadın olarak bu şiddete maruz kalan kadınların kendilerini ifade etmeleri ve konuyu yargıya taşımalarının önünde gerçekten ciddi sorunlar olduğunu görebiliyoruz. Bu konuda Bakanlığınız tarafından hem bu şiddeti görünür kılmak hem kadınları bu şiddete karşı koruma noktasında ve kendilerini yargıya taşıyacak mekanizmalara güç vermek ve ulaşılabilir olmalarını sağlamak adına herhangi bir çalışma var mıdır öğrenmek istiyoruz? Teşekkürler.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülen yasanın 9'uncu maddesi üzerine vermiş olduğumuz değişiklik önergesi üzerine söz hakkı almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün bu salonda açığa çıkan tablo budur; siyasi iktidar, bazı maddeler için bazı düzenlemeler öngörmüştür, değişiklik önergeleri getirmiştir, o konudaki düzenlemeler geçmiştir ama bunun dışında, muhalefet partilerinin ortaya koyduğu hiçbir düzenleme, buraya sunduğu hiçbir düzenleme kabul edilmemiştir. Yani bu, bizde bir tabir var, diyor ki. «Ben bana hayran, ben bana kurban.» mesele bu yani en iyisini ben bilirim, en iyisini ben yaparım anlayışını ortaya koyuyor.

Şimdi, birçok milletvekili arkadaşımız söz hakkı aldı ve şunu belirtti, dedi ki: Kadına şiddet konusunda yaklaşım siyaset üstü olmalıdır. «Partiler üstü, siyaset üstü» kavramlarını kullanıyoruz. Sayın İyimaya bu konuda itiraz ettiği için aklıma geldi. Kendisi, partiler üstü değil, siyaset üstü ele alınması gereken bir konu olduğunu düşünüyor. Bu temelde bir araya gelip, ortak üretebileceksek çözümü neden bu kadar bir direnç var ve çözümsüzlükte ısrar var?

Sayın Bakanım, siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz ve bu Parlamentoda oturan ve bu kadar ilgisiz davranan siyasi iktidarın saygıdeğer milletvekilleri de biliyor, Türkiye'de kadın katliamı bugün sırtımızı dönebileceğimiz bir gerçeklik değildir, çok açıktır. Bizim sizden alabildiğimiz tek sonuç şudur: 2002-2009 yılları arasındaki artış yılda yüzde 1.400 oranındadır. 2002 yılında 66 kadın katledilmiştir, 2009 yılında bu rakam 953'e çıkmıştır; artış yüzde 1.400. Şimdi, daha önce bu kürsüden şunu ifade ettiniz: «Bizim dönemimizde kadına yönelik şiddet görünür oldu, bilinir oldu. O nedenle bu sayıdaki artış söz konusudur.» Böyle bir yorumu açıkçası ortaya koymuş olduğunuz samimiyete uygun görmüyorum. Niye? 1 kadın bile olsa bu bizim problemimiz, öldürülen 1 kadın bile olsa ki, doğrudur, kadına yönelik şiddeti görünür kılamıyoruz, bilinir kılamıyoruz. Bunun önünde toplumsal değer yargıları engeldir. Bunun içerisinde kadını eve hapseden politikalar engeldir. Bunu biliyoruz ama bunu kırmanın yöntemi de başta yasalarda düzenlemeler yapmaktır ki, kaldı ki, sadece yasalarda düzenleme yapmak yeterli değildir. Hepimiz biliyoruz ki burada 2005, 2006 yılında yapılan değişikliklerin toplumdaki yansımaları istediğimiz gibi olmamıştır. «Artık, ailenin reisi erkek değildir.» dediğimizde, bu, aile içerisinde karşılığını bulmamıştır. Niye? Çünkü ortada bir geleneksel aile modeli var ve bunun değişebilmesi için önce bu sürecin farkında olan, eşitlik politikalarını hayata geçirebilecek bir siyasi iktidar ve Parlamento iradesiyle mümkün olabilir. Görünür, bilinir kılmamız gerekiyor. «Neden erkek değildir?»i eğitimle, her türlü materyali kullanarak, her türlü enstrümanı araç olarak kullanarak ortaya koyabilmeliyiz ama bundan çok uzak bir politika içerisindeyiz.

Şimdi, biz yarın bu yasa'yı çıkartacağız. Gönül rahatlığıyla çıkmayacak bu yasa. Ama nasıl? Buradaki hiçbir kadın milletvekili de bu yasanın çıkmasında "hayır" demeyecektir çünkü var olan duruma göre daha bir iyileştirme öngörüyor ama açıkçası bu yasa'yı çıkarırken de vicdanımız rahat değildir. Yarın gerçekleşecek aile bireyi olmayan bir kadının katliamı karşısında «Biz masumuz.» diyebilecek miyiz? Bunu yapabilecek miyiz? Hayır. Bu, bile bile lades olmaktır, bile bile «Bu sonucu kabul ediyorum.» demektir, «Kadın katliamına göz yumuyorum.» demektir. Bunlar yaşanmış, toplum tarafından görülmüş, hatta biz engel olamadığımız için bazı araçlar, bazı enstrümanlar kullanarak yaygınlaştırılmış ama buna karşı şimdi bir önlem alma durumumuz söz konusuysen, Parlamente'ye yasa tasarısı gelmişken, biz bunu bilerek «hayır» diyeceğiz. Bu demektir ki: Biz yaşanan katliamlar karşısında sessiz kalmayı tercih ediyoruz. Esasında sorunun farkındayız, sorunun hangi toplumsal kaynaklarının olduğunun farkındayız, bunu değiştirebilmenin yöntemini biliyoruz. Zor olacaktır, bu bir gerçektir çünkü mevcut statüye karşı bir adım atıyoruz, zor olacağı kesindir. Tabii ki eleştirilecektir, birçok insan kalkıp birçok şey söyleyecektir ama bunu göze almamız lazım çünkü ortada, insan yaşamı söz konusudur çünkü ortada, karartılacak yaşamlar söz konusudur. Bizim tercihimiz, insan yaşamından, yaşama hakkından taraf olmalıdır, kim olursa olsun. Aksi hâlde, kadını katledip buna gerekçe bulan, kadını katledip «Hak etmişti.» diyenlerden farkımız kalmaz. Bugün, hepimiz biliyoruz ki kadın katliamlarında failer çoğu zaman toplum tarafından kahraman olarak gösteriliyor. Biz buna boyun mu eğeceğiz? Biz bunu kabul mü edeceğiz? Hayır.

Buradaki değişiklik önermelerine karşı biraz daha duyarlı olunmasını beklerdik ama hiçbir önerge kabul edilmedi. Bu önergemizde de bir hususun altını çiziyoruz. Yıllardır bunun mücadelesini verdik. Kadına yönelik şiddet vakalarında kadının beyanı esas alınmalıdır. Bu, soruşturma aşamasında, bu daha sonra, itirazın geliştiği, aleyhine tedbir uygulanan şahsın itirazının geliştiği aşamada da söz konusu olmalıdır. Kadının beyanı esas alınmalı hükmü esas olmalıdır. Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/75)

Sayın Bakanım, maddi ve manevi kayıpları tartışmasız olan; henüz savaş mı, çatışma mı, şiddet mi tartışmalarını bile tüketemediğimiz Türkiye gerçeğinin demokratik, barışçıl bir temelde çözümü noktasında ne yazık ki Parlamento rolünü oynamamaktadır. Aile ve sosyal politikarlardan sorumlu Bakan olarak, yaşanan büyük acılar düşünüldüğünde, en çok ailenin etkilendiği gerçeğiyle ortak bir barış dili ve yaklaşımının açığa çıkması için yürüttüğünüz bir çalışma var mıdır? Eğer yoksa bu konuda herhangi bir planlamanız mevcut mudur? Teşekkür ediyorum.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülen yasanın 2>nci maddesi üzerine vermiş olduğumuz değişiklik önergesi üzerine konuşmak üzere söz aldım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, önergemizde öncelikle toplumsal cinsiyet tanımı bir maddede atıfta bulunulmuş olmakla beraber ne yazık ki tanımlar içerisinde yer almıyor. Toplumsal cinsiyetin de tanımının yapılması gerektiğini düşünüyoruz 2>nci madde içerisinde.

Ve yine, şiddet mağduru kadınların dışında aynı zamanda «trans kadınlar, lezbiyen, gay ve eş cinseller» ibaresinin de eklenmesini istiyoruz. Biz ne kadar yok sayarsak sayalım toplumumuzun bir gerçekliğidir ve herkesin? Biz eğer cinsiyet eşitliği politikalarını hayata geçireceksek, ki biz burada ifade ediyoruz, kadın olarak ikinci cins olarak adlandırılıyor ama onlara üçüncü cins olarak bile bir değer verilmiyor, var sayılmıyorlar, hakları korunmuyor ve bu çerçevede de her gün şiddet mağduru oluyorlar. Bu konuda öncelikli olarak biz nefret suçlarıyla ilgili değişik yasa tasarıları, teklifleri hazırladık, değişiklik önermeleri ama bu nefret suçlarının da en büyük mağduru olanlar yine trans kadınlar, lezbiyenler, gay ve eş cinseller. Bu tanımın da mutlaka yasa içerisinde yer alması gerektiğine inanıyoruz.

Değerli milletvekilleri, «Toplumsal cinsiyet: Toplum tarafından kadın ve erkeğe yüklenen ve sosyal olarak kurgulanan cinsiyetçi roller, beklentiler, tutum ve davranışları» bendinin eklenmesi şeklinde ifade ettik. Şöyle ki: Ne yazık ki bizlerin cinsiyet eşitliği politikalarını hayata geçirme mücadelemiz yanında yine toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması noktasında da bir mücadele içerisinde görüyoruz kendimizi. Bizim mücadele etmemiz toplumumuzun bu konudaki, esasında, gerçeğini açığa çıkarır ki bu noktada da Par-

lamentonun bu konu üzerinde çıkarılan yasa gerekçe görülerek bir düzenleme yapması gerekiyor, bu tanımlara mutlaka yer verilmesi gerekiyor.

Bunun dışında değerli milletvekilleri, Türkiye’de en çabuk olabildiğiniz şey terörist ki bugün özellikle Barış ve Demokrasi Partisi üzerinde yürütülen bir şiddet söz konusu ki bunda en büyük mağduriyeti yine kadın siyasetçilerimiz ve seçilmişlerimiz yaşıyor. «KCK» adı altında yürütülen soruşturmalar vesilesiyle toplumda ötekileştirme mantığının en somut örneğiyle karşılaşıyor kadınlar. Bizler cinsiyet kotası noktasında yürütmüş olduğumuz mücadeleyi kendi siyasi partimiz içerisinde, yine temsiliyetini şahsımızda gördüğümüz tabanımız için yürütüyoruz. Ama şu bir gerçek, hem parti içerisinde hem de topluma karşı verilen bu mücadele karşısında zaten kadın yalnız iken bunun yasalarla da korunmadığı gerçeğiyle karşı karşıyayız. Ama buna rağmen bir de yargıyla bastırılma sürecini yaşıyoruz.

Şu an Diyarbakır’da görülmekte olan KCK ana davasında yargılanan kadın arkadaşlarımızın iddianamesinde şu ifade yer alıyor: “Sadece cinsiyet kotasını savunmadılar, bir de seçilebilecek yerlerde kadınlara yer vererek ve kadınları seçtirerek bunu başardılar.” Bu, hepimiz için bir ayıptır ve bunu savunmak eğer KCK’li olmaksızın, cinsiyet eşitliği politikaları noktasında mücadele etmek eğer KCK’li olarak sayılmaksa, evet, biz bu suçu işlemeye devam edeceğiz; cinsiyet kotasını savunacağız, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesi için politikaları ortaya koyacağız ki bu amaçla attığımız bazı adımlar ve yürüttüğümüz bazı çalışmalar var. Bunların en çok görünür olanı, eş başkanlık sistemimiz, yine parti içerisinde oluşturduğumuz cinsiyet kotası, tüzüğümüze aldığımız cinsiyet kotasıyla ilgili düzenleme ve yine iktidarda olduğumuz illerde yerel yönetimlerimizde oluşturduğumuz, işçiyle kurmuş olduğumuz hizmet akitlerinde kadını koruyan hükümlerle bunu görünür kılmaya çalışıyoruz.

Kadına şiddet uygulayan ve yine bu şiddetin meşru görülebilmesi koşullarını yaratmaya çalışan erkek arkadaşlarımız için bu sözleşmelerde ortaya konulan hükümlere uyma zorunluluğunu, eğer şiddet uygulanırsa öncelikle maaşının kesilmesi, daha sonrasında gerekirse kendisi işten çıkarılarak eşinin alınması noktasına varan düzenlemelere yer veriyoruz.

Ve yine şunu belirtmek istiyoruz: Bu verilen mücadele, toplumsal cinsiyet eşitliği noktasında verilen mücadeleye toplumun çok çabuk kabul edebileceği bir mücadele değil çünkü verilen roller ve statüler var ve bu statüleri değiştirme noktasında ne yazık ki azim ve kararlılık gerekiyor ve yine destek gerekiyor. Sadece kadının bu noktada yaşadığı toplumsal konumu doğru tahlil edebilmesi yeterli değil, aynı zamanda erkeğin de beş bin yıllık egemenlikten kaynaklı feodalizmiyle buluşması gerekiyor, bunu tanımlayabilmesi gerekiyor ki ortak mücadelenin sonucu olan eşitliğin sağlandığı bir toplumsal süreç de yaşanabilir olsun. Ben yine saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

SERMİN BALIK (AKP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 181 sıra sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı hakkında görüşlerimi bildirmek üzere şahsım adına söz almış bulunuyorum. Bu vesile ile Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Toplumumuzda ne yazık ki var olan fiziksel, cinsel, psikolojik ve sözlü şiddetin artık yaşanmaması ve önlenmesi, en temel insan hakkı olan yaşam hakkının korunması, siyaset üstü olarak düşündüğümüzde hepimizin ortak paydasıdır. Bu bakış açısıyla, topluma şekil veren, yeni nesiller yetiştiren kadınlarımızın, geleceğimizin umudu çocuklarımızın ve şiddetin her türüne maruz kalmış insanlarımızın korunması ortak hassasiyetimizdir.

Bugün görüştüğümüz bu kanun tasarısının amacı, şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirleri düzenlemektedir. Bu tasarıyla birlikte, şiddetin engellenmesi ve önlenmesi amacı ile mülki amirlere, hâkimlere ve kolluk amirlerine tedbir alabilme yetkisi verilerek hızlı bir şekilde sonuç alınabilmesinin yolu açılmaktadır. Tasarıdaki ana amaç şiddetin önlenmesidir, ancak aksi durumlarda da şiddete maruz kalan mağdurların korunması ve şiddet uygulayanlarla ilgili tedbir kararlarının süratle alınması ve etkin bir biçimde uygulanmasıdır. Tasarıyla, şiddet mağdurlarının şiddetten korunması ve sonrasında toplumsal hayatta var olabilme mücadelelerine yönelik tedbirler alınmaktadır. Bu tedbirler geçici maddi yardım, sağlık yardımlarından faydalandırılma-

sı, barınma ihtiyaçlarının karşılanması, meslek edindirilmesi, çocuklarının kreş ihtiyaçlarının giderilmesi, adli yardımda bulunması ve hatta, gerekirse, kimlik değiştirilmesi olarak sıralanabilir.

Bu tasarıdaki yeniliklerden biri de şiddet uygulayanlara yönelik düzenlenen önleyici tedbirlerdir. Bu tedbirler «süre kısıtlaması olmaksızın müşterek konuttan veya bulunduğu yerden uzaklaştırılması ve konutun korunan kişiye tahsis edilmesi, uzaklaştırılma emrinin çıkarılması, öfke kontrolüyle ilgili eğitim ve rehabilitasyon programlarına katılması, herhangi bir bağımlılığı olması hâlinde tedavi olması, meslek edindirme kurslarına katılması» olarak sıralanabilir. Elbette ki etkin uygulamayı sağlamak için de en önemli yenilik zorlama hapsidir. Bu tedbir, bir suç karşılığı uygulanan bir ceza yaptırımını değil, aksine, şiddet uygulayanı tedbirlere uymayı zorlamayı amaçlamaktadır. Önleyici ve caydırıcı bir uygulamadır. Mevcut uygulamada tedbir kararına aykırı davranılması hâlinde gelen suç, açılan ceza davalarının uzun sürmesi ve öngörülen hapis cezasının çoğu zaman verilememesinden, uygulanmamasından dolayı etkin olunamazken bu kanun tasarısıyla zorlama hapsinin uygulanması caydırıcı olacaktır. Şiddeti önlemek ve koruyucu tedbirleri etkin olarak uygulamak için destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, «yedi gün, yirmi dört saat» esasına dayalı, tercihen kadınların istihdam edileceği şiddet önleme ve izleme merkezleri bu tasarıyla hayata geçirilecektir. Bu merkezlerle birlikte, destek hizmetleri ve ilgili kurumlar arası koordinasyon sağlanarak çağrı merkezleri kurulacak, kayıt altına alınan vakaların izlenmesi sağlanacak ve bu şekilde kanunun daha etkin bir biçimde uygulanması sağlanacaktır.

Bugün bu tasarımı görüşmemiz vesilesiyle, fedakâr, cefakâr ve onurlu kadınlarımızın Dünya Kadınlar Günü'nü kutlarım.

Çıkacak bu kanun ile birlikte Gül Dünya, N. Ç. ve Ayşe Paşalı olaylarının yaşanmadığı, herkesin birbirinin yaşam hakkına saygı duyduğu bir dünya dileklerle, bu tasarıda emeği geçenlere teşekkür eder, hayırlara vesile olmasını diler, Meclisimizi saygılarımla selamlarım.

SERMİN BALIK (AKP 2/75)

.....

Az önce Türkan Hocam'ın da değindiği, Ankara'da ve on dört şehrimizde «Koz» ismini verdiğimiz sistemi hayata geçirdik. Şiddete uğrayan veya uğrama tehlikesi bulunan kadınların, tek adımda yardım ve korunma alabileceği yedi gün yirmi dört saat ve tek çatı ilkesiyle kadının ekonomik, hukuki ve sosyal olarak güçlendirilmesini amaçlayarak kurulan Kozalarda, birbiriyle koordinasyon içinde çalışan bakanlıklarımız, kadınlarımıza ve ihtiyacı olan herkese kolayca ve aynı anda ulaşarak, başına gelen olayı tekrar tekrar anlattırmadan, yaşadığı travmayı bir nebze azaltarak mahrumiyetlerini gidermeye çalışmaktadır.

Geçen yıl içinde kadına yönelik şiddet ile ilgili başarılarımızdan biri de İstanbul Sözleşmesi'dir. Kadına karşı şiddeti bütüncül olarak ele alan sözleşmeyi imzalayan, Parlamentomuzda kabul eden ilk ülke olarak mevzuatımızda değişiklikler yapıyor ve önlemleri hayata geçiriyoruz. Başta kadınlarımızı ve şiddete uğrayan bütün insanları şiddetten uzak tutarak, maddi ve manevi olarak kendi ayakları üzerinde durabilen bireyler hâline getirmek, onların hayatın içinde var olabilmelerini sağlayabilmek için birçok kurumumuzla koordineli olarak çalışmalar yapmakta ve her geçen gün bunları da çoğaltmaktayız.

TÜRKAN DAĞOĞLU (AKP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı hakkında şahsım adına söz almış bulunuyorum.

Öncelikle, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkan Vekili olmamın yanı sıra, bir kadın olarak Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı hazırlığında emeği, kararlılığı ve entelektüel birikimlerini cömertçe ortaya koyan tüm ilgili arkadaşlara, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Şahin'in şahsında tüm Bakanlığa tebrik ve teşekkürlerimi iletmemi isterim.

Bu anlamda, seçim beyannamemizde, kadının sorunlarını parti olarak çözme yönündeki kararlılığımızı da belirtmiş, kadına yönelik şiddetin önlenmesini öncelikli politikalarımız arasına almıştık. 4320 sayılı Ailenin Korunması Kanunu'ndaki boşluklardan ve değişen koşullardan da yararlanarak kadın cinayetlerinin ne boyutlara vardığına hepimiz şahit olduk. Erkekler, her ay onlarca kadını öldürme, onlarcasını yaralama ve tacizde bulunma hakkını kendilerinde bulabiliyorlardı. İşte, bu yeni kanun tasarısının yasalaşmasıyla

birlikte, kadının statüsünün güçlendirilmesine yönelik tüm tedbirler bir bütünsellik ve güncellik içinde gündelik hayatımıza girecek ve kadınlara zarar verme hakkını kendinde bulan da en ağır yaptırımlarla cezalandırılacaktır. Türkiye’de kadına yönelik şiddet ile ilgili tartışmalarda çok sık dillendirilen bir eleştiri, bu şiddetin yeni yasalar getirerek önlenmesinin mümkün olmadığı, pratiğe, uygulamaya dönük bir modele geçilmesi gerektiği fikridir. Bu anlamda, söz konusu yasa tasarısında, Batı’nın mevcut en iyi uygulamalarını derinlemesine incelemek suretiyle Avusturya modelinin örnek alınmasını oldukça önemsiyorum. Keza bu model, yasa ile uygulama arasındaki boşlukların, yasalarla paralel çalışan kurumlar getirerek söz konusu boşluğun önüne geçmeyi öngörüyor. Örneğin karakollarda kadın bürolarının açılması ve şiddet gören kadına temin edilen sabit ev içi cihaz, ikaz cihazlarının acil arama tuşuna basılmasıyla birlikte söz konusu büronun devreye girmesi oldukça yenilikçi ve etkin bir çözüm olacaktır.

Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi, kadına yönelik şiddeti, toplumsal cinsiyete dayalı ve bir kadına sırf kadın olduğu için yöneltilen ya da orantısız bir şekilde kadınları etkileyen bir şiddet olarak tanımlıyor. İktidar partisi olarak, şiddeti sadece fiziksel şiddetle sınırlandırmayıp kadının onurunu zedeleyen, haysiyetini kıran her türlü şiddet biçimini de önlemeyi son derece önemsiyoruz. Bu anlamda yeni yasa tasarısında şiddetin tanımını genişleterek şiddet tehdidi, hakaret gibi davranışları da şiddet kapsamına dâhil ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, kadına karşı şiddetle mücadele etmek ve elde ettiğimiz olumlu sonuçları kalıcı hâle getirmek için bir zihniyet devrimini gerçekleştirmeliyiz. Bu anlamda, yeni yasa tasarısıyla da kabul edilen, şiddet uygulayan kişiye zorunlu öfke kontrolüne dair rehabilitasyon programları uygulanması, Diyanet İşleri Başkanlığının cuma hutbelerini kadına yönelik şiddete ayırması bence önem taşıyor.

Dolayısıyla, erkeklerde zihniyet devrimini tetikleyecek ve şiddete yönelimi sorgulayacak bir zihinsel ortam yaratmalıyız. Ailenin korunmasına, kadına yönelik şiddette çocukların varlığını da unutmuyarak bu yeni yasa tasarısıyla birlikte korunan kişinin çalışması durumunda çalışma yaşamına katılımını desteklemek üzere varsa çocukları için iki aylık süreyle gerektiğinde ücreti karşılanmak üzere kreş imkânı sağlanabilecektir. Öte yandan, şiddet mağruru kadınların birer yaralı ruh olarak varlıklarını sürdürmesinin önüne geçmek için bu yasa tasarısıyla da birlikte psikolojik, mesleki, hukuki ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilebilecektir. Şunu unutmayalım ki: Türk kültüründe kadın her zaman son derece önemli bir yere sahip olmuştur. Bunun bilincinde olan bizler de gerek bu tür yasal tedbirleri alarak gerekse Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler gibi kuruluşlardan sağlanan hibe programlarından da yararlanıp kadının sosyoekonomik gücünü ön plana çıkartarak bu iradesini en başından beri sergilemektedir.

Şiddete uğrayan kadının sessizlik çemberini kırması için AK PARTİ olarak elimizden gelen özveriye gösteriyoruz ve göstereceğiz. Bunun için de kadının ekonomik anlamda güçlenerek kocasının karşısında daha dik bir duruş sergilemesi için birçok önemli girişimde bulunuyoruz. Uzun süredir yürütülen mikrokredi projelerinin özellikle kırsal alanda kadının aile içinde statüsünün güçlendirilmesi açısından başarısı aşikârdır. Bunun yanı sıra, şubat ayında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı arasında imzalanan protokolle İŞKUR’un toplum yararına yürüttüğü çalışma programlarında kadın sığınma evlerinde kalan şiddet mağduru kadınların iş edinmelerine öncelik verilecektir. Kadına yönelik şiddetin tam anlamıyla önlenmesi için yasal ve uygulamaya dönük düzenlemelerin yapılması elbette bir kazançtır ancak yeterli değildir. Bu anlamda ilgili tüm paydaşların bu süreçte ellerini taşın altına koymaları gerekir. Örneğin, barolar ve kadın sivil toplum kuruluşları kanun konusunda bilgilendirme toplantıları düzenlemelidir. Kırsal kesimdeki kadınlara erişimde görsel ve yazılı medya, yasa ile gelen haklar hakkında bilgilendirmelerde bulunmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bütün dünler bugünleri aydınlatan fenerlerdir. Kadına karşı şiddetin önlenmesinde, geçmişte yaşanan cinayetler, şiddet vakaları, intiharlardan ders çıkararak hataları tekrarlamamak adına hangi partiden, hangi ideolojiden, hangi cinsiyetten olursa olsun herkesi bu insanlık görevinde bir rol üstlenmeye davet ediyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SEBAHAT TUNCEL (2/75)

Aracılığınızla Sayın Bakana soruyorum.

Birincisi, bu Parlamentonun 2 tane kadın milletvekili şu an cezaevinde. Acaba Aile ve Sosyal Politikalar

Bakanlığı, bir grup kadınla birlikte -siyasi partilerden olabilir- bu kadın milletvekillerimizi ziyaret etmeyi düşünüyor mu?

İkincisi, bu kadar kadın meselesini konuşuyoruz. Kadınların siyasette katılımını artırmak için kotanın yasal güvenceye kavuşması konusunda herhangi bir çalışma yapılması düşünülüyor mu?

Üçüncüsü de: Biraz önce konuşmamda da bahsetmişim, Türkiye’de iş gücünün yaklaşık yüzde 10’unu oluşturan ev eksenli çalışan kadınların öncelikli olarak “işçi” olarak tanımlanmaları ve sosyal olarak sosyal güvenceye alınmaları konusundaki talepleri konusunda herhangi bir çalışmaları var mı ya da aslında bu statüde çalışan kadınların sayısı yani ne kadar kadın çalışıyor bu konuda, kayıt dışı istihdamı konusunda bir bilgi var mı? Çünkü bu konuda ciddi bir mağduriyet var. Ev hizmetlerinin İş Yasası kapsamında yeri yok. Bu konuda bir çalışma yapacak mısınız?

SEBAHAT TUNCEL (2/75)

Biraz önce, Sayın Bakana iki sorumun cevabını alamadım. Bir soruma ek yapıyorum. Cezaevindeki milletvekillerini ziyaret etmeyi düşünüyor musunuz diye, buna belediye başkanlarımızı da ekliyorum. Sayın Bakanımız belediye başkanlarımızı ve milletvekillerimizi ziyaret etmeyi düşünüyor mu? Bu konuda eğer bir heyet oluşturursa bu heyette biz de yer almak isteriz tabii.

İkincisi, bu kanun tasarısında, şiddeti önleme merkezleri var ancak kadınların birçoğu cinsel şiddete maruz kalıyorlar ve bunu ifade edecekleri mekanizmalar yok. Kadın örgütleri ısrarla bunu çok istediler. Cinsel şiddeti izleme ve önleme merkezleri kurmayı düşünüyor musunuz? Bu kanun kapsamında bu olmadı ama bu çok ciddi bir sorun.

Üçüncüsü yine, biz çok uğraştık ama kanunda yer almadı, bu eşcinsellere yönelik, LGBT bireylerine yönelik herhangi düzenleme yok ve bunlar en çok şiddete maruz kalanlar. Özellikle trans bireyler çok yoğun? Şiddete maruz kalıyorlar. Bu konuda herhangi bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; madde üzerinde verdiğimiz değişiklik üzerine Barış ve Demokrasi Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Doğrusu, bu yasa tasarısı tartışılırken bu kadar az milletvekillinin olması -hem aslında iktidardan hem muhalefetten- Türkiye’de kadın-erkek eşitliğine, kadın politikalarına ne kadar önem verdiğimizizin de göstergesi. Hâlâ bu konuda çok yol almamız gerektiğini bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Başka konularda milletvekilleri burada daha heyecanlı oluyor, oysa bu, bizim yaşamımızı etkileyen bir nokta.

Şimdi, genel olarak şöyle bir şey ifade edildi: “Bu kanun tasarısı da kadınlara hayırlı olsun.” deniliyor. Oysa erkekler de bundan etkilenecek yani bir bütün yaşamı değiştirecek bir nokta.

Şimdi, genel olarak burada ailenin korunması meselesine karşı olduğumuz yaklaşımı bazı eleştirilere neden oluyor neden aileyi korumak gerektiği üzerinden. Oysa, aileyi koruyalım, evet, ama hangi aileyi koruyacağız? Bu önemli bir nokta. Yani demokratik bir aileyi mi? Aile bireylerine şiddet uygulamayan bir aileyi mi? Gerçekten geleceğimizi ifade edecek bir aileyi mi, yoksa geleneksel aileyi mi?

Sayın milletvekilleri, unutmayın ki erkek egemen sistem, binlerce yıldır -beş bin yıllık bir geleneği var- bütün yaşamımızı, siyaseti, ekonomiyi, politikayı, kültürü, dilimizi buna göre şekillendirmiş durumda yani beş bin yıllık gelenekçi bir yaklaşım, aile modeli bugün 21’inci yüzyılda insanlığın sorunlarına çözüm olmamaktadır. Onun ürettiği geleneksel, öğretilen erkeklik ve kadınlık rolleri, aslında bugün karşı karşıya olduğumuz tablonun sorumlusudur. Bu değişmediği sürece, siz geleneksel aile yapısını korumaya çalıştığınız sürece, ne yazık ki şiddet devam edecektir. Şiddetin kaynağında tahakküm vardır, iktidar vardır, gasp vardır. Şimdi, mevcut durumda, aile kurumu içerisinde tam da bu vardır. Bu değiştirilecek ilişkiler iktidar ilişkisidir; eşitsizlik yok bu temel içerisinde.

Diyelim ki kadın ve erkeğin eşit olmadığı bir ailede çocuklar, yetiştirilen aile bireyleri de eşit olarak yetiştirilmiyor. O açıdan, bu aile kurumunu reddetmek, yeni demokratik, eşitlikçi, aile bireylerinin birbirine tahakküm uygulamadığı, birbirini ezmediği, ne yaş hiyerarşisi ne de kadın-erkek ilişkisini, eşitsizliğini koruyan bir noktada olmadığı bir aile modeli. Evet, bu aileyi koruyalım, destekleyelim ama buradaki korunmak istenen mesele bu değil.

Diğer bir nokta: Özellikle feminizm mücadelesi tam da bu noktanın görünür kılınması açısından önemli bir noktadır. Şimdiye kadar, erkek egemen sistem ve zihniyet, feminizmi hep «erkek düşmanlığı» olarak anlattı. Oysa feminizm, kadın kurtuluş ideolojisidir, kadın perspektifinden bakmaktır topluma. Erkeklerin de bu konuda, kadın bakış açısına göre yeniden sistemi yorumlaması gerekir, aksi takdirde bir değişimden bahsetmek mümkün değildir. O açıdan, aile kurumunu yeniden ele alacağız. Diyelim ki demokratik ailenin gelişimi konusunda birlikte mücadele edeceğiz. Ama geleneksel olarak bize öğretilen kadınlık ve erkeklik rollerini reddederek, kadın ve erkeklik rollerini yeniden tanımlayarak, yeni bir dil oluşturarak, beş bin yıldır bize öğretilen dili, kültürü, kimliği, zihniyeti değiştirerek ancak yeni bir toplum yaratabiliriz; o zaman bu kanunun bir anlamı olacak.

Şimdi kanun çıkıyor; yakında göreceğiz, pratikte hiçbir sonucu olmayacak çünkü bunu uygulayanlar hâlâ erkek zihniyetine göre devam edecek. Hatta birçok kadın bu zihniyeti devam ettiren konumda ne yazık ki. O açıdan, sayın milletvekilleri, sadece kanun çıkarmak yetmez. «Farkındalık» denildi, evet, farkındalık yaratalım, farkındalık yaratarak toplumsal değişimi, dönüşümü sağlayalım; toplumdaki bireylerin değişimini, dönüşümünü sağlayalım ki bu çıkarttığımız kanunlar, yasalar bir anlam bulsun. O açıdan, işte Adana'dan örnek verildi, kadın 8 defa başvuruyor ama 8 defa da evine gönderiliyor işte aile bireyini korumak adına. Çoğu zaman işte namus adına, çoğu zaman dedikodu çıkmasını diye, çoğu zaman «Aman, nasıl benim kızım böyle olur?» yaklaşımıyla kaç tane kadın öldürülüyor, farkında mısınız? Yani bugün bu zihniyet değil midir namus adına, töre adına, sevgili adına kadınları öldüren ve hepsine de bir gerekçe bulan, kadını suçlayan üstelik? Erkeği hiçbir zaman suçlamıyor. Namus meselesi gelince ilk kadın akla geliyor, hiçbir zaman erkek gelmiyor. Dolayısıyla, bu yaklaşım değişmediği sürece, biz istediğimiz kadar yasal değişiklik yapalım hiçbir anlamı yok.

O açıdan, iktidar milletvekilleri başta olmak üzere bu Parlamentoda bulunan herkese, özellikle erkeklere, toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanmadan yeni bir değişim olmaz, şiddet de ne yazık ki ortadan kalkmaz diyorum, hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

SEBAHAT TUNCEL (2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı geneli üzerine Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Benden önce Sayın Milletvekilinin ifade ettiği gibi, aslında buradaki tabloya baktığımızda, izleyicilere ya da buradaki katılıma, özellikle iktidar partisinin hem kadın milletvekillerinin hem erkek milletvekillerinin bu yasaya ilgisine baktığımızda neden bu yasanın isminin değiştiğine de anlam vermek mümkün çünkü bu Genel Kurulda aslında genel olarak kadın sorunlarının, kadın politikasının konuşulmasına dair bir yaklaşım yok, daha çok gündelikçi, toplumsal baskı genelinde işte yapılan değişiklikleri «Alelacele yapalım.» yaklaşımı var. Ben de bunu eleştirerek başlamak istiyorum çünkü bu sadece kadınları ilgilendiren mesele değil, aslında bir bütün toplumun hepsini ilgilendiren bir mesele ve de Türkiye Büyük Millet Meclisini ilgilendiren bir mesele çünkü buradan başlamak lazım toplumsal cinsiyet eşitliğine, eşitlik politikalarına. Buradan başlamayınca tabana kadar da farklı yansımaları oluyor.

Sayın milletvekilleri, yasa tasarısı hakkındaki görüşlerimizi belirtmeden önce, yarın 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, birçok çevre de «Dünya Emekçi Kadınlar Günü» olarak ifade ediyor. Ben bu vesileyle bir kez daha 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü tüm kadınlara kutlu olsun diyorum ve 8 Mart dolayısıyla alanlarda olan, eşitlik, demokrasi ve özgürlük talebini haykıran kadınlara da buradan sevgilerimizi ve selamlarımızı iletiyoruz.

Diğer bir konu, biliyorsunuz, «KCK» adı altında yürütülen siyasi soykırım davalarında en çok kadınlar, politika yapan, siyaset yapan kadınlar zarar gördü. 500'e yakın kadın şu an tutuklu. Bu Parlamentonun 2 kadın üyesi şu an tutuklu ve açlık grevindeler. Bu, Parlamentonun gündemi değil tabii, hiçbir zaman burada, Barış ve Demokrasi Partisi Grubu dışında arkadaşlarımız buna değinme gereği bile duymadılar. Cezaevinde bulunan 2 arkadaşımız, Profesör Büşra Ersanlı ve Ayşe Berktaş, kimlik ismi Ayşe Hacimirzaoğlu, bu arkadaşlarımız, bu yıl PEN Duygu Asena Ödülü'nü kazandılar. Ben, bu arkadaşlarımız şahsında, tüm cezaevinde bulunan kadınların, hem politik nedenlerle hem adli nedenlerle cezaevlerinde bulunan tüm kadınların 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, aslında bu kanun tasarısı gündeme geldiğinde, benden önce Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Milletvekili de ifade etti, görüşülen komisyon meselesi de bizim açımızdan eleştiri konusudur. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu bunu tali komisyon olarak değerlendirdi, asıl komisyon Adalet Komisyonu oldu. Biz, Komisyonunda da buna itiraz ettik, asıl olması, asıl konuşulması gereken komisyonun Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olması gerektiğini söyledik. Hatırlarsanız, aslında Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulduğunda da burada ciddi anlamda sorunlar yaşadık. O zaman, kadın-erkek eşitlik komisyonu olarak kadınlar çalıştı, bunu bin bir emekle getirdik ve buradan bütün partilerin ortaklaşmasıyla, üstelik o zaman komisyonunda da kadın-erkek eşitlik komisyonu olarak çıkmıştı ama buraya geldi, fırsat eşitliğine dönüştü burası, yine AKP'nin oylarıyla. Burada da benzer bir yaklaşımı gördük aslında çünkü AKP karar vermişti nerede görüşüleceğine dair. Sayın Bakan da buna hukuki bir gerekçe yaratmaya çalıştı. Biz buradan bir kez daha gördük ki Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu hikâye. Kadınlar adına dair bir konuyu bile konuşamıyoruz, tartışamıyoruz. En çok kadın üyenin olduğu komisyon, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu sayın milletvekilleri ama kadınlara dair şeyi Adalet Komisyonunda biz görüştük. Adalet Komisyonundaki kadın üye sayısına baktığınızda aynı derecede değil. Bu, ciddi bir sorun.

İkincisi, ikinci eleştiri konumuz bu kanun tasarısına ilişkin, kadın örgütleriyle o kadar çok çalışma yürütüldü, Sayın Bakanımız bu konuda altı ay öncesinde bazı çalışmalar yürüttü. Parlamentoda bulunan milletvekilleriyle kahvaltılar yaptı. Bu kahvaltının faturası kamuoyuna da yansıdı. O, kadın örgütleriyle yapılan kahvaltının faturası mıydı, bilmiyorum. Yine, kadın örgütleriyle görüştü. 237 kadın örgütü diyelim ki o kadar çalışma yürüttü ve kadın örgütleri bu konuda, gerçekten, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda, yine, şiddete dair önleyici tedbirler alınması konusunda çok önemli çalışmalar yürüttü.

Bu altı ayın sonunda gördük ki en azından, kadın örgütlerinin 12, 13 ve 15 Şubat 2012 tarihinde ve 31 Ocak tarihine kadar Bakanlığın önerisi, taslağı üzerinde yaptığı çalışmalar ve Başbakanlığa sunulan tasarı bile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna geldiğinde tamamen değişmişti. Bu ciddi bir durum. Yani hem Bakanlık kadın örgütlerinin bu konudaki çalışmasını kabul etmedi, «Tamam, biz sizin çalışmanızı kabul etmiyoruz ama bizim çalışmamız üzerinde çalışabilirsiniz.» denildi hem bu çalışma da sonra kuşa çevrildi. Sonra da kadın örgütlerine bari? Yani kadın örgütleri bu tasarımı bile eksik ve yetersiz görmüşken, «Komisyonda düzeltebiliriz, bunun mücadelesini verebiliriz.» diye bu konuda Komisyonda görüşülürken bile «Bari Başbakanlığa giden olsun.» denildi. Şimdi, orada da kısmen bu düzenlemeler yapıldı ancak hâlâ ismi değişmedi.

Bu yasa tasarısı «Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunması Yasa Tasarısı» iken Komisyona gelirken Başbakanlıktan? Ki muhtemelen Sayın Başbakan buna müdahale etmiştir -Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda da böyle olmuştu- ya da erkek yöneticiler müdahale etmiştir buna. Çünkü kadınlar olarak, Sayın Bakanın da ben kadın-erkek fırsat eşitliğine inandığını düşünüyorum. Çünkü uzun süre kadın politikaları yürütmüş, kadın kolları başkanlığını yapmış, kadın politikalarını bildiğim için, onun bu referansına da güveniyorum; muhtemelen erkek arkadaşlarının düşüncesini değiştiremediği için «aile» kavramı oldu. «Aile ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi» bu da temel eleştiri konusu.

Sayın milletvekilleri, arkadaşlarımız şunu diyebilir: «Yani isimde bu kadar ne var, önemli olan içerik.» Aslında öyle değil, önemli olan isim.

4320 sayılı Kanun'da da aslında kadın örgütleri ailenin korunması meselesine bu kadar itiraz ettiler. Dediler ki: «Mesele ailenin korunması değil çünkü aileyi korudukça siz aile içerisindeki şiddeti görünmez kılıyorsunuz.» Bu ciddi bir problem. Bugün aslında Bakanlık da bir şekilde bunu kabul etmiş durumda. Biz, bu konudaki eleştirilerimizi de Sayın Bakana iletmek istiyoruz.

Sayın Bakan, bu, 237 kadın örgütünün emeği değil; bu, AKP İktidarının düzenlemiş olduğu bir kanun tasarısı. Biz kadınlar, günde 5 kadının öldürüldüğü bir Türkiye'de bir an önce kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve bu konuda koruyucu tedbirler alınması gerektiğini tabii ki savunuyoruz. O açıdan, bu yasaya ilişkin, mümkün olduğunca, gün boyunca konuşulduğunda yasanın daha etkin olması konusunda yine önerilerimizi sunacağız. Umuyorum, AKP İktidarı ve Sayın Bakan bu konudaki görüşlerimizi en azından dikkate alır diye düşünüyorum.

Diğer bir nokta, aslında AKP İktidarının sürekli yaptığı bir şey. Bu kanun tasarısında öncesinden bunu

reddediyor yani ölümü gösterip sıtmaya razı etmek gibi bir durum. Şimdi bize yapılan şey de bu. Bu ciddi bir sorun.

Sayın milletvekilleri, bu yasanın en temel problemi, toplumsal cinsiyet eşitliğini esas almaması, kadın-erkek eşitliğini esas almaması. Kadın örgütlerinin itirazlarıyla bu kelimeler yasaya girdi kısmi olarak ancak bu, bu zihniyetin değiştiğini göstermiyor. Kadın-erkek eşitliğine inanmayan, kadın-erkek eşitliği perspektifinden bir siyaset yürütmeyen ve buradan bakmayan hiçbir yasanın toplumsal olarak karşılığı yok. Genelgeler çıkartmak, yasalar yapmak, bu konudaki ne yazık ki sorunlarımızı çözmiyor. Biz, bugüne kadar bunu çok gördük. En çok AKP iktidarı döneminde genelgeler çıktı, kadına yönelik şiddet konusunda çalışmalar yürütüldü ama görüyoruz ki AKP döneminde kadına yönelik şiddet de yüzde 1.400 arttı, günde 5 kadın öldürülür hâle geldi. Öyle Sayın Bakanın ifade ettiği gibi «Eskiden de kadın ölümleri vardı, şimdi görünür oldu.» meselesi büyük bir aldatmacadır.

Evet, eskiden de kadına yönelik şiddet vardı ama sizin döneminizde arttı çünkü sizin döneminizde kadın-erkek eşitliğine dair ortaya çıkan durum kendi elinizle ortadan kaldırıldı. Bu ciddi bir sorun diye düşünüyoruz ve bundan bir an önce vazgeçilmesi gerekiyor. Mesele çünkü sadece bu yasa değil, bundan sonra da birçok çalışmalar yürütülecek. Eğer böyle olmadığı takdirde önümüzdeki dönem kadınlar hâlâ şiddete maruz kalacaklar, her gün kadınlar öldürülecek, her gün aslında biz kadına yönelik şiddeti konuşuyor durumda olacağız. Biz bunları istemiyoruz kadınlar olarak. O yüzden de kadına yönelik şiddet meselesini de siyasi partiler üstü, kadın politikalarını siyaset üstü ele alıyoruz. Kadına yönelik yapılacak her türlü düzenlemeyi Barış ve Demokrasi Partisi olarak destekleyeceğimizi ifade ettik.

Sayın milletvekilleri, kadın örgütlerinin bu yasa tasarısına ilişkin birkaç önemli tespiti var, eksik olarak, hâlâ eski yasa tasarısı sanki görüşülüyormuş gibi denilse de bunları birkaç başlıkta sizlere sunmak istiyorum. Kadın örgütlerinin yasaya ilişkin başlıca talepleri şudur: Ayrımcılık yasağı, fiilî eşitsizlikler gibi şiddetin arkasındaki dinamiklere dair düzenlemelere yer verilmesi, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ifadesinin yasaya eklenmesi, mağdur yakınlarının ve şiddete tanıklık edenlerin de koruma kapsamına alınması, kadın örgütlerinin şiddet ile ilgili her türlü davada müdahilliklerinin kabul edilmesi, sığınaklar ve cinsel şiddet kriz merkezlerine ilişkin düzenlemeler yer alması, tedbir kararlarının gerektiğinde süresiz verilmesi, çocukların velayet hakkının koruma sürecinde kadının talebiyle şiddet mağduru tarafından kullanılacağı, çocukların şiddet uygulayan ile kişisel ilişkisinin bu süre boyunca kaldırılacağı veya denetime tabi tutulacağı düzenlemelere yer verilmesi, şiddet uygulayanların yanı sıra şiddeti azmettirenlere ve yardım edenlere karşı da tedbir alınması ve bu kişilerin de tedbir kararına aykırılıktan ötürü cezalandırılması, hâkim ve savcılar dahil olmak üzere bu vakalarda görev alacak herkese yönelik kadının insan hakları, toplumsal cinsiyet, kadın-erkek eşitliği konularını içeren eğitimler verilmesi. Bu yasada kısmen eğitim düzenlemesi var ancak bu eğitimi kim yapacak, hangi kadroyla yapılacak, nerede başlayacağı meseleleri çok muğlak çünkü hâkim ve savcılar çoğu zaman kadınları aslında geleneksel toplumsal cinsiyet algısına göre, erkek algısına göre yargılamakta, bu ciddi bir sorun.

Yine, şiddetle ilgili yasal başvuru süreçlerinde taraflar arasında ara buluculuk ve uzlaşma girişiminde bulunamayacağının düzenlenmesi. Bu ara buluculuk meselesi ciddi bir durum, yasada yok ancak genel olarak zihniyette kadınlar şiddete uğradığında genel de evine gönderiliyor «Gidin bu işi çözün.» ya da ara bulucular bulunuyor. En son mesela Adana'da yaşanan olay. Genç kadın 8 defa savcılığa suç duyurusunda bulunmuş ama sonra ölümden kurtulamadı çünkü savcılık gereğini yerine getirmedi. Birçok vakada benzer durumla karşılaşıyoruz. Yani başvuru var, bunun dışında gereğini yapmıyor çünkü oradaki kolluk kuvvetleri, idare amiri, hâkim, savcı aslında erkek egemen zihniyete göre yaklaşıyor, erkekçe düşünüyor, dolayısıyla ona göre karar veriyor bütün duygusu, hissiyatı buna göre olduğu için. Bunun önlenmesi gerekiyor, bu konuda mutlaka eğitim verilmesi şart.

Yine, yasanın uygulanmasını etkili şekilde izleyecek ve denetleyecek «şiddet önleme ve izleme merkezleri»nin kurulması ve kadın örgütleriyle eş güdümlü çalışması? Bu merkezler kuruluyor aslında bu kanun teklifinde ama kadın örgütleriyle eş güdümlü çalışması önemli. Çünkü kadınların olmadığı yerlerde ne yazık ki kadınlar lehine kararlar alınmıyor sayın milletvekilleri. Madem burada bir yasa düzenliyoruz kadınların yaşamını etkileyecek, dolayısıyla aslında toplumun yaşamını etkileyecek, onun için daha sağlıklı şeyler yapmak gerekirdi.

Biz, bu yasa tasarısı konuşulurken Sayın Bakana söyledik, «Tamam, 8 Marta ulaştırmak, kadınlara bu konuda müjde vermek önemli bir şey, biz de bunu isteriz. Ancak bu yasayı iyi çalışalım, birlikte çalışalım ve gerçekten bir daha düzenlenmemek üzere bir yaklaşım sergileyelim.» Sanırım Meclis Başkanımız söylemişti; artık her gün yasa şeyine döndü burası, sürekli yasalar çıkartıyoruz çünkü çıkarttığımız yasalar yeterli olmuyor, sonra onu düzenlemek için yasalar çıkartıyoruz, fiiliyatta bu eşitliği sağlayamıyoruz.

Yine, sayın milletvekilleri, tabii -biraz önce de söyledik- mesele yasalar değil, mesele bu yasaları uygulayan kişiler. Eğer uygulayan kişiler gerçekten eşitlik politikalarına inanmıyorsa, bu ülkede kadın ve erkeğin eşit olduğuna inanmıyorsa yapacağı uygulamalar da buna göre geliyor. Dolayısıyla, bu ülkenin yapması gereken temel şeylerden birisi kadın ve erkek eşitliğini sağlamak. Bu Parlamento, Avrupa Sözleşmesi'ni, kadına yönelik sözleşmeyi, Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'ni ilk imzalayan ülke olmakla övünüyor. O sözleşme çok önemli; evet, kadın erkek eşitliğini içeren bir nokta. Özellikle «özel alan» diye tabir edilen, aile içi şiddete yönelik önlemlerin alınması konusunda önemli kararları var. Biz, bu Parlamentonun bunu uygulamasını bekliyoruz. Sadece imzaladık, burada kalsın değil. Bunun için de burada zihniyet değişimi önemli.

Yine, sayın milletvekilleri, tabii ki kadınların sorunları sadece işte bu yasalarla düzenlenecek sorun değil, sadece şiddet sorunu değil, kadınlar birçok alanda aslında ciddi sorunlarla karşı karşıya kalıyor. Özellikle kadın istihdamı sorunu Türkiye'nin en büyük sorunlarından birisidir. Türkiye, 2011 Temmuz ayı istatistiklerine göre, yüzde 30 kadın istihdamı oranıyla Avrupa Birliği ülkelerindeki yüzde 62'nin çok gerisinde yer almakta. Yine, kadınların işgücüne katılım oranı yüzde 30'larda seyretmektedir. İşsizlik oranı tüm Türkiye için yüzde 11'lere çıkmış durumdayken kadınlar için bu oran yüzde 13'lerde.

Kadınların iş gücüne katılım oranlarına baktığımızda ise tablonun 2002 yılından beri hiç değişmediğini görmekteyiz. Yani, o kadar yasal düzenlemeler yapıyoruz, sözde kadınlar lehine etkinlikler yapıyoruz ama 2002'den beri, yani sizin iktidarınızdan beri hiç değişmiyor bu tablo ve kadınlar giderek yoksullaşiyor. Aslında, bu yoksulluk aynı zamanda kadına şiddet olarak dönüyor. Bu, şiddet politikalarının ortadan kaldırılması meselesi açısından da önemli.

OECD Kadın Raporu'na göre yüzde 20'lerin altına düşmektedir Türkiye'deki kadınların istihdam oranı, oysa bu oran Avrupa Birliği ülkelerinde yüzde 45 civarındadır. Biz her yasayı Avrupa'ya göre çıkarıyoruz ya, niye istihdamı Avrupa'ya göre düzenlemiyoruz o zaman? Yani Avrupa Birliği sürecinde, bütün yasalarımıza oradan atıfta bulunuyoruz. Bu çok ciddi bir sorun, bunların geliştirilmesi bizim temel sorunlarımızdan birisi.

Yine, diyelim ki ev eksenli çalışan kadınların durumu çok daha vahim. Hani, genel tablo vermek istemiyorum ama bu kadınlar işçi bile sayılmıyor, sömürüleri var. Diyelim ki bir evde çalıştığı için pencereden düşüp hayat mücadelesi verenler var ve ne sigortası karşılanıyor, çünkü bunlar kayıt dışı çalışıyor ve bu kadınların? En azından ILO'nun 189'uncu maddesinin imzalanması konusunda kadın bakanlığımızın, daha doğrusu, kadın bakanlığı değil, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının daha etkin görev alması gerekir diye düşünüyorum çünkü mesele sadece istihdamdaki kadınlar değil, yaşamın alanındaki tüm kadınlarda bu şeyden bahsetmek önemli diye düşünüyorum.

Sayın milletvekilleri, tabii ki, yani bu Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı neler yapabilir meselesinde, aslında bunları yapabilir. Aileyi ve sosyal politikaları yanına getirdiğinizde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının ortaya çıkartacağı yasa tasarısı da Ailenin Korunması Yasa Tasarısı olur doğal olarak. Oysa aileyi korumanın temel şeylerinden birisi aile bireylerinin daha etkin birey olabilme koşullarını sağlayabilmektir. Şimdi, siz «Aileyi koruyalım.» derken aslında aile içerisindeki sorunları hep örtüyorsunuz çünkü aile içerisindeki hiçbir şey yansıtmıyor. Bu yaklaşımla yapılacak yasal düzenlemelerde ne yazık ki önce aile korunacak, sonra birey korunacak.

Yine, bu «aile» kavramı nasıl olacak? Sadece evli olanlarla mı ifade edeceksiniz? Bu, aile bireyleri içerisindeki durum nedir? Evli olmayan ve birlikte olanlar, diyelim ki imam nikâhlı olanlar -Türkiye'de böyle bir gerçeklik de var- yine diyelim ki bu ülkede eş cinseller gerçeği var, bütün bunları nasıl olacak da bu «aile» kavramı içerisine koyacaksınız, çok merak ediyoruz. Dolayısıyla, bu yasa tasarısı, Türkiye'nin ihtiyacını, kadınların ihtiyacını karşılayan bir yasa tasarısı değildir. Bölümlerde de bu konudaki önerilerimizi, değişiklik önerilerimizi ifade edeceğiz maddelere ilişkin. Bu ciddi bir sorun.

Son olarak, sayın milletvekilleri, tabii, bu Parlamentonun 550 milletvekilinden sadece 78'i kadın. Şu an kadın konusuyla ilgilenen 6 tane kadın var, toplam 10 tane kadın yok, erkekler zaten yok; demek ki ciddi bir sorun.

Dolayısıyla, bu ciddi bir problem. Yani şu an yüzde 14,2'yle övünüyoruz Parlametodaki temsil konusunda. Özellikle, bu konuda, AKP İktidarı döneminde politika yapan kadınların ne büyük bir baskıya uğradığını en çok biz biliyoruz. Şu an 500'den fazla kadın arkadaşımız, siyaset yapan, politika yapan kadın arkadaşımız tutuklu ve bu kadınlar siyaset yaptıkları için tutuklu, Türkiye gündeminde de kadın politikası yaptıkları için tutuklu çünkü AKP İktidarının Barış ve Demokrasi Partisini tek yenemediği konu kadın konusu. Yüzde 40 cinsiyet kotası uyguluyoruz, eş başkanlık uyguluyoruz. Bu ülkede 26 kadın belediyesi var, bunun 14 tanesi BDP ama şimdi 3 tane kadın belediye başkanımız tutuklu. Parlametoda diyelim ki yüzde 30 üzerinde temsil bizim temsilimiz. Avrupa'da sorduklarında bir tek diyorlar ki: «Barış ve Demokrasi Partisine biz kadın konusunda bir şey diyemiyoruz.» Peki, ne yapacağız o zaman? BDP'li kadınları tutuklayacağız; kadın da olsa, çocuk da olsa gereğini yapacağız. Kadınlara siyasetin önünde nasıl engel olacağız yaklaşımından öte bir şey değildir. Eğer böyle olmasaydı?

Dün Sayın Bakan, Roboski'ye gitti. Bu ülkenin temel sorunu Kürt sorunu. Oradan, oradaki annelerle ağlarken barış mesajları verdiler. Bu ülkenin temel sorunu bu; bu kadınlar barış meselesiyle ilgilendikleri için tam da gözaltına alındılar, tutuklandılar, bu insanlar «Kürt sorunu çözülsün.» dedikleri için? Madem öyle, o kadınların acılarını anlıyorsunuz, o kadınların gözyaşını anlıyorsunuz, o zaman gelin önce politika yapan kadınları özgürlüğüne kavuşturun, en azından 8 Martta onlara açık görüş izni verin. Şimdi, böyle yapmayacaksınız, onun üzerinden gidip politika yapacaksınız, barış meselesine geldiğinizde kılınızı kıpırdatmayacaksınız, sonra diyeceksiniz ki: «Biz kadınlar üzerinde politika yapıyoruz, kadınların gelişmesini istiyoruz.» AKP'nin tek derdi, biz bu konuda nasıl reklam yapabiliriz, şunu yaptık, bunu yaptık, dolayısıyla bazı gelişmeler sergiledik diye?

Bu konuda ben bir kez daha özellikle kadınların siyasete katılımı önündeki engellerin kaldırılmasını, TMK'nın bir an önce kaldırılmasını da kadınlar lehine talep ediyorum ve sözlerimi bitirirken bir kez daha tüm kadınların 8 Mart Günü'nü kutluyorum.

RUHSAR DEMİREL (MHP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malum, 8 Marta yasaı yetiştirmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla bazı hatalar, bazı yol kazaları da var. Ben, daha önce parti grubumuz adına yirmi dakikalık bir konuşma yaptım. O konuşmam sırasında bir konuyu altını çizerek de ifade ettim. Komisyon görüşmeleri sırasında eğitim konusundaki talebimizin Bakanlık tarafından değerlendirildiğini ve metne bu konuda bir ibare konulduğunu ancak Millî Eğitim Bakanlığının unutulduğunu söylemiştim. Dolayısıyla benzer şey ihbar konusunda da var. «İhbar» diye bir madde konulmuş ama metin içinde hiçbir şekilde ihbar konusu ele alınmamış.

Bakın, size metinden bir cümle okuyorum: «İlgilinin talebi üzerine tedbir kararının verilmesi.» Efendim, eğer «İhbar» maddesini koyduysak «ilgilinin talebi» ya da «ihbar üzerine» diye bunu detaylandırmamız lazım.

Sayın Bakan, aceleye getirmek her zaman fayda sağlamıyor. Hatırlarsınız, geçtiğimiz günlerde de aceleye getirilmiş bir organ nakli faciası yaşadık. Ben eminim ki yarın 8 Mart itibarıyla bütün gazeteler bu yasanın eksiklerini, bu yasanın yanlışlıklarını tartışacak. İsterdik ki hepimiz, daha sağlam, daha ayakları yere basan, ihtiyaca cevap veren, hiç değilse bir grup kadının hayatını koruyan, bir grup çocuğun daha sağlıklı bir aile ortamında yaşamasına sebep olabilecek bir yasa tasarımız olsun ancak maalesef bunu bu metinde göremiyoruz. Ama ben bir şey ifade etmek istiyorum: Sıklıkla aile ve kadın konuşulurken ülkemizde bebek ve anne ölümlerinin azaldığına atf yapılır. Türkiye'deki anne ve bebek ölümlerinin azaltılması hiçbir bakanın, hiçbir kabinenin «Ben», «Biz» diye ifade edebileceği bir durum değildir ve kimsenin de haddi değildir.

Türkiye, 1961'de çıkan 224 sayılı Yasa'yla beraber 1978 yılında Almaata'da dünyaya örnek gösterilmiştir bu konuda ve dünya döndüğü sürece, gelişmeler yürüdüğü sürece nasıl ki insan ömrümüz artmışsa bebek ölümlerimiz ve anne ölümlerimiz de azalmaktadır ancak aile hekimliğine yüzde yüz geçildiği gün-

den bu yana «Ne kadar bebek kaydedilmemiştir, ne kadar gebe tespit edilmemiştir?» diye bakarsak ben size bazı örneklerle anlatayım. Tespit etmediğiniz gebe sizin değilse ölmüş anneyi de kayda alamazsınız. On bir, on iki yaşlarında gebe kızlar bulundu biliyorsunuz ülkemizde, biri de Sayın Bakanın memleketi Antep'teydi ve Sayın Bakan hemen refleks gösterdi «Bunların kemik yaşı on yedi.» diye. Sayın Bakan, eğer bu kızların gebelikleri gebelik kaydına geçmiyorsa, Sağlık Bakanlığı bunları doğru takip etmiyorsa sizin onların yanlış bilgilendirmesiyle şu kürsüde «Bebek ölümlerini, anne ölümlerini düşürdük.» ifadesini kullanmanızdan ben hicap duyarım çünkü bazı gerçekler istatistiklerde görüldüğü gibi değildir eğer bir gebeyi kaydetmiyorsanız o gebe sizin için zaten ölemez, bir bebeği doğduğunda kaydetmiyorsanız o bebek sizin için zaten hiç var olmamıştır ama siz diyorsunuz ki: «Can hakkı, yaşam hakkı, bunlar bizim için önemlidir.» Can hakkı ve yaşam hakkı sizin için önemliyse bu küçük yaşta hamile bulunmuş genç kızların yaşam hakları, hayata daha sağlıklı başlama hakları ve o an itibarıyla doğuracakları çocukların daha refah bir aile ortamında yaşama hakları önemli değil miydi ki bu kızlar için «On yedi yaş kemik yaşı» dediniz? Siz bu kızlar için eğer «On yedi yaşında kemik yaşları var bunların.» diyorsanız bir başkası da cinayet işleyen bir delikanlı için «Bunun kemik yaşına bakalım.» demez mi? Münevver Karabulutlar böyle ölmedi mi? Yalnızca Ayşe Hanım'ı, merhumeyi hatırlamak burada yetmiyor. Bu şekildeki cinayetler de var. Bu ülkede bir kez insanların kemik yaşına bakmaya kalkarsanız birileri insanların zekâ yaşına, akıl yaşına bakar. Dolayısıyla siz kadınla ilgili konuları da içeren Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı olarak kadının adının geçtiği her yerde refleks olarak telefona sarılıyorsunuz, takdir ediyoruz ama sizin telefona sarılmanızı beklemekle geçmesin bu kadınların, çocukların hayatı. Ne Pozantı'dakilerin ne Osmaniye'de okul servisinde öldürülen kızlarımızın ne diğer kadınlarımızın. Mesela hep ısrarla söylüyorsunuz «Kamu personelini eğittik, emniyet mensuplarını eğittik, yargı mensuplarını eğittik.» Peki İzmir'de karakolda dövülen kadına ne oldu da böyle bir şey oldu? Ne oldu da onu döven insanlara ceza verilmedi. «Bazılarını eğittik, bazılarını eğitmedik.» dersiniz eğer bunu hepimiz kabul ederiz ama «Biz yıllardır bu insanları eğitiyoruz.» diyorsunuz. O zaman, eğitim programınızda ne vardır? Biz hiçbir şey göremedik burada, eğitim programınıza dair hiçbir ibare yok.

TRT'nin yayın yapacağını söylüyorsunuz. TRT'nin şu anda bir sürü kanalı var. TRT'nin hangi kanalıyla ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Diyebilirsiniz ki «Kazuistik bir yasa çıkarmayalım.» dedik. Eğer öyleyse bu yasada o kadar detaycı ifadeler var ki onlardan yola çıkarak diyebilirim ki ben de öyleyse, «sözlü» diye şiddete tanım getirirken sözlü şiddet de yasada yer alıyorsa yazılısı da bulunsun, yazılısı bulunuyorsa görseli bulunsun. Bu kadar detaya girmeyelim ama daha genel, daha kapsayıcı bir ifadeyle, mesela azmettiricileri yasa tasarısına bir önergeyle koymayı düşünür müsünüz? Kolluk kuvvetleri görevini ihmal ederse ne olacak, bunun yaptırımı nedir? 362 personelle bütün Türkiye'de ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Bu yasayla beraber izleme birimleri kuracağınızı ifade ediyorsunuz. Hangi illerde? İki yıl uzun bir süre değil mi? «Türkiye'de kadınlar hiç ölmesin, çok acelemiz var, 8 Marta yasayı yetiştirelim.» diyorsunuz, arkasından, yasa tasarısında iki yıl sonra kurulacak izleme komitelerinden bahsediyorsunuz. Madem kadınlar için biz 8 Marta bir şey yetiştiriyoruz, bu kurulacak kuruluşların -ki bunlar sığınma evlerinin destekçisi, sığınma evlerinin yardımcısı olacaktır diye düşünüyorum- bu kuruluşların çok daha öncelikle kurulması, İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük illerin ilçelerinde de kurulması gerekmez mi? Ama personel kısıtlılığınıza gördüğümde, o zaman kaynak kısıtlılığınız için söylediğiniz şeye inanmakta güçlük çekiyorum: «Maliye Bakanlığıyla görüşüldü, kaynağımızı verecek.» diyorsunuz. Siz personel alamıyorsunuz Sayın Bakan, 362 tane personel. Bu personelle hiçbir şey yapamazsınız, ancak yaptığınız bir pansuman olur, hastalığı çözemezsiniz. Bizlerin, hepimizin derdi bence şu anda bu konuda katkı sağlamak.

Ama ben tekrar, ilk konuşmamda da ifade ettim ve Meclis TV'nin kameramanlarından tekrar rica ediyorum: Şu Genel Kurulu vatandaş görsün. Bu yasayı bu memlekette pek çok insan bekliyor, pek çok insanın emeği var bunda. Bu yasa Türkiye'de belki de çıkan en önemli yasalardan biri. Hepimiz bir ailenin içinde dünyaya geldik. Hayatımızdaki ilkler hep ailelerimizle oldu. İlk gülüşümüz, ilk ağlayışımız, ilk yemeğimiz, ilk açlığımız, ilk üzüntümüz, ilk sevincimiz, ilk adımımız, ilk düşmemiz, ilk ağlamalarımız hepsi bu ailelerin içinde oldu ve bizler bu ailenin güçlenmesiyle millet olarak bir bütün, bir güçlü duruş sergilemek için kültürünün getirdiği birikimi paylaşmaya çalışan bir milletiz fakat milletin bu kadar derinden ilgilendiği bir

konuya sayın parlamenterlerin bu kadar kayıtsız kalmasını anlamakta güçlük çekiyorum.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Kendi grubuna bak!

RUHSAR DEMİREL (Devamla) - İnteraktiviteyi her zaman takdirle karşılamışımdır ama «sen» hitabıyla kurulmuş cümlelere cevap bile vermeye tenezzül etmeyeceğimdir, çünkü «sen» deme samimiyetimizin olduğunu düşünmüyorum Beyefendiyle.

Dolayısıyla, aile kavramının bu kadar önemli olduğu bir toplumda yaşıyoruz, hepimiz bir aile içinde dünyaya geldik ve bu aileleri yaşatmaya çalışıyoruz, tek yaşayan kadınlar, tek yaşayan erkekler de olsak hepimiz büyük ailelerin içindeyiz. Dolayısıyla, ben bütün Parlamentonun, bütün parlamenterlerin bu yasa tasarısına katkı sağlayacaklarını umardım, burada bulunarak çekincelerini, doğru bulduklarını, desteklediklerini ifade etmelerini isterdim, özellikle kadın parlamenterlerden.

Son cümle olarak şunu söylemek istiyorum: Biz Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak bundan sonraki süreçte de ailenin güçlendirilmesi, kadının, çocuğun, dezavantajlı tüm grupların desteklenmesi için yapılacak her tür yasal düzenlemede destek olmaya, bildiğimizce, bilgi birikimimizle katkı sağlamaya çalışacağız. Ancak, bu katkılarımızın yapılan düzenlemelerde yer alacağını umarak bu cümleleri sarf ediyorum çünkü geçtiğimiz günlerde komisyonlarda yapılan ifadelerin büyük bir kısmı bu sözleşmelere, bu yasalara, bu yürütmelere uygulanmıyor.

Mevzuatı düzenlemekten öte mevzuatı yürütmek çok önemli, dolayısıyla yasa yapmak bizlerin görevi ama bu yasayı yapıldıktan sonra yürütmeye nasıl gittiğini, denetimini yapmak Sayın Bakanın sorumluluğunda. Bu ağır bir sorumluluk ama bu sorumlulukta destek isterlerse, dediğim gibi Milliyetçi Hareket Partisi olarak her zaman kendilerine katkı vermeye hazırız.

Ben yasa tasarısının milletimize, bütün Türk ailesine, çocuklarına, kadınlarına, hepsine hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

RUHSAR DEMİREL (2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ancak bir sitemimi ifade etmek istiyorum. Böyle bir yasanın, kadına şiddetin konuşulduğu bir oturuma başta kadın milletvekillerimizin duyarsız ve ilgisiz kalmalarından ötürü hakikaten hicap duyuyorum. Mecliste şu anda sayının artmış olması hep dile getiriliyor «Kadın milletvekili sayımız arttı.» diye ama kadın milletvekillerimiz, kadınla ilgili bir yasanın konuşulduğu oturuma ilgi göstermiyorlarsa bu, başta çoğunlukla bulunan siyasi partideki kadın milletvekillerimizin konuya bakışını da gösteriyor diye düşünüyorum ve bu konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi kameramanları tarafından milletimize de gösterilmesini rica ediyorum.

Efendim, bugün, burada, biliyorsunuz, kadına şiddet konusuyla ilgili bir yasa tasarısı üzerine konuşacağız ancak bu yasa tasarısının Meclis gündemine gelmeden önceki arka planını paylaşmak istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde muhtelif komisyonlar var. Bunlardan biri de Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu. Ancak kadınlarla ilgili daha eşitlikçi bir yaşam sürdürmeleri adına yapılmaya çalışıldığı ifade edilen bu yasal düzenleme bile asli komisyon olarak Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna yönlendirilmedi. Sayın Meclis Başkanımız bu yasanın Adalet Komisyonunun asli komisyon olarak değerlendirilmesini uygun bulmuşlar. Bu konudaki çekincemizi, komisyonun elverdiği ölçüdeki o iki saatlik görüşme süresinde ifade etmeye çalıştık çünkü alt komisyon olmasına rağmen kadın-erkek fırsat eşitliği konusunda, başta kadın konusunda bilirkişi bile olabilecek durumda olan komisyon üyelerinin yeterince konuyu tartışmalarına bile mahal vermeden, tanınan iki saatlik süre içinde bu konunun bir an önce toparlanıp Adalet Komisyonuna yollanmasını isteyen komisyondaki yetkili arkadaşlarımıza da sitemimizi ifade ettik. Ancak o gün orada başka konular da konuşuldu ve sonuçta Adalet Komisyonuna hep beraber gittik ve o gün tanık olduğum bir olay gösterdi ki, 8 Marta yetiştirilmeye çalışılan bu yasa tasarısından ötürü, 8 Martın Parlamento çatısı altındaki milletvekillerimiz tarafından çok da iyi bilinmediği. Çünkü bir parlamenterimiz şöyle bir ifade kullandı. Bu konuyu çok da uzatmanın lüzumu olmadığına dair bir imayla, kelimeler bu olmasa da «Bu güzel güne biz o yasayı yetiştirelim.» dedi. 8 Mart güzel bir gün değildir. 8 Martın anlamını, 8 Martın neden tespit edildiğini bilmeyen parlamenterlerimiz olduğuna göre, bence, 8 Martın ne olduğunu konuşmak gerekir diye düşünüyorum.

8 Mart, 1857 yılında New York'ta bir tekstil fabrikasında çalışma koşullarının kötü olması nedeniyle grev yapan işçilerle ilgili bir gündür ve o işçiler, polis müdahalesi sırasında fabrikaya kilitlendiklerinden daha sonra çıkan yangında kendilerini kurtaramamış ve ölmüşlerdir. 129 tane ölen kadın adına, 1857 yılında olan bu olay, ta ki 1977'de dünyada kadınların, emekçi kadınların günü diye tespit edilmiştir. Dolayısıyla 8 Mart güzel bir gün değildir ama ben o zihniyeti çok da kınamıyorum çünkü maden ocağında ölenlere «Güzel öldüler.» demekten çok farklı bir şey değildir. Ancak şöyle bir durum da var tabii. Neden yapıldığını, ne amaçla tespit edildiğini, yani öyküsünü bilmediğimiz günler için «kutlama günleri» tabirini kullanıyoruz. Oysa öyle günler, öyle olaylar yaşanıyor ki memleketimizde, hafızalarımızda o kadar canlı ki bunlar, başka ülkelerin kadınlarının ölümleri üzerine yapılan günleri anarken kendi kadınlarımızı atlıyoruz. Bakın, ben size birkaç isim okuyacağım: Güldane Çiftçi, Özlem Ünal, Bircan Karataş, Naciye Karadeniz, Nebahat Salkım, Altun Yüksek, Fikriye Özentürk ve Nuriye Can. Sanıyorum, bu kişileri, bu merhumeleri tanıyanlar dışında hemen hiçbiriniz hatırlamıyorsunuz. Tarih çok eski değil, 9 Eylül 2009. İstanbul'da bir sel felaketinde, Trafik Kanunu'na aykırı bir şekilde düzenlenmiş bir servis aracında, taşımaya uygun olmayan bir servis aracında, çalıştıkları tekstil fabrikasına gitmeye çalışırken araçta sel felaketi sırasında kilitli kalarak ölen 8 tane kadın. 1857 yılında New York'ta kilitli kalıp ölen kadınlar için 1970'lere kadar varan bir mücadele sürdüren dünyanın farklı ülkelerindeki insanlar kendi kadınlarının ölüm günlerinin bütün dünyada anılması için çalışırken, biz, daha Eylül 2009'da ölmüş 8 tane kadını hiç hatırlamıyoruz. E, peki, biz hatırlamıyoruz da başkaları hatırlıyor mu?

Mahkeme tutanaklarından ben size birkaç cümle okumak istiyorum. İş yeri sahibi, iş yerinin idare amiri, bunlar mahkemede ifade verirken bu 8 tane, sel felaketinde ölen kadın işçi için şunları söylemişler? «Maalesef kader ağlarını örünce insan neticeye mâni olamıyor. Ateşin çaresi su, suyun çaresi yok. Beraatimi talep ediyorum.» diyen yöneticilerin olduğu bir ülkedeyiz. Dolayısıyla, başkalarının günlerini kutlama konusunda, başkalarının tespit ettiği günleri yâd etme anlamında çok cevval davranıyoruz: Aman, 8 Marta bir yasa yetiştirelim!

Hanımevendiler, beyefendiler; 25 Kasım şiddetle ilgili sözleşmeyi imzalayıp yetiştirdik; sizce hayatımızda ne değişti, şiddet mi azaldı? Hiç azalmadı. Bakınız gazete sayfalarına, bakınız televizyon ekranlarına ve kulağınızı sokağa çeviriniz. Her yer şiddet içinde. Pozantı'yı hiçbirimiz konuşmuyoruz ama 8 Marta bir şey yetiştirmeye çalışıyoruz. 8 Mart -dünyadaki herkesin insan olması, dünyadaki her insanın kıymetli olması bir mutlak kabulümüz olmakla beraber- 1857 yılında New York'ta ölmüş 129 tane kadının anısına yapılan bir gün. Peki, biz bugün yaşayanlarımızı koruyabiliyor muyuz? Yaşayanlarımızı korumak adına ne yapıyoruz? Aslında bu yasa tasarısına baktığınızda, şiddete uğradıktan sonra sağ kalma becerisi gösterbilmiş şiddet mağdurları için yapılmış bir düzenleme olduğunu hepimiz çok da kolaylıkla göreceksiniz. Ama bir şeyi tekrar ifade etmek istiyorum: Pozantı'yı hiç unutmayınız çünkü şiddet kadın, çocuk, genç, yaşlı, engelli, hiç, hiç bunların birini ayırt etmiyor. Her gün her an karşımızda bir şiddetle karşılaşyoruz. Bu şiddetin, sözel, yazılı, fiziksel, ruhsal olması hiç önemli değil. Evrensel bazı tanımlar var ama bu tanımlara sığınıp bunları detay detay konuşmaya da gerek yok. Aslında şiddet, bizatihi, insanın kendi iradesi dışında genel sağlığına etki eden, olumsuz yönde etkileyen her tür eylem. Niye böyle söylüyorum? Çünkü sağlık, topluma ifade edildiği gibi, hastaneye erişme, doktora kavuşma değildir. Sağlık, insanların fiziken, ruhen, sosyal çevresiyle bir bütün hâlinde iyilik hâlidir. Dolayısıyla, şiddet mağduru hiç kimse sosyal çevresiyle birlikte bence iyilik hâlinde değildir. O yüzden daha kısa, daha özet olması adına böyle bir tanım yapmayı uygun buldum. Ve 8 Mart, 1977 yılından bu yana dünyada kutlanan bir gün, anılan bir gün ama ne olarak anılıyor? Kadınların sürdürdüğü eşitlik mücadelesinin bütün süreç içindeki çabaları anlatılmakla beraber, kadınların güncel sorunlarının bir kez daha dile getirildiği bir gün olarak anılıyor, sorun çözen bir gün değil, geçmiş mücadelelerin tekrarı, mevcut sorunların dile getirilmesine sebep olan bir gün. Biz de bu yasa tasarısıyla -gördüğümüz kadarıyla- bir sorun çözmeye değil, yalnızca «8 Martta biz bu konuda bir yasa çıkardık.» demeye çalışıyoruz.» diye bir kaygım var. Bu kaygımı destekleyen sebepleri sizlerle paylaşmak istiyorum. Öncelikle, bu yasa tasarısının Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun asli komisyon olarak belirlenmemesi konusundaki gönül kırgınlığımızı, ben, bütün kadın parlamenterlerimiz adına tekrarlamak istiyorum çünkü ben, inanıyorum ki, her partideki kadın milletvekillerimiz bu konuda gönüllerinde bir kırgınlık yaşıyorlar.

İkincisi: Yasanın genel gerekçesinde, 4320 sayılı Ailenin Korunması Kanunu'na ve CEDAW'a, kadına karşı eşitsizliklerin önlenmesiyle ilgili uluslararası sözleşmeye atf olmakla birlikte, işte o 25 Kasıma yetiştirilerek imzalanan İstanbul Sözleşmesi'ne atf olmaması da sanıyorum bir eksiklik, ya genel gerekçe daha önce yazıldı ya da imzaladığımızı birileri unuttu!

Bu yasa tasarısındaki maksat, ismi her ne olursa olsun, başında «Ailenin Korunması» olmakla beraber, önlemeyi içermeyen, şiddeti önlemek için bir tedbir getirmeyen, yalnızca koruma, tedbir ve yargılamayla beraber kovuşturmayı içine alan bir süreç. Şiddeti önlemeye dair bazı ibarelerin bulunmadığını detaylı baktığımız zaman hepimiz görebiliriz, biraz sonra ben sizlerle bunu paylaşacağım. Bu şiddetle ilgili tasarıda, toplumsal cinsiyet eşitliğine, kadın-erkek eşitliğine, kadın-erkek fırsat eşitliğine ve mobbinge hiç yer verilmiyor. Mobbinge yer verilmemesini ironi de olsa anlayabiliyorum, çünkü istihdamda kadın bırakmadınız, hamdolsun! Dolayısıyla mobbing muhakkak ki düşüyor ama bu toplumsal bir sorun. Çünkü şiddet bir halk sağlığı sorunu, şiddet bir sağlık sorunu.

Ben «şiddeti önleme ve izleme merkezleri» adı altında bir kuruluştan söz edildiğini görüyorum yasa tasarısında, sizlerin de dikkatini çekmiştir sanıyorum. İşte, bu şiddeti önleme ve izleme merkezlerinin tamamlayıcısı konumundaki sığınma evlerinden tasarılar da söz edilmemesi de enteresan, onların göz ardı edilmesi, çok ufak detaylarla geçirtilmiş olması da bizim için en büyük sorunlardan biri.

Bu arada tasarının 16'ncı maddesinin 3'üncü bendinde, şiddeti önlemenin değil oluşacak şiddetle mücadele etmek için bir çabanın olduğunu hepimiz görüyoruz. Çünkü, o 3'üncü bentteki ifadelerden sonra 6'ncı bentte müfredattaki düzenleme var. Müfredattaki düzenlemeyi kendi başımıza yapamayız ta ki madde 22'de Millî Eğitim Bakanlığını bu sistemin içine sokmuyorsak. Evet, eğitim şiddetin önlenmesi için mutlaka olmalı. Elbette ki 16'ncı maddedeki bu eğitim birimlerinin, eğitimle ilgili müfredat düzenlemelerinin bulunması hepimizin talebi ancak Millî Eğitim Bakanlığını işin içine dâhil etmezsek, yalnızca Adalet Bakanlığını, İçişleri Bakanlığını, Sağlık Bakanlığını ve Maliye Bakanlığını kapsam içine alırsak, Millî Eğitim Bakanlığını burada zikretmezsek yapacağımız müfredat düzenlemesini kiminle yapacağız? Ben Sayın Bakandan bu konuda bir cevap istiyorum.

Millî Eğitim Bakanlığının en kısa sürede o kapsama alınması hepimizin arzusu çünkü hatırlayacaksınız, Sayın Millî Eğitim Bakanı göreve geldiğinden hemen sonra, ağustos ayında Talim Terbiye Kuruluyula yaptığı bir çalışmanın neticesinde millî eğitim müfredatında daha önce bulunan CEDAW ve empati konularını millî eğitim müfredatından çıkardı. Dolayısıyla Sayın Bakan, sizin o maddede eğitimin yer alması konusundaki talebinizi hep beraber o gün dile getirdik, burada yer almasından mutluyuz ama Sayın Millî Eğitim Bakanını sanıyorum bu konuda ikna etmek ve ona bu konuda gereklilikleri izah etmek sorumluluğu düşecek size çünkü Millî Eğitim Bakanı CEDAW'ı ve empatiyi çıkarırken, müfredata ne koymuştu hatırlıyorsunuz, toplam kaliteyi. İşte, biz de sanki bir toplam kalite çalışması yapıyoruz. Bizim bir şiddet önleme yasamız var mı? Evet, var, toplam kalite anlamında bir artı ama niteliği nedir, neyi elde etmeye çalışıyoruz, «şiddeti önlemek» derken ne yapmaya çalışıyoruz, bunların detayı yok.

Ayrıca, ülkemizde zorunlu bir askerlik sistemi hâlihazırda varsa ve askerlik kaçırılmış fırsatlarla dolu bir zaman dilimiyse bu fırsatı kaçırmamak adına Millî Savunma Bakanlığıyla iş birliği yapılması da sanıyorum bu düzenlemeler içinde yer almalı.

Ayrıca, yükseköğretim kurumlarının eğitim müfredatlarına bu konularda bir bilgilendirme konulmasının neden atlandığını da ben anlamakta güçlük çektim ama sanıyorum, eğitimi bir bütüncül zihniyet altında düşünmüyoruz, ne Millî Eğitim Bakanlığı var o düzenlemenin içinde ne Yükseköğretim Kurumu ne Millî Savunma Bakanlığı. Ben Sayın Bakanın bu konuları dikkate alıp Bakanlar Kurulunda gündeme getirmesini arzu ediyorum ve umuyorum.

Ayrıca, bu yapılan düzenlemeyle kadınlara maddi yardım yapılacağına dair bir ibare var. Sayın Bakan gayet iyi hatırlayacaktır, bütçe görüşmelerinde de bu konuyu dile getirmiştik hepimiz, Bakanlığının yaklaşık 8 milyar bütçesi var, bunun 4,1 milyarı görev zararı diye görünüyordu bütçe yapılırken. Bütçe zamanı zaten Bakanlığın bütçesinin yarısı zarardı. Peki, Sayın Bakan, bu konuda kaynakları nereden bulacaksınız? Bu konuda bir çalışmanız var mıdır? Çünkü Sayın Maliye Bakanının bütçe görüşmeleri sırasında yaptığı bir konuşma var, dağıtılan kitapçıklarda da mevcut, istihdamın üzerindeki yükü azaltmak adına kreş açma zorunluluğunu esnetmek gibi bir yaklaşımı olduğunu Sayın Maliye Bakanı Şimşek o toplantılarda zikret-

mişti. Ancak siz bu parayı nereden bulacaksınız; bu kadınlara bunu vadederken gerçekleştirme yüzdeniz ne olacaktır; ben merak ediyorum. Ama bir şeyi de hatırlatmak isterim: Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak, benim de imzamin bulunduğu, Sayın Mehmet Şandır ve Zühal Topcu Hanımefendi ile birlikte verdiğimiz nafaka alacaklarından doğan hak kayıplarının telafisi için sunduğumuz bir yasa tasarısı var, belki o yasa tasarısı size kaynak bulma konusunda yardımcı olur. Biz umuyoruz ki bir an önce o yasa tasarısı Meclisin gündemine gelsin ve nafaka alacaklarından doğan hak kayıpları telafi edilsin.

Koruma anlamında şiddeti önleme ve izleme merkezlerinin açılacağı -az önce de söyledim- var. Tabii ki, bunların destek kurumları olan sığınma evlerine daha fazla atıf yapılabilirdi ancak bu merkezlerin pilot uygulaması eğer daha önceki tasarı nedeniyle gördüğümüz 14 tane ille sınırlı kalacaksa bu 14 il neye göre seçildi; Batman gibi kadın intiharlarının çok yüksek olduğu bir il bu kapsama neden alınmadı; ben merak ediyorum.

Medyayla ilgili, orada detaylı ifade ettiğiniz «Televizyonlarda haftada 90 dakika» sözünün ötesinde yazılı basınla ilgili ne gibi bir çerçeve çiziyorsunuz? Yazılı basındaki şiddet objelerinin, şiddete dair ifadelerin ve haberlerin ne şekilde düzenleneceğini bizimle paylaşırsanız memnun olacağız.

Aile mahkemesi kaç tane ilimizde var, kaç tanesinde yeterli personel var, ben bu bilgiye sahip değilim. Sanıyorum Sayın Bakan bu bilgiye sahiptir ama aile mahkemelerinin olmadığı yerlerde sanıyorum asliye cezalar uygun yerler olacaktır. Ama yine yasa tasarısında unutulmuş bir şey var; azmettiriciler. Hiç kimsenin değinmediği bir konu bu. Yalnızca şiddeti yapan değil, şiddeti azmettirenlerin de bir şekilde bu şiddetle mücadeleyle ilgili olduğunu umut ettiğimiz yasa tasarısının kapsamına alınmasını istiyor ve diliyoruz.

Sonuç olarak, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına yasa tasarısıyla ilgili çekincelerimizi, önerilerimizi komisyon toplantılarında, bire bir görüşmelerimizde Sayın Bakan ve diğer partilerdeki milletvekili arkadaşlarımızla paylaştık. Ancak bir konudaki talebimizi Sayın Meclis Başkanına buradan iletmek istiyorum: Eğer kadın gündem konusuysa, eğer bir yasa tasarısının öznesinde kadın varsa, eğer bir yasa tasarısı kadın-erkek arasındaki eşitsizlikleri, fırsat eşitsizliklerini, hakkaniyetsizlikleri bir nebze de olsa iyileştirecekse Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun asli komisyon olarak görevlendirilmesi sanıyorum buradaki bütün kadın parlamenterlerin birinci derecede talebidir. Bu talebi ben buradaki bütün kadın milletvekilleri adına ve bütün Türk kadınları adına Sayın Meclis Başkanına bir talep olarak iletiyorum. Evet, bu defa bu tasarı geçti komisyondan. Ama bu tıpkı da referandumlarda birilerinin söylediği gibi «Yetmez ama `evet» şeklinde geçti Sayın Başkan. Biz kadın parlamenterler yalnızca sayı olarak ifade edilmek istemiyoruz, biz bildiğimiz konuda yetkili ve asli komisyon olmak istiyoruz.

Bir sözüm de erkeklere: Bu tasarı gündeme geldiğinden beri elektronik posta adreslerimize, telefonlarımıza pek çok erkek ulaştı ve şunu söylüyorlardı: «Hep kadını konuşuyorsunuz. Biz erkeklere pozitif ayrımcılık yapılmayacak mı?» diye. Ben bana ulaşan erkeklerin birçoğuna şu soruyu sordum, bence televizyon başındakiler ve bu salondaki erkekler de bunu kendine sormalı: «2010 referandumunda hanım kardeşlerimize ayrımcılık yapacağız. Bu, eşitsizlik sayılmaz.» denilen referandum maddelerine «evet» derken beyler, bunu hiç düşünmemiş miydiniz?

Yasa tasarısı mevcut hükümet eden partinin milletvekillerinin sayısının çok olması nedeniyle mutlaka geçecek ama eksikleri var. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu eksiklerin tamamlanması konusunda bizden bir yardım istenirse her zaman hazırız.

Nafakayla ilgili yasa tasarımızı da tekrar hatırlatıyor, hepimize saygılar sunuyorum.

CANDAN YÜCEER (CHP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 181 sıra sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısının 11'inci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Kadına yönelik ayrımcılık hayatın her aşamasında kendini farklı boyutlarda gösteriyor. Kız çocukları doğduğu günden itibaren başlayan bu süreç, kadının yaşamı boyunca devam ediyor. Ataerkil bir aile ve toplum yapısına sahip ülkemizde gerek bu düşünce yapısıyla gerekse ekonomik güçlükler sebebiyle kız çocuklarının eğitimi ikinci plana atılıyor. Kız çocuklarımız daha ergenlik çağında kendilerinden yaşça çok büyük kişilerle zorla evlendirilebiliyor. Erkek kardeşleri kadar sevgi ve ilgi görmüyorlar ama aile bireylerinden

baskı, şiddet hatta taciz görüyorlar. Doğduğu gün başlayan bu ayrımcılık hayatları boyunca sürüyor. Zaten eğitim olanaklarından erkeklerle eşit oranda yararlanamamış kadın iş yerinde de ayrımcılığa, tacize ve şiddete uğruyor. Kadın hem siyasette hem aile hem de toplum içinde kendine biçilen rolleri kabul ediyor, kabul etmek zorunda bırakılıyor. Hayatı boyunca bu kadar çok ayrımcılığa maruz kalan kadının çalışma hayatında başarılı olması, yönetim ve karar aşamalarında söz sahibi olabilmesi, aile yaşamında mutlu olabilmesi oldukça güçtür.

Ülkemizde kadınlar hâlâ eğitim hakkına ulaşmakta karar alma süreçlerinin dışında bırakılmakta, baskı, taciz, şiddete maruz kalmakta, "töre, namus" adı altında cinayetlere kurban gitmektedirler. Bugün, bilim ve teknoloji çağında kadın sığınma evi diye bir şey varsa, sığınma evleri şiddeti gören kadınlara yetmiyorsa, kadına uygulanan şiddetin, cinayetlerin durdurulması, kadının eğitimde yerinin artırılması için bu kadar çaba gösteriliyorsa bu bizim aslında insanlık, demokrasi, gelişmişlik adına ne kadar geride kaldığımızı gösteriyor. Diğer taraftan, kadın, erkeğin yanında ikinci sınıf olarak sayılıyor hatta bu, kadınlar tarafından bile yaygın olarak doğal düzen, din, gelenek gereği olarak kabul görüyor. Kadın hakları konusunda istediğimiz hedeflere ulaşamamamızın en önemli nedenlerinden biri de kendi gücünün, kendi haklarının farkında olamaması kadınların maalesef çünkü bunu düşünecek, irdeleyecek, gerektiğinde karşı duracak eğitimden yoksun bırakılıyor, aile içine, dört duvar arasına hapsediliyor.

Değerli milletvekilleri, ailemiz bizim kutsalımız, önceliğimiz; ailemiz, yuvamız, yavrularımız bizim için her şeyin önünde. Söz konusu aile olunca akan sular durur bizim için. Özveriliyizdir, fedakârızdır ancak yıllardır yapıldığı ve bu yasa tasarısıyla yapılmaya çalışıldığı gibi ailenin tüm sorumluluğunu, manevi yükünü kadınların omzuna yüklemek, üzerine bir de baskı, şiddet, taciz uygulamak ve buna göz yummak; bu, aileyi korumak değildir; bu, sağlıklı bir yaklaşım da değildir. Bu ailede yetişen çocuklar sağlıklı yetişmez.

Değerli milletvekilleri, artık kadınların şu gerçeğin farkına varması lazım: Evet, ailemiz önceliğimiz ancak kadınlar, anneler, kızlarımız, bu toplumda hak ettiği yeri almadığı sürece, erkeklerle birlikte eşitlik ve özgürlük ilkesine dayalı bir yaşam paylaşmadığı sürece ne çocuklarımız ne de ailelerimiz rahat ve huzurlu bir ortam görecek. O yüzden, bizler, kadınlar, emeğimizin sömürülmesine, kadın haklarının göz ardı edilmesine, kadına şiddete, kadının dört duvar arasına hapsedilmesine, siyasi görüşümüz, mesleğimiz, eğitimimiz ne olursa olsun hep beraber karşı duracağız. Kadının sadece kaç çocuk doğuracağıyla ve sadece ailenin korunmasıyla ilgilenen zihniyetle de mücadeleye devam edeceğiz. Değerli milletvekilleri, 8 Mart kazandığımız hakların anlamı ve değerinin sadece bir sembolü. Bu alandaki eksikliklerimizi ve gerçekleştirmemiz gereken pek çok reformu düşünmemize, konuşmamıza, farkındalık yaratmamıza bir vesile olarak düşünüyorum. Umarım, 2012 yılında bu vesileyi en iyi şekilde hep beraber değerlendirebiliriz. Hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

CANDAN YÜCEER (CHP 2/75)

Sayın milletvekilleri, 181 sıra sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı'nın 7'nci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'i gayretli çalışmalarından ve diğer bakanlarla karşılaştırıldığında uzlaşmacı kişiliğinden dolayı kutluyorum ancak komisyonlardan geçerek Genel Kurula inen bu tasarının eksiklik içerdiğini de belirtmek zorundayım.

Tasarıda özellikle toplumsal cinsiyet eşitliği, kadının insan hakları, kadın-erkek eşitliği kavramlarına yer verilmemiştir. Bir ülkede toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayamadan uygarlaşmadan, insan haklarından söz etmek mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, Millî Eğitim Komisyonunda kıymetli milletvekili arkadaşımız Sayın Engin Özkoç tam on iki saat konuştu. Kendisini bu performansından dolayı bir kez daha yürekten kutluyorum. Diğer birçok milletvekili arkadaşım da bu toplantıya katılıp Komisyondan geçirerek Genel Kurula getirmeye çalıştığınız 4+4+4'ün baştan sona yanlışları üzerine konuştu. Kadın sorunu ve eğitim, bir ülkenin parti üstü, ideoloji üstü, yani siyaset üstü kavramlarıdır. Bu kavramlara Cumhuriyet Halk Partisinin bakışı budur ama maalesef, AKP'nin bakışı bu değil. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak haksıza «haksız» demeye, yanlışla «yanlış» demeye ve daha iyi yarımlar için direnmeye devam edeceğiz. Yanlış yaparak doğruya gitmeyeceğiz, yanlışla doğruyu öğreteceğiz. Evet, bunun için gerekirse yirmi dört saat de, kırk sekiz saat de konuşacağız.

Değerli milletvekilleri, cumhuriyetimizin kuruluş dönemindeki kadın hakları alanındaki süratli reformlardan sonraki dönemlerde aynı gelişme çizgisi sağlanamamış olsa da kadına şiddetin önlenmesine ilişkin uluslararası sözleşmelerde yeterince imzamız, ülkemiz mevzuatında da yasal düzenlemelerimiz vardır. Kadına karşı şiddet en sık rastlanan insan hakları ihlalidir ancak en az cezalandırılanıdır. Bugünkü durumumuz ibret verici ve üzücüdür. İnsan hakları, demokrasi, kadın-erkek eşitliği, insani gelişmişlik, siyasette kadın konusu temsil olunca dünya ülkeleri arasında hemen son sıralarda yerimizi alıyoruz. Oysaki mevcut yasalarla yetinmeyip yeni düzenlemeler yapıyoruz bu tasarıda olduğu gibi. O zaman, bir türlü lehimize çeviremediğimiz bu rakamların, şiddetin, cinayetlerin sebebi ne? Bizim sorunumuz ne? Uygulanmayan, kâğıt üzerinde kalan sözleşmeler ve yasalar bu sorunun çözümünü sağlamıyor ve bu sorun, toplumsal kanayan bir yaraya dönüşüyor. Devlete düşen görev, kanunları iyileştirmek ve mevcut yasaları uygulamaktır. Aslında bütün sorunların temelinde kadın-erkek ayrımcılığı yatıyor. Kadınlar, kanunlardan çok, birtakım sosyal ve kültürel zorluklarla karşılaşılıyor. Yaşadıkları şiddeti kimseye anlatamayan kadınların oranı yüzde 48,5. Kadın, yaşadığı şiddete bırakın «Yeter artık, dur!» demeyi, kadın bu şiddeti anlatamıyor bile, utanıyor, korkuyor. Değerli milletvekilleri, bu utanç, demokrasiyi sindirememiş, sosyokültürel oluşumunu tamamlayamamış, fizik gücünü akıl gücünün önüne geçiren kişilerin ve bu toplumun yarısının haklarını, can güvenliğini, kötü muameleye maruz kalmamasını sağlayamayan devletin utancısıdır. «Öpülesi ayakları olan analarımız.» deriz, «Ailenin direği kadınlardır.» deriz ancak aile içi şiddet korkutucu boyutlarda. «Kadın toplumun yapı taşıdır, kadın olmazsa olmaz.» deriz ama toplumsal alanlarda biz kadınlar var-yok arasındayız. Siyasi partiler, her fırsatta başarılarını gerek partide gerek sahalarda kadın kollarının, kadınların özverili çalışmalarına borçlu olduklarını söylerler ancak dönüp baktığınızda partilerin yönetiminde ve karar organlarında kadınlar yoktur. Bakanlar Kurulunda sadece 1 kadın Bakanımız var, onun da Bakanlığının adında «kadın» adı yok. Amacı kadına şiddeti önlemek, kadını korumak olan bu tasarının adı «Ailenin Korunması.» Ne önemi var diyebilirsiniz, diyorsunuz da zaten ancak bu, kadını sadece aile ve sosyal politikalar bünyesinde hapsetmek, aile yaşamı dışındaki sorunları yok saymaktır. Sadece aile içindeki kadını, aile içindeki sorunları meşru göstermektedir. Bu tasarının adı, asıl önceliğinin kadını korumak değil, aileyi korumak olduğunun ispatıdır. Kadına «Ne yaşarsan yaşa ama aileni koru.» denilmektedir. İşte, ülkemizdeki sorunun asıl çözümü, kadının adını ve «kadın» kelimesini kullanmaktan bile imtina eden bu zihniyetle mücadele ve toplumsal zihniyet dönüşümünü sağlamaktan geçer. Bundan dolayı, kadının adını, varlığını silmek yerine her alanda var olmasını sağlamak için geçerli adımlar atılmalıdır.

Ben bu anlamda, ayrımcılığın olmadığı, kadın erkek eşitliğinin her alanda olduğu bir Türkiye'de yaşamak umuduyla, başta fedakâr analarımız olmak üzere, tüm kadınların 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

SAKİNE ÖZ (CHP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısının 8'inci maddesi için söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kadına şiddet Türkiye'nin kanayan yaralarından biridir ama bu yara yaklaşık on yıldır, yani AKP döneminde çok daha fazla kanamıştır. Gün geçmiyor ki basında bir kadının öldürüldüğünü anlatan bir haber çıkmassın. İşte, kadına şiddetin önlenmesiyle ilgili tasarının böyle bir sıkıntıya çözüm olması gerekiyor ancak tasarıdaki maddeler üzerinde birtakım değişiklikler yapılmazsa bu çözüm mümkün olmayacaktır.

Hepinizin bildiği gibi, cinayete kurban giden kadınların bir bölümü «Can güvenliğim tehlikede.» diyerek devlete başvurmuşlardır, buna rağmen bu kadınlar korunamamış, canlarını devlete emanet ettikleri hâlde şiddetin önüne geçilememiştir. Bazı kadınlar ise tehdit altında olduklarını hissettikleri için koruma tedbirlerinin alınmasına dair başvuru bile yapamaz durumdadır ancak çoğu zaman komşuları, yakın çevresi, akrabaları şiddete uğradığını bilmektedir. Bunun için, bir önceki ihbar maddesiyle alınan tedbiri çok önemli bulmaktayım. Bu yöndeki bir düzenleme, göz göre göre yaşanan dramların, saldırıların ve ölümlerin önüne geçecektir.

Yine, tedbir kararlarının Adalet Komisyonunda altı ayla sınırlandırılmasına karşı çıkmış ve önerge vermiş-tik fakat bu önergemiz reddedilmişti. Şimdi bunun sekiz aya yükseltildiği bilgisini aldık ancak bunun da yeterli olmadığını düşünüyoruz.

Değerli milletvekilleri, sürekli şiddet görme tehlikesi altında bulunan bir insanın her altı ya da sekiz ayda bir kararın uzatılmasını beklemesi, sürekli bu tedirginlikle yaşaması hangi vicdana sığar? Burada yapılması gereken, tedbir kararlarının gerekirse süresiz olarak verilmesini sağlamaktır. Bu süresiz verilen kararın daha sonra talep üzerine kaldırılması mümkündür. Ancak bu yapılmadı, bu noktada kadın örgütlerinin talepleri hiçe sayıldı.

Yine, maddede hâkimin tedbir kararını duruşma yapmaksızın, delil veya belge aramaksızın verebileceği hükmü var ama mağdur kadın canının korunması için zamanla yarışıyor olabilir, bu nedenle bu fıkraya «derhâl» ibaresinin eklenmesi yönündeki önergemize destek olmanız kadınlarımız açısından çok önemlidir. Hâkim bu kararı derhâl vermelidir ki mağdur kadın hemen korunmaya başlayabilsin. Bu insanın hayatından daha ivedi hiçbir şeyin olmayacağını herhâlde buradaki tüm milletvekilleri takdir eder.

Tasarının adıyla ilgili AKP'nin ısrarına anlamlı hiçbir gerekçe görmemekteyim. Düzenlemenin adının «Kadın ve aile bireylerinin şiddetten korunmasına dair kanun tasarısı» olması yönünde kamuoyundan yükselen ve partimizin de ısrarla dile getirdiği talep AKP tarafından reddedilmiştir. Böylece tasarıda kadın odak noktası olmaktan çıkarılmış, tasarının odağına aile konulmuştur.

Şimdi soracaksınız “Siz aileye karşı mısınız?” Elbette değiliz, ailenin kutsallığına elbette inanıyoruz, hepimizin aileleri var ama biz iktidara soruyoruz: Siz henüz bir aile kurmamış kadınlara şiddet uygulanmasına karşı değil misiniz? Karşıysanız kadınların kendini daha güvende hissetmesini sağlayacak bu kadar basit bir değişikliğe neden “Evet.” demediniz. Bir kadının şiddetten korunması için evli ya da bekâr olmasının ne gibi bir önemi var. Yarın gözünüzün önünde şiddete uğrayan bir kadına yardım etmek için nüfus cüzdanını mı soracaksınız?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yasa tasarısı üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmazsa 8 Martta kadınlara bir armağan vermeye çalışan Hükûmet boş yere uğraşüyor demektir. Bunun, bizlere, yani kadınlara parlak bir kâğıda sarılmış, kurdelesini takılmış ama içi bir boş bir hediye paketi verilmesinden farkı yoktur. Gelin, bu değişiklikleri yaparak kadınlara gerçek bir armağan verelim.

Bu tasarıda yer alan tedbirlerin alınması önemlidir ama elektronik kelepçelerden daha önemlisi zihinlerdeki kelepçeleri çıkarmaktır. Kadınlar için en iyi koruma, onları eve kapatmak yerine, hayatın içine katmak, ekonomik bağımsızlıklarını kazanacakları ortamı hazırlamak ve yaşamın her alanında erkeklerle omuz omuza çalışmalarına olanak sağlamakla olacaktır.

Böyle bir Türkiye'de yaşayacağımız 8 Martların bir an önce gelmesini diliyorum, tüm emekçi kadınların Kadınlar Günü'nü kutluyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

PERVİN BULDAN (BDP 2/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vermiş olduğumuz 3'üncü madde değişikliği dolayısıyla söz aldım, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Aynı zamanda, yarın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, bu vesileyle, bütün kadınlarımızın 8 Martını kutluyorum. Evet, kadına yönelik şiddetle mücadelede hukuksal gelişmeler oldukça önemlidir. Kadın hareketinin yoğun ve uzun çabaları ve Avrupa Birliği'nin olumlu baskılarıyla Medeni Kanun ve Ceza Kanunu kadınlara karşı ayrımcılık içeren maddelerinden arındırılarak yeniden kabul edilmiştir. Birçok uluslararası anlaşmalar da yine bu dönemde imzalanmıştır. Gelişen süreçte bu yasal düzenlemeler kadına yönelik şiddeti sona erdirmemiş, şiddete uğrayan kadın sayısı gittikçe artış göstermiştir. Bu can yakıcı sorunu bir nebze de olsa çözeceği umuduyla beklediğimiz, bugün gündemimizdeki, adı «Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi» olan yasa ne yazık ki beklentileri tam olarak karşılayacak nitelikte değildir. Yasayı 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü öncesinde yasalaştırarak kadınlara bir hediye vermek niyetinde olan Hükûmet ve Bakanlık, tasarımı yasalaştırmak için gereksiz bir acelecilik içindedir. Zira, Bakanlık, söz konusu kanun tasarısı çalışmalarında bu tasarının belki de en önünde yer alması gereken kadın hareketlerini, onların talep ve itirazlarını gereği gibi dikkate almamıştır. Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelede kadın hareketlerinin yeri büyüktür. Şiddetin ekonomik, psikolojik veya fiziksel, çok çeşitli boyutlarının sıradanlaştığı Türkiye'de, kadın hareketi kadına karşı şiddete bir başkaldırı olarak gelişmiştir.

Değerli milletvekilleri, Hükûmet, Avrupa Konseyinin «kadına yönelik şiddet» konulu İstanbul Sözleşmesi'nin ilk imzacıları arasında olduğunu dile getirmekte, bununla sürekli övünmekte, fakat Bakan-

lık ve Hükûmet yetkilileri tarafından kamuoyuna açıklanan pek çok olumlu düzenleme, kanun tasarısında yer almamaktadır. Hükûmet, kadınlara yönelik şiddetle mücadelede kadınlar ve kadın hareketlerine verdiği sözleri tutmamıştır. Bu tasarı bu nedenle kadın örgütlerinin taleplerini ve beklentilerini karşılamamaktadır. Değerli milletvekilleri, kanunun adı «Ailenin Korunması» ile başlamakta, kanunun amacı olan «Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi» ise daha sonra gelmektedir. Kanunun adı ile bile, kadını aileden sonra gören ve bu hâliyle korumak isteyen ya da aile içinde görmek isteyen bir yaklaşım hissedilmektedir. Ayrımcı ve ataerkil bir zihniyetin devamı niteliğindeki bu bakış açısı ile bu kanun tasarısı şu an yürürlükteki Ailenin Korunması Kanunu'ndan farklı olmayacağı endişesini doğurmaktadır.

Yasa tasarısının 3'üncü maddesinde koruyucu tedbir kararlarına mülki amir tarafından karar verileceği düzenlenmiştir. Yürürlükte bulunan yasa ve diğer yasalarda şiddetin önlenmesi için gerekli tedbirler hâkim tarafından verilmekte idi. Yasada mülki amire de tanınan bu yetkinin etkin bir biçimde yerine getirileceği tartışmalıdır. Bu konuda yeterli donanım ve tecrübeye sahip olunmaması ayrı bir sorundur. Bu nedenle bu kişilerin, kadın hakları ve şiddet konusunda eğitimden geçmeleri gerekmektedir. Yasa tasarısının aynı maddesinde «Mülki amir tarafından 48 saat içinde onaylanmayan işlemlerin uygulanmasına son verilir.» hükmü ile iş yoğunluğu nedeniyle bu sürenin aşılması durumunda kadın yine şiddet uygulayanın kollarına terk edilmektedir.

Bu vesileyle değişiklik önergemizin kabul edilmesini arzu ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

PERVİN BULDAN (BDP 2/75)

Sayın Bakana sormak istiyorum: 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün resmî tatil edilmesi konusunda kadın örgütlerinin yoğun talepleri var. Bu konuda biz de Barış ve Demokrasi Partisi olarak 8 Martın resmî tatil olması konusunda kanun teklifi hazırladık. Bakanlığınızın bu konuda herhangi bir girişimi var mı? Yani 8 Martı resmî tatil günü ilan edecek misiniz diye sormak isterim.

Teşekkür ederim.

İLKNUR DENİZLİ (2/76)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı'nın ikinci bölümü üzerinde grubum adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlarım. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü yılın tüm günlerinde kadınların saygıyla ve sevgiyle yaşayacağı ve yaşatılacağı günlerin yakın olması dileğiyle kutluyorum. 8 Martı kutlamanın heyecanına biraz hüznü karıştırıyor bugün. Hüznümüzü artıran, kadınların şiddete maruz kalmaya devam ediyor olmaları.

«Kadınlar Sonbahar» şiirinde Atilla İlhan diyor ya: «Kadınlar sonbahar yapraklarını dökmeye başlar/Titrete dudaklarında sarışın bir keder/Nabız kaybolur, kan susar, dolaşım yavaşlar.» İşte, tam da böyle kederdeyiz. Duyduğumuz her haber, gördüğümüz her fotoğraf içimizi acıtıyor, daralıyoruz. Birine bile tahammül edemeyecekken bir kaçına birden şahit oluyoruz; birini içimize sindirememişken, sindiremeyecekken yeni bir şiddet haberi ile sarsılıyoruz ancak yaşananları soğukkanlılıkla değerlendirmek durumundayız, bize düşen budur. Yaşananların ne olduğunu, sebeplerini, ortaya çıkış biçimlerini, kısacası sorunu tüm yönleriyle ele alıp çıkış yollarını, önleme yollarını bulmalıyız.

Kadınların devletine, devletin her bir görevlisine, polisine güvenmesini sağlamak durumundayız. Bu ülkenin her şehrinde, kasabasında kadınların gündüz ve gece seyahat ederken ya da çalışırken emniyet içinde yaşamasını mümkün kılmalıyız. Onlar en zor anlarında devletin himayesine girebilmeliler.

Kısacası, kadınlara siper olmamız, kadınlara umut olmamız gerektiğinin farkındayız. Bu sorumluluk ne gerektiriyorsa hepsini ve daha fazlasını yapmak için çalışıyoruz. Çalışmalarımız her geçen gün artarak devam ediyor. Yaşadığımız hüznü son verme çabası içinde ileriye dönük umutları yeşertme hedefindeki Hükûmetimiz olanca gücüyle çalışıyor, çabalıyor. Sadece bugünü değil, geleceği düşünerek, kalıcı ve sağlıklı çözümlere ulaşmak için stratejik çalışmalar yürütülüyor.

Kadınların yüklendikleri sorumluluklar, yaptıkları ve yapacakları işler bir ülke için hayati önemdedir. Kadınlar destek olmazsa nelerden mahrum kalacağımızı saymaya kalksak çok uzun bir liste çıkar.

Bugün ne yazık ki şiddete konu olmasıyla gündeme gelen kadın, aslında kendi adına ve bütün toplum adına şiddetin ilacıdır. Kadına şiddetle yaklaşanlar, farkında olmasalar da kendi içlerinde taşıdıkları bir

şiddetin girdabında yaşamaktadırlar. Onların dünyaya bakışları, eşyayı kullanışları, tabiattan yararlanmaları, hatta kendilerine bakışları şiddet içermektedir. Daha derinden bir yerlerden şiddetin pençesine düşmüşlerdir. Şiddetin bütün kaynaklarıyla kökünün kazınması için yine kadının aklına, yüreğine ve emeğine ihtiyacımız var.

Kadınlarımız olmasa sadece ülkemizi değil, dünyayı ve kötülöklere meyilli çağımızı da şiddetten koruyamayız. Sadece fiziki şiddetten söz etmiyorum, içimize yerleşen ve giderek bünyemizi kontrol altına alan şiddet duygusunu anlatmaya çalışıyorum, ruhumuzu karartan, irademizi esir alan şiddeti tarif etmeye çalışıyorum. Doğaya, eşyaya, topluma, tarihe yönelik bir şiddet hâli var yeryüzünde. Bundan mutlaka kurtulmamız gerekiyor, kendimizi, ülkemizi, çevremizi, hatta çağımızı kurtarmalıyız.

Biliyor musunuz ki şiddet, öğrenilen, görerek taklit edilen bir davranış biçimidir. Şiddetin herhangi bir şekilde başvurulabilecek yollardan biri olmaktan çıkarılması, sonu şiddete varan yola girilmemesi ancak eğitimle sağlanabilir. Bunu yapacak olan, bu uzun soluklu örnek olma ve öğretme çabasını üstlenecek olan da ancak kadınlardır. Yarının yetişkin kadınları ve erkekleri olacak bugünün çocuklarına şiddetten tamamıyla arınmış bir ortam hazırlayacak olanlar da kadınlardır.

Kadın olmadan eksik kalacak yanlarımızı saymaya devam edelim isterseniz.

Kadınlarımız olmadan demokrasimizin düzeyini yükseltmeyiz, demokrasimizi sağlam temellere oturtamayız. Bunu sadece 8 Mart için söylenmiş bir ifade olarak kabul etmeyin lütfen. Sonuçta demokrasi, karşılıklı empatiyi, toleransı esas alan bir rejimin adıdır. Karşısındakinin varlığına, görüşlerine saygı duymayı, haklarını korumayı öngören bir rejimdir demokrasi. Kaba güce değil, bir araya gelmenin gücüne, ortak fikirler oluşturmanın gücüne yaslanır demokrasi ve bu yaklaşım biçimini, dengeleri gözeterek ortaklıklar kurmayı ancak kadınlar güçlendirebilir ve çoğaltabilir. Kadınların bu alandaki görünmeyen ancak kuvvetle hissedilen etkileri çok açıktır.

Kadınlarımız olmasa, onları üretim süreçlerine dâhil etmesek üretimimizi de artırmamız mümkün değil. Nüfusun yarısını oluşturan bir kitlenin üretime yeterince katkı vermediğini düşünebiliyor musunuz? Tarımda, sanayide, hizmet sektöründe kadının katkısının eksik kalmasına, çağdaş dünyanın rekabete dayalı ekonomi sisteminde yer var mıdır acaba?

Kadınlarımız olmasa, toplumsal ilişkilerimiz, saygımız, sevgimiz, nezaketimiz nereye varır acaba? Komşuluklarımız, dostluklarımız, yardımlaşmamız ne hâle gelir? Kadınlar her alanda olduğu gibi toplumsal dokunun oluşmasında ve zedelenmeden korunmasında da temel işlev görmektedirler. Öyleyse hep birlikte kadını layık olduğu saygın yere taşımamız gerekiyor. Ona değer vermeli, onu toplumsal yapının merkezine yerleştirmeliyiz.

Bu konuda hassasiyetle ve sözde değil, eylemlerimizle, davranışlarımızla bu işe gücümüzü ve gönlümüzü koymalıyız ama ne yaparsak yapalım şunu bilmemiz gerekiyor ki, yapılanlar sadece düzenlemelerdir, kanunlardır, aslolan, zihniyetlerin değişmesidir. Ben, bir gün, Türkiye'de zihniyetlerin de değişeceğine ve bu gibi kanunları bu meclislerde konuşmayacağımıza inanıyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

ÖZLEM YEMİŞÇİ (AKP 2/76)

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı'nın ikinci bölümünde geneli üzerinde konuşmak üzere şahsım adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisimizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Kadınlarımız, önceleri, şiddeti dört duvar arasında yaşardı. Geçmiş yıllara bakıldığı zaman, istatistiklerin arttığı söyleniyor. Bunu söyleyenler bilmiyorlar ki önceleri devletten ürken, devletten korkan «Nasil olsa çözümü olmaz.» diyen kadınlar, artık, dört duvar arasında yaşanan şiddeti devletimize anlatmaktan korkmuyorlar. Şiddet artmadı, sadece geçmiş yıllarda halının altına paspas yapılanlar artık gün yüzüne çıkıyor. Kadınlarımız artık devletimize inanıyor, kadınlarımız artık devletimize güveniyor ve kadınların güvenini kazanmanın ne kadar zor olduğunu en fazla da kadınlarımız bilir. Kadına kalkan el, bir anneye kalkan eldir. Sizlere, annelerinizin sizler için ne ifade ettiğini sormama herhâlde gerek yok. Şiddeti önleme ve izleme merkezlerinin kurulması, tabii ki hemen şiddeti bitirmeyecektir ama ölçüleri el altında tutacaktır. Ölçemediğin şeyi kontrol edemezsin, önlem alamazsın, çözüm bulamazsın. Yüce Meclisimizin atmış olduğu adımlar, gelecekte bu konunun kesin çözüme ulaşacağına garantisidir.

«Kadın dediğini koluna taktın mı yakışacak, duvara çarptın mı yapışacak.» zihniyetini biz AK PARTİ Hükûmeti olarak tarihe gömüyoruz. Ha, onları duvara çarpa çarpa tarihe gömmek bir kenara, biz bu zihniyete kin ve nefret beslemeyeceğiz. Biz onları eğiteceğiz, onlara öğreteceğiz kadının kim olduğunu. Biz kadınlar toplumlara yetiştirilen evlatların ilk ve son eğitimcileriyiz. Evlatlarımıza merhametimiz çoktur. Biz elimizdeki hamuru siyasete karıştırdık mı o hamurun bereketi siyasete yansır.

Kadınlarımız samimiyete inanıyor. Kadınlarımız sözüne itimat edene inanıyor. Kadınlarımız haksızlığın önünde adalet sağlayana inanıyor. Kadınlarımız işte bu yüzden Adalet ve Kalkınma Partisine inanıyor. Kadınlarımız il, ilçe, belde dolaşarak kadınların sorunlarını yerinde tespit edebilen ve çözüm üretebilen Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız Fatma Şahin'e inanıyor. Kadınlarımız Başbakanımıza inanıyor ve güveniyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dilerim ki hayatın her alanını erkeklerle paylaşan, ürettiği değerleri tıpkı erkekler gibi insanlığa sunan kadınlarımız ekonomik alanda da, siyasette de çoğalsın. Kadının bakış açısı her alanda farklılık yarattığı gibi siyasette de belirgin bir hâle gelsin. Kadınlar, toplumu ileri götüren sosyal dinamiğin temel kaynağıdır. Annelik rolüyle yeni nesillere şekil verendir. Bu nedenle, kadına yapılan yatırım geleceğe yapılan yatırımdır.

Unutmamalıyız ki hak verilmez, alınır. Büyük Önder Atatürk cumhuriyetimizi kurarken kadınların erkeklerle birlikte bu ateşi sonsuza dek yaşatacağına inanıyordu. Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik uzman ve tercihen kadın personelin bulunacağı, destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, yedi gün yirmi dört saat esasına göre çalışan şiddet önleme merkezleri, izleme merkezleri çok önemlidir. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'müz kutlu olsun. Kadınlarımızı sadece 8 Martta değil her gün anma dileğiyle, sevgi ve saygıyla.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/76)

Aracılığınızla Sayın Bakana sormak istiyorum.

Bu kanun tasarısında, özellikle son bölümde, ihdas edilen kadrolar konusunda -biraz önce kürsüde de söyledim- 362 sayısı var ve bu kadrolarda hukukçular yok. Aslında kadınlar ciddi anlamda hukuki desteğe de ihtiyaç duyuyor. Bununla nasıl bu sorunu çözmeyi düşünüyor ve bunu genişletmeyi düşünüyorlar mı? İkincisi -kadın örgütlerinin de çok merak ettiği- bu konuda ayrı bir bütçe ayrılacak mı yani kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda Bakanlığın ayrı bir bütçe konusunda bir çalışması olacak mı önümüzdeki dönem, en azından bütçe görüşmelerinde, şimdi olmasa bile?

Diğer bir konu, aslında bugün Dünya Emekçi Kadınlar Günü ve birçok kadın ve birçok işçi aslında işten atılmış durumda. Üç yüz elli üç gündür direnişte olan Kampana Deri işçileri var, Hey Tekstil işçileri var. Bu konuda Bakanlıkta herhangi bir veri var mı? Yani, bugüne kadar kaç tane kadın iş yerinden edildi, sendikacı mücadele nedeniyle işten çıkarıldı ve bu kadınların durumunu gidermek için, yani buradan mağduriyetlerini giderme konusunda Bakanlığın, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bir çalışması var mı?

SEBAHAT TUNCEL (2/76)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; verdiğimiz değişiklik önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü ve bir kez daha, tüm kadınların 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü kutlayarak başlıyorum.

Tabii, bugün aslında kadınlar açısından çok da mutlu bir gün değil çünkü biz 8 Martta ne yazık ki kadına yönelik şiddeti konuşuyoruz. Belki bir umut olsun diye, bundan sonra «kadın» ve «şiddet» yan yana kullanılsın, kadınlar bunun bir kader olmadığı ve eşit ve özgür yaşam için şiddetin ortadan kalkması gerektiği üzerinden burada bu kanun teklifini görüşüyoruz. Umuyorum ki bu kanun teklifi, bütün eksikliklerine rağmen, aslında kadınların yaşamını kolaylaştıracak, kadına yönelik şiddeti önleyecek bir noktada olabilir. Ancak görünen o ki -iki gündür aslında bunu konuşuyoruz- sadece şiddetin yani sonucun ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar ne yazık ki bizim işimizi kolaylaştırmıyor. Zihniyeti değiştirmedığımız sürece buradan bir çıkış elde edemiyoruz. Bunu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Diğer bir konu: Demokrasi, kadın mücadelesi açısından da önemli bir konu sayın milletvekilleri. Eğer dü-

şünce ve ifade özgürlüğü yoksa burada en çok da kadınlar bunun zararını görüyor ve bizim ülkemizde ne yazık ki düşünce ve ifade özgürlüğü yok.

İki gündür burada kadın mücadelesini konuşuyoruz ve kadınlar kadın özgürlüğü için, demokrasi için, eşitlik için sokakta mücadele ediyorlar. Ama gelin görün ki hâlâ işte, polis şiddetiyle, devlet şiddetiyle karşı karşıya kalıyorlar. Bugün İstanbul'da, işte, kadınlar eylem yapmak isterken şiddetle gözaltına alındılar; Adana'da, yine, Mersin'de Kadınlar Günü'nü kutlama konusunda güvenlik güçleriyle karşı karşıya kalıyorlar; bu bir yaklaşım. Yine, iki gündür yapılan operasyonlarda onlarca kadın gözaltına alındı. Bugün Diyarbakır'da da yine siyasi operasyonlar devam ediyor. Dolayısıyla, hani siyasi atmosferin böyle olduğu bir yerde, düşünce ve ifade özgürlüğünün olmadığı bir yerde kadınlar açısından da durum ne yazık ki kolay olmuyor. Bunun, bir defa, değişmesi gerekiyor yani Türkiye'de bunun değişmesi gerekiyor. Kadınlar sadece kadın sorunlarıyla ilgilenmiyor, bütün Türkiye'nin gündemiyle ilgileniyor. Bu da bizim temel sorunlarımız.

Sayın milletvekilleri, «Emekçi kadın ekmeğini kazanmalıdır ancak güllere de ihtiyaç duyar.» sözleriyle bilinen sendika lideri Rose Schneiderman, Triangle fabrikasında çıkan yangın sonrasında yaptığı konuşmada şunları söylemiş yıllarca önce: «Buraya sırf güzel sözler etmeye gelseydim, bu zavallı, yanmış bedenlere ihanet etmiş olurdum. Siz güzel insanlar, yanınıza daha önce de gelmiş ve sizi yoksulluk içerisinde bulmuştuk.» diyor.

Yine konuşmasında: «Kadınlar bu şehirde ilk kez diri diri yakılmıyorlar. Her hafta işçi kız kardeşlerimden birinin zamansız ölüm haberini alıyorum. Her yıl binlercemiz sakat kalıyor. Hayatlarımız öylesine ucuz ve mülkiyet öylesine kutsal ki tek bir iş için öylesine çoğuz ki, 146'mızın birden yanarak can vermesi pek az önem taşıyor. İşçiler dayanılmaz koşulları protesto etmek için bildikleri tek yolla seslerini her duyurmaya çalıştığında yasanın güçlü yumruğunun bizi ağır bir şekilde bastırmasına izin veriliyor. Resmî görevlilerin tek bildiği uyarı yapmak. Son derece barışçıl olmamız gerektiği konusundaki uyarılar ve tüm uyarıların arkasında iş yeri desteği var. Yaşamı dayanılmaz kılan koşullara karşı ayağa kalktığımızda yasanın gücü, yumruğu bizi püskürtüyor.» diyor.

Aslında bugün de hâlâ koşullar aynı. Hâlâ aslında kadınlar «eşitlik ve özgürlük» dediğinde, «demokrasi» dediğinde, «şiddete hayır» dediğinde, çoğu zaman işte erkek şiddetine maruz kaldığında yasalar onu koruyor ve kadınlar bunun karşısında daha çaresiz.

Biz işte bunun kader olmadığını değiştirmeye çalışıyoruz ama bunu bir bütünlüklü bakış açısıyla değiştirmek önemli. Şiddeti yaşamımızdan defetmeye, bir daha şiddetle karşı karşıya kalmamaya ve bu ülkede bir tek kadın, bir tek çocuk şiddet mağduru olmasın diye mücadele etmeye çalışıyoruz -değişiklik önergemiz açısından da- çünkü şiddet bazen öyle bir noktaya geliyor ki hayatımız tehlikeye giriyor ve çoğu zaman erkekler binlerce yıllık erkek egemen sisteme göre bunu yorumluyor ve sonunda öldürülüyor. Günde 5 kadının öldürülmesinin nedeni bu. O açıdan yapılacak düzenlemelerde mutlaka kadın örgütlerinin bu işe dâhil olması gerekiyor. Mahkeme süreçlerinden tatalım, daha sonraki uygulama süreçlerinde bu olmadığı takdirde geleneksel erkek yaklaşımını, geleneksel erkek egemen siyaseti ne yazık ki yasalarda düzenlemeler yapılsa da hayatımızı değiştirmiyor diyorum.

BDP GRUBU ADINA SEBAHAT TUNCEL (2/76)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısının ikinci bölümü üzerine Barış ve Demokrasi Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Tüm arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de kadınların mücadelesi çok uzun geçmişi olan bir mücadeledir. Aile içi şiddet kavramının hiç kullanılmadığı 80'li yıllar sadece bu kavramı bile dilimize oturtmak ve kabul ettirmek için uzun bir mücadeleye sürecine denk gelmektedir. Türkiye'de kadınlar verdikleri mücadeleler sonucunda kadına yönelik şiddet ve özellikle aile içi şiddetle mücadele konusunda büyük kazanımlar elde etmişlerdir.

Sayın milletvekilleri, uzun bir süre aslında özel alan konusunda feminist politika yürütenler özel alanın politik olduğu, dolayısıyla, özel alanda kadına yönelik şiddetin mutlaka görünür olması gerektiği, aksi takdirde kadına yönelik şiddeti engelleyemeyeceğimiz konusunda yıllarca mücadele etti. Çoğu zaman, iki gündür tartıştığımız, aslında aile kavramı içerisinde bunlar kaybolup gitti. Çünkü geleneksel aile yapısı

içerisinde, kadınlar, birçok kez bu aile yapısı dağılmasın diye, çocukları zarar görmesin diye ya da işte, dışarıda dedikodu olur, söz olur, dolayısıyla bana zarar gelir diye çoğu zaman yaşadıklarını anlatma konusunda büyük çekingenlikler yarattı. En çok, artık hayati tehlike olduğunda ya da bu konuda baş edemez noktaya geldiğinde bu başvurular oluyor. Bu, ciddi bir durum diye düşünüyoruz. O açıdan kadınların verdiği yıllardır «Bu özel alan politiktir. Dolayısıyla özel alandaki kadın şiddeti görünür olmalıdır.» mücadelesi çok önemli bir mücadeleydi ve şu an Türkiye'de en azından özel alanı tartışabiliyoruz.

Yine bu Kanun Tasarısı'na kadın örgütlerinin, 237 kadın örgütünün büyük bir çabasıyla, bu Kanun Tasarısı'na da ev içi şiddet girdi. Bu, önemli bir kazanım, kadın örgütleri açısından önemli bir kazanım.

Tabii, bu aile içi şiddet meselesinin, korunması meselesinde sığınma evleri ya da sığınaklar önemli bir konu sayın milletvekilleri. Çünkü kadınlar şiddete maruz kaldığında, hayati tehlikesi olduğunda başvuracakları alanlar genelde devlet kurumları oluyor ve çoğu zaman orada evine geri gönderiliyor ve bu kadınlar katlediliyor. Dolayısıyla kadınların yaşamını idame ettirecek bir yaklaşımın olması önemli. Özellikle ikinci bölümde daha çok bu alana ilişkin bazı düzenlemeler var. Ancak burada bazı muğlak durumlar var. Örneğin, işte, kreş açılması ya da kadınların geçici olarak konaklandırılması meselesinde bütçe meselesi problemlidir; aslında, Türkiye'de biz bütçe görüşmeleri sırasında hep dile getiriyoruz. Barış ve Demokrasi Partisi olarak hep bunu ifade ettik. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe mutlaka olmalıdır. Kadınlara bütçe ayrılmalıdır. Çünkü kadınlara yönelik şiddet konusunda bunu çok net görüyoruz.

Yine diyelim ki, bu Kanun Tasarısı'nda, sonunda bir şey var; 362 kadro görevlendiriliyor. Bu, çok ciddi bir sorun. Yani bu kadar, günde 5 kadının öldürüldüğü, her gün kadınların şiddete maruz kaldığı bir alanda bu kadar, sadece 362 kişiyle bu işi yürütmek başlı başına problemlidir bir nokta.

İkincisi; diyelim ki, buraya ne kadar bütçe ayrıldığı, gerçekten bu kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda, sığınakların yerine getirilmesi konusunda nasıl bir bütçe ayrıldığı meselesi problemlidir. Bildiğiniz gibi, aslında, nüfusu 50 bini geçen yerlerde, belediyelerde kadın sığınaklarının açılması zorunluluğu var ama bugüne kadar açılan sığınak sayısına baktığınızda çok yetersiz. Yani, yasada bunun olmuş olması çoğu zaman uyguladığı anlamına gelmiyor. Bu, problemlidir bir nokta diye düşünüyorum.

Sayın milletvekilleri, bu konuda kadın örgütlerinin altını çizmek istediği bazı başlıkları sizlerle paylaşmak istiyorum:

Genel olarak kadınlara yönelik harcamalar için, özel olarak da şiddetin önlenmesi ve şiddete uğrayan kadınlara destek programlarının hayata geçirilmesi için kamu ve yerel yönetim bütçelerinde ödenek ayrılmalı. Bu bütçeler, toplumsal cinsiyet eşitliğinin farkında olan bir bakış açısıyla hazırlanmalıdır çünkü çoğu zaman, harcanan bütçenin de nereye harcandığı, hazırlanan bütçenin de nasıl harcandığı, nereye harcandığı önemli bir konu.

Yine, yerel yönetimler, öncelikle bağımsız kadın kuruluşlarının açacakları bağımsız sığınakları, onların işleyişine müdahale etmeden, mekân ve finansman olarak desteklemek durumundadır çünkü kadın bakış açısına sahip olmayan bir bireyin kadın sığınaklarında görevli olması orada başka sorunlara neden oluyor. Yine, yerel yönetimler ve bağımsız kadın örgütlerince açılacak, işletilecek sığınaklarda aşağıdaki evrensel ilkeler gözetilmelidir:

Sığınakların adresleri gizlidir, törenle açılmazlar ve başvuran kadınlar hakkında bilgiler gizli tutulur.

Kadınlar arasında yaş, cinsel tercih, sınıf, sakat olma, din, mezhep, dil, meslek, medeni hâl, milliyet, renk, siyasi görüş ve benzeri duruma göre ayırım gözetmezler.

Sığınaklarda hiçbir kadına veya çocuğa baskı ve şiddet uygulanmaz.

Sığınaklarda çalışmalar yalnızca kadın bakış açısına sahip kadınlar tarafından veya toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi almış kişiler tarafından yürütülür.

Sığınaklar kadınları ve çocukları birlikte kabul eder.

Sığınaklar kadınların ve çocukların güvenliğini sağlamak zorundadır.

Kadınların şiddeti yaşıyor olmaları esastır ve kadınların söyledikleri geçerlidir. Yani, kadın beyanı esastır konusunda kadın örgütleri çok mücadele etti. Bu, kısmen uygulanıyor ama hâlâ ciddi bir sorun. Kadınların şiddeti yaşıyor olmaları esastır. Bu dikkate alınmalı.

Sığınak ortamı, kadını şiddetten kurtarmanın yol ve yöntemlerini kendisinin bulabilmesi için teşvik edici olmalıdır.

Kadınlara, şiddetsiz bir hayat kurabilmek için ihtiyaç duyduğu tıbbi, psikolojik, hukuki danışmanlık, meslek kursları ve iş bulma olanakları ile çocuk bakım desteği sağlamalıdır.

Sığınakta, kadının öz güvenini yeniden kazanmasını sağlayacak bir yaşam ortamı yaratılmak durumundadır. Çünkü genelde şöyle bir şey oluyor: Kadınlar sığınaklara gittiğinde zavallı, yazık, aslında korumaya muhtaç, özgür bir birey olma durumunda değil, daha çok öz güvenini kaybeden, toplumda kendisini ifade etmeyen bir nokta üzerine geliştiriliyor; bu, psikolojik olarak da kadınların yaşamını devam ettirmelerini engelleyen bir konu, buna mutlaka itiraz etmek gerekiyor.

Kadın sığınaklarının adresinin gizliliği hem de kadınlara sığınak dışındaki gerekli destekleri vermek için sığınakların mutlaka kadın danışma merkezleri ile birlikte açılması gereklidir.

Kanun tasarısında geçen barınma evleriyle sığınaklar tamamen farklı şeylerdir. «Barınma evi» gibi kavramlar kadına yönelik şiddeti toplumsal bir sorun olmaktan çıkarıp kadını esirgenmesi, korunması gereken bir nesne; kadına yönelik şiddeti ise kadının kendi sorunu hâline getirmekte ve kadını değişmeden aynı durumda ve aile içindeki geleneksel rolü içinde kalmaya zorlamaktadır. Oysa, sığınaklar, sadece kadınların can güvenliğini sağlayacak ya da erkek şiddetinden uzaklaştırıp biraz olsun nefes almalarını kolaylaştıracak mekânlar değil, aynı zamanda diğer kadınlar ve çocuklarıyla şiddetsiz bir ilişki kurabilecekleri ve giderek şiddetsiz bir hayatın mümkün olduğunu keşfedecekleri mekânlardır. Bu nedenle, yukarıdaki ifadeler yerine «sığınak» kullanma, «barınma» yerine «sığınak» kullanılması kadın örgütleri tarafından önerilmektedir.

Değerli milletvekilleri, töre ve namus adına işlenen cinayetlere Türkiye’de çoğu kez rastlıyoruz. Özellikle bu iki kavram kadın cinayetlerini, kadın ölümlerini masumlaştıran, aslında erkekleri bir şekilde kurtarmaya yönelik bir yaklaşımdır, mutlaka bundan vazgeçilmesi gerekiyor. Namus, kadınların bedenleri ve cinsellikleri üzerindeki güçlü, yaygın, örgütlü ve içselleştirilmiş bir ataerkil tahakküm mekanizmasıdır. Namus, kadınların yaşadığı insan hakları ihlallerini dile getirmelerini engeller, erkeklerin iktidar ve statülerini pekiştirmesini sağlar ve bu yolla kadınların bedenini metalaştırır.

Yasanın uygulanabilmesi için madde önerilerimizde de belirttiğimiz üzere emniyet güçleri, hekimler, hâkimler, savcılar ve avukatlar arasında meslek içi eğitimler düzenlenmelidir.

Kadınlar haklarını öğrenirken ana dilde bilgilendirilmeli, ana dilin kullanılması eğitim politikasında da desteklenmelidir. Şiddet mağduru ya da bu mağdur olabilecek kadınlara ulaşıldığında bildiği tek dil Kürtçe ise ya da Lazca ise ya da Ermenice ise o zaman bu dilden mutlaka kadınlara ulaşmak gerekiyor. Bu noktada en eksik olan bölüm bu, çünkü biz «Ana dilde eğitim meselesi.» dediğimizde sadece politik bir talep olarak ele alıyoruz. Oysa birçok kadın, özellikle Kürt kadınları kendi dertlerini, meramlarını bile anlatamayacak bir noktada, çünkü başka bir dil bilmiyor, Türkçe bilmiyor. Mutlaka kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda ana dil meselesi önemli. Özellikle bölgeye Kürtçe bilen görevlilerin gönderilmesi, psikolog, sosyolog, hukukçuların gönderilmesi önemlidir. Aksi takdirde, biz bu sorunları çözemiyoruz. Zaten kadınların birçoğu güven sorunu da yaşıyor, yani kendi dilini konuşmadığı, kullanmadığı kişiler açısından da bunlar ciddi bir problem.

Sayın milletvekilleri, tabii bugün bu yasa geçecek. Bu yasanın geçişi bizim açımızdan da önemli, yani biz muhalefet ediyoruz bazı durumlara ama mutlaka geçmesi konusunda da mücadelemizi yürüteceğiz. Ama bir kez daha belirtmek istiyorum, bu yasanın uygulanabilmesinin bazı koşulları var, ek tedbirler alınması gerekiyor. Örneğin bütçe nereden karşılanacak, bu konuda zihniyet değişimi nasıl gelişecek? Yani Sosyal Politikalar Bakanlığının bütçesini biliyoruz, bu bütçeyle bunu önlemek çok mümkün değil. Dolayısıyla, ek tedbirlerin alınması gerekiyor. Aksi takdirde “Olanaklar yok, koşullar yok.” denilerek aslında kadınlar yeniden evine gönderilecek diye düşünüyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SENA KALELİ (CHP 2/76)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 181 sıra sayılı Yasa Tasarısı’nın 18’inci maddesiyle ilgili vermiş olduğumuz önergemiz üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’ne özel olarak yazılı ve görsel medyada kadına dair araştırmalar, raporlar ve anketler genelde birinci konu olarak işlenmiş ve manşetlere taşınmıştır. Bu du-

yarlılıklarından dolayı bütün medya camiasına teşekkür ediyorum. Bu anket, rapor ve araştırmalar sonuçları itibarıyla yerleşik algıları da sorgulatmaya başlamıştır. TÜİK tarafından yapılan anketlerde kadınlar genellikle hâlimden memnun ve mutlu göste-riliyorken, bir araştırma şirketi tarafından 38 ilde 2.864 kadınla yapılan ve bugün açıklanan mutluluk anketinde kadınların dörtte 3'ünün, diğer bir deyişle her 10 kadından 7'sinin mutsuz olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışan kadınların yüzde 68'i kazandığı parayı eşine teslim etmektedir. Kadınların yüzde 85'i "Şiddete hayır." derken, yüzde 15'inin şiddeti kabul edilebilir bulması, zannediyorum, gelenekselleşmiş bakış açısı, belletilmişlik ve çaresizliktendir yani kadın "Gidecek yerim mi var? Diyecek sözüm mü var?" sarmalında dolanıp durmaktadır.

Anketlerden çıkan en çarpıcı sonuçlardan bir diğeri ise eğitimin yükselmesi ve ailenin aylık gelirinin artmasıyla şiddet görenlerin oranının azalmasıdır.

Kadının adil olmayan çocuk yetiştirme anlayışı ve kendini algılaması değişmeden, hak ve özgürlüklerine sahip çıkma bilincine erişmeden yapılacak düzenlemeler de fayda etmeyecektir yani eğitim ve gelir durumuyla şiddet arasında doğrudan bir bağ bulunmaktadır. Sonuç olarak, eğitime yatırım yapmayan devlet, daha çok cezaevi yapmaya mahkûmdur. Aniden gündeme gelen, benim deyişimle "4/4/4" sistemi de -çok kültürlü sisteme geçeceğimize- çocukları yaş ve cinsiyetine göre bölmekte ve ayırtmaktadır. Bu Komisyonda yaşananlar, tüm erkeklerin öfke kontrolü sorunlarını aşmaları gerçeğini de ortaya çıkarmaktadır.

Öte yandan, Dünya Ekonomik Forumu'nun Cinsiyet Uçurumu Raporu'na göre kadının ekonomiye katılımında, Türkiye, son yirmi yılda ilerleyeceğine gerilemiştir.

Türkiye'de kadınların iş gücüne katılım oranı giderek düşmektedir. Son on yılda artan şiddetin de bu bağlamda değerlendirilmesi, çözüme yönelik arayışlar için önemli bir referanstır.

«Şiddet artmıyor, devlete olan güven nedeniyle ortaya çıkıyor.» diyerek kendini kandıran anlayışın, vatandaşını da kandırdığını sanmaması gerekir. Böyle düşünenler, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'na kulak verirlerse, güven var mı yok mu anlayacaklardır. Bu şartlarda toplumlar değişemez ve gelişemez. Şiddetin önlenmesi öz güvene, kimlik ve onuruna, ekonomik bağımsızlığına ve ruh ve beden sağlığına sahip sosyal kadınlarla mümkündür. Bu çerçevede, ülkemizde kadın istihdam çalışmalarına hız kazandırılması gerekmektedir. Kadınların bilgi ve teknolojiye ulaşabilmeleri için her türlü olanak sağlanmalı, kadınların iş gücü niteliğini artıracak eğitimler yapılmalıdır. Kadınları istihdam edecek işverenler de düzenlenen seminerlerle mobbing'e karşı, kadın iş gücü çalıştırma konusunda eğitilmelidirler. Bazı sosyal demokrat belediyelerimizde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Birimi vardır. Hizmetler, üretimler kadına göre planlanmaktadır ve orada kadınlar huzurlu ve mutludurlar.

Sayın milletvekilleri, şiddetle istihdam arasındaki bağı vurgulamaya özellikle yönelmemin nedeni 18'inci maddenin nafaka konusunu düzenlemesidir. Bu konuda vermiş olduğumuz önergemiz uluslararası anlaşmanın 20'inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Bu düşüncelerle önergemizin kabulünü diliyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

SENA KALELİ (CHP 2/76)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 181 sıra sayılı Tasarının ikinci bölümünün geneli üzerinde CHP Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, bugün burada ülkemizin en büyük kanayan yaralarından biri olan kadına yönelik şiddete karşı çok önemli adımlar atmanın eşliğindeyiz. Kadına yönelik şiddetle ilgili rakamlar, sayılar hemen herkesin malumu. Burada bu sayıları tekrarlayarak zamanınızı almak istemiyorum. Rakamlar can sıkıcı ancak yaşadığımız çağda sayılar doğru okunursa, hem nicelik hem nitelik hem yaklaşanı hem uzaklaşanı bildirmekte ve yaşamımızı biçimlendirmekte, bizi yönetmektedir. Ülkemizde yaşananlar ve artan şiddet ne yazık ki bu saptamayı doğrulamaktadır.

İşte devletin şiddeti: Dolmabahçe'de rektörlerle toplantı yapan Başbakanı protesto eden hamile kızın başına gelenler! Nicelerini yaşadığımız bu görüntüleri demokrasi mi, yoksa utanç anıtı mı olur?

Değerli milletvekilleri, şiddet, bir insan hakkı ihlali olmakla beraber, günümüzde artık, toplumsal bir sorun olarak geleceğimizi tehdit etmektedir. Bu bilinçle şiddet, tasarının gerekçesinde de belirtildiği gibi, özel alan sorunu olmaktan çıkmış ve şiddetle mücadele bütün dünyada devlet politikası olarak yürütülmeye başlanmıştır.

Görüşmekte olduğumuz tasarı da bu sürecin bir sonucudur. Bu bağlamda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Şahin'e iyi niyetli ve samimi yaklaşımlarından dolayı teşekkür ediyorum ancak kadın örgütleriyle birlikte uzun tartışma, yazışma ve görüşmelere karşın, talepleri tam olarak karşılamayan taslağa bile üyesi olduğu Bakanlar Kurulunun sahip çıkamamasından dolayı da üzüntülerimi iletiyorum.

Sayın milletvekilleri, dünyada kadın hareketleri üç dalga üzerinde yükselmiştir; eşitlikle başlamış, bedensel farkındalıkla gelişmiş, hak, özgürlük ve toplumsal cinsiyet eşitliğiyle bugünlere gelmiştir.

Kadın hareketlerinin ülkemizde yansması özellikle 1980'ler sonrasına denk gelmektedir. Kadın hareketlerinin kurumsallaşarak kendi kimliğine sahip çıkması ve dünyaya koşut feminist belleğin oluşması, 1990'lardan sonra oluşmaya başlamıştır ancak Türkiye, hâlâ biyolojik farkı öne sürülerek kadın-erkek eşitliğine inanmayan, kadının bedeninin farkındalığına izin vermeyen, hak ve özgürlükleri kısıtlayan, şiddetin her geçen gün arttığı muhafazakâr bir ülke konumundadır. Bu bağlamda son on yıllık araştırmalara baktığımızda, ciddi bir zihni gerileme içinde olduğumuz görülmektedir. Kadının ekonomik ve sosyal yaşamdan uzaklaştırılması, mazbutlaştırma ve muhafazakârlaştırma çabaları da şiddete zemin hazırlamaktadır.

Sayın milletvekilleri, Mahatma Gandhi'ye göre kaderimizi düşüncemiz belirlemektedir. Yaşam biçimi, kullandığımız dilden davranışlarımıza ve alışkanlıklarımıza kadar tüm yatkınlıklarımız bizi kaderimize ulaştırmaktadır. Ülkemizde kadın, sadece doğuran, büyüten, evi çekip çeviren, yaranmak, onay görmek zorunda hisseden konumundan kurtarılmadıkça, bu geleneksel ezik hâlden, düşük benlikten çıkamadıkça kaderi de değişmeyecektir. Hukukçu aktivist MacKinnon'a göre de toplumsal cinsiyet politik bir sistemdir. Bu bağlamda atacağımız adımlar, yasalaştıracağımız düzenlemeler sadece bugün için değil, gelecek açısından da büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, görüşmekte olduğumuz tasarinin her bir maddesinin, madde içindeki her bir kelimesinin bütün insanları etkilemesinin yanı sıra, başta kadınlar olmak üzere yarının büyükleri olan çocuklarımız açısından yaşamsal önemde olduğu unutulmamalıdır. Bu görüşler çerçevesinde incelendiğinde, tasarıda kullanılan dil ve yapılan değişikliklerin âdeta MacKinnon'u doğruladığı görülmektedir.

Başbakanlığa gönderilen tasarinin tamamında "birey" sözcüğü kullanılırken, önümüzdeki tasarıda bu sözcüğün "kişi" olarak değiştirildiği görülmektedir. Kişi, halk ağzında "eş, koca" anlamında kullanılmaktadır. Oysa birey "Kendine özgü nitelikleri yitirmeden bölünemeyen tek varlık." olarak tanımlanmaktadır. Bu ayrım bile tasarinin erkek egemen söylemle hazırlandığının en büyük işaretlerinden biridir. Sevgi dili kullanılmayan, sadece ayrımcı siyasi ideolojilerin peşinden giden anlayış, şiddetin çözümü olamaz.

Bu yargıyı destekleyen bir başka örnek ise tasarinin "Kurumlararası koordinasyon ve eğitim" başlığı taşıyan 16'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilgilendirilmenin çıkarılmasıdır. Eğitime yönelik yayınların, STK'lar, barolar ve kadın örgütleriyle birlikte hazırlanması talebinin reddedilmesini ise anlamak mümkün değildir.

Kadınlara yönelik şiddetle ilgili mücadele açısından önemli bir kazanım olarak değerlendirilen şiddeti önleme ve izleme merkezlerinin kadrosu ilk tasarıda 5.557 iken tasarinin son hâlinde 362'ye indirilmiştir. 362 kişiyle şiddete karşı etkin mücadele sağlanabileceğine inanıyor musunuz? Yoksa kadro tahsisi yapılmadığı için mi sayı bu kadar düşürülmüştür?

Öte yandan, kadın ve çocuğa yönelik şiddetin bir insan hakkı ihlali olduğunun açıkça belirtilmemiş olması, tasarinin amacı konusunda soru işaretleri doğurmaktadır.

«Cinsel yönelim» ve «cinsel kimlik» ifadelerinin yer almaması, korunacak bireyler açısından cinsel eğilim farklılığı olanların bulunmaması, insanlık ve yaradılış adına büyük bir haksızlıktır.

Şiddetle ilgili yasal başvuru süreçlerinde, taraflar arasında ara buluculuk ve uzlaşma girişiminde bulunulmamasına yönelik düzenleme yapılmaması, tasarinin yaptırım gücünü ve etkisini zayıflatmaktadır.

Şiddet olaylarında kadının değil, erkeğin teşhir edilmesine yönelik bir düzenlemenin olmaması da caydırıcılık açısından önemli bir eksikliktir.

Sayın milletvekilleri, bu konudaki iyi niyetli yaklaşımları, çalışmalarını, saygı ve takdirle karşılamakla birlikte, tasarinin şiddetle mücadele konusunda beklentileri karşılamadığını belirtmek zorundayım.

İlkelerden ödün verilerek "kadın-erkek eşitliği" ve "fiilî eşitlik" kavramlarından korkularak kadına yönelik şiddetle mücadele edilmesi mümkün değildir.

Yaşanan sorunlar ve gelinen nokta, sadece yasal eksikliklerden kaynaklanmamaktadır; bu konudaki bakış açısının değişimi ve zihinsel dönüşüm, olmazsa olmazdır.

Hiç kimsenin feminist olmasını beklememekle birlikte, herkesin hümanist olması, sorunun çözümü adına önemli bir adım olacaktır. Koruyucu olmanın yanı sıra hak ve özgürlük temelli anlayış egemen felsefe olmalıdır. Bedenin unutturulduğu, kendi hükmünden çıkarıldığı, aile planlamasının rafa kalktığı, aile ve sosyal politikaların içinde birey olamamış, dolayısıyla eşit olamamış kadına nasıl fırsat eşitliği sağlanabilecektir? Oysa kadının toplum içinde yer alması, sosyalleşmesi erkeği de sosyalleştirecek, her yönden kontrollü hâle getirecektir. Bu noktada Mustafa Kemal Atatürk'ün «Ruhunuzu ve özgürlüğünüzü baskılardan kurtarın.» sözü bizim yol göstericimiz olmalı, kadının ekonomik, sosyal, kültürel açıdan güçlendirilmesine yönelik politikalar geliştirilmelidir. Bunun için de yeni anayasada Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi madde 5'e koşut biçimde devlete, bir cinsiyetin üstünlüğü ya da aşağılığına ilişkin kültürel kalıpları değiştirme görevini vererek işe başlamalıyız.

Bu düşüncelerle, tasarının eleştiri ve öneriler doğrultusunda yasalaşmasını diliyorum, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/76)

Bugün 8 Mart. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü dolayısıyla bugün meydanlarda olan, mitingler yapan, paneller düzenleyen, seminerler yapan, yürüyüşlerle seslerini duyurmaya çalışan tüm kadınların ortaya koymuş olduğu emeğin önünde saygıyla eğiliyorum, tüm emekçi kadınların 8 Mart'ını kutluyorum. Bugünün arkasında bir direniş tarihi var diye dün belirtmiştik. Yine bugüne nasıl geldiğimizi bilerek ancak bundan sonra mücadelemizi örgütleyebileceğimiz inancıyla, bugüne kadar kadın eşitlik ve özgürlük mücadelesinde yaşamını yitirmiş olan tüm kadınların anısı önünde de saygıyla eğiliyorum.

Değerli milletvekilleri, kadın sorunu bir insan hakları sorunu. Bu konuda artık toplumun her kesiminden ve her siyasal görüşten ortak bir kanaat var ama henüz kadına yönelik şiddet konusunda ortak bir irade açığa çıkarılmış değil. Bu noktada bugün de Parlamentomuzda görüşülmeye devam edilecek olan yasanın hazırlanış sürecinde var olan uzlaşma ne yazık ki devamında sürdürülememiştir ama yine de hazırlanış sürecinde ortaya konulan iradeyi önemsiyoruz ve Türkiye'de çıkarılacak her yasa için aynı yöntemin belirlenmesi gerektiğini ifade ediyoruz.

Ne yazık ki kadınlar, evde, okulda, iş yerinde, sokakta, gözetiminde ve cezaevinde şiddete maruz kalıyorlar ve şiddete maruz kalan kadının korunabilmesi noktasında bizler yürütmenin önüne bir ödev koyabilmiş değiliz, etkin bir mekanizma koyabilmiş değiliz. Yaşamını yitiren, katledilen her kadın gerçeğinin arkasında biraz ihmal, biraz sorumsuzluk olduğu bilgisiyle hareket etmek gerekiyor. Yine de bu Parlamento çatısı altında dün ortaya konulan tablo göstermiştir ki esasında kadına yönelik şiddet sorunu ülkede tüm siyasi partilerin, tüm kesimlerin ve tüm anlayışların ortak düşünebileceği bir alandır ve inanıyoruz ki bu alanda ortaya konulacak çözüm iradesi, bu uzlaşma mantığı Türkiye'nin önündeki birçok sorunun çözümünde de örnek olarak alınabilir, bir yöntem olarak uygulanabilir.

Değerli milletvekilleri, bizler, bir kız çocuk olarak, bir kız kardeş olarak, bir anne olarak, bir eş olarak ne yazık ki toplumun ikincisi olarak, toplumda ikincil olarak görülüyoruz. Toplumsal eşitsizliğin bu düzeyde olduğu bir süreci yaşarken ne yazık ki toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ya da cinsiyetçi politikalarından vazgeçilmesi noktasında önümüze bir yol haritası koyabilmiş değiliz. Bugün ülkemizin ihtiyacı olan böyle bir yol haritasıdır. Eğer biz, hak verebiliyorsak, eğer bugün altına imza koymuş olduğumuz ulusal üstü sözleşmeler noktasında bile bazı ilerlemeleri kabul edebiliyorsak bunun gereği olan bir yol haritasını da hep beraber açığa çıkarabilmeliyiz. Bugün toplumdaki şiddetin kaynağını öngörüp, o şiddetin aile içerisine, o şiddetin kamusal alanda kendisini ifade eden kadına nasıl yansıdığını da ortak tartışmak durumundayız. Ülkemizin içinde bulunduğu süreçte yaşadığı temel sorunların başında gelen Kürt sorunu ve bundan kaynaklı ortaya çıkan maddi ve manevi kayıplara baktığımızda ve bunun tablosunu açığa çıkardığımızda ve yine bir yıl içerisinde öldürülen kadın sayısı, katledilen kadın sayısının oranına baktığımızda neredeyse eşit olduğunu görüyoruz. Kürt sorunu konusunda ortaya konan irade ki bugüne kadar çözüme hizmet etmemiştir ama kadın sorunu konusunda böyle bir iradenin bile yokluğunu görüyoruz çünkü sorunu yok sayan bir anlayışla karşı karşıyayız.

Kadınlar katlediliyorlar, bu bir gerçek; bunu görmek ve her ay katledilen -neredeyse her güne 1 kadın düşüyor- bu kadınlar için sorumluluk hissetmek gerekiyor. Bu noktada hepimizin elini taşın altına koyması gerekiyor.

Biz BDP'li kadınlar olarak, yıllardır yürütmüş olduğumuz kadın özgürlük mücadelesinde belli bir mesafe katedebildiğimize inanıyoruz ama ne yazık ki bugün içinde bulunduğumuz toplumda henüz bu ilerlemenin yaşanmadığı gerçeğiyle de karşı karşıyayız.

Bu yıl 8 Mart etkinliklerine 1 Martta start verdik; Nusaybin'deydik, Hakkâri'deydik ve bugün son çalışmalarımızı ortaya koyuyoruz. Şırnak ve Hakkâri'de yine alanlarda olan bir kadın gerçeği var.

Biz, 8 Martta kadının hâlâ özgürlük ve eşitlik mücadelesinin devam ediyor olmasından dolayı, sokakta, işte, fabrikada, evde ortaya koymuş olduğu emeğinin görünür olması için sesimizi yükseltmeye çalışıyoruz. Ve bizim, henüz, cinsel kimliğimizden dolayı maruz kalmış olduğumuz şiddetin önüne geçen bir toplumsal şiddet sorununuz var. Kürt sorunu eksenli, henüz hayata geçirilememiş çözüm politikaları ve çözümsüzlükte ısrar, ne yazık ki bölgede kadının yaşamına direkt olarak tesir ediyor. Bunun da görülebilir olması gerekiyor. Ben, tekrar, 8 Mart dolayısıyla bugün alanlarda olan tüm kadınları saygıyla selamlıyorum.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/76)

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Aracılığınızla Sayın Bakanıma yönelteyim; gerçi bugün Sayın Bakanımız burada değil, belki cevabını şu an alamayabiliriz ama bu konuda bir cevap verilmesini önemsiyoruz. 2012 yılı itibarıyla cezaevlerinde tutulan tutuklu ve hükümlü kadın sayısını öğrenmek istiyoruz.

Ve yine, özel yetkili ağır ceza mahkemelerinin görev alanı kapsamında yargılanan kadın hükümlü ve tutuklu sayısını öğrenmek istiyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ata.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/76)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülen yasanın 14'üncü maddesi üzerine vermiş olduğumuz değişiklik önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kadına yönelik şiddet konusunda gerek bu alanda çalışan kadın örgütleri arasındaki iş birliği gerekse de bu konuda önleyici hizmet ya da koruyucu hizmet koymuş olan kurumsal, kamu kurumlarının ortak çalışması tabii ki sorunun üzerine gitme noktasında çok önemli bir nokta. 14'üncü madde de ortak çalışmaya atıfta bulunuluyor. Bu ortak çalışma kısmında bizim önergemizde "Tedbir kararının gereklerine aykırılık aynı zamanda bir suç oluşturuyorsa bu suçla ilgili olarak gerekli kanuni işlemlere gecikmeksizin başlanır." şeklinde bir ek madde ve yine, ikinci fıkranın sonuna gelmek üzere "Bu merkezler alanda çalışan kadın örgütleriyle iş birliği hâlinde çalışmalarını sürdürürler." şeklinde ibarenin eklenmesini ve yine "çalışmalarını" kelimesinden sonra "tek adım" ibaresinin eklenmesini talep ediyoruz.

Bu konuda kadın örgütlerinin hassasiyeti şu konuda çok önemli: Kamu kurumları vermiş oldukları hizmeti bu alanda çalışan kadın örgütlerinin ortaya koymuş olduğu iradeyi yok sayarak, samimiyeti yok sayarak, hizmeti yok sayarak başarıya ulaşmaları mümkün değil, sonuç almaları da mümkün değil. Çünkü şiddet mağduru olan birçok kadının öncelikli olarak bir kamu kurumuna gitmek yerine bu konuda bağımsız çalışma yürüten kadın kurumlarına gitmiş olması, gittiği gerçeğiyle karşı karşıyayız ki, bu gitmiş olması da en doğal olandır.

Şunu ifade edelim: En azından seçim bölgemiz itibarıyla, kadın yaşamın her alanında şiddetle mağdur, şiddetle karşı karşıya, bu bir gerçek ama aynı zamanda bulunduğumuz ortamda bir sosyal şiddet var. Bugün 8 Mart. 8 Mart alanlarında yürüyüşe giden, eylem ve etkinliklerde bulunan kadınlara bile uygulanan şiddetle karşı karşıyayız İstanbul'da, Mersin'de.

Kadının bir kamu kuruluşuna gidip «Ben şiddet mağduruyum.» demesinin önünde bazı engeller vardır başta da kollukla yaşamın diğer alanlarındaki şiddet dolayısıyla karşı karşıya geliyor olmasından kaynaklı. Kadınlar çocukları için, kadınlar eşleri için, kardeşleri için kaygı duydukları bir alanda gidip bir kolluk gücüne başvurup ya da bir kamu kurumuna başvurup «Biz şiddet mağduruyuz, bizi koruyun.» diyemiyorlar ve demiyorlar da. Ama bağımsız kadın kuruluşları bu konuda çok anlamlı bir emek ortaya koyuyor ve bir

kadın kurumunun -ve dinleyen kadınsa, bunu gönüllü olarak yerine getiriyorsa- kapısını çalmaları ve hizmet talep etmeleri çok daha kolay gerçekleşiyor.

Değerli milletvekilleri, şu bir gerçek: Eğer biz yaşamın tüm alanlarında maruz kalınan, kadının maruz kalmış olduğu şiddeti görünür ve bilinir kılabilirsek o zaman şiddeti engellemenin de önündeki ilk adımı atmış oluruz. Bakın, dün de belirttik. Hâlâ kadın katliamlarının faileri, toplumda genel bir algı olabiliyor çoğu zaman, kahraman olarak varsayılıyor. Öyle bir konuma getirebilmeliyiz ki şiddeti görünür kılmalıyız, bilinir ve ayıplanır, kabul edilemez kılmalıyız, karşısında, bunu yapan insanın kamu önüne, toplum önüne çıkabilecek herhangi bir cesareti olmasın, bunu yaparken toplum benim hakkımda ne düşünür kaygısı taşısın. Bunu hep beraber başarabilmeliyiz.

Yine, bu konuda yürütmenin ilgili bakanlıklarının -Adalet Bakanlığı başta olmak üzere, İçişleri Bakanlığı başta olmak üzere, yine her ne kadar isminde «kadın» yoksa da kadından sorumlu bakanlık başta olmak üzere- sunduğu verilere baktığımızda çok yetersiz. Biz bu verilerin görünür olmasını istiyoruz. İnsan hakları örgütleri, kadın örgütleri bu bilgileri kamuoyuyla paylaşıyorlar ama bir bakıyoruz, gazetelerin üçüncü sayfalarında yer alan kadın cinayetleri kadar bile bu haberlere yer verilmiyor, ortaya konulan emek görünür ve bilinir hâlâ getirilmiyor. Bu noktada, bizler, öncelikli olarak kamu kurumları arasında var olduğu söylenen iş birliği kadar kamu kurumları ile bu konuda çalışan, bağımsız çalışan, gönüllü çalışan sivil toplum örgütleri, kadın örgütleri arasında bir iş birliğinin söz konusu olması gerektiğini düşünüyoruz.

Yine, eğer şiddet mağduru kadın bunu açığa çıkaracak, üstüne gidecek cesareti göstermişse -ki, bunun açığa çıkması, üstüne gitmesi için bir bilinçlenme ve eğitim söz konusu çünkü çoğu zaman «Aile içinde yaşanan aile içinde kalır.» anlayışıyla ve kadın olmanın, bir genç kadın olmanın sorumluluğuyla bu bilgiler gizli kalıyor, kamuoyundan saklanıyor, aile içinde bile ifşa edilmiyor- eğer bunu gösterebilme cesareti ortaya konmuşsa başvuru yapıldığı andan itibaren tek merkezde tüm işlemler bitebilmedir. O yüzden, biz, burada, yedi gün yirmi dört saat esasına göre maddede belirtilen cümlelerin başına «tek adım» ibaresinin de eklenmesini istiyoruz. Kadın birden fazla kuruma götürülmemelidir.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/76)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülen yasanın 16'ncı maddesi için vermiş olduğumuz değişiklik önergesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Açıkçası, bir şaşkınlık içerisindeyiz. Niye? Çünkü görüşülen yasa maddesi 3'üncü fıkra itibarıyla eğitimin görsel ve yazılı yayın organları tarafından medya kullanılarak gerçekleştirilmesini önüne hedef olarak koyuyor. Yine 6'ncı maddesinde, ilköğretim ve ortaöğretim müfredatında toplumsal cinsiyet, kadının insan hakları ve kadın-erkek eşitliği konusunda eğitime yönelik dersler kısmı geçiyor. Biz, 6'ncı maddede olan «toplumsal cinsiyet» kavramının 3'üncü maddede de yer alması gerektiğini ifade ettik. Bir baktık, iktidar partisi bir önerge vermiş, onlar da tam aksine, 6'ncı fıkrada yer alan, ilköğretim ve ortaöğretimde okuyan öğrencilerimizin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda eğitim görmesi kısmını çıkarmışlar.

Şimdi, önergeye bakıyoruz, doğru, burada 3 tane erkek arkadaşın imzası var ama Kadın Erkek Eşitliği Komisyonu Başkanının imzası var. Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin eğitim alması hususunda "Bu düzenleme nasıl oldu buraya girdi?" diye şaşırırken bizler -çünkü tanım olarak yer almamıştı, "Gözden kaçmış herhâlde." diye düşündük- iktidar partisi bunu da çıkarmak istiyor. Yine, Oya Eronat, Sermin Balık, Nurdan Şanlı, 3 tane daha kadın vekilin imzası var. Bırakalım, bunu istiyorsa da erkek vekiller istesin. Kadın vekiller en azından, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda, özellikle de ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin eğitim görmesi hususunda elini taşın altına koysun, desin ki: "Biz bunu istiyoruz." Yani dün den beri burada yapılan her konuşmada işin ucunda eğitim olduğunun altı çizildi ama geliyoruz, bunu yasalaştıracağımız, görünür, bilinir kılacağımız noktada önüne ket koyuyoruz, kavramlarla yarışıyoruz, kavramları tartışıyoruz. Bunlar ulusal üstü kavramlar, Anayasa'nın 90'ıncı maddesi itibarıyla zaten yasalarımızın üstünde olan kavramlar. Biz, ulusal üstü sözleşmelere imza atmışız, bunları kabul etmişiz, kendi iç hukukumuzda da bunlara yer vermek gibi bir sorumluluk altındayız o imzaları atmış olmamız dolayısıyla. Peki, bugün nasıl oluyor da bu kavramlarla yarışıyoruz, «Yer almamalı.» diyoruz? Bunun arkasında yatan zihniyet nedir? Bunu nasıl açıklayabilirsiniz? Hani, burada en fazla söylenecek? Sayın

Elitaş'a sorduk biz burada konuşmadan önce, «Bu doğru bir şey değil.» dedik, «Bizim ilkesel yaklaşımımız. Başta böyle düşündük, sonuna kadar da böyle devam edeceğiz.» dedi. Var mı? Yanlıştan dönmenin bir noktası vardır herhâlde, yanlıştan dönülür. Konu eğitim ve biz bunun eğitimini vermekten bu kadar imtina eder bir noktadayız. Genç nesilleri nasıl yetiştireceğiz? Sosyal ortamda şiddet, ekonomik ortamda şiddet, siyasal anlamda şiddet. Bu gençler, nasıl şiddet ortamı dışında kadın sorununu, gençlik sorununu değerlendirecekler? Bu konuda herkesin sorumluluğu vardır, bunun altını çizmek istiyoruz.

Bizler, şiddetin yaşamdan bir bütün çıkartılabilmesi için tabii ki eğitimin bir öneminin olduğunun farkındayız ama siyasi iktidarın, Türkiye'de 2 insandan 1'inin oyunu almış siyasi iktidarın burada ortaya koyduğu yaklaşımın eğitim kadar önemli olduğunu düşünüyoruz. Kamuoyuna verilen mesajın, burada rol model olma açısından çok önemli ve değerli olduğuna inanıyoruz. Burada inandırıcılığını yitirmiştir siyasi iktidar; bu önergeyi hazırlayarak ve buraya sunarak inandırıcılığını yitirmiştir. Aksine, yapılan yayınların süresi doksan dakikaysa bunun daha ileriki dönemlerde daha da artırılması gerekir. Eğer ilk, ortaöğretim müfredatlarında yer veriliyorsa bunun daha da artırılması gerekir. Kaldı ki biz bir müfredat konusu olarak görmüyoruz, gerektiğinde ders bile verilebilmelidir. Bizim öğrencilik yıllarımızda vardı, sizinkinde oldu mu bilmiyorum ama bazı konularda toplu olarak dersler verildi kapalı spor salonlarında. Belki onların konusu olabilecek bir konudur ama biz, kalkıyoruz, müfredattan çıkartıyoruz, eğitim konusu olmaktan çıkartıyoruz; bu doğru değil. Tam da o müfredatta görmesi gerekiyor gençlerimizin, çocuklarımızın «toplumsal cinsiyet eşitliği» kavramını. Aile içerisinde görmüş olması kadar sosyal yaşamda görmüş olması da önemlidir; sosyal yaşamda gördüğü kadar okuduğu, öğrendiği materyalde görmesi de önemlidir.

Şimdi burada, siyasi iktidar, ortaya koymuş olduğu tavrı kamuoyuna açıklamakta. Bugüne kadar Sayın Bakanın ortaya koymuş olduğu samimiyeti tartışılır kılacaktır. Bunun sorumluluğu bizlerindir, sizlerindir. Müfredattaki ayrımcılığı körükleyen, toplumsal cinsiyet eşitliğiyle uyuşmayan kavramları ayıklamak yerine bunu koymaktan çekinmenin bir doğru tavır olduğunu düşünmüyoruz, önergemizin kabulünü rica ediyoruz. Saygılar sunuyorum.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (CHP 2/76)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 181 sıra sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısının 10'uncu maddesiyle ilgili söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi yeniden selamlıyorum.

Hepimiz biliyoruz, Türkiye'de eşlerinden şiddet görmüş ya da görmeye devam eden kadın sayısı çok ciddi rakamlara ulaşıyor. Özellikle, boşanmış ya da dul kadınlarda şiddet görme oranı çok daha yüksek. Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun kadına ve aile bireylerine yönelik şiddetin incelenmesi amacıyla kurulan alt komisyon raporu verilerine göre, 81 ilde aile içi şiddet kapsamında yapılan başvurular 2011 yılında toplam 80.398'i buldu. Ulusal bir gazetenin yaptığı son bir araştırmaya göre ise Türkiye'de kadınların yüzde 41,5'i eşlerinden şiddet görüyor. Ev hanımı olan kadınlarda bu oran yüzde 71,4'e çıkıyor.

Dünya Ekonomik Forumu'nun 2011 raporuna göre, kadınların ekonomik hayata katılımı ve fırsat eşitliği konusunda Türkiye 135 ülke arasında ancak 132'nci sıraya yerleşebildi. Kadına karşı şiddetin büyük ölçüde kadın ve erkek arasındaki ekonomik ve sosyal dengesizlikten kaynaklandığını düşünürsek sıralamanın çok da yersiz olmadığını görüyoruz. Kadınların Türkiye'de istihdam içindeki payının düşüklüğü, uluslararası platformlarda, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler yetkilileri tarafından çeşitli raporlarda zaman zaman belirtiliyor. Peki, bu şartlar altında Avrupa Birliğine tam üye olmayı hedefleyen Türkiye, Avrupa Birliğinin kadın istihdamını yüzde 60'a çıkarma hedefine nasıl ulaşacak? 1990 yılında kadınların istihdama katılımı yüzde 34 oranıyla bu hedefe daha yakinken şu anda yüzde 30'u bile tutturamıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce belirttiğim gibi, ev hanımlarında şiddet görme oranı yüzde 71,4. Kadının yüksek eğitim görmesi, istihdama katılması ve ekonomik özgürlüğünü kazanması birey olarak güçlenmesine yardımcı olacak ve şiddet görme olasılığını düşürecektir. Maalesef, toplumumuzda kadınların bir kısmı kendilerini birey olarak görmemektedir. Bunun göze çarpan kanıtlarından biri, eşlerinden dayak yemeyi doğal kabul eden kadınların yüzde 20,3 gibi müthiş yüksek bir oranda olmasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak sizlerle paylaşmak istediğim bir nokta daha var. Bildiği-

niz üzere, görüşmekte olduğumuz bu kanun tasarısı, sivil toplum kuruluşlarının, kadın örgütlerinin uzun süredir üzerinde çalıştığı ve mutabakata vardığı metinden yola çıkarak hazırlandı. Zaten katılımcı demokrasi, sivil toplum örgütlerinin yasama faaliyetlerine doğrudan katılması anlamını taşımaktadır. Ancak, Komisyon görüşmelerinde kanunun özünü etkileyecek değişiklikler yapılmış ve 237 kadın örgütünü temsil eden Şiddete Son Platformunun isyanını da beraberinde getirmiştir.

Bu çerçevede, tasarıda emeği bulunan sivil toplum örgütlerinin çekincelerini duyurabilmesi adına Şiddete Son Platformunun başlıca itirazlarını da sizlerle kısaca paylaşmak istiyorum. Onların ifadesiyle: «Şiddete Son Platformu olarak, şu andaki hâliyle yasanın adının, kadın değil, aileyi korumak üzere düzenlenmiş olmasına; şiddete uğrayan kadınların yardım ve koruma alabileceği yedi gün yirmi dört saat ve 'tek adım' ilkesiyle çalışacak merkezlerin teşkilat, görev ve kadrolarının kadın örgütlerinin talepleri doğrultusunda düzenlenmemiş olmasına; yasada sığınaklar ve cinsel şiddet kriz merkezlerinin yer almamasına; kadın örgütlerinin şiddet ve cinayet davalarına müdahilliğinin kabul edilmemiş olmasına itiraz ediyoruz.» Tüm kadınların Dünya Kadınlar Gününü kutluyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SENA KALELİ (CHP 2/76)

Sayın milletvekilleri, «Teknik yöntemlerle takip» başlığını taşıyan tasarının 12'nci maddesinin mutlaka hâkim kararıyla olması yönündeki önergemizin kabul edilmesi, AKP iktidarlarının eseri olan, herkesin dinlenme ve izlenme paranoyasına kapılması gerçeğiyle yerinde ve doğru olmuştur ancak 12'nci maddenin birinci fıkrasında «tedbir kararlarının takibi» ibaresinden önce «gerekli olması hâlinde» ibaresinin eklenmesi bu konudaki keyfiliğin önüne geçilmesi açısından önemlidir. Öte yandan, konumuz teknik yöntemlerle takip olduğu için burada bir sorunu da sizlerle paylaşmak istiyorum. Hafta başında Bursa'da cezaevi ve sığınma evlerini ziyaret ettim. Suça dair cinsiyetçi yaklaşım biçimi, cezaevlerinde de en fazla kadınları etkilemektedir. Cezaevlerindeki kadınların büyük bölümü, iç ve dış baskılar, iftira, taciz, istismar, tecavüz, dayak, erken ve kendinden büyük erkeklerle evliliğe zorlama ve şiddetten kurtulma güdüsüyle suç işlemektedirler. Öğretim düzeyinin ve ekonomik bağımsızlık oranlarının düşüklüğü kadının suç işlemesinde önemli etkidir. Sürem olduğu için bunu iletmek istiyorum. Sığınma evinde kalan ya da izlerini kaybettirme çabası içinde olan kadınlar, e-okul takip sistemiyle eşlerinin ve yakınlarının kendilerini bulup tehdit, taciz ve baskı uyguladıklarını dile getirmektedir. E-okul sistemine girişle ilgili bazı sınırlamalar veya tedbir kapsamına alınmış ailelerin çocuklarının kayıtlarının sistemden çıkarılması bu sorunu çözüme kavuşturacaktır. Bu duygu ve düşüncelerle, tasarının önergeler doğrultusunda değiştirilerek etkin ve etkili bir yapıya kavuşturulmasını diliyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Teşekkür ederim.

MELDA ONUR (CHP 2/102)

Cinsel tacizci gazetecinin kim olduğunu daha öğrenemedik, bunu Başbakan açıklamadı. Neden hâlâ «Hüseyin Üzmez» diyorlar bunu merak ediyoruz.

RUHSAR DEMİREL (2/114)

8 Mart 2012 günü, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Yasa Tasarısı bu Meclise geldiğinde, yine sizler hep beraber imza attınız bu tasarıya, parmaklarınızı kaldırarak onay verdiniz. Bütün bu verdiğiniz onaylarda sığınma evlerinin açılması da vardı, fakat korkarım ki bir cümleyi çok sık söylüyorum, kadın üzerinden siyaset, maalesef anlıyorum ki hem İstanbul Sözleşmesi'nin 25 Kasım'a yetiştirilmesi sırasındaki Bakanlar Kurulundaki imzanız ve Genel Kuruldaki imzalarınız dâhil, 8 Mart'ta da imza yetiştirme telaşından neyi imzaladığını herhâlde başta Bakan ve Plan ve Bütçedeki arkadaşlar unuttular çünkü o imzalanan yasalarda sığınma evleri de var, sığınma evlerinin açılmasının nedenleri de var.

Sığınma evleri konusunun ne kadar önemli olduğunu, sanıyorum son bir haftadır yaşanan tartışmayla hepimiz anladık. Sığınma evleri yalnızca karı koca kavgaları için gündeme gelen bir şey değil, özellikle taciz, tecavüz ve ensest mağduru kız çocuklarımızın da sığındıkları kurumlar, fakat acı bir durum var ki İstanbul Sözleşmesi bağlayıcı bir hüküm. İstanbul Sözleşmesi'ne göre bu sığınma evlerinin açılması ve kadınların korunması gerekiyor. Uluslararası sözleşmelere imza atmak değil, o imzanın arkasında durmak önemli. Dolayısıyla, ben Sayın Bakan ve yanında oturan Plan ve Bütçe Komisyonundaki arkadaşlarının «Katılımı-

yoruz.» «Katılabilemiyoruz.» gibi sözlerini, sanıyorum, bu konuşmadan sonra bir kez daha düşünerek olumluya çevireceklerini umut ediyorum. Ne adına? Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan bütün kadınlar adına ve bu Mecliste bu yasalara imza koymuş bütün kadın parlamenterler adına. Ben, onların -gönlünün de- bu yasa tasarısına «kadın sığınma evi» ibaresinin girmesine taraf olduklarını biliyorum, onların bu konudaki samimiyetini ben gayet iyi biliyorum, vicdanlarında bu işi muhasebe ettiklerini de biliyorum. Ama kadın haklarına inanmış bütün Türk parlamenterlerin de buna imza atacaklarına inanıyorum ki, Türk kadınlarımızı korumak adına.

Sayın Bakan ve Plan ve Bütçe Komisyonun, yanınızda oturan sayın üyeleri, az önceki katılmadığımız önergemize konuşmamın sonunda yapılacak oylamada katkı sunacağınıza olan umudumla kadın üzerinden siyasetin örneğini bir daha yaşamamayı diliyorum.

Gecenin bu saatinde ben hafızalarınızı tazelemek adına bir kez daha günleri tekrarlayayım, belki İnternet'ten kontrol edersiniz: 14-15 Kasım 2011 günleri Bakanlar Kurulunda şahsınız imzaladı, 25 Kasım'da Genel Kurulda onaydan geçti, 8 Mart günü kadına karşı şiddete dair önleme amaçlı bir yasa tasarısı imzalandı ve geçti.

Bunların hepsi kadını korumak adına ise söz konusu 258 sayılı Kanun Tasarısı'nın çerçeve 36'ncı maddesine «sığınma evi» ibaresi konulması konusundaki parti grubumuzun önerisine şu anda Mecliste bulunan bütün milletvekillerinin destek vereceğine olan inancımla teşekkür ediyorum.

SAKİNE ÖZ (CHP 2/116)

Değerli milletvekilleri, AKP'nin bu tasarı için ileri sürdüğü gerekçelerden en dikkat çekici olanlar şunlardır: «Avrupa'da var.» Yani işinize gelince Avrupa'nın değerlerine demediğinizi bırakmayacaksınız, işinize gelince onları örnek göstereceksiniz. Peki, Avrupa'da kız çocuklarının daha küçükken zorla evlendirilme oranı nedir? Kız çocuklarını annesinin babasının mirasından mahrum etme oranı Avrupa'da ne kadardır? Avrupa'da günde kaç kadın namus cinayetine kurban gitmektedir? Avrupa'yı, bunların yanıtlarını verdikten sonra konuşalım isterseniz.

Bakınız, eksikleriyle de olsa 8 Martta Kadına Şiddet Yasası'nı çıkardık. O zaman burada dedik ki: «Polise başvuran şiddet mağduru kadınlar evlerine gönderilmesin.» AKP'liler de mahcup da olsa destek verdi çünkü o polisin orada aklı sıra ara buluculuk yapması, bazen daha çok dayakla, bazen cinayetle sonuçlanıyor. Peki, şimdi bunun ne farkı var? Şimdi bu yasayla acaba kaç kadının hakları, ismini bile bilmediği, ne kadar doğru karar vereceği belli olmayan meçhul bir ara bulucuya teslim edilecek?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, yargının iş yükü azalsın, yargılamalar hızlansın diyoruz. Evet, geciken adalet adalet değildir diyoruz ama şunu bilin ki, hiç gelmeyen ve insanların hakkını yiyen bir adalet, açık bir adaletsizliktir. Hepinizi saygıyla selamlıyorum

CANDAN YÜCEER (CHP 2/116)

Tasarının gerekçesinde örnek gösterilen Avrupa ülkelerinde bile sistem tam anlamıyla oturmuş değil. Ara buluculuğu en eski uygulayan ülkelerden biri Hollanda'da bile bu yöntemle çok az uyumsuzluk çözülebiliyor. Hak ve adalet duygusu gelişmiş, demokrasi kültürü oturmuş, yargının bağımsız olduğu ülkelerde bile sonuçlar böyleyken biz bu yargı sistemimiz, biber gazı da tuzu biberi olan ileri demokrasimizle ara buluculukta neyi hedefliyoruz, ben açıkçası çok merak ediyorum.

Değerli arkadaşlar, muhalefet milletvekilleri olarak bizlerin haklı endişeleri var. Evet, ara buluculuk kurumunun Adalet Bakanlığı aracılığıyla bağımlı hâle getirilmesinden siyasal iktidara, ara buluculuk kurumunun mevcut yapısıyla bağımsız olamamasından, bağımsız ve tarafsız mahkemelere alternatif ve doğru- dan iktidara bağımlı yargı sistemine yol açmasından, çalışma hayatının korunmasız tarafı olan işçilerin bu süreçte mağdur olmasından, kapalı kapılar arkasında boşanma, nafaka ve miras gibi davalarda kadınların hak kaybı yaşamasından endişe duyuyoruz.

Evet, değerli arkadaşlar, çünkü burada hâkimin taraf ehliyetini göz önünde bulundurarak tarafları dinlemeksizin sadece evrak üzerinden karar veriyor olması, bu bizim haklı gerekçelerimizdir.

Evet, bunların hepsi olasılıklar ama daha doğrusu, ileride yaşanacak gerçekler çünkü benim ülkemde her 3 kadından 1'i şiddete uğruyor, her 10 kadından 1'i gebeliği sırasında fiziksel şiddete uğruyor, her 3-5

kadın aklın, vicdanın alamayacağı şekilde katlediliyor. Evet, benim ülkemde namus, töre cinayetleri adı altında bunlar normalleştirilmeye çalışılıyor.

Değerli arkadaşlar, benim ülkemde kadınların uğradığı cinayet, şiddet, vahşet karşısında şaşırmayan, tek kelime etmeyen ancak stadyumda maç izleyen kadınların kötü tezahüratından utanan, dehşete kapılan, sadece kadınların kaç çocuk doğuracağı, doğurup doğurmayacağı, nasıl doğuracağıyla ilgilenen ama doğurduğu çocuğuna nasıl bakacağı, nasıl bir gelecek sunacağına dair ilgisiz kalan bir Başbakan var. Benim ülkemde kadına, gençlere, yurttaşlara dayatılan bir yaşam, biçilen roller var.

Eğer gerçekten amacımız burada üzüm yemek ise ara buluculuğun, gerçekten bu kurumun bağımsız olması, eğitim ve denetim mekanizmalarının iyi işlemesi, tabii ki yargının bağımsızlığa sahip olması ve iktidarın elini yargıdan çekmesi gerekir diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 2/116)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 233 sıra sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı'nın 10'uncu maddesi üzerine söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tasarı hakkındaki görüşlerime geçmeden önce ülkemizin ve kadınlarımızın gündeminde yer alan bir konu hakkında görüşlerimi belirtme ihtiyacı hissetmekteyim. Kadınların yaşadığı yakıcı sorunları görmezden gelerek kadın bedeni üzerinden siyaset üretmek, kadınların tercihleri üzerinde hak iddia etmek, kadınları bir toplum mühendisliğinin aracı hâline getirmek basit bir ayrımcılığın ötesine taşmaktadır. Uludere katliamını örtmek için kadınların malzeme yapılması en hafif tabiriyle acımasızlıktır. Bu hem kadınlarımıza hem orada yaşamları ellerinden alınmış vatandaşlarımıza ve ailelerine yapılmış bir haksızlıktır. Ben bunu içime sindiremiyorum, televizyon dizilerinin senaryo akışına müdahale etmeyi de, tek tip gençlik yetiştirme hedefini de, tek din ifadesini de içime sindiremiyorum.

Değerli milletvekilleri, tasarının gerekçesinde mahkemelerin iş yükünün hafifletilmesinin amaçlandığı ifade edilmektedir. Doğrudur, mahkemelerimizin iş yükü fazladır ancak siz de takdir edersiniz ki mahkemelerimizin iş yükünün azaltılmasının yanında yargının tarafsızlığını da tesis etmek gereği vardır, tarafsız olmayan bir yargı adaleti sağlayamaz. Bu duruma birçok davada tanık olmaktadır. Bugün, milletvekilleri hapiste, üniversite öğrencileri hapiste, üniversite hocaları hapiste. Bugün Türkiye'de yumurta atandan slogan atana, yürüyüş yapandan oturma eylemi yapana kadar, sesini çıkaran, muhalefet eden herkes için hapis tehdidi vardır, belediye başkanları hakkında sudan sebeplerle davalar açılmaktadır. Yani demek istediğim şudur ki adaletin gecikmemesi için elbette yargı yükünü azaltmak gerekliliği vardır ama önce yargıyı bağımsızlaştırmak, tarafsızlaştırmak gereği de vardır.

Değerli milletvekilleri, arabuluculuk kurumuna, bunun ülkemizde doğurabileceği sorunlara ilişkin eleştirecek birçok nokta vardır. Bunlar, hem Avrupa Birliği Uyum Komisyonu hem Adalet Komisyonuna üye milletvekillerimizce karşı oy yazılarında ayrıntılarıyla ifade edilmiştir.

Ben, ara buluculuk kurumunun ülkemiz kadınlarının yaşamlarında yaratacağı olumsuzluklara dikkat çekmek istiyorum. Doğrudur, birçok Avrupa ülkesinde ara buluculuk kurumu vardır, ancak o ülkelerin kadın erkek eşitliğinde yaşadığı sorunlar bizim ülkemizde bu konuda yaşanan sorunlardan daha farklıdır.

Bu tasarımı hazırlayanlar, ülkemizin doğusunda geleneksel bakış açısının ne denli ağırlıklı olduğunu, kadının özellikle mirastan doğan hakları konusunda sorunlar yaşadığını, ara buluculuk kurumunun bu sorunları daha da arttırabileceğini göz ardı etmektedir. Batısıyla doğusuyla, kuzeyiyle güneyiyle tüm Türkiye'de bu geleneksel yapı, miras konusunda kadınlarımız aleyhine sonuçlar doğuracaktır. Benzer şekilde, boşanma sırasında mal paylaşımında yaşanabilecek sorunlar da göz ardı edilmektedir. Kadınlarımızın medeni hukuk alanında kazandığı hakların geriye gitmesi söz konusudur. Yani dostane bir çözüm yöntemi olarak görülen ara buluculuk kurumunun cinsiyetler arası eşitsizliğin ortadan kaldırılması konusunda o kadar da dostane sonuçlar doğuramayabileceği hepimiz tarafından görülmek zorundadır.

Değerli milletvekilleri, bu tasarının yasalaşması durumunda, kadınlarımızın koca baskısı, baba baskısı, toplum baskısı ve geleneksel yapı karşısında daha güçsüz duruma düşürüleceği kaygısı taşımaktayız ve bu kaygı inanılmaz bir kaygı değildir. Ara bulucularca geleneklerin yanında dinî kuralların ve dinsel yaklaşımların referans alınması kadınlarımızın insan haklarını kısıtlayacak bir süreç doğuracaktır. Bildiğiniz gibi,

bu referanslar çoklukla medeni hukukumuzla bağdaşmayan, kadının cinsiyetine bağlı mahrumiyet ve kısıtlılıklar öngörmektedir. Bu durumun yaratacağı sakıncalar konusunda dikkatli olmak gerekmektedir. Zaten toplumsal yaşamda ezilen, ikinci sınıf görülen, hakları verilmeyen, hatta gasbedilen kadınlarımız, inanın, bu tasarıyla daha da güçsüzleşecektir. Bu nedenle, arabuluculuk faaliyetlerinin Türk Medeni Kanunu kapsamına giren uyuşmazlıklarda uygulanmaması gerektiği kanısını taşımaktayım. Yüce heyetinizin bu kaygıları dikkate alacağına inanıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP 2/116)

Sayın milletvekilleri, bu tasarının en sorunlu maddesi ara buluculuk faaliyetlerinin gizlilik kuralı içinde yapılmasını düzenleyen 4'üncü maddesidir. Bu madde uyarınca ara bulucu, tarafların istedikleri usule göre aleniyet ilkesine aykırı olarak gizlilik içinde işlemleri yürütür. Bu durumda ise taraflar mahalle baskısı altında, tarikat, töre, mafya kurallarına göre uyuşmazlıkların çözümlenmesini istediklerinde bu da mümkün demektir çünkü gizlilik içinde yürütülen bu faaliyeti denetlemek mümkün değildir. İşte bu durum alternatif kadı sistemini karşımıza çıkartabilir.

Gizlilik söz konusu olduğunda kadınlar, koca, baba ya da mahalle baskısıyla istenilen bir ara bulucuya yönlendirilebilirler, baskı altında bir tutanak imzalatılabilir. İşte imzalanan bu tutanakla kadının çocuğunun velayeti, çocuğuyla görüşme hakkı, tazminat ve mal rejimlerinden kaynaklanan hakları ya da miras hakkı yok edilebilir yani Medeni Kanun'la kadının elde ettiği hakları gizlilik içinde ortadan kaldırılabilir.

Bu konulardaki kaygılarımız dayanaksız değildir. İngiltere ve Kanada'da ara buluculuk faaliyetlerinde Müslümanların kendi inançlarına göre çözümler üretebilmesi kabul edilmiş, bunun sonucunda kadın haklarında çok ciddi ihlaller yaşanmıştır. Üstelik bir de 33'üncü maddeyle gizliliğin ihlali hâlinde kişilerin altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılması yönünde bir düzenleme yapılması bu durumu daha da ağırlaştırmaktadır. Oysaki Avusturya'da gizlilik kuralı meslek sırrı niteliğinde sadece ara bulucu açısından geçerlidir, tarafları bağlamaz.

Örnek aldığımız ülkelerde bu düzenleme böyleyken bizim düzenlememizde gizlilik kuralının bu denli ağır yaptırımlara bağlı olmasının gerekçesi nedir? Ara buluculuk sırasında kullanılacak töre ve cemaat kuralları mı gizlenmek istenmektedir? Gizlilik kuralı bu denli ağır yaptırımlara tabi tutulmuşken, 5'inci maddede tarafların ara buluculuk faaliyetine katılma isteği konusundaki belgelere dahi sınır getirilmekte iken hak düşürücü sürenin ve zaman aşımının durduğu nasıl ispat edilecektir? Bu sürelerin kesilmesinin ispatı açısından ara buluculuk başlangıç tutanağının mahkemeye ibrazı gizlilik ihlali olarak görüldüğü takdirde ve sonu hapis cezası olduğu takdirde ara bulucuya başvuran kişiler mahkemeye başvurmaya nasıl cesaret edebileceklerdir?

Ara buluculuk faaliyeti, tasarı gerekçesinde de belirtildiği gibi, haklıyı ve haksızı bulmaya yönelik bir faaliyet değildir; tarafları eşit görmekte ve zayıfın güçlüye karşı korunması da esas alınmamaktadır. Oysaki hukuk sistemimizin yıllar boyunca edindiği deneyim sonucunda, zayıfın güçlüye karşı, haklının haksıza karşı korunması esastır. Örneğin iş hukukunda «işçi lehine yorum» ilkesi yerleşmiş bir ilke iken, aile hukukunda çocuk ve ekonomik olarak güçsüz olan kadının korunması söz konusu iken ara buluculukta bu ilkeler hiçbir şekilde dikkate alınmayacaktır. Oysaki Amerika'da tarafların arasındaki güç dengesine çok dikkat ediliyor. Güç dengesi bulunmadığı durumlarda ara buluculuğa gidilemiyor ve bu konuda hâkime geniş bir takdir yetkisi tanınıyor.

HÜLYA GÜVEN (CHP 2/122)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 279 sıra sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 16'ncı maddesiyle ilgili olarak görüşlerimizi belirtmek üzere söz almış bulunuyor, yüce heyete saygılarımı sunuyorum.

Sayın milletvekilleri, konuşmamda, şu andaki iktidarımızın kadının insan haklarına ne kadar önem verdiğini anlatacağım. Öncelikle «Kadının sırtından sopayı, karnından sıpayı eksik etmeyin.» diyen bir bakış açısıyla kadınlarımızın hakları baştan kısıtlanıyor. Yine biliyorsunuz «Kadın tecavüz eden kişiyle evlendirilsin.» diyen hâkimlerimiz var. Aslında böyle diyerek hâkimler kadınlara şiddet uyguluyorlar. Hak dağıtması gereken hâkim, hakları ihlal ediyor. Bu kanun tasarısı ile de insan hakları ihlali azalmayacak, artacaktır.

Yurt dışında okuyup da denkliği kabul edilmiş okullardan mezunlar ülkemizde ayrı bir sınav ve eğitime tabi tutulmazlarsa insan hakları ihlali daha da artacaktır.

Görüyoruz ki -bugüne kadar gördüklerimiz, yaşadıklarımız- ülkemizde kadınlar yaşamın her alanında şiddetin çeşitli biçimlerine maruz kalmaya devam etmektedirler. Taşlanarak öldürülen, namus cinayetine kurban giden, tecavüze uğrayan, nedeni belirsiz bir biçimde intihar eden kadınlara ilişkin haberleri izliyoruz. Bitti mi? Hayır, bitmedi. Kız çocukları evlendiriliyorlar, yaşlılarıyla oynayacaklarına çocukken çocuk sahibi oluyor ve birçok sağlık sorunları yaşıyorlar. 4+4+4 sistemiyle de bu durum teşvik ediliyor. Bu bir insan hakları ihlali değil midir?

On iki-on beş yaşında kız çocuklarını okula değil, kocaya gönderiyorsunuz. Yoksul ailelerin kız çocuklarının başlık parası karşılığı yaşlılara satılmasına yol açıyorsunuz. Bu, köle ticaretini teşvik değil midir?

Onlarca kişi tarafından küçücük çocuklara tecavüz edenlere «Çocuklar istediği için birlikte oldular.» diyerek ceza indirimi uygulayan zihniyet, çocuk haklarını, insan haklarını ihlal etmiyor mu?

MELDA ONUR (CHP 3/7)

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Barış ve Demokrasi Partisinin kadın tutuklu ve hükümlülerin cezaevinde yaşadıkları sorunların çözüm yollarının araştırılmasını istediği grup önerisi hakkında lehte söz almış bulunuyorum.

Az önce konuşan arkadaşlarımız, Sayın BDP'li Vekil olumsuz koşullara değindi, Sayın AKP'li Vekil olumlu koşullara değindi. Aslında birçok istatistik, birçok rakam verildi. Ben, bunlara girmek istemiyorum, burada biraz vicdanınıza da hitap etmek istiyorum.

Öncelikle şunu söyleyeceğim: Bugüne bir gün atfedilmiş Türkiye tarafından, Dünya Kız Çocukları Günü olarak ilan edilmiş. Bunu niye istedik? Herhâlde kız çocuklarının istismarını önlemek için. Bunu nasıl yapacağız? Erkek çocuklarımızla eşit haklar tanıyarak, okutarak, erkenden okuldan almayarak, üzerinde mahalle baskısı uygulamayarak ve erkenden evlendirmeyerek. Bu konuda bir not daha düşmek istiyorum: Bu seçmen yaşını on sekiz yaşa indirmek konusundaki olumlu yaklaşımın, kız çocuklarının evlenme yaşını da on sekiz yaşa yükseltmek yönünde değerlendirilmesini istiyorum. Bu yönde yapacağım bir çalışmaya şimdiden bütün kadınlardan destek bekliyorum.

Geçenlerde, sosyal medyada «kız çocuğu olmak» üzerine bir tartışma başladı. «Kız çocuğu olmak» demek ne eğitimi alırsanız alın hayatınız boyunca mesleğinizin kadın olması anlamına geliyor. Lisansımız kadın olmak oluyor, anne olduğumuz zaman da master derecesi yapmış oluyoruz. Hiçbir şey fark etmiyor CEO da olsanız, fabrika işçisi de olsanız annesiniz. Milletvekili çocuğunuz da olsa anne annedir. Hepimizin annesi mutlaka seyrediyordur bir yerlerden ve kadına yüklenen bu çoklu görev, ne yazık ki, yoksullukta, savaşlarda ve cezaevlerinde, kadının onurunun incitilmesinde daha ağır ortamlar oluşturuyor.

Şimdi, az önce komisyondaydım, birtakım cezaevleriyle ilgili raporlar gelmiş.

Az önceki Değerli Arkadaşım dedi ki: «Buradaki olumsuz koşullar hem kadınlar için hem de erkekler için geçerli.» Ama ben böyle olduğunu düşünmüyorum çünkü kadınlar, oradaki koşulları hem kadın hem de anne olmanın gereğiyle 2 kat daha fazla yaşıyorlar; 2 ya da 3 kat daha fazla olduğunu düşünün onların.

Bir de şu doluluk oranıyla ilgili bir noktaya temas etmek istiyorum.

Şimdi "kapasite" diye bir şeyden bahsediliyor. Burada, terimler bazen bizim empati kurmamıza engel oluyor. Kapasite fazlası! Kapasite fazlası ne demek? İnsanların istif edilmiş bir şekilde yaşama koşullarını anlatmaya yetmiyor arkadaşlar "kapasite fazlası" lafı.

Bunun dışında, işkence: «Sistemik işkence yok» derler genel olarak, bilakis sistemik işkence vardır. Sistemik işkenceyi de katbekat kadınlar görüyor. Neden mi? Kadın cezaevine girer girmez, tutuklu ya da hükümlü olarak, herkesin olduğu gibi kadın da girdiği andan itibaren aşağılanmaya başlıyor, görevlilerin önünde çırılçıplak soyma ve arama yoluyla. Ya, bunu kadınlara neden yapıyoruz? Birinci maddemiz şu: Soyamayacaksınız! Soyulmak, herkesin önünde çırılçıplak soyulmak bir işkencedir. Girişte, karşılamada çırılçıplak soyunuyorsunuz. «Kadının vücut boşluklarının aranması» diye bir ifade var; herkesin yorumuna bırakıyorum! Bunun dışında, tabii ki, disiplin cezaları herkes içindir. Şimdi, bir disiplin cezasından bahsedeceğim size. Burada sık sık dile getirdiğim bir gazeteci arkadaşımız var, radyocu -tutukluluğunun sanıyordum yedinci yılına girdi, - Özgür Radyo'dan Füsun Erdoğan. Geçenlerde tam sekiz hafta iletişim cezası aldı,

disiplin? Gereksiz marş söylemek; gereksiz yere marş söylemek nedir? Bunu da yorumunuza bırakıyorum ve bu arkadaşımız şu an ameliyat olmak durumunda, bir sağlık sorunu var ve ailesi, iletişim cezası olduğu için bir türlü iletişmiyor, iletişim sıkıntısı çekiyor. İşte, kadın olmanın ekstra yarattığı sorunlardan bir tanesi. Bunun dışında, sohbet ve sağlık sorunları tabii. Şimdi, sağlık sorunu dediğimiz şey? Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığının ortak mutabakatla uyguladığı üçlü protokol, Hükümetin tecrit, yani insanı insanlıktan uzaklaştırma politikasının da bir metni hâline geliyor.

Şunu özellikle vurgulamak gerek: Özgürlüğünden alıkonulmuş kişilerin muayenesinde mahremiyet bir hasta hakkının ötesindedir. Hasta ve hekimin baş başa kalması işkencenin önlenmesine karşı bir tedbirdir. İşkence mağduru bir kurbanın yanında kolluk güçleri varken durumu hekimiyle paylaşması da beklenebilir. Bunlar da yaşanıyor. Evet, kadınlarla ilgili daha çok şey söyleyebiliriz ama biliyorsunuz kadın olunca anne de olunuyor, çocuk durumu da var. Kadın cezaevinde olunca aile dağılıyor. Kadının cezasını aynı zamanda çocuklar da çekiyor. Altı yaşını bitiren çocuk ya bir aile yakınına veriliyor ya da Çocuk Esirgeme Kurumuna veriliyor. İlerleme Raporu'nda geçen bir cümleydi, onu da tekrarlamak istiyorum. "Birçok cezaevinde çocuklar, özellikle kız çocuklar yetişkinlerinden ayrı tutuluyor." Bu cümleyi özellikle bugün, yani 11 Ekim Dünya Kız Çocukları Günü'nde yeniden değerlendirmenizi ve düşünmenizi istiyorum. Geçenlerde bir televizyon programında izledik Hanım Onur, bir kadın siyasetçi, Cizre Belediye Başkan Yardımcısı. Hanım'ın dört yaşında biri, yedi yaşında biri olan çocuklarından biri kanser, biri epilepsi hastası. Kadın, anne ve tutuklu. Onun için diyorum ya cezaevi koşullarını bire üç katarak düşünmek gerekiyor kadınlarla ilgili olarak. «Tecrit» ve «empati» kelimesine?

Eminim, kulaklarının bir ucuyla dinliyorlar. Bunlar zaten buradan dinlenmekle değil, her yerde görüyorsunuz. -az önce İnsan Hakları Komisyonunda da arkadaşlarımızla bir arada tartıştık- bunlar herkesin gözünün önünde. Arzu eden dinler, arzu eden dinlemez, arzu eden vicdanını kapatır, arzu eden kapatmaz, arzu eden kalbini açar, arzu etmeyen açmaz.

Son olarak, bir not daha geldi önüme, onu sizinle paylaşmak istiyorum. Bir kadın mahkûm? Kadın cezaevi içinde bir kadının ağzından cezaevi -daha doğrusu- cezaevi içerisindeki muamele şöyle tanımlanıyor: «Canınız nereden acıyacaksa oraya vururlar.» diyor. «Canınız nereden acıyacaksa oraya vururlar.» lafını manevi olarak düşünmeyin çünkü bu kadın sezaryen dikişlerine vurulmuş bir kadın. Fiziki, maddi acıdan bahsediyoruz.

Değerli arkadaşlar, sürem azalıyor. Bugünün kız çocuklarına adanması konusu beni etkiledi, bir hayli etkiledi çünkü size bir kız çocuğundan bahsedeceğim. Bu konu geleceğin kadınları olan kız çocuklarıyla ilgili olduğu için, kız çocukları ve özellikle tutuklu ve hükümlü ailelerinin kız çocuklarıyla ilgili bir konu olduğu için burada dile getirmek istedim. Uzun tutukluluk süreleriyle ilgili olarak hepimizin şikâyetlerini biliyoruz, az önce komisyonda da aynı şey gündeme geldi. Uzun tutukluluk süreleriyle ilgili şikâyet etmeyen kimse yok, -sanıyorum bir tane yargıdakiler şikâyet etmiyor- bildiğim kadarıyla Cumhurbaşkanımızdan, iktidar partisinden, zaten muhalefet partileri şikâyet ediyor. O uzun tutukluluk süreleri içerisinde aileler çocuklarıyla görüşüyorlar, tutuklular çocuklarıyla görüşüyorlar.

Geçtiğimiz günlerde Tuncay Özkan'ı ziyaret etmiştim, çok tesadüf eseri akşam kızı Nazlıcan'ı gördüm, bana şöyle dedi: «Yoksa, babamla açık görüş mü yaptınız? Çok kıskandım.» Müthiş bir suçluluk duygusu hissettim çünkü doğru, milletvekili olarak açık görüş yapıyoruz. Ben daha lafımı bitirmeden, daha doğrusu lafıma başlayamadan şöyle dedi: «Ben, babama yılda sadece 12 kere sarılabilen bir çocuğum.» Tutuklular, hükümlüler neden çocuklarına sarılmaz? Bu çocuklar neden açık görüş yaptırılmaz? Bunu özellikle söylemek istedim.

Arkadaşlar, bu yönetmelik değişiklikleriyle ilgili bir çalışma başlattık. Lütfen, babalar, anneler, kız kardeşler, ağabeyler, hepiniz ailesiniz. Bu içeride yaşayan insanların koşullarının daha iyileştirilmesi için önümüzdeki günlerde önünüze gelecek bu çalışmaya hepinizden destek bekliyorum.

Bütün kız çocuklarına özgür, mutlu, baskısız nice yaşlar, nice yıllar diliyorum. Teşekkür ediyorum.

AYLA AKAT (BDP 3/7)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadın tutuklu ve hükümlülerin cezaevlerinde yaşadıkları sorunların tespiti ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla Meclis Başkanlığına sunduğumuz araştırma önergesinin

gündeme alınması amacıyla verdiğimiz grup önerisi üzerine Barış ve Demokrasi Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Adalet Bakanlığı verilerine göre, ceza infaz kurumlarındaki doluluk oranı 2002 yılında 59 bin küsur iken 2012 yılı verilerine göre 130 bini aşmış durumdadır. Biz daha önce defalarca, ceza infaz kurumlarındaki doluluk oranına dikkat çekmek üzere bu kürsüden söz aldık ve düşüncelerimizi ifade ettik. Başta düşünce ifade özgürlüğü önündeki engeller kaldırılmadığı sürece bu doluluk oranının düşmesini beklemek de hayalî bir talep olacaktır. Bunun da tekrar altını çizmek istiyoruz.

Kaldı ki bugün, ceza infaz kurumlarındaki doluluk oranını düşürmek için Hükûmetin önüne koymuş olduğu hiçbir projede -üçüncü yargı paketi de dâhil olmak üzere- bir sonuç verebilmiş değildir çünkü bu yasaların varlığını koruyor olması ve bir demokrasi paketiyle bu yasaların üzerine gidilmemesi, özellikle düşünce ifade özgürlüğü açısından, örgütlenme özgürlüğü açısından mevcut yasaların bir revizyona tabi tutulmaması, ne yazık ki ceza infaz kurumlarındaki doluluk oranını her geçen gün biraz daha arttıracaktır. Değerli milletvekilleri, ceza infaz kurumları devletin denetimi altında ve oradaki insanların da başta yaşam hakkı olmak üzere tüm hak ve özgürlükleri devletin güvencesi altındadır. Ancak şunu biliyoruz ki: Toplumda var olan eşitsizliğin, devletin erkek egemen yapısından, toplumun erkek egemen yapısından kaynaklı var olan eşitsizliğin en çok hissedildiği alanlardan biri de ceza infaz kurumlarıdır ve ceza infaz kurumlarında şu an tutuklu ve hükümlü olarak bulunan kadınların yaşadığı sorunları buradan dile getirmek ve bu sorunların tespiti ve önümüze bir çalışma takvimi koymak açısından, biz, grup önerimizin üzerine tartışmaların yapılması ve kabulünün de gerçekleşmesi talebinde bulunacağız.

Değerli milletvekilleri, ceza infaz kurumlarında, evet, belki en öncelikli olarak dikkate almamız gereken kadın tutuklu ve hükümlüler açısından, hamile iken tutuklanan ve daha sonra hüküm yiyen kadınlar açısından söz konusu olan sorunlar ki bu kadınlar çok sağlıksız koşullarda doğum yapmak durumunda kalıyorlar ve zaten bebek sağlığı açısından da ana çocuk sağlığı açısından da herhangi bir özel ortam, özel bir mekân yaratılmadığı için o sağlıksız koşullarda birçok ana çocuk sağlığı açısından birçok sorunun yaşandığı gerçeğiyle de karşı karşıyayız. Kaldı ki yine cezaevlerinde çocuklarıyla birlikte kalmakta olan kadınlar var, bu kadınların hem bir anne olarak yaşamış olduğu sorunlar var hem de, çocuk açısından dikkate aldığımızda, çocukların sağlık ve sosyal gelişimi, yine fiziksel gelişimi ve beslenmelerinden, eksik beslenmelerinden kaynaklı yaşamış oldukları sağlık sorunlarını ve tabii ki bir cezaevi ortamında, kapalı mekân içerisinde yaşamlarını idame ettiriyor olmalarından kaynaklı çocuğun psikolojisi açısından değerlendirmemiz gereken bir çalışmayı önümüze koymamız gerektiğinin altını çiziyoruz.

Değerli milletvekilleri, yine sağlık ve tedavi problemleri, kadın tutuklu ve hükümlüler açısından öncelikli olarak üzerine gitmemiz gereken sorunlar içerisinde yer alıyor, kaldı ki kadın sağlığı açısından özgün olarak açığa çıkan birçok sorunun cezaevlerinde yaşanma oranı, dışarıdaki kadınlara göre en az 3 kat oranında. Cezaevinde şu an bir anket yapsak, kadın sağlığı açısından var olan problemlerin tespitini önümüze koyarsak bu gerçeğe de bir şekilde yüzleşmiş olacağız ki cezaevlerinde bulunan kadın tutuklu ve hükümlülerin yazmış olduğu mektuplar var, bu mektuplarda öncelikle açığa çıkan bazı sorunlar var. En önemlisi, revir için yapmış oldukları başvurular ne yazık ki zamanında değerlendirilmiyor ve bu, oradaki tutuklu ve hükümlülerin sağlık hizmetine erişiminin önünde de bir engel oluyor; birçok hasta, bu hastalığıyla mücadele edebileceği koşullardan yoksun bir şekilde revir için yapılan başvurular cevapsız kaldığı için tedavilerinin gecikmesi gerçeğiyle karşı karşıya kalıyor. Yine hastane sevkleri sırasında yaşanan?

Yine hastane sevkleri sırasında yaşanan sorunlar var ki bu sorunlara herkes basına yansıma oranı itibarıyla bir şekilde vâkıf da olabilir. Başta ring araçlarındaki sağlıksız koşullar, yine özellikle hastaneye götürülüp getirilirken yaşanan sözlü ve bazen fiziki saldırılar ki bunlar konu edilmiştir, suç duyurularında bulunulmuştur, bugün yargıya konudur ve yine muayene sırasında kelepçelerin çıkarılmamış olması, sağlıksız muayene koşullarının olması ama en önemlisi özellikle kolluk güçleri tarafından doktorların eğer tutuklu ve hükümlünün bir siyasi kimliği varsa, daha öncesinden bilgilendirilmesi nedeniyle doktorların muayene sırasında var olan ön yargılarını -ettikleri yemini unutarak- tutuklu ve hükümlüye yansıtılmalarından kaynaklı yaşanan problemlerle de karşı karşıyayız.

Bir diğer husus ise mahkemeye gidiş gelişler yani yargılama sırasında mahkemelere gidiş gelişler sırasında yaşanan sorunlar. Bunlar, özellikle son dönem, son iki üç yıl içerisinde cezaevlerindeki doluluk oranını

düşürmek için Adalet Bakanlığı bir yöntem buldu. Yargı çevresi içerisindeki cezaevleri dolu olduğu için bazen 800, bazen 1500 kilometre uzağa, bazen Batman Cezaevinden Sincan'a, bazen Şakran'a gönderilen kadın tutuklu ve hükümlüler, yine genel hükümlüler de var, erkek arkadaşlarımız da var ama şu gerçek unutuluyor: Bu kadar uzak mekânlara götürülenlerin öncelikle en temel hakkı olan aile görüş hakları da engelleniyor ve yine bu yolculuklar sırasında yaşanan problemler var. En son bir ring aracında hükümlülerin yanarak yaşamlarını yitirmesinin ardından yine Adalet Bakanlığı bir yöntem geliştirdi. Toplu sevkler söz konusu olduğu için uçak seferleri düzenlenerek bu sevkler gerçekleştiriliyor ama bu insanların yargı çevreleri belli, ortada. Çoğu, işte Malatya, Diyarbakır, Van ağır ceza mahkemelerinde yargılanırken tutuklu buldukları cezaevleri Karadeniz cezaevleri, İç Anadolu cezaevleri ve Ege Bölgesi'ndeki cezaevleri.

Yine, her mahkemeye gidip getirilirken X-Ray araçlarındaki aramalar, yine üst aramasının bazen insanlık onurunu aşan şekilde gerçekleşiyor olması ve yol güvenliğinin sağlanamıyor olması bu açıdan ciddi bir problem. Biz özellikle arama işlemlerinin, insanlık onuruna aykırı bir şekilde gerçekleşen arama işlemlerinin defalarca kez suç duyurularına konu olmasına bir dikkat çekmek istiyoruz. İnsan hakları kuruluşlarının bu konuda defalarca kez uyarıları olmuştur ancak, ne yazık ki Hükümet tarafından dikkate alınan, bu konuda bir genelgeye konu olmuş bir süreç söz konusu değildir.

Değerli milletvekilleri, doluluk oranını indirmek için Şakran ve Sincan Cezaevine götürülen kadın tutuklular var. Şakran'a Karataş'tan -ki Karataş'ta kadın tutuklu ve hükümlülerin yaşamış olduğu sorunlar tüm Türkiye'nin gündemine de yansdı- götürülürken, Karataş'tan ve Bergama'dan götürülürken maruz kalmış oldukları uygulamalar var, biz bunların da üzerine mutlaka gidilmesi gerektiğini ifade ediyoruz. Yine, Gümüşhane E-Tipi Cezaevinde, Denizli Bozkurt Açık Cezaevindeki adli tutukluların çalıştırılma koşulları konusunda basına yansıyan hususlar söz konusudur.

BİRGÜL AYMAN GÜLER (CHP 3/19)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüştüğümüz tasarı itirazlarımızın ötesinde 14'üncü maddede donmuştur. Değerli milletvekilleri, 14'üncü maddede yapılan hata, Hükümetin hazırladığı tasarı ne olduğunun farkında olmadığı anlamına gelir. Bu, yetersiz hazırlık diye en azından tanımlanabilir. Pergel kanunu geçerliken söz konusu olan büyükşehirlerdeki birleşme ve ayrılmalar, mülki sınır söz konusu iken artık fiziken mümkün değildir. Büyükşehirleri mülki sınırlara oturtuyorsunuz ve hâlâ pergel zamanındaki gibi «Ayrılma, birleşme olduğu takdirde 50 bin mi olsun, 20 bin mi olsun nüfus?» diye burada düzenleme yapıyorsunuz. Şimdi, işin ruhuna hâkim olunmadığını gördüğümüz bir tasarıyı ciddiye almak gerçekten güç ama ciddiye alıyoruz çünkü Türkiye'nin idari ve siyasi yapısını derinden etkileyen bir tasarı önümüzde. Ben diliyorum ki iktidar milletvekilleri madde 14'ten itibaren muhalefet milletvekillerine daha çok kulak verirler ve bu önergeyi burada yersiz görüp Komisyonun «Katılıyoruz Sayın Başkan.» dememesini ömrüm boyunca hep hayretle hatırlayacağım. Kendi hatalarını değiştirme fırsatıydı, bunu dahi dinlememe eğilimi içerisinde eritiş götürdüler. Değerli milletvekilleri, 17'nci maddede tam dört konu var. İnanç yönetimi konusu var, kadın sorunu konusu var, çocuk konusu var ve aynı zamanda spor konusu var. İnanç, kadın, çocuk ve spor, bunların yerel yönetimlerle ilişkilerini düzenliyoruz. Biz bir maddede dört konuyu konuşuyoruz ama bunu temel kanun yaptığınız için bir önergeyle konuşmak zorunda kalıyoruz. Kadın sığınmaevleri için 100 bin? Neden 100 bin? Açıklama istiyorum. Neden 25 bin değil? Küçük yerlerde kadına yönelik şiddet sorunumuz daha da katlanılmaz boyutlarda değil mi bizim? Üzerinde daha fazla konuşuyorum.

SEBAHAT TUNCEL (3/21)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun vermiş olduğu önergenin aleyhine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Doğrusu, buradaki bu tartışmada, kadına yönelik şiddet tartışmasında, Türkiye toplumunun, özellikle kadınların büyük beklentisi olan ana muhalefet partisinin, bu gündeme dair bir şey söylemeden gündemi başka bir şeye çevirmesi konusundaki rahatsızlığımızı ifade etmek isteriz. Anlaşılan o ki -bilerek ve isteyerek satışmada bulunuyorum şimdi- AKP ve CHP, bugün gündeme gelen konuların örtbas edilmesi konusunda anlaşmışlar, ikisi de aslında biraz önce grubumuzun ortaya koyduğu önerge konusunda da, şimdi kadına yönelik şiddet konusunda da konunun tartışılmaması konusunda iyi bir düello yapıyorlar. Burası

sanki bir sınıf ve sınıfta yaramaz çocuklar var gibi kendi çözemedikleri sorunları buradan şey yapıyorlar, bunu bir kez daha eleştirerek başlamak istiyorum.

Sayın milletvekilleri, Kadına Yönelik Şiddet Haftası dolayısıyla bugün kadın örgütleri, kadınlar konusunda duyarlı olan birçok çevre sokaklarda kadına yönelik şiddetin engellenmesi konusunda mücadele ediyor. Bu mücadele sayesinde bu Parlamentoda da önemli değişiklikler yapıldı kadına yönelik şiddet konusunda. Yapılan bu yasal değişiklikler ne yazık ki sorunun çözümünü getirmedi, hâlâ uygulamada çok ciddi sorunlar var. Eğer AKP Hükûmeti döneminde kadına yönelik şiddet bütün yasal düzenlemelere göre, biraz önce Sayın Hatibin burada övünerek yaptığı düzenlemelere göre hâlâ yüzde 1.400'lere varıyorsa, hâlâ kadınlar öldürülüyorsa, kadın yönelik şiddet konusunda engelleme yapılmamışsa burada bir sorun var demektir. Tam da sorun buranın tablosu, biraz önce de gördüğümüz tablo, erkek egemen zihniyet. Aslında bu kürsüde de erkekler kendi durduğu noktadan "Bugün de bu konuyu nasıl gündem dışı bırakırlar, nasıl kendi gündemini tartışırlar, nasıl olur da kadınlar burada tartışılmaz, eşitlik politikalarını nasıl ortadan kaldırırlar"ın kavgası içerisindedir. O yüzden, burada başlamak zorundayız. Eğer kadın erkek eşitliği olmasa bu ülkede gerçek anlamda şiddet devam edecektir. Eşitsizliğin getirdiği nokta şiddettir. Bunun birçok şeyi var, özel alanda oluyor, kamusal alanda oluyor, sokaklarda oluyor, siyasal alanda şiddet oluyor. Yıllardır feministler "Özel alan politiktir." diye mücadele ettiler, özel alandaki sorunların, şiddetin görünür kılınması için mücadele ettiler, bugün önemli bir noktaya gelindi. Yine siyasal şiddet, burada da görüyoruz aslında, her gün grubumuz yaşıyor ama siyasal olarak kadınlara yönelik siyasal şiddeti en çok da bu ülkede muhalif olan demokratik, sol, Kürt kadın siyasetçiler yaşıyor. "KCK" adı altında yürütülen operasyonlarda 400'e yakın kadın siyasetçi şu an cezaevinde. Bugün 2 tane seçilmiş kadın milletvekilimiz hâlâ cezaevinde. Prof. Büşra Ersanlı daha iddianamesi hazırlanmadan, AKP tarafından, bu kürsüde suçlu bile ilan edildi. İşte siyasal alanda da gelinecek durumda bu noktadayız. Aslında, kadın politikasının Türkiye'de neden görünür olmadığına nedeni bu. Bu konuda bir zihniyet değişimi var.

Bakin, burada grubu bulunan bütün partilerden milletvekilleriyle İsviçre'de bir programa katıldık. AKP de, CHP de, MHP de vardı, biz de vardık. Orada kadına yönelik şiddet konusunun, kadın eşitlik politikalarının ne kadar önemli olduğunu oradaki refah düzeyiyle, kadının gelişmişlik düzeyiyle, kadına yönelik şiddetin yüzde 3'lerde olması sürecinde ne kadar önemli olduğunu gördük. Bunun için zihniyet değişimine ihtiyaç var.

Ama kadın erkek eşitliğine inanmayan, bunun politikasını yapan bir Hükûmet, yine kota konusunda -yine bu kürsüde biraz önce söyledi- kotaya inanmayan, kotanın yasal güvenceye kavuşmasını istemeyen bir Hükûmet nasıl olur da kadın erkek eşitliği konusunda, kadına yönelik şiddet konusunda adım atabilir? Mümkün değil. O yüzden uygulamada bu sorunlar çıkıyor, o yüzden kadına yönelik şiddeti engelleyemiyoruz. Her gün eşi, sevgilisi tarafından, bilmem kim tarafından erkek şiddetine maruz kalıyor.

Bir diğer şiddet boyutu daha var LGBT örgütlerine yönelik. Bunlar hiç konuşulmuyor bile. Bu şey de nasıl homofobik bir yaklaşım var, herkes bilir. Her gün trans bireyler katlediliyor. Niye? O geleneksel yaklaşımla alakalı bir durum. Şiddet politikasını ortadan kaldırabilmek ancak ve ancak toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamakla, bunun da mücadelesini vermekle başlar. Bu kürsüde bunun kavgasını yürütemeyiz. Biz BDP'li kadınlar olarak biliyoruz, cinsiyet eşitliği politikasının ne kadar zor olduğunu biliyoruz, kendi deneyimimizden biliyoruz. Eminim ki buradaki siyasi partilerdeki kadın vekiller, kendi erkek arkadaşları ile erkek vekillerle aynı sorunları yaşıyor. Çünkü erkekler, geleneksel olarak hâkim oldukları, kendilerini haklı gören yaklaşım içerisinde kadınlara söz hakkı bile tanımıyor. Bir çerçeve çizmiş durumda, o çerçeveye uyuyorsanız iyi kadınsınız, değilseniz fenasınız; hatta bu ülkenin Başbakanının tabiriyle canisinizdir. Eskiden de kadınlara böyle hitap edilirdi. Şimdi bu politikaları nasıl değiştireceğiz? Buradaki tiyatro sahnesiyle mi! Zihniyeti değiştirmek durumundayız, aksi takdirde, gerçek anlamda eşitlik politikaları yaşama geçmediği sürece buradan bir şey olmaz. Bu hepimizin sorunu, siyasi partiler üstü bir sorundur, hele biz kadınların sorunudur. Biz bunu en çok nerede yaşıyoruz? İşte fabrikalarda yaşıyoruz, sokakta yaşıyoruz, Van'de yaşadık, siyaset yaptığımız alanlarda yaşadık, her yerde ayrımcı politikalarla karşı karşıya geliyoruz. Buna karşı mücadelemizi yürütüyoruz, yürütmeye de devam edeceğiz. 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'nün nedeni de bu mücadeledir, direniştir. Faşizme karşı direndikleri içindir, kendi eşitlik politikalarında, özgürlüklerinde ısrar ettikleri içindir Dominik Cumhuriyeti'ndeki Mirabel kız kardeşlerin

direnışı, bugün biz onları devraldık; o yüzden de, tekçi, cinsiyetçi, milliyetçi yaklaşımlara karşı tabii ki direneceğiz, eşitlik politikalarının yaşama geçirilmesini isteyeceğiz.

Bakın, bugünlerde önemli bir gelişme var; İstanbul Sözleşmesi diye bilinen sözleşme imzalanacak. Umarız ki iktidar, oradaki taahhütlere çekince koymadan imzalar ve hemen buraya getirir. Bu önemli bir adımdır. Biz, iyi olana da iyi diyoruz, ama iyi olmayan şeyler var. Buradaki zihniyet iyi değildir, ayrılıkçı yaklaşım iyi değildir, tekçi yaklaşım iyi değildir.

Bakın, biraz önce bu kürsüde insanların inançlarıyla dalga geçildi. Müslüman olanlar olmayanlar meselesi. Hatta bu kürsüde bizim Zerdüşt olduğumuza dair şeyler yapılıyor; böyle şey yakışıyor mu, Türkiye'yi yönetiyorsunuz. Türkiye'de herkes var; kadınlar var, gençler var, Müslümanlar var, gayrimüslimler var, Zerdüştler var, Aleviler var. Şimdi, onun karşısındaki buradaki bu ayrımcı tutumu, ötekileştirici yaklaşımı biz nasıl kabul edebiliriz? Buna zemin sunmak bile kabul edilebilir bir şey değil. Hele biz kadınlar, bu milliyetçiliğe, bu ötekileştiren, birbirini, bir inancı başka inanca yuhalatan, onun üzerinden başkasına hakaret eden yaklaşımları kesinlikle kabul etmiyoruz. Bunu buradan bir kez daha reddettiğimizi ifade etmek istiyoruz. Yine, sayın milletvekilleri, biz, Türkiye'nin tablosuyuz. Burada sorunlarımızı çözeceğiz, bu sorunları çözebilmek için tartışmak gerekir. İşte, araştırma önergelerinin nedeni bu Türkiye'de var olan sorunları araştırmak, sonuçlarını tartışmak, sonuçları doğrultusunda Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu politikaları üretmek. Bu politikalar üretilmediği sürece ne yazık ki burada bu şey devam edecektir. Bence Türkiye'ye yakışmıyor bu durum, bizce yakışmıyor Türkiye'ye. Burada çok daha önemli sorunlarımız var. Bakın, önümüzde yeni dönemde Anayasa tartışmaları var. Anayasa'yı kadınlar olarak da biz önemsiyoruz çünkü Anayasa'da toplumsal cinsiyet eşitliğinin garanti altına alınması, sadece bir maddesinin değil, bütün maddelerinin eşitlik politikasına göre ele alınmasını önemsiyoruz. Yine, kotanın anayasal güvenceye kavuşturulmasını istiyoruz çünkü bunlar kadınların hem siyasette hem toplumsal yaşamda, sosyal yaşamda, ekonomik yaşamda kendisini ifade etmesinin olanağıdır. 5 bin yıllık erkek egemen sistem karşısında pozitif ayrımcılık uygulanmadan baş etmek mümkün değildir. Hele böyle zaten az olan sesimizi başka başka gündemlerle kısmaya çalışan bir ortamda nasıl biz bunu yapacağız? Bu mesele karşısında herkesin kendi partilerindeki duruşu, partizanlığı bırakarak -partizanlık bize bir şey kazandırmıyor- bunun üzerinde durması lazım. Örneğin, Milliyetçi Hareket Partisi, bizim verdiğimiz her önergeye, BDP verdi diye "BDP'yle yan yana durmayız, 'Hayır' diyoruz." diyor. Biz öyle demiyoruz, Milliyetçi Hareket Partisi vermişse, haklıysa da bu mesele önemli bir meseledir, yan yana durma meselesi değildir, siyaseten ayrı durabiliriz, politikalarınızı beğenmeyebiliriz ama ortak noktada ortak davranmak durumundayız, aksi takdirde demokrasi gelişmez. Burada kavga etmekten, birbirimizi aşağılamaktan, hakaret etmekten öteye bir şey de geçmez. Kadınlar olarak, özellikle kadın vekillerin burada yeni bir dil kullanması önemlidir. Erkek egemen dile karşı gerçekten toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı, eşitlikçi, özgürlükçü bir dil kullanmak hepimizin görevi ve sorumluluğudur diyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 3/28)

Değerli milletvekilleri, konuşmama çok çarpıcı bulduğum bir istatistikle başlamak istiyorum. Emniyetin resmî verilerine göre, ülkemizde gün içinde ortalama 138 aile içi şiddet vuku bulmaktadır. Yani resmî rakamlara göre her gün 138 kadın, çay soğuk geldi diye, kahvaltı geç hazırlandı diye, izinsiz sokağa çıktı diye veya buna benzer herhangi bir bahaneyle kocasından dayak yemektedir. Bunlar kadına şiddetin sadece emniyet kayıtlarına yansıyan kısmıdır. Bir de bu şiddetin resmî rakamlarda görünmeyen kısmı vardır ki, belki binlerle ifade edilebilir. Bunlar istatistiklerdir, bunlar rakamlardır ve rakamlar soğuktur.

.....

Resmî rakamlarda ifade bulsun ya da bulmasın, kadınlarımızın maruz bırakıldığı bu şiddetin, her şeyden önce, hiçbir siyasi, dinî veya kültürel gerekçeyle haklı gösterilemeyecek bir insan hakları ihlali olduğunu ortaya koymamız gerekmektedir.

Toplumun gelişimi önünde bir engel olan kadına yönelik şiddet, müdahale edilmediğinde kuşaktan kuşağa aktarılan bir problem hâline gelmektedir ve bu problemi çözmek önümüzde bir görev olarak durmaktadır. Bunu ertelemek, üstünü örtmek, gerekçelendirmek, görmezden gelmek lüksümüz yoktur. Unutulmamalıdır ki, şiddet, bireylerce, toplumca ve devletçe kabul gördüğü oranda meşru kılınmakta, hatta

bir sorun çözme aracı olarak dahi görünmektedir. Aile içi şiddete hoşgörüle yaklaşan toplumlar, sosyal hayatın farklı alanlarında da var olan şiddete tepki göstermemekte, hatta olağan karşılamaktadır.

ÖZNUR ÇALIK (AKP 3/29)

Türkiye, CEDAW Sözleşmesi'ne 1985 yılında taraf oldu. CEDAW Komitesi 2010 yılında yaptığı oturumda, başörtüsüne karşı yasağın bir kadın hakkı ihlali ve insan hakkı ihlali olduğunu ifade etti ve kadına karşı bu şiddetin de ortadan kaldırılmasını Türkiye'den talep etti.

RUHSAR DEMİREL (MHP 3/41)

Gelelim aile içi şiddet konusuna, bu bir yılda ne olmuş? Evet, Kasım 2011'de neredeyse havai fişekler patladı, İstanbul Protokolü imzalandı, arkasından Mart 2012'de Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Kanunu çıktı. Çıktı ne oldu? Yine kadınlar ölüyor, yine çocuklar tacize uğruyor, yine yaşlılar istismara uğruyor. Fakat, tabii biraz sonra Sayın Bakan konuşurken buna şöyle bir açıklama getirecek diye endişe ediyorum: "Biz artık bu işi kayıt altına aldık, istatistikleri tutuyoruz. Sayın Başbakanın da 2010 yılında bir genelgesi var istatistikler tutulsun diye. Zaten uluslararası beyan da bunu gerektiriyor. Dolayısıyla biz istatistik tutuyoruz, o bakımdan sayı çok artmış gibi görünüyor." diye bir açıklama yapabilir endişesindeyim. O yüzden ben Sayın Bakana bir rapordan söz edeceğim. Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun bir alt komisyon çalışması var. Bu şiddetle ilgili, kadına ve aile bireylerine yönelik şiddetle ilgili alt komisyon raporu. Bu rapor diyor ki: "Türkiye'de en çok aile içi şiddet -eğer istatistikler önemliyse- Bilecik'te ve en az şiddet de Batman'da." Oysa biz biliyoruz ki Batman en çok kadın intiharlarının olduğu i çünkü Batman'daki insanlar şiddeti şikâyet edecek kadar bile yaşamıyorlar, telefona erişebilecek kadar yaşamıyorlar.

Velev ki Batman'da şiddet azalmış olsun, yine aynı rapor diyor ki: "Türkiye'de Ağrı ilinde 2008'den 2011'e gelene kadar aile içi şiddet 5 kat arttı." yani "En çok Bilecik'te ve artışın da en yüksek olduğu il Ağrı." diyor rapor. Eğer Sayın Bakan istatistiklere itimat ediyor olsa idi "Koza"yı sanıyorum bu 2 ilden 1'inde mutlaka açardı yani en çok şiddetin olduğu istatistiklere sahip il Bilecik'te ya da 5 katı artan Ağrı'da ama "Koza" hiçbirinde açılmamış bunların. Sayın Bakan başka yerlere "Koza" açtı, demek ki istatistikleri kendisi de doğru bulmuyor ve eğer istatistikleri bir yana bırakır da gerçek hayata dönersek Sayın Bakan bu şiddet konusunda eğitim verdiklerini söylüyor biliyorsunuz. Eğitimlerin de yerine ulaşmadığı, gerçek anlamda yetişkin eğitimi olmadığını sayın Van Vali Yardımcısının beyanlarından anlıyoruz. Van Vali Yardımcısı bizce Gülşah Öğretmenin vefatında kusurludur. Ve ayrıca Adıyaman'da babasından şiddet gördüğü için Bakanlığınza bağlı sığınma evinde barınan kızın, il müdürünüzün de icazeti alınarak sığınma evinde kendisine şiddet uygulayan babasıyla görüştürülmesi yönetmeliklere aykırı bir tutum olup bu kızın tekrar şiddet görmesine sebep olan bir il müdürünüz var. Siz bu konuda bir işlem yaptınız mı bilmiyorum, herhâlde gereğini yapmışsınızdır diye düşünüyoruz. Ve bütün bunlar da gösteriyor ki, "Kamu personelini bilgilendiriyoruz, kamu personelini eğitiyoruz, askeriye ile karşılıklı protokol imzaladık." Bunlar yalnızca yelpaze, bunlar bir kovboy dekoru. Biz bu kovboy dekorunun içinde ne var diye bakıyoruz, dekorun içinde pek bir şey yok. Ayrıca, son, Mecliste yaşanan bir olay var biliyorsunuz; kadına karşı şiddet mi dersiniz, mobbing mi dersiniz, adına ne dersiniz bilmiyorum fakat o konuda sanıyorum Meclisteki bütün kadın milletvekilleri bir tutum, bir tavır geliştirecektir ilgili şahsa karşı. Ve o sebepledir ki ben sizden rica ediyorum, isterseniz bu yetişkin eğitime kabinedeki üyelerden başlayın, hatta bazı beyler bu konuda bence öncelikle eğitim alması gereken kişiler olduklarını ortaya koyuyorlar. O bakımından sayın arkadaşım söz alıp cevap verebilirsiniz.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/41)

Değerli milletvekilleri, diğer bir konu, aslında bütün bu haksızlara karşı mücadele eden, bu sistemi eleştiren, kadınların bu toplumda bireyler olarak eşit yaşamasını gerektiğini savunan kadınlara yönelik de bir şiddet var. Yani, üstelik, buradan İçişleri Bakanlığı tarafından özellikle yönlendirilen bir şiddet. Bakın, kadınlar iki şiddete maruz kalıyor: Bir, erkek egemen sistemden, zihniyetten kaynaklı erkek şiddetine maruz kalıyorlar. Bütün kadınlar buna maruz kalıyor. İkinci şiddet de politik şiddet. Bu politik şiddete kim maruz

kalıyor? Kürt kadınları maruz kalıyor, “KCK» adı altında yürütülen siyasi soykırım operasyonunda yüzlerce kadın tam da eşitlik mücadelesi verdikleri için, kota mücadelesi verdikleri için, eş başkanlık sistemi için mücadele ettikleri için, kadına yönelik şiddete karşı durdukları için, bunun için, mücadele ettikleri için şu an cezaevindeler. Bakın iddianamelere, buradaki vekilleri, İstanbul KCK’ye ya da Diyarbakır KCK davalarından birini izlemeye davet ediyorum. Bakın, bütün kota yargılanıyor, eş başkanlık yargılanıyor, 8 Marta katılışımız yargılanıyor, “Niye böyle mücadele ediyorsunuz?” diyorlar.

İkincisi de: Mesela, kürtaj tartışmaları nedeniyle daha dün Ankara’da 27 kadın yargılandı, parasız eğitim isteyenler, örgütlü olmak isteyenler, sendikal mücadele verenler... Bakın, bu ülkede sadece KESK’te kadınlar var, KESK’li kadınlar da KCK’den yargılanıyorlar yani başka şey yok. Yani örgütlü mücadele veren kadınlar bu Hükûmet tarafından özellikle dağıtılıyor, örgütlenmesi istenmiyor. Ama şöyle: Kendine yakın örgüt yaratılıyor tabii, birlikte çalışabileceği bir örgüt yapısı. Oysa buradan kimseye fayda gelmez Sayın Bakan. Gerçekten bu ülkede çünkü çok farklı kesimler var. Aynı düşünmek zorunda değiliz ama kadın sorunu meselesinde ortak paydada buluşabiliriz. Bu bir demokrasi sorunudur, bu özgürlük sorunudur.

SENA KALELİ (CHP 3/41)

Çocuk gelinler ve çocuk annelerle ilgili vermiş olduğum soru önergime aldığım cevapta, evlilik yaşının yükseldiğini, ilgili kurumlarla koordineli çalışıldığını söylüyorsunuz. Oysa, TÜİK verilerine göre, son dört yılda, sadece resmî kayıtlara geçen çocuk gelin sayısının 181 bini aşması, 18 yaşından küçük kızlarını evlendirilmek için izin davası açan ailelerin sayısının da bir önceki yıla göre yüzde 94,2 artmış olması bu sorunun çözümüne yönelik çalışmaların başarısızlığının göstergesi değil midir? Çocukların eğitim fırsatından geri kalması gelişmeyi, kalkınmayı, demokratikleşmeyi olumsuz etkilemez mi? 15 yaşında gelin, 16 yaşında anne, 17 yaşında mutsuz ve umutsuz ev kadınlarına dönüşen erken evliliklerin kadın cinayetleri ve aile içi şiddeti?

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (CHP 3/41)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve bağlı genel müdürlüklerin bütçeleri üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakanlık bütçesindeki yüzde 67’lik önemli artışın etkin biçimde kullanılacağını umuyor, hayırlı olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, kadına karşı fiziksel şiddet, sonunda Meclisin kapısından da içeri giriverdi ve kanunların milletvekilleri için bile tek başına etkili olamadığını bize bir kere daha gösterdi. Geçmiş olsun diyorum.

Daha sonra bu çatı altında bir kadın milletvekilimize karşı cinsiyetçi bir üslup kullanılarak uygulanan bir başka tür şiddete de tanık olduk. Sayın Bakanın bu duruma da tepki duymuş olduğunu düşünüyorum ama doğrusu, tepkisini dile getirmesini de bekliyoruz.

Kadına karşı şiddetle ilgili yapılmış olan bir kamuoyu araştırmasının sonuçları yayınlandı. Raporda, evli ya da boşanmış her iki kadından birinin fiziksel şiddet gördüğü ve eşinden şiddet gören kadınların yaklaşık yüzde 30’unun intiharı düşündüğü açıklandı. Bu, nasıl bir toplumsal sorunla karşı karşıya olduğumuzu net olarak gösteriyor. Bu sonuçlar ayrıca insani gelişmişlik ve toplumsal cinsiyet eşitliğinde dünya sıralamalarında neden hep gerilere düştüğümüzün de nedenlerini teyit ediyor.

Kadın sorunlarına çözüm arayışında bakanlık politikaları aileyi merkeze aldı. Aile elbette hepimiz için çok değerli ancak bir kurumu yüceltmek, içindeki bireyleri güçlendirmeye yetmiyor; tam tersi, bireyler güçlendikçe kurumlar yüceliyor. Kadını, çocuklara, yaşlılara, engellilere bakan bir aktör olarak konumlandırınca da tüm kadın sorunları yeniden üretiliyor.

Bakanlığın eşitlik sağlamaya yönelik politikalar üretmesini istiyoruz. Kadınlar aileleri içinde öldürülüyor. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, kadınların yüzde 69’unun kocaları ya da eski kocaları tarafından öldürüldüğünü açıkladı. Artık normalleşen bu şiddet nasıl önlenecek? Devlet ve kurumlar, tüm plan ve politikalarında, bir ilke olarak toplumsal cinsiyet eşitliğini benimsemediği sürece şiddetin önlenmesi bir temenniden ibarettir. Panik butonu, elektronik pranga ve şiddet önleme merkezleri şüphesiz çok

önemli girişimler ama bunlar, toplumdaki şiddet algısını değiştirmeye yönelik çalışmalar değil, şiddeti görmüş kadının kolluk kuvvetiyle iletişim sağlama mekanizmaları. Öğretmen Gülşah Aktürk katledilmeden önce korunmak için devlete başvurdu. Devleti en üst düzeyde temsil edenlerin “Ölüm haklı, kaçış yoktur, istifa et.” ve benzeri ifadeleri, kamu görevlilerine verilen eğitimlerden hiç sonuç alınmadığının bir başka göstergesi oldu. Bu yaklaşımın münferit olduğunu da kabul edemiyoruz çünkü koruma talep eden kadınların yüzde 73’ünün öldürüldüğünü Kadınlara Hukuki Destek Merkezinin açıklamalarından biliyoruz. Bu devlet görevlilerine herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır, bunu da bilmiyoruz; belki bakamız bir bilgi verir.

NURCAN DALBUDAK (AKP 3/41)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın onuncu turunda lehte, şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. Yolda kalanlarına din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin kervansaraylarıyla, ihtiyaç sahiplerine sadaka taşlarıyla, vakıflarıyla, hatta soğukta kalan kuşlarına dahi barınma ve yiyecek sağladığı aşıyanlarıyla şefkat ve merhamet timsali bir geleneğin mirasçılarıyız. Şefkati ve merhameti, ihtiyacı olanın yanında olmayı genetik kodlarında taşıyan bir milletiz. Zira, öyle değil midir? Bir devletin büyüklüğü ve gücü, vatandaşına nasıl muamele ettiğiyle, yaşlısına, çocuğuna, engellisine, yoksuluna, şehidinin yakınına, gazisine ne kadar sahip çıktığıyla ölçülür. Devletimizin, hükümetimizin büyüklüğü, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının uyguladığı adaletli ve sistemli politikalarla vücut bulmuş, yapılan bütün hizmetlerde alınan halis dualar, en büyük gücümüz ve bereketimiz olmuştur. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve devamında oluşturulan 72 kadın konukevi, 158 kapasiteli 9 tane ilk kabul birimi, 14 pilot ilde Koza (ŞÖNİM) Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri -ki bu merkezlerin özelliği, sağlık ve güvenlik görevlileriyle, hukuki süreçte kadınlarımıza mihmandarlık yapacak avukatlarıyla- sadece şiddet gören değil, şiddet uygulayanı da rehabilite edecek en büyük gücümüz olan aile birliğinin korunması için atılan en önemli adım olmuştur. Ümit ediyoruz ki bu merkezlere hiçbir zaman ihtiyaç duyulmasın. Ama, bir ailede de istenmeyen şeyler yaşanıyorsa bu merkezler yedi gün yirmi dört saat, şiddet gören kadınlarımızın sığınacağı, sıcak ve güvenli bir yuva niteliğindedir. Koza (ŞÖNİM) Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinden bir tanesini de Denizli'de hayata geçirdik. Denizli'deki bütün kadınlarımız adına ve diğer yapılan bütün hizmetlerle birlikte teşekkürü bir borç biliyoruz. Toplumun yüzde 50'sini oluşturan kadınların? Uygulanan doğru politikalarla, gerek hükümetimizin uyguladığı işveren prim desteği, pozitif ayrımcılığıyla, gerekse mikrokredi uygulamalarıyla girişimci kadınlarımıza sağlanan KOSGEB proje destekleriyle bu desteklerden yararlanan ve ülkemizin kalkınma sürecine iştirak eden kadınlarımızın oranını yüzde 30'lar seviyesine çıkardık ve bu kadınların ne büyük mucizeler meydana getirdiğine de Denizli'deki ziyaretlerim sırasında bizzat şahit oldum. Ayrıca, çalışan kadınların istihdamının sürekliliği için sağlanacak kreş desteğinin de kadının ekonomik hayatta var olmasında, kendine olan güveninin artmasında çok önemli bir payı olacaktır.

TÜRKAN DAĞOĞLU (AKP 3/41)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2013 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın onuncu turu üzerinde grubum adına söz almış bulunuyorum. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, birey, aile ve toplum refahını artırmak amacıyla dezavantajlı kesimler öncelikli olmak üzere tüm toplumu hedefleyen bir anlayışla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulduğu günden bu yana oldukça önemli bir başarı ivmesi yakalamıştır. Kadına ve çocuklara aile içi şiddetin önlenmesi konusunda öncelikle 2012 yılında muhalefet milletvekillerinin de desteğiyle bu konuda çok önemli bir yasa çıkarılmış ve ilgili tüm uluslararası sözleşmelere ilk taraf olan ülke arasında yer almıştır. Ayrıca, şiddet gören kadınlara yönelik önleyici ve koruyucu birçok uygulamayı ve kurumsal desteği hayata geçirmiştir. “Kırmızı buton” uygulamasını ilk defa Bursa ve Adana'da 2 pilot bölgede mahkeme kararıyla şiddete uğrayan veya uğratılacak olan kadınların, kolluk kuvvetiyle direkt temas etmesi bu sayede sağlanacaktır.

2012 yılında 55 olan kadın konuk evlerinin 2013 yılında 116'ya çıkarılması hedefleniyor. Bu çerçevede hâlihazırda Türkiye çapında yaklaşık 1.656 kadının yaşamasına olanak veren bu yapı önümüzdeki sene 4.800 kadının yaşaması için uygun hâle getirilecektir.

Ayrıca 14 tane açılan ve önümüzdeki yıl içerisinde yaygınlaştırılacak olan “Koza” şiddet önleme ve izlem merkezleriyle şiddet mağduru veya bu riski taşıyan kadınlara psikolojik ve hukuki destek verilecek, gerekli tedbirler alınacaktır.

SELMA IRMAK (BDP 3/44)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bazen duygularımı, düşüncelerimi, yazdığım mektuplarla kamuoyuyla paylaşmaya çalışıyorum. Tabii, bu yazdığım mektuplardan sizler ne kadar haberdarsınız onu bilemiyorum. Mesela en son yazdığım mektup AKP Ağrı Milletvekili Sayın Fatma Salman’a uygulanan şiddete ilişkindi. Şöyle dedim mektubumda: ‘Sevgili Fatma’ya en içten duygularla geçmiş olsun dileklerimi gönderiyorum. Sevgili Fatma bilmelidir ki tüm kadınlar olarak kalben yanındayız. Kadına yönelik şiddet partilerüstü, ideolojilerüstü bir durumdur. Ve kadınlar olarak deneyimleyerek öğrendik ki örgütlü bir mücadeleye, güçlü bir kadın dayanışması olmaksızın sorunlarımızın üstesinden gelemeyiz. Fatma’ya uygulanan şiddet, hepimize uygulanmıştır. Toplumun cinsiyetçileştirme öğretisinden geçerek başkalaşan yani erkekleşen insan evladı bu öğretiyi reddetmelidir. Özüne yani yaşamın dışıl hâline dönmeyi başarmalıdır. Fatma Salman şahsında Ağrı halkına, serhatın Ararat kadar başı dik ve cesur kadınlarına, şiddet mağduru tüm kadınlara selam ve sevgilerimizi gönderiyoruz.’ dedim.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/57)

Yine, bu madde metninde diğer bir konu, aslında, yine politik kadın tutuklular açısından negatif bir uygulama yani gebe kadınlar açısından cezanın ertelenmesi durumu. Biz dün de ifade etmiştik, aslında bunun da madde metninden çıkartılması gerekiyor. Bu, kadınlar açısından çok negatif bir durum.

MELDA ONUR (CHP 3/58)

Sayın Başkan, değerli vekiller; AKP’nin, çalışma koşullarıyla ilgili verdiği grup önerisi üzerine konuşacağım. Tabii, konu? Çalışalım yani ne şekilde gerekiyorsa çalışalım, sabahtan akşama kadar çalışalım ama önemli olan, tabii, içeriği. Çalışalım, parlamenter demokrasi işlesin, parmak vekilliği yapmayalım, yeter ki çalışalım. Bu konuyla ilgili olarak -fırsat bildik- hani “dervişin fikri neyse zikri” hesabı, hep aynı şey geliyor aklımıza. Geçenlerde, “çalışma” deyince, bir tane yazar, kadınlarla ilgili şöyle bir şey söyledi, dedi ki: “Çalışmak isteyen kadınlar şiddet görüyor.” Benim aklıma birdenbire 2009 senesi geldi. O zaman da Bakan Mehmet Şimşek, işsizliğin artışı kadınlar için ihale etmişti, şöyle demişti: “İşsizlik oranı niye artıyor biliyor musunuz? Çünkü kriz döneminde daha çok iş aranıyor. Özellikle kadınlar arasında kriz döneminde iş gücüne katılım oranı daha artıyor.” Yani bu ülkede her şeyin suçlusu kadınlar.

On yıllık AKP iktidarının övündüğü, kalkınma. Aslında, daha sonra, tarihe kalkınmayla geçmeyecek bu iktidar dönemi. Neyle geçecek biliyor musunuz? Her zaman söylüyoruz, uzun tutukluluklar ve bir de buna eklenen kadın cinayetleriyle geçecek. 24’üncü Dönemse, siyasetin kadının nasıl yaşayacağı üzerinden kurgulandığı bir dönem olarak tarihe geçecek ne yazık ki. Bu nasıl olacak? Kadın ne zaman evlenecek? Kadın niye boşanmamalı? Kadın doğuracak mı doğurmayacak mı? Kadın kaç çocuk doğuracak? Kadın ne yöntemle doğuracak? Bu şekilde kararın kendisine değil, bu ülkenin Başbakanının, bu ülkenin devlet başkanının, bu ülkenin Sağlık Bakanının inisiyatifine bırakıldığı bir dönem olarak tarihe geçecek ne yazık ki ve bu yüzden pek çok kadının şiddet gördüğü ve kuytu köşelerde ölüp gittiğini yazacak.

Biliyorsunuz 8 Martta yasa çıktı, ardından, yaklaşık on ay yönetmelik bekledik; çok yeni olarak yönetmelik hazırlandı, gündeme geldi, ancak bu dönem onlarca kadının canına mal oldu. Bu noktada çok karışık rakamlar var. Mesela, Bianet’in rakamları “150 kadın” diyor. “Kadın Cinayetlerini Durduracağız” diye bir platform var. Belki görmüşsünüzdür, gencecik kızlar kadın arkadaşları için “Nasıl orada burada kurtarırım, koruma veriririm?” diye koşturup duruyorlar. Onun açıklayacağı rakamlar bu yıl için 230. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla Kadının Statüsünü Güçlendirme Merkezi net bir rakam veremiyor, yani net bir kayıt tutulmuyor. Bu da şu demek: “Kadının adı yok.” Sevgili arkadaşlar, kadına şiddetin Türkiye Büyük Millet Meclisine kadar uzandığı, bir kadın vekilin bile şiddet gördüğü bir atmosferdeyiz ne yazık ki.

Şimdi, kadınlar tabii eli kolu sıvadı, yönetmelik beklerken koruma alamayan kadınlara yalvar yakar koruma almaya çalışıyorlar, kimisini koruyorlar, kimisini koruyamıyorlar.

Şimdi, bu platformdan söz ettim size, birkaç tane rakam var niye şiddet gördükleri ve niye öldürdükleri üzerine. Kadınların öldürülme sebeplerinde en büyük oran kendi hayatına dair karar vermek. Az önce ne dedik? "Karar verememe", kanaat önderleri bunu özellikle körüklüyorlar, yüzde 53 oranıyla koruyor. Kadınların öldürülme sebeplerinde başta boşanmak isteme yüzde 28'le yer alıyor ve kocası ya da eski kocası tarafından öldürülen kadınların oranı yüzde 47'den yüzde 69'a çıktı 2008-2011 verileriyle.

Şimdi, yönetmelik çıktı, biliyoruz ki, tabii ki çok sayıda eksiklikleri var ama hiç olmazsa bu yönetmelikte bir nebze soluk alınabilecek. En azından şu eksikliğin olduğunu biliyorum, bir kadın avukat arkadaşımız dedi ki: "Biz aslında mülteciler üzerine de bir değişiklik yapılmasını istedik, mülteci kadınlar da burada şiddete uğruyor ve cinayete kurban gidiyor ama burada müteakabiliyet esas alınmış, oysa insan haklarında müteakabiliyet yoktur." Tabii, bu yönetmelik olsun yine, çıksın yeter ki, çıktı, üzerinde kadın arkadaşlarımızla gerekli değişiklikleri yaparız, yeter ki kadınlarımız daha fazla cinayetlere kurban gitmesin. Ama her zaman için şunu söylüyoruz: Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinde esas olan anlayış. Dünyanın en güzel yasalarını yapabilirsiniz, en mükemmel yönetmeliklerini getirebilirsiniz ama anlayış değişmezse hiçbir şeye engel olamıyorsunuz.

Şimdi, size platformun, işsizlik ve kriz dönemlerinde ne kadar arttığına dair bir başka rakamını söyleyeceğim: Krizin karşımıza çıkardığı bir oransa öldürülen kadınların maddi durumları oluyor, yüzde 31'i alt sınıflardan ve özellikle kriz dönemlerinde, işsizlik dönemlerinde bu rakamlar çok ciddi oranda katlanıyor. Şimdi, bunu duyunca aklımıza hemen yine başka bir manzara geliyor: Güzel bir düğün, güzel bir gelin, yakışıklı bir damat ve nikâh kıyan Başbakan, devlet bakanı, ısrarla "3 çocuk?" Şimdi "3 de yetmez 4 çocuk, 5 çocuk" demeye başladılar. Geçenlerde şöyle bir şey söylüyordu: "1 çocuk iflas, 2 çocuk iflas, 3 çocuk yerinde saymak." daha sonra ona "patinaj" dedi, "dedi, "dedi.

Şimdi, ben, size geçenlerde Kocaeli'nde olan bir vakayı hatırlatayım: 3 çocuklu bir aile. Erkeğin maddi sorunları var, borç sorunları var. Ne yaptı? Karısını öldürdü, 3 tane çocuğunu gözünü kırpmadan teker teker öldürdü. Bir tane bebeğin aılıktan öldüğünü zannettik ama meğer onu da öldürmüş. İşte iflas budur. Değerli vekiller, iflas dediğiniz şey budur. Keşke bu nikâhlara gittiklerinde çocuğun yanında bir de uygun bir dille "Eşinize şiddet uygulamayın, eşinize iyi davranın, eşler birbirine saygı göstersinler." diyebilse, keşke bunu açık alanda sürekli olarak ifade edebilse. Bunu şunun için söylüyorum: Açıkça, iki gündür kulaklarımıza inanamaz olduk, biliyorsunuz, Başbakan tutuklu komutanlarla ilgili bir şeyler söyledi ve Başbakanı izleyen, onu seven medya, yorumcular, toplum birdenbire bakış açısını değiştirdi. Birdenbire komutanlarla ilgili olumlu sözler sarf edilmeye başlandı. Bunun bir insan hakkı ihlali olduğundan bile söz edilmeye başlandı. Oysa, biz daha önceleri "askerin insan hakkı" dediğimizde darbecilikle suçlanıyorduk. Başbakanla hangi noktada, ne ara bir araya geldik onu bilmiyorum ama iyi ki de geldik. Bugün sosyal medyada bir kadın arkadaş şöyle bir şey yazmış, diyor ki: "Başbakan, kadına yönelik şiddette yargıyı etkilese, günde 5 kadın öldürülüyor, binlerce tecavüzcü, tacizci saklanıyor, belki, adalet gelir."

Evet, yargıyı tutuklu komutanlarla etkilerken, bir de kadın cinayetleriyle ilgili olarak etkileyin deriz çünkü size iki tane örnek söyleyeceğim. Bir tanesi, geçenlerde Ankara Adliyesinde görüldü, karar duruşmasıydı ve eşini öldüren eş beraat etti. Beraat etme gerekçesi -kıskançlık dolayısıyla yapılmış bir cinayetti- akli dengesi yerinde olmadığı idi. Beraattan daha sonra, işte hastaneye gönderildi ama bu arkadaşımız bir kamu kurumunda, Devlet Demiryollarında senelerdir güvenlik işinde çalışıyordu. Akli dengesinin o zaman yerinde olmadığı nasıl oldu da anlaşılma bilmiyoruz.

Geçenlerde Siirt'teydik, Esin Güneş bir öğretmen, iki yıl önce uçuruma itildi. Daha dava bitmedi ama biz itildiğini? Hadi, burada yargıyı yönlendirmeyelim, devam ediyor fakat öyle bir şey oldu ki kadıncağız uçurumun dibinde bulunduğunda kazadan o kadar eminlerdi ki olay yerine savcı gitmedi, kadıncağıza otopsi yapılmadı. Ailesinin isyan ettiği noktada tekrar Adli Tıp gitti, yargının seyri değişti. Geçenlerde 10'uncu duruşmadaydık ve kadın dernekleri yine oradaydı ve korkuyla beraat bekliyorlardı. Eğer beraat etseydi, bu delilsizlikle beraat etseydi -bir sürü de hatalı raporlar vardı Adli Tıptan gelen- ciddi anlamda yaralanacaktı vicdanlar ama bir avukat sayesinde bir celse ileri attı. O avukat ÇHD Genel Başkanındır ve şu anda yapılan avukat operasyonunda içeri alınmıştır, Selçuk Kozagaçlı'dır. Son olarak şunu söylemek istiyorum: En başta, kadın erkeğin eşit olmadığına inanan bir Başbakan ve -umuyorum ki kadınlar aynı şeyi düşünmüyordur ama- bunu söyleyen iktidar bu dilini değiştirmese bu kadın cinayetlerini daha çok

görüyoruz. CHP Grubu adına şunu söylüyorum ki bu ülkede ne bir din diğèrinin üzerinde ne bir ırk ne bir ulus diğèrinin üzerinde ne de erkek kadının üzerinde ne de erkek kadından daha eşittir. Teşekkür ediyorum.

AYŞE ESER DANIŞOĞLU (CHP 3/59)

Ülkemizin evrensel değerleri, temel hak ve özgürlükleri temel alan, eşitlikçi ve özgürlükçü bir sivil demokrasi ve güçlü bir hukuk devleti olduğunun bir işareti de bütün ölümlerin sorumlularının bulunup cezalandırılması olacaktır. Bu ölümler sivil ve siyasi şiddet ölümleridir; asker ölümlerinden Uludere'ye, Uludere'den Afyon'a, işçi ölümlerinden doğal gaz facialarına, kadın cinayetlerinden ayrımcılık cinayetlerine kadar uzanmaktadır.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 3/63)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Barış ve Demokrasi Partisi grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin de taraf olduğ ve kadınların insan hakları anayasası olarak kabul gören Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Nairobi Deklarasyonu, Birleşmiş Milletler Pekin Deklarasyonlarının altında imzamız vardır, Meclisimizde de onaylanmıştır. İstanbul Sözleşmesi de denilen Avrupa Konseyi Kadına Karşı ve Ev İçi Şiddetle Mücadele ve Bunun Önlenmesi Sözleşmesi'ni ilk imzalayan ülkeyiz. Bu sözleşme de Meclisimizde onaylandı. Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun 20 Mart 2012 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlandı ve yürürlüğe girdi.

Görüldüğü gibi, kadınlarımızın maruz kaldığı şiddeti önlemek için tüm uluslararası sözleşmelerin altında imzamız vardır, ulusal mevzuatımızda da yeterli düzenleme mevcuttur. Kadınlarla erkekler arasında eşitliği sağlamak için Anayasa'mızda açık hüküm vardır. Anayasa'mızın 10'uncu maddesinde «Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.» denilmektedir ancak sorun gelip uygulama alanında kilitlenmektedir. Bunca düzenlemeye rağmen, hâlâ kadınlar evlerinin önünde kurşunlanmakta, bıçaklanmakta, dövülmekte, canlarına kıyılmaktadır. Her gün bu acı tablolar gazetelerin üçüncü sayfalarında yer almaktadır, televizyonlarda haber olmaktadır. Bu konuya dikkat çekmek için kadın sivil toplum örgütleri ellerinden geleni yapmaktadır. Ancak bütün bu gösterilen çabalara rağmen, yasal düzenlemelere, uluslararası sözleşmelere, Anayasa hükmüne rağmen, bu konudaki toplumsal zihniyet aşılammamaktadır.

Geçtiğimiz yıl, Türkiye Genç İşadamları Derneğinin, yani TÜGİAD'ın kadınların sorunlarını tespit amacıyla yaptığı «İşte Kadınlarımız» araştırmasında, kadınların yüzde 36,8'inin şiddete maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. Buna göre, şiddete uğrayan kadınların yüzde 63,7'si ailesinden, yüzde 24,1'i eşi tarafından şiddete maruz kaldıklarını dile getirmişlerdir. Yani söz konusu olan yalnızca eşten görülen şiddet de değildir, bu yapısal bir sorundur. Araştırmada «Sizce Türkiye'de kadına değer veriliyor mu?» sorusuna kadınların yüzde 62,9'u «Hayır», yüzde 26,3'ü «Evet» yanıtını vermişlerdir. Daha önce yapılmış araştırmalarda da, şiddet gören 2 kadından 1'sinin «Dünyaya yeniden gelirim asla kadın olmam.» dediğini daha önce de bu kürsüden ifade etmiştim. Bu ülkede kadınları intihara sürükleyecek denli bir şiddet vardır. Bu şiddetin temeli, kadınlarla erkeklerin eşit olamayacağı yönündeki toplumsal zihniyettir.

Değerli milletvekilleri, biraz önce sizlere, ülkemizin altında imzası olan, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi'nden söz ettim. CEDAW, kadınlara karşı ayrımcılığı tanımlayan ve hukuken bağlayıcı bir insan hakları sözleşmesidir. Amacı ve sonuçları açısından ayrımcılığı, doğrudan ve dolaylı ayrımcılığı, kasıtlı ve kasıtsız ayrımcılığı yasaklar. Yalnızca yasal ve biçimsel eşitlik değil, gerçek eşitlik talep eder ve kadınlara karşı ayrımcılığın yok edilmesi için gecikmeksizin geçici özel önlemler alınmasını öngörür, devletleri kadının gördüğü şiddet konusunda önlem almaya zorunlu tutar. İnsanlar şiddet karşısında susabilir, birileri görmezden gelebilir ama «devlet» dediğimiz mekanizma şiddete karşı susamaz, görmezden gelemez, görmezden gelinmesine de izin veremez. Eğer bir kadın «Şiddet görüyorum.» derse, eğer «Kocam beni öldürecek.» derse devletin bunu yok sayma hakkı asla olamaz. Şiddet gördüğü

için sığınmaevine giden bir kadını, onu koruma koşullarını yaratmadan ölümün kucağına atamaz. Sorun yalnızca toplumdaki bir zihniyet sorunu olmanın ötesine taşmaktadır; sorun devletin de sorunudur. Şimdi, denilebilir ki «Devlet ne yapsın?» Devlet, o büyük harflerle yazılan devlet insanların yaşamlarını korumakla yükümlüdür. Devlet koruma isteyen kadına «Haydi barışın, olsun bitsin.» diyemez. «Herkes koruma verecek hâlimiz yok.» diyerek korumazsa, çocuk yaştaki evlilikleri görmezden gelirse, iyi hâlden indirimler uygularsa, bunun adı bu suçlara ortak olmaktır; bunu kimse inkâr edemez. (CHP sıralarından alkışlar) Devlet, her kadın cinayetiyle, bu anlamda, maalesef suça ortak olmuştur.

Evet, kadına şiddet sorunu, hemen her ülkede yaşanan, can acıtıcı, yıkıcı bir sorundur ama bizim toplumumuzda facia hâlini almıştır. Hemen her gün birkaç kadını eşleri, babaları, erkek kardeşleri tarafından öldürülmektedir, tecavüze uğramaktadır, taciz edilmektedir, dövülmektedir, işkence edilmektedir yani bu ülkede gerçekten de kadının adı yoktur. Eğer kadını toplumsal yaşamın dışına iterseniz, geleneğin veya dinin arkasına sığınarak şiddeti meşru gösterirseniz, kadının toplumsal rolünü yalnızca iyi bir anne, iyi bir ev kadını olmayla sınırlarsanız yani kadının varlığını toplumsal alandan silerseniz böylesi sonuçlar kaçınılmazdır. Kadınlarımız iş yaşamının dışındadır, politikanın dışındadır, devlet görevlerinden uzak tutulmaktadır; özetle, görmezden gelinmektedir. Elbette kadın hakları için olumlu çabalar da vardır, iyi niyetle yaklaşım gösteren kamu görevlileri elbette vardır, gecesini gündüzüne katarak kadınlar için çablayanlar elbette vardır ama hepimiz gayet iyi biliyoruz ki iyi niyet tek başına yeterli olamamaktadır. Bu şiddetin ve cinayetlerin temelinde kadınlarla erkeklerin eşit olamayacağı yönündeki toplumsal zihniyet olduğunu ben bir kez daha ısrarla vurgulamak istiyorum. Her şeyden önce, devlet, kolluk güçleri, savcılar, hâkimler, bizler yani yasa yapıcılar üzerlerine düşenleri yapmak zorundadır. Koruma gerekiyorsa imkanlarımızı elbette seferber edeceğiz ve şiddet tehdidi altındaki kadınlarımıza koruma vereceğiz. Bizler şiddeti ve cinayetleri önlemek için hangi yasa çıkarmak gerekiyorsa çıkaracağız, hâkimler de o yasaları kadınlarımızın yaşam haklarına hâle gelmemesi için tereddüt etmeden uygulayacaklar yani hepimiz üzerimize düşeni yapacağız. Ayşe Paşalı cinayetinde hem devlet hem Bakanlık hem sivil toplum örgütleri «Umarız bu son olur.» demişlerdi ancak gördü ki kadını yok sayan zihniyet yerinde durdukça bu cinayetler de durmayacak. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yasaların ve tüm mekanizmalarıyla bu Meclisin hedefi, kadınların önündeki tüm engelleri kaldırmak, kadınları yaşamın her alanında erkeklerle eşit hâle getirmek olmalıdır. Bunu sağlamadan şiddetin de kadın cinayetlerinin de engellenmesinin mümkün olmayacağını belirtiyor, yüce heyetinize saygılar sunuyorum.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/63)

Şimdi, Meclis Başkanı erkek olunca, konuşmacı da erkek olunca tavır böyle oluyor.

Şimdi buradan şunu ifade etmek istiyorum: Söylediklerimin aynen arkasındayım. Bu ülkede, 2011'de, evet, bir yasa çıkardık. O yasa çıkardığımızdan beri, Sayın Hatip, 165 kadın öldürüldü, 150 tanesi tacize, tecavüze uğradı ve bunların hepsinin sorumlusu erkektir ve bu devlet, bunları, bu kadınları koruyamadı, bu bir. İkincisi, zihniyet değişimi meselesi tam da sizden? Özellikle AKP'li kadın vekillerin -biz birlikte çalışıyoruz Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda- öncelikle kendi partilerindeki erkeklerin zihniyetini değiştirmesi gerekir. Bu ülkede kadınları bir birey olarak erkekle eşit görmeyen bir anlayış işte bunun nedenidir. Özel mülkiyet olarak gören, her türlü alınıp satan ya da üzerinden söz söyleme hakkı gören zihniyet ölümlerin temel nedenidir. Bugün yaptığımız şey bu. Aile kurumunu da değiştireceksiniz, demokratikleştireceksiniz. "Kızımdır, döver de sever de." deyip ya da şey yapıp yaklaşımları kabul edilebilir bir nokta değildir. Bu cinsiyetçilik, sadece kadınları değil, evet, erkekleri de etkiliyor çünkü ailede kadınlar ve erkekler, erkek çocukları bir arada büyüyor ve sizin bu zihniyetiniz o erkek çocuklarını erkek olarak, kadınları kadın olarak büyütüyor. O çocuklar büyüdüğünde, sizin yaptığınız uygulamaların aynısını kadınlara yapıyor. Ne yapıyor? Şiddet uyguluyor, onun söz sahibi olmasını engelliyor.

Bütün bunları, lütfen, siz Sayın Fatma Şahin'le bir tartışın. Böyle bir yaklaşım kabul edilemez. Buradan -eğer rahatsızsanız- şundan çok memnun oldum: Erkeklerin kadınları öldürmesinden rahatsızsanız -bu çok iyi bir şey- o zaman bunu önleyeceksiniz. Bir erkek olarak bundan yana olmadığınızı, erkeklerin bu zihniyetini değiştirmesini gerektiğini ifade edeceksiniz. Yoksa burada şeye katılmıyorsunuz diye? Çünkü kadın örgütleri erkek şiddetinden muzdarip.

Kadınlar adına hep söz söyleyen, kaç çocuk yapacaksın, yok, kürtaj olup olmayacaksın tartışması yapıp kadını özel mülkiyeti olarak gören zihniyet katliamların temel nedenidir. Lütfen, bunu, burada not etmek istiyoruz.

SEBAHAT TUNCEL (3/63)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önerimizde yer alan, Meclis araştırması açılmasına dair verdiğimiz önerge üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kürsüde ne yazık ki kadına dair gündem çok fazla dile getirilmiyor ya da kadınlara yönelik şiddet daha çok gündeme getiriliyor. Bunu da gündeme getirenler daha çok kadınlar oluyor. Oysa kadınların hayatını cehenneme çeviren kadınlar değil, erkekler; dolayısıyla erkeklerin değişmesi gerekiyor. Biz her defasında bu kürsüyü kullanarak, erkek şiddetine uğrayan kadınları hatırlatarak erkeklerin bu şiddetten vazgeçmesi, özellikle bu Parlamentoda bunun başlaması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin, kadın-erkek eşitliği tartışmalarının bu Parlamentoda ele alınması gerektiğini ifade ediyoruz. Çünkü bu değişmediği sürece, Parlametoda kadın-erkek eşitliği fikri yer etmediği sürece, bu konuda toplumsal yaşamın tüm alanlarında, bütün alanlarda kadın-erkek eşitliğine inanılıp buna göre politikalar geliştirilmediği sürece kadınlar öldürülme, kadınlar tacize ve tecavüze uğramaya devam ediyorlar.

2012 yılında öldürülen kadın sayısına baktığımızda bile bunu görürüz. Bununla herhangi bir şey ifade edemeyiz, bu bir katliam. 2012 yılında 165 tane kadın öldürüldü, 165 kadını erkekler öldürdü. 150 tane kadına tecavüz edildi, erkekler 2012 yılında 150 kadına tecavüz etti. Bunlar resmî rakamlara yansıyanlar. Yüzlercesi tacize maruz kaldı, binlercesi şiddete maruz kaldı. Bütün bunlar kadınlar açısından bir kader değil, Türkiye'nin kaderi değil, bunun değişebileceğine inanıyoruz biz. O açıdan da her fırsatta bu önerge-leri indirerek bunun araştırılması gerektiğini ifade ediyoruz. Biz her önerge indirdiğimizde, iktidar partisi, bunun araştırılmasına gerek olmadığını, zaten kadınlar adına işler yaptıklarını ifade etmektedirler. Biraz sonra, muhtemelen, AKP adına konuşacak milletvekili böyle söyleyecek: «Araştırılmasına gerek yok, zaten biz bu konuda yasalar çıkartıyoruz.»

Geçen dönem de 8 Martta kadınlar açısından iyi bir şey yapalım diye bu Parlamentoda, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda bir kanun çıkarttık. Bu önemli bir şey diye ifade ettik ama bu kanun çıkartıldığından bugüne 165 kadının ölümünü engelleyemedik. Demek ki bir problem var, mesele kanun çıkarmakta değil. Bu Parlamentoda konular konuşulurken hep sonuçlarıyla ilgileniliyor. Yani nedenlerini ortadan kaldırmak, bunun nedenleri nedir, bunun nedenlerini nasıl ortadan kaldırırız tartışması yürütülüyor. O yüzden de şiddet devam ediyor, kadınlar ölmeye devam ediyor.

Biz bu kürsüden bir kez daha Barış ve Demokrasi Partisi olarak şunu hatırlatıyoruz: Zihniyet değişmeden ne yazık ki şiddet ortadan kalkmayacaktır. Bugün, kadın ve erkek arasındaki eşitsizlik şiddeti doğurmaktadır. Bu şiddet, tahakkümü, iktidarı beraberinde getirmektedir. Kadınların çoğu niye öldürülüyor biliyor musunuz sevgili arkadaşlar: Kendi hayatlarına dair söz sahibi olmak istedikleri için, veriler bunu veriyor. Kadınlar ne zaman ki kendi hayatlarına dair söz sahibi olmak istediklerinde erkekler bunu kendine tehlike olarak görüyor, öldürüyor. Bu ciddi bir problem. Demek ki burada bir problem var, bunu değiştirmek durumundayız. Bunu değiştirmedığımız sürece de kadın katliamları devam edecek.

Şimdi, burada, aslında yapılması gereken şey: Kadın-erkek eşitliği perspektifine nasıl bakıyoruz? Kadın ve erkeği eşit olarak görmediğimiz sürece ne yazık ki bu konuları konuşmaya devam edeceğiz.

İktidar partisi, mesela, bugün kadınların istihdam yaşamına katılması konusunda, toplumsal yaşama katılımı konusunda iyi şeyler ifade ettiğini söylüyor ama yaptığı projelere bakıyoruz, aslında kadının ikincil olma rolünü, aile içerisindeki konumunu güçlendiren projeler yapıyor. Mesela, "aile" kavramı, AKP iktidarı için kutsal bir kavram, "Bu aileyi büyütelim, değiştirelim." diyor. Bu aile ne yapıyor peki? Bu aile kadına şiddet uyguluyor, kadının birey olmasını engelliyor. Önce, aileyi demokratikleştirmek gerekir, aile içerisindeki kadın ve erkeğin eşit olduğu fikrini yaymak gerekir. Bunu yaymadığınız sürece aileyi güçlendirirseniz, geleneksel kadınlık ve erkeklik rollerini güçlendiriyorsunuz.

Bakın, bugün, Enerji Bakanlığıyla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının ortak düzenlediği bir spot var, reklam spotu: «Enerji Hanım» Bu «Enerji Hanım» spotunda herkes bunu diyebilir: «Kadınlar ne güzel enerji tasarrufunda bulunuyorlar.» Ne yapıyor? Bakın, kadınlar çamaşır yıkıyor, bulaşık yıkıyor, ütü yapı-

yor, geleneksel olarak kadınlık rollerini devam ettiriyor. Erkek ne yapıyor? Televizyon izliyor. Şimdi, nasıl değişimden bahsedeceğiz? Biz, işlerin «kadın işi» veya «erkek işi» diye ayrılmasına karşıyız. Bugün ev içinde bulaşığı erkek de yıkayabilmeli, kadın da yıkayabilmeli, yemeği erkek de yapabilmelidir. Şimdi, siz bu geleneksel işi, rolü «kadınların yapacağı işler», «erkeklerin yapacağı işler» diye ifade ederseniz ve bunu bir reklam üzerinden devlet eliyle yayınlarsanız, buradan işte şiddet olayına çıkarız. Çünkü kadın ütü yapmadığında eşinden şiddet görüyor, kadın bulaşık yıkamadığında eşi şiddet uyguluyor, kadın çocuğuna bakmadığında eşi şiddet uyguluyor. Geleneksel olarak rolleri böyle tanımlarsanız, burada kadına yönelik şiddetten kurtulmamız mümkün değil. Mesela medyayı eleştiriyoruz, medyanın da bu cinsiyetçi rolleri üreten dilden vazgeçmesi, eril dilden vazgeçmesi gerektiğini ifade ediyoruz ama Hükûmet böylesi bir projeyi medya eliyle yaygınlaştırıyor.

Şimdi ben AKP'deki kadın milletvekillerine seslenmek istiyorum: AKP'deki kadın milletvekilleri, özellikle Sayın Bakan Fatma Şahin bu işin nereye gittiğini bilir. Bu konuda dikkatli olmak durumunda. Dikkatli olmak durumundayız. Bunu yapmazsak o zaman bu kadınların ölümünden kendimizi sorumlu görmek durumundayız.

Değerli milletvekilleri, eğer biz bunu yapmadığımız sürece, ciddi anlamda, önümüzdeki dönem kadınların şiddete uğraması, tacize uğraması ya da öldürülmesi konusunda kendimizi de sorumlu hissedeceğiz. Biz bu sorumluluğu almak istemiyoruz. O yüzden de «Gelin, bu araştırma önergemize destek verin.» diyoruz AKP'ye. Birlikte araştıralım, gerçekten kadına yönelik şiddetin nedenleri nedir?

Siz nedenlerini ortadan kaldırmadığınız sürece istediğiniz kadar yasa çıkarın, istediğiniz kadar cezaları artırın, buradan bir sonuç çıkmayacaktır. Toplumsal olarak bunu değiştirip dönüştürmek durumundayız çünkü bizim burada yaptığımız şeylerin topluma yansımaları da oluyor. Kadınlar iş yerinde de çok ciddi anlamda sorunlarla karşı karşıya kalıyor. Bütün bunların kader olmadığını, değiştirebileceğimizin mümkün olduğunu ifade etmek istiyorum.

Değerli basın emekçileri, bakın, DİKASUM, Diyarbakır Kadın Sorunlarını Araştırma ve Uygulama Merkezi, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine bağlı bu kurum. Sığınma talebinde bulunan 74 kadınla bir araştırma yapmış. İlginç sonuçlar ortaya çıkmış -diyor ki- yüzde 27'si kendi isteğiyle evlendiğini, yarısından çoğunun da psikolojik şiddet gördüğünü ortaya koyuyor bu araştırma. Yine bu araştırmaya göre, yüzde 20'si 18 yaşından önce doğum yapmış bu kadınların yani erken yaşta evlilik temel bir sorun olarak tespit edilmiş. Kadınların yarısı sığınma evi için bireysel başvuruda bulunurken dörtte 1'i Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, yüzde 9,5'i de karakol aracılığıyla başvuru yapmış, yüzde 18'i ise önce kadın merkezlerine başvurmuş; ayrıca, yüzde 73'ü şiddet, yüzde 16,2'si kalacak yer olmaması yüzünden, yüzde 8,1'i de aile için geçimsizlik sebebiyle sığınma evlerine başvuru yapmış. Bu sadece Diyarbakır'da yapılan bir araştırma, bunu Türkiye genelinde düşündüğümüzde çok fazla sorun var. Kadınların birçoğu şiddete uğradıkları hâlde bunu, bu toplumsal baskı nedeniyle ifade edemiyor.

İkincisi, devlet zaten korumuyor, yani şiddete maruz kalan kadınların -devlete başvurduğunda- neredeyse yüzde 73'ü öldürülmüş, devlet koruyamamış; karakola gittiğinde, emniyete gittiğinde geleneksel olarak "Eşindir, döver de sever de." böyle ifade etmiyor ama ikna ederek kadını evine gönderiyor, o kadın da öldürülüyor. Öldürülen kadınların çoğu ya eşi tarafından ya sevgilileri tarafından ya da eski eşleri tarafından öldürülüyor. Şimdi, bunlar ciddi anlamda bizim sorunlarımız değil mi? Biz Parlamentoda iş yapıyoruz, burada kadınların temsiline artırılması gerektiğini düşünüyoruz. Kaldı ki bu Parlamento, kadına yönelik şiddeti önleyemiyor; bu Parlamantonun üyesi bile şiddete maruz kaldı. Bunlar sorun değil mi? Yani demek ki iş yerinde? Bunu eğitilmiş ya da eğitilmiş olmamak üzerinden ifade edemeyiz. Bugün, aslında -biraz önce söylediğim gibi- kadınlar en çok kendilerine dair, kendi yaşamlarına dair karar vermek istediklerinde şiddete maruz kalıyor. Aslında burada en çok da eğitilmiş kadınlar, iş kadınları, bir alanda çalışan kadınlar şiddete maruz kalıyor. O açıdan, bu şiddeti önlemek hepimizin sorumluluğu, erkeklerin burada büyük bir rolü var. Buradaki erkekler kalkıp kadına şiddet uygulayan erkekleri eleştirmek durumundadır, yoksa kendileri de ortaktır. Erkek şiddetinin son bulması konusunda, kadınların örgütlü mücadelesi kadar erkeklerin de katil olan erkeklerle -ki buna böyle demek durumundayız- aralarına mesafe koymaları gerekir. Bunu yapmadığı sürece buradakiler de sorumlu olacaktır. Ama biz biliyoruz ki buradaki milletvekillerinin birçoğunun bile, aslında kendi evlerinde erkeklik yaptıklarını çok iyi biliyoruz. Yani bugün, burada, de-

mokrat olanların ya da söz söyleyenlerin kendi evlerinde eşlerine, çocuklarına nasıl yaklaştıklarını biz bir kez daha hatırlatmak isteriz.

Değerli milletvekilleri, umarız bu araştırma önergemize kabul oyu verirsiniz ve biz kadına yönelik şiddetin nedenlerini belirler ve kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırırız. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

MİHRİMAH BELMA SATIR (AKP 3/63)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Barış ve Demokrasi Partisinin kadına yönelik şiddetle ilgili verdiği araştırma önergesi hakkında söz almış bulunuyorum. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, böyle bir konuyu gündeme getirdiği için önergeyi hazırlayan milletvekili arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Biraz evvel konuşma yapan Sedef Küçük Hanımefendi'ye, milletvekili arkadaşımıza, iktidarımız döneminde yapılan yasal düzenlemeleri, altına imza koyduğumuz uluslararası sözleşmeleri tek tek anlattığı için teşekkür ediyorum. İzinizle, bu konuları geçerek, kendimce diğer konuları anlatmak istiyorum. Kadına yönelik şiddet, sizlerin de bildiği, takdir edeceği gibi, bir insan hakları ihlalidir. Adalet ve Kalkınma Partisi kurulmadan evvel ve iktidara gelmeden evvel, kadına yönelik şiddet, cinsel istismar, taciz, ensest konularında sadece birtakım kadın sivil toplum örgütleri çalışıyordu. Sivil toplum örgütlerinden gelen bir milletvekili olarak, bu çalışmalar içinde bulunan biri olarak kendilerini destekliyorduk. Bu konu Türkiye toplumu tarafından maalesef sümen altına itiliyordu, gündemde tutulmuyordu. İlk defa Adalet ve Kalkınma Partisinin Programı'nda, daha sonra, Hükümet olmamızla birlikte ilgili bakanlıklarımızda ve diğer kurumlarımızda bu konu gündeme taşındı. Biraz evvel Sedef Hanım'ın söylediği gibi, dünyadaki birçok ülkeye göre, mevzuat açısından Türkiye'de bu konuda çok çok iyi bir durumdayız. Anayasa'da değişiklik yaptık, Ceza Kanunu'muzda değişiklik yaptık. Bu konuda yasal anlamda hiçbir eksikliğimizin olmadığını sizler de takdir ediyorsunuz.

Tabiidir ki uygulamada birtakım sıkıntılar var, bunu inkâr etmek mümkün değil. Uygulamadaki sıkıntıları gidermek için de ilk defa bir Başbakan, Sayın Recep Tayyip Erdoğan bir genelge yayınladı. Bu, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk defa olan bir şeydi. Kadına yönelik şiddetin kabul edilemeyeceğini, bu konuda çalışmalar yapılması gerektiğini? İlgili bakanlıklara, kurum ve kuruluşlara görev verildi. Bu konuda neler yapıldı? Erkek polisler eğitildi, askerlerle birtakım eğitim çalışmaları yapıldı, Diyanet görevlileri bu konuda eğitildi ve bilgilendirildi. Bu konunun tarafları hakkında bir farkındalık oluşturuldu. Daha sonra, Bakanlığın kurulmasıyla birlikte, Sayın Fatma Şahin'in başkanlığındaki ekip, Millî Savunma Bakanlığıyla, Diyanet İşleri Başkanlığıyla ve diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği hâlinde bu çalışmalara devam ediyor, biz de bunların takipçisiyiz.

Adalet ve Kalkınma Partisinin milletvekilleri, hukukçu milletvekilleri, akademisyen milletvekilleri, sağlıkçı milletvekilleri, sosyal alandan, kamu kurumlarından gelen tüm milletvekilleri bu konunun üzerine en az sizler kadar eğiliyorlar, takip ediyorlar; bunu siz de biliyorsunuz. Özellikle KEFEK'teki arkadaşlarımız bu konunun çalışmalarında bizzat bulunuyorlar.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) - Sayın Vekilim, erkekleri değiştirmek lazım. Bizler çalışıyoruz. İşte mesele bu. MİHRİMAH BELMA SATIR (Devamla) - Erkekleri değiştiremeyiz, bu toplumda yaşayan erkekler de Türkiye'nin gerçekleri.

PERVİN BULDAN (İğdır) - Zihniyeti değiştirmek lazım.

Erkekleri de bir yerde, yetiştiren bizim gibi kadınlar. İsterseniz bu toplumun geleneklerinde var deyin, isterseniz teknolojiyle birlikte, köyden kente göçle birlikte bu konunun görünür olduğunu söyleyin ama böyle bir gerçek var. Siz yöneten olarak ne yapabilirsiniz Sayın Vekilim? Önce yasalarınızı düzeltirsiniz. Bunu yaptık mı? Yaptık. Bunu sizler de desteklediniz mi? Desteklediniz. Arkasından ne yapabilirsiniz? Uygulamayı düzeltmek için çalışmalar yaparsınız. Aile mahkemelerini kurduk, oradaki hâkimleri eğittik, adalet mekanizmasında çalışanları eğittik. Bu sürecin sonuca ulaşması için belli bir zaman geçmesi lazım ama bu arada biz de elimiz kolumuz bağlı durmayacağız, çalışmalara devam edeceğiz.

«Kadın konukevi» dediğimiz çalışma, yine -biraz evvel Sayın Vekilimin bahsettiği gibi- Belediyeler Yasası'nda bizim tarafımızdan konulan bir şeydir. Şu anda Türkiye'de 81 ilde, yanlış bilmiyorsam hepsinde kadın sığınmaevleri var, kadın konukevi var. Bunların çoğu kamuya ait, bir kısmı da belediyeye ait. Ayrıca genç kızların sığınmaevleriyle ilgili yapılan çalışmalarda da sosyal yardımlaşma dayanışma vakıfları tarafın-

dan destekleri de veriyoruz. Bunların içinde, bir tanesinde de ben varım. Onun dışında ŞÖNİM'lerle ilgili çalışmada sizler de bulundunuz. Şiddete yönelik acil telefon hatlarının kurulması yine bu dönemde yapıldı, aktif olarak çalışıyor.

İstatistikler yoktu. Siz de biliyorsunuz, istatistikler, Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri tarafından, öncelikle Sayın Bakanımız Nimet Hanım'ın döneminde başladı ve bugünlere kadar geldi.

«İstanbul Sözleşmesi» dediğimiz çok önemli bir sözleşmedir. Çekincesiz olarak sadece Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından imzalandı. Gerek Avrupa Birliği ilerleme raporunda gerek Davos'taki Sayın Bakanımız Fatma Şahin'in Davos'taki çalışmalarında bu konu özellikle takdire şayan olarak karşılandı. Bunu da takdirlerinize sunuyorum.

Çekincesiz olarak bu sözleşmeyi imzalamış olmamızın da çok önemli olduğunu düşünüyorum. Birçok Avrupa Konseyi ülkesi, maddi veya bir gider olacağı ve bunları karşılayamayacakları için bu sözleşmeyi çekincesiz olarak imzalamadılar. Çok şükür ki bizim Hükümetimiz, mali imkânlarımız yerinde olduğu için, kadın konularına ayrılacak paramız olduğu için ve bu konuda hiçbir sıkıntı yaşamadığımız için bu konuyu çekincesiz olarak imzaladı.

Siz de takdir edersiniz ki bu bir toplumsal farkındalıktır. Sürecin takip edilmesi ve bu konunun devamlı gündemde tutulması gerekir ama Meclis çalışmaları nedeniyle, bugün bu çalışmanın olmayıp gündemde olan kanunun görüşülmesi düşünüldüğü için, bu araştırma önergesini, bütün çalışmalara destek veren bir kadın milletvekili ve sivil toplumcu olarak, başka bir dönem inşallah çıkarınız diye düşünüyorum.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) - Siz bari «aleyhinde» demeyin.

MİHRİMAH BELMA SATIR Şiddetin olmadığı, insanların birbirine saygı ve sevgiyle davrandığı, medeni olduğu, insan hakları ihlallerinin yaşanmadığı bir dünyada yaşamak dileğiyle, hepimize saygı ve sevgilerimi sunuyorum.Sağ olun.

TÜLİN ERKAL KARA (AKP 3/65)

İkinci bir? Evet? Cumhurbaşkanı'nın, Başbakanımızın eşi, onların çocuklarını okutmadınız. Sizin gibi zihniyetler? Ben İstanbul Üniversitesinde okurken ikna odaları kuruldu. Binlerce kız kardeşimizin gözyaşlarına ben şahit oldum.

HÜLYA GÜVEN (CHP 3/67)

Sayın Başbakanımız geçen gün bir konuya daha değindi, kadına şiddet konusu, hatırlarsınız. Mardin'de şiddet gören kadınlarımıza verilen öğüt: «Eğer erkek şiddet uygularsa sen de karşı koy.» Yani, artık bu Hükümetin kadını kurtaracak hâkimi, savcısı, polisi, jandarması yok. «Sen başının çaresine bak.» deniliyor kadınlarımıza.

Sayın milletvekilleri, bir aile düşünün, erkek karısını dövüyor, belki de bıçakla tehdit ediyor; kadın da polise başvuracağına ya da sığınmaevine gitme yolu arayacağına Sayın Başbakanın öğüdünü tutarak eline bir şeyler alıp karşı koyuyor; onları seyreden 6 tane çocuk? Manzarayı gözünüzün önüne getirebiliyor musunuz? Bu çocuklar, bu aile artık normal yaşamlarını sürdürebilirler mi? Bu çocuklar normal bir aile kurabilirler mi?

ÖZNUR ÇALIK (AKP 3/67)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Barış ve Demokrasi Partisinin kadına yönelik fiziksel, ekonomik, siyasal, her türlü şiddetin kadın sağlığı üzerinde yarattığı etkilerin araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması için verdiği Meclis araştırması önergesi aleyhine söz almış bulunuyorum.

Sayın Buldan'a teşekkür ediyorum. Geçen hafta araştırma önergesi vermişlerdi, bu hafta grup önerisi. Amaç, kadına karşı uygulanacak her türlü şiddete engel olmaksızın, bunun adı grup önerisi olur, bunun adı araştırma önergesi olur. BDP'nin verdiği her türlü, kadına karşı şiddetle ilgili araştırma önergelerinde ya da grup önerilerinde söyleyecek çok sözümüz olduğunu ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, öncelikle şunu söylemem gerekir ki iktidarımız son on yıldan bugüne çok önemli yasal düzenlemeler yaptı ve şunu çok net biliyoruz ki kadına karşı uygulanacak şiddet yasalarla maalesef engellenmiyor; çok ciddi manada toplumsal zihinsel değişime ve dönüşüme ihtiyacımız var.

Bununla ilgili olarak öncelikle yasalarda neler yaptığımızı dile getirmeden evvel, dün Sinop'ta yaşanan, BDP milletvekillerinin maruz kaldığı şiddeti, bugün sabah saat 11.00'de Sayın Başbakanımızın grup toplantısında da dile getirdiği gibi bizler de şiddetle kınıyoruz. Şiddetin her türüsüne karşıyız, kadına da çocuğa da, trafikte, sokakta, hepsine karşıyız. Fakat, esas bugün cümlemizin öznesi «kadın» ve cümlenin öznesi kadın olduğunda gerisinin teferruat olduğunu, siyasetin de teferruat olduğunu hepimizin bilmesi gerekir. Biz çok önemli yasal düzenlemeler yaptık. Neler yaptık diye dönüp baktığımızda, Anayasa'nın 10'uncu maddesinde, 2004 yılında, kadın ve erkeğin eşitlenmesi, vatandaşlık haklarında eşit haklara sahip olması konusunda düzenlemeler yaptık. 90'ıncı maddede düzenlemeler yaptık ve uluslararası sözleşmelerin ulusal sözleşmelerin üstünde olduğunu ortaya koyduk ve 2010 yılında Anayasa'nın 10'uncu maddesinde düzenleme yaptık ve dedik ki: «Kadın ve erkek fırsatları eşitlenmeli, yapılacak olan çalışmalarda da pozitif ayrımcılık gösterilmeli.»

Peki, değerli milletvekilleri, bugün bu grup önerisini veren, geçen hafta araştırma önergesini veren BDP, 2010'daki 10'uncu maddede yaptığımız kadına karşı pozitif ayrımcılıkta BDP Grubu ne yaptı hatırlıyor musunuz? Oylamalara katılmadılar, protesto ettiler. Hani, kadına karşı şiddete karşıydınız? Biz, Anayasa'da yaptığımız değişiklikte de buna, hem Mecliste karşı olduğumuzu gösterdik hem de referanduma götürdüğümüzde, milletimiz karşı olduğumuzu çok net göstermiş oldu.

Biz, Medeni Kanun'da değişiklikler yaptık, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'da değişiklikler yaptık, Ceza Kanunu'nda değişiklikler yaptık; Belediye Kanunu'nda yapmış olduğumuz değişikliklerle beraber yapmış olduğumuz kadın konukevi sayısındaki artış hepinizin takdirindedir.

İş Kanunu'nda hem 2003 yılında değişiklik yaptık; doğum izinlerinde, süt izinlerinde ve kadınlarımızın emekli olmalarıyla ilgili haklarında düzenlemeler yaptık ve 2004 yılında bir Başbakanlık genelgesi yayınladık, personel temininde eşitlik sağladık.

Bunlarla beraber, 2009 yılında Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu kurduk. İşte bu Komisyonunda yapmış olduğumuz alt komisyon çalışmalarından biri, kadına karşı şiddetin önlenmesiyle ilgili bir alt komisyon idi ve biz, geçen sene -bu çalışmayı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda 2010 yılında tamamladık- 2011 yılında ilk kez İstanbul Sözleşmesi'ni İstanbul'da imzaladık ve tüm dünyada bu işi ilk imzalayan ve yapan, parlamentosundan geçiren de yine Türkiye oldu ve akabinde -yine Meclisimizde, kadına karşı şiddette biz de varız- Meclis Başkanımız, Başbakanımız, Cumhurbaşkanımız bu imzaları attı.

Bunlar sadece yasal düzenlemeler. Biz ne diyoruz? Biz, çok ciddi manada zihinsel bir değişim olması gerekir diye düşünüyoruz. Şiddet olgusu tarihin her safhasında bir gerçek olarak karşımıza çıkmakta. Kadına karşı şiddet, geçmişten geleceğe evrensel bir sorun. Yapılan araştırmalar sadece tek bölgeye özgü olmadığı gibi, sadece Türkiye'ye de özgü değil. Tüm dünyada kadınlara yönelik şiddet, aşk, kıskançlık, tutku, namus ya da gelenek bahaneleriyle mazur görülebilmekte.

Şiddet ya da töre cinayetlerinin sadece Doğu medeniyetlerine özgü olmadığı, Batı'da "tutku cinayetleri" olarak isimlendirilen olayların varlığı da maalesef bir gerçektir. Öyle ki bütün dünyada, eşi ve yakınları tarafından öldürülen kadınların sayısı, maalesef, savaşta ve açlıktan ölen kadın sayılarından daha fazla. Ancak, başka ülkelerde yaşanan şiddet olayları, bizim kendi içimizde, kendi ülkemizde yaşanan şiddetle ilgili sorumluluğumuzu tabii ki ortadan kaldırmıyor. Şiddetin dünyanın her yerinde farklı boyutlarda var olduğu gerçeği, kendi ülkemizde yaşanan şiddeti tabii ki haklı kılmıyor. Zira bizim bağlı olduğumuz değerler, kendi ülkemizde şiddete hiçbir şekilde tolerans gösterilmemesini gerektiriyor.

«Aile» ve «şiddet» yan yana dahi gelmemesi gereken iki kelime. Tekraren söylüyorum: «Aile» ve «şiddet» yan yana gelmemesi gereken iki kelime. Buna rağmen, Türkiye'deki araştırmalar -şiddete uğrama oranı maalesef yüzde 40- yaklaşık her 2 kadından 1'inin şiddete maruz kaldığını, hatta, daha acısı, her 10 hamile kadından 1'inin de şiddete maruz kaldığını göstermekte.

Sonuçta, aile içi şiddet, toplumdaki şiddetten tabii ki bağımsız düşünülemez. Toplumdaki şiddet olgusunun artması, insanların sorunlarını şiddetle çözmeleri aile içi şiddet vakalarını artırmakta.

Kadınların en çok güvende oldukları yer, kendi evleri, kendi haneleri ve kendi eşlerinin yanı sıra; en çok sevgi ve saygı bekledikleri, eşleri, arkadaşları. Bizim unutmamamız gereken, maalesef, onların eliyle şiddete uğramalarının verdiği zararın çok daha fazla olduğudur. Araştırmalar kadınların yüzde 24'ünün aile içi şiddet sonucu yaralandığını gösteriyor ve bu çok ciddi manada fiziksel, psikolojik rahatsızlıklara vesile

oluyor. Unutmayalım ki kadına karşı şiddet tek bir eylem olmayıp bir davranış biçimidir ve yapılan araştırmalar, tek bir kereyle kalmadığını ve bu şiddetin belli aralıklarla da devam ettiğini maalesef göstermekte. Bizler en son yasa değişikliği yaparak, 8 Mart 2012 tarihinde, ailenin korunması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin kanunu yürürlüğe soktuk. Bu yasa ile her kadın ve aile bireyi şiddete karşı devlet koruması altına alındı. Sadece cezai yaptırımlar değil, önleyici ve koruyucu önlemler de alındı ve Hükümetimiz bu konuda yaptığı çalışmalarla çok net kararlılığını gösterdi. Şiddetin kompleks yapısı, uzun soluklu bir mücadeleyi ve kararlı bir AK PARTİ'nin oluşturduğu devlet politikasını beraberinde getiriyor. Sonuçta, cinsiyete dayalı şiddet, maalesef -çok üzülerek söylüyorum- bir avuç psikopat erkeğin kadına karşı uygulamış olduğu şiddettir ve maalesef öğrenilmiş bir koddur. Bize düşen, bu kodu değiştirmektir, şiddetin çözüm olmadığını tüm topluma anlatmaktır ve bizler, bize düşen, özellikle ev içindeki şiddetin hukuksal olduğu kadar toplumsal bir yaptırımının olduğunu da hep birlikte ortaya koymalıyız, kadınıyla, erkeğiyle birlikte bunun karşısında durmalıyız.

Sonuçta Rabb'im bizi yani insanları yeryüzünün halifesi olarak kılmış ve bunu ayetlerinde açıkça ifade ederken cinsiyet ayrımı da yapmamış. Biz, kız çocuklarının diri diri toprağa gömüldüğü, kadınların hiçbir değerinin olmadığı bir dönemde yetişip tek bir defa eşine ya da çocuğuna el kaldırmamış bir peygamberin ümmetiyiz. Peygamberimiz, kolu kırılan bir kadın yanına geldiğinde onu ailesinin yanına göndermiş «Kim bilir ne yaptı da bunu hak etti.» dememiştir, kocasına neden eşini dövdüğünü bile sormamıştır. Bunların hepsi bizim için önemli örneklerdir.

Peygamberimizin şiddet konusundaki, şiddeti hiçbir şekilde mazur görmeyen tavrı bütün herkes tarafından bilinmelidir ve şunu söyler ki: «Allah'ın senin üzerindeki gücü, senin kölen üzerindeki gücünden çok fazladır.» Kölesini döven bir sahabeye söylediği sözlerdir.

Güçlünün güçsüze asla ve asla şiddet uygulamaması gerektiği aşikârdır. Buna rağmen, insanlar en sevdiği arkadaşına şiddet uygulamazken evinde karısına, eşine, canparesine maalesef şiddet uygulayabilmektedir. Bu, sadece ve sadece, kadına uygulanmaması gereken şiddeti ortadan kaldırmak için hep beraber mücadele etmemizin en önemli göstergesidir. Ben bu vesileyle bir kez daha yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/74)

Gerçekten, kadınlar olarak bu kürsüyü daha sık kullanmamız gerektiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum. Sayın Hatibin ifade ettiği «Toplumsal cinsiyet kavramı henüz tartışmalıdır.» şeyi? Bizce tartışma diye bir durum yok ama biz AKP iktidarının bunu tartıştığını biliyoruz. Geçen dönem, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda «toplumsal cinsiyet» kavramı, AKP'li kadın vekillerin imzasıyla geri çekildi. Sonra öğrendik ki bunu «eşcinsel» kavramıyla bir tutan yaklaşımlar varmış. Bence bu konuda AKP'li vekil arkadaşlarımız, özellikle kadınlar, «toplumsal cinsiyet»in ne anlama geldiğini bir defa, kendi içlerinde tartışabilirler. Sonuçta, kadınlar ve erkeklerin toplumda geleneksel kadınlık ve erkeklik rolleri her gün yeniden üretilmekte ve bugün kadınların yaşadığı temel sorun da burada ifade ediliyor. Dolayısıyla, daha kavramları bile anlamadan bu konuda bir tartışma yürütmenin kendisinin problemli olduğunu düşünüyoruz.

Diğeri, KOZA'lara ilişkin değerlendirme. KOZA'ların önemli olduğunu? Kadına yönelik şiddet izleme merkezleri yıllardır kadınların önerdiği bir şey ama siz bunu merkezleştirirseniz, bütün bilgileri merkezleştirirseniz; belediyelerde, yerel örgütlerde kadınların durumunu denetime açmayan bir hâle getirirseniz? Burada, istediğiniz gibi, kadınlar terliğiyle gelemiyorlar yani. Merkezî yerler, Ankara ve Urfa da kadınların öyle terliğiyle gelip de şey yaptığı noktalar değil.

Buradan AKP'li kadın milletvekillerine şunu öneriyorum: Açık bir oturumda tartışalım, basında. Kadın örgütleriyle birlikte, şiddet önleme merkezlerinde yaşanan sorunları birlikte tartışalım. Var mısınız, yok musunuz? Madem iyi şeyler yapıyorsunuz, gelin, birlikte, kadın örgütleriyle birlikte «Bunların aksaklıkları ne, sorunları ne, kadınlar niye buna itiraz ediyor, biz bunu nasıl önleyebiliriz, uygulamadaki sorunları nasıl geliştirebiliriz?» konusunu birlikte tartışalım. Bu kadar politika yapmaya gerek yok; bir.

İkincisi, kadın meselesinin kendisi politik bir meseledir, tabii ki politik alanda çözülmek durumundadır. Toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanmadan gerçek anlamda eşitlik olması mümkün değil. Siz istediğiniz kadar? Çok süslü sözler söyleyebilirsiniz, bunun bir anlamı yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (3/76)

Sayın milletvekilleri, geçen hafta 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle pek çok etkinlik yapıldı. İktidar temsilcileri tarafından güzel sözler söylendi, temennilerde bulunuldu. Ancak, bu durum, ülkemizdeki kadın gerçeğini, kadının ikincil konumda oluşunu asla değiştirmiyor, aksine güzel sözlerle bu gerçeğin üzeri örtülmeye çalışılıyor.

AKP iktidarı döneminde kadına bakış açısının çok daha gerilediğini, pek çok söylemle kadınların aşağılandığını görüyoruz. Örneğin Başbakan Tayyip Erdoğan «Kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum.» diyor. AKP'li bir il başkanı «Kadını korkutmak ve terbiye etmek amacıyla hafifçe dövebilirsiniz.» diyor, daha da vahimi, bu sözlerini Diyanet İşleri Başkanlığının sitesindeki bir yazıya dayandırıyor. AKP'li ilçe başkanları «Örtüsüz kadın, perdesiz eve benzer, kiralık mı, satılık mı belli değil.» sözlerini pervasızca söylüyor ve hiçbir yaptırımla karşılaşmıyor. Okullara getirilen kıyafet yönetmeliği ile kız çocuklarının dizüstü etek giymesi ve kolsuz giysi giymesi yasaklanıyor, türban serbest bırakılıyor. Okul kantinlerinde çalışan kadınların oje sürmesi ve makyaj yapması yasaklanıyor, Türk Hava Yolları hosteslerinin kıyafetleri çağ dışı bir hâle getirilmeye çalışılıyor. Bunlar nedir arkadaşlar? Kadını aşağılama, kadınların yaşam biçimine ve özgürlüğüne müdahale değil midir? Böylesi bir anlayıştan kadın ve erkeğin eşitliği uygulamalarını bekleyebilir misiniz? Kadına yönelik şiddetin sona erdirilmesini bekleyebilir misiniz?

AKP iktidarıyla birlikte, kadınlar açısından her alanda eşitlik düşüncesi yara almıştır. Kadınların çalışma yaşamına katılımı gerilemiştir, kadına karşı şiddet mazur görülebilmektedir. Türkiye, AKP döneminde cinsiyet ayrımcılığında 108'inci sıradan 121'inci sıraya inmiş, neredeyse Suudi Arabistan ve Fas gibi ülkeler düzeyine gerilemiştir.

Öte yandan, AKP iktidarında cumhuriyet devrimlerine, çağdaşlık ve bilimden yana olmak anlamına gelen Atatürk ilkelerine, Anayasa'yla güvence altına alınan devrim kanunlarına yapılan saldırının doğrudan kadın haklarına saldırı olduğunu artık kadınlar anlıyorlar, görüyorlar. Bu durum ise tüm kadınları en az fiziksel şiddete uğramak kadar incitiyor ve isyan ettiriyor.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; her gün bir kadın cinayeti haberini duyduğumuz ülkemizde, en temel insan hakkı olan yaşam hakkının korunması kadınlar açısından birincil sorundur. Erkek egemen anlayışının körüklendiği ve sorgulanmadığı ülkemizde, kadına şiddetin nedenleri, güçlü olanın güçsüzü ezmesi, aynı zamanda kadının erkeğe ait bir meta gibi görülmesi, kadının erkek tarafından üzerinde her türlü hakkın iddia edilebildiği, korunması gerektiği kadar terbiye edilmesi gereken bir varlık olarak görülmesidir. İşte bu anlayışın sonucunda, kadın ailesine ve kocasına itiraz ettiği, boyun eğmediği ya da iffetsiz davrandığı iddiasıyla, hatta boşanmayı istediği gerekçeleriyle şiddete uğramakta ve bu şiddet mazur görülebilmektedir. Bu yaklaşımların sonucudur ki kadına şiddet ve kadın cinayetleri önlenemez hâle gelmiştir.

Toplumdaki bu gerici yaklaşımlar bizzat iktidar partisi temsilcileri tarafından yaygınlaştırılırken diğer yandan kadına yönelik şiddeti önleme adına yasalar çıkarılmakta, merkezler kurulmakta, bataklık kurutulmaksızın sonuçlarıyla mücadele edilmektedir.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da kadına karşı şiddetin önlenmesine dair olan İstanbul Anlaşması'na, uluslararası anlaşmaya atıf yapılmıştır. Bu uluslararası anlaşma da Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiştir. Kadın sığınmaevleri, aynı zamanda hukuki yardım, yine devlet tarafından tazminat yükümlülüğü gibi yükümlülükler getirilmesine rağmen ne yazık ki bunlar bizim uygulama yaşamıza konmamış ve gözlerden kaçırılmaya çalışılmıştır. Bu uluslararası anlaşma sonucunda, iç hukuk kuralı hâline gelen bu anlaşma sonucunda devlet kadına, aile bireylerine ve çocuklarına her türlü korunmayı sağlamak zorundadır, sığınmaevlerini sağlamak zorundadır. Ama ne yapmıştır AKP iktidarı bu yükümlülüğü olmasına rağmen? Sığınmaevi açması gereken belediyelerin nüfuslarını 50 binden 100 bine çıkarmıştır ve şu anda, 35 ilde kadın sığınmaevi yoktur, buraların hâlen daha pek çok eksikliği de giderilmemiştir.

5 Mart 2013 tarihinde Taraf gazetesinde Tuğba Tekerek'in kadın sığınmaevlerine ilişkin bir yazısı yayımlanmıştır. Bu yazıda, 20 kişilik sığınmaevinde 70 kadının kaldığı, her yatakta 3-4 kadının yattığı, hatta bazı kadınların yerde battaniye üzerinde yattığı; kadın ve çocukların giysi ihtiyaçlarının karşılanmadığı, su ve sabun olmaması nedeniyle kadın ve çocukların kişisel temizliklerini yapamadıkları, ilaç katkı payını ödeyemedikleri için ilaç alamadıkları, sağlıklı giren kadın ve çocukların hasta olarak çıktıkları belirtilmektedir.

Şimdi, böylesine berbat bir durumdayken kadın sığınmaevleri, kadınlar ve çocuklar orada korunamazlarken, işte böylesi bir durumda ne biz kadın cinayetlerini engelleyebiliriz ne de kadına yönelik şiddeti engelleyebiliriz.

AKP iktidarı bu konuda eğer samimiyse önce kendi kadrolarının zihinsel dönüşümünü sağlamalı, ardından da bu, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için her türlü önlemi almalıdır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

AYLİN NAZLIKA (CHP 3/84)

Bugün maalesef 3 kadını daha şiddet görerek yaşamını yitirmiştir ve bu kadınlardan bir tanesi boşanmasına sadece on iki saat kala kocası tarafından öldürülmüştür.

Yapılan araştırmalara bakıldığında, kadınların en yoğun şiddeti temmuz ayında gördüğü, bunun sebebinin de kadınlarımızın karne alıncaya kadar beklediği, çocukları karne aldıktan sonra da boşanma isteğini dile getirdikleri aşamada eşleri tarafından en yoğun şiddeti görerek sonunda ölümlü sonuçlanan bir sürecin takip ettiği gerçekliğiyle karşı karşıyayız.

Ben, böyle bir durumda Meclisin dikkatini tekrar bu konuya çekmek ve AKP iktidarını sözde değil fiziksel olarak da, fiziki olarak da bu sorunları engellemeye davet etmek istiyorum. Teşekkür ederim.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/118)

Sayın Başbakana buradan açık sesleniyorum: Dış güçler miş güçler bilmiyorum, benim bildiğim bir şey var İstanbul Vekili olarak, başından beri bu işin içerisindeyim, İstanbul'da isyan var isyan; sizin baskı politikana, ekoloji politikanıza, «kentsel dönüşüm» adı altında kentsel rantta, Alevi yurttaşlar hakkındaki akıl almaz baskı politikalarına, kadınlara yönelik baskı politikalarınıza, gençlere, LGBT bireylerine yönelik, Kürt halkına yönelik uyguladığınız bu zulüm politikalarına «Artık yeter!» «?» (x) diyen bir kitle var. Siz bunu göremezseniz, "Bu insanlar niye sokağa çıkıyor?" diye feryat figan ederseniz bu iş olmaz.

SAKİNE ÖZ (CHP 3/124)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadınların ve çocukların cinsel saldırılara karşı korunması konulu önerenin lehinde söz aldım, yüce meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, toplumsal, ekonomik, siyasal ve cinsel açıdan yaşamımızın hemen her alanında kendisini hissettiren ayrımcılığa dayalı görüş ve politikalar en çok kadınları ve çocukları etkilemektedir. Dünyamızın farklı coğrafyalarında kadınların ve çocukların uğradıkları şiddet ne yazık ki ideolojilerin ve farklı yönetim biçimlerinin de üzerinde bir hatalı davranış dizisinin sonucudur. Kadınlara, çocuklara uygulanan taciz ve tecavüz vakalarını rakamlarıyla ortaya koymak son derece güçtür. Çünkü, ahlaki, geleneksel değer yargıları ve kadınlar ile çocukları ekonomik, sosyal yönden sınırlayan birçok neden şiddetin boyutlarının açıkça ortaya konmasını ve çözüm yollarının bulunmasını güçleştirmektedir.

Cinsel tacize ya da tecavüze uğrayan kadınların ve çocukların, sorunlarını paylaşmakta suskun ve yalnız bırakılmaları siyaset kurumunun özellikle üzerine gitmesi gereken temel bir politik açılım olmalıdır. Kadınların ve çocukların uğradıkları şiddet derecesine bakmadan bir aile içi sorun olarak masum ve mazur görmeden aile büyüklerine «Hadi siz bu sorunu fazla büyütmeden kendi aranızda çözün.» gibisinden, sözüm ona, arabulucu yaklaşımlar sorunların ortaya serilmesini sürekli ertelemektedir. Bu hatalı tutum hangi kişi ya da kurumlardan gelirse gelsin, cinsel istismara uğrayan kadınlar ve çocuklar için gereken tedavi süreçlerinin ve sosyal yardımların devlet tarafından yerine getirilmesini geciktirmiş, hatta birçok dezavantajlı bölgemizde sosyal devlet anlayışını kadınlar ve çocukların gözünde çökertmiştir.

Değerli milletvekilleri, resmî rakamlar ya da göstermelik açıklamalar sorunlarımızın can yakan yönünü göstermekten oldukça uzaktır. Devlet yönetiminde sorun tespitini insanı bir makine, aile içi tüm şiddet ve taciz olaylarını ise dokunulmaması gereken mahrem alan olarak tanımlayan bir görüşün artık geride bırakılması gerekmektedir. Sosyal devlet, tacizi ve her türlü şiddetin nedenlerini ve sonuçlarını kapsamlı biçimde ortaya koymadan «Ben yurttaşımı koruyorum.» diyemez. Adaletle yönetilen devlet, kadınlara ve çocuklara koruma kararları aldırdıktan sonra gereken tüm sosyal ve ekonomik desteklemelerde bulunmalı, taciz ve tecavüzün yarattığı ağır ruhsal travmalar içinde ilerleyen yaşantılarının en az sorunla iş ve

eğitim hayatına yeniden katılmasını sağlamalıdır. Devlet taciz ve tecavüz söz konusu ise orta yolu bulmaya, şiddet aile ya da yakın çevreden kaynaklandı diye bu büyük sorunu geçiştirmeye çalışamaz. Taciz ve tecavüz gibi yüreklerimizi yakan çok boyutlu sorunların kaynağına inilebilen, her mağdurun durumuna özgü ayrı bir çözüm demeti sunabilen, konuyla ilgili donanımlı uzmanlar yetiştirebilmiş devlet, sosyal politikalarını yeterince kurabilmiş sayılır. Özellikle kırsal kesimlerde şiddet, taciz, tecavüz olaylarını dinî değerleri istismar eden ve yetkin olmayan kişilere havale eden devlet, sosyal hizmet uzmanı, psikolog, psikiyatristleri işsizliğe mahkûm ediyorsa ortada büyük bir sorun vardır demektir.

Değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen değerli halkımız; büyük olasılıkla birçoğumuz gençliğimizde çevremizde kadınlara ve çocuklara karşı açık şiddet, taciz ve tecavüz olaylarının tanığı olmuşuzdur. Yine, birçoğumuz yaşanan bu acı olayları anlatamamış, bir sır gibi saklamış, içinde yetiştığımız bazı geleneksel değer yargıları sonucunda susmayı öğrenmişizdir. Bugün bu suskunluk, eğitim ve gelir düzeyi, yaşanan bölge değerleri üzerinden varlığını sürdürüyor. Amacımız bu Hükûmete yoktan yere yüklenmek değil, sadece gerçek sorunların yerinde ve zamanında tespitini, daha fazla kadının ve çocuğumuzun yaşama buruk yüzlerle devam etmemesini istiyoruz. Kadının ve çocuğun geleceğinin söz konusu olduğu yerde her şey siyasaldır, politika oluşturulması bir zorunluluktur, devletin susması kabul edilemez. Değerli AKP'li milletvekilleri, Hükûmetimiz susar ve çözüme dair adım atmazsa, Meclisimiz ise sorunları tespit etmeyip taciz ve tecavüz karşısında seyirci kalmayı sürdürürse sandalye çoğunluğunuz size ancak yarım saatlik bir rahatlatma sağlar. Sizler araştırma önergesine o bilindik «hayır» oyunuzu vermek için bu kürsüye gelip on bir yılda ne yaptığınızı ya da ne yapmadığınızı anlatmaya kalkarsanız -ne var ki istatistik yığın- o konuşmalarınız sırasında kaç kadın ve çocuk yaşama küsüyordur farkına bile varamazsınız. Gelin bir kez olsun «istememezlik» ezberlerinizi terk edin, eskilerden bir ezberinizi hatırlayarak «Yetmez ama `evet.» deyin, kadınların ve çocukların uğradıkları cinsel taciz ve tecavüzleri azaltacak önlemleri hep birlikte alalım. Meclisimizin taciz ve tecavüze geçit verecek suskunluğa bürünmemesi ve devletin zaman yitirmeksizin olaylara müdahil olması gerekir. Araştırma önergesinde geçen resmî verilere göre, toplam tecavüzler vicdanları sızlattı. Tecavüzcüler genelde adli para cezalarıyla serbest kaldı. Taciz ve tecavüzü anlatamayan kadınlarımız intiharın eşiğine geldi, birçoğu intihar etti. Gençcik kızlarımıza mahkemeler «Zaten rızası vardı.» hakaretiyle yaklaştı. Memleketim Manisa'da üniversitemizin bir araştırmasına göre, Manisalı kadınların en az dörtte 1'i, gördüğü şiddeti çevresine anlatamıyor. En son, Akhisarlı Fethiye Gökçen kardeşim eşinden gördüğü şiddet sonucu ayrılmak için koruma kararı aldırdı, ancak kendisine yöneltilen taciz hiç durmadı. Eşi tarafından polisin gözü önünde bıçaklanarak yaşamına son verildi.

Değerli milletvekilleri, partimizin cezaevi komisyonundaki raporları ve vekillerimizin ziyaretleri, çocuk cezaevlerinde yaşanan taciz ve tecavüz skandalını tüm çıplaklığıyla ortaya koydu. Gelin, görün ki alınması gereken önlemler ve çözüm paketlerimiz Hükûmet tarafından gerekli ciddiyetle karşılanmadı. İşte, bu ciddiyetsizliğin son örneğini Gezi direnişi sürecinde yaşadık. Daha dün, televizyonda konuşan cesur avukatlar 31 Mayıs'ta gözaltına alınan bazı kadınların erkek polisler tarafından çırılçıplak soyularak üst araması yapıldığını savundu. Bitmedi, ne yazık ki bitmedi. Bingöl'de, iki yıl önce 16 yaşındaki E.A adlı kızımıza tecavüz ettikleri gerekçesiyle tutuklu yargılanan 4 uzman çavuş geçtiğimiz günlerde serbest kaldı, kent ayaklandı, Hükûmet yine suskun kaldı. Bu ne biçim bir hukuk devletidir değerli arkadaşlar? Şimdi, Meclisimiz ve Hükûmet, bu çarpıcı iddialar karşısında gereken tavrı gösterecek mi, sorunun üstesinden gelecek mi ısrarla bekliyoruz.

Meclisimiz, bugün önüne gelen bu araştırma önergesine «evet» diyerek ilk adımı atmalı, kadını ve çocuğu yeniden şiddetin, tacizin, tecavüzün kucağına terk eden geçici çözümlere değil, kapsamlı ve kalıcı politikaların başlangıcına imza atarak Parlamento tarihine geçmelidir. Her tür tacize, tecavüze uğrayan kadınlarımızı, çocuklarımızı yok sayan ve tutuksuz yargılanmanın yolunu açan tüm sorumluların bu yükün altından kalkmasını diler ve bu süreci şiddetle kınarım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SAKİNE ÖZ (CHP 3/124)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadınların ve çocukların cinsel saldırılara karşı korunması konulu önergenin lehinde söz aldım, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, toplumsal, ekonomik, siyasal ve cinsel açıdan yaşamımızın hemen her alanında kendisini hissettiren ayrımcılığa dayalı görüş ve politikalar en çok kadınları ve çocukları etkilemektedir. Dünyamızın farklı coğrafyalarında kadınların ve çocukların uğradıkları şiddet ne yazık ki ideolojilerin ve farklı yönetim biçimlerinin de üzerinde bir hatalı davranış dizisinin sonucudur. Kadınlara, çocuklara uygulanan taciz ve tecavüz vakalarını rakamlarıyla ortaya koymak son derece güçtür. Çünkü, ahlaki, geleneksel değer yargıları ve kadınlar ile çocukları ekonomik, sosyal yönden sınırlayan birçok neden şiddetin boyutlarının açıkça ortaya konmasını ve çözüm yollarının bulunmasını güçleştirmektedir. Cinsel tacize ya da tecavüze uğrayan kadınların ve çocukların, sorunlarını paylaşmakta suskun ve yalnız bırakılmaları siyaset kurumunun özellikle üzerine gitmesi gereken temel bir politik açılım olmalıdır. Kadınların ve çocukların uğradıkları şiddeti, derecesine bakmadan, bir aile içi sorun olarak masum ve mazur gören aile büyüklerinin «Hadi siz bu sorunu fazla büyütmeden kendi aranızda çözün.» gibisinden, sözüm ona, ara bulucu yaklaşımlar, sorunların ortaya serilmesini sürekli ertelemektedir. Bu hatalı tutum hangi kişi ya da kurumlardan gelirse gelsin, cinsel istismara uğrayan kadınlar ve çocuklar için gereken tedavi süreçlerinin ve sosyal yardımların devlet tarafından yerine getirilmesini geciktirmiş, hatta birçok dezavantajlı bölgemizde sosyal devlet anlayışını kadınlar ve çocukların gözünde çökertmiştir.

Değerli milletvekilleri, resmî rakamlar ya da göstermelik açıklamalar sorunlarımızın can yakan yönünü göstermekten oldukça uzaktır. Devlet yönetiminde, sorun tespitini insanı bir makine, aile içi tüm şiddet ve taciz olaylarını ise dokunulmaması gereken mahrem alan olarak tanımlayan bir görüşün artık geride bırakılması gerekmektedir. Sosyal devlet, tacizi ve her türlü şiddetin nedenlerini ve sonuçlarını kapsamlı biçimde ortaya koymadan «Ben yurttaşımı koruyorum.» diyemez. Adaletle yönetilen devlet, kadınlara ve çocuklara koruma kararları aldırdıktan sonra, gereken tüm sosyal ve ekonomik desteklemelerde bulunmalı, taciz ve tecavüzün yarattığı ağır ruhsal travmalar içinde ilerleyen yaşantılarının en az sorunla iş ve eğitim hayatına yeniden katılmasını sağlamalıdır. Devlet, taciz ve tecavüz söz konusu ise orta yolu bulmaya, şiddet aile ya da yakın çevreden kaynaklandı diye bu büyük sorunu geçiştirmeye çalışamaz. Taciz ve tecavüz gibi yüreklerimizi yakan çok boyutlu sorunların kaynağına inilebilen, her mağdurun durumuna özgü ayrı bir çözüm demeti sunabilen, konuyla ilgili donanımlı uzmanlar yetiştirebilmiş devlet, sosyal politikalarını yeterince kurabilmiş sayılır. Özellikle kırsal kesimlerde şiddet, taciz, tecavüz olaylarını dinî değerleri istismar eden ve yetkin olmayan kişilere havale eden devlet, sosyal hizmet uzmanı, psikolog, psikiyatristleri işsizliğe mahkûm ediyorsa ortada büyük bir sorun vardır demektir.

Değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen değerli halkımız; büyük olasılıkla birçoğumuz gençliğimizde, çevremizde kadınlara ve çocuklara karşı açık şiddet, taciz ve tecavüz olaylarının tanığı olmuşuzdur. Yine, birçoğumuz yaşanan bu acı olayları anlatamamış, bir sır gibi saklamış, içinde yetiştiğimiz bazı geleneksel değer yargıları sonucunda susmayı öğrenmişizdir. Bugün bu suskunluk, eğitim ve gelir düzeyi, yaşanan bölge değerleri üzerinden varlığını sürdürüyor. Amacımız bu Hükûmete yoktan yere yüklenmek değil, sadece gerçek sorunların yerinde ve zamanında tespitini, daha fazla kadının ve çocuğumuzun yaşama buruk yüzlerle devam etmemesini istiyoruz.

Kadının ve çocuğun geleceğinin söz konusu olduğu yerde her şey siyasaldır, politika oluşturulması bir zorunluluktur, devletin susması kabul edilemez. Değerli AKP'li milletvekilleri, Hükûmetimiz susar ve çözüme dair adım atmazsa, Meclisimiz ise sorunları tespit etmeyip taciz ve tecavüz karşısında seyirci kalmayı sürdürürse sandalye çoğunluğunuz size ancak yarım saatlik bir rahatlatma sağlar. Sizler araştırma önergesine o bilindik «hayır» oyunuzu vermek için bu kürsüye gelip on bir yılda ne yaptığınızı ya da ne yapmadığınızı anlatmaya kalkarsanız -ne var ki istatistik yığın- o konuşmalarınız sırasında kaç kadın ve çocuk yaşama küsüyordur farkına bile varamazsınız. Gelin bir kez olsun «istemem» çü ezberlerinizi terk edin, eskilerden bir ezberinizi hatırlayarak «Yetmez ama `evet.» deyin, kadınların ve çocukların uğradıkları cinsel taciz ve tecavüzleri azaltacak önlemleri hep birlikte alalım. Meclisimizin taciz ve tecavüze geçit verecek suskunluğa bürünmemesi ve devletin zaman yitirmeksizin olaylara müdahil olması gerekir.

Araştırma önergesinde geçen resmî verilere göre, toplam tecavüzler vicdanları sızlattı. Tecavüzcüler genelde adli para cezalarıyla serbest kaldı. Taciz ve tecavüzü anlatamayan kadınlarımız intiharın eşliğine geldi, birçoğu intihar etti. Gençcek kızlarımıza mahkemeler «Zaten rızası vardı.» hakaretiyle yaklaştı.

Memleketim Manisa'da üniversitemizin bir araştırmasına göre, Manisalı kadınların en az dörtte 1'i, gör-

düğü şiddeti çevresine anlatamıyor. En son, Akhisarlı Fethiye Gökçen kardeşim eşinden gördüğü şiddet sonucu ayrılmak için koruma kararı aldırdı, ancak kendisine yöneltilen taciz hiç durmadı, eşi tarafından polisin gözü önünde bıçaklanarak yaşamına son verildi.

Değerli milletvekilleri, partimizin cezaevi komisyonundaki raporları ve vekillerimizin ziyaretleri, çocuk cezaevlerinde yaşanan taciz ve tecavüz skandalını tüm çıplaklığıyla ortaya koydu. Gelin görün ki alınması gereken önlemler ve çözüm paketlerimiz Hükûmet tarafından gerekli ciddiyetle karşılanmadı. İşte, bu ciddiyetsizliğin son örneğini Gezi direnişi sürecinde yaşadık. Daha dün, televizyonda konuşan cesur avukatlar 31 Mayıs'ta gözaltına alınan bazı kadınların erkek polisler tarafından çırılçıplak soyularak üst araması yapıldığını savundu. Bitmedi, ne yazık ki bitmedi. Bingöl'de, iki yıl önce 16 yaşındaki E.A. adlı kızımıza tecavüz ettikleri gerekçesiyle tutuklu yargılanan 4 uzman çavuş geçtiğimiz günlerde serbest kaldı, kent ayaklandı, Hükûmet yine suskun kaldı. Bu ne biçim bir hukuk devletidir değerli arkadaşlar? Şimdi, Meclisimiz ve Hükûmet, bu çarpıcı iddialar karşısında gereken tavrı gösterecek mi, sorunun üstesinden gelecek mi, ısrarla bekliyoruz.

Meclisimiz, bugün önüne gelen bu araştırma önergesine «evet» diyerek ilk adımı atmalı, kadını ve çocuğu yeniden şiddetin, tacizin, tecavüzün kucağına terk eden geçici çözümlere değil, kapsamlı ve kalıcı politikaların başlangıcına imza atarak Parlamento tarihine geçmelidir. Her tür tacize, tecavüze uğrayan kadınlarımızı, çocuklarımızı yok sayan ve tutuksuz yargılanmanın yolunu açan tüm sorumluların bu yükün altından kalkmasını diler ve bu süreci şiddetle kınarım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

TÜLAY KAYNARCA (AKP 3/124)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Barış ve Demokrasi Partisi grup önerisi aleyhine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Bingöl özelinde bir konu başlığını görüştük. Değerli Malatya Milletvekilimiz Öznur Çalık bu konudaki duygu ve düşüncelerini tüm ayrıntılarıyla paylaştı. Ben bir iki farklı konu başlığına değinmek istiyorum.

Öncelikle şu: Bingöl'deki dava çok önemli. Bu konuda hassas olmamak, etkilenmemek mümkün değil. Dolayısıyla, aynı duygu ve düşünceleri paylaştığımızı ifade etmek istiyorum, hele de anne olarak. Dolayısıyla, buradaki yaşanan olay sonrası Bakanlığımızın hemen davaya müdahil olması çok değerli bir hamledir ama sadece bu değil, son dönemde yüz yirmi beş farklı davadaki etkinliği de çok değerlidir. Yani benzer olaylar yaşandığında Bakanlığımız mağdurların yanındadır. Benzer olaylar, çirkin olaylar yaşandığı zaman kızlarımızın, kadınlarımızın yanında olan, bu konudaki hassasiyetini ifade eden ve her türlü davada hukukçularıyla onların yanında olan bir Bakanlığımız var ki Aile Bakanlığı bu dönemde kuruldu 5 genel müdürlük, 32 daire başkanlığıyla toplumun tüm sosyal kademelerinde her olayda, tüm sosyal davalarda çok etkili, çok etkin, çok duyarlı bir yapıyla genel müdürlükleri ve daire başkanlıklarıyla hizmet veren. Bu süreç içerisinde Bakanlığın müdahil olmasından sonraki gelişmeleri dikkatle kamuoyu takip edecektir çünkü bu, kamuoyu vicdanında da çok değerli bir süreçtir.

Ben başka bir şeyin de altını çizmek istiyorum: Yine bu dönemdeki hassasiyeti belirtmek ve tüm siyasi partilerimizin imzasını da taşıyarak çıkartılan? Ben tüm siyasi parti gruplarında yer alan saygıdeğer milletvekillerimize de teşekkür ederek altını çiziyorum, o da şu: Kadına karşı şiddet meselesine çözüm getiren Avrupa Konseyi müktesebatını ilk kez iç hukuka taşıyan ülke oldu Türkiye yani Avrupa Konseyinde bu konu dile geldiğinde ilk imzayı atan ülkeler içerisinde oldu ve bu Mecliste tüm parlamenterlerin imzasıyla çıktı. Yani, cinsel istismardan, kadına karşı şiddetten, çocukla ilgili, kadınlarımızla ilgili her konudaki hassasiyete duyarlı olan bir Meclis.

14 ilde Koza Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri kuruldu. Bunun neden altını çiziyorum? Bu da çok önemli. Yine cinsel istismar, yine kadına şiddet, yine insan hakları olarak da bakıyorum. Bu anlamda da oluşturulan Koza Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinde buna benzer tüm olaylar değerlendiriliyor, masaya yatırılıyor; psikiyatrlar, psikologlar ve oradaki eğitim kademeleri her türlü sosyal açıdan da ele alarak Koza Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinde bir çalışma? Bu da yeni başlamış, yeni dönemde önlem olarak, bir çözüm önerisi olarak gerçekleştirilen konular altında.

Yine, bir başka konuya da değinip sözlerimi tamamlamak istiyorum, o da şu: Kadın adına yapılan her çalış-

mada birlikte hareket eden bir yapıya dikkat çekmek istiyorum. Ben Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Üyesi ve Sözcüsü olarak, özellikle çıkartılan kanunlarda? Ki az önce de «İstihdam» başlığında kadının iş gücüne katılımı ve kadının istihdamını artırmaya yönelik Komisyondan çıktık. Bu Alt Komisyonda «İstihdam» başlığında yine ortak bir akılla hareket edebildik. Yine, buna benzer tüm olaylarda, BDP'nin dikkat çektiği konu başlığı da dâhil ortak akılla hareket edip birlikte o duyarlılığı ortaya koymamız gerekiyor. Nitekim, eğitimde, sağıkta, sosyal politikalarda ve istihdamda bu dönem gelinen nokta düne göre çok daha iyi ama önümüzdeki süreçte çok daha iyi olmasına yönelik de hamleleri atmamız, o adımları atmamız gerekiyor. Mesela, hukuki düzenlemeler. İş Kanunu'ndaki hukuki düzenlemeler, istihdam artırıcı; Türk Ceza Kanunu'ndaki hukuki düzenlemeler ki mesela bir tanesi de bu cinsel istismarı içeriyor. Öyle kanunlar vardı ki utanç verici. Neydi o başlıklardan bir tanesi: Töre cinayetlerinde hafifletici sebep bulunması. Bizim ülkemizde bu kanun ortadan kaldırıldı, bizim ülkemizde bu utanç ortadan kaldırılıp imzalar atıldı. Yine, benzer, cinsel istismara yönelik, Türk Ceza Kanunu'nda birçok başlıkta da bu çalışmalar yapıldı. Yani İş Kanunu'nda, Medeni Kanun'da, Türk Ceza Kanunu'nda yapılan her çalışmada, kadın adına yapılan her çalışmada ortak hareket ederek, imzalarımızı atarak daha iyi bir noktaya gelmesi adına adım attık ki Anayasa'daki düzenleme bunun en can alıcı olanıdır. Nedir o? O da kadına pozitif ayrımcılık sağlanması. Bu, anayasal düzenlemede gösterdiğimiz hassasiyetin en önemli boyutlarından biridir diye düşünüyorum. Elbette Bingöl'de yaşanan olay çok üzücü, elbette devamındaki çalışmaları, devamındaki süreci hep birlikte dikkatle takip edeceğiz. Ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız Sayın Fatma Şahin'in bu konudaki duyarlılığını yürekten tebrik ederek, hemen davaya müdahil olmasını yürekten tebrik ederek? Ki 125 dava da bununla birlikte devam ediyor, Bakanlığımızın müdahil oluşu var ve sonucu birlikte takip edeceğiz. Ben bu öneriye ret veriyorum çünkü bugün öngörülen başka gündem maddeleri var. Bu duygu ve düşüncelerle BDP grup önerisine ret oyu kullandığımı ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

ÖZNER ÇALIK (AKP 3/124)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; BDP grup önerisi üzerine söz almış buluyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bu Meclis çatısı altında bulunan tüm siyasi partilerin sağık, eğitim, ulaşım, kalkınma, ekonomi gibi sayabileceğimiz birçok alanda farklı bakış açıları ve politikaları olabilir. Fakat konu aile ve aileyi koruma olunca, kadın ve kadını koruma olunca, çocuk ve çocuğu koruma olunca ne mutlu ki bu çatı altındaki tüm siyasi partilerimiz aynı hassasiyetle yaklaşmakta ve yeri geldiğinde olaya müdahil olmak için gayret sarf etmekte. Bu, hepimiz için çok büyük mutluluk verici bir hadise.

AK PARTİ iktidarlarından önce, bu ülkede toplumun temelini oluşturan anne ve aileyi temsil eden ekonomik, sosyal ve kültürel, eğitim gibi sayabileceğimiz birçok alanda çalışmalar bir bütünlük içinde yürütülüyordu. Yaşanan bu aksaklıkların ve problemlerin sağık bir şekilde çözülmesi için, AK PARTİ iktidarları döneminde biz Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığını kurduk. Bu da bizim aileye ne kadar önem verdiğimiz en önemli göstergesiydi. Aile Bakanlığımız, icracı bir bakanlık olarak kurulduktan sonra birçok alanda değişimi ve dönüşümü gerçekleştirerek geleceğe umutla bakmamıza vesile oldu.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; BDP'nin Meclis araştırması açılmasıyla ilgili önerisine istinaden, bir kez daha, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın şimdiye kadar cinsel istismar ve tecavüz konularıyla ilgili neler yaptığına bakmak isterim. Bakanlık olarak biz 125 davaya müdahil olduk ve bu davaların 6'sında en üstten ceza verilmesini sağladık. Bununla birlikte, diğer devam eden tüm davaların da yakinen takipçisiyiz. Biz on yıllık AK PARTİ iktidarında çok önemli değişimleri ve dönüşümleri yaşadık ve milletimize yaşatmaya devam ediyoruz. Bunların en önemlisi sosyal devlet anlayışının oturtulmasıydı ve bunun en önemli göstergesi de bütçeden sosyal politikalara ayırdığımız bütçeydi. 2002 yılında bütçenin yüzde 44,8'ini biz faize ayırırken 2012 yılında bunun sadece yüzde 13'ü faize gidiyor. Sosyal politikalara ise yüzde 30'unu ayırıyoruz. Bu ayrılan sosyal politikanın yüzde 30'u -bütçenin- kadına, çocuğa gidiyor, engelliye ayırmış vaziyetteyiz. Bu sadece bütçeyle olacak bir şey değil ve bu sadece yasal düzenlemelerle de olacak iş değil. Biz hem ulusal hem de uluslararası alanda çok önemli değişiklikler yaptık. Uluslararası alanda Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ne imza attık ve

buna taraf olduk. Çocuklarımızın korunması için, 1990 yılında Birleşmiş Milletler sözleşmesine yine taraf olduk ve Anayasa'nın 90'ıncı maddesini değiştirdik, uluslararası hukukun iç hukukun üzerinde olduğunu karara bağladık.

Şiddetin önlenmesi için de her türlü yasal düzenlemeyi yaptık. Şiddet deyince, şiddetin dili yok, dini yok, rengi yok, ırkı yok. Şiddet deyince hepimizin aklına fiziksel, psikolojik, ekonomik ve maalesef cinsel şiddet geliyor ve sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada şiddetin çok farklı kategorilerini maalesef görüyoruz.

Bu vesileyle, biz yapmış olduğumuz ulusal ve uluslararası sözleşmelerin de, yasal düzenlemelerin de bunların önüne geçmek için yeterli olmadığını farkına varıyoruz ve diyoruz ki biz Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünü kurarak her türlü olayla ilgili olarak çalışmaları ve araştırmaları yapıyoruz. 2005 tarihinde kabul edilen 5395 sayılı Kanun ile korunmaya ihtiyacı olan çocukların haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını hep beraber sağladık. 2011 yılında çok önemli bir yasal düzenlemeye imza attık. Kadın ve aile bireylerinin şiddetten korunmasına dair bir yasal düzenleme yaptık ve yine 2005 yılında kadın haklarına dair yapmış olduğumuz düzenlemelerle aile ve çocuklarımızı koruma altına aldık. Koruma altına aldığımız bu evlatlarımız, kadınlarımız bizim kendi canımız, ciğerimiz, yüreğimiz ve maalesef en korunaklı olan yerlerde bu mağduriyeti yaşıyorlar.

Değerli milletvekilleri, hepimizi derinden sarsan ve insanlık olarak bizleri yaralayan ve hiçbir zaman tekrarlanmamasını gönülden istediğimiz, Bingöl'de yaşanan E.A. vakası hepimizin derin üzüntüsüdür. O, bizim evladımız. Öncelikle bu olayda mağdur olan kızımız ve ailesini anlamak ve yaşadıkları travmayı başkalarının da yaşamaması için yüce Meclis olarak üzerimize düşen sorumlulukların bilinciyle çalışmalarımızı yürütüyoruz. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız, Bingöl'deki cinsel istismar iddiasıyla ilgili tutuksuz yargılanmanın kaldırılması talebinde bulunmuş ve bu davaya müdahil olmuştur. Dosyadaki araştırmalar tamamlandığında, şu anda, şüphelilerden birine ceza muhakemesi tarafından tutuklama kararı verilmiştir. Dosyadaki araştırmalar tamamlandığında diğer şüphelilerin de tutuklu yargılanması konusunda mahkeme yeniden inceleme yapacaktır. Ayrıca, Bakanlığımız hukuk müşavirliklerini, çocuk psikiyatrisini, psikologları ve birlikte diğer uzmanları da göndererek çoğumuzu koruma altına almıştır. Kızımız ve ailesi devletin sıcak ve şefkatli yüzüyle buluşmuştur. Bakanlığımız ve bizler aileyle sürekli iletişim hâlindeyiz, raporların tamamlanmasıyla birlikte bu davanın da sağlıklı sonuçlanacağını düşünüyorum. Çünkü, Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir, gereğini mutlaka yerine getirecektir. Bizler mağdurun, çocuğun, kadının, kim olursa olsun mazlumun yanındayız. Devlet, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı üstüne düşen tüm vazifeleri yerine getirmektedir. Bu ülkede eğer bir ailede bir kadın mutsuzsa o toplum hastalık sinyalini vermiş demektir. Mutsuz annenin evladı da eşi de mutsuzdur. Devletçe, milletçe kadına söz hakkı vermek, onu korumak, kollamak ve beraber yol almak hepimizin en önemli görevidir.

Bugün, Bingöl'de bir üzücü olayı yaşayan kızımızın olayına nasıl müdahil oluyorsak aynı zamanda, geçmiş dönemde, hepimizin hatırlayacağı Diyarbakır Lice ilçesinde evlatlarını korumak için canlı bombanın üzerine atlayan Hatice Anne'nin de, bindiği otobüse molotofkokteyli atılınca yanarak can veren Serap kızımızın da? Diyarbakır'ın Lice ilçesindeki -hayvan otlattırken- 14 yaşındaki Ceylan'ımızın da, üniversitelerde uygulanan başörtüsü yasağı nedeniyle eğitim göremeyen Leyla Şahin'in de, eşi tarafından katledilen Ayşe Paşalı'nın da biz hep yanında olduk ve bugün E.A.'nın yanında olduğumuz gibi bütün mağdurların, mazlumların hep yanında olacağız. Yanında olmamız gereken kişilere, insanlara, kadınlara baktığımızda, Dolmabahçe'de yaşanan, kadınının çocuğuyla beraber maruz kaldığı şiddeti hepimizin görmesi ve onun da yanında olması gerekir. Mağdurun, mazlumun yanında olmak insanlık vazifesidir; bu, hepimizin görevidir. AK PARTİ Hükûmeti olarak her ne konuda olursa olsun, Türkiye'nin bir problemi varsa, dünyanın bir problemi varsa, biz kendimize bunu dert edindik. Suriye'de tecavüze maruz kalan kadınların -maalesef- sorunu bizim sorunumuz oldu. Londra'da, G-8, G-20 Zirvesi öncesi yaptığımız parlamenterler toplantısında, tecavüz suçunun savaş silahı olarak kullanılmaması için oraya, rapora ekleme yaptırıldı. Maalesef, savaşlarda tecavüz kadınlara karşı kullanılan en önemli suç aleti hâline getirilmiş vaziyette ve Türkiye, bu bağlamda, bu gibi olayların çok net üzerine gitmekte. Sadece Türkiye olarak Suriye'yle değil, daha önce yaşanan, tüm dünyadaki mağdurların yanında olmaya devam edeceğiz. İnsanların tenleri, renkleri, dilleri ne kadar farklı olursa olsun, unutmayalım ki gözyaşları hep aynıdır. Gözyaşının dili yoktur, dini yoktur, rengi yoktur ve biz, gözyaşlarını ortak akıtıyoruz.

BDP'nin vermiş olduğu grup önerisine bu vesileyle katılmadığımızı belirtmek istiyorum çünkü bu konuda, icracı bakanlığımız Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız, gerekli tedbirleri, gerekli müdahil olacak konuları çok net yerine getirmiş vaziyette.

Ben diyorum ki: Kadınlarımızın, çocuklarımızın ve mağdur olan bütün insanlarımızın, hepimiz, hep birlikte yanında olmalıyız. Cinsel istismar bir insanlık suçudur, bunu da hep beraber şiddetle kınadığımızı bir kez daha ifade ediyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Teşekkür ediyorum.

AYLİN NAZLIAKA (CHP 3/137)

Ankara'nın Akyurt ilçesinde koyunları otlatmaya çıkıyor, fakat döndüğünde 8 koyunu kaybetmiş oluyor, dönüyor babasına «Babacığım, ben 8 koyunu kaybettim.» diyor.

Babası da onun üzerine «Peki, o zaman, eğer bu koyunları iki gün içinde getirmezsene sana iki tane kurşun sıkacağım.» diyor. Bu kız çocuğu bunu şaka zannediyor önce, gülümsüyor, fakat baba, bunu ayrı bir sinirlenme konusuna dönüştürüyor ve kızı o anda elindeki tabancayla vuruyor ve öldürüyor. Şimdi, bu olay da kınanmayı hak ediyor Sayın Bakan. Sayın Bakan gene kaçmış gördüğüm kadarıyla. Tabii, olay bunlarla da bitmiyor.

Bakın, Pendik Belediye Başkanınız çıkıyor, bir konuşma yapıyor, diyor ki: «1+1 evler aile yaşamına uygun değildir.» Bakın, hiç anlayamamışsınız, hiç olayı kavrayamamışsınız.

Tam da sizin işte bu dayatmacı yaklaşımınız nedeniyle insanlar sokağa çıktılar. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Sayın Başbakan'a ve ailesine söylenenleri de anlat!

Her ne kadar bulunduğunuz yerden sözlerimi kesmeye çalışsanız da, konsantrasyonumu kaybettirmeye çalışsanız da verdiğiniz bilgiler daha güzel benim beslenmemi sağlıyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Gezi Parkı'nı hatırlatmışken onu da söyleyeyim.

Sayın Başkan, yalnız ek süre istemek durumunda kalacağım hem siz hem de müdahaleler nedeniyle. Sözlerimi tamamlamama izin vermenizi isteyeceğim.

Sayın milletvekilleri, bakın, tam da işte bu dayatılan yaşam biçimleri için insanlar sokağa döküldüler. Yani yediğime içtiğime karışma, giydiğime karışma, nasıl evlerde oturacağıma karışma, kaç çocuk doğuracağıma, o çocukları nasıl dünyaya getireceğime karışma diyerek sokaklara çıktılar.

Ama sizler işte bunu anlamıyorsunuz.

Kadınların isyan çığılığı tam da bununla ilgilidir değerli arkadaşlar. Bakın, bu ülkede, kadınlar, sırf beyaz pantolon giydi diye, kırmızı ruj sürdü diye, kırmızı telefon aldı diye öldürülüyor biliyor musunuz? Ama nereden buluyorlar bu cesareti?

Sayın milletvekilleri, lütfen?

13 yaşındaki bir kız çocuğunun 26 kişiyle -kişiyle demeye utanıyorum- kendi rızasıyla beraber olabileceğini ifade eden yargı kararlarından alıyorlar. Nereden alıyorlar bu cesareti? Gene kadın katillerini, çocuk tecavüzcülerini, tacizcilerini, gözaltı işkencelerini cezalandırmayan yargıdan alıyorlar. Nereden alıyorlar bu cesareti? İşte, kadın erkek eşitliğine inanmayan zihniyetlerden alıyorlar, kadını bir mal gibi gören zihniyetlerden alıyorlar.

Bakın, bugün ben bir davayı izledim?

KESK üyelerinin davasıydı ve bu davada yargılanan kişiler tam dört aydır tutuklu, çok büyük bir suç işlemişler. Ne yapmışlar? Adam mı öldürmüşler? Hayır. Hırsızlık mı yapmışlar? Hayır. Ellerinde palalarla, sopalarla sokağa mı çıkmışlar? Hayır.

Ne yapmışlar biliyor musunuz? Grup Yorum'un konserine gitmişler, Alevi mitingine gitmişler; üstelik de çok daha ayıp bir şey yapmışlar, o mitingde eğlenip halaylar çekmişler. Bunun için dört aydır tutuklu.

Sayın Bakan umarım dinleyecektir bunu. Özellikle, kadın tutuklu olan arkadaşlarımızla konuştum. 62 çocuk da mağdur edilmiş durumda bu dava sürecinde ve biliyor musunuz, çocuklarıyla görüşmek için telefon konuşması yapmaya giderlerken bile ince aramadan geçiriliyorlar. İnce aramanın ne olduğundan az önce Sezgin Bey bahsetti zaten. İç çamaşırlarına kadar soyuluyor bu kadınlar ve gittiklerinde tekmil vermeleri gerekiyor, telefonu açtıklarında isimlerini söylemeleri gerekiyor. Karşıdaki çocuk "Anne, seni biliyorum, niye her seferinde ismini söylüyorsun?" deyince bu sefer bir sonraki telefon açmaya gittiklerinde

çocuklarına karşı da mahcup olmamak için kendi isimlerini söylemiyorlar, teknil vermiyorlar. Böyle olunca “Çat!” diye telefon kapatılıyor, çocuklarıyla konuşma hakları ellerinden alınıyor sayın milletvekilleri. Siz bunun ne olduğunu anlayamıyorsunuz. O davalara gitmediğiniz için o kişilerle empati kuramıyorsunuz. Ama, öyle görünüyor ki hem tutukluluk süreçleri hem de gözaltı süreçleri âdeta bir onur kırma ve kişileri psikolojik şiddete maruz etme girişimine dönüşmüştür.

Bunu tabii Gezi olaylarında da sık sık yaşadık. Bakın, şu anda sonuçlanmasını beklediğimiz davada, gene Mücella Yapıcı'nın neler yaşadığını hepimiz biliyoruz, az önce bahsedildi.

Gene, Ankara'da Dikmen'de Akrep'e alınan Eylem kızımızın üç saat o Akrep'in içerisinde keyfi olarak tutulduğunu ve o esnada da tacize uğradığını hepimiz biliyoruz. Sizler de mutlaka bunları gazetelerden okudunuz.

Biliyor musunuz, D.E. kod adlı bir kız arkadaşımız tutukluluk esnasında şöyle diyor: «Kadına ve erkeğe farklı şiddet uygulandığını şimdi anladım.» Hemen hemen gözaltına alınan kadın arkadaşlarımızın her biri sözlü tecavüz tehdidiyle korkutulmaya çalışılıyor. Ama, değerli arkadaşlar, bunlar bizi yıldırmayacak. Bir de şunu söyleyeyim: Mücella Yapıcı'nın evinde bulunan Feminist Politika dergisi de delil olarak kayıt altına alınmış. Yani, eğer bu bir suç unsuruysa söyleyeyim, ben de bu dergiyi okuyorum, ben de bu suç işliyorum, o zaman bu suç işlemekten de onur duyuyorum, bunu da biliniz.

Sonra, bir başka şeyi daha söyleyeyim size değerli arkadaşlar. Bakın, hak savunuculuğu gerçekten samimiyet ister -özellikle kadın milletvekillerine seslenmek istiyorum- tutarlılık ister. Bizler doğru taraftayız; gelin, sizler de doğru tarafta olun artık. Kadın haklarını samimiyetle, içtenlikle savunun. Kadınları ikiye bölmeyin. Kadınlar üzerinden siyaset yapmayın. Eğer Z.D. kod adlı kızımızın hakkını savunuyorsanız, aynı zamanda polisin tokat attığı o başörtülü kadın arkadaşımızın da hakkını savunun. Yani, başörtülü arkadaşlarımızı ikiye bölüyorsunuz. Kadınları «başı açık», «başı örtülü» diye ikiye bölüyorsunuz.

Başörtülü arkadaşlarımızı bu Meclisten çıkararak sizin zihniyetiniz!

Kadınları her daim siyasi malzemeye dönüştürüyorsunuz. Bu, doğru değil arkadaşlar.

Hep birlikte hareket edersek inanın, direne direne kazanabiliriz. Onun için ben size diyorum ki cesur olun ya, cesur olun! Korkmayın ya! Kırın zincirlerinizi, kaybedeceğimiz hiçbir şeyiniz yok.

Kaybedeceğimiz hiçbir şey yok arkadaşlar zincirlerinizden başka diyor, hepimize saygılar sunuyorum.

CANDAN YÜCEER (CHP 3/137)

Ben buradan Kabinenin tek kadın Bakanı Sayın Fatma Şahin'e seslenmek istiyorum. Bir kadın olarak da çağırımı yapıyorum -Başbakanı rağmen, partinize rağmen, Zeyid Aslan zihniyetine rağmen- kadınlara yapılan bu şiddeti neden görmezden geliyorsunuz? Neden bu olaylar için tek bir söz söylemiyorsunuz? Neden bu olaylar için kılınızı kıpırdatmıyorsunuz? Oysaki her alandaki şiddete uğrayan kadınlar biziz. Sanırım siz de bunu göremeyecek kadar siyasi olmuşsunuz. Herkesi ayrıştırıyorsunuz ama biz kadınları lütfen ayrıştırmayın. Çünkü, her zaman ezilen, yok sayılan, katledilen biz kadınların bölünmesine izin vermeyin. Bu olaylara lütfen kör ve sağır kalmayın. Bunu rica ediyorum sizden.

PERVİN BULDAN (BDP 3/139)

Ben de şimdi öğrendiğim bu durum konusunda Barış ve Demokrasi Partisi Grubu olarak CHP'li milletvekilini kınıyorum.

Sayın Başbakanımızın kızı Sümeyye Erdoğan'a atfen yazılan bu tweet'in doğru olmadığını, kadınlar üzerinden siyasetin artık yapılmaması gerektiğini, kadın bedeni üzerinden söylemlerin artık bitmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum. Kim olursa olsun, Sayın Başbakanın kızı da olabilir, bir milletvekilimizin kızı da olabilir ya da sıradan bir yurttaşımızın kızı ve eşi, kız kardeşi, annesi de olabilir, artık kadınlar üzerinden bu siyasetin bitmesi gerektiğini ifade ediyorum.

CHP'li kadın milletvekillerinden bu konuda bir açıklama yapılması gerektiğini düşünüyorum. Tıpkı iki gün önce CHP'li kadın milletvekilli arkadaşlarımız, AKP'li kadın milletvekilli arkadaşlarımızdan nasıl özür dileme beklendilerse, aynı özrü kendilerinden beklediğimizi ifade etmek istiyorum. Teşekkür ediyorum.

7.2.11 Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans, İnterseks Bireyler ve Nefret Suçları

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/21)

Bir diğer şiddet boyutu daha var LGBT örgütlerine yönelik. Bunlar hiç konuşulmuyor bile. Bu şey de nasıl homofobik bir yaklaşım var, herkes bilir. Her gün trans bireyler katlediliyor. Niye? O geleneksel yaklaşımla alakalı bir durum. Şiddet politikasını ortadan kaldırabilmek ancak ve ancak toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamakla, bunun da mücadelesini vermekle başlar. Bu kürsüde bunun kavgasını yürütemeyiz. Biz BDP'li kadınlar olarak biliyoruz, cinsiyet eşitliği politikasının ne kadar zor olduğunu biliyoruz, kendi deneyimimizden biliyoruz. Eminim ki buradaki siyasi partilerdeki kadın vekiller, kendi erkek arkadaşları ile erkek vekillerle aynı sorunları yaşıyor. Çünkü erkekler, geleneksel olarak hâkim oldukları, kendilerini haklı gören yaklaşım içerisinde kadınlara söz hakkı bile tanımıyor. Bir çerçeve çizmiş durumda, o çerçeveye uyuyorsanız iyi kadınsınız, değilseniz fenasınız; hatta bu ülkenin Başbakanının tabiriyle canisinizdir. Eskiden de kadınlara böyle hitap edilirdi. Şimdi bu politikaları nasıl değiştireceğiz? Buradaki tiyatro sahnesiyle mi! Zihniyeti değiştirmek durumundayız, aksi takdirde, gerçek anlamda eşitlik politikaları yaşama geçmediği sürece buradan bir şey olmaz. Bu hepimizin sorunu, siyasi partiler üstü bir sorundur, hele biz kadınların sorunudur.

MELDA ONUR (CHP 2/48)

Bunları bir an önce geçelim ve buraya esas itibarıyla insan haklarıyla ilgili yasalar gelsin ve onları tartışalım diyoruz çünkü bu konuyla ilgili araştırma önermeleri, ne yazık ki, reddediliyor. Örneğin, bugünlerde bir platform var, bilmiyorum kulağınıza geldi mi, Nefret Suçları Yasa Kampanyası Platformu kamuoyunun gündeminde. İleriki dönemlerde bunu Meclise getireceğiz. Dileriz, böyle bir yasa geldiğinde mutabakatı sağlarız.

MÜLKİYE BİRTANE (BDP 2/63)

Şu an Hükümet bütün sorumluluklarını ötelemiş, birbiri gibi düşünen, eleştirmeyen, sorgulamayan, haksızlığa karşı çıkmayan bir insan tipi üzerinde çalışma yürütüyor. Böyle bir mantık olabilir mi? Her öğrencinin, her insanın aynı düşüncüyü paylaştığını düşünabiliyor musunuz? Aynı kitapları okuyan, aynı kelimelerle konuşan, aynı giyinen insanlar nasıl yaratılabilir? Yani bu ülkede kimse Marks, Hegel, Tolstoy okumayacak mı, bunlardan etkilenmeyecek mi? Kimsenin ateist, sosyalist, komünist, liberal, eşcinsel, radikal demokrat olma hakkı yok mudur? Bunun önü öğrencilerden başlanarak mı kesilmek isteniyor?

SEBAHAT TUNCEL (BDP 2/75)

ASPB Fatma Şahin'e hitaben

.....

Üçüncüsü yine, biz çok uğraştık ama kanunda yer almadı, bu eşcinsellere yönelik, LGBT bireylerine yönelik herhangi düzenleme yok ve bunlar en çok şiddete maruz kalanlar. Özellikle trans bireyler çok yoğun şiddete maruz kalıyorlar. Bu konuda herhangi bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

AYLİN NAZLIAKA (CHP 2/75)

Yasanın bir önemli eksiğini daha vurgulamak isterim. Yasa tasarısında trans kadınlardan bahsedilmemektedir. 2011 yılında 9 trans kadın öldürülmüştür. Tabii, bu sayı, LGBT örgütleri tarafından iletilen bir sayıdır, resmî rakamın ne olduğunu maalesef bilmiyoruz ama çok daha yüksek olduğunu tahmin ediyoruz. Ve bu yasa trans kadınları yok sayarken trans kadın cinayetlerini nasıl engelleyecektir? Cinsiyet kimliği, cinsel yönelim kavramları, bir kez daha mı yok sayılacaktır?

SENA KALELİ (CHP 2/76)

Cinsel yönelim” ve “cinsel kimlik” ifadelerinin yer almaması, korunacak bireyler açısından cinsel eğilim farklılığı olanların bulunmaması, insanlık ve yaradılış adına büyük bir haksızlıktır.

ŞAFAK PAVEY (CHP 2/122)

Size, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komiseri Navi Pillay'ın sözlerini hatırlatmak isterim: "İnsan hakları mermer binalar içindeki kudretliler için değil, sıradan kadınlar, sıradan çocuklar, sıradan erkekler için vardır." Tasarıda insan haklarında olmazsa olmaz kabul edilen katılımcılık, kapsayıcılık ve şeffaflık ilkeleri dikkate alınmamıştır. Hükûmet, her alanda doyurulamayan bir iştahla gerçekleştirdiği kontrol etme tutkusunu, hatta saplantısını insan hakları alanında da tekrarlamıştır. Üyelerin atanmasını doğrudan siyasi erke bağlamıştır. Hangi devlet memuru Türk Hava Yollarındaki örgütlenme hakkı ihlallerini, engellilerin erişilebilirlik haklarının çiğnenmesini, cezaevinde tutuklu ve mahkûmların yakılmasını, pankart asan öğrencilerin uğradıkları tacizi, LGBT haklarının gasbını izleyebilme cesaretine sahip olabilecektir? Bu, bana atalarımızın kuzunun kurda teslim edilmesinden duydukları kaygıyı anlattıkları atasözünü hatırlattı. Fakat Hükûmet unutmamalıdır ki, artık insan hakları kurt kapanına hapsedilemeyecek kadar güçlü bir küresel değerdir.

SENA KALELİ (CHP 3/19)

Sayın milletvekilleri, yeni bir düzenleme gündeme geldiğinde -bir kadın olarak- doğal olarak kadınların ve engellilerin ve cinsel yönelim farklılıklarının bu düzenleme içinde ne kadar yer alacağı konusunda endişeler doğuyor çünkü erkek egemen düzlemde, erkek parlamenterlere bile danışılmadan oluşturulan yasa tasarıları ve teklifleri kadınları bilerek ya da bilmeyerek hep göz ardı edecektir diye bir kaygı duymaktayım. Evet, görüşülmekte olan bütunşehir yasası da bunun somut bir örneği olacaktır.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/28)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisinin usulen aleyhinde söz almış bulunmaktayım. Son söyleyeceğimi başta söyleyeyim: Özellikle nefret suçlarının, nefret suçlarına neden olan nefret söyleminin araştırılması, bu konuda yasal düzenlemenin yapılması grubumuz tarafından da defalarca gündeme getirilmiş bir durum. Dolayısıyla, bunun araştırılması ve bu konuda ciddi bir çalışmanın yapılmasını öneriyoruz. Dolayısıyla, biz bunun lehinde oy kullanacağız, bunu ifade etmek istiyorum. Değerli milletvekilleri, nefret suçları, nefret söylemi aslında Türkiye'de ciddi bir sorun. Biraz önce İktidar Partisinden Sayın Milletvekilini dinleyince sanki başka bir ülkede yaşıyoruz, aslında o başka bir ülkede yaşıyor, biz başka bir ülkede yaşıyoruz gibi hissettim çünkü kendisi, aslında «Tamam, nefret suçları var, nefret söylemi var Türkiye'de, dünyada hatta.» diye bu konuda bir değerlendirme yaptı. Bu konuda iktidarın çok önemli çalışmalar yürüttüğünü, dolayısıyla hiçbir sorunun olmadığını, bu ülkede ne Kürtlerin ne Alevilerin ne kadınların ne Hristiyanların ne LGBT örgütlerinin, LGBT bireylerinin aslında hiçbir sorun yaşamadığını, dolayısıyla bu konuda yasal düzenlemeler yaptığını ifade etti.

Anlaşılan o ki, AKP Grubu kendi öneri vermediği için bu öneride de aleyhte oy kullanacak ama biz, bir kez daha, madem bu konuyu bir suç olarak görüyorsunuz, nefret söyleminin bu ülkede olduğunu düşünüyorsunuz ve ciddi anlamda bundan kurtulması gerektiğini düşünüyorsunuz, o zaman bunun araştırılmasına da engel olmamak gerekir. Değerli milletvekilleri, Türkiye'de nefret söyleminin üretilmesinin temel nedenlerinden birisi, aslında, bugün yeni anayasa tartışmalarında da ortaya çıkan temel noktalardan biri, bu ülkede üretilen zihniyet, üretilen dil. Bunlardan birisi: Türkiye, Türklük üzerinden kendisini ifade ediyor ve Türk'ten başka herkesi ya düşman ilan ediyor ya terörist görüyor ya da bu ülkenin bölünmez bütünlüğüne kastetmek suçuyla değerlendiriyor. Bu, toplumda nefrete neden oluyor çünkü bu ülkede Kürt olmak neredeyse terörist olmakla eş değer oluyor, Ermeni olmak eşkiya olmakla eş değer oluyor ve bunu yansıtan toplum ya öldürüyor Hrant Dink meselesinde olduğu gibi ya da işte, toplumsal linçlere neden oluyor. Bu ciddi bir sorun. Türklük üzerinde kurulan yaklaşımın kendisi sorunlu.

İkincisi: Sünni bir devlet; dolayısıyla, bunun üzerine kurulmuş, her şeyini buna göre düzenlemiş. Alevi olmak, gayrimüslim olmak yani Hristiyan olmak, Yezidi olmak bu ülkede suç. Üstelik bu ülkenin Başbakanı sürekli Yezidilere hakaret ederek neredeyse Yezidilerin linç edilmesine, hatta öldürülmesine zemin sunan bir söylem içerisinde. Bu ciddi bir sorun yani bu ülkede "Alevi, Sünni, Yezidi" diye sıraladığımızı? "Herkes eşittir, Anayasa'nın 10'uncu maddesi zaten bu eşitliği düzenliyor." demek gerçeği yansıtmıyor, bu anlamda çok ciddi sorunlar var.

Sonuçta, bu ülke erkek bir zihniyetle yönetiliyor; dolayısıyla, burada da her şey erkeklerin lehine düzenlenmiş oluyor, kadınlar bu konuda çok ciddi anlamda hak ihlalleriyle karşı karşıya kalıyor. Yine, LGBT örgütleri, bu ülkede lezbiyen, gey, biseksüel, trans bireyler ciddi anlamda nefret söylemiyle karşı karşıya. En son, Avcılar'da yaşanan olayın kendisi bu konuda somut bir örnek. Trans bireylere karşı gecenin on ikisinde örgütlendirilen nefret söylemi, onların toplumsal yaşamın dışına itilmesi ya da sırf trans birey olduğu için çoğunun öldürülmesi bu erkek zihniyetinin yaklaşımıyla alakalı bir durum çünkü erkek zihniyeti, kendisine göre bir namus anlayışı oluşturmuş durumda. Erkeğin namusu herkesin namusudur, her şeyin namusudur dolayısıyla kadınlar buna uymuyorsa öldürülebilir, şiddete maruz kalabilir; trans bireyler uymuyorsa buna şey yapabilir. Bu ciddi bir sorun.

Diğeri, militarist bir ülkede yaşıyoruz. Bu militarizm, aslında ciddi anlamda bu nefret söylemlerini de besleyen, bunu şiddetle karşılaştıran noktalardan birisi. Eğer bu tespitleri doğru yapamazsak, biz ciddi anlamda Türkiye'de nefret söylemi var mı, nefret suçları işleniyor mu, işleniyor mu konusunda herhangi bir şey yapamayız. Türkiye'de, sevgili arkadaşlar, buraya çıkan her arkadaşımız işte, yasaları ifade edecek, Anayasa'yı ifade edecek. Biraz önce söyledim, Anayasa'nın 10'uncu maddesine göre eşitiz zaten. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 3'üncü maddesinde adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesi var, 76'ncı maddesinde soykırım suçu yasaklanmakta; 122'nci maddesi ayrımcılığı, 216'ncı maddesi ise halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılamayı suç saymaktadır. Bu konuda bugüne kadar yargılanmış hiç kimse yoktur bu olaylar çok ciddi yaşanmış olmasına rağmen. Ama kim yargılanıyor? Buna itiraz edenler, bu ülkede nefret söylemini üretenlere karşı çıkanlar, ırkçılığa, milliyetçiliğe, faşizme karşı çıkanlar, ne yazık ki bu yasalardan yargılanıyor ve ceza alıyor. İşte, aydınlar, yazarlar, akademisyenler? Türkiye'nin geldiği tablo bu. Bunları göremezsek bu ülkede ciddi anlamda bir ilerleme kaydedemeyiz.

Diğer bir konu, bu ülkede nefret suçlarının nasıl olduğunu, etnik kimliğe yönelik mi, inanca yönelik mi, trans bireylere mi, kadınlara yönelik mi, bir haritamız yok. Dünya bu işi böyle çözmüş, bir araştırma yapmış, bir harita çıkarmış daha çok nefret söylemi nerede, nefret suçları nerede işleniyor diye. Dolayısıyla, bu konuda Türkiye sorumluluk almış olmasına rağmen bir veri tabanı oluşturulmuş değil, bu veri tabanını kimseyle paylaşmış değil. Dolayısıyla, bunu görmeden Türkiye'de nefret suçlarına ilişkin bir düzenleme yapmak mümkün olmuyor. Sayın Başbakanın, «Biz nefret suçlarına ilişkin düzenleme yapacağız.» demesiyle de bu iş çözülmüyor, gerçekten bunun gereğini yapmak gerekiyor.

Oysa bu ülkede en çok nefret söylemini üretenlerden birisi iktidar partisinin kendisi; diliyle, söylemiyle cinsiyetçiliği, milliyetçiliği üretenlerden birisi. Bu cinsiyetçilik, milliyetçilik, militarist söylemin kendisi, aynı zamanda nefret suçlarını, nefret söylemini üretiyor. Hâlâ bugün Millî Eğitim Bakanlığının kitaplarında, diyelim ki bu ülkedeki Asuri ve Süryanileri aşağılayan, Ermenileri aşağılayan uygulamaları var.

Geçen Erol Dora Vekilimiz, bu Meclisin tek Hristiyan vekili, belki kendisi bir basın toplantısıyla bunu ifade etti. Hani, madem bu ülkede ayrımcılık yok, ırkçılık yok, bu konuda hoşgörülüyüz, bu kadar sorunları çözdük, hâlâ millî eğitim kitaplarında neden bu nefret söylemini üreten şeylerimiz var, bunları düşünmemiz gerekiyor değerli milletvekilleri.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz Barış ve Demokrasi Partisi olarak bu konuda bir kanun teklifi de hazırladık Türk Ceza Kanunu'nun değiştirilmesi, nefret suçlarının, gerçekten bu konuda nefret suçu işleyenlerin cezalandırılması konusunda ama meselenin sadece kanun çıkarmak, yasa çıkarmak olmadığını da biliyoruz. Bir kez daha bu konuda farkında olmak, özellikle toplumsal olarak nefret söylemini ortadan kaldıracak, hoşgörüyü sağlayacak, «Türkiye'de yaşayan bütün halklara, bütün inançlara aynı nazarda bakmak.» diye ifade edilen ama bu gerçekten sadece söylemde değil, onların eşit hakları olduğunu? Mesela, ana dilde eğitimi hak olarak görmeyen bir yaklaşım nasıl olur da bu ülkede Kürtlerin gerçekten eşit olduğunu ifade edebilir? Bu, sadece diyelim ki ciddi bir sorun. Ana dilde savunma hakkı bile burada bir şeyle karşılaşılıyorsa, hâlâ bir dirençle karşılaşılıyorsa nefret söyleminden bahsetmek ya da nefret söylemine karşı olduğunu söylemenin kendisi, bence, samimiyet içermeyen bir nokta hâline geliyor. Yine bu ülkede Aleviler? Diyelim ki «Bu sorunu çözdük, açılım yaptık.» deniliyor, hâlâ Alevilerin evleri yakılıyorsa ya da dergâhlarına yönelik saldırılar gerçekleşiyorsa nasıl demokratik bir ülkedeyiz, bunu düşünmek gerekir. Muharrem ayı içerisindeyiz. Biz, Ramazan ayında, her gün, burada, Ramazan ayının ne kadar kutsal bir ay olduğunu ifade ediyoruz değil mi bütün İslam alemi için? Evet, ama Aleviler için aynı hassasiyeti göster-

miyoruz. Erzincan'da Alevilerin Pir Sultan Abdal Derneğine yönelik saldırıya ya da İstanbul'da, Kartal'da yapılan saldırıya buradan bir kınama falan yapmıyoruz; nasıl oluyor? Hani biz eşitiz, eşit haklara sahibiz, bu ülkede din, dil, ırk farkı yok, cinsiyet farkı yok. Bunların hepsi toplumsal yaşamda bir yalana dönüşmüş durumda. Buradaki bütün arkadaşlarımızın, sadece iktidar değil, iktidarıyla muhalefetiyle bunu bir düşünmesi gerekiyor. Biz, bir kez daha bunun altını çizmek istiyoruz.

Bu ülkede otuzdan farklı etnik kimlik yaşıyor, onlarca farklı inanç yaşıyor. Diyelim ki bu konuda eğer biz, eşitlik hukukunu uygulayamayacaksak, eşit yurttaşlık talebini uygulayamayacaksak nefret söyleminin üretilmesini engelleyemeyiz. Nefret söylemi, direkt iktidar tarafından ya da direkt partilerin yönetimleri tarafından her gün üretilen bir nokta hâline geliyor. Şimdi, bunu ortadan kaldırmadığımız sürece istediğimiz kadar yasa çıkartalım, istediğimiz kadar «Çok iyi şeyler yaptık.» diyelim, bunun bir anlamı olmayacaktır. O açıdan, ben, başladığım gibi bitiriyorum. İktidarın ifade ettiği şeylerle bizim yaşadığımız şeyler ne yazık ki aynı şeyler değil. Belki siz, söylemde yasal olarak bazı şeyler yapmış olduğunuzu söyleyebilirsiniz ama bize pratik uygulaması ne yazık ki faşizan uygulamalar olarak geliyor. Her gün sokakta biz özellikle daha çok nefret söylemiyle karşılaşılıyor. Diyelim ki biz, her gün, Kürt olduğumuz için, Alevi olduğumuz için linçle karşılaşılıyor; hatta ev bile verilmiyor, okullarda linç geliştiriyor, birçok öğrenci okulunu bırakmak durumunda kalıyor, ilköğretim de bile bu nefret söylemiyle bire bir karşılaşılıyor. Bir saha araştırması yapalım, gerçekten var mı, yok mu? Burada konuşmak çok kolay. Gerçekten Alevilere, Kürtlere, Ermenilere, Rumlara yönelik Türkiye'de bir nefret söylemi ya da yabancılarla yönelik bir nefret söylemi var mı, yok mu, gelin bir araştıralım, bunun tablosunu çıkartalım, bunun üzerinde konuşalım. Niye kaçıyoruz bu işten? «Muhalefet verdi, iktidar verdi.» tartışmasından uzak, gerçekten bu mesele bizim meselemiz. Daha demokratik, daha özgürlükçü, daha eşitlikçi bir Türkiye istiyorsak bunu yapmak durumundayız diyoruz, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SEBAHAT TUNCEL (BDP 3/41)

Yine, değerli milletvekilleri, bugün sabah İstanbul'da bir toplantı vardı Kaos GL'nin. Onlar ayrımcılığa karşı bir sempozyum düzenlediler. İktidar partisinden kimse yoktu, CHP'den vardı. Bu ülkede en ötekilerden birisi de LGBT bireyleri. Dolayısıyla, kadınlar açısından durum vahim, hele onlar açısından durum çok daha vahim çünkü cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği tanınmıyor bile. Bu çok ciddi bir sorun. Bunlar gelişmediği sürece, yani bu konuda buranın zihniyeti değişmediği sürece, ciddi anlamda Türkiye'nin demokratikleşmesi mümkün değil.

BİNNAZ TOPRAK (CHP 3/112)

Sayın Başkan, sevgili milletvekili arkadaşlarım; ben konuşmama başlamadan önce Grup Başkan Vekilimiz Akif Hamzaçebi'ye çok teşekkür etmek istiyorum çünkü 800 küsur önerge arasından bugün bu önergenin buraya inmesine kendisi önayak oldu. Çok çok teşekkür ederim Akif Bey.

Şimdi, burada konuşacaklarım, buradaki birçok kişinin ve belki bizi dinleyenler arasında da yani Meclis TV'den dinleyenler arasında da pek çok kişinin duymak, anlamak, var olduğunu kabul etmek istemedikleri bir konu. Ben, bugün burada LGBT bireylerden bahsedeceğim. Bu bireylerin sorunlarıyla ilgili Mecliste bir araştırma komisyonu kurulmasını önermiştim. "LGBT bireyler" derken şunu kastediyorum: Cinsel kimliği ve cinsel yönelimi farklı olan bireyler yani lezbiyenler, geyler, biseksüeller ve transeksüeller.

Şimdi, beni dinlerken sizden ricam, bir an için şöyle gözlerinizi kapatıp bu konuda empati kurmanız. Bu bireylerden biri olduğunuzu veya bunların annesi, babası, kardeşi, yakını biri olduğunuzu düşünmeniz; bunu kurgulamanız ve toplumun baskısı ile ötekileştirme ile şiddet ile karşı karşıya olan bu bireylerin, kendi hayatınızda bunu yaşayacak olsanız hayatınızın nasıl bir cehenneme dönüşeceğini kurgulamanız.

İslam'ın insanları ötekileştirmemek, Allah'ın yarattığı her varlığa karşı merhametli davranmak gibi öğretilerini hatırlamanız ve de hayvan haklarının bile korunması için mevzuatımız olan bu ülkede LGBT bireylere karşı şiddet ve nefretle ilgili önlem olmamasını, böyle bir ülkede hakkaniyetin ne demek olduğunu yeniden düşünmeniz, sizden ricam bu. Özetle, hepinizin vicdanına hitap etmek istiyorum ve vicdanınızın sesini dinleyerek bu önergeyi kabul edeceğinizi umuyorum. Önce, size bir hikâye anlatmak istiyorum: Bu hikâye "LİSTAG" adında LGBT bireylerin anne ve babalarının kurdukları bir sivil toplum örgütüyle ilgili.

Buradan birkaç tane anne geçen seni beni görmeye geldiler Meclise ve kendi yaşadıklarını anlattılar. Onlardan bir tanesinin hikâyesini anlatacağım size.

Aslında bu hikâyeleri Boğaziçi Üniversitesinden arkadaşım ve meslektaşım Can Candan bir belgesel olarak filme aldı. Hatta bu belgesel Meclisin yakınlarındaki bir sinemada gösterildi sizler belki ilgi duyup giderseniz diye ama maalesef, o gün ilgi azdı, belki de fırsat bulamadığınız için ama 7 Haziranda sinemalarda vizyona girecek, gidip seyretmenizi tavsiye ederim. Aynı zamanda da 5 Haziranda Brüksel’de Avrupa Parlamentosunda gösterilecek.

Şimdi, önce bu hikâyeyi anlatayım. Bu hanım bana geldiğinde şunu söyledi: Bu meselelerden bağımsız olarak bir beyin kanaması geçirmiş ve üç ay hastanede yatmış yani ölüm kalım savaşı vermiş. Üç ay hastanede yattıktan sonra iyileşmiş, taburcu edileceği gün doktor demiş ki: “Evinize gidin, istirahat edin, yataktan çıkmayın ve size de herhangi bir kötü haber verilmesin.” Diyor ki: “Eve geldim -16 yaşında bir oğlu var- akşam oğlum odama girdi, herhâlde öleceğimi düşündü ve bana dedi ki: ‘Anne, sana bir şey söylemem lazım, ben geyim.’ O anda -düşünün, yataktan bile kalkmaması lazım- yataktan fırladım, oğlumun ne kadar külotu, fanilası, çorabı, ayakkabısı, tişörtü, pantolonu varsa bir çöp torbasına doldurdum ve çöpe attım. Benim bir oğlum vardı, o gece öldü.” Ondan sonra iki yıl boyunca nasıl bununla mücadele ettiğini, “Acaba biri mi kandırdı? Acaba bir hastalık mı kaptı? Acaba biz mi bir yanlış yaptık büyütürken?” diyerek, “Ya el âlem duyarsa!” korkusuyla iki yıl boyunca bununla mücadele ettiğini, bunun sonunda da bir gün başını ellerinin arasına alıp “Oğlum mu, el âlem mi?” diye bir iki üç saat düşündüğünü ve sonunda oğlundaki karar kıldığını anlattı. Gerçekten, insanın içine işleyen bir hikâye bu ve eğer bu filmi izlerseniz buna benzer -bu hikâye o filmde yok ama o hanım var filmde, başka şeyler anlatıyor- hikâyeleri duyacaksınız. Şimdi, şunu diyebilirsiniz: “Canım, benim çocuğuma böyle bir şey olmaz. Ben çocuğumu iyi yetiştirdim.” Bunu böyle demeyin çünkü bu insanların seçtiği bir tercih değil yani insanlar seçerek LGBT bireyi olmuyorlar, başkaları tarafından kandırılmak sonucunda da olmuyorlar, bu bir hastalık da değil ve dolayısıyla tedavi edilebilecek bir şey de değil; bazı insanlar böyle doğuyorlar. Bu tabloya baktığınızda gerçekten de toplumdaki ön yargılar özellikle bu bireyler için inanılmaz boyutlarda yani toplumda farklı olan herkese karşı büyük ön yargı var ama özellikle de LGBT bireylere karşı çok ciddi ön yargılar var ve maalesef de siyaset kurumu bugüne kadar bunları izale etme açısından, bunlarla baş etme açısından hiçbir şey yapmamış vaziyette.

Şimdi, bu kişiler bir kere polis tacizine ve şiddetine uğruyorlar. Size bir örnek vereyim: “Mor Çatı” diye bir kadın örgütü var, onun bir toplantısında genç bir çocuk kalktı -öğrenci herhâlde, gayet düzgün giyimli, bir blucin, üzerine kareli uzun kollu bir gömlek giymiş- ve şunu anlattı, dedi ki: “Yolda yürürken -İstanbul’da bu- polis beni aldı, karakola götürdü, pantolonumu indirtti, iç çamaşırımı kontrol etti ve şeklini şemailini beğenmediği için Kabahatler Kanunu’ndan ceza yazdı.” Yani böyle bir şey olamaz, polisin böyle bir yetkisi yok ama Türkiye’de bunlar yaşanıyor. Bu Kabahatler Kanunu, bir kere, bu tür birçok birey için tam bir kâbus çünkü en ufak fırsatta polis “Kabahatler Kanunu’nu çiğnedi.” diye ceza yazıyor. Bugün mesela, ödeyemeyecekleri miktarda cezası birikmiş LGBT bireyler var.

Aynı zamanda, şiddet gördüklerinde polis tarafından, aileleri tarafından veya toplum tarafından, sağlık hizmetlerinden yararlanamıyorlar çünkü hastaneye gittikleri takdirde ortada bir şiddet olayı olduğu için polise haber verilecek, onun korkusuyla tedavi olamıyorlar. Aile tarafından şiddet görüyorlar, pek çoğu öldürülebiliyor. Daha iki üç gün önce böyle bir vakanın mahkemesi vardı. İntihara zorlanıyorlar ve işin daha da kötüsü, maalesef, bizim mahkemelerimizde yargıçlarımız ağır tahrikten, işte iyi hâlden -böyle, kravat takıp ceket giydi diye- bütün bu katillere indirime gidebiliyor. Halk tarafından linçe uğrayabiliyorlar, Avcılar’da böyle bir olay vardı.

İş gücü piyasasından dışlanıyorlar, iş bulamıyorlar, buldukları işten atılıyorlar ve iki yetişkin birey arasında olan özel bir sorun, toplumsal bir soruna dönüşüyor. Çünkü, yaşamak için seks işçiliğine yöneliyorlar. Çalışma yaşamında aşağılanıyorlar, mobbing’e uğruyorlar, ev kiralamakta zorlanıyorlar, vesaire vesaire ve sürekli korku içinde yaşıyorlar.

Bakın, geçen yıl karanlık bir sokakta, İstanbul’da yürüyorum. Önümde -biraz da bariz bir şekilde- gey olan, 50’sinin üstünde bir bey vardı, ayak seslerimi duydu, nasıl tedirgin oldu anlatamam. Biz kadınlar onu yaparız, arkanıza dönüp bakmazsınız çünkü o zaman korktuğunuz belli olmuş olur, böyle yan gözle

bakarsınız. Geçeyim de bir kadın olduğumu görsün, korkusu geçsin istedim ama geçemedim, hızlandı çünkü. Yaşadığı dehşet inanılmazdı, birisi takip ediyor ve ona saldıracak diye.

Ve de askere alınmakta insanlık dışı muamele görüyorlar. Bu da daha önce konuşuldu, filmi bile yapıldı «Zenne» diye.

Oysa bu insanlar, hepimiz gibi sıradan insanlar, birçoğumuz gibi iyi vatandaşlar ve kendi hâlinde yaşayan insanlar yani bu tablo kabul edilemez. TBMM olarak, bu ülkenin, milletin temsilcileri olarak bu tabloyu değiştirmemiz lazım geldiğini düşünüyorum. Her insan özgür ve eşit olmalıdır. Başta yaşam hakkı olmak üzere, her insanın insan olduğu için temel hakları vardır. Her insan insanca bir yaşama layıktır ve demokrasi olduğunu, hele hele ileri demokrasi olduğunu iddia ettiğimiz bir ülkede bu hakları göz ardı edemeyiz. Önergeme olumlu oy vereceğinizi umuyorum.

Bir de bir şey daha söylemek istiyorum, o da İstanbul'daki dünkü olayla ilgili: Bu Taksim Parkı'nda ağaçların kesilmesini protesto eden arkadaşlara polisin şiddetini, aşırı şiddetini gerçekten teessüfle karşılıyorum. İstanbul Milletvekili olarak bunu da dile getirmek istedim. Teşekkür ederim.

TÜRKAN DAĞOĞLU (AKP 3/112)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Profesör Binnaz Toprak'ın Mecliste araştırma konusu olması üzerine vermiş olduğu bu önerenin aleyhine söz almış bulunuyorum.

Şimdi, öncelikle, ben, bir tıp doktoru olarak şahsen bunun ne olduğunu bilmek isterim, sizlerin de bilmek istediğinizi düşünürüm. Bu, biyolojik bir kusur mudur, sosyolojik bir olay mıdır, yoksa psikolojik bir durum mudur, hangisidir?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Hiçbiri değil. Bunun için önerge verdik «araştırılmı» diye.

TÜRKAN DAĞOĞLU (Devamla) - Öncelikle, bizim bunun kararını vermemiz gerekir.

1974 yılında Amerika'da, 1992 yılında da Avrupa'da psikiyatri dernekleri bunu araştırdı ve araştırmalarının sonunda şöyle bir sonuca varıldı: Bu, biraz evvel diğer konuşmacıların da belirttiği gibi, kısaca «LGBD» dediğimiz durum normal dışı bir davranıştır?

AYLİN NAZLIKA (Ankara) - “D” değil, “T”, LGBT.

TÜRKAN DAĞOĞLU (Devamla) - Bu, normal bir davranış değildir. AK PARTİ, insana insan olduğu için değer verip yasalar önünde herkesi eşit saymakta, yaratılanı Yaradan'dan ötürü sevdiğini her vesileyle dile getirmektedir. Sosyal düzeyde alınan tedbirler de belli bir cinsel yönelime değil, tüm insanlığın faydasına yöneliktir. Bununla birlikte, insanımıza atfettiğimiz bu önem, gerek halkımızın onaylamayacağı yaşam biçimlerine kapı aralayarak ve bir nevi özendirerek, gerekse toplumsal bozulmayı tetikleyecek uygulamaları bir demokrasi kriteri olarak öne sürerek değerlendirilemez. Bu tür bir değerlendirme hakkaniyetli olmaz. Kadın cinayetleriyle mücadelemizde biz kimseyi trans birey olduğu için görmezden gelmedik. Kadın cinayeti de olsa, erkek cinayeti de olsa, cinsel eğilimleri farkı kişilere yönelik saldırı ve öldürme girişimleri de olsa biz tümüne, şiddete karşı sıfır tolerans politikamızla yaklaştık. Dolayısıyla, burada, LGBT bireylere karşı bir kayıtsızlık görüldüğü yönündeki iddialar gerçekte bağdaşamamaktadır. Kadının kadınla, erkeğin erkekle evlenmesi bir hak değil, bilakis cinsel kalıpların ters yüz edilmesini marifetmiş gibi ortaya koyan toplumsal bir bozulmanın önünü açan bir uygulamadır. Kendimize bu konuda Batı'yı model olarak almamız gerektiği yönündeki iddiaları ise temelsiz buluyorum. Keza, hepimizin medyadan takip ettiği gibi, Fransa'nın ünlü tarihçilerinden Dominique Venner, Paris'in ünlü Notre Dame Katedrali'nde, ülkesinde eş cinsel evliliğin yasallaşmasını protesto etmek için geçtiğimiz günlerde intihar etti. Söz konusu kanunun iptali yönünde Fransa'da yüz binlerce kişinin katıldığı protesto gösterilerinin düzenlenmesi de aslında bu konuya henüz, Türkiye dâhil, birçok gelişmiş ülkenin, hatta ve hatta ileri demokrasi gösteren ülkelerin kamuoylarının hazır olmadığını göstermektedir. Yapılması gereken sivil toplumla ortak bir çalışma yürüterek, trans bireylere yönelik nefret saldırıları ve cinayetlerinde ön alıcı tedbirler getirilmesi?

Bunun aksi yönünde davranan görevlilerin ve yargı mensuplarının keyfi veya ayrımcı gerekçelerle kararlar almasının etkin şekilde önlenmesidir. Bunun için de bir nevi, yerelde gözümüz olan sivil toplumun karar alıcı, etkin bir diyalog süreci içerisinde olması gerektiğine inanıyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

BİNNAZ TOPRAK (CHP 3/112)

Sevgili arkadaşlar, Adalet ve Kalkınma Partisi şu meseleyi birazcık âdet hâline getirdi: Yaptığı veya dile getirdiği kısıtlayıcı hükümler için ikide bir bilimi öne sürüyorlar, diğerlerinin bilim hakkında hiçbir şey bilmediğini iddia ediyorlar. İçki yasağıyla ilgili de bu söylendi. İçkinin zararlı olduğunu daha dün Başbakan söyledi, "Bilim tarafından ispatlanmıştır." dedi, bu hiç doğru değil, bunun hakkında yazı yazacağım. Girip bakarsanız, yapılan bütün araştırmalar aşırıya kaçmamak ve günde 1-2 bardak olmak şartıyla ve haftada üç dört gün olmak şartıyla özellikle kırmızı şarabın yüzde 40'a kadar, damar tıkanmasından beyin inmesini ve kalp krizini engellediğini gösteriyor ve bunlar çok ciddi bilimsel araştırmalar. Bu bir.

İkincisi, ben lisans ve lisansüstü eğitimimi Amerika'da aldım. 1974 yılında Amerika'daydım, 1974 yılında Amerika bu konularda o kadar geri bir ülkeydi ki, mesela zencilerin beyazlardan daha aptal olduklarını iddia eden bilim adamları vardı. Onun için, 1974'te yapılan araştırmalar 2013 yılında "ilimdir, bilimdir" diye bize sunulamaz. Çok özür diliyorum Türkan Hanım ama söylediklerinizin yanlış olduğunu düşünüyorum.

SEBAHAT TUNCEL (CHP 3/118)

Sayın Başbakana buradan açık sesleniyorum: Dış güçler miş güçler bilmiyorum, benim bildiğim bir şey var İstanbul Vekili olarak, başından beri bu işin içerisindeyim, İstanbul'da isyan var isyan; sizin baskı politikanıza, ekoloji politikanıza, «kentsel dönüşüm» adı altında kentsel rantta, Alevi yurttaşlar hakkındaki akıl almaz baskı politikalarına, kadınlara yönelik baskı politikalarınıza, gençlere, LGBT bireylerine yönelik, Kürt halkına yönelik uyguladığınız bu zulüm politikalarına «Artık yeter!» «?» (x) diyen bir kitle var. Siz bunu göremezseniz, "Bu insanlar niye sokağa çıkıyor?" diye feryat figan ederseniz bu iş olmaz.

7.2.12 Soru Önergelerine Fatma Şahin Tarafından Verilen Yanıtlar**A. 2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2010 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (2/37)**

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - Sayın Başkanım, Sayın Işık'ın sorduğu şehit yakınlarıyla ilgili cevap vermek üzere söz almış bulunuyorum.

.....

Sığınma evleriyle ilgili Sayın Demir'in sorduğu soruya da hızlı bir şekilde cevap vermek istiyorum. 2005 yılında Yerel Yönetimler Yasası çıktığında, kadın milletvekillerinin verdiği önerenin sonunda, sığınma evlerinin, nüfusu 50 binin üzerinde yerde açılmasıyla ilgili bir yasal altyapı oluşmuştu fakat şu ana kadar ki olan sayıya baktığımız zaman 2002'de 8 olan sığınma evi sayısı 2011'de 53'tür; sivil toplumun 3, belediyenin de 24 olmak üzere 80 kadın sığınma evimiz vardır, 1.800 yatak vardır. Şanlıurfa'da kiralamaya giderek hızlı bir şekilde -çünkü yaptığımız zaman, zaman kaybı olacak diye- sığınma evi açılmasını hem Sayın Milletvekilimiz Zeynep Karahan Uslu hem Sayın Valimizin takibiyle hızlı bir şekilde çözeceğiz. Ayrıca sığınma evlerini yeniden yapılandırıyoruz. 2012'de nitelik ve kalite bazlı uygulamada yaşanan sorunları da hızlı bir şekilde çözeceğiz.

.....

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz, burada, bu Bakanlıkla ilgili yapılanmaya bakarken Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğünü yeniden yapılandırdık. Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü daha önce, bir araştırma yapan ve politika üretmekte icracı bir Bakanlık olmadığı için zayıf kalan bir Genel Müdürlüktü. Bugün için, eğitimleriyle, yaptığı araştırmalarla artık, aile ve toplum hizmetlerinde politika üreten ve "Nerede sorun var?" analizinin cevabını bilimsel bir şekilde araştıran güçlü bir Genel Müdürlüğe dönüştürülmüştür ve burada bu Genel Müdürlüğün yapısına baktığımız zaman, özellikle hepimizin kafasında "Nedir bu ailemizin durumu? Bu aileyi nasıl güçlendireceğiz? Aileyi güçlendirmek kadını zayıflatmak mıdır?" dediğimizde biz muhafazakâr demokrat bir parti olarak "Güçlü birey, güçlü aile ve güçlü millet!" diyoruz.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Devamla) - Ailenin güçlenmesinin asla kadını zayıflatmayacağını, bunun birbirinin alternatifi olmadığını, bugün, parçalanmış ailelerde yaşanan sorundan dolayı kadını da çocuğu da erkeği de güçlü tutan politikaları ve aile politikalarımızı güçlendirmemiz gerek-

tiğini biliyoruz. Ama hamdolsun, bugün, en son yapılan araştırmada da boşanmalarda ve aile birliğinde hâlâ dünyanın en güçlü ülkesi olduğumuzu ve Avrupa Birliği ortalamalarına baktığımız zaman, boşanmalarda binde 1,9 olan Avrupa Birliği ortalamasının kendi ülkemizde binde 1,4 olduğunu, evlenmelerde de Avrupa Birliği ortalaması binde 4,8 iken ülkemizde binde 8,2 olduğunu görmekteyiz.

Boşanmaların grafiksel olarak karşılığına baktığımız zaman, en çok ekonomik olarak sıkıntı yaşanan yıllarda boşanmaların arttığını, 2001 krizinde dibe vurduğunu, ondan sonra yeniden düzelmeye başladığını görüyoruz.

Boşanmaların nedeninde aldatmanın, dayanın ve ilgisizliğin neden olarak görüldüğü ve biz, bu çıkan anketler sonucunda, araştırmalar sonucunda da bu analizler üzerinde ne yapmamız gerektiği konusunda şu anda politika üreten bir Genel Müdürlüğümüz.

Bir şeyi de burada, Genel Kurulda ve milletin Meclisinde sizlerle paylaşmak istiyorum.

Kalkınmanın özü bireydir. Kaliteli nüfusu başaramadığınız zaman hiçbir kalkınmayı başaramazsınız. Eğer bugün dünyada yaşlanma büyük bir sorunsal, Avrupa Birliği 2012'yi "Aktif Yaşlanma Yılı" ilan ettiyse, ülkemizdeki nüfus da durağanlaştıysa, burada bizim elimizi başımızın arasına koyup nüfus politikalarımızı üretmemiz gerekiyor.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Devamla) - "En az 3 çocuk" denen anlayışın nasıl olsa muhafazakâr bir erkek anlayışı olmadığını ispatlamak için size bir tablo göstereceğim. Bu ülkenin nüfus planlamasında nereden nereye geldiğini ve buradan nasıl çıkmamız gerektiğini, ön yargılardan çıkıp bilimi ve akli kullanarak politika üretmemiz gerektiğini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sayın milletvekilleri, şu aralık bizim ülkemizin yaşlanmaya başladığını göstermektedir. Bu aralık genişledikçe genç nüfusumuz azalmakta ve altmış beş yaş üstü nüfusumuz şu anda yüzde 7 artmaktadır. Yaşlı nüfus başımızın tacıdır ama kaliteli genç nüfusu planlamak da bizim hepimizin, bütün partilerin görevidir. Sayın Cumhuriyet Halk Partisinin sözcülerine de Milliyetçi Hareket Partisi ve bu konuda ne düşünen varsa bir öneri getiriyorum, Bilim Kurulunu siz oluşturun, bütçesini ben kendi Bakanlığımın vereceğim. Siz şu eğriyi nasıl düzelteceksiniz, hane başına kaç çocukla bunu başaracaksınız, siz bize söyleyin, biz bunun arkasında duralım. En az 3 çocuktaki söylediğimiz şeyin karşılığı budur. Bilim ve akli kullanarak da politika üretmek biz siyasilerin en büyük görevidir diye düşünüyorum.

.....

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "Kadının adı yok." dedikleri, "Kadının bakanlığı yok." dedikleri yapıyı sizlerle paylaşmak istiyorum?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kadının adı var: N. Ç.!

Biz kadın-erkek beraber 74 milyonun birinci sınıf vatandaş olduğu, nimetin ve külfetin eşit bir şekilde paylaşıldığı bir Türkiye hedefiyle yolumuza çıktık. Size iddiayla söylüyorum: On yıllık iktidarımız boyunca kadının yaşamına dair hiçbir rakamda geriye gitmedik. Kadının eğitiminde, bugün temel eğitimde kız çocuklarla erkek çocuklar eşitlenmiştir. Bu, uygulanan büyük kampanyaların, sivil toplumun, Türk toplumunun buradaki önemli bir duyarlılığının sonucudur ve yüzde 98,5 gibi bir oran yakalanmıştır. Kadının sağlık hizmetleriyle ilgili, Sağlık Bakanlığının yapmış olduğu fırsat eşitliği ve özellikle Doğu ve Güneydoğu ağırlıklı kadının hastaneye ulaşmada, kadının hemşireye ulaşmada, doktora ulaşmada, doğuma ulaşırken -bu affedersiniz- hayvanlarla, kızaklarla taşınırken kadınlarımızın artık modern bir şekilde hava ambulanslarıyla hastaneye gittiği, hastanede on beş gün önceden misafir edildiği, hastanede doğum yapmayı teşvik için de mali destek verildiği bir dönemi yaşadık.

Yaşadık ne oldu? Rakamlar, 2015 rakamlarını 2011'de yakaladık. Bugün anne ve çocuk ölüm hızları oranlarında Avrupa Birliği standartlarını yakalamış ve bu konuda uluslararası toplumun ve uluslararası kuruluşların da desteğini almış bir durumdayız. Burada yüzde 48'lik bir iyileşme ve anne ve çocuk ölüm hızı oranlarında Avrupa Birliği standartlarını yakalamış bir eylem planıyla huzurlarınızdayız.

Bir taraftan hukuki olarak eksiklerimizi tamamladık. Anayasa başta olmak üzere İş Kanunu'nda, 4320'de, TCK'da birçok kanuni düzenlemeleri yaptık, en son Fırsat Eşitliği Komisyonunu kurduk. Şimdi, bizim hep beraber başarmamız gereken, dünyanın da sorunu olan kadına yönelik şiddetle ilgili mücadelede topyekûn bir seferberlik ilan ettik. Kadına yönelik şiddette olduğu gibi her türlü şiddete karşı "hayır" diyoruz, her türlü şiddete sıfır toleransla yolumuza devam ediyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bürokratlarınızda kaç tane kadın var, bakar mısınız!

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Devamla) - Yüzde 50? Yüzde 50?

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) - Sende kaç tane milletvekili var!

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Kaç tane kadın var bürokratlarınızda? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Devamla) - Burada Dışişleri var, Orman var. Benim şu anda atadığımda?

MAHMUT TANAL (İstanbul) - İşte fırsat eşitliğiniz o sizin! Anlayışınız o sizin! Bakın işte!

BAŞKAN - Sayın Tanal, lütfen... Lütfen?

KEMALETTİN AYDIN (Gümüşhane) - Yüzde 50!

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bakın işte fırsat eşitliğine! (AK PARTİ sıralarından "Dinle" sesleri)

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Devamla) - ?Sayın vekilim, benim atadığımda yüzde 50 kadın var, yüzde 50 erkek var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Kaç tane bürokrat var orada?

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) - Dinlemesini bir öğren ya! Bir bayan konuşuyor kardeşim!

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Devamla) - Türkiye Cumhuriyeti Meclisine çok büyük bir teşekkürüm var; Cumhuriyet Halk Partisine, Milliyetçi Hareket Partisine, Barış ve Demokrasi Partisine ve kendi partime.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Karakoldaki kadın ne oldu, karakoldaki kadın?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Devamla) - Sizlerle beraber dünyada örnek bir davranış yaptık ve Avrupa Konseyinde Türkiye Cumhuriyeti'nin kadına yönelik şiddetle ilgili İstanbul Anlaşması'nı ilk imzalayan Parlamento Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosu olmuştur. Bu önemlidir ama ikincisi arkasından gelecektir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakanım, bebeği düşen kadın ne oldu?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Devamla) - Bütçeden sonra inşallah hızlı bir şekilde Bakanlar Kuruluna sevk ettiğimiz ve iki yüz yirmi sivil toplum kuruluşuyla görüşerek oluşturduğumuz, Parlamento içi desteği de çok önemseydiğimiz? Çünkü şiddetle mücadeleyi ve kadın meselesini partiler üstü bir mesele olarak görüyoruz, kadının yaşam hakkını partiler üstü bir mesele olarak görüyoruz.

B. Sözlü Soru Önergeleri

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (AKP 2/55) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına sorulan sözlü soru önergeleri üzerine söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle İzmir Milletvekilimiz Hülya Güven'e ait (6/48) esas numaralı soruyu cevaplandırarak sözlerime başlamak istiyorum. Milletvekilimiz şiddetle ilgili eğitim politikamızın ne olduğunu, burada neler yapmak istediğimizi, nasıl bir politika ürettiğimizi bize sormuş. Ben kısa bir şekilde bunu özetlemek istiyorum.

Milletvekilimizin haklı olarak sorduğu soruya? Biz şiddetin bir sonuç olduğunu ve koruyucu, önleyici tedbirlerle sonucu değiştirmek için mutlaka koruyucu, önleyici tedbirlerde eğitimin öncelenmesi, güçlenmesi gerektiği bilinciyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü bünyesinde üç ayrı başlıkta eğitim politikamızı belirlemiş durumdayız.

Birincisi temel eğitim yani doğduğu zaman insanlara -kadın ve erkek- birbirlerinin hakkını, insan hakkını kabullenecek, içselleştirecek, davranış koduna dönüştürecek şekilde temel bir eğitimin verilmesi gerekiyor. Bunun, anneyle babayla başlayan eğitimin, okul öncesi eğitimin ve özellikle temel eğitim bünyesindeki kitaplarda verilen eğitimin çok önemli olduğunu bildiğimiz için Sayın Başbakanımızın genelgesiyle 2008'de başlayan ve şu anda Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Talim Terbiye Kurulunda bir daire başkanlığında biz temel eğitimi verirken kadının insan hakkı ve kadın-erkek eşitliği konusunda nasıl bir davranış üretmeliyiz ve nasıl bir eğitim vermeliyiz, buradaki yanlışlarımız nedir, bunlar çalışılıyor ve bütün materyaller bu şekilde inceleniyor, yeni yapılan eğitim modları da bu şekilde incelemeyi geçiyor. Bunu çok önemsiyoruz.

İkincisi, temel eğitimi bitirmiş olan yetişmiş erkeğe nerede ulaşacağız? Ulaşabilmek için biz şu anda üç ayrı protokolü imzaladık. Bunun da birebir takibini yapıyoruz. Birincisi, Genelkurmay Başkanlığıyla yaptığımız

bir protokolle er ve erbaş eğitiminde zaten şu an devam eden yurttaşlık sevgisi bölümünde kadın-erkek eşitliği, kadın-erkek fırsat eşitliği konusunda da er ve erbaşlarımızın eğitilmesinin şiddetin önlenmesinde çok önemli olduğunu bildiğimiz için Sayın Genelkurmay Başkanıyla benim birebir yaptığım görüşmeden sonra da eğitim materyallerini, nasıl bir eğitim vereceğiz ve içinde neler olması gerekiyor, bunların çalışmasını tamamladık. Zaten devam eden eğitim güçlendirilerek devam ediyor.

Bir şey daha başlattık -Jandarma bölgesi biliyorsunuz ülkemizin yüzde 90'lık kısmına hitap ediyor- Jandarma Genel Komutanıyla yaptığımız görüşmede, onların Avrupa Birliğinden aldığı bir hibe programına «Biz de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak bu eğitimin içerisinde oluyoruz.» dedik. Değerli Komutanımız hemen kendi ekibini gönderdi, bizim ekiple, bizim uzmanlarımızla oturuldu, çalışıldı. Şu anda jandarmada kadın-erkek fırsat eşitliği, kadının insan hakkı konusunda da eğitimlerle ilgili altyapı çalışması başlatılmıştır ve hızlı bir şekilde de eğitim devam etmektedir.

İkincisi Diyanet İşleri Başkanlığı. Sayın Başkanla yaptığımız protokolde, özellikle cuma hutbelerinde kadına yönelik şiddetin konu edilmesi ve burada çok net bir şekilde Diyanet İşleri Başkanlığının şiddetle mücadeledeki duruşunu gösteren hutbelerin verilmesi protokolde net bir şekilde ifade edilmiştir. Bundan sonra bu hutbelerde de, bayram namazlarında verilen hutbelerde de kadın-erkek eşitliğinde, şiddetle mücadelede İslam dininin bir sevgi ve barış dini olduğu ve buradaki duruşunun ne olduğu çok temel bir şekilde anlatılmaktadır. Amacımız ve muradımız bilinç yükseltme, farkındalığı artırma, herkesin kendi kafasında birtakım soruları varsa onlara cevap bulacağı ortamları hazırlamaktır.

Ama bir şeyi daha başarmamız lazım: Şiddet gören bir kadın nereye gidecek? Gittiği zaman oradaki kolluk kuvveti ona ne şekilde yardımcı olacak? Bunların hepsinin çalışmaları Birleşmiş Milletlerle yapılan bir protokolle beraber başlamıştır. Kolluk kuvvetlerine, yaklaşık 40 bin polisimize -şiddetle mücadelede- gelen şikâyetler üzerine şiddete maruz kalmış bir kadına nasıl davranılacağı, neler yapılması gerektiği eğitimi verilmiştir. Ayrıca, uygulamalar da bizim takibimizdedir. Aynı şekilde Sağlık Bakanlığı bünyesinde, acile gelen şiddet maruzu bir kadının nasıl tedavi edileceği, ne tür psikolojik destek verilmesi gerektiği eğitimi de sağlanmıştır. Aile mahkemeleri hâkimleriyle, cumhuriyet savcılarıyla da bu eğitim çalışmaları başlamıştır ve devam etmektedir. Topyekûn bakıyoruz, bütün fotoğrafa bakıyoruz ve tam bir eğitim seferberliğiyle, şiddetle mücadelede -önemsediğimiz- bir seferberliği, 74 milyonun seferberliğini çok önemsiyoruz. Bu konuda da Değerli Milletvekilime, sorduğu bu önemli sorudan ve Meclisi bilgilendirme fırsatı verdiğinden dolayı da teşekkür ediyorum.

.....

Hülya Güven Hanım'ın (6/143) no.lu sözlü soru önergesi: Burada, özellikle basında birtakım yanlış anlaşılardan kaynaklı Sayın Milletvekilimizin sorduğu bir soru var. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yargı sürecinin hızlandırılmasıyla ilgili özellikle on beş yaş altındaki çocuklarımızın birbiriyle evlendirilmesini onaylayan bir kararın çıktığı önce söylenmişti. Sonra, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan bir açıklama geldi: «Bu doğru bir haber değildir. Değerli hâkimimiz yaşadığı uygulamalardan dolayı yaşanan sıkıntıyı anlatmıştır ve burada bizim, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun buradaki duruşu da bellidir.» şeklinde bir açıklama geldi. Burada sorun şudur: Doğu ve Güneydoğu'yu bilen milletvekillerimiz bunu çok daha iyi bilirler, ben de oradan, o bölgeden gelen bir kardeşiniz olarak biliyorum. Medeni Kanun'umuza göre, bizim hâkim kararına göre evlenme yaşımız on altı, anne-baba rızasına göre on yedi, reşit olarak bir çiftin birbiriyle anlaşarak evlenmesi on sekiz. On beş yaş altında, bu Doğu ve Güneydoğu'da çok oluyor, davullar çalınıyor, kınalar yakılıyor, iki tarafın aileleri kız istiyor, resmî nikâh olmadan, bunlar bütün toplumun onayıyla, toplumun hepsinin, herkesin bilgisi dâhilinde evleniyor. Ondan sonra, ne zaman bu olay ortaya çıkıyor? Hamile olduğu zaman. Hastaneye geliyor doğum yapacağı sırada; erkek tecavüzdü suçlu bulunup cezaevine gönderiliyor, kız ya annesinin evine gönderiliyor ya da doğum yapması için bizim kuruma gönderiliyor. Şimdi, bunun, bu tür sorunun büyük bir sorun olduğu hâkim tarafından dile getirilmiş ve nasıl çözülmesi gerektiği söylenmiştir. Asla "Bunları birbiriyle evlendirelim, cezayı indirelim." böyle bir şey olamaz. Bakın, Türk Ceza Kanunu'nda biz bir değişim yaptık, tecavüzcüyle evlendirilme 2002'den önce suç değildi, evlendiriliyordu, biz kaldırdık. Kaldırdığımız şeyi nasıl yeniden koyabiliriz? Ama burada başka bir şeyi başarmamız lazım. Mesela, geçen hafta, Gaziantep'te, evlenme sırasında, tam düğün sırasında emniyetten geldiler "Kardeşim bir dakika, bu düğünü yapamazsınız." dediler. Yani olay daha olmadan,

evlenme olmadan bizim hemen müdahale etmemiz, olayları büyütmeden müdahale etmemiz gerekiyor. Bunu biz üç dört bacadaki çalışıyoruz. Birincisi, kız çocuklarımızın okullaşması. Kız çocukları temel eğitimi bitirip orta eğitime geçtiğinde, eğer o ara dönemde devam etmezse eğitimine, özellikle o ataerkil bakış açısıyla bir şekilde evlendirilmeye çalışılıyor. Biz kızlarımızın mutlaka birey olarak güçlenmesini ve eğitim imkânlarından istifade etmesini, bu on iki yıl zorunlu eğitimin de bunun önüne geçeceğini düşünüyoruz ve Millî Eğitim Bakanlığıyla da bunun öne çekilmesiyle ilgili süreci takip ediyoruz ama ikincisi, annenin babanın buna izin vermesi. Biz bunu kabul edemeyiz. Belki birtakım yaptırımlarla Ceza Kanunu'nda bunu daha da değiştirerek çocuk yaşta birinin çocuk sahibi olması bizim kabul edebileceğimiz bir şey değil, birçok sosyal yarayı da beraberinde getiriyor. Hem "Hukuki yönden şu anda Bakanlığımız ne yapabilir?" onu çalışıyoruz hem de ben, toplum destekli emniyetle ilgili yapılan çalışmalarda da özellikle o bölgeler adına bunun önceden hemen kontrol altına alınacak mekanizmaları da güçlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Anne-babanın bilincinin yükseltilmesini, buna rağmen izin veriyorsa da devlet olarak "Bir dakika kardeşim, sen buna izin veremezsin, veriyorsan da burada gerekli cezayı alacaksın." şeklinde bir yaptırımın da mutlaka konması gerektiğini düşünüyorum. Medeni Kanun'a göre hareket etmeyen hiçbir evliliği de onaylamadığımızı belirtmek istiyorum. Biz bunun takipçisi olacağız, politikalarımızı güçlendireceğiz. Öznur Hanım'ın hazırlamış olduğu bir rapor vardı, araştırma komisyonu raporu, o raporda yapılması gerekenler ne ise şu anda, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünde de her bir sonuç tek tek takip ediliyor ve bununla ilgili de politikalarımızı ve destek mekanizmalarımızı da güçlendiriyoruz.

Ayrıca, Hülya Güven Hanım'ın sorduğu ikinci bir soru: Burada, on beş yaş öncesinde rızaya bağlı? Daha doğrusu, tecavüz ve cinsel istismar olduğu zaman "Acaba, burada ruh sağlığı bozuldu mu?" diye bir rapor isteniyor. Şimdi, tam tersi, burada bu raporun istenmemesi gerektiğini Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu söylüyor, biz de aynı kanaatteyiz. Bu yüzden, Türk Ceza Kanunu'ndaki o maddenin değişmesi gerektiğine de çalıştık, Adalet Bakanlığımızla da görüşeceğiz. Burada zaten on beş yaşın altında bir cinsel istismara, bir tecavüze maruz kaldıysa bir de "Ruh sağlığı bozuldu mu bozulmadı mı?" diye sorulabilir mi? Bu kadar saçma bir soru olabilir mi? Dolayısıyla "Ruh sağlığı bozulmuştur." şeklinde ön kabul -zaten budur doğrusu- bu rapora ihtiyaç olmadan gerekli müdahalenin ve hukuki düzenlemenin yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Türk Ceza Kanunu'nda da bu maddenin değiştirilmesiyle ilgili gerekli çalışmayı başlattık, Sayın Bakanımızla da gerekli görüşmeleri yapıyoruz.

Ankara Milletvekili Zühal Topcu'ya ait (6/683) sayılı sözlü soru önergesinin cevabını veriyorum. "Ülkemizdeki kadın sığınma evlerinin sayısı, kapasitesi ve doluluk oranları nelerdir?"

Yaklaşık 2004 yılında, kadın milletvekillerimizin Yerel Yönetimler Yasası çıkarken verdiği önergeyle, kadın sığınma evlerinin yerel yönetimlerde, nüfusu 50 binin üzerindeki yerel yönetimlerde açılmasıyla ilgili bir madde ilave edilmiştir. Ondan sonra, şu anda, bizim kendi bünyemizde 53, toplam 1.182 yatak kapasitesi olan ve şu ana kadar, 2011 Eylül ayı sonu itibarıyla bundan istifade eden kadın sayısının da 19.779, çocuk sayısının 11.342, toplam sayının 31.121 olduğunu ifade etmek istiyorum. Ayrıca, sivil toplum kuruluşlarımızın ve yerel yönetimlerin de kendi kurduğu kadın sığınma evleri var, toplamda bu sayı 82'ye çıkmaktadır. Kadın sığınma evleriyle ilgili, nüfusu 50 binin üzerindeki yerde açmayla ilgili kısımda "açabilir" şeklindeki madde, oradaki belediye başkanının kendi bireysel inisiyatifiyle çalışmıştır, açmadığı durumda ne olacağı, ne olduğu belirtilmediğinden dolayı da istenilen sayıya ulaşamamıştır, ama biz Bakanlık olarak açılmayan her yerin birebir takibini yapacağız ve açılmasını sağlayacağız. Ama bir şey daha yapacağız, biz kadın sığınma evleriyle ilgili yönetmeliği de değiştiriyoruz. bundan yaklaşık bir ay önce kadın sığınma evlerinin bütün yöneticilerini, Türkiye'deki 112 yöneticiyi, bir kurultay yaptık, şu anda yaşanan sorunları ve nasıl çözmemiz gerektiğini onlarla paylaştık, yönetmeliği değiştirmek için neler yapılması gerektiği çalışmasını tamamladık. Şu anda, bunu sizlerle paylaşacak aşamaya geldik.

Özellikle oradaki amacımız şu: Şu anda, kadın sığınma evleri, şiddete maruz kalmış bir kadını korumak için, onu tehlikeden korumak için kurulan bir sistem. Fiziksel ihtiyaçları gideriliyor, gıda, barınma ihtiyaçları gideriliyor ama biz bunu yeterli bulmuyoruz. Bu yeni sistemde, ona ait, neye ihtiyacı varsa daha farklı bir kalite bazlı yönetim anlayışını getiriyoruz. Yönetmelikte bunu çok önemsiyoruz. Üç aylık kalma süreci var. Bu, duruma göre, o kişinin özel durumuna göre altı aya veya daha fazla süreye çıkabiliyor ama biz meslek kurslarıyla? Millî Eğitim Bakanlığımızla bir protokol yaptık. Eğer oraya gelen kadının

okuma yazmayla ilgili sorunu varsa, diploma sorunu varsa? Biliyorsunuz, şu anda gidip halkevlerinden istifade edebiliyordu ama son yaptığımız protokolde, biz, kadın sığınma evlerinde de artık bu kursları açabiliyoruz. Çalışma Bakanlığımızla önümüzdeki hafta istihdamla ilgili bir protokol hazırlığı aşamasındayız, o da tamamlanmak üzere. Kadınlarımızın oradan dışarıya ihtiyacı kalmadan, ihtiyacı olan bütün her şeyi, meslek kurslarını, ihtiyacı olan bütün hukuki desteği, psikolojik desteği verecek kaliteli bir yönetim anlayışını hayata geçireceğiz. Amacımız şudur ki: Kadını, zaten şiddetten dolayı yeterince psikolojikman sorun yaşamıştır, onun yaşamını kolaylaştıracak destek vermek, oradan çıkarken sorunlarıyla daha kolay baş edebilecek şekilde onu güçlendirmek?

Bir şey daha yapacağız. Eğer orada, geçici mali yardımı biz Bakanlık olarak veriyoruz ama istihdam talebi olacaksa da İŞKUR'la bir bağlantı yapacağız, öncelik bu kadınlarımız olacak. Onların iş bulmasını kolaylaştıracacağız, bu bağlantıyı güçlendireceğiz. Biz de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak da bu sistemin birebir takipçisi olacağız, hem sayısal olarak hem nitelik olarak hem nicelik olarak sığınma evlerindeki?

.....

Ayrıca, eşinden ayrılmışlarla ilgili Değerli Milletvekilimin bir sorusu vardı. Bir şeyi yaptık, Boğaziçi ile Sosyal Yardımlaşma Genel Müdürlüğü yaklaşık iki yıl önce bir araştırma başlattı «Eşinden ayrılmış veya eşi vefat etmiş kadınların ve ailelerin durumu nedir?» diye baktığımız zaman ekonomi olarak, kadının eğer eğitim durumu yoksa, bir iş bulma imkânı yoksa, eşi de vefat etmişse bir yanda asgari geçim standardının çok altına düşüyor. Boğaziçi'yle yaptığımız çalışmada bu 150 bin haneyi ilgilendirdiğini gördük. Aslında bu yapılan çalışmada eşinden ayrılmışlar da vardı ama eşi vefat etmişlerin asgari gelir durumu eşinden ayrılmışlara göre daha düşük olduğu için önce o grup üzerinde bir çalışma başlattık, yaklaşık 150 bin aileye 250 bin TL ocak ayı itibarıyla bire bir ama mart ayı itibarıyla da elektronik sistemi, bilgisayar sistemimizi şu anda ona göre güncelliyoruz. Kaymakamlığa gelmeden, «Benim ihtiyacım var, benim eşim vefat etti, ben muhtacım.» demeden onurluca ona aylık bağlanacağı bir sisteme geçiyoruz. Ama inşallah kamu kaynaklarımız yeterli gelir. Arkasından eşinden ayrılmışlarla ilgili de bir çalışmayı ikinci aşamada yaparız. Ama şu anda ancak eşi vefat etmiş olan 150 bin kadını ve ailelerine başlıyoruz. Çocuklarına burs imkânı, eğitim imkânı, yaşadığı sorunlarla ilgili sosyal destekleri de güçlendiriyoruz.

C. Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Teklifleri

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (AKP 2/75)

Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; Dilek Hanım'ın söylediği hassasiyetten dolayı zaten bu önergeyi verdik. “Kavram kargaşası olur, mülki amirler ve hâkimler birbirlerinin üzerine atar ve burada kadın mağdur olur.” anlayışından dolayı korumak için bunu yaptık. Biraz önce Ayla Hanım da konuşmasında söyledi ama biz, Komisyonda, Komisyon Başkanımız, Komisyondaki milletvekillerimizin hepsi şahit, sivil toplumumuzun ve muhalefetteki bütün milletvekili arkadaşlarımızın olumlu bütün görüşlerini alarak buraya getirdik. Dolayısıyla, buradaki, Dilek Hanım'ın söylediği şey de uygulamada zaten sorun yaşanmasını düzeltmek için bu önergeyi verdiğimiz ifade etmek istiyorum.

.....

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 181 sayılı, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı üzerinde Hükûmet adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Parlamentonun bütün milletvekillerine, bütün partilere, grup başkan vekillerine bu konudaki şükranlarımı sunmak istiyorum çünkü kadın meselesinin toplumsal bir mesele olduğu, kadına yönelik şiddetle mücadelenin toplumsal bir mesele olduğu, bu yüzden topyekûn hareket edebilmemiz gerektiği, hızlı bir şekilde sürecin hazırlanması, komisyonlarda çalışılması; katılımcı demokrasi adına sivil toplumla, üniversitelerle, herkesle, bu konuda fikri olan herkesle iş birliği yaparak çok uzun bir hazırlık sürecini geçirmiş bulunuyoruz. Hızlı bir şekilde de Parlamenta getirdik ve bugün inşallah bütün partilerin buradaki mutabakatıyla da bu süreci götüreceğiz, kadına yönelik şiddetle ilgili önemli bir hukuki temelin altyapısını oluşturacağız.

Nedir bizim 4320'de eksikimiz, neden buna ihtiyaç hissettik demeden önce, bizim on yıllık siyasi geçişimizde gördüğümüz bir şey var ki, toplumsal huzur ve barış, kadının ve erkeğin, toplumun her kesiminin

potansiyelini kullanmaktan ve sürdürülebilir kalkınmadan geçmektedir. O yüzden 74 milyonun potansiyelinin kullanıldığı, burada hiçbir ayrımcılığa gitmeden, kadın demeden, erkek demeden, engelli demeden, engelsiz demeden, yaşlı demeden, genç demeden herkesin olan kapasitesini kalkınma hamlesinin içerisine koymak için bu yola çıktık. Çıktığımız günden beri söylediğimiz bir şey var ki «Kadını dışlayan siyaset, siyaset olmaz.» dedik, «Kadına karşı her türlü ayrımcılığı reddediyoruz.» dedik, kadınla ilgili olan sürecin bir insan hakkı süreci olduğunu ve kadına yönelik şiddetin de bir insan hakkı ihlali olduğunu düşündük. Her türlü ayrımcılığı reddederken kadının renginden, kılığından kıyafetinden dolayı yaşadığı bütün sorunların da önemli bir sorun olduğunu ve mutlaka hızlı bir şekilde düzeltilmesi, çözülmesi gerektiğine inandık. O yüzden biz kadına yönelik mücadelemizi de bugün yalnızca şiddetle bir mücadele olarak değil, bir medenileşme, bir demokratikleşme, bir çağdaşlaşma mücadelesi olarak gördük.

Biz kadınlarla ilgili süreçte bir taraftan şiddetle ilgili süreci yönetirken birey olarak kadının güçlenmesinde üç kalemi çok önemsedik: Onurluca yaşam mücadelesinde kız çocuklarının eğitilmesini, eğitimle ilgili fırsat eşitliğinin mutlaka hayata geçmesine inandık. O yüzden son on yılda herkesin ama herkesin desteğiyle «Eğitim olmazsa olmaz.» dediğimizde büyük kampanyalar düzenledik, Millî Eğitim Bakanlığıyla beraber yapılan çok olumlu çalışmalar sonucunda ve Anayasa'nın 10'uncu maddesinin bize getirmiş olduğu pozitif ayrımcılığı eğitim hakkını artırmada kullandığımız için, beraber, birlikte bir şeyi başardık. Bugün yüzde 98 temel eğitime ulaşmış, temel eğitimde kız çocuklarıyla erkek çocuklarına eşit fırsatlar sunmuş bir ülkeyiz.

Sağlıkla ilgili, her doğan çocuğun sigortalı doğduğu ve herkesin, 74 milyonun sağlık imkânlarından eşit bir şekilde istifade ettiği bir Türkiye için reformlar yaptık, çok radikal tedbirler aldık. Bugün, Avrupa Birliği standartlarında «2015 hedefi» dediğimiz anne ve çocuk ölümü hızlarındaki oranı yakaladık. Anne ve çocuk ölümü hızlarını yüzde 76 gibi, son on yılda, hızlı bir şekilde düşürdük çünkü can hakkı, yaşam hakkı, bizim «Olmazsa olmazımız.» dedik.

İstihdamla ilgili, kadının birey olarak eğitim hakkını kullanırken ekonomik olarak mutlaka desteklenmesi gerektiğine inandık. O yüzden, İş Kanunu'nda çıkarttığımız eşit işe eşit ücretle beraber başlayan süreçte istihdamla ilgili, 2008'de çıkan istihdam paketinin içerisinde kadın ve gençlerimiz, engellilerimiz için konan pozitif ayrımcılıkta son iki yılda iş gücü piyasasında kadının oranını yüzde 4 arttırdık. Çok net bir artıştır bu ve ilk kez şeytanın bacağına kırarak yüzde 30'lara çıktık. Bu gelişmeleri, bu değişimi ve her alanda ama her alanda aktif ve etkin kılacak bir şekilde kadını, sürecin takipçisi oluyoruz.

«Neden bu kanunu yapma ihtiyacımız oluştu?» diyecek olursak, aslında şiddetle mücadeleye de bugün başlamadık biz. Özellikle Töre ve Namus Cinayeti Araştırma Komisyonu Başkanlığı yaptığım sırada, o sırada Millî Eğitim Bakanımız olan, daha önceden de Devlet Bakanımız olan Sayın Bakanımızın, Sayın Çubukçu'nun da o gün verdiğimiz mücadeleyle başlayan bir süreçtir bu süreç ve ondan sonra 2008'de çıkan Başbakanlık genelgesiyle «Kadına yönelik şiddet toplumsal bir sorundur ve derhâl gereği yapılmalıdır.» anlayışı önemli bir siyasi iradenin başlangıcıdır. Çünkü «Kol kırılır yen içinde kalır.» anlayışıyla toplum olarak hep üç maymunu oynadık; duymadık, görmedik, işitmedik. Bunların bu şekilde devam edemeyeceğine, toplumsal kalkınma hamlesinde artık sorunların çözülebilmesine, bunların mutlaka görülmesi gerektiğine inandık.

2008'de çıkan o Başbakanlık genelgesiyle beraber bugün çok önemli bir hukuki temelin altyapısını da oluşturuyoruz. 4320, 1998'de çıkmış bir kanundu ama 2003 yılında aile mahkemesi hâkimliği oluşmasıyla uygulaması başladı. Uygulama başladığı zaman? Bir de 2003'te hep beraber bu Parlamento, TCK'da otuz beş yıl sonra önemli bir değişim yapıp kadının insan hakkıyla ilgili cezalarda ve çocukların hakkıyla ilgili cezalarda önemli artırımlar getirince, uygulamalarda kadın artık hakkının, hukukunun korunduğunu, karakola gittiği zaman «Sen ne yaptın da bunu hak ettin?» veya «Kocan sever de döver de.» anlayışının bittiği, kurumsal manada her birimin, Adalet Bakanlığının, İçişleri Bakanlığının, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının, Sağlık Bakanlığının, Millî Eğitim Bakanlığının aktif bir şekilde, diğer bütün bakanlıkların da desteğiyle bu süreç bir toplumsal çalışmaya, bir kurumsal mutabakata dönüşmeye başlayınca, uygulamalarda Ayşe Paşalı gibi birçok olayın yaşanmaya başladığını ve koruyamadığımızı gördük. Boşanma öncesi ve boşanma sonrasında yaşanan bu olaylar ve yaşanan kadın sığınma evlerinde yaptığımız görüşmelerde, cezaevindeki erkeklerle yaptığımız görüşmelerde yeni bir kanunu mutlaka hazırlamamız gerektiğine

inandık. Bu kanunun temeline baktığınız zaman, koruyucu ve önleyici tedbirlerin hayata geçtiği, koruyamadığınız ve önleyemediğiniz zaman da kurumsal manada kim, nasıl hareket edecek, kadının yaşam hakkını derhâl nasıl koruyacağız, bunun temel bir mantığını görüyorsunuz. Tanımı genişlettik, «kadın, aile bireyleri ve çocuk» diye ısrarlı takibi de koyduk.

Özellikle Osmaniye’de, yaklaşık on gün önce olan ve hepimizin içini, canımızı yakan bir kız çocuğumuzun, on altı yaşındaki kız çocuğumuzun “Bundan sonra hukuki temelde böyle bir boşluk var.” diyeceği boşluğu doldurduğumuz, tek taraflı ısrarlı takibe de önlem alan ve mağdur erkekse? Bakın “Aile Bakanısınız, siz hep kadınları korumaya çalışıyorsunuz.” diyorlar. Mağdur erkekse aile bireyi olarak biz erkekleri de koruyacağız. Erkekler “Ben mağdurum.” dediği ölçüde bu kanunun bütün haklarından da istifade edecekler. İstanbul Anlaşması’nda koyduğumuz şiddet tanımını -psikolojik, ekonomik- uluslararası sözleşmeye uygun tanımları genişlettikten sonra “Nasıl koruma tedbiri koyacağız?” dediğimizde, özellikle gece yarısı olan ve bu noktada yaşadığımız sıkıntıda, kadınların elindeki koruma kararıyla öldürüldüğü olayları yaşadığımız zaman derhâl korumada mülki amirlere yetki vermemiz gerektiğini gördük. Daha da ileri gittik, bir kolluk kuvvetindeki birisinin “Burada yaşam hakkıyla ilgili bir sorun var ve hemen tedbir alınmalı, hemen geçici barınma, mali yardım ve ihtiyacı olan desteğin verilmesi.” dediği bir sistemi hayata geçirdik. Hâkimlerimizin koruma tedbirinde de iş yerini değiştirme hakkını, beraberinde aile konutu şerhinde de şerh koyabilmesinin fırsatını bugün bu kanunda koyuyoruz.

Önleyici tedbir: Bir erkek sürekli şiddet uyguluyorsa bunun öfke kontrolüyle, stresle mücadele etme gibi bir sorunu vardır yani hastadır ama hasta olduğunun da farkında değildir. Önleyici tedbirde de burada kadın istediği takdirde psikolojik desteğin verileceği, erkeğe de beraber psikolojik destek verileceği, bunun da bütçesinin Bakanlığımız tarafından karşılandığı önemli radikal tedbirleri hayata geçiriyoruz. Çocuğun gizlilik bilgisiyle, okula yaklaşımadan ve oradan kadına ulaşmadan dolayı farklı hayati tehlikenin yaşanmasına karşı önlem alıyoruz. Eğer silah bulunduruyorsa, kendini kontrol edemiyorsa o silahı elinden alacak şekilde tedbirler alıyoruz. Hele bir de kolluk kuvvetiyse, silah bulundurma onun zaten görev alanı içerisindeyse onun da silahını elinden alarak önemli yaptırım güçlerini hayata geçiriyoruz.

“Koruyamadığımız ve önleyemediğimiz zaman, bu olay olduğunda peki ne olacak?” diyecek olursanız; hâkimlerimizin verdiği kararla altı aylık tedbir getiriyoruz. Tedbire ya uymuyorsa, hâkim karar vermesine rağmen, alkollü bir şekilde, uyuşturucu alarak, her şekilde, ne şekilde olursa olsun o mahkeme kararına rağmen yeniden eve ulaşıyorsa, burada önemli bir, yeni bir tedbir kararı getiriyoruz “zorlama hapsi” dediğimiz bir hapis. Hâkim “Kardeşim, ben sana bu eve yaklaşma diyorum. Sen buna rağmen yaklaşıyor ve benim kararına uymuyorsan, ben temel hak ve özgürlüklerinden de seni yoksun bırakıyorum.” dediğimiz, aslında bunun caydırıcı olduğu ve eve yaklaşmasını da engelleyecek bir sistem olduğu, üç günle on gün arasında bir zorlama hapsini de bu kanun tasarıma koymuş oluyoruz.

Biz peki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak ne yapacağız? Biz tamamen burada koordinasyon bakanlığı olarak görev yapacağız. Bunun için de kadın izleme merkezleri dediğimiz pilot çalışmalarla veri tabanlarının oluşturulduğu, UYAP sisteminin takip edildiği, Adalet Bakanlığındaki mahkemelerle ilgili sürecin takip edildiği, profesyonel ekiplerle bu olayların tamamen izlendiği, değerlendirildiği ve kimin ne yapması gerektiğini, yapmaması durumunda da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak ne tür destek vermemiz gerektiği 15 maddelik önemli bir değişim olarak Bakanlığımız burada görev almıştır.

Geçici mali yardımı önemsiyoruz çünkü sığınma evlerine gittiğimiz zaman, kadınlarla görüştüğümüz zaman «Bakanım, zaten ekonomik olarak ciddi sorunumuz var. Okumamız yazmamız yok, mesleğimiz yok. Bu süreci geçirene kadar, bizim bu süreçte yanımızda olmanızı, ekonomik destekle bizim bu süreci daha kolay atlatmamıza, bize yardımcı olun.» talebine karşı geçici mali desteklerle, kadının hayatını normalleştirene kadar ve kendi ayakları üzerinde durana kadar yanında olduğumuz ve radikal tedbirler aldığımız bir kanunun altyapısını oluşturuyoruz.

Nafaka sistemini kolaylaştırıyoruz. Sosyal güvenlik sisteminin içindeyse ihtiyacı ve talebi, daha doğrusu talebi olmadan, otomatik olarak nafaka sisteminin çalışmaya başladığı önemli bir yasal düzenlemeyi hayata geçiriyoruz.

Konuşmamın içinde söylediğim gibi, bütün sağlık tedbirlerinin, sosyal güvenlik sistemi olsun olmasın, Bakanlık olarak biz bunun takipçisi olacağız.

Çalışan kadınlarımızla ilgili, eğer şiddet görüyorsa, çocuğu da varsa, bu süreçte onlara kreş desteği verecek çocukların daha az mağdur edildiği önemli bir yan desteği de hayata geçirmek istiyoruz.

Aslında bu yasanın temeline baktığınız zaman, hakikaten çok olumlu, pozitif bir tarafı var ama ben bunu hazırlayan ve buna emek çekmiş bir Bakan olarak biliyorum ki uygulamada bunu hızlı bir şekilde çözmemiz çok kolay değil. Bu, topyekûn bir seferberlik istiyor, iyi bir zihinsel dönüşüm istiyor. Kadının ve erkeğin, birbirinin nimetinin ve külfetinin eşit bir şekilde paylaşıldığı, kadının insan hakkının, erkeğin insan hakkının, ikisinin de insan olduğu ve burada, ortak alanlarda, ortak paylaşım alanlarının normalleştiği bir sistemi hayata geçirmedığımız, kafalarımızı bu şekilde, zihinlerimizi bu şekilde aydınlatmadığımız sürece, dünyanın en iyi, hakikaten en kapasiteli bir yasasını da çıkarmış olsak, en mükemmel yasasını da çıkarmış olsak buna mutlaka toplumun inanması, bilincinin yükselmesi, farkındalığının artırılması gerektiğine inanıyoruz. O yüzden, kamu spotlarıyla da bir ayda doksan dakika -günlük ortalama bir buçuk dakikadan- hem kanunla ilgili, değişimle ilgili bilgilendirmenin olduğu hem Bakanlığımızla ilgili, «Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı nedir, kapsama alanı nedir, aile nasıl korunacaktır, nasıl tedbirler alınacaktır?» kısa filmlerle bunları halkımıza, radyo ve televizyon aracılığıyla duyuracağımız kampanyaların düzenlendiği yeni bir dönemin de başlangıcındayız.

İnşallah, nasıl 2003'te TCK'yı çıkardığımızda önemli bir devrim yaptıysak, nasıl aile mahkemelerinin hâkimlerini çalıştırmaya başladığımız zaman uygulamalarda önemli bir değişim yaptıysak, bugün hep beraber şiddetle mücadelede de önemli bir hukuki devrimi yapacağımıza ben bütün gönlümle inanıyorum. Diğer devrimler için de el ele vermemiz gerektiğine, insan olma ortak paydası içerisinde kadını ve erkeği güçlendiren destek mekanizmalarını mutlaka hayata geçirmemiz gerektiğine inanıyorum. Desteklerinizden dolayı, katılımlarınızdan dolayı, bugüne kadar verdiğiniz bilgi birikiminiz ve tecrübelerinizle uygulamalardaki yaşadığınız olayların çözümünde gelen bütün destekten dolayı bütün milletvekili arkadaşlarıma bütün kalbimle teşekkür ediyorum. Yasa tasarısının ülkemize ve ülkemizin tüm kadınlarına hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum, saygılar sunuyorum.

.....

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.
Sayın Ayla Akat Hanım'ın sorusuna cevap vererek, Sayın Vekilimin sorusuna cevap vererek başlamak istiyorum: Özellikle şu anda emniyet teşkilatımızda, toplumsal olaylara müdahaleyle ilgili Çevik Kuvvet birimlerinin tüm personelinin insan ve kadın haklarıyla ilgili ciddi bir eğitim çalışması başlamıştır. Bu işin topyekûn bir eğitim seferberliğiyle düzeleceğine ben de inanıyorum. Biz Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak da, Birleşmiş Milletlerle beraber, İçişleri Bakanlığıyla, kolluk kuvvetiyle, 45 bin polisimizin hem kadının insan haklarıyla ilgili hem de şiddetle mücadelede kolluk kuvvetine düşen görevlerle ilgili önemli bir eğitim kampanyasının çalışmasını tamamladık. Hukuk devleti olmak, tabii ki hukuki temeli oluşturmak ama sizin de belirtmiş olduğunuz gibi, kadının insan hakkında ve bu tür toplumsal olaylarda da gerekli hassasiyeti göstermek gerektiğine ben de inanıyorum. Biz de Bakanlık olarak sizinle aynı hassasiyette sürecin takipçisi olacağız.

Sayın Doğru'nun altmış beş yaş aylığıyla ilgili, bakıma muhtaçlar aylığıyla ilgili sorusuna cevap vermek istiyorum. Burada biz altmış beş yaş aylığının miktarıyla ilgili ne yapılabilir diye Sosyal Yardımlaşma Genel Müdürlüğünde bir çalışma başlattık. Maliye Bakanlığımızla beraber, elimizdeki bütçe imkânlarına göre nasıl bir yol gideceğiz, bunun çalışmasını yapıyoruz, ilerlediği süreçte de sizinle bunu paylaşacağız. Yaşlı olsun, genç olsun, bizim herkesin, özellikle yaşlılarımızın yanında olmak ve ekonomik desteğini sağlamak adına bir politikamız ve irademiz var. Bu konuda da önümüzdeki günlerde gerekli çalışmaları yapıp tamamlayacağız.

Sayın Ruhsar Hanım'ın mali yardımın kaynağıyla ilgili sorduğu bir soru vardı. Biz bu kanunla ilgili süreci başlattığımızda Bakanlığımızın vereceği mali destekle ilgili kısımda Maliye Bakanlığımızın onayını aldık. Kendi bütçemiz imkânları içerisinde bunu tamamlayacağız, tamamlayamadığımız, talep fazla geldiği zaman da Maliye Bakanlığımızdan destek alacak şekilde süreci takip edeceğiz. 2012 ve 2013 bütçesinde de bu gelen talepler doğrultusunda bütçemizi revize edeceğiz.

Eşi vefat edenlerle ilgili mali destekteki çalışmamız da şudur: Yaklaşık bir buçuk yıl önce Boğaziçi Üniversitesiyle bir çalışma yapılmıştır. Eşi vefat eden kadınların şu andaki ekonomik durumları, sosyal durumları,

çocuklarıyla ilgili durumlar? Burada yapılan araştırmanın sonunda, 150 bine yakın eşi vefat etmiş kadının eşleri vefat ettiği zaman ekonomik olarak da ciddi bir sorun yaşadığı, çocuklarıyla ilgili, eğitimle ilgili de ciddi bir sorun yaşadığı araştırmamızda çıkınca biz bunu Sayın Başbakanımıza ilettik. Sosyal Yardımlaşma Genel Müdürlüğü bütçesi içerisinde zaten bizim Fon Kuruluyla beraber oluşturduğumuz bir bütçeleme var. Bu bütçelemede bunlarla ilgili kısma ne kadar destek vererek düzenli yardıma geçmemiz gerektiğini gördük çünkü zaten bir kısmı da bizim Sosyal Yardımlaşmadan destek alan haneler bunlar. Bunların gelir-gider dengesine baktığımız zaman, 250 TL aylık düzenli yardıma geçtiğimiz zaman sosyal devlet olarak onların yanında olacağımızı gördük, bu kararı verdik. Sosyal Yardımlaşma SOYBİS Sistemi bilgi ve teknoloji altyapısı, TÜBİTAK'la beraber çalışıldı. Nisan ayı itibarıyla artık gelip kaymakamlık önünde beklemeden, valiye söylemeden evlerine düzenli yardım ulaşacağı bir sistemi hayata geçiriyoruz. Bunun hakikaten sosyal devlet olma adına ve kadınlarımız adına, yanlarındaki çocuklar adına da önemli bir çalışma olduğunu düşünüyoruz. Mali olarak gerekli çalışmayı yaptık ve 250 TL'yi bizim şu anda bütçemizin kaldırdığını gördüğümüz için de bu kararı verdik. Sayın Başkanım, bilgisine sunuyorum.

Sayın Şeker ailenin korunmasıyla ilgili, isimle ilgili süreçte sorduğu soruyu ve kanun teklifini söyledi. Aslında bunu çok konuştuk. 4320 sayılı Ailenin Korunması Kanunu'yla ilgili süreçte bize özellikle 4320'yi, Ailenin Korunması Kanunu'nu bilen, 183'le beraber, Alo Şiddet hattıyla beraber toplumun farkındalığının arttığı, bilincinin yükseldiği bir süreçte tamamen biz bunu kadına yönelik şiddet diye devam ettiğimiz zaman geçmişe yönelik bütün süreci toplumsal hafıza olarak bitireceğimizi, bu yüzden hem 4320'nin revize edilmesi manasında bu ismi koyup, yanına da kadına yönelik şiddetle de tamamladığımızda ve ikisini birleştirdiğimiz zaman kanunun ruhuna aykırı olmadan süreci yönetmeye çalıştık. Ailenin korunması kadının zayıflaması anlamına kesinlikle gelmiyor. Biz güçlü ailenin güçlü kadın, güçlü çocuk, güçlü erkekten oluştuğuna, ailenin güçlenmesinin kadını zayıflatmadığına inanıyoruz. İsimlerin içeriklerine baktığımız zaman da, kadın üzerindeki şiddetle mücadelede yapılan yapısal dönüşümlere de baktığımız zaman da buradaki, bizim, içerikte ne kadar güçlü bir, kadını koruyan ve kadının yanında olan bir desteği güçlendirdiğimiz bir yasal altyapının da olduğunu yeniden hatırlatmak istiyorum.

Sayın Ağbaba'nın Bakırköy Cezaevindeki kadın hastalarla ilgili, yaşlılarla ilgili, cezaevindeki çocuklarla ve öğrencilerle ilgili sorduğu soruya cevaben şunu söylemek istiyorum: Adalet Bakanlığımız yaptığı çalışmada? Bir kısmı komisyonlara ve Meclise sevk edildi, bir kısmı şu anda Bakanlık bünyesinde çalışıyor. Bu konuda neler yapılabilir? Özellikle hakikaten kendi başına artık kalamayacak, aşırı hasta olan ve bakıma muhtaç olan tutuklularımız ve hükümlülerle ilgili Adalet Bakanlığımızın yeni bir yapılandırması var, yeni bir çalışma sistemi var. Bu hayata geçtiği zaman da Sayın Ağbaba'nın gördüğü birçok örneğin düzeltildiği yeni bir sistemi hayata geçireceğimizi umuyoruz ve bizim de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak da bu işin rehabilitasyonunda sosyal çalışmacılarımızla, çocuk psikiyatrlarımızla, psikolojik ve psikososyal desteklerimizle de, rehabilitasyon sistemlerimizle de Adalet Bakanlığımızla beraber çalıştığımızı ifade etmek istiyorum.

Sayın Tüzel'in Pozantı'daki çocuklarımızla ilgili söylediği ve son günlerde kamuoyunda dikkatle takip edilen bir süreç var. Ben orada "Kürt çocuğu" kavramının doğru olmadığını, çocuğun "Kürt" ve "Türk" diye ayrılmayacağını, çocuğun, bizim, 74 milyonun, hepsinin bizim çocuğumuz olduğunu ifade etmek istiyorum. Adalet Bakanlığı bu konuda zaten gerekli idari ve adli soruşturmayı başlatmıştır. Sayın Bakanımız bunun sonucunda aydınlatılmamış hiçbir şeyin karanlıkta kalmayacağını bir irade beyanı yapmıştır. Şu andaki rehabilitasyon, Sincan'daki sistem de yaşlarına göre, cinsiyetine göre ve mağdur ve failin suç gruplarına göre rehabilite edildiği, yeni bir sistemle çalışıldığı bir sistem hayata geçecek. Biz de yine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak bu sistemin takibinde, koordinasyonunda, izlenmesinde bunun bire bir takipçisi olacağımızı ifade etmek istiyorum.

Sayın Tuncel'in sorusuna cevap vermek istiyorum. Tabii, kayıt dışılık bizim en önemli sorun alanlarımızdan bir tanesi. Özellikle kadınlarla ilgili, çalışan kadınlarımızın kayıt dışı oranlarının daha yüksek olmasıyla ilgili de sosyal güvenlik sistemiyle ve Çalışma Bakanlığımızla önemli çalışmaların şu anda takibini yapıyoruz. Burada, kayıt dışısını nasıl önleyeceğiz, nasıl radikal tedbirler alacağız, nasıl yapısal dönüşümler yapacağız, sosyal güvenlik sistemiyle ilgili kısmı olgunlaştığı zaman da yeniden sizlerle paylaşmak istiyoruz.

İki önemli çalışmayı hem Çalışma Bakanlığımızla hem Sanayi Bakanlığımızla yaptık. Özellikle Sanayi Ba-

kanlığımızla, organize sanayide kadın çalışanların fazla olduğu konfeksiyon, tekstil, gıda gibi alanlarda kreş açılarak çalışan kadının çocuk desteği almasıyla ilgili çalışmamızı ve protokolümüzü yaptık. Şu anda, Sayın Bakanımızla beraber, hangi illerde bunu yapacağız, uygulamada bunu nasıl takip edeceğiz, bunun çalışmasını yapıyoruz. Aynı şekilde, Çalışma Bakanlığımızla da bizim kadına yönelik şiddetle mücadelede kadın sığınma evlerinde meslek kurslarının açılması, Millî Eğitim Bakanlığımızla okuma yazma kursu veya eğitimine devam etmek isteyenlere orada kurs açılacağı ve şiddet görmüş kadına İŞKUR bağlantısıyla öncelik verileceği ve daha hızlı iş bulacağı, uygulamada da yasal altyapıyla beraber bunu takip edeceğimiz bir çalışmayla?

.....
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - Sayın Belen'in dizilerle ilgili genel olarak -Behzat üzerinde sordu ama- baktığımız zaman -bizim son yaptığımız araştırmada, genel olarak medya üzerinde yapılan araştırmalarda- Türk toplumunun kadını ikincilleştiren, şiddeti artıran, kadının cinselliğini öne çıkaran dizilerle ilgili genel manada yüksek oranda şikâyeti olduğunu çıkan araştırmalar da gösteriyor, ben de 2 çocuk annesi olarak da hakikaten bu dizilerden, kadını ikincilleştiren ve şiddeti artıran dizilerden şahsi olarak da rahatsız olduğumu ifade etmek istiyorum fakat şimdi Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Kanunu'na ve Basın Kanunu'na göre şikâyete bağlı bir süreç çalışıyor. Toplum hem şikâyet ediyor hem izliyor. Ciddi bir sorunla karşı karşıyayız. Medya okuryazarlığı dediğimiz şey de eğer rating'le ilgili bir süreç çalışıyorsa, eğer reklamlar ve rating ticari ve mali kaygıyla çalışıyorsa, bizim, farkındalığı artırarak, bilinci yükselterek şunu başarmamız gerekiyor: Ya seyretmeyeceğiz ya da şikâyet mekanizmasını güçlendireceğiz. Bir gerçekle daha karşı karşıyayız; şikâyet edilen oran yüzde 2,5. Radyo ve Televizyon Üst Kuruluyla görüştüğümüz zaman onlar da diyorlar ki: «Biz gelen şikâyetler üzerine hukuki süreci başlatıyoruz. Dolayısıyla bize bu konuda eğer hakikaten ciddi bir şikâyet alanı varsa şikâyet edecek mekanizmanın güçlendirilmesi gerekiyor.» Bizim burada sivil inisiyatifi geliştirerek, toplumsal duyarlılığı artırarak ve özellikle Amerika merkezli, Amerika'da reklamlar üzerinde yapılan bir sivil inisiyatif var, güçlü bir etik kurulu var. Eğer toplumun yapısını bozuyorsa, aile değerlerini yıpratıyorsa ki güçlü bir sivil inisiyatif reklamlar üzerinden o dizilerin ve o yayınların toplumsal baskı üzerinden kaldırılmasını sağlıyor. Bunu da güçlendirmemiz gerekiyor. Bu konuda biz de halkımızın duyarlılığını artıracak çalışmaları önemsiyoruz ayrıca Radyo ve Televizyon Üst Kurulu sisteminin daha aktif hâle getirilmesi gerekiyor, kamu spotlarıyla da bunun duyurulmasını önemsiyoruz. Çünkü halkımız çok az okuyor, en fazla televizyon seyrederek ve görsel olarak bilgi sahibi olduğu için, bizim bu alanlarda daha toplumsal duyarlılığı artıracak çalışmaların güçlendirilmesi ve desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum. Sizinle bu konuda da aynı fikirde olduğumu belirtmek istiyorum.

Sayın Akat'ın? Şimdi, tabii, özellikle Millî Birlik ve Kardeşlik Projesi'yle ilgili başlattığımız süreçte -Ayla Hanım'ın hassasiyeti üzerinde başlamış bir süreçtir- biz burada bölgesi, mezhebi, dili, dini ne olursa olsun herkesin birinci sınıf vatandaş olduğu ve herkesin onurluca bir yaşam mücadelesi sürmesi gerektiğine inandığımız için demokratik açılımı önemsedik ve temel hak ve özgürlüklerde, hukuk devleti olma noktasında, ileri demokrasiye gitme noktasında bölgeden gelen birisi olarak da bu hassasiyetlerinizi paylaşıyorum. Bunun hem ekonomik kalkınmayla hem de temel hak ve özgürlükleri artırarak, Millî Birlik ve Kardeşlik Projesi'nde sizlerin de desteğiyle bu süreci tamamlamamız gerektiğini düşünüyorum.

Ayrıca biz Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak da ASDEP dediğimiz önemli bir projeyi hayata geçiriyoruz, çalışma modelimizi oluşturduk. ASDEP dediğimiz proje, aile sosyal destek uzmanlığı yani nasıl her ailenin bir aile hekimliği varsa onların bir sosyal hizmet uzmanı olacak. Koruyucu ve önleyici tedbirler dediğimiz, şiddetle mücadelede de, toplumun bugün yaşadığı birçok sorunda da kadının, çocuğun hakkının, hukukunun korunmasında da bu uzmanlarımızın tespitlerine göre hızlı bir şekilde çözüm bulacakları, her aile bazlı, her birey bazlı, onların yaptığı araştırmalara dönük bir çalışma sistemini önemsiyoruz. İki ilde şu an pilot çalışma olarak başlatacağımız bu ay itibarıyla, Kırıkkale ve Karabük'te. Arkasından iki ayrı modeli çalışacağız. Hangi model üzerinde karar verirsek de daha geniş bir pilot çalışmayla, özellikle göç alan şehirler ve güneydoğudaki iller başta olmak üzere bunu önemsiyoruz. Eğer bu sosyal destek sistemini hayata geçirebilirsek, sosyopsikolojik desteği uzmanlarımız aracılığıyla güçlendirebilirsek bugün sizin söylemiş olduğunuz birçok alanda da koruyucu ve önleyici tedbir alabileceğimizi düşünüyoruz ve bunun

da takipçisi olduğumu ifade etmek istiyorum. Boşanma oranlarıyla ilgili olan bir soru var. Şimdi, özellikle açık topluma gittiğimiz, temel hak ve özgürlüklerin arttığı, kadının birey olarak güçlendiği noktada bu kadar sosyolojik olarak yaşanan boşanma oranlarının artması bir sosyolojik vaka olarak karşımızda duruyor. “Biz burada hangi aşamadayız, dünyadaki durum nedir?” diyecek olursanız, son on beş yılda binde 2’lik bir artış gözüküyor. Yani binde 14’ten binde 16’ya yükselmiş gözüküyoruz ama dünya ortalamalarına baktığınız zaman burada binde 25 ile binde 50 arası, şu andaki Türkiye’deki boşanma oranlarının 4 katı dünya ortalamalarının olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla, aile, şu anda bizim toplumumuzun en önemli temeli olarak duruyor ve bu bizim açımızdan, özellikle toplumsal sorunlarda parçalanmış ailelerde daha çok sorun yaşandığından dolayı sevindirici bir noktadır. Biz de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak hem evlilik öncesi destek mekanizmalarını güçlendirecek evlilik öncesi eğitim programlarını hem de evlilik sonrası bir danışma sistemini, danışmanlık mekanizmasını güçlendirecek şekilde ailelerimizin yanında olmayı, ailelerin sorun çözme kapasitesini artırıp kadınıyla erkeğiyle onların yanında olacağı, iletişim mekanizmalarını güçlendireceği bir politikayı da hayata geçirmek için büyük bir gayret içerisinde çalışıyoruz. Sayın Tüzel’in sendikayla ilgili, Anadolu Ajansındaki sendikayla ilgili sorduğu soruyla ilgili detayları bilmiyorum. Bunu hem Sayın Başkanla hem de Sendika Başkanıyla görüşeceğim, bize düşen bir şey varsa da bunu sizinle de konuşup takipçisi olacağımızı ifade etmek istiyorum.

Şehit yakınları ve gazilerle ilgili gelen bir sorumuz vardı. Burada şehit yakınlarıyla ilgili, Başbakan Yardımcımızın Başkanlığında beş bakanlığımız beraber bir çalışma yaptık. Özellikle şehit yakınları ve derneklerle, vakıflarla yaptığımız çalışmada onların talepleri doğrultusunda birçok düzenlemeyi hayata geçirecek bir taslağı oluşturduk. İkinci istihdamın da içinde olduğu, birçok sağlık hizmetlerinin güçlendirildiği, ulaşılabilirlikle ilgili sorunların çözüldüğü, muhtaçlık belgesinin aranmadığı, birçok sorunun çözüldüğü bir taslak şu anda çalışıldı. Sayın Başbakanımıza şu anda taslağı anlatacak aşamaya geldik, ona vereceğimiz bilgiler doğrultusunda Sayın Başbakanımızın bunu halkımıza anlatacağı şekilde, hızlı bir şekilde, bir on beş-yirmi gün içerisinde süreci tamamlayacağımızı da ifade etmek istiyorum.

D. 2013 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ve 2011 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep)

.....

Değerli arkadaşlar, bunun için evlilik öncesi eğitimlerimizi güçlendiriyoruz, bunun için boşanmak için başvuran eşlerin danışmanlık ve destek hizmetlerini güçlendiriyoruz çünkü yaptığımız araştırmalarda ve analizlerde ortalama bizim her yıl? Bu, 2001 krizinde, bizim teslim aldığımız 2001 krizinde en yüksek boşanma oranı; 140 bin civarı. Onun dışında, son on yıla baktığınız zaman, 550 bin ile 650 bin kişi evleniyor, ortalama da 100 bin ile 120 bin ailemiz boşanıyor ama enteresant bir veri var: Bunun yüzde 80’i yeniden evlenirken, yüzde 14’ü de yeniden eski eşle evleniyor. Oradan bize, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak bu ailelere destek vermemiz, bu aileleri rehabilite etmemiz, bu ailelerin bozulmadan, dağılmadan, kırılmadan bir arada kalacağı sistemleri güçlendirmemiz gerektiği araştırmalarla net bir şekilde ortaya konuluyor. Bir taraftan ailelerimizi güçlü tutmak ama bir taraftan da kadının statüsünü yükseltmek en temel hedefimiz. İşte o yüzden şartlı nakit, o yüzden şartlı eğitim nakdi, o yüzden şartlı sağlık nakdinde 2 milyon çocuğun eğitimden destek... Yani yoksulluk eğitimin önünde engel olmasın diye destekledik. 1 milyon çocuk sağlık hizmetinden istifade etti. İşte o yüzden bugün anne ve bebek ölüm hızı oranlarını en hızlı düşüren 10 ülkeden birisi olduk. İşte o yüzden bugün temel eğitimde kız çocuklarıyla erkek çocuklarına eşit bir şekilde eğitim fırsatı veren bir ülke olduk.

Sayın Tuncel’in, burada sosyal yardımlarla ilgili eleştiriyi yaparken bu rakamlara dikkat etmediğini, bu rakamlardan da en çok doğu ve güneydoğudaki kadınlarımızın, kız çocuklarımızın istifade ettiğini onun dikkatine sunmak istiyorum.

Biz, Kürt kökenli kız kardeşlerimize, Türk kökenli kız kardeşlerimize, etnik milliyetçilik yapmadan, eşrefi mahlukatsa, insansa ve hak ediyorsa gerekli bütün desteği vereceğiz diye yolumuza devam ettik, bundan sonra da bu ayrımcılığı yapmadan yolumuza devam edeceğiz.

Şimdi, önümüzdeki hedefimiz, yeni hedefimiz, ekonomik olarak kadınlarımızın güçlenmesini istiyoruz. Ailelerle istihdamdaki kadın oranını yükseltebilmemiz için iş hayatı ile aile hayatını uyumlu bir şekilde

uyumlaştırmak istiyoruz; onun için de kreş ve çocuk bakımevleriyle ilgili sistemi güçlendiriyoruz, proje desteklerimizi bu alanda yönlendiriyoruz. İlgili bakanlıklarla yaptığımız çalışmada -bugün organize sanayi olan milletvekillerimiz çok iyi bilirler- kreşlerin açılmasına başladık ve sosyal sorumluluk projelerinde de kreş desteğini önemsiyoruz. İlk kez, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez, verilen teşviklerle istihdamda kadın oranını yüzde 30'a çıkardık.

Yarı zamanlı esnek çalışma modeli, şu anda, yine -dün geldiğimiz- Viyana'da yüzde 40; toplam yüzde 60 oranında istihdamda kadın oranı, bunun yüzde 40'ı esnek çalışma. Esnek çalışma modelini bütün dünya kullanıyor, biz de alternatifler sunmak istiyoruz; tam çalışmak istiyorsa tam çalışsın, yarı zamanlı çalışmak istiyorsa yarı zamanlı çalışsın. Önemli olan, onun sosyal güvenlik ayağını tamamlamaktır ve herkese bu alternatifleri güçlü bir şekilde sunabilmektir.

Kadına yönelik şiddetle mücadelemez sıfır tolerans olarak yolumuza devam ediyor. Ben, hepinizin huzurunda, yurt dışındaki gittiğim her yerde de bu Parlamento'yu övüyorum. Bu Parlamento'nun, kadın meselesinde, kadına yönelik şiddette nasıl tavır koyduğunu ve hızlı bir şekilde bu yasanın çıkarılmasında nasıl başarılı olduğumuzu anlatıyorum.

Bir şeyi daha özellikle belirtmek istiyorum değerli kardeşlerim, sayın milletvekillerim. Burada, İstanbul Anlaşmasını, Avrupa Konseyinin kadına yönelik şiddetle ilgili anlaşmasını ilk onaylayan ülke biz olduk ama başka bir şey daha var. Bugün, biraz önce Sayın Bakanımızı dinledik, girmek hedefinde olduğumuz Avrupa Birliği ülkeleri diyorlar ki: «Biz bu anlaşmayı imzalarsak -şu anda mali kriz var- bize bunun maliyeti olacak. O yüzden, biraz bekleyelim, krizimizi çözelim, anlaşmayı ondan sonra imzalayalım.» Biz çekincesiz bir şekilde bunu imzaladık ve iç hukukumuzu da buna göre koyduk.

Tabii ki yasalar her şeyi çözmiyor, tabii ki akşamdan sabaha bunlar düzelmiyor ama burada bir irade, en tepedeki bir irade, kadına yönelik şiddet toplumsal bir sorundur ve gereği yapılmalıdır iradesi varsa bu mücadele sonuna kadar devam edecektir. Burada bizim en son yaptığımız yasada çıkardığımız teknik takip sisteminin 2 ayrı ilde pilot çalışması devam ediyor. Son, geçen hafta çıkardığımız, 14 ilde açtığımız «Kozalar,» şiddet izleme merkezleri yasanın bize verdiği kurumsal altyapıdır.

Değerli arkadaşlarım, son bir yılda -hep eleştirilen- kadın konukevi yatak sayısını 1.000'den 1.800'e çıkardık yani son bir yılda 800 yatağı artırarak bugün huzurlarınızdayım. Hedef bu. Bundan sonra da nüfusu 100 binin üzerinde mecburi hâl gelerek, bunun 2 katına çıkmasıyla ilgili bütün tedbiri alıyoruz.

Yalnızca sayıyla işimiz yok, içerik bakımında da yeni yönetmeliğimizi hazırladık, Başbakanlığa gönderdik. İçeriğine baktığınız zaman da oraya gelen bütün kadınlarımızın ihtiyacı olan meslek kursları, hukuki destek, psikososyal destek, her türlü desteğin verildiği yeni bir altyapıyı da hayata geçiriyoruz.

.....

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) –

Çocuk gelinlerle ilgili bizim alanımızdaki en büyük sorunumuz algıyı yönetmek. Bir manşet, bir sivil toplum veya bir akademisyenin yaptığı lokal bir araştırma bütün Türkiye geneliymiş gibi algılanıyor. Halbuki TÜİK verilerine göre çocuk gelinlerle ilgili elimizdeki resmî rakamlar yıllara göre şu şekilde düşmektedir, yüce Meclisin dikkatine sunuyorum:

1991-1995 aralığında 21,4'ken 18 yaş altı evlenmeler, 1996-2000 aralığında 18,6'ya düşmüştür, 2001-2005 yılları aralığında bu 14,6'ya düşmüştür, 2006-2011 aralığında da 7,6'ya düşmüştür. Dolayısıyla, bu rakamlar doğru rakamlar değildir. TÜİK'in verdiği gerçek rakamlara göre de çocuk gelinler, 18 yaş altı evliliklerimiz hızla düşmeye devam etmektedir. 4+4+4 yeni eğitim modelimizde de on iki yıl zorunlu eğitim bu oranları ciddi bir şekilde aşağı düşürecektir.

Van'daki Gülşah Öğretmen'le ilgili de elimdeki bilgileri heyetle, yüce Meclisle paylaşmak istiyorum. Gülşah Aktürk, bu konuda, kendisiyle ilgili cumhuriyet savcılığına Konya'da ve Van'da talepte bulunmuştur. Gülşah Aktürk'e şiddet uygulanmaması, ikamete yaklaşmama ve bu surette rahatsız edilmemesiyle ilgili 2/10/2012 tarihinde altı ay süreyle koruma kararı verilmiş ve ailesi Gülşah Hoca'yı alarak Konya'ya gitmiştir. Fakat Konya'da Gülşah Hoca ailesine söylemeden faille bir araya gelmiş ve koruma talebinde de bulunmamıştır. Ondan sonra bu istenmeyen olay olmuştur.

İçişleri Bakanlığımız, burada, mülki amirle ilgili eğer bir sorun varsa, bir eksiklik varsa gerekli çalışmayı başlatmıştır. Biz de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak şu ana kadar olduğu gibi bundan sonra da

mahkemelerde mağdurun yanında taraf olmaya devam edeceğiz. Gülşah Aktürk'ün davasında da Bakanlık olarak taraf olup, bu konuda bir mağduriyet, bu konuda karşı tarafın, bir mülki amirin bile yetersizliği varsa da bunun hukuki mücadelesini yapacağız.

E. Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Yer alan Engelli Bireylere Yönelik İbarelerin Değiştirilmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (AKP 3/97)

Ayrıca, Sayın Özel, söylediği -Sayın Başbakanımızla ben on yıldır çalışıyorum- "Devleti erkek, aileyi kadın kurar." şeklindeki böyle bir algıyı nereden düşündü, nasıl bu şekilde bir karar verdi, anlayamadım. Hâlbuki bizim medeniyetimiz, bizim inancımız kadın-erkek beraber kurulmuştur; bizim devlet anlayışımız da kadın-erkek beraber kurulmuştur, biz cumhuriyeti kadın-erkek beraber kurduk, biz Kurtuluş Savaşı'nı kadın-erkek beraber kurduk, son on yıldan beri yapılan bütün işleri de gördüğümüz gibi kadın-erkek beraber kuruyoruz.

Ayrıca, aile yalnızca kadının, annenin alanı değildir, bu iş, babalık ve erkeklikle beraber tamamlanan? Kadını ve erkeği birbirinin velisi kılan bir anlayışın mensuplarıyız. Dolayısıyla, Aile Bakanı olarak ben erkeklerin de Bakanı oldum. Yeniden Parlamentodan ifade ediyorum.

F. Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (AKP 3/137)

Ayrıca boşanma oranlarıyla ilgili sayın milletvekilimin sorduğu soruyla ilgili de cevap vermek istiyorum. Evet, biz son on yılın, 2001-2013 itibarıyla her yıl ne kadar boşanma var, her yıl ne kadar evlenme var, Türkiye İstatistik Kurumuyla beraber bunların analizini yapıyoruz ve son on yılda ortalama? 2001 en yüksek olan, 140 bin boşanmanın olduğu bir yıl. 2002-2013 yılları arası her yıl ortalama 600 bin evlilik kurumu gerçekleşiyor. Yaklaşık 100 bin ile 120 bin arası -yıllara göre değişse bile- yani on yıllık süreçte 100 bin ile 120 bin arası da boşanmanın gerçekleştiğini görüyoruz.

Biz burada özellikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak bunu önleyecek, koruyucu, önleyici, aile kurumunu güçlendirici tedbirleri de almaya çalışıyoruz. Bir taraftan evlilik öncesi eğitimlere başladık. Belediyeler Birliğiyle bir protokol imzaladık ve şu ana kadar bütün illerimizde ve ilçelerimizde eğitici eğitimlerini yaptık. Evlilik öncesi eğitimle beraber, içinde yeni evlenecek çiftlerin evlenmek için başvurmaya geldiği zaman ihtiyacı olan bilgileri, sağlık bilgisini, hukuk bilgisini, iletişim bilgilerini onlara veriyoruz ve evlilik devam ettiği sürece de onlara danışmanlık, rehberlik yapacak bir altyapıyı oluşturuyoruz.

Ayrıca, boşanmak için başvuran çiftlerle ilgili de 5 ilde bir pilot çalışma yaptık. 450 çiftimize, aile mahkemesi hâkimine gelip boşanmak için başvuran çiftimize yaptığımız desteklerle 75 çiftimizin yeniden evlenmeye, evlilik kurumunu devam ettirmeye karar aldığını gördük. Bunu da neden yapıyoruz? Yine TÜİK verilerine göre, bu boşanan yaklaşık 100 binle 120 bin arasındaki kişinin yüzde 80'inin yeniden, ikinci defa evlendiğini tespit ettik, yüzde 17'sinin de eski eşiyle yani boşandığı eşiyle yeniden evlenme kararı aldığını gördük. Biz burada onlara yapılacak desteklerle, psikososyal desteklerle, danışmanlık hizmetiyle, rehberlik hizmetiyle doğru kararı alıp doğru bir şekilde eğer boşanma gerçekleşmek zorundaysa da çocuk bakımından, yakın çevre bakımından da en az sorun yaşanacak şekilde, yönetecek şekilde onları bilgilendirmek ve onların yanında olacak bir altyapıyı da oluşturuyoruz. İnşallah, bütün Türkiye'de bu pilot çalışmayı da genelleyip bu çalışmanın sonuçlarını da Parlamentomuzla paylaşmak istiyoruz.

Teşekkür ederim.

.....

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) - Bu Parlamento çatısı altında bütün milletvekillerimizin ve bütün partilerimizin onayıyla çok önemli bir yasal altyapıyı oluşturduk. Burada 6284 no.lu Yasa'nın getirdiği hak ve hukuk, bugün Avrupa Parlamentosundaki birçok parlamentoda getirilmemiştir. Avrupa Konseyinin İstanbul Anlaşması'nı ilk ve tek imzalayan ve parlamentosundan geçiren iktidar ve parlamento budur ve şu anda biz kurumsal anlamda -siz de geldiniz, yapılan çalışmaları yerinde

gördünüz- çıkardığımız yasaların altyapısını, kurumsal altyapısını, bugün konuklarımızı, şiddet izleme merkezlerimizi her geçen gün güçlendiriyoruz. Bir taraftan koruyucu tedbirlerimizi artırıyoruz, bir taraftan önleyici tedbirlerimizi artırıyoruz. Bu kadar çok şeyi yapmamıza rağmen, hâlâ "Hiçbir şey yapmıyorsunuz demenizi de ben hem toplumun vicdanına hem bu Parlatentonun vicdanına bırakıyorum. Biz o bakımdan da kendimizin ne yaptığını biliyoruz ve daha ne yapmamız gerektiğini de biliyoruz ama lütfen, sizden istirham ediyorum, bardağın hep boş tarafına bakıp bu toplumu farklı şekilde yönlendirmeyin. Bu bardağın hem dolu tarafı var hem boş tarafı var, bütün her taraflı bakabilmeyi öğrenin Allah için.

7.2.13 Kadın Milletvekillerinin 8 Mart ve 25 Kasım Mesajları

NURSEL AYDOĞAN (BDP 2/22)

Sayın Başkan, değerli üyeler; 25 Kasım kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik Barış ve Demokrasi Partisi adına gündem dışı söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, dün, Türkiye’de 16 ilde eş zamanlı olarak, başta Asrın Hukuk Bürosu avukatları olmak üzere, partimizin il ve ilçe yöneticileri, belediye başkan yardımcıları ve meclis üyelerimize yönelik, parti çalışanlarımıza yönelik "KCK" adı altında bir operasyon daha yapıldı. Bu operasyonu şiddetle kınıyorum. Yine operasyon sırasında Diyarbakır’da bir eve yapılan baskında, Gülşen Çelik adlı bir kadın arkadaşımız, kadına yönelik şiddeti protesto ettiğimiz bu hafta içerisinde, yine bir kadın polis tarafından dövülerek gözaltına alınmıştır. Devlet şiddetinin kadına yönelik şiddet bağlamında geldiği noktayı göstermesi açısından önemli olduğunu ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, 25 Kasım 1960’da, Mirabel kız kardeşler, Dominik Cumhuriyeti’nde diktatörlüğe karşı mücadele ederken tecavüze uğrayıp, katledildiler. Aradan otuz dokuz yıl geçtikten sonra Birleşmiş Milletler 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü olarak ilan etti.

Ben, bugün vesilesiyle, başta Mirabel kız kardeşler olmak üzere, özgürlük mücadelesinde, insan hakları ve demokrasi mücadelesinde devlet şiddeti nedeniyle yaşamlarını yitiren bütün kadın arkadaşlarımızı saygı ve minnetle anıyorum.

Değerli arkadaşlar, biz kadınlar tarihteki ilk sömürge ulusun kadınlar olduğunu, tarihimizin henüz kadınlar tarafından yazılmadığını, uygarlık tarihinin zorla yazılan sayfalarında kadına dayalı toplum, yaşam, sevgi ve adalet olgusunun kaybettirilmek istendiğini biliyoruz. Yine namus, mülkiyet, ayıp, günah, soy sürdürme kavramlarının arkasına gizlettirilen kadın gerçekliğinin bin yıllardır cinsiyetçi bir tercihle karşı karşıya bırakıldığını, her anlamda kırıma uğradığını da biliyoruz. Bu nedenle, beş bin yıldan beri erkek egemen sistemle biz kadınlar arasında süren bu savaşın adına bizler "Kadın cins kırımı" diyoruz. Bugün de tarihin bu en uzun süren ve tüm acımasızlığıyla arkasına kadın cinayetlerini, kırılmış kadın kişiliklerini ve uruğlarını bırakarak devam ettiğini görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, kadın sorunu gibi evrensel bir sorununun çözümünün zor olduğunu elbette ki bilincindeyiz fakat Türkiye siyasal tarihine baktığımızda AKP’nin iktidara geldiği 2002’den bu yana yani on yıldır kadına karşı kırım politikalarının genişleyerek ve derinleşerek gelişim gösterdiğini söylemek mümkündür. Son yıllarda kadın cinayetlerinde yüzde 1.400, kadına yönelik cinsel saldırılarda yüzde 30’luk artışın olması bunu göstermektedir.

Dünyada kadına yönelik şiddete karşı ciddi tedbirlerin alındığı bir dönemde elbette ki, ülkemizde de birtakım yasal değişiklikler yapıldıysa da zihniyette bir değişimin olmadığını da özellikle ifade etmek istiyorum. Zihniyette de yaşanmayan bu değişim nedeniyle kadın cinayetlerine, töre, namus, gelenek söylemleriyle meşruiyet kazandırılmaya çalışılmaktadır.

AKP iktidarı döneminde artan namus gerekçeli kadın katliamlarında AKP’nin topluma yayıp egemen kılmaya çalıştığı muhafazakârlaşma paradigmasının etkisi büyüktür. Bu paradigmayla aile kurumu cinsiyetçi bir yaklaşımla ele alınmakta, kadın aile kurumuyla özdeşleşen bir nesne olarak değerlendirilmekte, kadının yeri evidir algısı güçlendirilmekte ve en önemlisi de kadını özgür iradesi olan bir birey olarak görme yaklaşımı geliştirilmektedir. Bu yaklaşım nedeniyle kadınla ilgili bakanlığa da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ismi verilmiştir. İşte, kadın erkek eşitliğine inanmayan ve kadınlara "En az üç çocuk doğurun." talimatı verecek kadar kadın iradesine saygı duymayan Başbakan bu paradigmanın sürdürücüsüdür değerli arkadaşlar.

Bu zihniyete karşı kadın özgürlük mücadelesini sürdürenler kendileriyle birlikte erkeği de dönüştürmekte, erkeği evde egemen, devlete karşı köle olan gerçekliğiyle yüzleştirmektedir. Mücadele alanında bilinçlenen ve iradeleşenkadınla, erkeği demokratik bir çizgiye çekmektedir.

Bu nedenledir ki, özellikle Kürt kadınlarındaki gelişme düzeyi devletin ve Başbakanın son dönemde korkulu rüyası hâline gelmiştir. Onun içindir ki, Başbakan, başta milletvekillerimiz olmak üzere BDP'li kadınlara fütursuzca saldırmakta, âdeta psikolojik bir şiddet uygulamaktadır.

Değerli arkadaşlar, bizler erkek egemen anlayışın tipik örneği olan ama kadın hakları edebiyatı yapmaya devam eden Başbakanı Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'nde bizlere uyguladığı psikolojik şiddet nedeniyle bir kez daha kınadığımızı buradan ifade etmek istiyor, kadın özgür olmadan toplumun özgür olmayacağını bir kez daha sizinle paylaşmak istiyor, saygılar sunuyorum.

AYŞE TÜRK MENOĞLU (AKP 2/76)

Ben de 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyorum. Tüm dünyadaki kadınların ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı kadınlarımızın Dünya Kadınlar Günü kutlu olsun.

Özellikle kadınlarımızla ilgili yasal düzenlemelerden kısaca bahsetmek istiyorum, 2002 yılından bu yana yapılanlar. En sondan başlayacak olursak, dünden itibaren biliyorsunuz kadına karşı şiddetle ilgili yasa görüşmeleri Mecliste devam ediyor. Burada, şiddete uğrayan kadınlarımızın kendilerini daha güçlü hissedebileceği, ayakları üzerinde durabileceği bir ortam yaratılmaya gayret ediliyor. Her ne kadar yasalar çok iyi şekilde yapılsa da önemli olan uygulama diyoruz. Buna bizler de katlıyoruz çünkü uygulamanın içinden gelen bir insanım ben de. İnşallah, uygulayıcıları da bu anlamda eğiteceğiz. Bu konuda bir problem kalmasın istiyoruz biz.

Yine ben inanıyorum ki ülkede terörü ve şiddeti bitirecek olanlar da kadınlarımız, annelerimizdir. Anne şefkati ve anne sevgisinin üstesinden gelemeyeceği sorun yoktur diye düşünüyorum. Burada Sayın Başbakanımızın da yaptığı çağırışı bizler de tekrarlamak istiyoruz: «Şiddete ve teröre hepimiz dur demeliyiz.» Çalışma hayatında «eşit işe eşit ücret» esası getirilmişti biliyorsunuz?

AYŞE TÜRK MENOĞLU (AKP 3/75)

Dünyada ve ülkemizde huzur ve barışın daim olabilmesi için dil, din, ırk ayrımı yapılmaması ne kadar önemli ise cinsiyet ayrımcılığının da yapılmaması o kadar önemlidir. Bugün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kadınlar önemli sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunların çözümü noktasında kadınlarımız da fikirlerini ileri sürmekten çekinmemeli, aktivitelerini ortaya koymalıdır. Kadınlara karşı uygulanan şiddet ve her türlü ayrımcılığın önlenerek hak eşitliğinin tesisi hedefine sadece mevzuat düzenlemeleriyle ulaşamayacağımız aşikârdır. AK PARTİ hükümetleri olarak kadınlara yönelik haklar büyük bir ivme kazanmıştır. Her konuda olduğu gibi kadınlarımızın siyasette, Parlamentoda temsili ve yönetimde daha etkin konuma ulaşmaları hususunda çığır açılmış kendilerini kanıtlama imkânları tanınmıştır.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü sadece ismen anmak, birkaç güzel sözle geçiştirmek gibi sıradan durumlar çok eskilerde kaldı. Türkiye'de bir türlü gerçekleşmeyen yasal düzenlemeler tozlu raflarda bekleyen yasalar?

SEBAHAT TUNCEL (2/76)

Ben öncelikle 8 Martı yaratanlara ve bunun için emek ödeyen, bedel ödeyen tüm dünya kadınlarına buradan selamlarımızı, sevgilerimizi iletiyor ve 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü bir kez daha kutluyorum.

8 Martlar sadece kadınların hatırlandığı bir gün olmamalı. 8 Mart aynı zamanda direnişin adıdır, isyanın adıdır çünkü 8 Martta insanlar eşitsizliğe, sömürüye karşı mücadele etmişlerdir ve bunun için yıllarca mücadele eden kadınlar bu günü yaratmışlardır. Ben bir kez daha Clara Zetkin, Rosa Luxemburg olmak üzere tüm dünyada 8 Martı yaratan tüm devrimci kadınlara selam iletiyorum ve bugün sokakta onun ardılları olan ve mücadele eden, eşitlik ve özgürlük talebini yükselten kadınların da direnişlerini selamlıyor, önlerinde saygıyla eğiliyorum.

FATOŞ GÜRKAN (AKP 2/76)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dünya Kadınlar Günü'müz dolayısıyla söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi ve bizi izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Kadın veya erkek olarak yaratılan insanoğlu cinsiyetini seçerek doğma hakkına sahip değil. Bu sebeple erkek veya kadın olarak doğmuş olmanın bir diğerine üstünlük hakkı vermeyeceği de açık.

Tarih boyunca kültür ve medeniyetler kadına ve erkeğe fiziksel ve duygusal farklılıklarından dolayı roller ve vazifeler, temel görev ve sorumluluklar yüklemiştir. Kadın, temel görevleri haricinde sosyal hayatta, iş yaşamında, siyaset hayatında -erkekler tarafından- toplumda yer alamamıştır. Kadın-erkek fırsat eşitliği kavramının toplum tarafından kabul görmeye başlamasından sonra kadınlar sosyal hayatta, iş yaşamında ve siyasette her geçen gün daha çok yer almaya çalışmıştır. Amacımız, bu süreci hızlandırmak ve kadınlarımızın hak ettiği seviyede temsili ve katılımını sağlamaktır.

Kadın merhametin, sevginin, hoşgörünün, özverinin timsalidir. Kadın, annelik gibi kutsal bir görevi üstlenen ve bunun yanında, yaşamın her zorluğunu omuzlarında taşıyan fevkalade bir varlıktır. Toplumun en önemli yapı taşı aile, ailenin de en önemli unsuru anne, yani kadındır. Konuya bu boyutuyla baktığımızda, kadınlarımızın psikolojisi, eğitimi, dünyaya bakış açısı daha çok önem kazanmaktadır. Çocuklarımızın kişiliklerinin oluşmasında ve eğitiminde ailenin, özellikle fertlerin eğitiminde gelişmeye açık, katma değer üretebilen bireylerin olmasında annenin, kadının önemi çok fazladır. Bu sebeple, kadınlarımızın gelişiminin önündeki engeller kaldırılmalı, ailesine, yaşadığı çevreye ve ülkemize faydalı bir birey olmasının önü açılmalıdır.

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk «İnsan topluluğu kadın ve erkek denilen iki cins insandan oluşur. Kabil midir bu kütlenin bir parçasını ilerletelim, ötekini ihmal edelim de kütlenin bütünü ilerleyebilsin? Mümkün müdür ki, bir cismin yarısı toprağa bağlı kaldıkça, öteki yarısı göklere yükselebilsin?» demiştir.

Bu sebeple, AK PARTİ İktidarında kadınlarımızın eğitimi, iş hayatına ve sosyal hayata daha çok katılımı, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve siyaset alanında daha çok temsili için önemli adımlar atılmıştır.

1982 Anayasası'nda yapılan değişiklikle kadınlarımıza pozitif ayrımcılık getirilmiştir. Medeni Kanun, İş Kanunu, Türk Ceza Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu'nda, Belediyeler Kanunu'nda değişiklikler yapılmış, Başbakanlık genelgesi çıkarılmıştır. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulmuş, kadınlarımızın istihdamını teşvik eden kanuni düzenlemeler yapılmıştır.

Sayın Başbakanımızın eşi Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde başlatılan «Ana Kız Okuldayız» ve «Haydi Kızlar Okula» gibi projeler kapsamında yüz binlerce kız çocuğumuz eğitim imkânına kavuşmuştur. Kadın konukevleri ve sığınma evleri sayıca artırılmış, kadınlarımız korunma altına alınmaya çalışılmıştır. Görüşülmekte olan Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı ile bu konuda çok önemli adımlar atılmıştır.

Peygamber Efendimiz, kız çocuklarının diri diri toprağa gömüldüğü bir asırda, Veda Hutbesi'nde kadın haklarının önemine dikkat çekerek «Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, kadınların da sizin üzerinizde hakkı var.» demiştir.

Tarih boyunca kadınlarımıza diğer toplumlara göre çok daha fazla önem verdiğimiz görülmektedir. Kadınlarımız da dünyanın hiçbir coğrafyasında görülmeyecek özverilerle bu toprağın vatan olmasında erkeklerle birlikte mücadele vermiştir. Kucağındaki çocuğu yerine cepheye taşıdığı top mermilerini örten Şerife Bacı gibi kahraman bir kişilik acaba dünyanın hangi toplumunda vardır? Kara Fatma, Tayyar Rahmiye, Kılavuz Hatice, Nene Hatun, Halide Onbaşı ve ismini sayamadığım binlerce kahraman kadınıma bu anlamlı günde şükranlarımı sunuyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, başta şehit annelerimiz olmak üzere tüm kadınlarımızın 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyor, yüce heyetinize saygılar sunuyorum.

EMİNE ÜLKER TARHAN (CHP 2/76)

Sayın Başkanım, öncelikle, Kadınlar Günü'nde dahi erkek egemen bir anlayışı ortaya koyarak bir kadın grup başkan vekiline söz verilmemesini başlangıçta kınadığımı belirtmeliyim.

Bugün Dünya Emekçi Kadınlar Günü. Oğullarından kopartılıp Silivri zindanına atılan kadın gazetecilere,

babalarından kopartılmış tutuklu milletvekillerinin kızlarına ve eşlerine, köhne bodrum katlarında, atölyelerde köle misali çalıştırılan emekçi genç kızlarımıza, evlere kapatılmaya çalışılan -4+4+4>le- küçük kızlarımıza, ölüren dahi eşinin elini tutmaktan mahrum bırakılan tutuklu bir gazetecinin eşine, yaşamının son günleri baskın ve gözaltılarla darmadağın edilen memleket sevdalısı Türkan Saylan'a, ekmek götürmek için çıktığı evine bir daha dönemeyen, kapalı bir aracın içinde selde boğularak ölen 8 emekçi kadına, şehitannelerine selam olsun diyorum ve hepsinin önünde saygıyla eğiliyorum. Ölenlere rahmet diliyorum, sağ kalanların ise 8 Mart Emekçi Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

MERAL AKŞENER (MHP 2/76)

Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Bütün kadınlarımızın bu gününü kutluyorum. İşte, meslekte, siyasette, ekonomide, sosyal alanda eşitliğin gerçekleşmesini diliyorum. Erkek arkadaşlarımızın da, bizlere «Cennet analarımızın ayağı altındadır.» diyen arkadaşlarımızın birbirlerine hakaret ederken -milletvekilleri için söyleyemiyorum, tüm erkekler için söylüyorum- kadınların üzerinden hakaret etmemelerini diliyorum. Şiddetin olmadığı, kadına tacizin olmadığı bir Türkiye diliyorum. Saygılar sunuyorum.

AYLA AKAT ATA (BDP 2/76)

Bugün 8 Mart. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü dolayısıyla bugün meydanlarda olan, mitingler yapan, paneller düzenleyen, seminerler yapan, yürüyüşlerle seslerini duyurmaya çalışan tüm kadınların ortaya koymuş olduğu emeğin önünde saygıyla eğiliyorum, tüm emekçi kadınların 8 Mart'ını kutluyorum. Bugünün arkasında bir direniş tarihi var diye dün belirtmiştik. Yine bugüne nasıl geldiğimizi bilerek ancak bundan sonra mücadelemizi örgütleyebileceğimiz inancıyla, bugüne kadar kadın eşitlik ve özgürlük mücadelesinde yaşamını yitirmiş olan tüm kadınların anısı önünde de saygıyla eğiliyorum.

Değerli milletvekilleri, kadın sorunu bir insan hakları sorunu. Bu konuda artık toplumun her kesiminden ve her siyasal görüşten ortak bir kanaat var ama henüz kadına yönelik şiddet konusunda ortak bir irade açığa çıkarılmış değil. Bu noktada bugün de Parlamentomuzda görüşülmeye devam edilecek olan yasanın hazırlanış sürecinde var olan uzlaşma ne yazık ki devamında sürdürülememiştir ama yine de hazırlanış sürecinde ortaya konulan iradeyi önemsiyoruz ve Türkiye'de çıkarılacak her yasa için aynı yöntemin belirlenmesi gerektiğini ifade ediyoruz. Ne yazık ki kadınlar, evde, okulda, iş yerinde, sokakta, gözaltında ve cezaevinde şiddete maruz kalıyorlar ve şiddete maruz kalan kadının korunabilmesi noktasında bizler yürütmenin önüne bir ödev koyabilmiş değiliz, etkin bir mekanizma koyabilmiş değiliz. Yaşamını yitiren, katledilen her kadın gerçeğinin arkasında biraz ihmal, biraz sorumsuzluk olduğu bilgisiyle hareket etmek gerekiyor. Yine de bu Parlamento çatısı altında dün ortaya konulan tablo göstermiştir ki esasında kadına yönelik şiddet sorunu ülkede tüm siyasi partilerin, tüm kesimlerin ve tüm anlayışların ortak düşünebileceği bir alandır ve inanıyoruz ki bu alanda ortaya konulacak çözüm iradesi, bu uzlaşma mantığı Türkiye'nin önündeki birçok sorunun çözümünde de örnek olarak alınabilir, bir yöntem olarak uygulanabilir.

Değerli milletvekilleri, bizler, bir kız çocuk olarak, bir kız kardeş olarak, bir anne olarak, bir eş olarak ne yazık ki toplumun ikincisi olarak, toplumda ikincil olarak görülüyoruz. Toplumsal eşitsizliğin bu düzeyde olduğu bir süreci yaşarken ne yazık ki toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ya da cinsiyetçi politikalarından vazgeçilmesi noktasında önümüze bir yol haritası koyabilmiş değiliz. Bugün ülkemizin ihtiyacı olan böyle bir yol haritasıdır. Eğer biz, hak verebiliyorsak, eğer bugün altına imza koymuş olduğumuz ulusal üstü sözleşmeler noktasında bile bazı ilerlemeleri kabul edebiliyorsak bunun gereği olan bir yol haritasını da hep beraber açığa çıkarabilmeliyiz. Bugün toplumdaki şiddetin kaynağını öngörüp, o şiddetin aile içerisine, o şiddetin kamusal alanda kendisini ifade eden kadına nasıl yansıdığını da ortak tartışmak durumundayız. Ülkemizin içinde bulunduğu süreçte yaşadığı temel sorunların başında gelen Kürt sorunu ve bundan kaynaklı ortaya çıkan maddi ve manevi kayıplara baktığımızda ve bunun tablosunu açığa çıkardığımızda ve yine bir yıl içerisinde öldürülen kadın sayısı, katledilen kadın sayısının oranına baktığımızda neredeyse eşit olduğunu görüyoruz. Kürt sorunu konusunda ortaya konan irade ki bugüne kadar çözüme hizmet etmemiştir ama kadın sorunu konusunda böyle bir iradenin bile yokluğunu görüyoruz çünkü sorunu yok sayan bir anlayışla karşı karşıyayız.

Kadınlar katlediliyorlar, bu bir gerçek; bunu görmek ve her ay katledilen -neredeyse her güne 1 kadın düşüyor- bu kadınlar için sorumluluk hissetmek gerekiyor. Bu noktada hepimizin elini taşın altına koyması gerekiyor.

Biz BDP'li kadınlar olarak, yıllardır yürütmüş olduğumuz kadın özgürlük mücadelesinde belli bir mesafe katedebildiğimize inanıyoruz ama ne yazık ki bugün içinde bulunduğumuz toplumda henüz bu ilerlemenin yaşanmadığı gerçeğiyle de karşı karşıyayız.

Bu yıl 8 Mart etkinliklerine 1 Martta start verdik; Nusaybin'deydik, Hakkâri'deydik ve bugün son çalışmalarımızı ortaya koyuyoruz. Şırnak ve Hakkâri'de yine alanlarda olan bir kadın gerçeği var.

Biz, 8 Martta kadının hâlâ özgürlük ve eşitlik mücadelesinin devam ediyor olmasından dolayı, sokakta, işte, fabrikada, evde ortaya koymuş olduğu emeğinin görünür olması için sesimizi yükseltmeye çalışıyoruz. Ve bizim, henüz, cinsel kimliğimizden dolayı maruz kalmış olduğumuz şiddetin önüne geçen bir toplumsal şiddet sorununuz var. Kürt sorunu eksenli, henüz hayata geçirilememiş çözüm politikaları ve çözümsüzlükte ısrar, ne yazık ki bölgede kadının yaşamına direkt olarak tesir ediyor. Bunun da görülebilir olması gerekiyor. Ben, tekrar, 8 Mart dolayısıyla bugün alanlarda olan tüm kadınları saygıyla selamlıyorum.

AYŞE NEDRET AKOVA (CHP 2/76)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evde olsun işte olsun hep emekçi olan tüm kadınlarımızın Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

Toplumun bireylere yüklediği geleneksel roller çerçevesinde kadına, evde çocuk yetiştiren, evi düzenleyen, yemek ve ev işi yapıp kocasının eve geçimlik getirmesini bekleyen ve aile adına söz hakkı olmayan bir rol düşerken erkeğe, dışarıda evi için çalışıp kazanç elde etmesi ve paranın getirdiği güç ile aile hakkında tek söz sahibi olması rolü düşmüştür. Kadının evin dışında da çalışıp erkek kadar evini geçindirebileceği ve siyasi, ekonomik ve toplumsal kararlarda onun da söz hakkının olması gerektiği, geleneksel rollerin değişebileceği, hatta toplumun daha iyiye doğru gelişimi için gerekli olduğu anlaşıldıkça, kadınların hak mücadelesi toplumun her alanında başlamıştır.

Saygıdeğer milletvekilleri, CHP Tüzüğü'nde yüzde 33 kadın kotası kabul edilerek siyasette kadının yolu daha da açılmıştır. İzmir Ticaret Odası Meclisinin her meslek komitesinde en az bir kontenjan kadına ayrılması hakkında aldığı temenni karar da önemlidir.

Kadınların çalışma hayatında, siyasal alanda, hukuksal alanda var olma mücadelesi yüzyıllardır devam etmektedir. 8 Mart 1857 tarihinde daha sağlıklı çalışma koşulları için bir tekstil fabrikasında greve başlayan 40 bin dokuma işçisi kadının başlattığı mücadelenin acıları unutulmadı. Bu emekçi kadınların hak mücadelesi polisin işçileri fabrikaya kilitlemesi sonrası çıkan yangında çoğu kadın 129 işçinin hayatını kaybetmesiyle sonlandı.

Bu bağlamda, kadın-erkek eşitsizliği temeli üzerinde kurgulanan geleneksel roller sorgulandıkça kadınların örgütlenip hakları için mücadele etmeye başlaması ve örgütsel baskıyla sorunun artık bir insan hakkı sorunu olduğu genel kabul görmüştür ve biliyorsunuz, evvela 1910 yılında Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansında «Dünya Kadınlar Günü» olarak anılması kabul edilmiş, 1977 yılında da «Dünya Kadınlar Günü» olarak anılması oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Dünya Emekçi Kadınlar Günü ile amaçlanan, küresel gündemde kadın-erkek eşitliği ve kadın haklarını tutarak kadınların kamusal ve toplumsal hayatta var olma süreçlerini güçlendirmektir. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü toplumsal cinsiyet eşitliği hususunda farkındalık yaratmak, toplumun bireylerinin bu konuya hassasiyetle yaklaşmalarını sağlamak, toplumun cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlenmeleri için adımlar atmak, hukuksal ve uygulamalı düzlemde atılacak her adımın ülke refahına ve huzuruna katkı yapacağını anlaşılmasını sağlamak için bir fırsattır. Bu bağlamda, bir günde simgeleşen kadınların güçlenmesi ve kadın hakları için mücadeleyi tüm yıla yaymak gereklidir.

Saygıdeğer milletvekilleri, bugün 550 milletvekilinden 79'u kadındır, Hükûmetteki 26 bakandan sadece 1'i kadındır, 2.924 belediye başkanının 26'sı kadındır, 34.210 muhtardan 65'i kadındır, 81 valinin 1'i kadındır, 103 rektörden 5'i kadındır, 185 büyükelçiden 21'i kadındır, 26 müsteşar arasında maalesef hiç kadın yoktur. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Yargıtay, Sayıştay başkanlıklarında hiç kadın

yok; DİSK, Türk-İş, Hak-İş, Kamu-Sen, Memur-Sen, TOBB, MÜSİAD, TESK yönetim kurullarında hiç kadın yok. Bu rakamlar, daha almamız gereken çok yol olduğunu göstermektedir.

2008 yılında yapılan Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'na göre, Türkiye'de kadınlarımızın yüzde 42'si yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır.

Dünya Ekonomik Forumu Cinsiyet Uçurumu Endeksi 2011 yılı derecelendirmesine göre 135 ülke arasında Türkiye 122'nci sıradadır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından hazırlanan 2011 yılı İnsani Gelişme Raporu'na göre 187 ülke arasında İnsani Gelişim Endeksi'nde 92'nci sıradayız, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi'nde ise maalesef 77'nci sıradayız.

Kadınların her alanda kendilerine yer bulabilmeleri, eşit fırsatlara kavuşabilmeleri ve sorunun çözümü için yasal zeminin yaratılmasının yanı sıra, toplumsal zihniyet değişimi ve eğitim zorunludur.

ŞAFAK PAVEY (CHP 2/81)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Esenyurt'ta bir çadırda yanarak ölen Sevdin Özen, karısına geleceği meçhul 7 çocuk bırakarak bu dünyadan ayrıldı. Çünkü yoksullar ne kadar çok çocukları olursa o kadar güçlü olacaklarına inandırılıyor. Kuşkusuz, çok çocuk güç sağlıyor ama inşaat çadırında kalarak ailesine bakmaya çalışan Sevdin Özen'in dul karısına değil, kalabalığı daha kolay kontrol eden siyasetçiye güç sağlıyor. Çocuk yeryüzünün maliyeti en pahalı servetidir. Kadına daha çok çocuk tavsiye ettiğinizde onlara nasıl bakılacağını, geleceklerinin nasıl güvence altına alınacağını, hakkı olan refahtan, yolsuzluğa, dilencilığe, suça bulaşmadan nasıl pay alacaklarını sunmak zorundasınız. Sunmuyorsanız «çok çocuk» perişan çocukları için acı çeken daha perişan kadınlar topluluğu yaratır.

Ülkemizde orta gelirli bir aile, çocuğuna doğumundan üniversite mezuniyetine kadar geçen sürede borçlanarak 300 bin lira harcıyor. Sevdin Özen'in karısı babasız kalan 7 çocuğunu yetiştirmek için hayatı boyunca 2 milyon 100 bin lira bulmak zorunda. Kadınların üstüne bu kadar yük bindirmek hakkımız olamaz. Bırakalım kadınlarımız kendi yüklerini kendileri hesaplasın. Bu düzenlemeler, devletin meşru işlerinin ötesine geçmek ve çocukların insan haklarını suistimal etmek anlamına geliyor.

Çocuk yoksulluğu diğer yoksulluklara benzemez, doğrudan geleceğimizi tehdit eder. Yoksulluğun pençeleri bir aileye uzandığında bundan en çok zarar görenler ailenin küçük üyeleridir; yaşama, gelişme ve büyüme hakları riske atılmıştır. Yoksul çocuklar, öfkeli yetişkinlere dönüşürler. Öfkeli yetişkinlerin hayattaki karşılığı pek iç açıcı değil. Toplumsal öfke kontrolünü kaybettiğinde, dün yaşadığımız Sivas felaketini yarın da yaşarız.

Ben «dindar nesil» çağrılarını 80'li yıllardaki çocukluğumdan hatırlıyorum. Darbe de maneviyatı yüksek kuşaklar yetiştirmeyi ideal almıştı. Toplum, birtakım vatandaşların «makbul», diğerlerinin «mundar» olduğu şeklinde ürpertici bir uçurumla bölünmemiş miydi, hatırlatırım. Eğitim sistemindeki ekseni inanç sistemine göre düzenlediğinizde neler olup bittiğini geçmişte pek çok kez görmedik mi? Parçalanmış bir toplumu onarmak için politikalar üretmek yerine dindarlar ile mundarları daha çocukluktan derin bir uçurumla ayırdığımızda, 6-7 eylüllerin, Malatya katliamının, Madımak yangınının alevleriyle kalpleriniz buz tutar. Taraftarlık uğruna adaletten bile vazgeçersiniz o zaman. Gözlerimizin önünde yakılarak öldürülenlere layık görülen adalete bakalım, bakalım ve yiğitçe konuşalım. Ben, ülkemde adaletin sadece hak ettiği için kazanacağını düşünene kadar romantik değilim ama bu davadan elimizde anlatılmaya değer tek bir hikâyeye kaldı: Bir kez daha suçlular, masumları yakabilecekleri özgürlüğü ile ödüllendirildiler; masumlar, derinden bir huzursuzlukla kırıldılar. Bu huzursuzluğu umursamazsanız, keser döner sap döner, gün gelir hesap döner, kuşaklarımıza bizden derin bir pişmanlık miras kalır. Böyle yaparsanız çocukluğumu ve gençliğimi darbeciler kadar size de helal etmem. Bizim sakin ve huzurlu bir toplum inşa etmeye ihtiyacımız var. «Ayna ayna söyle bana, benden büyük kalmadı.» egomuzdan vazgeçip aklımızı toplayalım, kalbimiz bir daha yanmasın.

Çocuklarımızın geleceği fani iktidarlara bırakılmayacak kadar değerlidir arkadaşlar. Görevimiz, ayrıştırıcı, dindar kuşaklar değil, vicdan, bilgi ve şahsi sorumluluk ahlakına sahip kuşaklar yetiştirmektir.

Sözü Aşık Veysel'e bırakarak, sizleri yasaksız ve huzurlu nevrular dileğiyle selamlıyorum.

«Söyleyeyim geldi sırası,
Kürt'ü, Türk'ü ve Çerkez'i,

Hep Adem'in oğlu, kızı,
Beraberce şehit, gazi,
Kur'an'a bak, İncil'e bak,
Dört kitabın dördü de hak,
Hakir görüp ırk ayırmak,
Hakikatte yüz karası.»
Teşekkür ederim.

SEDEF KÜÇÜK (CHP 3/28)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Uluslararası Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Günü üzerine gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, konuşmama çok çarpıcı bulduğum bir istatistikle başlamak istiyorum. Emniyetin resmî verilerine göre, ülkemizde gün içinde ortalama 138 aile içi şiddet vuku bulunmaktadır. Yani resmî rakamlara göre her gün 138 kadın, çay soğuk geldi diye, kahvaltı geç hazırlandı diye, izinsiz sokağa çıktı diye veya buna benzer herhangi bir bahaneyle kocasından dayak yemektedir. Bunlar kadına şiddetin sadece emniyet kayıtlarına yansıyan kısmıdır. Bir de bu şiddetin resmî rakamlarda görünmeyen kısmı vardır ki, belki binlerle ifade edilebilir. Bunlar istatistiklerdir, bunlar rakamlardır ve rakamlar soğuktur.

Burada; resmî rakamlara göre her on dakikada bir kadının karakola başvuracak denli ağır bir şiddete maruz kalmasından söz ediyoruz; dayak yiyen kadınlardan söz ediyoruz; boşanmak istedi diye bıçaklanan, kolları kırılan kadınlardan söz ediyoruz; sokaklarda öldürülen kadınlardan söz ediyoruz; her gün gazetele-
rin üçüncü sayfasına yansıyan ve şöyle bir okunup geçilen acılardan söz ediyoruz.

Resmî rakamlarda ifade bulsun ya da bulmasın, kadınlarımızın maruz bırakıldığı bu şiddetin, her şeyden önce, hiçbir siyasi, dinî veya kültürel gerekçeyle haklı gösterilemeyecek bir insan hakları ihlali olduğunu ortaya koymamız gerekmektedir. Toplumun gelişimi önünde bir engel olan kadına yönelik şiddet, müdahale edilmediğinde kuşaktan kuşağa aktarılan bir problem hâline gelmektedir ve bu problemi çözmek önümüzde bir görev olarak durmaktadır. Bunu ertelemek, üstünü örtmek, gerekçelendirmek, görmezden gelmek lüksümüz yoktur. Unutulmamalıdır ki, şiddet, bireylerce, toplumca ve devletçe kabul gördüğü oranda meşru kılınmakta, hatta bir sorun çözme aracı olarak dahi görünmektedir.

Aile içi şiddete hoşgörüle yaklaşan toplumlar, sosyal hayatın farklı alanlarında da var olan şiddete tepki göstermemekte, hatta olağan karşılamaktadır.

Eğer bu şiddeti önlemek istiyorsak, eğer kadınların şiddet görmediği, tüm nimetleri erkeklerle eşit biçimde paylaştığı bir dünya istiyorsak, kadınıyla erkeğiyle hepimizin daha cesur olması gerekmektedir. Bu, birey olarak hepimizin görevidir. Ama asıl olan, karar alıcıların bunu görev olarak algılamasıdır.

2012 AB İlerleme Raporu'nda "Aile içi şiddet mağdurlarının adalete erişimi hâlâ engellenmektedir." ifadesi yer almaktadır. Bu ifade, kadına şiddet konusunda almamız gereken daha çok mesafe olduğunu ortaya koymaktadır. Tabii ki kadına şiddeti üreten dinamikler toplumsal, hukuksal, ekonomik, geleneksel, siyasal yapının dinamiklerinden ayrı değerlendirilemez ama ne olursa olsun, Türkiye gibi kadınların sadece eşit olma değil, kimi durumda sadece var olma, hatta hayatta kalma mücadelesi verdiği bir toplumda şiddetin yakıcılığı görmezden gelinmemelidir. Kadınlarımız, kadınları yalnızca iyi bir kız evlat, iyi bir anne, iyi bir eş, iyi bir ev kadını olmasıyla sınırlayan bir algıya, bir anlayışa kurban edilmemelidir. Bu algı sağlıklı bir algıdır, bu anlayış sağlıklı bir anlayıştır.

Değerli milletvekilleri, "Kadının sırtından sopayı eksik etmeyeceksin." gibi olumsuz bir atasözü de, Atatürk'ün söylediği "Şuna inanmak lazımdır ki dünya yüzünde gördüğümüz her şey kadının eseridir." sözü de bu dile, bu topraklara aittir. Sorun, bizim gelecek kuşaklara hangisini miras bırakmak istediğimizdedir diyor, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZNUR ÇALIK (AKP 3/29) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü dolayısıyla şahsım adına gündem dışı söz almış bulunuyorum ve yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kadın, örf ve âdetlerimize göre yuvanın asıl sahibidir. Kadın, ailenin, aile ise top-

lumun temel direğidir. Kadın, insanlık âleminin yarısını teşkil eden, sadece bedeni değil, ruhuyla, duyarlılığıyla, merhametiyle ve aklıyla dünyayı dönüştürür. Ülke nüfusumuzun yüzde 50'sinden fazlasını oluşturan kadınlar ulusal gücümüzdür. Kadına yönelik şiddet geçmişten geleceğe kronikleşen evrensel boyutlarda bir yaraya dönüşmüştür. Şiddet, ayırım yapmaz, tüm kadınları etkiler. Şiddetin karşısında duracak küresel vicdan Suriye, Arakan, Somali ve Filistin başta olmak üzere dünyanın her yerinde ağlayan bütün mazlum kadınlar, bütün mazlum anneler, bütün mazlum çocuklar için de yükselmelidir. Çünkü kadının maruz kaldığı şiddetin milleti olmadığı gibi dili, dini, ırkı ve mezhebi de yoktur. Hiçbir kültür, hiçbir gelenek ve hiçbir örf, hiçbir din kadına zulmü önermemekte ve mazur göstermemektedir ve sonuçta Rabb'im bizi yani insanları yeryüzünün halifesi olarak kılarken, bunu ayetlerinde açıkça ifade ederken cinsiyet ayrımı yapmamıştır. Biz, kız çocuklarının diri diri toprağa gömüldüğü, kadınların hiçbir değerinin olmadığı bir dönemde yetişip tek bir defa eşine ya da çocuğuna el kaldırmamış bir Peygamberin ümmetiyiz. Değerli milletvekilleri, kadın hakları ihlallerinin önlenmesi yönündeki çalışmaların odağına nasıl ki kadına yönelik şiddeti koyuyorsak toplumdaki şiddetin kökünde de, özünde de aile içi şiddeti aramalıyız. Aile ve şiddet yan yana gelmemesi gereken iki kelimedir. İnsanlar en sevdiği arkadaşına şiddet uygulamazken, evinde çocuğuna, karısına maalesef şiddeti uygun görür. Bu, sadece çocuğunu ya da eşini kendi malı gibi görmenin bir sonucudur. Kadın ve çocukların, en çok güvende olmaları gereken yerde yani kendi evlerinde, en çok sevgi ve saygı bekledikleri eşleri, ağabeyleri, babaları tarafından şiddete uğramalarının verdiği zarar maalesef çok yıkıcıdır. Zira, bu durum sürekli tekrarlanmakta ve maalesef kişide öğrenilmiş çaresizlik oluşturmaktadır. Unutmayalım ki cinsiyete dayalı şiddet, bir avuç psikopat erkeğin şiddet eylemi değil, maalesef, öğrenilmiş bir koddur. Bize düşen bu kodu değiştirmek, şiddetin çözüm olmadığını göstermektir. Kimse içindeki şiddeti ifade etmek için sokaktan geçen adamı dövmeği düşünmez, çünkü bunun mutlaka bir yaptırımı vardır. Ev içindeki şiddetin de mutlaka, hukuksal yaptırımı gibi toplumsal yaptırımı da olmalıdır. Devlet, sosyal devlet ilkesi gereği aileyi korumak zorundadır.

Hükümetimiz, şiddetten arındırılmış ailelerin sağlıklı toplumlar ifade ettiğinin farkında olarak, şiddetle mücadele kararlılığını gösterecek pek çok çalışma yapmıştır. İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'u çıkarmış vaziyetteyiz. Bu yasa ile her kadın ve aile bireyi şiddete karşı devlet koruması altında bulunuyor ve sadece cezai yaptırımları değil, önleyici ve koruyucu tedbirleri beraberinde getiriyor.

Şiddeti önleme ve izleme merkezlerini kurduk. Ayrıca, tüm kamu kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanmasını, şiddete uğrayan kadına maddi yardım ve kreş yardımını sağladık.

Türkiye, CEDAW Sözleşmesi'ne 1985 yılında taraf oldu. CEDAW Komitesi 2010 yılında yaptığı oturumda, başörtüsüne karşı yasağın bir kadın hakkı ihlali ve insan hakkı ihlali olduğunu ifade etti ve kadına karşı bu şiddetin de ortadan kaldırılmasını Türkiye'den talep etti.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamı sonlandırırken, şiddete maruz kalan tüm kadınlarımızın, bu şiddete tanık olan çocuklarımızın ve dahası, şiddeti uygulayanların yüreklerinde açılan yaralara Azeri Şair RamizRövşen'in bir şiiriyle seslenmek isterim:

«Kişiler bir olmuyor atam balası,

Korkağı var, yiğidi var.

Ama her kişinin öldükten sonra

Kabri üstünde ağlamağa

Bir kara paltarlı güzel bir kadına ihtiyacı var.

Sen ölede kim olacak gözlerini bağlayan?

Gardaşın mı olacak, ağabeyin mi olacak?

Bu dünyada belki sana en çok ağlayan

Senin ağlattığın kadın olacak." diyor.

"Kadına karşı şiddete hep beraber hayır!" diyorum, saygılar sunuyorum.

TÜRKAN DAĞOĞLU (3/74)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle şahsım adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Dünya Kadınlar Günü, öncelikle, çalışan işçi kadınların haklarını alabilmek için yapmış oldukları bir eylemken Birleşmiş Milletlerin bunu bütün dünyaya kabul ettirerek 8 Mart Dünya Kadınlar Günü olarak ilan etmesiyle başlamıştır. Dünyada kadınlar ne istiyor? Kadınlar, temel hak ve özgürlükler çerçevesinde bütün haklarını, insan olmanın bir insana neler verdiğini, kadın olarak da bunları yaşamak istiyor. Kadınlar, ekonomik anlamda, siyasi anlamda, psikolojik anlamda bütün bunların kendilerinde de olmasını istiyor. Peki, sayın vekillerim, “Bunlar kadınlarda yok mu?” diye akla böyle bir soru gelebilir. Evet, bunlar kadınlarda yok. Eğer zaten bu haklar kadınlarda olmuş olsaydı bugün bütün dünyada kadınların sesi bu denli, bunun için, kadın hak ve hürriyetleri için bu kadar yükselmezdi.

Peki, ne yapmalı? Yani, sadece Türkiye’de değil bütün dünyada bunlar kadınlar için var. Kadınlar bütün dünyada bu konu için sesini çıkarıyor. O zaman temelde ne var? Bence temelde eğitim var, temelde zihniyet değişikliği var. Tabii ki temelde kanunlar var ama kadına karşı şiddeti, aile içi şiddeti, kadının ekonomik planda geri itilmesini ve kadının aynı işe aynı ücret olmayan bir toplumda kadın haklarını tam olarak almasını yapılan kanunlar hiçbir zaman tam olarak halledemiyor. O zaman bütün konunun temelinde bence eğitim ve bunun dışında da zihniyet değişikliği yatıyor. Hiçbir zaman kanunlar sanki bıçakla vurulmuş, kesilmişçesine bunları düzeltmeye muktedir değildir. Kadın olmak demek, hele hele bazı toplumlarda kadın olmak demek, 80 yaşında bir dedeye koyun satılır gibi satılmak demek değildir. Kadın olmak demek, karakola gittiği zaman orada horlanmak demek değildir. Kadın olmak demek, eşinden veya babasından şiddet görmek değildir. İşte kadınlar bunların olmamasını istiyor.

Sayın vekiller, biz tabii ki burada, bu toplumda şanslı olan kişilerdeniz. Kadın olsun erkek olsun burada herkes toplumunun bir vekili. Bunu sadece kanunlara değil? Aynı zamanda bulunduğumuz bölgelerde halka bunları bizim anlatmamız gerekir. Şüphesiz örf ve âdetler fevkalade güçlüdür, kanun değildir ama en az kanunlar kadar toplumun üzerinde etkileyicidir. O zaman, örf ve âdette bu var diye onları körü körüne kabul etmemiz asla ve asla mümkün değildir.

İşte bu nedenle kadınlar haklarını istiyor, kadınlar haklarını arıyor ve -biz iktidar partisi olarak- özellikle, kadın ve aileden sorumlu bakan Fatma Şahin bu konuda çok fazla çaba sarf ediyor ancak sarf edilen çaba zihniyet değişikliği olmadığı takdirde çok da fazla etkili olmuyor.

Ben medyanın da burada çok etkili olacağına inanan kişilerden biriyim. İki gündür medyada bir haber var: Kadın sığınma evinde 25 kişi olması gereken yerde 77 kişi var ve kadınlar orada çok zor şartlarda. Ben şunu sormak isterim: Buradaki bu 24-25 kişi olması gereken yere 77 kadını sokan erkekler nerede, eşler nerede, babalar nerede? Ve o kadınlar çocuklarıyla beraber orada. Peki «Bu kadın hem oraya gidecek hem çocuğuna sahip olacak, o zaman bunun eşi nerede?» Bunu insana sormazlar mı?

Değerli vekillerim, işte bunların Türkiye’de ve dünyada değişmesi için Kadın Hakları Günü ve kadınlar insan olmak, kadın olmak ve toplumda bu nedenle hak ve özgürlüklerini arıyorlar. Hepinize saygılar sunuyorum.

SENA KALELİ (CHP 3/75)

Ben, tüm erkeklerimiz ve kadınlarımızın, bir cinsiyetin, bir ırkın, kimliğinin, diğerinin üstünlüğüne, aşağılığına ilişkin kültürel kalıplarını değiştirmelerini, Atatürk’ün şu sözünü hep hatırlamalarını istiyorum: «Özgürlüğünüzü, ruhunuzu baskılardan kurtarın. Vazgeçmeyin. Çevrenizdeki, komşunuzdaki zedelenmiş ruhları kale alın. Yeniden kimliklerine kavuşmalarına yardımcı olun.» sözleri hep kulağımızda olsun.

SENA KALELİ (CHP 3/75)

Değerli milletvekilleri, 1857 yılında New Yorklu 40 bin dokuma işçisi emekçi kadının daha insanca bir yaşam isteyerek, eşitsizliğe ve ayrımcılığa karşı sürdürdüğü grev ve mücadeleyle başlayan süreçte 8 Mart tüm dünya kadınlarının kutladığı uluslararası bir güne dönmüştür. 8 Mart 1857’nin üzerinden yüz elli beş yıl geçmesine rağmen, dünyada ve ülkemizde kadınlara ilgili sorunlar geçmişten bugüne azalacağına, artarak büyük bir toplumsal sorun hâline dönüşmüştür. Bugün itibarıyla ülkemizde kadınlar, ikincileştirilmeye, ikincileştirilmeye, sendikasız, sigortasız, esnek çalışma ile ucuz iş gücü olarak sömürülmekte, yüzlerce kadın düşüncelerinden dolayı cezaevlerinde tutulmaya devam edilmektedir. Bu gerçekler ışığında 8 Mart, ülkemizde daha büyük bir anlam kazanmaktadır.

Sayın milletvekilleri, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü hâlen kırka yakın ülkede resmî tatil ilan edilerek kutlanmaktadır. Toplumun yarısını oluşturan kadınlar olarak ülkemizde de 8 Martın resmî tatil günü ilan edilmesini talep ediyoruz. Bu konuda verilmiş olan kanun tekliflerinin komisyonda sıra beklediğini hatırlatarak dünya ve ülkemiz kadınlarının siyasal, ekonomik ve sosyal alanlarda daha iyi yaşam standartlarına kavuşturulmalarının ancak ve ancak laik ve demokratik sistemde mümkün olabileceğini vurguluyor, bütün kadınların 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü içtenlikle kutluyor, şiddetten ve baskıdan uzak, her alanda eşit ve özgür bir Türkiye diliyorum.

FATMA NUR SERTER (CHP 3/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözüme başlarken Sayın Başkan, sizlere teşekkür etmek istiyorum, bugün kadın milletvekillerine tanıdığınız ayrıcalık nedeniyle ve 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle önce Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün kadın emekçilerinin ve milletvekilleri başta olmak üzere dünya kadınlarının 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü kutluyorum ve gelecekte kadının şiddet görmediği, erkekle her anlamda eşit olduğu aydınlık bir dünyaya bir an önce kavuşma özlemimi de ifade etmek istiyorum.

SAKİNE ÖZ (CHP 3/75)

Dünya ve Türkiye'de kadınlarımızın emek mücadelesinin sonucu elde edilen gelir düzeyi, makam, mevki, dil, din farkı gözetmeden ve aidiyet farkı gözetmeden evden işe, sokaktan Meclise kadınların maruz kaldıkları her türlü ayrımcılığı ve şiddeti öncelikle kadınların tartışacağı bir diyalog ortamına ihtiyaç bulunduğunu ifade ederek tüm kadınların emeklerinin karşılığını talep ederken eğitim ve çalışma hakları için mücadele verirken şiddete maruz kalmadıkları, ayrımcılığa tabi tutulmadıkları bir dünyada yaşamayı diliyor, 8 Mart Emekçi Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (CHP 3/75)

Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım bize böyle bir olanağı sağladığınız için bugün.

Yarın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, bütün dünyadaki emekçi kadınların gününü kutluyorum. Ülkemizde ve dünyada kadınların sadece kadın olması nedeniyle ayrımcılığa uğramadığı, aşağılanmadığı, şiddete uğramadığı ve ölmeye yatırılmadığı bir dünyada yaşama umuduyla ve dileğiyle tüm dünya kadınlarının Emekçi Kadınlar Günü'nü kutluyorum.

Aynı zamanda, Sayın Başkanım, buradan, bütün Türkiye'deki insanlarımıza ve köylülerimize şu fotoğrafı göstermek istiyorum. Bu, Uşak'ın Sivaslı ilçesinin Selçikler beldesinde artık traktörüne benzin alamayan, mazot alamayan bir vatandaşımızın, pet şişede aldığı mazotu traktöründe kullandığı ve köylünün çok zor durumda kaldığı bir anı yansıtıyor.

NURSEL AYDOĞAN (BDP 3/75)

Ben de öncelikle ülkemizde ve dünyadaki tüm kadınların 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü kutluyorum. Kadın özgürlük mücadelesinde yaşamlarını yitiren bütün kadınları da saygıyla, minnetle anıyorum. Değerli arkadaşlar, bir ülkedeki demokrasinin ölçüsü, aynası şüphesiz ki cezaevlerine yaklaşımla ölçülür. Bu anlamda özellikle son bir yıldan beri Türkiye'deki siyasi tutukluların kaldığı cezaevlerinde cezaevleri görevlileri tarafından tutuklulara fiziksel işkence yapıldığıyla ilgili haberler Türkiye'de kamuoyunun ve basın gündeminden düşmemektedir. Bu anlamda özellikle Bolu, Tekirdağ, Nevşehir, Yozgat, Van cezaevleri olmak üzere bütün siyasi tutsakların kaldığı cezaevlerindeki bu insanlık dışı uygulamalara karşı Adalet Bakanlığını daha büyük bir hassasiyetle cezaevlerine yönelik bu hak ihlallerini ortadan kaldırmaya ve daha duyarlı olmaya davet ediyorum.

TÜLAY SELAMOĞLU (BDP 3/75)

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Türkiye'deki tüm kadınlarımızın ve dünyadaki kadınların Kadınlar Günü'nü kutluyorum. Ama üç yüz altmış beş gün içerisinde sadece bir günde anılmak bu değeri bence yansıtmıyor çünkü kadınlarımız -sadece kendi ülkemiz için söylemeyelim- tüm kadınlar bu dünyanın ya-

rısını teşkil ediyorlar nüfus olarak ve yaratılmışlığın özelliği olarak da bu birliğin, bütünlüğün ve dünyanın geleceğinin sorumluluğunu almış gruplar ama özellikle Türkiye’de AK PARTİ ile gelişen dönemde kadınların insanlık hakları üzerindeki tüm çalışmaları tamamlamaya çalışıyoruz; bunları gündeme getiriyoruz, farkındalıkları artırıyoruz, bilinci artırıyoruz. Türk kadınının güçlü olması, Türkiye’nin geleceğini belirleyecektir.

TÜLAY KAYNARCA (AKP 3/75)

Öncelikle Dünya Kadınlar Günü’nü kutluyorum. 1857’li yıllarda 40 bin dokuma işçisi kadının, ki tarihte de en büyük kitle hareketidir bu, kadınlar adına, o dönemlerde yaşanmış ve bugünüme kadar gelen kadın mücadelesinin bir simgesi Dünya Kadınlar Günü’nü bu anlamda da kutluyorum. Kadınlarımızın hayatın her aşamasında daha çok katılımcı bir görev üstlenmesi gerektiğine inanıyorum. Ayrıca geleneklerimiz, inancımız açısından da kadın ailede ilk öğretmen, ilk eğitimci, bunu da çok önemsiyorum. Dolayısıyla kadınlarımızın toplumda daha görünür ve daha güçlü oldukları bir Türkiye arzusuyla tüm kadınlarımızın Dünya Kadınlar Günü’nü yürekten tebrik ediyorum.

ÖZNUR ÇALIK (AKP 3/75)

Sayın Başkanım, öncelikle 8 Mart Dünya Kadınlar Günü için bizlere söz verdiğiniz ve ayrıcalık yaptığınız için size teşekkür ediyorum ve özellikle şunu belirtmem gerekir ki: Eğer mevzubahis kadınsa gerisi teferuat. Bu konuda siyaseti de her anlamda uzak tutmamız gerekiyor ve biz son on yılda çok önemli yasal düzenlemeler yaptık kadının haklarının teslimatı için ve bu yasal düzenlemelerle birlikte yapılması gereken en önemli işlem toplumsal, zihinsel değişim ve dönüşümü sağlamak. Bunun için, hem tüm siyasi partilere hem kanaat önderlerine hem de sivil toplum örgütlerine çok ciddi görev düşüyor.

Yeni, Birleşmiş Milletler toplantısından geldik ve oradaki Türkiye’nin kadın fotoğrafı tüm ülkeler tarafından ciddi manada alkışlandı. Özellikle, Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi, kadına karşı şiddetin önlenmesiyle ilgili yapılan bu anlaşma bizim için orada gurur kaynağı oldu. Bu, Türk Ceza Kanunu, Türk Medeni Kanunu, Anayasa, bunların hepsinde yapılması gereken en önemli işlem?

Değerli milletvekillerim, Sağlık Bakanlığımızın da özellikle Türkiye’de yapmış olduğu sağlıktaki reformlarla ilgili ana-çocuk sağlığı konusunda grubumuz çok yakın takip içerisinde. Özellikle 2015 Milenyum Kalkınma Hedefleri çerçevesinde anne-bebek ölümleri konusunda Türkiye’nin yapmış olduğu çalışmaların tüm dünya tarafından takdir edildiğini bilgilerinize sunmak isterim. Özellikle anne ve bebek ölümleri konusunda 1990’lı yıllarda yüz binde 100 olan anne ölümleri bugün yüz binde 16 seviyesine gerilemiş, bebek ölümleri ise binde 60’lardayken bugün binde 10’lara, binde 9’lara gerilemiş vaziyettedir. Özellikle anne ve bebek ölümleri konusunda tüm dünya Türkiye’nin bu konudaki ilerlemesini de takdirle izlemektedir.

.....

Özellikle Sayın Başbakanımızın üstüne basarak Türkiye’nin gündeminde tuttuğu ”Her ailede mutlaka üç çocuk olmalı.” söylemi Türkiye’nin demografik yapısına baktığımızda gerek ve şarttır. Dünya yaşlanıyor ve Türkiye de bununla beraber yaşlanmaya devam ediyor. Eğer yaşlı bir nüfus istemiyorsak mutlaka her evde en az üç tane çocuk olması gerektiği konusunda Nüfus Kalkınma Grubu olarak da fikirlerimizi çok net beyan ediyoruz.

ZÜHAL TOPCU (MHP 3/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, bugün Kadınlar Günü. Ben hem bütün kadınlarımızın hem de bütün erkeklerimizin bu gününü kutluyorum çünkü hayat ortak, ortak kararlar alınıyor. Onun için, her ne kadar Kadınlar Günü olsa da ben, yine, ortak olarak kutlamamız gerektiğini düşünüyorum.

RUHSAR DEMİREL (MHP 3/75)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz, yarın 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Bu cümleden olmak üzere, parti grubumuzun düşüncelerini sizlerle paylaşmak arzusundayım.

Bu, kadın konusu, iktidar olanın bardağın dolu tarafını, muhalefet olanın boş tarafını konuşacağı, kayıkçı kavgasına dönüştürülecek bir durum değil. Bu ülkenin bir realitesi var, tıpkı dünyada olduğu gibi. Türkiye'nin de gerçeklerini konuşmak lazım ama ben bu konuşmayı istatistikler üzerinden yapmayı da çok doğru bulmuyorum. Çünkü istatistikler de bizim hangi pencereden baktığımızı bağlı. Yani, Türkiye'de kabinede kaç kadın var? Kaç müsteşarımız niye yok? Valimiz niye az? Bunları konuşabiliriz ama bunlar bize daha iyi bir yaşam hakkı, daha iyi bir yaşam ortamı sağlamıyor. Bizim yapmamız gereken, ülkemizin gerçeğini bilip bununla ilgili alabileceğimiz pozisyonda, insan paydasında parlamenterler olarak birlikte hareket edebilmemiz.

Ben tek bir istatistik söylemek istiyorum: Türkiye'deki kadınların üçte 2'si kadına yönelik şiddeti tasvip ettiğini söylüyor. Dolayısıyla, kadınların, her 3 kadının 2 tanesi, bu ülkede şiddeti tasvip ediyorsa bizim oturup da bardağın dolu tarafını siz anlatın, boş tarafından biz bakalım, birbirimizle bunu konuşmak değil, bu gerçeklik üzerinden bir çözüm yolu aramamız gerekiyor.

Mesela, Türkiye'deki bazı kadınlarımızın bir sorunu var. Ben buradan, Sayın Aile Bakanımız, kadından sorumlu, sosyal politikardan sorumlu Bakanımız Sayın Fatma Şahin'in de duyarlılık göstereceğine inandığım bir şeyi parti grubum adına dile getirip çözüm talebinde bulunmak istiyorum.

Her kadın ve her erkek anne baba olma vasfına sahip olamaz fizyolojik olarak. O zaman bunun çözümleri vardır, evlat edinilebilir ama bunun meşru yollarla olabilmesi adına devletin bazı kural ve kanunları var. İşte 2012 yılında çıkarılan bir yönetmelikle evlat edinmek isteyen anne ve babaların, Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde en az ilkökul diplomasına sahip olmalarını hepimiz onayladık ve bir yönetmelik çıktı. Fakat biliyorsunuz ki Türkiye'deki kadınların 5 tanesinden 1'i okuryazar bile değil, bırakınız ilkökul diplomasını. Dolayısıyla, biz bu aileleri illegal şekilde evlat edinme yoluna sevk ediyoruz. Ben Sayın Fatma Şahin'den rica ediyorum, bu yönetmelikte hiç değilse en az bir ebeveynin ilkökul mezunu olması gibi bir düzenleme getirilirse? Mesela, benim Rize'nin Pazar ilçesinde tanıdığım -şu anda sanıyorum bizi de izliyorlardı- bir aile var. Bu aile, ekonomik durumu iyi, sosyal şartları gayet iyi bir aile ama hanımının ilkökul diploması olmadığı için evlat edinemeyen bir aile. Bu kadınlarımızın sorunlarına çözüm olması adına belki böylesi günleri bir şans olarak görebiliriz, değilse birbirimize «Sen şunu eksik yaptın, senin zamanında bu oldu.» diyerek biz ne Türkiye'deki kadınların ne de bizden sonra bu kürsüleri işgal edecek kız çocuklarımızın sorunlarına çözüm bulamayız ve biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak şöyle bir şey talep ediyoruz: Cinsiyetlerimizin sıfat olmadığı bir hayatı yani bir manken erkeğe başına «erkek manken» yazılır, bir kadın gazeteci ise başına «kadın gazeteci» yazılır. Cinsiyetlerimiz bazı mesleklerde toplumsal cinsiyet ayrımı dediğimiz sebepten ötürü sıfat gibi adımızın başında geçer.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak tek temennimiz cinsiyetlerimizin sıfat olmadığı yarınlarda, mutlu, birlikte, huzur içinde bir hayat sürmek. Bütün kadınların, bütün annelerin, bütün kız çocuklarımızın, herkesin Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyoruz.

24. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİ

AKP	İL	DÖNEM	YAŞ	ÖĞRENİM	MESLEK
FATOŞ GÜRKAN	ADANA	2	47	ÜNİVERSİTE	AVUKAT
FATMA SALMAN	AĞRI	2	44	ÜNİVERSİTE	M.MÜŞAVİR
İLKNUR İNCEÖZ	AKSARAY	2	40	ÜNİVERSİTE	AVUKAT
ÜLKER GÜZEL	ANKARA	1	69	ÜNİVERSİTE	İKTİSATÇI
TÜLAY SELAMOĞLU	ANKARA	1	47	ÜNİVERSİTE	MİMAR
NURDAN ŞANLI	ANKARA	1	59	ÜNİVERSİTE	İŞLETMECİ
GÖKÇEN ÖZDOĞAN ENÇ	ANTALYA	1	37	ÜNİVERSİTE	HALKLA İ.UZ.
SEMİHA ÖYÜŞ	AYDIN	1	53	ÜNİVERSİTE	AVUKAT
TÜLAY BABUŞÇU	BALIKESİR	1	37	ÜNİVERSİTE	ECZACI
CANAN CANDEMİR ÇELİK	BURSA	2	39	ÜNİVERSİTE	AVUKAT
TÜLİN ERKAL KARA	BURSA	1	44	ÜNİVERSİTE	TERCÜMAN
NURCAN DALBUDAK	DENİZLİ	1	34	ÜNİVERSİTE	TEKSTİLCİ
OYA ERONAT	DİYARBAKIR	1	51	ÜNİVERSİTE	İNŞ.MÜH
MİNE LÖK BEYAZ	DİYARBAKIR	1	40	ÜNİVERSİTE	MİMAR
SERMİN BALIK	ELAZIĞ	1	41	ÜNİVERSİTE	TEKSTİLCİ
FAZİLET DAĞCI ÇIĞLIK	ERZURUM	1	40	ÜNİVERSİTE	BİLGİSAYAR M.
ÜLKER CAN	ESKİŞEHİR	1	50	ÜNİVERSİTE	ECZACI
DERYA BAKBAK	GAZİANTEP	1	41	ÜNİVERSİTE	MİMAR
FATMA ŞAHİN	GAZİANTEP	3	47	ÜNİVERSİTE	KİMYA MÜH.
AYŞE NUR BAHÇEKAPILI	İSTANBUL	2	49	ÜNİVERSİTE	AVUKAT
NİMET BAŞ	İSTANBUL	3	48	ÜNİVERSİTE	AVUKAT
TÜRKAN DAĞOĞLU	İSTANBUL	1	68	ÜNİVERSİTE	TIP DR
GÜLAY DALYAN	İSTANBUL	1	51	ÜNİVERSİTE	MATEMATİK MÜH
ALEV DEDEGİL	İSTANBUL	2	55	ÜNİVERSİTE	YÖNETİCİ
HALİDE İNCEKARA	İSTANBUL	3	54	ÜNİVERSİTE	YÖNETİCİ
TÜLAY KAYNARCA	İSTANBUL	1	44	ÜNİVERSİTE	GAZETECİ
MİHRİMAH BELMA SATIR	İSTANBUL	1	51	ÜNİVERSİTE	AVUKAT
SEVİM SAVAŞER	İSTANBUL	1	60	ÜNİVERSİTE	AKADEMİSYEN
İLKNUR DENİZLİ	İZMİR	1	49	ÜNİVERSİTE	GIDA MÜH.
NESRİN ULEMA	İZMİR	1	42	ÜNİVERSİTE	ECZACI
SEVDE BAYAZIT KAÇAR	K.MARAŞ	1	39	ÜNİVERSİTE	YAPIMCI
PELİN GÜNDEŞ BAKIR	KAYSERİ	1	41	ÜNİVERSİTE	AKADEMİSYEN
AZİZE SİBEL GÖNÜL	KOCAELİ	2	47	ÜNİVERSİTE	MİMAR
GÜLAY SAMANCI	KONYA	1	36	ÜNİVERSİTE	AVUKAT
AYŞE TÜRKMENÖĞLU	KONYA	2	48	ÜNİVERSİTE	AVUKAT
ÖZNUR ÇALIK	MALATYA	2	48	ÜNİVERSİTE	ECZACI
GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY	MARDİN	2	43	ÜNİVERSİTE	ECZACI
ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN	MERSİN	1	52	ÜNİVERSİTE	ÖĞRETMEN
AYŞENUR İŞŞAM	SAKARYA	1	55	ÜNİVERSİTE	AKADEMİSYEN
TÜLAY BAKIR	SAMSUN	1	66	ÜNİVERSİTE	TIP DR
MESUDE NURSUNA MEMECAN	SİVAS	2	56	ÜNİVERSİTE	FENDÜSTRİ MÜH.
ZEYNEP ARMAĞAN USLU	Ş.URFA	3	44	ÜNİVERSİTE	AKADEMİSYEN
ÖZLEM YEMİŞÇİ	TEKİRDAĞ	1	44	ÜNİVERSİTE	İŞ KADINI
DİLEK YÜKSEL	TOKAT	2	36	ÜNİVERSİTE	İKTİSATÇI
SAFİYE SEYMENÖĞŞU	TRABZON	2	49	ÜNİVERSİTE	MİMAR
GÜLŞEN ORHAN	VAN	2	43	ÜNİVERSİTE	ARKEOLOG

BDP	İL	DÖNEM	YAŞ	ÖĞRENİM	MESLEK
AYLA AKAT ATA	BATMAN	2	37	ÜNİVERSİTE	AVUKAT
NURSEL AYDOĞAN	DİYARBAKIR	1	55	ÜNİVERSİTE	GIDA MÜHEN.
EMİNE AYNA	DİYARBAKIR	2	45	LİSE	BELİRTİLMEMİS
PERVİN BULDAN	İĞDIR	2	46	LİSE	BELİRTİLMEMİS
SEBAHAT TUNCEL	İSTANBUL	2	38	ÜNİVERSİTE	HARİTA TEKNİS
MÜLKİYE BİRTANE	KARS	1	49	ÜNİVERSİTE	ÖĞRETMEN
GÜLSER YILDIRIM	MARDİN	1	50	LİSE	BELİRTİLMEMİS
GÜLTAN KIŞANAK	SİİRT	2	52	ÜNİVERSİTE	GAZETECİ
SELMA IRMAK	ŞIRNAK	1	42	LİSE	BELİRTİLMEMİS

CHP	İL	DÖNEM	YAŞ	ÖĞRENİM	MESLEK
AYŞE G. BİLGEHAN	ANKARA	2	56	ÜNİVERSİTE	AKADEMİSYEN
AYLİN NAZLIAKA	ANKARA	1	45	ÜNİVERSİTE	İKTİSATÇI
EMİNE ÜLKER TARHAN	ANKARA	1	50	ÜNİVERSİTE	YARGIÇ
AYŞE NEDRET AKOVA	BALIKESİR	1	65	ÜNİVERSİTE	AVUKAT
SENA KALELİ	BURSA	1	57	ÜNİVERSİTE	İŞLETMECİ
SABAHAT AKKIRAY	İSTANBUL	1	58	İLKOKUL	MÜZİSYEN
AYŞE ESER DANIŞOĞLU	İSTANBUL	1	51	ÜNİVERSİTE	AKADEMİSYEN
SEDEF KÜÇÜK	İSTANBUL	1	53	ÜNİVERSİTE	YÖNETİCİ
MELDA ONUR	İSTANBUL	1	49	ÜNİVERSİTE	GAZETECİ
ŞAFAK PAVFY	İSTANBUL	1	37	ÜNİVERSİTE	DİPLOMAT
FATMA NUR SERTER	İSTANBUL	2	65	ÜNİVERSİTE	AKADEMİSYEN
BİHLUN TAMAYLIĞIL	İSTANBUL	3	47	ÜNİVERSİTE	EKONOMİST
BİNNAZ TOPRAK	İSTANBUL	1	71	ÜNİVERSİTE	AKADEMİSYEN
BİRGÜL AYMAN GÜLER	İZMİR	1	52	ÜNİVERSİTE	AKADEMİSYEN
HÜLYA GÜVEN	İZMİR	1	62	ÜNİVERSİTE	TIP DR.
ŞÜKRAN GÜLDAL MUMCU	İZMİR	2	62	ÜNİVERSİTE	İŞLETMECİ
SAKİNE ÖZ	MANİSA	1	49	ÜNİVERSİTE	MİMAR
CANDAN YÜCEER	TEKİRDAĞ	1	40	ÜNİVERSİTE	TIP DR.
DİLEK AKAGÜN YILMAZ	UŞAK	1	50	ÜNİVERSİTE	AVUKAT

MHP	İL	DÖNEM	YAŞ	ÖĞRENİM	MESLEK
ZÜHAL TOPÇU	ANKARA	1	53	ÜNİVERSİTE	AKADEMİSYEN
RUHSAR DEMİREL	ESKİŞEHİR	1	50	ÜNİVERSİTE	TIP DR.
MERAL AKŞENER	İSTANBUL	4	47	ÜNİVERSİTE	AKADEMİSYEN

BAĞIMSIZ	İL	DÖNEM	YAŞ	ÖĞRENİM	MESLEK
LEYLA ZANA	DİYARBAKIR	2	52	LİSE	GAZETECİ
AYSEL TUĞLUK	VAN	2	48	ÜNİVERSİTE	AVUKAT

2. KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU'NA YÖNLENDİRİLEN TASARI VE TEKLİFLER

Taksim/Esas No	Tarihi	Tasarı Teklif Başlığı ve Özeti
1/265	08/06/2011	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
2/72	23/08/2011	Nafaka Alacaklılarının Korunmasına Dair Kanun Teklifi
2/98	07/10/2011	Soyadı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/176	10/11/2011	4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/186	16/11/2011	17.03.1981 Tarih ve 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunun 2'nci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi
2/200	05/12/2011	5187 Sayılı Basın Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/216	14/12/2011	Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/225	15/12/2011	Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/320	17/01/2012	Çalışma Ortamında Psikolojik Tacizin Önlenmesi ve Psikolojik Tacizle Mücadele Kurulu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi
2/335	25/01/2012	Türk Medeni Kanununda ve Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/350	08/02/2012	Soyadı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/354	24/01/2012	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/368	10/02/2012	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/394	28/02/2012	Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/412	05/03/2012	17.03.1981 Tarih ve 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunun 2'nci Maddesinin A Bendinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi
2/422	07/03/2012	Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/435	07/03/2012	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararıname Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/436	08/03/2012	2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/453	09/03/2012	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/561	26/04/2012	5393 Sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/579	09/05/2012	5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/584	02/05/2012	5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/601	08/05/2012	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/629	17/05/2012	Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/676	08/06/2012	5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/724	22/06/2012	31/05/2006 Tarihli ve 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/792	30/07/2012	Ailenin Koruması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi
2/872	20/09/2012	6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/886	02/10/2012	Devlet Memurları Kanununda ve İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/890	03/10/2012	5449 Sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/911	10/10/2012	Devlet Memurları Kanunu ile İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/917	12/10/2012	4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi
2/919	12/10/2012	6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/948	31/10/2012	4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
2/980	09/11/2012	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
2/1044	06/12/2012	5 Aralık Türk Kadınlar Günü Olarak Kutlanmasına Dair Kanun Teklifi

<u>2/1045</u>	07/12/2012	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1108</u>	21/12/2012	657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1109</u>	19/12/2012	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
<u>2/1171</u>	15/01/2013	Türk Ceza Kanunu ve Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi
<u>2/1191</u>	22/01/2013	Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1206</u>	24/01/2013	5393 Sayılı Belediyeler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
<u>2/1219</u>	31/01/2013	İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1227</u>	06/02/2013	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1268</u>	15/02/2013	Devlet Memurları Kanunu ile İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1271</u>	15/02/2013	Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi
<u>2/1300</u>	22/02/2013	4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1322</u>	01/03/2013	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1330</u>	27/02/2013	17.03.1981 Tarih ve 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1340</u>	07/03/2013	Ailenin Korunması ve Kadına Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
<u>2/1341</u>	07/03/2013	Sosyal Hizmetler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
<u>2/1346</u>	08/03/2013	2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1350</u>	27/02/2013	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
<u>2/1353</u>	07/03/2013	Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1376</u>	13/03/2013	2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1392</u>	15/03/2013	Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
<u>2/1405</u>	28/03/2013	İş Kanunu ve Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1426</u>	03/04/2013	5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1430</u>	08/04/2013	İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi
<u>2/1456</u>	17/04/2013	5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 6. Maddesi ile 4857 Sayılı İş Kanununun 4. Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
<u>2/1457</u>	18/04/2013	5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1488</u>	25/04/2013	4857 Sayılı İş Kanunu ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1526</u>	03/05/2013	Devlet Memurları Kanunu ile İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1527</u>	03/05/2013	İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
<u>2/1529</u>	08/05/2013	Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1602</u>	04/06/2013	6216 Sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi
<u>2/1644</u>	19/06/2013	Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
<u>2/1645</u>	19/06/2013	Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1655</u>	19/06/2013	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
<u>2/1690</u>	01/07/2013	65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1716</u>	10/07/2013	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
<u>2/1739</u>	26/07/2013	İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
<u>2/1780</u>	02/10/2013	4857 Sayılı İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

3. KANUN TEKLİFLERİ, YAZILI ÖNERGELER, SÖZLÜ ÖNERGELER

AKP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU KANUN TEKLİFLERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU KANUN TEKLİFLER	İMZASI BULUNAN KANUN TEKLİFLERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İMZASI BULUNAN KANUN TEKLİFLERİ	SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ	YAZILI SORU ÖNERELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ YAZILI SORU ÖNERGELERİ
FATOŞ GÜRKAN	1	0	9	0	0	0	0	0
FATMA SALMAN	0	0	4	0	0	0	0	0
İLKNUR İNCEÖZ	0	0	8	0	0	0	0	0
ÜLKER GÜZEL	0	0	4	0	0	0	0	0
TÜLAY SELAMOĞLU	0	0	6	1	0	0	0	0
NURDAN ŞANLI	0	0	9	1	0	0	0	0
GÖKÇEN ÖZDOĞAN ENÇ	0	0	10	1	0	0	0	0
SEMİHA ÖYÜŞ	0	0	4	1	0	0	0	0
TÜLAY BABUŞÇU	0	0	6	0	0	0	0	0
CANAN CANDEMİR ÇELİK	0	0	5	0	0	0	0	0
TÜLİN ERKAL KARA	0	0	2	0	0	0	0	0
NURCAN DALBUĐAK	0	0	6	0	0	0	0	0
OYA ERONAT	0	0	8	0	0	0	0	0
MİNE LÖK BEYAZ	0	0	7	0	0	0	0	0
SERMİN BALIK	0	0	5	1	0	0	0	0
FAZİLET DAĞCI ÇİĞLİK	0	0	4	0	0	0	0	0
ÜLKER CAN	0	0	6	1	0	0	0	0
DERYA BAKBAK	0	0	3	0	0	0	0	0
FATMA ŞAHİN	0	0	1	0	0	0	0	0
AYŞE NUR BAHÇEKAPILI	7	0	8	0	0	0	0	0
NİMET BAŞ	0	0	0	0	0	0	0	0
TÜRKAN DAĞOĞLU	1	0	9	1	0	0	0	0
GÜLAY DALYAN	0	0	2	0	0	0	0	0
ALEV DEDEGİL	0	0	3	0	0	0	0	0
HALİDE İNCEKARA	0	0	2	0	0	0	0	0
TÜLAY KAYNARCA	0	0	8	0	0	0	0	0
MİHRİMAH BELMA SATIR	6	0	0	0	0	0	0	0
SEVİM SAVAŞER	0	0	9	1	0	0	0	0
İLKNUR DENİZLİ	0	0	4	0	0	0	0	0
NESRİN ULEMA	0	0	8	0	0	0	0	0
SEVDE BAYAZIT KAÇAR	0	0	5	0	0	0	0	0

PELİN GÜNDEŞ BAKIR	0	0	5	0	0	0	0	0
AZİZE SİBEL GÖNÜL	1	0	6	0	0	0	0	0
GÜLAY SAMANCI	0	0	8	0	0	0	0	0
AYŞE TÜRKME-NOĞLU	0	0	7	0	0	0	0	0
ÖZNUR ÇALIK	3	0	6	0	0	0	0	0
GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY	0	0	3	0	0	0	0	0
ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN	2	1	5	1	0	0	0	0
AYŞENUR İSLAM	0	0	5	1	0	0	0	0
TÜLAY BAKIR	0	0	4	0	0	0	0	0
MESUDE NURSU-NA MEMECAN	0	0	0	0	0	0	0	0
ZEYNEP ARMAĞAN USLU	0	0	11	0	0	0	0	0
ÖZLEM YEMİŞÇİ	0	0	4	0	0	0	0	0
DİLEK YÜKSEL	0	0	4	0	0	0	0	0
SAFİYE SEYME-NOĞLU	0	0	5	0	0	0	0	0
GÜLŞEN ORHAN	0	0	3	1	0	0	0	0
	21	1	241	11	0	0	0	0

BAĞIMSIZ	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU KANUN TEKLİFLERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU KANUN TEKLİFLER	İMZASI BULUNAN KANUN TEKLİFLERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İMZASI BULUNAN KANUN TEKLİFLERİ	SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ	YAZILI SORU ÖNERELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ YAZILI SORU ÖNERGELERİ
LEYLAZANA	0	0	1	0	0	0	1	0
AYSEL TUĞLUK	0	0	1	1	0	0	52	0
	0	0	2	1	0	0	53	0

BDP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU KANUN TEKLİFLERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU KANUN TEKLİFLER	İMZASI BULUNAN KANUN TEKLİFLERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İMZASI BULUNAN KANUN TEKLİFLERİ	SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ	YAZILI SORU ÖNERELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ YAZILI SORU ÖNERGELERİ
AYLAAKAT ATA	10	1	11	0	4	0	102	13
NURSEL AYDOĞAN	8	0	9	0	1	0	120	6
EMİNE AYNA	8	0	9	0	2	0	143	6

TBMM 24. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİ VE CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ YASAMA FAALİYETLERİ

PERVİN BULDAN	11	0	11	0	0	0	206	15
SEBAHAT TUNCEL	22	8	23	8	4	0	91	13
MÜLKİYE BİRTANE	17	0	18	0	1	0	289	28
GÜLSER YILDIRIM	0	0	0	0	0	0	0	0
GÜLTAN KIŞANAK	0	0	0	0	0	0	0	0
SELMA IRMAK	0	0	0	0	0	0	0	0
	76	9	81	8	12	0	951	81

CHP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU KANUN TEKLİFLERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU KANUN TEKLİFLER	İMZASI BULUNAN KANUN TEKLİFLERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İMZASI BULUNAN KANUN TEKLİFLERİ	SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ	YAZILI SORU ÖNERELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ YAZILI SORU ÖNERGELERİ
AYŞE G. BİLGEHAN	0	0	17	1	1	0	56	11
AYLİN NAZLIAKA	19	1	44	5	11	0	581	12
EMİNE ÜLKER TARHAN	16	1	17	1	0	0	32	0
AYŞE NEDRET AKOVA	12	0	56	1	3	0	211	11
SENA KALELİ	16	3	40	4	1	0	122	8
SABAHAT AKKİRAZ	2	0	10	0	0	0	39	0
AYŞE ESER DANIŞOĞLU	3	0	14	1	0	0	28	8
SEDEF KÜÇÜK	8	6	32	11	0	0	31	8
MELDA ONUR	2	0	22	1	0	0	94	5
ŞAFAK PAVEY	3	0	9	0	0	0	22	0
FATMA NUR SERTER	0	0	14	1	3	0	25	0
BİHLUN TAMAYLIGİL	1	0	13	1	0	0	7	0
BİNNAZ TOPRAK	1	1	19	3	0	0	16	1
BİRGÜL AYMAN GÜLER	3	0	11	0	0	0	39	1
HÜLYA GÜVEN	17	0	44	2	15	3	84	13
ŞÜKRAN GÜLDAL MUMCU	2	0	3	0	0	0	0	0
SAKİNE ÖZ	5	1	29	1	0	0	123	5
CANDAN YÜCEER	3	1	29	1	1	0	140	6
DİLEK AKAGÜN YILMAZ	1	0	16	3	0	0	86	8
	114	14	439	37	35	3	1736	97

MHP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU KANUN TEKLİFLERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU KANUN TEKLİFLER	İMZASI BULUNAN KANUN TEKLİFLERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İMZASI BULUNAN KANUN TEKLİFLERİ	SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ SÖZLÜ SORU ÖNERGELERİ	YAZILI SORU ÖNERELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ YAZILI SORU ÖNERGELERİ
ZÜHAL TOPÇU	1	0	7	0	37	3	248	1
RUHSAR DEMİREL	19	2	28	4	0	0	443	33
MERAL AKŞENER	2	0	3	0	0	0	0	0
	22	2	38	4	37	3	691	34

4. GENEL GÖRÜŞME ÖNERGELERİ, MECLİS SORUŞTURMA ÖNERGELERİ, GENSORU ÖNERGELERİ

AKP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU GENEL GÖRÜŞME ÖNERİLERİ	İMZASI BULUNAN GENEL GÖRÜŞME ÖNERİLER	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS SORUŞTURMA ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN MECLİS SORUŞTURMA ÖNERGELERİ	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU GENSORU ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN GENSORU ÖNERGELERİ
FATOŞ GÜRKAN	0	0	0	0	0	0
FATMA SALMAN	0	0	0	0	0	0
İLKNUR İNCEÖZ	0	0	0	0	0	0
ÜLKER GÜZEL	0	0	0	0	0	0
TÜLAY SELAMOĞLU	0	0	0	0	0	0
NURDAN ŞANLI	0	1	0	0	0	0
GÖKÇEN ÖZDOĞAN ENÇ	0	0	0	0	0	0
SEMİHA ÖYÜŞ	0	0	0	0	0	0
TÜLAY BABUŞÇU	0	0	0	0	0	0
CANAN CANDEMİR ÇELİK	0	0	0	0	0	0
TÜLİN ERKAL KARA	0	0	0	0	0	0
NURCAN DALBUDAK	0	0	0	0	0	0
OYA ERONAT	0	0	0	0	0	0
MİNE LÖK BEYAZ	0	0	0	0	0	0
SERMİN BALIK	0	0	0	0	0	0
FAZİLET DAĞCI ÇIĞLIK	0	0	0	0	0	0
ÜLKER CAN	0	0	0	0	0	0
DERYA BAKBAK	0	0	0	0	0	0
FATMA ŞAHİN	0	0	0	0	0	0
AYŞE NUR BAHÇEKAPILI	0	1	0	0	0	0
NİMET BAŞ	0	0	0	0	0	0
TÜRKAN DAĞOĞLU	0	0	0	0	0	0
GÜLAY DALYAN	0	0	0	0	0	0
ALEV DEDEGİL	0	0	0	0	0	0
HALİDE İNCEKARA	0	0	0	0	0	0

TBMM 24. DÖNEM KADIN MİLLETVEKİLLERİ VE CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ YASAMA FAALİYETLERİ

TÜLAY KAYNARCA	0	0	0	0	0	0
MİHRİMAH BELMA SATIR	0	0	0	0	0	0
SEVİM SAVAŞER	0	1	0	0	0	0
İLKUR DENİZLİ	0	0	0	0	0	0
NESRİN ULEMA	0	0	0	0	0	0
SEVDE BAYAZIT KAÇAR	0	0	0	0	0	0
PELİN GÜNDEŞ BAKIR	0	0	0	0	0	0
AZİZE SİBEL GÖNÜL	0	0	0	0	0	0
GÜLAY SAMANCI	0	0	0	0	0	0
AYŞE TÜRKMEMOĞLU	0	0	0	0	0	0
ÖZNUR ÇALIK	0	0	0	0	0	0
GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY	0	0	0	0	0	0
ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN	0	0	0	0	0	0
AYŞENUR İSLAM	0	0	0	0	0	0
TÜLAY BAKIR	0	0	0	0	0	0
MESUDE NURSUNA MEMECAN	0	0	0	0	0	0
ZEYNEP ARMAĞAN USLU	0	0	0	0	0	0
ÖZLEM YEMİŞÇİ	0	0	0	0	0	0
DİLEK YÜKSEL	0	0	0	0	0	0
SAFİYE SEYMENOĞLU	0	0	0	0	0	0
GÜLŞEN ORHAN	0	0	0	0	0	0
	0	3	0	0	0	0

BDP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU GENEL GÖRÜŞME ÖNERİLERİ	İMZA BULUNAN GENEL GÖRÜŞME ÖNERİLER	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS SORUŞTURMA ÖNERGELERİ	İMZA BULUNAN MECLİS SORUŞTURMA ÖNERGELERİ	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU GEN-SORU ÖNERGELERİ	İMZA BULUNAN GEN-SORU ÖNERGELERİ
AYLA AKAT ATA	0	0	0	0	0	0
NURSEL AYDOĞAN	0	0	0	0	0	0
EMİNE AYNA	0	0	0	0	0	0
PERVİN BULDAN	1	1	0	0	4	4
SEBAHAT TUNCEL	0	0	0	0	0	0
MÜLKİYE BİRTANE	0	0	0	0	0	0
GÜLSER YILDIRIM	0	0	0	0	0	0
GÜLTAN KIŞANAK	0	0	0	0	0	0
SELMA IRMAK	0	0	0	0	0	0
	1	1	0	0	4	4

BAĞIMSIZ	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU GENEL GÖRÜŞME ÖNERİLERİ	İMZASI BULUNAN GENEL GÖRÜŞME ÖNERİLER	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS SORUŞTURMA ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN MECLİS SORUŞTURMA ÖNERGELERİ	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU GENSORU ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN GENSORU ÖNERGELERİ
LEYLAZANA	0	0	0	0	0	0
AYSEL TUĞLUK	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0

CHP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU GENEL GÖRÜŞME ÖNERİLERİ	İMZASI BULUNAN GENEL GÖRÜŞME ÖNERİLER	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS SORUŞTURMA ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN MECLİS SORUŞTURMA ÖNERGELERİ	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU GENSORU ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN GENSORU ÖNERGELERİ
AYŞE G. BİLGEHAN	0	0	0	1	0	1
AYLİN NAZLIAKA	0	1	0	2	0	1
EMİNE ÜLKER TARHAN	3	4	0	1	3	3
AYŞE NEDRET AKOVA	0	1	0	0	0	3
SENA KALELİ	0	1	0	1	0	4
SABAHAT AKKİRAZ	0	0	0	0	0	1
AYŞE ESER DANIŞOĞLU	0	0	0	1	0	3
SEDEF KÜÇÜK	0	1	0	1	0	5
MELDA ONUR	0	0	0	1	0	3
ŞAFAK PAVEY	0	0	0	1	0	1
FATMA NUR SERTER	0	1	0	2	0	3
BİHLUN TAMAYLIGİL	0	1	0	1	0	1
BİNNAZ TOPRAK	0	0	0	1	0	2
BİRGÜL AYMAN GÜLER	0	0	0	2	0	4
HÜLYA GÜVEN	0	1	0	2	0	2
ŞÜKRAN GÜLDAL MUMCU	0	0	0	0	0	0
SAKİNE ÖZ	0	1	0	0	0	3
CANDAN YÜCEER	1	2	0	1	0	5
DİLEK AKAGÜN YILMAZ	0	0	0	2	0	2
	4	14	0	20	3	47

MHP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU GENEL GÖRÜŞME ÖNERİLERİ	İMZASI BULUNAN GENEL GÖRÜŞME ÖNERİLER	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS SORUŞTURMA ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN MECLİS SORUŞTURMA ÖNERGELERİ	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU GENSORU ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN GENSORU ÖNERGELERİ
ZÜHAL TOPÇU	0	0	0	0	1	2
RUHSAR DEMİREL	1	1	0	0	0	0
MERAL AKŞENER	0	0	0	0	0	0
	1	1	0	0	1	2

5. MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ VE GENEL KURUL KONUŞMALARI

AKP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	CİNSİYET EŞİTLİĞİ/ KADINLARLA İLGİLİ İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	CİNSİYET EŞİTLİĞİ/ KADINLARLA İLGİLİ İMZASI BULUNAN MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	GENEL KURUL KONUŞMALARI
FATOŞ GÜRKAN	1	0	6	0	17
FATMA SALMAN	0	0	8	0	0
İLKNUR İNCEÖZ	0	0	6	0	3
ÜLKER GÜZEL	0	0	0	0	1
TÜLAY SELAMOĞLU	1	0	21	0	9
NURDAN ŞANLI	0	0	7	0	20
GÖKÇEN ÖZDOĞAN ENÇ	0	0	12	0	4
SEMİHA ÖYÜŞ	1	0	3	0	0
TÜLAY BABUŞÇU	0	0	4	0	0
CANAN CANDEMİR ÇELİK	0	0	10	1	1
TÜLİN ERKAL KARA	0	0	5	0	4
NURCAN DALBUDAK	0	0	8	0	2
OYA ERONAT	0	0	15	0	10
MİNE LÖK BEYAZ	0	0	5	0	3
SERMİN BALIK	0	0	4	0	4
FAZİLET DAĞCI ÇIĞLIK	0	0	6	0	3
ÜLKER CAN	0	0	4	0	2
DERYA BAKBAK	0	0	6	0	4
FATMA ŞAHİN	0	0	0	0	25
AYŞE NUR BAHÇEKAPILI	0	0	4	0	60
NİMET BAŞ	0	0	0	0	0
TÜRKAN DAĞOĞLU	0	0	7	0	23
GÜLAY DALYAN	0	0	7	0	3
ALEV DEDEGİL	0	0	4	0	0
HALİDE İNCEKARA	1	0	2	0	8

TÜLAY KAYNARCA	0	0	11	0	37
MİHRİMAH BELMA SATIR	0	0	9	0	9
SEVİM SAVAŞER	0	0	10	0	3
İLKNUR DENİZLİ	0	0	11	0	7
NESRİN ULEMA	0	0	12	0	2
SEVDE BAYAZIT KAÇAR	0	0	5	0	0
PELİN GÜNDEŞ BAKIR	0	0	4	0	4
AZİZE SİBEL GÖNÜL	1	0	7	0	3
GÜLAY SAMANCI	0	0	2	0	4
AYŞE TÜRKMENOĞLU	0	0	4	0	13
ÖZNUR ÇALIK	2	0	7	0	24
GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY	0	0	5	0	3
ÇİĞDEM MÜNEVVER ÖKTEN	0	0	6	0	7
AYŞENUR İSLAM	0	0	8	0	4
TÜLAY BAKIR	0	0	14	0	5
MESUDE NURSUNA MEMECAN	0	0	2	0	3
ZEYNEP ARMAĞAN USLU	0	0	5	0	9
ÖZLEM YEMİŞÇİ	0	0	4	0	4
DİLEK YÜKSEL	0	0	5	0	3
SAFİYE SEYMENOĞLU	0	0	7	0	2
GÜLŞEN ORHAN	0	0	4	0	1
	7	0	296	1	353

BAĞIMSIZ	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İMZASI BULUNAN MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	GENEL KURUL KONUŞMALARI
LEYLA ZANA	0	0	62	4	1
AYSEL TUĞLUK	1	0	4	0	1
	1	0	66	4	2

BDP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İMZASI BULUNAN MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	GENEL KURUL KONUŞMALARI
AYLA AKAT ATA	20	5	373	19	33
NURSEL AYDOĞAN	20	1	373	19	10
EMİNE AYNA	7	0	374	19	4
PERVİN BULDAN	85	8	458	19	68
SEBAHAT TUNCEL	44	7	371	24	75
MÜLKİYE BİRTANE	59	4	372	14	20
GÜLSER YILDIRIM	0	0	0	0	0
GÜLTAN KIŞANAK	0	0	0	0	3
SELMA IRMAK	0	0	0	0	0
	235	25	2321	114	213

CHP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İMZASI BULUNAN MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	GENEL KURUL KONUŞMALARI
AYŞE G. BİLGEHAN	0	0	24	2	4
AYLİN NAZLIKA	14	1	229	5	26
EMİNE ÜLKER TARHAN	3	0	13	0	62
AYŞE NEDRET AKOVA	18	4	338	11	27
SENA KALELİ	7	1	182	10	45
SABAHAT AKKİRAZ	0	0	42	0	1
AYŞE ESER DANIŞOĞLU	2	0	45	3	8
SEDEF KÜÇÜK	6	2	218	11	23
MELDA ONUR	8	0	67	1	27
ŞAFAK PAVEY	1	0	37	2	6
FATMA NUR SERTER	3	0	67	2	24
BİHLUN TAMAYLIGİL	0	0	16	1	1
BİNNAZ TOPRAK	2	2	78	4	15
BİRGÜL AYMAN GÜLER	4	1	69	2	16
HÜLYA GÜVEN	14	2	335	15	32
ŞÜKRAN GÜLDAL MUMCU	0	0	3	0	6
SAKİNE ÖZ	11	0	263	7	66
CANDAN YÜCEER	18	1	415	11	40
DİLEK AKAGÜN YILMAZ	5	1	108	6	168
	116	15	2549	93	597

MHP	İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İLK İMZA SAHİBİ OLDUĞU MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	İMZASI BULUNAN MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	KADINLAR/ CİNSİYET EŞİTLİĞİ İLE İLGİLİ İMZASI BULUNAN MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGELERİ	GENEL KURUL KONUŞMALARI
ZÜHAL TOPÇU	5	0	135	1	31
RUHSAR DEMİREL	15	3	84	3	41
MERAL AKŞENER	0	0	39	2	7
	20	3	258	6	79

